GEVERHARTI ELMENHORSTI EMENDATIONES AD APVLEI PLATONICI Opera omnia.

FRANCOFVRTI,
In Officina Danielis & Dauidis Aubriorum & Clementis Schleichii.

Anno M. DC. XXI.

GEVERHARTI ELMENHORSTI

EMENDATIONES

AD

APVLEI PLATONICI MADAVRENSIS

OPERA PHILOSOPHICA.

LVCII APVLEI] Rectè censet vir plurifariã doctus, & multiformibus eminens disciplinis Erycius Puteanus Centur. I. Epist xxxiix. ad Lipsium, prænomen *Lucii* à vulgo siue miniatoribus esse. Nam in omnibus mss. quos vidi, vt & Lactantio, Hieronymo, Augustino, Saresberiensi, Karulo Magno, *de non adorandis imaginibus*, Petro Blesensi, Vincentio Beluacensi, *Herbario* Celsi Apulei ante aliquot secula capitibus literis exarato, & aliis, non *Lucius Apulejus*, sed *Apulejus Platonicus*, sive *Madaurensis* prætitulatur. Quinimo ipse in *Floridis* & de *Syllogismo Categorico Madaurensem Platonicum* se dicit. Vnde iure optimo *Lucium* istum ad suos similes *Lucios*, à quibus malum pedem retulit, abire iubeo.

Pag. v. I. '*De habitudine doctrinarum Platonis Philosophi*] Titulum hunc ex Membranis Florentinis & Leidensibus Apulejo asserui: transpositionem au-

tem, quam fecit ingeniosissimus Wowerus noster, ratam habui, quoniam inuitis membranis facta non est, rationibusque suis nititur; imo approbatur ab Apulejo ipso, qui Platonem secutus, studium sapientiæ in tres species diuisit, *naturalem*, quæ contemplationi deputata est: *moralem*, quæ in actione versatur: & *rationalem*, qua verum discernitur à falso. Stoici econtrà primum locum tribuunt logicæ: secundum illis, quæ pertinent ad mores: tertium naturalibus. Sextus Empiricus aduersus Mathematicos fol. 119. Philo de Agricultura fol. 147. τὸν γοῦν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον τρίδυμον ὄντα τοὺς παλαιοὺς ἀγρῷ φασὶν ἀπεικάσαι, τὸ μὲν φυσικὸν αὐτοῦ δένδροις καὶ φυτοῖς παραβαλόντας, τὸ δ᾽ ἠθικὸν καρποῖς, ὧν ἕνεκα καὶ τὰ φυτά, τὸ δ᾽ αὖ λογικὸν φραγμῷ καὶ περιβόλῳ. καθάπερ γὰρ τὸ περικείμενον τεῖχος ὀπώρας καὶ φυτῶν τῶν κατὰ τὸν ἀγρόν ἐστι φυλακτήριον τοὺς σίνεσθαι καὶ παρεισφθείρεσθαι βουλομένους ἀνεῖργον· Τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ λογικὸν μέρος φιλοσοφίας φρουρά τίς ἐστιν ὀχυρωτάτη τῶν δυοῖν ἐκείνων ἠθικοῦ τε καὶ φυσικοῦ. Τὰς γὰρ διπλᾶς καὶ ἀμφιβόλους ὅταν ἐξαπλοῖ λέξεις, καὶ τὰς διὰ τῶν σοφισμάτων πιθανότητας, ἐπιλύῃ, καὶ τὴν εὐπαράγωγον ἀπάτην μέγιστον ψυχῆς δέλεαρ καὶ ἐπιζήμιον ἀναιρῇ διὰ λόγων ἐμφαντικωτάτων, καὶ ἀποδείξεων ἀνενδοιάστων, ὥσπερ κηρὸν λελειασμένον τὸν νοῦν ἀπεργάζεται ἕτοιμον δέχεσθαι, τοὺς δὲ φυσιολογίας καὶ τοὺς ἠθοποιίας ἀσινεῖς καρποὺς καὶ πάνυ δοκίμους χαρακτῆρας.

v. 10. *Platoni habitudo corporis*] Laertius in Platone lib. 3. pag. 188.

v. 11. *Aristocles*] Salisber. *Aristoteles*, malè. Vide Hesychium Milesium in Platone, Tzezen Chil. xi. histor. 390. Laertium p. 188.

v. 12. *Ei Ariston fuisse pater*] Laert. p. 186. Πλάτων Ἀρίστωνος καὶ Περικτιόνης ἢ Ποτώνης Ἀθηναῖος, ἥτις τὸ γένος ἀνέφερεν εἰς Σόλωνα. Τούτου γὰρ ἦν ἀδελφὸς Δρωπίδης, οὗ Κριτίας, οὗ Κάλλαισχρος, οὗ Κριτίας, ὁ τῶν τριάκοντα, καὶ Γλαύκων, οὗ Χαρμίδης

καὶ

καὶ Περικτιόνῃ, ἧς καὶ Ἀρίστωνος Πλάτων, ἕκτος ἀπὸ Σόλωνος. φασὶ δὲ καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνάγειν εἰς Κόδρον τὸν Μελάνθου, οἵτινες ἀπὸ Ποσειδῶνος ἱστοροῦνται κατὰ Θράσυλον.

v.18. *Cum quadam Apollinis figuratio Perictioni se miscuisset*] Laertius p.187. Σπεύσιππος δ' ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Πλάτωνος περὶ δείπνου καὶ Κλέαρχος ἐν τῷ Πλάτωνος ἐγκωμίῳ, καὶ Ἀναξιλίδης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ φιλοσόφων φασίν, Ἀθήνησιν ἦν λόγος ὡραίαν οὖσαν τὴν Περικτιόνην βιάζεσθαι τὸν Ἀρίστωνα, καὶ μὴ τυγχάνειν παυόμενόν τε τῆς βίας ἰδεῖν τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ὄψιν, ὅθεν καθαρὰν γάμου φυλάξαι ἕως τῆς ἀποκυήσεως.

v.20. *Targelion*] Targelion mensis Aprilis Apollini sacer, cuius bonam partem conuiuando & potando consumere solebant. Suidas, Hesychius & Harpocration in Θαργηλίᾳ. Plutarch. Sympos. 8. fol. 716. Laert. in Platone lib. 3. p. 187. Parthenius Eroticis p. 369. Concelebrabant autem Platonis sectatores eius natalem per annua reuerticula festiuissimè sacris faciendis, ut apparet ex Porphyrio in vita Plotini, vbi se carmen ἐν Πλατωνίοις recitasse dicit.

v.21. *Socratem*] Dele glossema cum Scaligero & Wowero.

v.22. *Scitum ferunt*] Rom. edit. & Basil 1. *f. circumferunt.* Membran. Leidens. & Basil. 2. *f. fertur.* Laert. p. 189. λέγεται δ' ὅτι Σωκράτης ὄναρ εἶδεν κύκνου νεοττὸν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχειν, ὃν καὶ παραχρῆμα πτεροφυήσαντα ἀναπτῆναι, ἡδὺ κλάγξαντα, καὶ μεθ' ἡμέραν Πλάτωνα αὐτῷ συστῆναι. τὸν δὲ τοῦτον εἰπεῖν εἶναι τὸν ὄρνιν. Vide Pausaniam in Atticis fol. 58.

v.23. *Nam vidisse sibi*] Τὸ *sibi* non est in Excerptis Puteani.

v.26. *Mulcentem*] Wower ex Tertulliano *demulcentem.*

pag.2.v.1. *Ingenium intimum de exteriore conspicatus est facie*] Proclus in Platon. Alcibiad. interprete Marsilio Ficino: *Mos Pythagoreis erat per signa in corpore constituta venientes ad eos iudicare, vtrum ad meliorem vitam apti forent, nec ne. Natura enim ipsa, quae animis confingit corpora, instrumenta eis congrua subministrat, imaginesque animarum in corporibus indicat, per quas & animarum ingenia in hac arte periti deprehendere possunt.* Vide Iamblichum de vita Pythagorae, cap. XVII.

v.4. *Aequiparavit diuum potestates*] Sarensb. lib. 7. c. v. *aequiparasse dictus est Deorum potestates.* Florent. Basil. 1. & Rom. *a.d. potestatibus.* Fulvii liber *a.d. almum potestatibus.*

v.5. *Speusippus*] Nepos ex sorore Platonis, cuius quaedam edidit Aldus cum Jamblicho, Proclo & Porphyrio. Vide Laertium in eius vita & Eusebium *de praeparatione ecclesiastica* lib. 14. c. 2

v.6 *Acrem percipiendo ingenium*] Sic rectè Florentinus. Sarisber. & Basil. 2. Canterus Var. lect. lib. 1. cap. 13. legunt *acre in partiendo.* Ald. Basil & Rom. *a. in are partiendo.* Membranae Leidenses *acre impertiendo*, malè.

v.6. *Admirandae verecundiae*] Laert. p. 202. φησὶ δὲ Ἡρακλείδης, ὅτι νέος ὢν οὕτως ἦν αἰδήμων καὶ κόσμιος, ὥστε μηδέποτ' ὀφθῆναι γελῶν ὑπεράγαν.

v.10. *Glauco & Adimantus*] Flor. *Glaucus & Adimantus*, malè. Videndus Plato de repub. lib. 1. Laertius p. 188. v. 20.

v.10. *Doctores habuit in prima literatura Dionysium*] vulgò, *doctorem h. i. p. l. d.* Laertius, καὶ ἐπαιδεύθη μὲν γράμματα παρὰ Διονυσίῳ.

v.11. *In palestra Aristonem*] Laert. pag. 188. ἐγυμνάσατο

μονάζειν δὲ παρὰ Ἀρίστωνι τῷ Ἀργείῳ παλαιστῇ.

v.13. *Picturæ non aspernatus artem*] Laertius pag. 189. γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι καὶ ποιήματα γράψαι, πρῶτον μὲν διθυράμβοις, ἔπειτα καὶ μέλη καὶ τραγῳδίας. ἰσχνόφωνός τε φασὶν ἦν, ὡς καὶ Τιμόθεός φησιν ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων.

v. 13. *Pythia & Isthmia*] Diogenes pag. 188. εἰσὶ δ' οἳ καὶ παλαῖσαί φασιν αὐτὸν Ἴσθμοι, καθὰ καὶ Δικαίαρχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων. Vide Helladium apud Photium biblioth. fol 872.

v.13. *Deluctata*] Sic Flor. & Basil. 2. alii, *de lucta.* Saresb. *luctando certamina vicerit.* Schickerad. *deluctauerit.*

Finxit] alii, *fixit.*

v.15. *Certatorem*] alii, *actorem.* Laert. pag. 189. ἔπειτα μέντοι μέλλων ἀγωνιεῖσθαι τραγῳδίᾳ πρὸ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, Σωκράτους ἀκούσας κατέφλεξε τὰ ποιήματα εἰπών·

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

v.16. *Humilitatem Cupidinis*] Flor. *auiditatem cupiditatis.* Saresb. *h. huius cupidinis.*

v.17 *Ex eius mentibus*] Coluius non malè, *ex eius mente penitus.*

v.18. *Heracliti*] Flor. & Saresb. *Heraclitis*, alii *Heraclidis*, malè. Laert. p. 189. τοὐντεῦθεν δὴ γεγονώς (φασὶν) εἴκοσιν ἔτη διήκουσε Σωκράτους· ἐκείνου δ' ἀπελθόντος προσεῖχε Κρατύλῳ τε τῷ Ἡρακλειτείῳ καὶ Ἑρμογένει τῷ τὰ Παρμενίδου φιλοσοφοῦντι.

In eius animum inserere] Saresb. *ei curasset ingerere.*

v.20. *Socraticos vicit*] In manuscriptis & editis corruptè hic locus legitur, quem ex Saresb. ita restituas, censeo: *Verum cum se Socrati dedisset, non solum ingenio atq; doctrina cæteros Socraticos vicit; sed etiam labore atque elegantia sapientiam illustrauit, eiq; recta assertione sensuum, & maiestate verborum plurimum addidit dignitatis.*

v.23. *Sed posteaquam Socrates homines reliquit*] *Excerpta Batauica*, quæ municeps & amicus noster, vt & vir Clarissimus Fridericus Lindenbrogius nobiscum communicauit, legunt: *sed primo eam quam s.h.r.* haud bene.

v.29. *Cyrenas*] Aldus, *Cyrenis*, Sarisb. *Cyrenensem*. Laert. p. 190. ἔπειτα εἰς Κυρήνην ἀπῆλθε πρὸς Θεόδωρον τὸν μαθηματικόν· κἀκεῖθεν εἰς Ἰταλίαν πρὸς τοὺς Πυθαγορικοὺς, Φιλόλαον καὶ Εὔρυτον· ἔνθεν τε εἰς Αἴγυπτον παρὰ τοὺς προφήτας· οὗ φασι καὶ Εὐριπίδην αὐτῷ συνακολουθῆσαι.

v.31. *Eurytum*] Sic Laertius p. 190. Flor. Basiliens. & Ald. *Euritatum*, Puteani liber, *Eurycanum*, Saresber. *Tarentinum Architam*. Hieronymus epist. ad Paulinum: *Plato Ægyptum laboriosissimè peragrauit, vt fieret discipulus Architæ Tarentini*. Vid. Photius in Excerp. è vita Pythagoræ 712. Jamblichus de mysteriis Ægyptiorum.

v.34. *Nisi eum bella tunc vetuissent Asiatica*] Laert. pag. 190. διέγνω δὴ ὁ Πλάτων καὶ τοῖς Μάγοις συμμῖξαι. διὰ δὲ τοὺς τῆς Ἀσίας πολέμους ἀπέστη. Florent. Leid. Excerpta Puteani & Batau. Rom. Fulv. & Saresb. *Caletica* habent.

v.35, *Inuenta Parmenidis*] Fuluii liber & Leidens. *i. Parmenidæ*. Photius in excerptis è vita Pythagoræ 713. τὴν μὲν θεωρητικὴν καὶ φυσικὴν Πλάτωνά φασι παρὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Πυθαγορείων ἐκμαθεῖν, τὴν δὲ ἠθικὴν μάλιστα παρὰ Σωκράτους, τῆς δὲ λογικῆς σπέρματα καταβαλεῖν αὐτῷ Ζήνωνα καὶ Παρμενίδην τοὺς Ἐλεάτας, καὶ οὗτοι δὲ τῆς Πυθαγορείου ἦσαν διατριβῆς.

v.36. *Singula*] Non est in Florentinis.

v.40. *Ostenderit*] Flor. *Ostenderet*.

v.41. *Naturalis ab Heracliteis*] Florent. *n. à Pythagoreis, Dialectica, Rationalis atque Moralis*. Leid. *Naturalia à Pythagoreis d.r.a.m. & s.f.* Excerp. Batav. & Pu-

& Puteani, *naturalia a P. dialectica natura rationalis atque*, malè. Diogenes Laertius p.191. μῖξιν τε ἐποιήσατο τῶν τε Ἡρακλειτείων λόγων καὶ Πυθαγορικῶν καὶ Σωκρατικῶν· τὰ μὲν γὰρ αἰσθητὰ καθ' Ἡράκλειτον, τὰ δὲ νοητὰ κατὰ Πυθαγόραν, τὰ δὲ πολιτικὰ κατὰ Σωκράτην ἐφιλοσόφει. Hesychius p.54. Plato Theæteto.

pag.3. v.4. *Inchoatas*] Aldus, *Incomptas*.

v.6. *Induendo*] alii, *inducendo*, Basil. Aldus & Ro. *deducendo*.

v.8. *Patrimonium in hortulo*] Vide Laertium pag. 211.

Duobus ministris] alii, *duobus ministeriis*. Seneca consolatione ad Heluiam cap.12. tres ipsi ministros, Laertius pag.212. quatuor adscribit, *Tychonem*, *Bictam*, *Apolloniadem & Dionysium*.

v.10. *Quantum puer nobilitatis insigne in auricula*] Huiusmodi inaures quasi nobilitatis insigne ἐλευθέρια vocantur à Græcis, vt in vett. libb. legi. Pollux p. 89. & Laertius pag. 211. ἐνώτιον χρυσοῦν appellat. Isidorus Orig. lib.19. cap.31. *Inaures ab aurium foraminibus nuncupatæ, quibus pretiosa genera lapidum dependuntur. Harum vsus in Græcia, puellæ vtraque aure, pueri tantùm dextra ferebant.*

v.11. *Tres eius ad Siciliam aduentus*] Plato Epist. VII. ad Dionis propinquos. Laertius pag.179. Photius Biblioth. 679. Tzezes Chil. histor. XI. histor. CCCLXI.

v.13. *Historiæ gratia*] Scilicet vt ipsa αὐτοψίᾳ disceret naturam Ætnæ.

Differentes] Leid. & Rom. *dissentientes*, Brantius *differentes*. Themistius Orat. IV. p.100. Πλάτωνος δὲ οὐ μέχρι νῦν καταβοῶσιν, ὡς τρὶς πλεύσαντος εἰς Σικελίαν ἐπὶ χρήμασι καὶ τραπέζῃ.

v.16. *Addisceret*] Vulgo, *disceret*.

v.19. *Dogmata*] Vide Cic. lib. 4. Academ. quæst. Senecam Epist. xcv. Notas nostras ad Gennadium cap. 1.

v.21. *Tres partes Philosophiæ*] Laert. pag. 120. τῆς φιλοσοφίας ὁ λόγος, πρότερον μὲν ἦν μονοειδής, ὡς ὁ φυσικός, δεύτερον δὲ Σωκράτης προσέθηκε τὸν ἠθικὸν, τρίτον δὲ Πλάτων τὸν διαλεκτικὸν, καὶ ἐτελεσιούργησε τὴν φιλοσοφίαν. Eusebius de præparatione Euangelica lib. xi. c. 1 Theodoretus contra Græcos serm iv. pag. 57 Augustinus de ciu. Dei lib. viii cap. iv

v.23. *Initia rerum esse tria*] Chalcid. in Plat. Timæum pag 408. *Sunt initia Deus & silua & exemplum.* Plutarch. de plac Philosoph. lib 1. c. 3. fol. 878. Σωκράτης Σωφρονίσκου Ἀθηναῖος, καὶ Πλάτων Ἀρίστωνος Ἀθηναῖος· αἱ γὰρ αὐταὶ περὶ παντὸς ἑκατέρου δόξαι. τρεῖς ἀρχὰς, τὸν θεὸν καὶ ὕλην, τὴν ἰδέαν. Errat igitur Diogenes Laertius libr. 3. p. 228. dum *duo saltem principia* θεὸν καὶ ὕλην Platonẽ statuisse scribit; Quæ Stoicorum sententia propria, vt obseruat Lipsius Phys. Stoicę lib. 2. dissert. 4.

v.20. *Vmenaque*] Excerp. Puteani & Batavica *videndique*.

vers. 28 Ἀμείμετος] Flor. ἐπίμετρος *rerumque g.* Leidens. ἀπίμετρος Aldus, ἀπειμέτρος.

vers. 27. *Sed hæc de Deo sentit*] Vide Alcinoum de doctr. Platon. cap. x. Maximum Tyrium dissert. 1.

vers. 31. Ἄρρητον, ἀκατονόμαστον] Flor. Fuluii liber, Excerpt Puteani & Batau. & Basil 2. ἀόρατον, ἀδάμαστον. Aldus, ἱεράν ν, ἀμύθητον καὶ ἄρρητον.

vers. 33. Θεὸν εὑρεῖν τε ἔργον] In Romano, Aldo & Basil. 1. Græca verba ita leguntur: Θεὸν εὑρεῖν μὲν οὐ ῥᾴδιον, νοῆσαι δὲ ἀδύνατον. Vide Platonem in Timæo,

Proclum

Proclum in Platonis Theologiam pag. 198. & 275. & Notata ad Minutium fol. 20.

v.37. *Factioniq; subiectam*] Stewechius, *fictionique subiectam* : cui quidem adstipulatur Alcinous de doctr. Plat. cap. 8. καὶ περὶ τοῦ γε περὶ ὕλης λέγωμεν. Ταύτην τοίνυν ἐκμαγεῖόν τι καὶ πανδεχὲς, καὶ τιθήνην, καὶ μητέρα, καὶ χώραν ὀνομάζει, ὃ ὑποκείμενον ἁπτόν τι μετὰ ἀναισθησίας καὶ νόθῳ λογισμῷ ληπτόν. ἰδιότητα δ' ἔχειν τοιαύτην, ὥστε πᾶσαν γένεσιν ὑποδέχεσθαι, τιθήνης λόγον ἐπέχουσαν τῷ φέρειν αὐτά. καὶ ἀναδέχεσθαι μὲν αὐτὴν πάντα τὰ εἴδη, αὐτὴν ἄμορφόν τι ὑπάρχειν καὶ ἄποιον, καὶ ἀνείδεον. Sed mihi quoque rectum videtur *factioni*. Plato enim Deum vbique δημιουργὸν, ποιητὴν καὶ πατέρα τῶ ὅλου appellat, cumque ait ποιεῖν, δημιουργεῖν, τεκταίνεσθαι, ἀπεργάζεσθαι, μηχανᾶσθαι Sic Deum factorem in Symbolo Trinitatis siue regula fidei (sic enim Tertullianus de præscript. aduers. hæreticos cap. 13. & contra Praxean cap. 11. illud vocat) Sancta Ecclesia confitetur, & à *factura corporis* faciem dici author est Nonius. Deus igitur factor materiæ faciem siue τὸ εἶδος inducit, & Chalcidius syluam sic definit, ex qua prima fit, quod gignitur. idem pag. 47. *Deum primitus operari & facere.* & pag. seq. *Syluam, corpus, mundumque factum effectu opificis, atque operatione, eidemque opportunitatem inesse vultus induendi* (corruptè enim legitur *intuendi*.

v.34 *Materiam inprocreabilem*] Vide Plat. in Timæo p.28.

v.39. *Quod ei sit*] Alii, *quod Dei sit.*

pag 4 vers 1. *Sed neque corpoream, neque sane*] Flor. *sed n. corp. sed sane.* Chalcidius in Platonis Timæum pag. 416. *Quibus ita decursis, sequitur, vt, an*

corpus sylua sit, consideremus. Neque corpus, neque incorporeum quiddam posse dici simpliciter puto; sed tam corpus, quàm incorporeum possibilitate. Vide Alcinoū cap. 8. Laertium pag. 125.

v. 7. *Cogitationis*] Roman edit. *Cognitionis*, malè. Sic paulò post: *sed quæ substantiam non habent corpoream, ea cogitationibus videri.*

v. 7. *Namque corpora*] Vulgò, *namque corporea*, malè.

v. 10. *Adultera opinione*] Flor. *adulterata opinione*, νόθῳ λογισμῷ.

v. 11. *Ideas verò*] Vid. Laertium p. 194. & seqq. Plat. *Parmenide*. Alcinoum cap. 9. Eustrat. ad prim. Ethicorum cap. 6. Chalcid. p. 431.

v. 12. *Corporales tamen esse autem*] Lege cum Florentino, *c. esse tamen ex iis.*

v. 15. *Adinstar ceræ*] Chalcid. p. 408. *Ex natura quidem propria primam materiam nuncupans, & item simile quiddam mollis cedentisq́ materiæ, in quam imprimuntur signacula rerum, & receptaculum, & interdum matrem atque nutriculam totius generationis.*

v. 16. *Exemplorum impressione*] τὸ *exemplorum* non est in Florentino.

v. 17. τὰς οὐσίας] Maximus Tyrius diss. 1. pag. 7. τῇ τοῦ ἀνθρώπου ψυχῇ δύο ὀργάνων ὄντων, πρὸς σύνεσιν, τοῦ μὲν ἁπλοῦ, ὃν καλοῦμεν νοῦν, τοῦ δὲ ποικίλου καὶ πολυμεροῦς, καὶ πολυτρόπου, ἃς αἰσθήσεις καλοῦμεν· συνῆπται μὲν αὐτῶν ἡ ἐργασία· κεχώρισται δὲ ἡ οὐσία· ὡς δὲ ταῦτα πρὸς ἄλληλα ἔχει, οὕτω κἀκεῖνα, ὧν ἐστι ταῦτα ὄργανα. Per *duplex intelligendi* organon duplicē essentiam probat. idcirco & ipse Plato τὸν φυσικὸν τῆς φιλοσοφίας λόγον diuidit εἴς τε τὴν τῶν αἰσθητῶν θεωρίαν, καὶ τὴν τῶν ἀσωμάτων κατανόησιν, vt est apud Euseb. de præpar. Euang. lib. 10. c. 1. Hancq; divisionem ab Epicharmo transtulisse Platonem

tonem Alcimus Philoſophus autor eſt apud Laertium & Heſychium in vita Platonis.

v.21. *Similis inuenitur vt quæ*] Flor. *ſi. & quæ.*

v.26. *Omnia quæ informantur*] Lege cum Wowero *o.q. vnde formantur.*

v.33. *Et quæ de ea diſputantur*] Flor. *etiam quæ de illa diſputantur.*

v.34. *Inconſtanti ſunt diſciplinæ*] Modius, *inconſtantis ſunt diſciplinæ.* Bene.

v.39. *Multimoda poteſtate, coitione*] Flor. & Leid. *mult. poteſtatum coitione.*

v.40. *Cum inordinata*] Vulgò, *ordinata*, ineptè.

pag.5.v.3. *Ex trigono, qui ſit trianguli recti non paribus angulis*] Sic Wower & Scoppius ex Fuluii lib. reſcribunt. Flor. *ex trigone, qui ſit anguli recti non paribus angulis.* Excerpt. Bat. *Qui ſit anguli recti nõ paribus: terram verò directis quidem angulis trigonis, & veſtigiis paribus eſſe, & prioris quidem formæ tres ſpecies exiſtere, pyramidem, octangulam, & vigintiangulam ſpharam, & pyramidem figuram ignis in ſe habere.* Baſil. Aldus & Romanus hic inſerunt tres verſus, *& prioris quidem formæ tres ſpecies exiſtere: pyramidem & octangulum, & vigeſies angularem ſpharam non paribus*, quos authoritate manuſcriptorum codicum, vt ſuperfluos expunximus. Vide Agell. lib.1. c.20. Alcinoum cap.13. Chalcid. p 80, & ſeqq.

v.9. *Ex ſeſe quadratum, quadratum verò cubum*] Flor. *ex ſeſe quadratum cubum.*

v.11. *Celeritas agitationi huius*] τὸ *huius* adiectum ex Florentinis.

v.14. *Vicenalis*] Flor. *vicinalis.* Rom. & Aldus *vigeſialis.* Baſil.1. *vigeſimalis.*

v.15. *Volubilis & aquæ ſimilior*] Flor. *mobilis, aquæ ſimilior.*

v.16. *Terra substantiam*] Flor.& Rom.*terra constantiam.*

v.17. *Forsan posse ait*] à vulgatis τὸ *ait* malè abest.

v.19. *Sic de primis elementis*] Flor. *Sed de pr.elementis.*

Ex illis constare] Flor.*ex illa constare.*

v.23. *Sed nihil quidem eius extrinsecus*] Rescribe ex Flor. & Fuluii libr. *sed quidem eius vim extrinsecus.*

v.24. *Ex se & intra se apta*] ita manuscr.vulg. *ex se apta.*

Connexa esse] alii *conuexa esse*, malè.

In igne, atque in terra & aqua] Flor. *in igne, terra, aqua.*

v.27. *Terrena jungatur*] Coluius, *terrena jugatur.*

v.28. *Nec relictum esse locum, in quo alius nec elementa*] Ita mss.

v.36. *Pulcherrimo mundo*] alii. *p.modo.*

v.40. *Hinc illi & septem motus*] Flor. *h.illud etiam septem motus.*

Processus & retrocessus] Sic Leidens. & Basil.2. Flor. *prorsus & retrocessus.* Rom. & Aldus *progressus & r.*

v.41. *Sursumque & deorsum*] Flor. *sursum deorsumque.*

Quod ex his totius natura & substantia constet] Flor.& excerpt Bat. & Leid. *q.e.h. rebus substantia eius & natura constet.*

pag.6.v.9. *Sensibus corporis*] manusc. *s.corporeis*, rectè.

v.11 *Animam verò animantium*] Confer hæc cum Alcinoo cap 25.

Perseue-

v.10. *Perseuerantia*] malè hanc vocem omittit Rom.codex.

vers.13. *Imperitare*] Roman.& Aldus, *Intemperare.*

vers.15. *Sortita*] Basil.1 Aldus & Roman. *secuta,* malè.

vers.21. *Augmentis*] Aldus, *argumentis*, corruptè.

v.18. *Genitricem*] Stewechius & Gifanius ad Lucretium *Genetricem*, orthographia non bona, si Aldo credimus: non enim dicimus *genetus*, sed *genitus.*

v.22. *Musicè & canore*] Sic manuscripti omnes. Vulg. *Musica e. c.* Vide Censorinum de die Natali cap.13.

v.25. *Id est, opinabilem*] Flor. & Fuluii liber hanc voculam nesciunt.

vers.26. *Alteram* διανοητικὴν] Ita rectè eruditissimus Fuluius hunc locum emendat. Vide Plutarchum *de procreatione animæ* fol.1024. Laertium in Platone, Alcinoum c.4.& 9.

ver.27. *Rerum obscuritatibus*] τὸ *rerum* delet Florentinus.

v.33. *Fortuita & non ita perseueranti suspicione*] Sic Scoppius. in Flor.est, *fortuita & inita perseueranti suspicione.*

v.34. *Colligitur*] Basil.2. *concipitur.* Rom. *conspicitur*, malè.

vers.35. *Tempus esse æui imaginem*] Alcinous cap. 15. Καὶ γὰρ τὸν χρόνον ἐποίησε τῆς κινήσεως τοῦ κόσμου διάστημα, ὡσαὶ εἰκόνα τοῦ αἰῶνος, ὅς ἐστι μέτρον τοῦ αἰωνίου κόσμου τῆς μονῆς. Chalcid. in Platonis Timæum p. 95. Plotinus Enneade 3.

libr.7.c.10. Proclus in Platonis Theologiam. pag. 33.

v.38. *Fluere ac dissolui posse*] Reponenda lectio editionis primogeniæ, *finiri ac dissolui posse*. Vide indicem.

v.40. *Conversionis*] Aldus & Basil.1. *conversationis*, malè.

pag.7.v.2. *Cursibus*] Flor. *cursus*.

v.8. *Potuisse*] Mss. *poterant*.

v.13. *Vt quies desiderata proueniret animantibus*] Autor de Obseruatione Vigiliarum apud Hieron. tom.9. Epist.36. fol.122. *Nox ecce & caligo corporibus, quæ non solum homines, sed etiam cunctos somno detinet animantes, vt reformatis viribus per soporem, possint diuturnos labores sustinere viuentes. Bonus Deus qui ita prospexit, ita constituit, vt homo exiturus ad opus suum, & ad operationem suam, vsque ad vesperam haberet vicarium tempus, in quo à duris laboribus, & multa fatigatione requiescere præstitit.*

v.14. *Mensesq; effici*] Wower, *mensemq; e.* Alcinous de doctr. Plat. cap.14. καὶ σελήνη μὲν μηνὸς μέτρον ποιεῖ ἐκπεριελθοῦσα τὸν ἑαυτῆς κύκλον, καὶ καταλαβοῦσα τὸν ἥλιον ἐν τούτῳ.

v.16. *Cum sol*] Plato in Timæo fol.39. Philo de mundo fol.9. Alcinous pag.491. ἥλιος δὲ ἐνιαυτοῦ· διεξελθὼν γὰρ τὸν ζωοφόρον κύκλον πληροῖ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους. Chalcid. pag.240.

v.27. *Inerrabili meatu*] Basil.2. *inenarrabili m.*

ἀπλανῆ] Flor. *aplanisi*, malè.

v.31. *Incendi*] Rom. & Aldus *incedi*. Wower *inscendi*.

v.32. *Ignem autem aliis superiorem*] Flor. *ignem ante alia s.*

v.38. *Genera in tres species*] Flor.& Leidensis *Genera in quatuor species.* Et sic quidem Plato ipse Timæo pag.40. εἰσὶ δὲ τέτταρες· μία μὲν, οὐράνιον θεῶν γένος· ἄλλη δὲ πτηνὸν, καὶ ἀεροπόρον· τρίτη δὲ ἔνυδρον εἶδος· πεζὸν δὲ καὶ χερσαῖον, τέταρτον. Chalcidius: *Deus animalium genera constituit quatuor, primum cœleste, plenum diuinitatis, alterum deinde præpes, aerinagum: tertium aquæ liquoribus accommodatum; quartum quod terrena soliditas sustineret.*

pag.8.v.3. Χοϊκά] Retinui lectionem Romani codicis & Basil.1. in Aldo & Basil.2. est χερσικά, Coluius χερσαῖα. Flor.Ful.& Leid. PONENERTERON Excerpt.Batau. POTE ENEPTERON admodum ineptè. Romani & Basiliens.codd. lectionem firmat Tertullianus de resurrectione carnis cap.36. *Primus homo de terra choicus, id est, limaceus, secundus de cœlo, id est, sermo Dei.* Vide Cic.lib.1.Tusc.Quæst.

Nominanda] Flor.*nuncupanda.*

v.8. *Diuini orbis*] Rom.& Basil.*diui orbis*, malè.

v.10. *Medioxumos Romani*] Hunc locum citat Seruius ad 8.lib. Æneid.fol 502.

vers.15. *Nec ullius mali causa Deo poterit adscribi*] Plato de Repub libr.2. fol.379. καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον. τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Et lib.10.fol.617. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον, ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἕξει· αἰτία ἑλομένου θεὸς ἀναίτιος. Philo Iudæus decal.fol.525. θεὸς κύριος ἀγαθὸς μόνων ἀγαθῶν αἴτιον, κακοῦ δὲ οὐδενός. Vide Trismegistum cap.14. & obseruationes nostras ad Arnobium libr. 2.fol.58. Chalcidium pag.243. Plotinum Ennead.2. lib.8.

v.16. *Referenda*] alii, *ferenda.*

v.18. *Suscipit*] Basil.2.*suscepit.*

v.25. *Sparsit*] alii, *dispersit.*

v.26. *Sed natura etiam mortales Deos*] Wow. *f.n. s.m.eos.* Vide Arnobium fol. 51.

v.28. *Edidit*] Flor. *fedit*, malè.

Dispositionem ac tutelam] Vulgò, *dispositionum ad tutelam.*

v.31. *Grauiter*] Baf.1. *grauiter.*

Cœlitus mortalibus] Flor. & Baf.1. *cœlestibus à mortalibus.*

v.33. *Paterna*] Wower. *æterna.*

Dæmones] Flor. *dæmonas.*

v.37. *Et fortuna*] Florentinus *eius fortunâ.*

v.39. *Intercedere*] Baf.2 *ancedere.*

verf.40. *Qua non patiatur*] Stewech. *quod non patiatur.*

pag.9.v.1. *Repugnationes*] Florent. *repugnatione*, malè.

v.3. *Præstantius*] Fuluii liber, & Margarita Poetica *præstabilius* legunt.

verf.5. *Ducat esse*] Vulgò, *dicat e.* malè. Vide indicem.

Rationabilem] Flor. *rationabilitatem.*

verf. 8. *Respondere eum in loco sapientiæ*] Stewechius, *& respuere interdum lógos sapientiæ.* Logi.

verf.10. *Tenere*] Romanus & Bafil. 1. *obtinere.*

verf.13. *Et rationem constitutam desuper e.f. in ipsa c. vtilitate turbaret*] Florent. *ratione consumpta d. c.f. i.i.c.v. turbaretur.* Alii, *& r.e.d.c.f.i.i. cogita hominum vicinitate perturbaret.*

ver.18. *Capiti*] *n' capiti* adieci ex 1. Florent.

Verticem etiam in sublime posuit] Sic Wower, ex manufc.

manuscr. Fuluii: Florent. *Vectare etiam sublime possit.* Basil. *vectare ut in s. p.*

vers. 21. *Quantitates*] Abest hæc vox à Basiliensi 1.

v. 23. *Persentiscendi*] Rom. Ald. & Basil. 1. *persentiendi.*

v. 25. *Compositi à natura*] Flor. *composita natura.* Basil 1. *apte composita n.*

vers. 28. *Aeris nuntiis*] Florent. *aeris nuntiis.*

vers. 33. *Mutantur, separata intelligentia est*] Roman. & Basil. *Immutantur, separanda vis intelligenda est.* Stew. ch. *eorum etiam, quæ corrupta videntur, separandi vis intelligenda est.*

vers. 34 *Bifori via*] Sic Leidens. & Florent. *διαύλῳ πόρῳ.* Romanus & Basil. 1. *symphonia*, unde Fuluius *syphonibus* legendum censet. Vide Alcinoum capite 19.

vers. 36. *Mucescentibus*] Sic liber Fuluii, & Coluius, Flor. Leid. & Basil. 2. *mitescentibus.* Roma. Aldus & Basil. 1. *madescentibus*, alii *putrescentibus* legunt.

v. 27. *Sentiri*] Basil. *sentire.*

Cum quidem ea quæruntur] Sic mss. & editi omnes. Wowet. *c. q. ea eruuntur*, rectè.

v. 39. *Nam si res sint integra*] Flor. & Basil. 1. Rom. Aldus; *nam resistent ægrè.*

v. 41. *Hominis*] Basil. *hominum.*

v. 39. *Odor in his inaccium*] Flor. *odore in h. i.* Stewechius legit, *odoris in his i.* bene.

pag 10. v. 2. *Quod auditus illi est, visusque*] Flor. *quod auditu visuq; præstantior.*

v.4. *Significatibus*] Flor.& Basil.2.& Aldus *Significantibus*, malè.

v.7. *Disceret*] Basil.2.*condisceret*.

v.18. *Humerotenus*] Flor.& Fuluii liber, Basil.2. *humerorum tenus*. Basil.1. Aldus & Roman. *humotenus*.

v.22. *Vertex cordis ipsius*] Stew.*vertex c.bilis madens s.*

v.25. *Redundantiam*] Vulgò *redundantia*.

v.27. *Gyris intestinorum*] Ita Leyd.& Bas.Rom. Aldus, Flor. *Hyris*. Puteani & Bat. Excerpta *Iris*.

v.30. *Et censum*] Flor.& Basil.1.Rom.Aldus, *ac sensum*, malè.

v.31. *Iis, quæ inseruntur*] τὸ *iis* non est in Florentinis.

Appetendi] Batauica & Puteani excerpta *appetitu*.

v.32. *Occupari*] Excerpta Bat.*occupandum*.

v.37. *Mouendi*] Flor.*mouenda*. Ald. & Rom.*semouendam*.

v.40. *Opimæ sunt partes*] Sic Casaubonus, Flor. & Leid.*optimæ s.p.* malè.

pag.11.v.4. *Faciat*] Flor.*facit*.

v.2. *Habitudine*] Rom.& Basil.1.Aldus, *similitudine*.

v.1. *Manentia*] Rom.*manentia*, malè.

v.7. *Iuuant Spiritum*] Wower.ex Fuluii lib.1. *Spiritu*, bene.

v.10. *Ad procreandum è regione ceruicum*] Basil. 1.Aldus & Rom. *ad procurandum e. r. seruitium*.

v.11. *In inguinum loco*] Florent. delet particulam *in* Basil.2.Rom.& Aldus, *ignium loco*.

v.19. *Ex necessitate*] τὸ *ex* non est in Florent.

v.23.

v.13. *Aequalitas*] Flor. *obaequalitas.*

v.22. *Vsque inter se*] Vulgò, *his quae inter se.*

v.26. *Corrumpit*] Basil.1. *corripitur*, alii, *corripit.*

v.28. *Appetitum, eandemq́,*] Florent. *appetitus, eandem cupiditatem.*

v.31. *Parentq́,*] Flor. *parentes.*

v.28. *Irritabilitatem*] al. *irritabilem.*

v.37. *Irascentia*] Vulgò, *irascentiam &.*

v.32. *Concordanteśq,*] Rom. & Basil.1. Aldus, *con-cordeśq,.*

v.33. *Commouent*] Basil.2. *commonent.*

Dixerit] Basil.2. *duxerit.*

v.34. *Aequabilitatem*] Rom. & Aldus, *ad aequalitatem.*

v.35. *Perturbatione*] Flor. *turbatione.*

v.37. *Irascentia*] vulgò *irascentiam.*

pag.12 v.3. *Doctrinam*] τὸ *doctrinam* non est in Romano & Basil.1.

v.4. *Mentitur*] Batau. Excerpta, *metitur*, malè.

v.7. *Angustiis*] Puteani excerpta, *auxiliis.*

Pacata] Rom. & Basil. Aldus, *placata.*

v 6. *Vitiosa*] Rom. *vitriosa.*

v.11. *Corpus verò*] Florent. *corporis*, male.

v.12. *Valetudinis portio*] in Fuluii libro est *Passio*, in Leid. *pastio*, in Excerptis Puteani, *potio.*

Modum necessarii victus] Sic Erasistratus apud authorem libri *de historia Philosophica* c.135. & Plutarchum de Placitis Philosoph. libr.5. cap.30. aegrotare nos arbitratur ob alimentum vel nimium, vel inconcoctum, vel incorruptum: sanos viuere, si ciborum quantum sufficiat, assumpserimus, & dum eos assumimus, ordinem quendam seruemus. Vide Aristotelem probl. sect 19. fol. 442. Chrysost. in Joannem, c.2. hom.21.

verſ.14. *Sarcina*] Sic Florent. vulgò, *ſarcinæ*, malè.

EMENDATIONES

AD LIB. II. APVLEI

De Philoſophia Morali.

Hic liber in Fuluii Vrſini manuſcripto codice nõ diſtinguitur ab illo, qui eſt *de Philoſophia Naturali*. Sed in Membranis Florent. & Leidenſibus nouum titulum præ ſe fert, quem nos expreſſimus.

v.36. *Ad beatitudinem*] Vide Plotinum Ennead. 1. lib. 4. Alcinoum 27. Auguſtinum de ciuit. Dei lib. 8. cap 8. & 9.

Finem contingere] Locus non uſque adeo ſanus. Flor. *ad beatitudinem ante alia bonorum finem contingere vt oſtendam.* Leidenſ. *a. b. b. fine ante alia contingeret vt oſtendam.* Aldus, Baſil. & Rom. *a. b. a. a. bonorum fine contingentis vt oſtendam.* Fuluii liber *a. b. a. a. bonorum fine contingerent.* Wower *a. b. a. a. b. finem contingere oſtendam. vt de hoc Plato ſenſerit.*

verſ.37. *Bonorum igitur alia*] Plotinus Ennead 1. lib 7.

v.38. *Dicebat*] Florent. *ducebat*, rectè.

Perceptionem] Flor. Baſ. 2. & Leidenſis, *præceptionem*, malè. κτ' μέθεξιν. Vide Alcinoum cap. 27.

pag. 13. verſ 3. *Differentiam hanc bonorum*] Vide Platonem 1. de legibus.

v.5. *Quapropter*] Roman. Aldus & Baſ. *Quippe*, bene.

v.6. *Humana autem bona ea quæ quorundam eſſent*] Sic liber Fuluii & Floren. *alii minora autem bona quorundam eſſe.*

v.8.

v.8. *Sapientibus sunt sanè bona*] Fuluii liber *s.s. secundum bona*, bene. Hieronymus in Esaiam fol.399. *Perspicuum est diuitias & egestatē, sanitatem & languorem, voluptatem & cruciatus, nec bona esse, nec mala, sed pro sustinentium diuersitate bona & mala fieri.* Vide Alcinoum cap.27. Censorinum de die natali cap.1.

v.13. *Instincta*] Rom. & Aldus *instructa*. Coluius *instrista*.

v.14. *Et quod non omnes id adipisci queunt*] Authoribus membranis nouam hîc feci periodum.

v.18. *Vero bono*] Flor. & Leid. *verbo bono*.

Incitatur] Fulu.lib. *imitatur*; malè.

v.20. *Rationi consentit*] Florent. & Leid. *curationi consentit*.

v.23. *Non modo sibimetipsi natum putat*] Sic contaminatissimum locum olim egregiè restituit Isaacus Casaubonus, nunc maximo rei literariæ damno *μακαρίτης*. Plato Epistola 9. ad Archytam Tarentinum fol. 358. *ἀλλὰ κἀκεῖνο δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὑτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερίζεται, τὸ δὲ οἱ γεννήσαντες· τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι· πολλὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δίδοται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν καταλαμβάνουσι.* Cicero de offic. libr.1. pag 240. *Non nobis solum nati sumus, sed ortus nostri partem patria vendicat, partem amici.* Idem lib 2. de finib. p.59.

v.26. *Hominem ab stirpe ipsa*] Florent. *ab stirpe ipse*. Vide Lipsium introduct. ad Stoicam Philosophiam lib.2. dissert.11.

v.30. *Alteram emicare*] Vulgò, *altam emicare*. Fuluius *a. euitare*.

v.33. *Imbibere*] Basil.2. *imbuere*.

Hæc verò] Flor. *Hactenus v.*

v.41. *Ex vtroque modicè*] Rom. & Aldus, *ex vtroque medio*, male.

pag. 14. v. 1. *Participem*] Basil. 2. *participes.* *Docibilem*] vulgò, *docilem.*

vers 2. *Commodum ac venustum*] Colvius, *comem modo ac v.*

v. 4. *Intercedere*] Rom. *intercidere.*

v. 6. *Peruicaciæ vanitate*] Rom. Aldus Basil. 1. *peruicaci vanitate.*

v. 23. *Pudicitiam*] Flor. *prudentiam.*

v. 7. *Intemperantiam*] Sic Basil 1. Aldus, Rom. & Flor. Basil. 2. *abstinentiam & temperantiam.*

v. 10. *Nec vitiata tamen mera*] Hæc est lectio Aldi, Rom. & Bas. 1. codicis. In Flor. Leid. & Bas. legitur, *nec v. temeraria.* Temere.

v. 12. *Teterrimam*] Vulgò *deterrimi.*

v. 14. *Portio*] Bas. 1. Rom. & Aldus, *proportio*, malè.

v. 15. *Ducatrices*] Bas. *doctrices*, Roman. *ductrices*, malè.

v. 16. *Iugum*] Basil. 1. Aldus, Rom *iugo*, malè.

v. 16. *Dominantur*] Bas. 1. *domantur.*

v. 17. *Inæqualitatis*] Bas. 1. *in qualitatis*, malè.

v. 23. *Indocibilitas*] alii, *indocilitas.*

v. 24. *Disciplinæ discendi*] Basil. 1 Ald. *d. discendæ.*

v. 28. Ἀόργησια] Flor. DORTESIA NYIS. Leidensis, DORGISITNIIS. alii ἀναλγησία. Basil. 2. & Aldus, ἀναισθησία, Rom. ἀναλγησία.

v. 29. *Extinguit*] Flor. *extinguunt.*

v. 30. *Defigit*] Sic rectè Colvius, Rittersh. & Stewich. in vulgatis & mss. est, *deficit* vel *desinit*, ineptè.

v. 34. *Immoderatius fundendo*] Alii, *immoderatius viuendo.*

v.31. *Voluptatum & desideriorum*] Vulgò, *voluptatem & desiderium.*

℣.34. *Patrimonii prodigat facultates*] Fuluii liber, *patrimonia p. facultatum.* Ineptè.

℣.32. *Haustus inexplebilis*] Wower, *ausus inexplebiles.*

℣.35. *Habitum esse dicit mentis optimè & nobiliter figuratum*] Sic Scoppius ex manuscripto Fuluii. Florent. *h.e.d.m.optima & nobiliter figurata.* Vulgò, *h.e. d.m.optimè & nobiliter figurata.*

℣.36. *Quæ concordem sibi, quietum*] Flor. & Leidensis, *q.c.s. & quietem. alii, qui cum corde sibi quietum constanter.*

℣. 41. *Domitas & in frenis habet*] Ful. *indomitas & infrenes habet.*

pag.15. ℣.11. *Metus*] Excerpta Puteani *malitia.*

℣.15. *Magistra ratione*] alii. *magis ratione.*

℣.16. *Constant, dicimus esse*] Fuluii liber, *constent, dicemus esse.*

℣.20. *Vsus etiam*] Leidens. *ausus etiam.*

℣.34. *Libido flectitur*] Rom. *l. reflectitur.*

Actusq; voluptarios] Excerpta Puteani, *adusque v.* malè.

℣.38. *Adfungendum*] Aldus *adfugiendum,* malè.

℣.40. *Item fidelitatis*] Fuluii liber, *verè f.* rectè.

pag.16.v.4. *Id est, ὁσιότητα*] Non est in Aldo & Ro.

pag.15. v.40. *Complectitur*] Excerpta Puteani, *compleatur,* malè.

Nuncupat] Rom. Aldus, *nuncupatur.*

pag.16.v.12. *In agros dominatus*] Fuluii liber, *in magistros d.*

v.13. *Ac servetur bonis potior*] Flor. *ac s. bonus e-*

ptimis aptior Fuluii lib. *ac seruetur bonus optimis aptior minoribus.* Aldus & Rom. *ac scrutetur bonus optimis potior.* Vide Wowerum.

Ad hoc] Vulgò, *ad hæc.*

v.19. *Quod facilius obtinebitur*] Hic in Romano & Aldo desunt VI. versus integri.

vers. 20. *Facultates suas diuino illi & cælesti bono similiores*] Locus corruptus. In Florent. & Puteani Excerpt. est *F. s. d. i. e. c. bonus similior.* In Fuluii libris *d. i. e. c. bonis similiores se velit,* &c. Et *d. i. e. c. boni similior esse velit.* Vnde Wower legit, *facultates suas diuino illi & cælesti ac bono meliores esse velit.*

v.24. *Rhetoricæ duæ sunt*] Vide Platonem in Gorgia, Photium biblioth. fol. 709. & nostrum Heinsium ad Maximum Tyrium, pag. 44.

v.26. *Politicus*] Aldus & Roman. *publicitus,* insulsè.

v.28. ἄλογον τριβήν] Hæc malè omittit Romanus & Aldus.

v.22. *Intestabilis*] alii, *intelligibilis.*

v.30. δυνάμιν τὸ τῇ ψευδῆ] Sic edidit Vulcanius. In Flor. & Leidens. ΔΥΝΑΜΕΙΝ ΤΟΤΕ ΤΟΙΝ DEFITOTT DASKEIN. Bas. ἀνάξιον ληκύθον. Fuluii liber, ὦ NOMS INTOT MOINAC ΦΥΤΟΝ ACCKEIN. monstruosè.

v.31. *Ciuilis articuli*] Rectè Lindenbrogius noster ad Ammianum lib. 30. pag. 196. coniecit legendum, *ciuilis particulæ.*

v.37. *Statum facere ciuitati*] Flor. & Leid *satisfacere ciuitati,* malè.

verv 38. *Vtilitatem*] Flor. *vtilitati.*

Procurat] Leid. *procreat.*

v.41. *Exercitatione valetudo corporis*] Cornelius

Celsus

Celſus 1.libr.1. *Ignauia corpus hebetat, labor firmat.* Plato in Theæteto fol.153. τί δαὶ ἡ τῶν σωμάτων ἕξις, οὐχ ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ὡς ἐπιπολὺ σώζεται. Paulus Ægineta libr.1. cap. LXXIII. *Maximum malum ad ſanitatis cuſtodiam otium perpetuum exiſtit. Quemadmodum moderatus motus maximum bonum.*

Retinetur] Fuluii liber *continetur.*

pag.17.4. *Coquinam*] alii *coquinariam.* Infra: *Sophiſticam coquinæ coniungit.* Vide quæ Daniel Heinſius ad Maximi Tyrii diſſertationem 5 p.42. notat.

v. 6. *Aſſentationum illecebris turpes profitentibus*] Wower ex Fuluii lib. *a.illecebras t.profitentem, inutilem c.* rectè.

v.8. *Opinionem imprudentium*] Flor. *opinione imprudentiam.*

v.10. *Sophiſticè*] Flor. *ſophiſticen.*

v.12. *Profeſſores*] Flor. *profeſſiones.*

v.11. *Stultis*] Fuluii lib. *ſtatus*, malè.

verſ.15. *Verum colorem ad deſidiam ſanguinis*] Sic Flor. Rom. Aldus, & Baſil.1. *iterum colorem ad deſidiã ſanguinis.* Baſ.2. *verum c. ac deſideriam.* Leid. *v.c.ad deſideriam ſ.* Fuluii liber *ad deſiderium ſ.*

v.16. *Sic hæc ſcientiam imitata*] Rom. Ald. Baſ.1. *ſ. h.in ſcientiam mutata.*

v.17. *Eneruat*] Baſil.1. Aldus & Romanus *eneruato*, malè.

v.18. *Virtutes eas doceri & ſtuderi*] Contrarium Plato docet in Mænone, ut iam ab aliis cõſeruatum.

v.19. *Animam*] Flor. *animum.*

v.28. *Experiendo*] Rom. Aldus & Baſil.1. *experientia.*

v.39. *Non ſui gratia*] *nõ gratia* delet Flor.

v.35. *Fugitanda*] Rom. & Basil. 1. *fugienda.*

v.40. *Beatitas*] Rom. & Aldus *Beatitudinitas*, rectè.

pag. 18. v. 5. *Et cætera*] Vulgò, & similia.

v. 6. *Peccata verò non esse minus libera*] Vide Chalcidium ad Platonis Timæum pag. 238. & Heinsium ad Maximum Tyrium p. 36.

v. 9. *Eam affectandam profectò*] Vulgo. *ad eam affectauit p.*

Quoniam] alii, *quando.*

v. 13. *Iungere*] Rom. & Basil. 1. *ingerere.*

v. 14. *Vsurum*] Rom. & Ald. *vsum.*

v. 21. *Illud absurdius si quis*] Flor. *i. a. sequi vt si quis.*

v. 28. *Ducimus*] Vulgò, *dicimus.*

v. 29. *Si quis ea possidens, vsu se abdicet*] Censorinus de die natali cap. 1.

v. 32. *Si quis autem iis abutitur*] Expressi lectionem codicis Leidens. Basil. *2. s. q. a. i. a. o. & u. & qui ea possidet habere hæc etiam cum vtilitate non potest.* Manuscriptus Fuluii & Flor. memb. hoc modo legunt: *s. q. a. i. a. vitiisq; subiectus erit, qui ea possidet, haberi hæc etiam obit.* Romanus, Aldus & Basil. 1. omnino hæc ignorant, & videntur glossemata eorum quæ præcesserunt.

v. 38. *Qui rectè pauperie sua vtitur*] Ouidius libr. 8. Metamorph. fab. 11.

Diuitiæ grandes homini sunt, viuere parcè
Æquo animo, neque enim est vnquā penuria parui.
——paupertatemq; ferendo
Effecere leuem, nec iniqua mente ferendam.

Lucretius lib. v. pag. 183.

Adtoleranda cætera melior atque præstantior fiet] Flor. *ad tollenda c. meliora tum præstantior fiet.*

pag.19.v.4. *Aspernatur natura ipsa*] τὸ *natura* reposui ex Flor.Rom.& Aldo.

v.6. *Naturales*] Flor.& Bas.2. *naturabiles.*

v.8. *Turpissimarum rerum*] τὸ *rerum* abest à Florentino.

v.9. *Detestabiles*] Florent.*intestabiles.*

v.10. *Non solum vitia*] Vulgò,*non sola vitia.*

v.16. *Non potest esse*] alii,*non potest dici.*

v.17. *Dilectionis*] Flor.*de'ectationis.*

v.21. *Similitudo in vtroque*]Particulam *in* non agnoscit Florentinus.

v.22.*Parili charitate*] Rom.Basil.1.& Ald.*parilitate,charitateq́;.*

v.23. *Et inter se*] dele τὸ *et.*

v.26. *Amicitiæ genera dicit esse*] Vide Platonem in Lyside.

v.34. *Redamantur*] Flor.*redimantur*,malè.

v.36. *Satietate*] Flor.Leid.& Bas.2.*sanitate*, Ald. *societate.*

Plato tres amores] In conuiuio,& Daniel Heinsius ad Max.Tyrium pag.72.

pag.20.v.11. *Creditur*] Flor.*credatur.*

Corruptissimæ] Fuluii liber *corrupti.*

v.15. *Voluptatis*] Florent.*voluptati.*

Cupidini] Fuluius *turpitudini.*

v.17. *Abstemiorum*] Excerpta Puteani *abstrenuorum.*

v.22. *Pastum*] Bas.2.*pactum.*

v.24. *Non necessarias cupidines acuunt*] In Fuluii lib.Flor.& Leid.legitur *N.necessaria cupidine sunt.*

v.25. *Hunc talem Plato*] Flor.*hunc palam Plato.*

v 27. *Cupidines laboratæ*] Coluius non malè, *c. suburratæ.*

v.29. *Iratiorem animam*] Rom.& Basil.1.*rationabilem a.*

v.30 *Presserunt*] Flor.*presserint.*

Tyrannis est luxuriosa] Flor.*tyrannidis tenus & luxuriosa.* Vulcanius *ty genus est.* Colvius ita distinguit hunc locum, *praecesserint tyrannus tenus, l.*

v.31. *Ex infinitis & diversis*] Sic Wower.ex Basl.2.in quo est *ex finitis.* Aldus non habet *τὸ infinitis.*

v.32. *Qui sit autem pessimus*] Wower *q.s.a.omniũ pessimus.*

v.34. *Immoderatam & inhumanam atque insociabilem vitam*] Flor.*immoderatum & inhumane & insociabili vita.*

v.39. *Quem nulla malignitatis*] Vulgò, *quod n.m.* malè.

v.41. *Inscientiam*] Rom.& Basil 1.*inscitiam.*

pag.21.v.12. *Hominis amor omni tenore est corruptus*] Flor.*homini si amor o.t corruptus:*

v.3. *Meditata consilia*] Basl.2.& Leid.*mediata consilia.*

vers.13. *Inexplicabilis siti*] Colvius & Basil.2.*inexplebilis siti*, malè. Vide Indicem & notas ad librum de *mundo.*

v.17. *Nec saltem colorata sole*] Arnobius lib.1.fol.5. *Quid si sole aliquis torrere se suetus, & acquirere corporis siccitatem, conqueratur, frequentissimis nubilis iucunditatem serenitatis ablatam.* Vide Avicennam Doct.2.cap.20.fol.39. Aetium serm.3. Tetrab.cap.9.fol.131.

v.19. *Medullatos artus*] Sic Basil.2.in Rom. Aldo & Basil.1.est, *modulatos.* Wower. *medicatos* legit Ita in Apologia dicit *medicatum os.*

Magnifacit] Excerpta Puteani, *magnificat* benè.

Quae

Quæ sunt viliores] Fuluii lib. *q. s. vilioris.*

v. 21. *Vnde liquido arbitratur*] alii, *vnde liquendum arbitratur*, malè.

vers. 26 *Peius est*] Flor. *prius est*, deleta voce nocere.

v 27. *Etenim his rebus*] Flor *Quid enim h. r.*

vers. 28. *Corporis scilicet*] τὸ *scilicet* dele ex Florentino.

v. 29. *Vel fraudibus interire*] Scoppius *vel funditus interire.*

v. 34. *Noxium sit*] Wower. & Scoppius *maximum sit.*

v 35. *Abeat impune*] Leid & Rom. *habeat i.*

v. 36. *Deferatur*] alii, *differatur.*

v. 37. *Siquidem*] Flor. *sicut.*

pag 21. v. 1 *Curatio*] Flor. *ratio*, malè.

Promulget] Flor. *promulcet.*

v 3. *Eos emori præstat*] alii *mori p.* Fuluii lib. *commori præstat.*

v. 5. *Vt ita existimat Plato noster esse pellendum*] Coluius *ita existimate; populo esse pellendum.*

v. 9. *Seruire seruitium*] Sic Flor. & Fuluii liber, Vulgò *subire s.* Vide indicem.

v. 12. *Editione vitiorum*] Rom. & Aldus *additione v.* Coluius *addictione v.*

v. 10. *Addici potestati*] Sic rectè Floren. & Basil. 2. Aldus & Rom. *adiici.* Stewech *adigi p.* ineptè. Vide indicem.

v. 12. *Desideriorum*] Florent. & Leid. *desiderium*, malè.

vers. 13. *Quando plurium*] Leid & Florent. *Q. plurimum.*

v. 13. *Cupidior*] Leid. *cupitior.*

v.16. *Cupidinum flores*] Coluius, *C. fluores*, vel *liuores*. Wower *C. pluresq;*. Neutrum placet.

v.19. *Eiuscemodi malis*] Florent. & Leid. *eiusmodi malo*.

v.21. *Innumerabiles*] alii, *immutabiles*.

v.23. *Mediè morati*] Malim cum Aldino & Ro. *mediè morigerati*.

v.24. *Culpabiles*] Aldus & Rom. *inferiores*.

v.28. *Mediam viam vadant*] Sic Flor. & Basil. I. alii, *m. v. vadantes*.

v.36. *A pueris*] Flor. *à puero*.

v.37. *Effecata*] Basil. I. Ald. & Rom. *effecta*. malè.

v.38. *Abstinentia atque doctrinis*] Flor. *a. patientia obque doctrinas*. Ald. & Rom. *a. patientia & doctrinis*.

Graderetur] alii, *grassaretur*.

v.41. *Hoc est repente*] Flor. *hoc repetente*, malè.

pag 23. v. 2. *Intemperalem*] Flor. *intemporale*. Rescribe ex Romano & Aldo, *Et esse quodammodo in tempore latum*.

Tum post hoc] Vulgo, *t. p. hec*.

v.5. *Quæ ad beatam vitam ferunt*] Leid & Flor. *Q. a. b. v. fuerint*. Malè. τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα.

v.4. *Deferri*] Vulgò, *ferri*, malè.

v.9. *Non putat*] Delet Florentinus.

v.11. *Sculptum sit*] Aldus *scalptum fit*.

v.12. *Conscientia*] alii, *cum scientia*, malè.

v.13. *Dici & futurum*] à vulgatis τὸ *dici* malè abest.

v.16. *Persuaserit*] Fuluii liber *persuadeat*.

Pertinere res suas ad immortales Deos] Vide Cicer. Tuscul. lib. I

Idem ille] Puteani excerpta, *Iam ille*.

v.17. *Propitius*] Scoppius: *Promptus*. Maximus Tyrius

Tyrius disput.1.pag.13. ἥξοι σοι γῆρας ὁδηγοῦν ἐκεῖ, καὶ θάνατος, ὃν ὁ μὲν δειλὸς ὀδύρεται καὶ προσιόντα δέδιεν· ὁ δὲ ἐραστὴς τοῦ θεοῦ, ἐκδέχεται ἄσμενος, καὶ προσιόντος θαρσεῖ.

v.18. *Nam vinculis liberata corporeis sapientis anima*] Cic.lib.1.Tuscul.Quæst. *Nos verò si quid tale acciderit, vt à Deo denunciatum videatur, vt exeamus è vita læti, & agentes gratias pareamus, emittiq; nos è custodia, & leuari vinculis arbitremur.* Vide notas ad Arnobii lib.2.

Sapientis anima] Puteani excerpta *ab ipsis a.*

v.25. *Perpetienda*] Rom. *percipienda*

vers.21. *Hoc ipso vsu*] τὸ *vsu* non est in Puteani excerptis.

v.25. *Fortitudinum neruos, ipsas animi ceruices ait*] Vulgò *fortitudinem enim animi ipsasq; c.a.*

v.28. *Possidere virtutum opes*] Vulgo *virtutes.*

v.29. *Sapiens opes*] τὸ *opes* delet Flor.

v.32. *Artes*] Puteani excerpta *partes.*

vers.33. *Absentia pecuniæ*] Sic rectè Vulcanius in mss. & vulgatis est, *abstinentia pecuniæ.*

v.34. *Philosophus*] Flor. *Philosophum.*

v.35. *Omnium sit contumax*] Rom. & Aldus codex, *omni fortunæ sit contumax.*

v.36. *Nihil sic agere, quàm vt semper studeat animã corporis consortio separare*] Quoniam (ut ait Porphyrius apud Augustinum de Tempore, Sermone 143) *ærumnosum ergastulum & animæ.* Plato Phædone fol.64. Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι (ἔφη) ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθόσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; ἐμοίγε. Ἆρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; φαίνεται.

v.37. *Ideo exiſtimandum, philoſophiam eſſe mortis affectum*] Florent. *Ideo exiſtimandam p.e.m.a.* Tzezes Chiliad.10.hiſtor.343.

φιλοσοφία μὲν ψευδὴς, ἡ λόγοις οἰκουμένη·
ὄντως φιλοσοφία δ' ἐστὶ μοναστῶν τῶν ὄντως·
αὕτη θανάτου μάθησις, καὶ νέκρωσις σαρκίου,
καὶ γνῶσις δ' ἐστὶ τῶν ἀληθῶς καὶ ὄντως ὄντων,
καὶ τοῦ θεοῦ ὁμοίωσις, ὡς δυνατὸν ἀνθρώποις,
καὶ τῆς σοφίας καὶ θεοῦ καθέστηκε φιλία·
τέχνη τεχνῶν, καὶ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν τε.

Alcinous de doctrina Platonis. Cic. Tuſcul. Quæſt. libr.1.

pag.24.v.9. *Cupitorem*] Flor. *cupidum.*

v.20. *Cariſſimis orbatus affectibus*] Aldus *clariſſimis affectibus*, malè.

v.13. *Voluptatum*] Flor. *voluntatum.*

v.26 *Obitus cauſa*] alii *obitu c.*

v.28. *Aggregatum*] alii *aggregatur.*

v.32. *Vt ad Dei meritum*] Flor. & Fuluii lib. *vt Dei merito.*

v.: 5. *Proſpectandi cogitatione*] Flor. *p. cognitione.*

v.37. *Quippe cum ſummus*] Florent. *q. perpetuum ſummus.*

v.41. *Cui & bona*] Flor. & Fuluii manuſcriptus, *cuius & bona.*

pag.25.v.6. *Genialis loci hoc eſt*] Dele τὸ *hoc eſt*, ex manuſcriptis Florent.

v 7. *Ducimus*] Vulgò *dicimus.*

Prouidæ ordinationis] Baſil. 2. *prouida ordinationis*, Romanus, Baſil.1. & Aldus, *prouidentiæ ordinationis.*

ver.3. *Perfectionem vitæ*] Florent. & Fuluii liber, *p. vitæ.*

v.14.

v.14. *Sapientem quippe pedissequum*] Ambrosius de Abraham lib.1. cap.2. *Inter septem sapientum dicta celebratur* ἕπου θεῷ.

v.15. *Id est enim* ἕπου θεῷ] Wower. hæc delenda arbitratur.

v.16. *Digna discere*] Stewech. *digna diis dicere*: probè.

v.17. *Quod eorum*] Wower. *quod Deorum.*

vers.18. *Cum corpus relinquit, quod non faciet invito Deo*] Plato Phædone fol.62. Οὐκοῦν (ἦ δ' ὅς) καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο ἄν; Πάνυ γ' ἔφη. Ἴσως τοίνυν ταύτῃ οὐκ ἄλογον, μὴ πρότερον αὑτὸν ἀποκτιννύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν. Cicero libro 1. Tusculanarum Quæst: *Vetat enim dominans ille in nobis Deus, iniussu hinc nos suo demigrare. Cum verò caussam iustam Deus ipse dederit, vt tunc Socrati, nunc Catoni, sæpe multis. na ille med usfidius vir sapiens lætus ex his tenebris in lucem illam excesserit: nec tamen illa vincula carceris ruperit; leges enim vetant.* Plotinus Ennead 1. lib.9. περὶ ἐξαγωγῆς. Et Macrobius in *Somnium Scipionis* libr.1. cap.13. doctè. Apud Paganos autem nemini licebat sibi inferre violentas manus sine magistratus venia, vt ex Xiphilino & Sopatro Illustrissimus, & dum vitam agebat, nobis amicissimus Iosephus Iustus Scaliger ad Eusebium eruditè obseruat. Adde locis inibi prolatis Libanium in *Moroso*, fol.301. & Valer. Maximus libr. 2. cap.6. Si igitur quispiam non probata causa magistratibus, vita se priuasset, inhumatus abiiciebatur. Seneca libr. 8. controuers. 4. *Homicida insepultus abiiciatur. Facinus indignum, si nuenian-*

tur manus, qua ſepeliunt eum, quem occidêre ſua. Feſtus: *Carnificis loco habebatur, qui ſe vulneraſſet, vt moreretur.* Eapropter & manum, qua facinus peregerat, ſeparatim à corpore ſepeliebant. Æſchines contra Cteſiphontem fol. 4o7. καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν σίδηρον τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα ἐάν τινι ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ ὑπερορίζομεν. καὶ ἐάν τις αὑτὸν διαχρήσηται τὴν χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν χωρὶς τοῦ σώματος θάπτομεν. Atquin apud Chriſtianos αὐτοχειρία ſummè nefaria ſemper habita, ut patet ex Lactantio lib. 3. cap. 18. Saluiano libr. 6. de gubernatione Dei. Concil. Bracharenſi cap. 10. Burchardo decret. libr. 19. cap. 30. Et D. Auguſtino de Ciuitate Dei lib. 1. c. 22. 23. 24. 25. 26. & in Johannem tractatu 60. apud Hebræos ſimiliter, ſi quis interficeret ſeipſum, intuitu propriæ perſonæ, (ſcilicet ut mortem turpiorem euaderet) non item, ſi propter iniuriam diuini honoris (ne vituperium exerceretur in corpore redundans ad diuinam maieſtatem) id fieret, ſicuti notat Nicolaus Lyranus in gloſſ. ad lib. 1. Reg cap. ultimo, libr. 2. cap. 17. libr 3. cap. 16. Lib. 2. Maccab. cap. 10. & 14. Lib. Judic. cap. 17. Sic Beatus Hieronymus in Jonam lib. 1. fol. 136 edit. Plantinianæ: In perſecutione vbi caſtitas periclitatur, permittit hominibus, ut propria manu vitam ſibi adimant, cuius tamen ſententiam omnino improbat Joannes Sareſberienſis lib. 2. de Nugis Curialium cap. 26. *Ego euenire poſſe nõ arbitror, ut cuiuſcunque difficultatis articulo liceat propria authoritate homini ſibi mortem inferre, nec etiam vbi caſtitas periclitatur, licet hunc caſum videatur excipere Doctor ille Doctorum, cui in ſacrario literarum vix audeo aliquem comparare. Hæc mors omnino deſperatorum eſt, & eorum, qui licet corpore viuant, iam*

mentis

mentis morte præmortui, animo viuere desierunt. Stoici quidem constanter asseuerant, sapientem sumere mortem posse, quandocunq; ipsi fuerit libitum; sed eos pereleganter refutat Clarissimus & nunquam sine laude nominandus Justus Lipsius, quem libr. 3. cap. 23. Manuduct. ad Philos. Stoicam curæ pretium erit inspicere.

v. 21. *Accersire*] Vulgo *accersere.*

v. 22. *Non debere*] Hæc malè absunt à Florentino.

v. 23. *Honestiorem*] Florent. *honestior.*

v. 26. *Præcipit*] alii *percipit.*

Fortunatorum habituram loca] Alii *f. habitaturum loca.* Plautus Trinummo, Scena: *Mimus quindecim dies*, &c.

Sicut fortunatorum memorant insulas,
Quo cuncti, qui ætatem egerunt castè suam,
Conueniant. Plato Epinomide, fol. 992. Nicetas in Thesauro Orthodoxæ fidei lib. 1. c. 36.

v. 28. *Ita iubet Plato*] Flor. *Itacus & Cato*, ineptè.

v. 30. *Ciuitatem esse coniunctionem*] Flor. *c. e. coniunctam.*

v. 31. *Citeriores*] Wower. ex mss. *deteriores*, benè.

v. 41. *Magnis viribus niti oportet*] Florent. & Leid. *magis v. uti o.*

pag. 26. v. 1. *Collectas*] Flor. *collectam.*

v. 2. *Æstimandas*] Flor. *æstimandam.*

v. 6. *Tetras & morbis tumentes*] Vulgo, *t. & morbosè tumentes.*

v. 10. *Delectus*] Flor. *dilectus.*

v. 14. *Indomitos*] Vulgo *domitos*, malè.

v. 19. *Consistere*] Leid. & Bas. 2. *subsistere.*

v. 20. *Adimperandum deligatur*] Leidens. *ad imperium d.*

Annectitur] Rom. & Basil.1.*aduertitur*.

v.23. *Respublica illa*] Vulgò *R.ulla*, malè.

v.26. *Reclusa*] Flor.*reclusis*.

pag.27.v.1. *Virile secus*] Sic rescripsi ex Flor. & Leid. à Rom. τὸ *secus* malè abest. Vide Indicem.

v.2. *Artibus*] Flor & Leid.*partubus*.

v.5. *Latis legibus*] Leid.*ratis legibus*.

ver.7. *Quibus dictum est*] τὸ *dictum est* inducit Leidens.

v.11. *Dicis causa*] Arnobius aduersus gentes lib.3. fol.64. *Honoris & dicis causa vos species Diis accommodauisse mortalium*. lib.4. fol.75. *an ita ut assolet, dicis causa*. Quæ loca viri docti ineptè mutant. Vetus sanè hæc formula est, sæpe in authoribus ignoratione antiquitatis à librariis corrupta, ut obseruant Lælius Bisciola Subseciuar. libr. 8. cap.12. Antonius Augustinus lib.2. emendat. Petrus Victorius Var. lect. libr. 8. cap.24. Brissonius *de verborum significatione* libr. 4. & Didacus Couerruvias Episcopus Segobiensis *in variis resolutionibus*.

v.20. *Patrimoniis*] Excerpta Puteani *matrimoniis*. Basil.1.*Partubus*.

Discessit] Excerpta Puteani *desistit*.

Euidentia] Flor.*euidenti*, malè.

v.36. *Instituendos verò esse eos, vbicunque ciuitatis parentes censuerint*] In Flor. est, *i.v.e.e. vtcunque parentes, nec ita sexus esse stratus censuerint ciuitatis*. Folia Sibyllæ.

Sinant] Flor.*sinit*.

pag.28.v.1. *Imperitandi*] alii *imperii*.

v.5. *Constare rationem*] Wowerus *constare gubernationem*. Bas.2.*constare nationem*.

Super ea Rep. quam vult] Vulgò, *super publica quæ vult*, malè.

v.12.

v.12. *Deprauata*] alii, *prauata*, Basil.2. *defraudata*.

vers.17. *Prudentiæ ornamentisque cæteris vitæ*] Flor. Fulu & Puteani excerpta, *pudicitiæ ornamentisque c. vitæ*.

v.19. *Conuolet*] Flor. *conuellet*.

v.25. *Confunditur*] Sic Flor. In vulgatis est *conficit*, in Puteani excerptis, *configit*.

vers.28. *Blandiori*] Excerpta Puteani, *blandiciore*.

v.31. *Diuitum impotentia*] Vulgo, *D. potentia*, malè. Vide Indicem.

v.35. *Lexq. iussu populi fuerit promulgata*] Flor. legit *lexq. eius p. fuerit iudicio*.

v.37. *Adhæc tyrannidis illius singulare caput*] Sic hunc locum ex Membranis Florent. emendaui. In vulgatis legitur, *A. tyrannis illa singulare dominationis caput*.

v.39. *Coniuratione*] Wowerus *conturbatione*.

Adoptatus] Fuluius *adoptatum*, rectè.

EMENDATIONES

AD LIB. III. APVLEI

De Philosophia Rationali.

Pag.29. v.1. Hunc librum nec Codex Rom. nec Aldus, nec Florentinæ, nec Leidenses Membranæ continent, unde factum est, ut pauca saltim in ea sint emendata. Meminit eius sub Apuleii nomine Isidorus Hispalensis libr.2. Originum cap.28. & Carolus Magnus de non adorandis Imaginibus lib.4.

v.21. *Fouendi*] Lipſius *vouendi*.

Odiendi] Sichardus *obediendi*.

v.22. *Contemnendi*] Sichar. *contendendi*.

v.23. *Afferendi*] Baſil.1. *Aſſerendi*.

v.31. *Prothaſin*] Sichar. *Hypoſtaſin*.

v.32. *Protentionem*] Sichar.& Baſil.2. *protenſionem* vel *propenſionem*.

v.37. *Ajax qui regnat*] Nanſius *vt ſi aias*, Baſil. *ſi dicas*.

v.41. *Quantitatis*] Sic rectè iuuenis magnæ ſpei Martinus Ruarus. In retrò editis, *qualitatis* legitur ineptè.

pag.38.v.7. *Dicit*] Baſil.& Sichar. *dedicat*.

v.19. *In Theateto Plato*] Baſil.1. *in Timao Plato*.

v.21. *Differit*] alii *dixerit*.

v.23. *Quod ex iis ſolis*] Lipſ. *q. ex hiſce ſ.*

v.25. *Coniunctio*] Baſil. *coniunctiones*.

v.27. *Aut certè in vniverſa*] alii, *aut catera u.*

v.32. *Eadem vi manente*] Baſ. *E. imminente*.

v.38. *Sed etiam alii*] Wower. *ſed & alii*.

pag.31.v.7. *Si conuertas*] Sichar.& Baſ.1. *ſi quaras*.

Quadrata] alii, *quadra*.

v.29. *Pertinens ab vniuerſali dedicativè*] Sichard. & Baſ.1. *pertinens ab vniuerſali abdicativa ad particularem dedicatiuam*.

pag.32.v.2. *Qui vtranvis comprobat*] Baſ.1. *qui v. tollit, vtique alteram comprobat*.

v.3. *Caterum vniuerſalis vtrauis*] Hunc locum facta Apuleii mentione laudat Carolus Magnus lib.4. *de non adorandis imaginibus*.

v.8. *Oſtendunt infra ſcripta*] Sichard.& Baſ.1. *oſtenditur infra ſcriptis*.

v.23. *Aliquid*] Vulgò *aliud*.

v.26.

v.26. *Subiectiua*] Sichard.*subneutra.*

v.41. *Deinde de conuersione*] Hæc delenda putat Coluius.

pag.33.v.8. *Falsa erit*] Baſ.1. *Falsum erit.*

v.13. *Fallit pro certo*] Wower. *fallit pro incerto*, Lipſius *fallitur vt certum.*

v.14. *Reperienda*] Wower. *repetenda.*

v.18. *Vlla propositio*] Lipſ. *in vlla propositione.*

v.21. *Vt rationale aut definitione*] Baſ.1. *aut rationalis aut d.*

pag.35.v.16. *Definitione necessitates*] Addit Coluius, *D. quadam necessitate.*

Inclusionis visa similitudine] Coluius *Conclusionis vera s.*

v.30. *Quippe in prima formula*] Vide Iſid. libr.2. Origin. Martianum Capell. lib.8. de Nuptiis Philologiæ. Caſſiodorum *de dialecticis.*

pag.36.v.27. *Servata eius illatione*] à Lipſio hæc emendatio. Vulgò, *seruatur eius illationem.*

v.32. *Quarti modi conuertas*] Sic Coluius, quem vide.

pag.39.v.38. *Mutationibus*] Lipſ. *immutationibus.*

pag.40.v.2. *Potuit suggerere*] Lipſ. *potuit fingere.*

v.5. *Sed vi manente*] Lipſ. *Sed tertia manente.*

v.8. *Pratexas*] Lipſ. *retexas.*

v.23. *Cui plus concessum*] Lipſ. *cum plus concessum.*

EMENDATIONES

Ad Lib. Apvlei

De Deo Socratis.

Pag.41.℣.20. Hic liber in manuſcripto Bremenſi appellatur duplici titulo, *De Deo Socratis*, ſive na-

tura dæmonum. In Florentinis & Leidensibus membranis prior saltem comparet inscriptio, quam veram & germanam esse docēt nos Augustinus de Ciuitate Dei libr. 8. cap.14. Priscianus Grammaticus libr.10. pag.855. Sarisberiensis lib.6.de nugis curial. cap. 28. & Epist 172. pag.280. Vincentius Beluacensis specul. historiar. libr.3. cap.66. & libro 4. cap.7.

Qui me voluistis dicere] Principium huius libri admodū incongrue hîc positum cum Lipsio Elect. libr.2 cap.21. Pithæo aduersar.lib.2.c.10. Et Wowerio, retulimus ad finem *Floridorum.*

vers.29. *Censuitq́, esse summos Deos*] Stewechius: *Censuitq́, e.secundum Deos*,rectè.

vers.35. *Deos cœlites intellectu vestigamus*] Vide Heinsium ad Maximum Tyrium pag.139.

vers.38. *Vos ô clarissima mundi*] Virgil.1. Georgic.

v.41. *Solem diei opificem, lunamque solis æmulam*] τὸ *Solem* delet Florent.& Bremens.codex. Festus Auienus pag.83.

—ignea cuius
Lumina sunt late, & soror ille diei
Tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus.

Corniculata] Festus Auienus: *---omnia certis*
Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis vtrinque
Cæsa facem, ceu cum teretem concrescit in orbem.

pag.42.v.1. *Protumida*] alij *pertumida.*

v.2. *Facessat à Sole*] Rom.& Aldus *ea cessat à Sole*, malè.

v.6. *Multinaga pollens*] Sic Bremens. alii *multi-*

iuga

iugap. Stewech.*m.pallens.* Vide eum ad Vegetium lib.ult.cap.41.

v.8. *Lucis indiga*] Florent.& Rom.*Lucis indicia*, malè. Festus Auienus in Aratæis Prognost.p.116.

-- seu plenum luminis orbem
Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
Ceditur, & media velut indiga lucis, utrinque
Sustinet obducta sibimet dispendia formæ,
Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens.

Chalcidius in Platonis Timæum pag.112.

v.4. *Æstimans*] Brem.*æstuans.* Rom.& Ald.*extimans.*

v.9. *Solis obstiti*] Sic verè & ingeniosè Scaliger & 2.Basil.mss.*s.obstitit.* Vulgatæ editiones, *s.obsistit.*

v.11. *Notham iactat de corpore*] Lucret.lib.5.Obseruat.ad Arnobium lib.2.fol.46.

vers.13. *Cur neque de sole, neque de luna facile coniectauerit*] Florent. *tamen neque de sole n.d.l f. cunctauerit.*

v.15. *Septem stellæ*] Rescribe ex manuscripto Bremensi, & excerptis Batauicis: *quinque stellæ q. v. v. a. p.* Cicer.lib.1.Tuscul.Quæst. fol.88. *Astra suspeximus, tum ea quæ sunt infixa certis locis, tum illa non re, sed vocabulo errantia. Archimedes Lunæ, Solis, quinque errantium motus in sphæram collegit*, lib.2.de Diuinat.fol.196. *Sol & Luna quem motum habeant, quem verò stellæ, quæ errare dicuntur.* Macrobius in Somn. Scipionis libr.1. cap.14. *Sunt stellæ quidem singulares, ut erraticæ quinque.* Agellius lib.14. cap.1. Mart.Capel.lib.8 pag.787. Nicetas in Thesauro Orthodox. fidei lib.1.cap.8.doctè.

vers.21. *Obstito*] Flor.*Abstituto.* Rom.*Obstitato*, ineptè.

v.29. *Iratiorem animam*] Rom.& Basil.1.*rationabilem a.*

v. 30 *Presserunt*] Flor.*presserint.*

Tyrannis est luxuriosa] Flor.*tyrannidis tenus & luxuriosa.* Vulcanius *ty genus est.* Coluius ita distinguit hunc locum, *praecesserint tyrannus tenus, l.*

v.31. *Ex infinitis & diuersis*] Sic Wower.ex Bas. 2.in quo est *ex finitis.* Aldus non habet *τὸ infinitis.*

v.32. *Qui sit autem pessimus*] Wower *q.s.a.omniū pessimus.*

v.34. *Immoderatam & inhumanam atque insociabilem vitam*] Flor.*immoderatum & inhumane & insociabili vita.*

v.39. *Quem nulla malignitatis*] Vulgò, *quod n.m.* malè.

v.41. *Inscientiam*] Rom.& Basil 1.*inscitiam.*

pag.21.v.12. *Hominis amor omni tenore est corruptus*] Flor.*homini si amor o.t. corruptus:*

v.3. *Meditata consilia*] Bas.2.& Leid. *mediata consilia.*

vers.13. *Inexplicabili siti*] Coluius & Basil.2.*inexplebili siti*, malè. Vide Indicem & notas ad librum de *mundo*.

v.17. *Nec saltem colorata sole*] Arnobius lib.1.fol. 5. *Quid si sole aliquis torrere se suetus, & acquirere corporis siccitatem, conqueratur, frequentissimis nubilis iucunditatem serenitatis ablatam.* Vide Auicennam Doct.2.cap.20.fol.39. Aetium serm.3. Tetrab.cap. 9.fol.131.

v.19. *Medullatos artus*] Sic Basil.2.in Rom, Aldo & Basil.1.est, *modulatos.* Wower. *medicatos* legit Ita in Apologia dicit *medicatum os.*

Magnifacit] Excerpta Puteani, *magnificat* benè.

Quae

Quæ sunt viliores] Fuluii lib.*q.s.vilioris.*

v.21. *Vnde liquido arbitratur*] alii, *vnde liquendum arbitratur*, malè.

verſ.26 *Peius eſt*] Flor.*prius eſt*, deleta voce nocere.

v.27. *Etenim his rebus*] Flor *Quid enim h.r.*

verſ.28.*Corporis ſcilicet*] *n ſcilicet* dele ex Florentino.

v.29. *Vel fraudibus interire*] Scoppius *vel funditus interire.*

v.34. *Noxium ſit*] Wower.& Scoppius *maximum ſit.*

v 35. *Abeat impunè*] Leid & Rom.*habeat i.*

v.36. *Deferatur*] alii,*differatur.*

v.37. *Siquidem*] Flor.*ficut.*

pag 21.v.1 *Curatio*] Flor.*ratio*,malè.

Promulget] Flor.*promulcet.*

v 3. *Eos emori præſtat*] alii *mori p.* Fuluii lib *commori præſtat.*

v.5. *Vt a exiſtimat Plato noſter eſſe pellendum*] Colius *ita exiſtimate;populo eſſe pellendum.*

v.9. *Seruire ſeruitium*] Sic Flor. & Fuluii liber, Vulgò *ſubire ſ.*Vide indicem.

v.12. *Editione vitiorum*] Rom.& Aldus *additione v.* Colius *addictione v.*

v.10. *Addici poteſtati*] Sic rectè Floren.& Baſil.2. Aldus & Rom.*adrici.* Stewech.*adigi p.*ineptè. Vide indicem.

v.12. *Deſideriorum*] Florent.& Leid. *deſiderium*, malè.

verſ.13. *Quando plurium*] Leid & Florent.*Q.plurimum.*

v.13. *Cupidior*] Leid.*cupitior.*

v.16. *Cupidinum flores*] Coluius, *C. fluores*, vel *liuores*. Wower *C. pluresq;*. Neutrum placet.

v.19. *Eiuscemodi malis*] Florent. & Leid. *eiusmodi malo*.

v.21. *Innumerabiles*] alii, *immutabiles*.

v.23. *Mediè morati*] Malim cum Aldino & Ro. *mediè morigerati*.

v.24. *Culpabiles*] Aldus & Rom. *inferiores*.

v.28. *Mediam viam vadant*] Sic Flor. & Basil. I. alii, *m. v. vadantes*.

v.36. *A pueris*] Flor. *à puero*.

v.37. *Effecata*] Basil. I. Ald. & Rom. *effecta* malè.

v.38. *Abstinentia atque doctrinis*] Flor. *a. patientia obque doctrinas*. Ald. & Rom. *a. patientia & doctrinis*.

Graderetur] alii, *grassaretur*.

v.41. *Hoc est repente*] Flor. *hoc repetente*, malè.

pag 23. v. 2. *Intemperalem*] Flor. *intemporale*. Rescribe ex Romano & Aldo, *Et esse quodammodo in tempore latum*.

Tum post hoc] Vulgo, *t. p. hac*.

v.5. *Quæ ad beatam vitam ferunt*] Leid & Flor. *Q. a. b. v. fuerint*. Malè. τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα.

v.4. *Deferri*] Vulgò, *ferri*, malè.

v.9. *Non putat*] Delet Florentinus.

v.11. *Sculptum sit*] Aldus *scalptum sit*.

v.12. *Conscientia*] alii, *cum scientia*, malè.

v.13. *Dici & futurum*] à vulgatis τὸ *dici* malè abest.

v.16. *Persuaserit*] Fuluii liber *persuadeat*.

Pertinere res suas ad immortales Deos] Vide Cicer. Tuscul. lib. I

Idem ille] Puteani excerpta, *Iam ille*.

v.17. *Propitius*] Scoppius: *Promptus*. Maximus

Tyrius

Tyrius disput.1.pag.13. ἥξοι σοι γῆρας ὁδηγοῦ ὀκεῖ, καὶ θάνατος, ὃν ὁ μὲν δειλὸς ὀδύρεται καὶ προσιόντα δέδιεν· ὁ δὲ ἐραστὴς τοῦ θεοῦ, ἐκδέχεται ἄσμενος, καὶ προσιόντος θαρσεῖ.

v.18. *Nam vinculis liberata corporeis sapientis anima*] Cic.lib.1.Tuscul.Quæst. *Nos verò si quid tale acciderit, vt à Deo denunciatum videatur, vt exeamus è vita læti, & agentes gratias pareamus, emittiq; nos è custodia, & leuari vinculis arbitremur.* Vide notas ad Arnobii lib.2.

Sapientis anima] Puteani excerpta *ab ipsis a.*

v.25. *Perpetienda*] Rom. *percipienda*

vers.21. *Hoc ipso vsu*] τὸ *vsu* non est in Puteani excerptis.

v.25. *Fortitudinum neruos, ipsas animi ceruices ait*] Vulgò *fortitudinem enim animi ipsasq; c.a.*

v.28. *Possidere virtutum opes*] Vulgo *virtutes.*

v.29. *Sapiens opes*] τὸ *opes* delet Flor.

v.31. *Artes*] Puteani excerpta *partes.*

vers.33. *Absentia pecuniæ*] Sic rectè Vulcanius in mss.& vulgatis est, *abstinentia pecuniæ.*

v.34. *Philosophus*] Flor. *Philosophum.*

v.35. *Omnium sit contumax*] Rom. & Aldus codex, *omni fortunæ sit contumax.*

v.36. *Nihil sic agere, quàm vt semper studeat animã corporis consortio separare*] Quoniam (ut ait Porphyrius apud Augustinum de Tempore, Sermone 143) *ærumnosum ergastulum & animæ.* Plato Phædone fol.64. Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι (ἔφη) ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθόσον δύναται ἀφεσάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; ἐμοί γε. Ἆρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων αἰθρώπων; φαίνεται.

v.37. *Ideo existimandum, philosophiam esse mortis affectum*] Florent. *Ideo existimandam p.e.m.a.* Tzezes Chiliad.10.histor.343.

φιλοσοφία μὲν ψευδής, ἡ λόγοις οἰκουμένη·
ὄντως φιλοσοφία δ' ἐστὶ τῶν μοναστῶν τῶν ὄντως·
αὕτη θανάτου μάθησις, καὶ νέκρωσις σαρκίου,
καὶ γνῶσις δ' ἐστὶ τῶν ἀληθῶς καὶ ὄντως ὄντων,
καὶ τοῦ θεοῦ ὁμοίωσις, ὡς δυνατὸν ἀνθρώποις,
καὶ τῆς σοφίας καὶ θεοῦ καθέστηκε φιλία·
τέχνη τεχνῶν, καὶ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν τε.

Alcinous de doctrina Platonis. Cic. Tuscul. Quæst. libr.1.

pag.24.v.9. *Cupitorem*] Flor. *cupidum*.

v.20. *Carissimis orbatus affectibus*] Aldus *clarissimis affectibus*, malè.

v.13. *Voluptatum*] Flor. *voluntatum*.

v.26 *Obitus causa*] alii *obitus c.*

v.28. *Aggregatum*] alii *aggregatur*.

v.32. *Vt ad Dei meritum*] Flor. & Fuluii lib. *vt Dei merito*.

v.35. *Prospectandi cogitatione*] Flor. *p. cognitione*.

v.37. *Quippe cum summus*] Florent. *q. perpetuum sumus*.

v.41. *Cui & bona*] Flor. & Fuluii manuscriptus, *cu ius & bona*.

pag.25.v.6. *Genialis loci hoc est*] Dele τὸ *hoc est*, ex manuscriptis Florent.

v 7. *Ducimus*] Vulgò *dicimus*.

Prouida ordinationis] Basil. 2. *prouida ordinationis*, Romanus, Basil.1.& Aldus, *prouidentia ordinationis*.

ver.3. *Perfectionem vita*] Florent. & Fuluii liber, *p. vitæ*.

v.14. *Sapientem quippe pedissequum*] Ambrosius de Abraham lib.1. cap.2. *Inter septem sapientum dicta celebratur* ἕπου θεῷ.

v.15. *Id est enim* ἕπου θεῷ] Wower. hæc delenda arbitratur.

v.16. *Digna discere*] Stewech. *digna diis dicere.* probè.

v.17. *Quodeorum*] Wower. *quod Deorum.*

vers.18. *Cum corpus relinquit, quod non faciet invito Deo*] Plato Phædone fol.62. Οὐκοῦν (ἦ δ' ὅς) καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο ἄν; Πάνυ γ' ἔφη. Ἴσως τοίνυν ταύτῃ οὐκ ἄλογον, μὴ πρότερον αὑτὸν ἀποκτιννύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν. Cicero libro 1. Tusculanarum Quæst: *Vetat enim dominans ille in nobis Deus, iniussu hinc nos suo demigrare. Cum verò caussam iustam Deus ipse dederit, vt tunc Socrati, nunc Catoni, sæpe multis. næ ille med usfidius vir sapiens lætus ex his tenebris in lucem illam excesserit: nec tamen illa vincula carceris ruperit; leges enim vetant.* Plotinus Ennead 1. lib.9. περὶ ἐξαγωγῆς. Et Macrobius in *Somnium Scipionis* libr.1. cap.13. doctè. Apud Paganos autem nemini licebat sibi inferre violentas manus sine magistratus venia, vt ex Xiphilino & Sopatro Illustrissimus, & dum vitam agebat, nobis amicissimus Josephus Justus Scaliger ad Eusebium eruditè obseruat. Adde locis mihi prolatis Libanium in *Morolo*, fol.301. & Valer. Maximus libr.2. cap.6. Si igitur quispiam non probata causa magistratibus, vita se priuasset, inhumatus abiiciebatur. Seneca libr.8. controuers.4. *Homicida insepultus abiiciatur. Facinus indignum, si inuenian-*

tur manus, quæ ſepeliunt eum, quem occidêre ſuæ. Feſtus: *Carnificis loco habebatur, qui ſe vulneraſſet, vt moreretur.* Eapropter & manum, qua facinus peregerat, ſeparatim à corpore ſepeliebant. Æſchines contra Cteſiphontem fol. 407. καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν σίδηρον τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ ὑπερορίζομεν. καὶ ἐάν τις αὑτὸν διαχρήσηται τὴν χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν χωρὶς τοῦ σώματος θάπτομεν. Atquin apud Chriſtianos αὐτοχειρία ſummè nefaria ſemper habita, ut patet ex Lactantio lib. 3. cap. 18. Saluiano libr. 6. de gubernatione Dei. Concil. Bracharenſi cap. 10. Burchardo decret. libr. 19. cap. 30. Et D. Auguſtino de Ciuitate Dei lib. 1. c. 22. 23. 24. 25. 26. & in Johannem tractatu 60. apud Hebræos ſimiliter, ſi quis interficeret ſeipſum, intuitu propriæ perſonæ, (ſcilicet ut mortem turpiorem euaderet) non item, ſi propter iniuriam diuini honoris (ne vituperium exerceretur in corpore redundans ad diuinam maieſtatem) id fieret, ſicuti notat Nicolaus Lyranus in gloſſ. ad lib. 1. Reg cap. ultimo, libr. 2. cap. 17. libr 3. cap. 16. Lib. 2. Maccab. cap. 10. & 14. Lib. Judic. cap. 17. Sic Beatus Hieronymus in Jonam lib. 1. fol. 136 edit. Plantinianæ: In perſecutione vbi caſtitas periclitatur, permittit hominibus, ut propria manu vitam ſibi adimant, cuius tamen ſententiam omnino improbat Joannes Saresberienſis lib. 2. de Nugis Curialium cap. 26. *Ego euenire poſſe nõ arbitror, ut cuiuſcunque difficultatis articulo liceat propria authoritate homini ſibi mortem inferre, nec etiam vbi caſtitas periclitatur, licet hunc caſum videatur excipere Doctor ille Doctorum, cui in ſacrario literarum vix audeo aliquem comparare. Hac mors omnino deſperatorum eſt, & eorum, qui licet corpore viuant, iam mentis*

mentis morte præmortui, animo viuere deſierunt. Stoici quidem conſtanter aſſeuerant, ſapientem ſumere mortem poſſe, quandocunq; ipſi fuerit libitum; ſed eos pereleganter refutat Clariſſimus & nunquam ſine laude nominandus Juſtus Lipſius, quem libr. 3. cap. 23. Manuduct. ad Philoſ. Stoicam curæ pretium erit inſpicere.

v. 21. *Accerſire*] Vulgo *accerſere.*

v. 22. *Non debere*] Hæc malè abſunt à Florentino.

v. 23. *Honeſtiorem*] Florent. *honeſtior.*

v. 26. *Præcipit*] alii *percipit.*

Fortunatorum habituram loca] Alii f. *habitaturum loca.* Plautus Trinummo, Scena: *Mimus quindecim dies,* &c.

Sicut fortunatorum memorant inſulas,
Quo cuncti, qui ætatem egerunt caſtè ſuam,
Conueniant. Plato Epinomide, fol. 992. Nicetas in Theſauro Orthodoxæ fidei lib. 1. c. 36.

v. 28. *Ita iubet Plato*] Flor. *Itacus & Cato,* ineptè.

v. 30. *Ciuitatem eſſe coniunctionem*] Flor. *c. e. coniunctam.*

v. 31. *Citeriores*] Wower. ex mſſ. *deteriores,* benè.

v. 41. *Magnis viribus niti oportet*] Florent. & Leid. *magis v. uti o.*

pag. 26. v. 1. *Collectas*] Flor. *collectam.*

v. 2. *Æſtimandas*] Flor. *æſtimandam.*

v. 6. *Tetras & morbis tumentes*] Vulgo, *t. & morboſè tumentes.*

v. 10. *Delectus*] Flor. *dilectus.*

v. 14. *Indomitos*] Vulgo *domitos,* malè.

v. 19. *Conſiſtere*] Leid. & Baſ. 2. *ſubſiſtere.*

v. 20. *Adimperandum deligatur*] Leidenſ. *ad imperium d.*

Annectitur] Rom. & Basil.1.*aduertitur.*

v.23. *Respublica illa*] Vulgò *R.ulla*, malè.

v.26. *Reclusa*] Flor.*reclusis.*

pag.27.v.1. *Virile secus*] Sic rescripsi ex Flor. & Leid. à Rom. τὸ *secus* malè abest. Vide Indicem.

v.2. *Artibus*] Flor. & Leid.*partubus.*

v.5. *Latis legibus*] Leid.*ratis legibus.*

ver.7. *Quibus dictum est*] τὸ *dictum est* inducit Leidens.

v.11. *Dicis causa*] Arnobius aduersus gentes lib.3. fol.64. *Honoris & dicis causa vos species Diis accommodauisse mortalium.* lib.4. fol.75. *an ita ut assolet, dicis causa.* Quæ loca viri docti ineptè mutant. Vetus sanè hæc formula est, sæpe in aurhoribus ignoratione antiquitaris à librariis corrupta, ut obseruant Lælius Bisciola Subseciuar. libr. 8. cap.12. Antonius Augustinus libr.2. emendat. Petrus Victorius Var. lect. libr.8. cap.24. Brissonius *de verborum significatione* libr. 4. & Didacus Couerruvias Episcopus Segobiensis *in variis resolutionibus.*

v.20. *Patrimoniis*] Excerpta Puteani *matrimoniis.* Basil.1.*Partubus.*

Discessit] Excerpta Puteani *desistit.*

Euidentia] Flor.*euidenti*, malè.

v.36. *Instituendos verò esse eos, vbicunque ciuitatis parentes censuerint*] In Flor. est, *i.v.e.e. vtcunque parentes, nec ita sexus esse stratus censuerint ciuitatis.* Folia Sibyllæ.

Sinant] Flor.*finit.*

pag.28.v.1. *Imperitandi*] alii *imperii.*

v.5. *Constare rationem*] Wowerus *constare gubernationem.* Bas.2.*constare nationem.*

Super ea Rep. quam vult] Vulgò, *super publica quæ vult*, malè.

v.12. *Depravata*] alii, *pravata*, Basil.2. *defraudata.*

vers. 17. *Prudentiæ ornamentisque cæteris vitæ*] Flor. Fulu & Puteani excerpta, *pudicitiæ ornamentisque c. vitæ.*

v.19. *Convolet*] Flor. *convellet.*

v.25. *Confunditur*] Sic Flor. In vulgatis est *conficit*, in Puteani excerptis, *configit.*

vers.28. *Blandiori*] Excerpta Puteani, *blandiciore.*

v.31. *Divitum impotentiæ*] Vulgo, *D. potentiæ*, malè. Vide Indicem.

v.35. *Lexq; iussu populi fuerit promulgata*] Flor. legit *lexq; eius p. fuerit iudicio.*

v.37. *Adhac tyrannidis illius singulare caput*] Sic hunc locum ex Membranis Florent. emendavi. In vulgatis legitur, *A. tyrannis illa singulare dominationis caput.*

v.39. *Coniuratione*] Wowerus *conturbatione.*

Adoptatus] Fuluius *adoptatum*, rectè.

EMENDATIONES

ad Lib. III. Apvlei

De Philosophia Rationali.

Pag.29.v.1. Hunc librum nec Codex Rom. nec Aldus, nec Florentinæ, nec Leidenses Membranæ continent, unde factum est, ut pauca saltim in ea sint emendata. Meminit eius sub Apuleii nomine Isidorus Hispalensis libr.2. Originum cap.28. & Carolus Magnus de non adorandis Imaginibus lib.4.

v.26. *Subiectiua*] Sichard. *subneutra.*

v.41. *Deinde de conuersione*] Hæc delenda putat Coluius.

pag.33.v.8. *Falsa erit*] Baſ.1. *Falſum erit.*

v.13. *Fallit pro certo*] Wower. *fallit pro incerto*, Lipſius *fallitur vt certum.*

v.14. *Reperienda*] Wower. *repetenda.*

v.18. *Vlla propoſitio*] Lipſ. *in vlla propoſitione.*

v.21. *Vt rationale aut definitione*] Baſ.1. *aut rationalis aut d.*

pag.35.v.16. *Definitione neceſſitates*] Addit Coluius, *D. quadam neceſſitate.*

Incluſionis viſa ſimilitudine] Coluius *Concluſionis vera ſ.*

v.30. *Quippe in prima formula*] Vide Iſid. libr.2. Origin. Martianum Capell. lib.8. de Nuptiis Philologiæ. Caſſiodorum *de dialecticis.*

pag.36.v.27. *Seruata eius illatione*] à Lipſio hæc emendatio. Vulgò, *ſeruatur eius illationem.*

v.32. *Quarti modi conuertas*] Sic Coluius, quem vide.

pag.39.v.38. *Mutationibus*] Lipſ. *immutationibus.*

pag.40.v.2. *Potuit ſuggerere*] Lipſ. *potuit fingere.*

v.5. *Sed vi manente*] Lipſ. *Sed tertia manente.*

v.8. *Pretexas*] Lipſ. *retexas.*

v.23. *Cui plus conceſſum*] Lipſ. *cum plus conceſſum.*

EMENDATIONES

ad Lib. Apvlei *De Deo Socratis.*

Pag.41.ỽ.20. Hic liber in manuſcripto Bremenſi appellatur duplici titulo, *De Deo Socratis*, ſiue na-

tura dæmonum. In Florentinis & Leidensibus membranis prior saltem comparet inscriptio, quam veram & germanam esse docet nos Augustinus de Ciuitate Dei libr. 8. cap. 14. Priscianus Grammaticus libr. 10. pag. 855. Sarisberiensis lib. 6. de nugis curial. cap. 28. & Epist. 172. pag. 280. Vincentius Beluacensis specul. historiar. libr. 3. cap. 66. & libro 4. cap. 7.

Qui me voluistis dicere] Principium huius libri admodũ incongrue hîc positum cum Lipsio Elect. libr. 2 cap. 21. Pithæo aduersar. lib. 2. c. 10. Et Wowerio, retulimus ad finem *Floridorum.*

vers. 29. *Censuitq́; esse summos Deos*] Stewechius: *Censuitq́; e. secundum Deos,* rectè.

vers. 35. *Deos cœlites intellectu vestigamus*] Vide Heinsium ad Maximum Tyrium pag. 139.

vers. 38. *Vos ô clarissima mundi*] Virgil. 1. Georgic.

v. 41. *Solem diei opificem, lunamque solis æmulam*] τὸ *Solem* delet Florent. & Bremens. codex. Festus Auienus pag. 83.

—ignea cuius
Lumina sunt latè, & soror ille diei
Tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus.

Corniculata] Festus Auienus: *---omnia certis*
Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis vtrinque
Cæsa facem, ceu cum teretem concrescit in orbem.

pag. 42. v. 1. *Protumida*] alii *pertumida.*

v. 2. *Facessat à Sole*] Rom. & Aldus *ea cessat à Sole,* malè.

v. 6. *Multinaga pollens*] Sic Bremens. alii *multi-*

iugap. Stewech.*m.pallens.* Vide eum ad Vegetium lib.ult.cap.41.

v.8. *Lucis indiga*] Florent.& Rom. *Lucis indicia*, malè. Festus Auienus in Aratæis Prognost.p.116.

-- seu plenum luminis orbem
Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
Ceditur, & media velut indiga lucis, utrinque
Sustinet obducta sibimet dispendia forma,
Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens.

Chalcidius in Platonis Timæum pag.112.

v.4. *Æstimans*] Brem.*æstuans.* Rom & Ald.*extimans.*

v.9. *Solis obstiti*] Sic verè & ingeniosè Scaliger & 2.Basil.mss.*f.obstitit.* Vulgatæ editiones, *f.obsistit.*

v.11. *Notham iactat de corpore*] Lucret.lib.5.Obseruat.ad Arnobium lib.2.fol.46.

vers.13. *Cur neque de sole, neque de luna facile coniectauerit*] Florent. *tamen neque de sole n.d.l f. cunctauerit.*

v.15. *Septem stellæ*] Rescribe ex manuscripto Bremensi, & excerptis Batauicis: *quinque stellæ q. v. v. a. p.* Cicer.lib.1.Tuscul.Quæst. fol.88. *Astra suspeximus, tum ea quæ sunt infixa certis locis, tum illa non re, sed vocabulo errantia. Archimedes Lunæ, Solis, quinque errantium motus in sphæram collegit,* lib.2.de Diuinat.fol.196. *Sol & Luna quem motum habeant, quem verò stellæ, quæ errare dicuntur.* Macrobius in Somn. Scipionis libr.1. cap.14. *Sunt stellæ quidem singulares, ut erraticæ quinque.* Agellius lib.14.cap.1. Mart.Capel.lib.8 pag.787. Nicetas in Thesauro Orthodox. fidei lib.1.cap.8.doctè.

vers.21. *Obstito*] Flor.*Abstituto.* Rom.*Obstitato*, ineptè.

v.16. *Inde flexo*] Scoppius *inflexo*.

v.17. *Diuinis vicibus*] *Diutinis v.* Bremensis.

v.18. *Curriculi specie*] Brem. *circuli s.*

v.21. *Signorum ortus & obitus comperit*] Expressum ex Catullo de *Coma Berenicis*, Epig. 76.

Qui stellarum ortus comperit atque obitus.

v.23. *Locato*] Non est in Batau. excerptis.

v.25. *Arcturum*] Hunc versum Fuluius Vrsinus ex Virgil. Æneid. 3. v. 516. lacunæ explendæ aptè reposuit, cuius emendationem approbant Membranæ Leidenses, Excerpta Batavica & Florent. in quibus legitur, *Arcturum, Phiotum, geminosq; triones.* Arcturum dicit custodem vrsæ, Hyadas Pluuias, geminosque triones, boues duos. Vide Veteres Criticos ad hunc versum. Agellium libr. 10 cap. 9. & Jo. Ludouicum de la Cerda in Notis eruditis ad libr. 1. Æneid. & 2. Georg.

v.26. *Quibus cœli chorum*] Plato in Epinomide adeundus.

v.27. *Visimus*] Excerpta Batauica, *vicimus*, malè.

v.32. *Mirabundi*] alii *rimabundi*.

Acrius contemplantes] Batau. excerpta, *arctius contemplantes*.

Acie mentis] Aldus *facie mentis* malè.

v.34. *Numero, situ nominum*] Rom. *situnomie.* Excerpta Batau. *numerositate nominum.* Probè Martianus Cap. libr. de Nup. Philolog. pag. 15. *Tunc etiam ut inter alios potissimi rogarentur, ipsius collega Iouis, qui bisseni cum eodem Tonante numerantur, quosq; distichon complectitur Ennianum,*

— Iuno, Vesta, Minerva, &c. Suidas Υ'γίνα.

v.41. *Quas eorum*] Florent. & Batau. *quibus eorum.*

Pag. 43.

Pag.43.v.1. *Priua veræ rationis*] Sic disertim Romanus, Ald. Membranæ Bremens. & Bas.1. Floren. & Excerpt Batau. *praua veræ r.* alii, *priuata v.r.* minus benè.

v.2. *Scrupulosissimo cultu*] Leid. *s. vultu.*

Insolentissimo spretu] Rom. & Ald. *insolentissime spiritu.*

v.3. *Pars in contemptum, pars in superstitionem tumida*] Florent. *Pars in contemptu, pars in superstitione timida* vel *tumida.*

v.6. *Discretos*] Bat. Excerp. *disertos.*

v.7. *Sed inscie metuunt*] Ful. lib. *sed verissimè m.*

v.8. *Quos Deos Plato existimat naturas incorporales*] Floren. Bas.1. & Brem. *Quod eos P. natura i.* Wower. *quod Deos P. e. veros incorporales.*

v.10. *Sua quidem natura*] Flor. *suaq; natura.*

v.11. *Sibi prompto nutu*] τὸ *nutu* non est in Flor. & Brem. Bas. Ald. Rom. *prono nutu* legunt.

Perfecto] Rom. *porrecto.*

v.15. *Nulla vice ad alicuius rei munia*] Flor. *N.v.a.a.r. mutua.*

v.17. *Plato cælesti facundia præditus*] August. de Ciuit. Dei lib.9. cap.16. & Maximus Tyr. dissert.1.

v.22. *Semouerunt*] Alii *mouerunt.* August. *remouerunt.* Brem. *admouerunt.* Ald. & Rom. *semouerint.*

v.23. *Arctissimis tenebris*] August. *altissimis t.*

Rapidissimo coruscamine] Roman & Basil.1. *rapacissimo c.*

v.28. *Receptui canam*] Basil.2. *receptum canam,* malè.

v.31. *In curia bella disciplina*] τὸ *bella* delet Florent. Brem. Ald. & Rom.

Ac piacularibus deprauarunt, sceleribus imbuerunt]

Sic Membran. Florent. Excerpta Batau. & Bremenſ. Leidenſis: *A. p. erroribus deprauauerint ſ. incubuerint & efferarint.* Aldus & Rom. *e. d. piacularibus ſceleribus prabuerunt.*

v. 35. *Sed de natura distributione*] Hæc malè omittit Aldus.

Differamus] Flor. *Differemus.*

v. 36. *Ratione plaudentes, oratione pollentes*] Ita hic locus legitur apud Auguſt. de Ciuitat. Dei lib. 9. cap. 8. Colnius *r. cluentes.* Ludouicus Viues *R. gaudentes.* Wower. inuerſis verbis *r. pollentes, oratione plaudentes* emendandum arbitratur.

v. 40. *Sigillatim*] Rom. *ſingulatim.*

verſ. 40. *Cuncti tamen*] Colnius *cunctim perpetui viciſſem ſp. mutabiles.* Videndus Plato 4. de legibus.

pag. 44. v. 1. *Tarda ſapientia*] Vnde & Plato beatos homines pronunciat, qui etiam in occidua ſenectute ſapientiam aſſequuntur.

v. 2. *Habetis interim bina animalia*] Vide Auguſtinum de Ciuit. Dei lib. 9 cap. 12.

v. 5. *Communicatu*] Fuluii liber *concomitatu* malè.

v. 7. *Subſiciua*] Auguſtinus legit *ſuccifiua*, Brem. *ſucceſſiua.*

v. 8. *Admiſerias infimata*] Sic rectè Rom. Aldus, Auguſtinus, & mſſ. Bremenſis. in Florent. & Leidenſi eſt, *infirmata*, malè. Verbo *infimare* bene reſpondet τὸ ſublimare, atque ita loquitur lib. 1. Metamorph. *Manes ſublimare, Deos infimare.*

verſ. 10. *Seiugatam eſſe*] Hæc delet manuſcriptus Bremenſis. Florentin. pro *ſeiugatam*, *eampſe* legit.

v. 11.

v.11. *Nullus Deus miscetur hominibus*] Vide Platonem in *Conuiuio* fol.203. & Augustinum de Ciui. Dei lib.9.cap.16.

v.13. *Attrectatione*] Rom.Bas.1.Augustanus *contractione*.

v.16. *Solo intellectu, neque prompto noscuntur*] Flor. *sola intellecta, n.p. nascuntur*, malè.

v.19. *Nutabilem suggestum*] Vulgo, *mutabilem s.* suprà: *humilia sublimare, nutantia fulcire*. August. de Ciuit. Dei lib.1.cap.1. (*acumina temporali mobilitate nutantia*. Eucherius ad Valerianum *nutant celsa fastigio*.

v.23. *Ipsa rebus*] Dele has voces iubentibus membranis Flor. Bremens. & Fuluianis.

v.24. *Aliquis*] Flor. *aliqui*.

v.25. *Faciam*] Sic Flor. Bat. & Puteani Excerpta. *missam faciam*, Leidens. & Basil.2. *patefaciam*, malè.

v.26. *Repelluntur*] Vulgò *pelluntur*.

v.29. *Equiso*] Flor. *Equitio*. Rom & Aldus *Equisio*. Bas.2. *equisitio*.

Bobsequa] Rom. *Bubsequa*, Bremens. *Busseca*. Bas. 2. Excerpt. Bat. & Puteani *B sequa*.

vers.33. *Preces allongabo*] Glossæ antiquæ: *ἱκεσίαν προσφέρω allego*, ubi verius esse autumo, *preces allego*. Sed alibi, *πρόσθεσις allegatio*. Et in Apolog. *In templó preces allegant*.

v.41. *Rutilos recens cognitos*] Sic rectè manuscripti Flor Leid. & Brem. Turnebus & Pithæus, Rom. & Ald. *internucios*, Coluius *trunculos*, malè reponunt.

pag.45.v.1. *Ferocissimo*] Brem. *fortissimo*.

vers.2. *Adiurat*] Flor. Bas 2. Leid & Puteani Excerpta, *aduenerat*, ut apud Plautum in Trucu-

lento, *date mihi huc stactam, ut venerem Lucinam meam.*

v.4. *Dextra mihi Deus & telum*] Sic & Scythæ per ventum iurabant & acinacē. Vide Lucianum in Toxari.

v.7. *Propter quod*] Vulgò *per quod.*

v.5. *Rubiginosum*] Ald. *Rubigiosum.*

v.7. *Neue per ista iuretur*] Totam hanc periodum veluti spuriam Wower. tollit.

ver.8. *Iouis iurandum*] Non est in Florentino, Rom. & Aldò. Vide Lips. Elect. 1. cap. 18.

v.13. *Respondebit*] Flor. *responderit.*

v.14. *Alienatos à nobis Deos prædico*] Vide Platonem in Conuiuio.

v.16. *Neque enim illos sacris rerum humanarum, sed à contrectatione*] Flor. Brem. & Leid. *neque e.i. sacra r.h.s. contrectatione.* Vnde Scoppius *neque e.i. à cura r.h.s. contrectatione.*

Aduersatorem malis] Stewech. *auersatorem malis.*

v.17. *Cæterum sunt quadam diuinæ mediæ potestates*] Plato Epinomide fol. 984. μετὰ δὲ τούτους αἰθέρα θέμεθα γεγονότα, καὶ ὑπὸ τούτοις ἑξῆς δαίμονας ἀέριον δὲ γένος ἔχον ἕδραν τρίτην καὶ μέσην τῆς ἑρμηνείας αἴτιον, εὐχαῖς τιμᾶν μάλα χρεών, χάριν τῆς εὐφήμου διαπορείας.

v.19. *Intersita aeris spatio*] Brem. *Intersito aeris s.*

v.20. *Græco nomine*] Flor. *Græci n.*

v.21. *Inter terricolas, cœlicolasque vectores*] Brem. *inter homines cq. v.* Photius ex Hierocle fol. 750. Plato τὰ σώματα περιόντα οὐράνια καλεῖ, καὶ θεούς, τὰ δὲ μέσα λογικὰ αἰθέρια καὶ δαίμονας ἀγαθοὺς ἑρμηνέας τε καὶ ἀγγέλους τῶν συμφερόντων ἀνθρώποις γινομένους.

Terricolas] Malè abest à Florentinis.

v.22. *Vltro citroque*] Flor. *Vltro citro.*

v.23. *Vtrinque*] Flor. *vtriusque.*

vers. 24. *Salutigeri*] Fulu. mauult *Salutigeruli* ex Plauti Aulul. scæna: *Narraui amicis*, &c. quomodo etiam legisse videtur Cælius Rhodiginus antiqu. lection. lib. II. cap. III. Mihi non displicet Bremensis Codicis lectio, *salutiferi.*

Vt Plato in Symposio autumat] Vide illum fol. 202. & Notata ad Minutium Felicem fol. 4. Chalcid. pag. 225.

v.25. *Denunciata*] Lips. *Deum nuncia*, malè.

v.27. *Singula proinde ut est eorum*] Flor. & Brem. *singuli eorum proinde ut est.*

v.28. *Conformandis*] Sic Flor. & Fului liber. Vulgò *confirmandis.* Vide Minutium Felicem fol. 43.

v.30. *Vatibus inspirandis*] Sic mss. omnes, quod ineptè Vulcanius mutauit in *Tagibus i.* Minutius Felix fol. 19. *Authoritatem quasi præsentis numinis consequuntur, dum inspirantur interim vatibus, dum fanis immorantur.*

v.33. *Dæmonum obsequia & opera*] Plato in Epinomide fol. 984.

v.35. *Comminarentur*] Rom. *commoneant.*

v.36. *Extispicia*] Vulgò *auspicia.*

v.37. *Addicant*] Vulgò *aducant*, malè. Vide Indicem.

v.35. *Hannibali somnia orbitatem oculi*] Cum columnam auream, quæ esset in fano Junonis Laciniæ auferre vellet. Cic. de diuin. lib. 2. fol. 185.

v.35. *Flaminio extispitia*] Val. Max. lib. 1. cap. 6.

vers. 36. *Attio Nauio*] Eum præstantissimum omnium Augurum appellat Dionysius Halicarnass. antiq. Rom. libr. 3. fol. 203. Liv. lib. 1. Lactant. lib. 2. cap. 19. Cic. 1 de diuin. fol. 182.

v.35. *Comminarentur*] Fulu.*comminarent.*

v.38. *Tarquinius Priscus*] Liu.libr.1.Cic 1.de diuinatione.

v.40. *Ariolum*] Vulgò *ariolorum.*

v.41. *Tuscorum piacula*] Sic Flor.& Fuluii liber. Wower.& Basl.2.*tonitorum p.*malè.Sidonius Apollinaris Paneg.ad Majoranum vers.263.

Fulgura si Thuscus, si Thessalus elicit umbras.

Et alibi:

Nec qua fulmine Thuscus expiato
Septum numina quærit ad bidental.

v.39. *Seruius Tullius*] Cic.de diuinat.1.fol 191.

Colluminetur] Brem.*collustretur.*

v.42. *Fulguritorum*] Leid. Basil.2.& Flor.*fulguratarum.*

pag.46.vers.4. *Corroget*] Rom.& Ald. *corrodat,* Wower.*corripiat.*

Cotificet] Hæc est lectio priscarum editionum Florent.Leid.& Brem. legunt *nauem velificet*, unde Lindenbrogius ad Catalecta Veterum poetarũ pag. 319.& Wowerius *auem velificet* fecerunt. Schikeradt *cotificet.* Lipsius Elect.1. cap.18. *cotim ficet* pro *c. secet*, cui patrocinatur Valer.lib.1.cap 4. Liuius lib. [illegible].cap.3x. Lactantius lib. [illegible] cap.7. *Cape, inquit, hanc cotē, eamq; nouacula diffice* (ineptè inibi reponit Thomasius *disice*) *at ille incunctanter accepit, & secuit.*

vers. 5. *Vel Sibylla vaticinia versificet*] Hæc verba non sunt in manuscriptis Florentinis.

v.8. *Medioruma auorum*] Vulgati non agnoscunt, [illegible]*diuorum.*

Aeris plagis] Florent. Romanus & Basil. *aeris plagis.*

v.15.

v.15. *Sunt quadam propria*] Flor.& Excerpta Bat. *sit, qua propria.*

v.14. *Siquidem Aristoteles auctor est*] Lib.5. de hist. animal. cap.19. ἐν δὲ Κύπρῳ, οὗ ἡ χαλκῖτις λίθος καίεται, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐμβαλλόντων, ἐνταῦθα γίνεται θηρία ἐν τῷ πυρὶ τῶν μεγάλων μυιῶν μικρόν τι μείζονα, ὑπόπτερα, ἃ καὶ διὰ τοῦ πυρὸς βαδίζει, καὶ πηδᾷ. ἀποθνήσκουσι δὲ καὶ σκώληκες καὶ ταῦτα χωριζόμενα τὰ μὲν τοῦ πυρὸς, αἱ δὲ τῆς χιόνος, ὅτι δὲ ἐνδέχεται μὴ καίεσθαι συστάσεις τινῶν ζώων, ἡ σαλαμάνδρα ποιεῖ φανερόν. αὕτη γὰρ, ὥς φασι, διὰ τοῦ πυρὸς βαδίζουσα, κατασβέννυσι τὸ πῦρ.

v.8 *Conterminis*] Excerpt.Bat. & Puteani *continuis* Brem. mss. *contiguis*, quod placet.

v.15. *Pennatis*] Rom. *pinnatis.*

v.16 *Diuersari*] Brem. *versari.*

v.17. *Tot vaga sidera*] Flor *tot vaga s.*

v.18. *Sursum in athere*] Flor & Brem. Fuluii liber, *cursum in a.*

v.19. *Cur hoc solum quartum elementum*] Flor. & Brem. *cum h. s. quatuor e.*

v.20. *Ab omnibus*] Brem. *ab hominibus.*

v.22. *In unda fluxa*] Ms. Bremens. *in unda fluxida*, rectè.

v.24. *Falsum sententia*] Vulgò *falsum sentire.*

v.27. *Stadia decem*] Sic rectè Coluius coniicit legendum, in Brem. est, *stadia centum.* Plutarchus in Paulo Æmilio fol. 263. a. καὶ καταλύσας αὖ ἔπαυε τὴν στρατιὰν ὑπὸ τὸ Πύθιον, ἐνταῦθα τοῦ Ὀλύμπου τὸ ὕψος ἀνατείνει πλέον ἢ δέκα σταδίους· σημαίνεται δὲ ἐπιγράμματι τοῦ μετρήσαντος οὕτως·

Οὐλύμπου κορυφῆς ἐπὶ Πυθίου Ἀπόλλωνος
ἱερὸν ὕψος ἔχει πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμετρήθη.
πλήρη μὲν δεκάδα σταδίων μίαν αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ.

v.25. *Excellentissimus*] Colu.*excelsissimus*.

v.29. *Citima Lunæ*] Flor.Leid.& Brem.*citimam l.* Vide August.de Ciuit.lib.8.c.15.

• *Helicemq́, ætheris s.pono*] Brem.& Leid.*felicemq, p.* Puteani excerpta *facemq́, p.* malè.

v.29. *Exordium est*] Rom.Leid.& Brem. *exortum est.*

Porro ætheris] Brem.*partem æ.* à Puteani manuscripto τὸ *porro* abest.

v.33. *Sedulò aduertas*] Bremens.*sedulè a.*

v.34. *Terrestre animal*] Flor.&Leid.*per terrestre animal.*

v.38. *Remigia pennarum*] Brem.*regimina p.*

pag.47.v.5. *Tertia quæ*] Flor.*texta quæ.*

v.7. *Inolita*] A Scaligero hæc emendatio. Floren. Rom.Brem.& Leid.*amolita* legunt,malè.

v.10. *Incedant*] Flor.*incedat.*

v.19. *Vegetioris*] Florent.*veterioris*. Schik.*ventosioris.*

v.20. *Non secus quàm plumbi robur*] Sic Brem.& Fuluii liber. in Florent.& Leidensi legitur *plumbi robus.* Vnde Mercerus in Notis ad Nonium pag.94. *plumbi rodus* facit. Sed priorem rectè explicat Scoppius.

• *Suapte vi caduca*] Rescribe ex Flor.Fuluio, Excerpt.Bat.& Put.*suopte nisu caduca.*

v.24. *Si aliquo humore fœcunda*] Brem *si a. humecto f.* Fuluii liber, *si aqua humore f.* bene.

v.28. *Cano agmine*] Rom.*cauo a.*malè.

v.29. *Tonitru*] Rom.& Aldus *tonitruum*. Stew. *tonitrum.*

v.30. *Principio tonitru*] Lucret.lib.6.

v.31. *Propterea, quia*] mss omnes *propter alia.*

v.32.

v.32. *Propugnantibus ventis*] Excerpt.Batau.*propternantibus veris*,ineptè.

v.36. *Tumida*] Coluius *humida*.

vers. 15. *Concreta multo minus & tanto subtiliora*] Floren.& Leid.*concreta multo tanto subtiliora*. Brem. *c.m.subtiliora.*

v.35. *Nulli hominum*] Flor.*nemini h.*

Offerant] Flor.*offert.*

pag.48.v.1. *Immoretur*] Brem.*moriatur.*

v.2. *Nostri tuoris*] alii *nostri oris*,vel *nostri vigoris.*

v.3. *Transmittant*] Brem & Leid.*transmutant.*

v.9. *Soli perspicua est*] Homer. Iliad.α:

οἵω φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔλως ὁρᾶτο.

v.6. *Enunciabo*] Brem.*nuncupabo.*

v.10. *Iuturna*] Rom.& Brem.*matrona.*

Virgiliana] Brem.*virginum alia*,malè.

v.12. *Prorsus*] Rom.*protinus*. Lege cum Lipsio, *potius quam Plautinus miles*. Elect.2.cap.21.

v.13. *Ceteros*] Rom.*cunctos.*

v.14. *Ex hoc fermè Dæmonum numero*] Citat hunc locum Augustinus de Ciu.Dei lib.9.cap.3.

v.16. *Euehere illos contra auersari*] Flor.& Leid. *Et verè illos secundum aduersari & affligere.*

v.20. *Turbelæ*] Sic Flor.& Aldus. Leid.& Rom. *turbellæ*.Brem.& Bas.2.*turbulæ*. August.de Ciuit.Dei lib.9.c.8.

v.26. *Suapte sponte*] Excerp.Bat.*sua natura.*

v.28. *Perfectus*] Flor.*perfectus.*

vers.30. *Sponte capescat nova*] τὸ *sponte* adiiciunt Memb.Flor.& Brem.

v.29. *Migrarit*] Flor.*migrat.*

v.31. *Mutata ratio*] Rom.*mutatio.*

v.35. *Ab omnibus animi passionibus*] τὸ *animi* non est in Flor.

v.38. *Congruunt*] Brem.*conueniunt*.

pag.49 v.5. *Dæmones sunt genere animalia*] Plato in Timæo & August. de Ciuit. Dei lib.8. cap.16. libr. 9. cap.8.

v.2. *Donis inuitentur*]. Manuscriptus Fuluii *donis mutantur*, malè Arnobius lib.1. *Deos thure inuitatis incenso*. Ad quem locum vide quæ notaui.

v.14. *Fides impertienda est*.] Scaliger *F. impetrienda*, rectè. Cic. de diuinat. lib.1. fol.181. *Vt nunc extis, sic tum auibus magnæ res impetriri solebant*. Festus *impetritum*.

v.15. *Lætioribus vel tristibus hostiis*] August. de Ciuitate Dei lib.2. c.11. *Labeo quem huiuscemodi rerum peritissimum prædicant, numina bona à numinibus malis, ista etiam cultus diuersitate distinguit: ut malos Deos propitiari cædibus & tristibus supplicationibus asserat, bonos autem obsequiis lætis atque iucundis, qualia sunt, ut ipse ait, ludi, conuiuia, lectisternia*.

v.17. *Ægyptia numina*] Lege cum Bremensi *Aegyptiaca numina*. Maximus Tyrius dissert. 38. παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις ἰσοτιμίαν μὲν ἔχει τὸ θεῖον τιμῆς καὶ δακρύων.

v.19. *Et tympanistarum*] Hæc delet Manuscriptus Bremensis.

v.18. *Cymbalistarum*] Rabanus Maurus Comment. in Judith mss. *Cymbala sunt paruissima phialæ permixtis metallis compositæ, ventricula sua in lateribus habentes, quæ artificiosa modulatione collisæ, acutissimũ sonum delectabili consonatione restituunt*.

v.20 *Longa varietate*] Flor. *longè v.*

v.22. *Effigies*] Leid. & Basl.2. *effigie*.

v.19. *Choraularum*] Brem. *choraulearum*.

v.25 *In somnus*] Abest *in* à Flor. & Brem. Vide Notas ad Minutium pag 43.

v.23.

v.23. *Regiones*] Rectè inducũt hanc vocem membranæ Flor. & Leid.

v.30. *Superſedebo*] Rom. *reſidebo.*

v.31. *In his rebus*] *τὸ in* adieci ex Florentino.

v.34. *Quo*] Flor *Quod*

v.32. *Certam fidem*] delet Bremenſis.

v.35. *Deque eius amico numine*] Stewechius *Deiq; eius a.n.*

v.38. *Diine hunc ardorem*] Excerpta Batau. *Diiq; hunc ardorem menti accommodant.* Vide Indicem.

v.39. *Euryale an ſua*] Hic verſus abeſt à Floren. & Bat. Excerptis.

v.36. *Animus humanus*] Vide Auguſt. de Ciuit. Dei lib. cap. 11.

v.41. *Iam prius*] Flor. *iam diu.*

pag. 50. v. 6. *Genium & genua precamur*] In Flor. eſt *g. & g. precantur.* Wow. legit, *vt ea preces teſtantur, quibus genium precamur*, quod poſtea etiam reperi in Excerpt. Batauic.

v.7. *Obteſtari*] Fulu *Obſtare.*

v.9. *Significatu*] Ald & Baſ. *ſignatu.*

v.10. *Emeritis ſtipendiis*] Brem. & Leid. *emeritus ſ.* Rom. & Ald. *exutus ſtipendiis.*

v.11. *Lemurem*] Flor. & Leid. *lemurum.*

v.12. *Dictitatum*] Aldus *dictum*, malè.

Poſterorum ſuorum] Florent. *quo poſteriorum*, malè.

v.13. *Placato*] alii *pacato.*

Quieto numine domum poſſidet, lar dicitur] Seruius Grammaticus in Gloſſis mſſ. *Lar* θεὸς οἰκίδιος. Gloſſæ antiquæ θεοὶ καπνίδιοι *Lares familiare*, ἥρωες κατοικίδιοι. Hieronymus in Eſaiam tomo 4. cap. 57. fol. 186. edit. Plant: *Nullus erat locus, qui nõ ido olatriæ for-*

dibus inquinatus, in tantum, vt post fores domorum idola ponerent, quos domesticos appellant Lares, & tam publicè, quàm priuatim animarum suarum sanguinem effunderent. Hoc errore & pessima consuetudine vetustatis multarum prouinciarum vrbes laborant, ipsaq; Roma orbis domina in singulis insulis, domibusq; tutelæ simulachrum cereis venerans ac lucernis, quam ad tuitionem ædium isto appellant nomine, vt tam intrãtes, quam exeuntes domus suas inoliti semper commoneantur erroris.

v.15. *Nullis bonis sedibus*] Wower. *n. propriis s.*

Incerta vagatione] Sic Leid. & Brem. Aldus *in terra vagatione.* Florent. *incerta vacatione.* in Rom. *interuagatione.* Propertius lib 4.

Nocte vagæ ferimur, nox clausas liberat umbras.

v.17. *Larnas perhibent*] Glossæ *larua*, Δαιμόνιον εἴδωλον. Papias: *Larua ex hominibus facti dæmones dicuntur, qui mali meriti fuerunt, quorundam natura esse dicitur terrere paruulos, & in angulis garrire tenebrosis.*

v.19. *Manem Deum nuncupant*] Aldus *Manum.* Rom. *Manen.* Basil. 1. *Manium D. n.* Vide Augustinum de Ciuit. Dei lib. 9. c. 11. Papias: *Manes Deos mortuorum dicunt pagani, quorum potestatem infra lunam & terram asserunt.*

v.22. *Vero numine*] Scoppius *Prænomine*, ex mss. Fuluii.

v.23. *Præditi*] Scaliger *proditi*, bene.

Ceremoniis aduertuntur] Rom. & Ald. *c. v. admittuntur*, malè. Infra: *bonorum probator, si ritè aduertatur.*

In Bœotia Amphiaraus]. Flor. *Amphiareus.* Rom. *Amphiaranus*, malè. Tertullianus de anima cap. 45.

Amphia-

Amphiaraum apud Oropum in confinio Bœotiæ oracula reddidisse, dicit. Pausanias in Atticis fol.33. Aristid. orat. in Asclepiadas. Notæ ad Minutium Fel.p.42.

v.24. *In Africa Mopsus*] Tertull. de anima cap. 47. *Oraculis hoc genus stipatus est orbis, Mopsi in Cilicia*, &c. Vide Procopium, Ciceronem de diuinat. & Cœlium Rhodiginum in antiquis lectionib.

In Ægypto Osiris] Fusè Synesius & Plutarch. in libello *de Iside & Osyride*.

v.25. *Alibi gentium*] Malo cum Rom. *aliubig.*

Æsculapius vbique] Æsculapius plurimis in locis cultus, ut obseruat Lilius Gyraldus Syntag.7. histor. Deorum.

v.26. *Corpore humano*] Floren.& Rom. *c. numero.* Excerpta Puteani, Bat.& Bremens. *c. viuo.*

v.29. *Certis potestatibus curantur*] Scal. manuscriptus Puteani & Fuluii *c.p. curant*, rectè. Rom.& Aldus, *c. precatibus procurantur.*

v.30. *Somnus atque amor*] Vide Platonem in Conuiuio.

v.33. *Singulis hominibus in vita agenda testes & custodes*] Alcinous cap.15.& 16. Origenes contra Celsum libr.8. Jamblichus de mysteriis Ægyptiorum pag.168.& seq.

v.36. *Vita edita*] Brem. *vita reddita.* Vide Platonem in Phædone fol.107.& seq.

v.37. *Raptare ilico*] τὸ *ilico* malè Vulcanius delet.

v.38. *Dicenda*] Flor. *dicunda.*

v.40. *Prorsus illius*] Scaliger *pro illius*, bene.

pag.51. v.1. *Auscultatis*] Rom. *osculatis*, malè.

v.2. *Nihil omnino*] Vulgo *nihil homini.*

v.4. *Participet*] ms. Puteani, *percipiat.*

v.6. *Prorsus custos*] Quintil. declam.252. *Unde tan*

tus ac tam prorsus domus tua tumultus. Nihil igitur mutandum.

vers. 9. *Aduertatur*] Sic Scaliger. alii *animaduertatur.*

v. 11 *Prospector*] Ald. Rom. & Basil. *prospectator.*

v. 12. *Tutator*] Rom. Ald. & Bas. *viator.* Stew. *vitator.*

v. 13. *Tum in somniis, tum in signis*] Rom. *tum in somnis, tum signis.* Vide Jamblicum de mysteriis Ægyp. pag 52. & 84.

v. 14. *Mala auerruncare*] Brem. *mala intruncare.* Rom. *m. auertere,* malè. Varro de lingua Lat. libr. 4. *Ab auertendo auerruncare, & Deus qui eius rebus praeest, Auerruncus.* In Glossis dicitur ἀλεξίκακος. Vide Notas ad Arnobium.

v. 16. 17. *Socrates Apollinis testimonio sapiens*] Plato Apologia pag. 21. τῆς ἐμῆς εἰ δή τίς ἐστι σοφία καὶ οἵα μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν Θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε δήπου· οὗτος ἐμός τε ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἑταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθε· καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε, καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καὶ ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε ὦ ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δὴ εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. Vide Annotat. ad Minut. Fel. pag. 20.

v. 21. *Interfectis*] Róm. & Brem. *interfectis.* alij *internectis.* Fuluii liber *interiectis,* Wowerus *imperfectis.*

v. 23 *Claudicaret*] Flor. *clauderet.*

Multa sunt enim multa] Posterius *multa* delent Flor. Rom. & Ald.

v. 28 *Agamemnon regno pollens*] Ciceroni libr. 9. Epist. ad familiar. *rex regum.*

v.30. *Peritia memoratus*] Ald. & Rom. *p. vita moratus.*

v.32. *Quis tali in tempore ad dicendum exortus*] Sic Fuluius. in Flor. Leid. Brem. Aldo & Rom. est *exhortatus.* Stewech. *exoptatus* legit.

v 35. *Annis hebere*] Rom. & Aldus *a. abire*, malè.

v.34. *Experimentis catus*] Sic Flor. & Fuluii liber, Brem. *experimentis canus.* Leid. & Rom. *e. cautus.*

v.35. *Vigere*] Stew. *vegere.*

v.36. *Rebus creperis*] Brem. *r. corporeis*, ineptè.

v.37. *Deligendi*] alii *diligendi*, malè. Plautus Amphitr. Sc.1.

Cõtinuo Amphitruo delegit viros primorũ principes.

Spectatores] Fuluius & Stewech. *speculatores*, benè, κατάσκοποι.

v.38. *Diriguntur*] Brem. & Flor. *diliguntur.*

v.40. *In Aulide desidibus*] Rom. *in A. desidentibus.* Flor. *ab e Aulide de cadibus*, malè.

ii. *Ac tadiosè ventis abnuentibus*] Flor. Brem. & Leid. *ac tadio abnuentibus.* Rom & Aldus *retrò v. abnuentibus.* Schickeradus *ac Rhateo v. a.* Vide Daretem Phrygium de excidio Troiæ, pag. 165.

pag. 52. v. 1. *Per fibrarum notas*]. Per illarum enim inspectionem voluntas Deorum exquirebatur, sicuti dixi ad Arnobium lib. 2. fol. 64. Adde Artemidorum Oneirocrit. libr. 2. cap. 74 Zenonem *sermone de Jona* pag 114. Nicephorum ad Synesium de Insomniis fol. 358. οἱ μὲν οὖν φησὶν ἐκ τῶν ἀστέρων προορῶσι τὸ μέλλον. οἱ δὲ ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν ἀνατεμνομένων σφαγίων. ὁ δὲ θυτικὴ ὁ ἔντομος λέγεται πρόγνωσις. οὐ πᾶσι δὲ τοῖς σπλάγχνοις οἱ μάντεις ἔχρωντο πρὸς δήλωσιν τῶν ἐσομένων, ἀλλὰ τῷ ἥπατι μόνῳ: Sed hoc posthmodum decretis Imperialib. seriò prohibitum. Imppp. Gratianus, Valentinianus, & Theodos. leg. 9. Cod. Theodosiani *de paganis sacrific. & templis*

ad Cynegium P.P.P. *Ne quis mortalium ita faciendi sacrifi insumat audaciam, ut inspectione iecoris extorumq; præsagio vanæ spem promissionis accipiat, vel (quod est deterius) futura sub exsecrabili consultatione cognoscat. Acerbioris etenim imminebit supplicii cruciatus eis, qui contra vetitum præsentium vel futurorum explorare tentauerit veritatem.* Dat. VIII. Kal. Junii Constp. Arcadio A. J. & Bautone V.C. Coss.

Alitum vias] Lindenbrogius legit, *Alitum escas, Et s.v.* bene Vide Sarisberiensem lib. 1. cap. 12.

v. 2. *Serpentum escas*] Flor. & Brem. *serpentium e.*

Exploranda essent] τὸ *essent* Flor. inducit. Excerpt. Bat. *E. tacent n. t.*

v. 4. *Ariolari*] Rom. *ariolus.*

v. 5. *Ictum*] In Flor. est *actum*, in Rom. & Aldo *astutum*. in Brem. *fætum.* In excerpt. Bat. *arbores contemplatus ac tum s. d.*

v. 9. *Hector vel Lampo vel Clytias*] Aldus Rom. & Bas. *Hector vel Jambo vel Bytias.* Baptista Pius in Annotat. poster. cap. 193. *Helenus vel Lampo vel Clytius.* Flor. Leid. & Brem. *Hic etiam vel Lampo vel Clytias.* unde verè eruditissimus Mercerus, *Hicetaon vel Lampus, vel Clytius.* Vide Homerum Iliad. γ' vers. 146.

v. 10. *Ingrata auguria Heleni*] Rom. *i. a. fleue.* Aldus *i. a. Helena*, malè. Vide Notas ad Arnobii libr. 1. fol. 35.

v. 11. *Incredita vaticinia Cassandræ*] In vulgatis est, *non credita*, malè. De Cassandra nota res est ex Lycophrone, Cointho Smyrnæo & aliis.

v 15. *Socrates*] Flor. *Socrati.*

v. 12. *Aliena*] Wower. *alienis.* Brem. *aliena.*

vers. 13. *Vt Dæmonis præsagia regebat*] Rom. Bas. 1.

Excerpt.

Excerpt.Bat. *sui d. praſagio regebatur.* Veram lectionem exhibet Fuluii mſ. *vi d. praſaga regebatur.* Cic. 1 de diuinat.fol.192. *Non paruiſſe mihi, cum uterer qua ſoleo praſagitione diuina.* Vide Notas ad M nut. Fel.fol.43. Chalcidium in Platonis Timæum pag. 260.

v.14. *Deo ſuo*] Flor. *de ſuo*.

v.15. *Quispiam*] Rectè Fuluii liber, *quiſpiam dæmonum.* in Rom. & Aldo hic lacuna eſt unius voculæ.

v.16. *Adhortatum*] Rom. & Baſ. *admonendum.*

v.22. *Vel poſtea capeſſeret*] Excerpta Batauica, *vel potius capeſſeret*, rectè.

Vt Plato dicit] Hęc verba ut ſuperflua delet Brem. & Flor. codex.

v.28. *Signum adnuncium*] Ita Bremenſis, Romanus, Flor. Excerpta Batauica. In Leidenſi & Aldo eſt, *ſ. illud ac nuncium*, malè: ſupra: *Non ſolum auribus, verum etiam oculis ſignum ſui dæmonis uſurpaſſe.* Ambroſius de Officiis libr.1. cap.2. *Vox hominis peccati plerunque adnuncia eſt.* Val.Max.lib.1.cap.7. *Aſtyages duos prænuntios ſomni fruſtra diſcutere tentauit.* Vide Cic.1.de diuinat.

v.27. *Arboris opaco umbraculo*] Alii *arboris opacæ umbrac.*

v.29. *Iliſſi amnis modicum fluentum, quam in crepitu indignatum amœnè recinendo placaſſet*] Sic verè Caſaubonus hunc locum emendat, qui corruptiſſimus tam in manuſcriptis, quàm editis extabat. Plato Phædro, pag.229. Δεῦρ' ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισὸν ἴωμεν· εἶτα ὅπου ἂν δόξῃ ἐν ἡσυχίᾳ καθιζώμεθα. ἐκεῖ σκιά τ' ἐστὶ καὶ πνεῦμα μέτριον καὶ πόα καθίζεσθαι, ἢ ἐὰν βουλώμεθα κατακλιθῆναι. & pag.242. Ἡνίκ' ἔμελλον ὠγαθὲ τὸν ποταμὸν διαβαί-

νειν. τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μου γίγνεσθαι, ἐγένετο (ἀεὶ δέ με ἐπίσχει, ὃ ἂν μέλλω πράττειν) καί τινα φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι, ἥ με οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι πρὶν ἂν ἀφοσιώσωμαι ὥς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον.

v.31. *Omina*] Vulgò *omnia*, ineptè. Vide Cic.1.de diuinat.

v.32. *Hortamenta*] Flor. *ornamenta*. Rom.& Ald. *opinamenta*.

v.33. *Ominum*] Vulgo *omnium*, ineptè.

Non suopre corae. sed alterius verbo reguntur] Pacuuius apud Cic.lib.1.de diuinat.

Nam istis qui linguam auium intelligunt,
Plusq; ex alieno iecore sapiunt, quàm ex suo,
Magis audiendum, quàm auscultandum censeo.

v.35. *Colligunt*] Brem *captant*.

v.36. *Vt ut ista sunt*] Sic rectè Stewech.& Batau. Excerp.

Qui hominum ariolorum vocem audiunt, auribus s. vsurpant vocem] Flor. Leid.& Brem *Qui omnium ariodi! vocem a.s.a.s. vsurpatam de qua*. Fuluii liber: *Qui omnium arioli voces s. a. s. vsurpatum v.d.q.n.c. de qua sciunt*, sensu plane exsenso.

v.40. *Sed vocem quampiam*] In Fuluii libr & Flor. est. *sed ducem quempiam*. In Bremens. *sed d:l. edinem quempiam*, malè. Vide Platonem in Theagene & Phædro. Proclum in Excerptis de anima & dæmone pag.208.

v.38. *Quam sciunt*] Stewech. *quamquam s.*

pag.53.v.2. *aut certè cuiuspiam vox*] Stewech. *aut serui cuiuspiam vox*.

v.7. *Exertasit*] Vulgò *ortast*.

vers.8. *aiebat*] Florent. Leid. & Bremens. *accidebat*.

v.14. *Quod modo dixi*] Flor. *quod commodò dixi.*

v.20. *amplissimo*] Brem. *amplifico.*

vers.25. *Secundo studio*] Excerpta Batauica *sancto studio.*

v 26 *Similium numinum cauentes*] Hæc lectio est MSS. Bremensis, Florent. & Basil.2. Excerpta Batauica & Basil.1. Romanus & Aldus, *similium n. canentes promittimus.* Scaliger & Vulcanius, *s. n. auentes.* Wowerus *similium numinum conuenientes. Cauentes similium numinum*, dicit eos, qui veriti conscientiam Genii sui Philosophiæ se studiis dedunt, tanquam quæ sit virtutum indagatrix, expultrixque vitiorũ. Sic rectè Scoppius.

v.27. *Dirapiamur*] Florent. *Dei rapiamur.* Brem. *Diis rapimur.* Ald. & Rom. *adsrapiamur.*

Et nihil æquè mirer] Hunc locum citat Saresberiensis lib.6 c.28.

v.28. *Et sciant non alia re quàm animo viui*] Rom. & Ald. *& s. quantum viuax animus colendus sit, tamen animum suum.*

v.29. *Non alia re*] Leid. *non aliena re.*

Quin optimè viuat, nisi animus colendus] alii *quin s. a. v. a. colendus, non colant.*

v.32. *Si velis perniciter currere*] Hæc malè absunt à Romano codice.

v.33. *Valide*] Flor. & Leid. *valde.* Rom, & Aldus: *si pugillare, vultus & brachia.*

Cupiant] Stewech. *capiant.*

vers.38. *Quæ quidem ratio*] Rom. & Basil.1. *quandoquidem ratio.* Fuluii *quod quidem.* Vide Scoppium.

v.41. *Sine labe*] Sic Rom. & Ald. in Florent Leid. Brem. & Sarisber. legitur, *sine labore.*

Nescio ut Ismenias tibiis canere] Illius celebrata vox: *Mihi & Musis*. Vnde Hieronymus contra Ruffinum, & in Esaiam pag. 292. *Mihimetipsi & meis iuxta Ismeniam canens* dixit. Vide Sueton. Tiberio 21. Julianum Misopogone. Apollonium in Epistolis pag. 12. Cic. in Tuscul. Quæstionib.

pag. 54. v. 2. *Nescio ut Lysippus fingere*] Hæc malè delet Flor. Leid.

Significem] Aldus & Rom. *significum*.

v. 5. *Et idem*] Colvius *& item*.

v. 7. *Cumprimis*] Vulgò *inprimis*.

v. 3. prosequar] Saresb. *persequar*, malè.

v. 9. *Detrectant*] Aldus *decurritant*, Rom. *decuritant*, quod non capio.

v. 10. *Aera dispungas*] Brem. *acta dispungas*, Rom. & Ald. *ora dicere inuenies*, insulsè.

v. 13. *Opipere extruunt*] Wower. *ut oppidae*. ex Fuluii libro.

v. 16. *Pudendum*] Rom. & Ald. *indignum*.

v. 17. *Horridi*] Saresb. *sordidi*.

v. 18. *Igitur illas ædificiorum*] Ald. *ædificationum*. Brem. Excerpt. Bat. Flor. & Sarisb. expungunt τὸ *ædificiorum*.

v. 20. *Villas*] Rom. *aulas*.

v. 22. *Omnia ornata præter ipsum dominum*] Themistius Orat. 16. pag. 393. οὐκ ὦ θαυμάσιε μᾶλλον προσήκει ἑκάστῳ τὴν ψυχὴν ἀξίαν πολλοῦ κατασκευάζεσθαι, ἢ τὴν οἰκίαν, σὺ δὲ τοῖς μὲν τοίχοις ἐγγράφεις πολλὰ καὶ ποικίλα, τὴν ψυχὴν δὲ ἄγραφον περιορᾷς, ὥσπερ γραμματεῖον ἀληλιμμένον, καίτοι μὲν αἰδρῶνα αὐτὴν ἐπίξεστιν καταλιπεῖν οὐκ αἰσχύνῃ πειθόμενος Ἡσιόδῳ τῷ ποιητῇ τὸ νοοῦν δὲ αὐτὴν ἐπίξεστιν περιφέρειν πρᾶγμα οὐδὲ ὑπολαμβάνεις. Talem diuitem egregiè lusit Diogenes, ut refert Galenus in Exhortatione ad artes pag 3. ὡς ἑστιώμενος πα-

ρά τ-

εἶναι τῶν μὲν ἑαυτοῦ πάντων ἀκριβῶς προνενοημένῳ, μόνου δὲ ἑαυτοῦ παντάπασιν ἠμεληκότι, χρεμψάμενος ὡς πτύσων εἶτ' ἐν κύκλῳ περισκοπήσας, εἰς οὐδὲν μὲν τῶν πέριξ ἔπτυσε, αὐτῷ δὲ μόνῳ προσέπτυσε τῷ δεσπότῃ τῆς οἰκίας· ἀγανακτοῦντος δὲ αὐτοῦ, καὶ τὴν αἰτίαν ἐρωτῶντος, οὐδὲν ἔφησεν ὁρᾶν οὕτως ἠμελημένον τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ὡς ἐκεῖνον. τοὺς γὰρ τοίχους ἅπαντας ἀξιολόγοις γραφαῖς κεκοσμῆσθαι. τὸ δὲ ἔδαφος ἐκ ψήφων πολυτελῶν συγκεῖσθαι, θεῶν εἰκόνας ἔχον ἐξ αὐτῶν διατετυπωμένας, ἅπαντα τὰ σκεύη λαμπρὰ καὶ καθαρά. καὶ τὴν στρωμνὴν καὶ τὰς κλίνας εἰς κάλλος ἐξησκῆσθαι, μόνον δὲ ἐκεῖνον ὁρᾶν ἠμελημένον· εἰθίσθαι δὲ ἅπασιν ἀνθρώποις εἰς τοὺς ἀτιμοτάτους τῶν παρόντων τόπων ἀποπτύειν.

v.25. *Fluentem*] Rom. & Bas. *fluentum*. Excerpt. Bat. *flagitium*, ineptè.

v.24. *Tantali vice*] Petronius:

Non bibit inter aquas poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix, quem sua vota premunt.

Tzetzes Chil. v. hist. x.

v.26. *Secunda vita*] Rom. *sincera vita*.

v.31. *Monilia variegaza*] Rom. *m. vanegaza*, vanè. Benè Brantius, *m. variegata*.

vers. 30. *Polimina*] Rom. *polimiam*. Baptista Pius annotat. poster. 194. *Polimitam*, sed nihil mutandum.

v.33. *Ephippia fucata*] Batau. excerpta *e. fricata*, malè.

v.34. *Amolitis*] alii *amotis*.

Equum ipsum nudum] Seneca Epist 80. *Equum empturus solvi iubes stratum, detrahis vestimenta venalibus, ne qua vitia corporis lateant.* Vide Stobæum serm. 1. de virtute.

v.36. *Cursuram*] alii *cursum*. Vegetius de re veterinaria libr. 4. cap 4. eleganti vocabulo *ambulaturam* vocat.

v.38. *Argutum caput & breuis aluus*] Oppianus de Venatione lib.1.v.173.eleganter virtutes equi depingit, cuius digni sunt versus, vt etiam hic legantur:

ἵππον δ' ἐν πάντεσσι πανέξοχον ἐφράσσαντο
ἴδμονες ἱπποδρόμων τε βουκολίων τ' ἐπίουροι,
ὧδέ σιν ὃς τοίοισιν ὅλον δέμας ἐστεφάνωται.
βαιὸν ὑπὲρ δειρῆφι μετήορον, ὑψικάρηνον
ἀείροι, μέγας αὐτὸς ἐὼν περιηγέα γυῖα·
ὑψικάρα νεάτην δ' ἰξὺν ποτὶ δειράδα νεύοι
εὐρυπίλοι φαιδρόν τε μεσόφρυον· ὀξὺ δ' ἄρα κόρσης
ἀμφιμέτωπα τριχῶν πυκινοὶ σείοιντο κόρυμβοι
ὄμμα τορὸν, πυρσωπὸν, ἐπισκυνίοισι δαφοινόν.
εὐρεῖαι ῥῖνες, στόμα δ' ἄρκιον, οὔατα βαιά·
γναλέη δειρὴ τελέθοι λασιαύχενος ἵππου.

v.40. *Si duplex agitur per lumbos spina*] Vide de la Cerdam ad Virgilium Georg.lib.3.fol.398.

v.41. *Molliter*] alii *permolliter*.

pag.55.v.2. *Aestimare*] Flor.& Leid. *existimare*.

vers.3. *Pauperem specta*] Brem. *pauperem exspecta*. Non sine exemplo. Nam ita semper MSS.codices Lactantii & Orosii, quos non paucos contuli. Lex 6. Cod. Theodos. ad L. *Iuliam de adulteriis*. *Huiusmodi sceius exspectante populo flammis vltricibus expiabunt.*

v.7. *Sate Prothaonio*] Sic Leid.& Bas.2. in Floren. legitur *sat è Protaonto*. In Bremen. *sat prothalamo*. in Rom.& Aldo *sat è Protomo*, legitur.

v.10. *Non credo fortunae*] Seneca Consolatione ad Heluiam cap.5. *Nunquam ego fortunae credidi, etiamsi videretur pacem agere.* Fortunatianus de Rhetor. *O Fortuna, quàm vehementer te rerũ varietas oblectat, & quàm magno odio est tibi, beata vita perpetuus & constans*

stans fructus. Vide Notas ad Libr. I Metamorphos.

Magis ista adnumero] Aldus & Rom. *nec magis ista demiror.* Bremens. & Sarisber. *nec magis ista denumero.*

v. 12. *Formosius est*] Auctor Octauiæ: *Florem decoris singuli carpunt dies.* Nemesianus Ecloga IV. *Donum forma breue est.*

v. 15. *A patre*] Bat. Excerpt. *a parte*, ineptè.

v. 16. *Nec a suffragio anniculum*] Ita Membranæ Florent. Excerpta Batauica, Fuluii liber & Sarisber. Rom. & Bremensis *n. a. s. aminiculum.* Aldus *n. a. s. adminiculum.* Excerpta Puteani *n. a. s. urcunculum*, malè.

v. 19. *ad studium sapientiæ te ingeris vel properas altum*] Bremens. *ad s. s. t. i. vel properas saltium.* Saresberiensis *ad studium s. t. i.* vel *salutem properas.* Aldus & Rom. *a. s. s. t. i. v. aliquando canes.*

v. 14. *Consultus*] Excerp. Bat. *consolatus*, malè.

v. 24. *Parua pradite*] Bremens. *parua procante*, non malè.

v. 27. *Dardaniis*] Flor. & Brem. *Dardanis.*

v. 31. *Arcesius*] Sic Brem. quomodo etiam coniecit vir exquisitæ doctrinæ Janus Parrhasius in Epist. ad Apuleianum pag. 68. in Flor. est *Arcissius.* in Aldo & Rom. *arctissimus.*

vers. 32. *Nec aliud te in eodem Vlysse scilicet quàm qualis esse debeas*] Hæc verba ineptè hic infercit Vulcanius.

v 38. *Comite*] Brem. & Bat *comitante.*

Scyllam prater nauigauit] Vide Tzetzem Chil. II. histor. 361.

v. 39 *Ereptus*] alii *abreptus.*

Conseptus] Aldus *conspectus*, malè.

Aſcendit] alii *abſceſſit*.

v.40. *Cyrces poculum*] Fulgentius Mythologicῶν lib.2.

EMENDATIONES AD LIB. APVLEI

Pag.56. *De Mundo.*

Sic hic liber prætitulatur in Manuſcriptis, & Auguſtino de Ciuitate Dei lib.4.cap.2. Rom. Aldus & Baſil.habent, *Apuleii Philoſophi Platonici Coſmographia, ſiue De Mundo ad Fauſtinum*. Non ſolum autem inſcitè, ſed & malè Franciſcus Aſulanus, eiuſq; ſociennus Alcyonius Apuleium noſtrum incuſant, quod pleraque in hoc libro ineleganter & perperam in Latinum ſermonem traduxerit ex Ariſtotele. Atquin ſcire debuiſſent, eum in hac verſione non ſingula verba Ariſtotelis minutatim conſectatum, ſed paraphraſticè interdum ſenten iam expreſſiſſe, nonnulla ex Theophraſto, nonnulla de ſuo adieciſſe, quemadmodum ipſe in Apologia teſtatur: *ſe cohibitius & ornatius conſcribere Latine, & in omnibus aut omiſſa anquirere, aut defecta ſupplere propriis & elegantibus vocabulis.* Sed mittemus hos cenſores, dignos quidem cenſione bubulæ, & potius ſequemur Beatum Auguſtinum, qui in vtraque lingua noſtrum dicit admodum nobilem extitiſſe; cui adſtipulatur vir helleniſmi eruditiſſimus Bonauentura Vulcanius, aſſerens, in hoc libello Platonicum noſtrum ita propriè atque eleganter omnis Græcanici ſermonis delicias ac Veneres expreſſiſſe, adeoque integrè optimi interp etis partes expleuiſſe, ut hic liber ſtudioſis utriuſque linguæ veluti Canon quidam atq; exemplar

plar ad imitandum proponi debeat. Abiudicant autem docti quidam viri hoc scriptum ab Aristotele, inter quos etiam nomen suum profitetur, qui in his literis familiam ducit, Clariss. & amicissimus noster Heinsius, cui vt libens in omnibus cesserim, ita hac in re consensum accommodare non possum. Facit id ut faciam Johannis Grammatici Philoponi (à Patribus Sextæ Synodi act.11.fol.168.edit.Roman. propter quasdam incommodas opiniones in sacris rebus ματαιόπονος appellatur) authoritas, qui laudato Aristotele, ipsissima verba adducit, quæ etiam nunc in hoc de mundo libello leguntur. Sed locum ipsum apponam ex libr. de mundi æternitate contra Proclum libr.7 argum.6.fol.79.81. ἀρχαῖος γάρ τις λόγος καὶ πάτριός ἐστι πᾶσιν ἀνθρώποις, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τοῦ κόσμου λόγῳ, ὡς ἐκ θεοῦ πάντα, καὶ διὰ θεοῦ ἡμῖν συνέστηκε, καὶ οὐδεμία φύσις ἐστὶν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν αὐτάρκης ἐρημοθεῖσα τῆς ἐκ τούτου σωτηρίας. Sic Philoponus ex Aristotele, quæ eadem mox post sub eiusdem auctoris nomine citantur, & non aliter in Aristotele de mundo comparent. Et hæc obiter de titulo & authore huius libri. Nunc ad incepti operis ordinem i. e. ipsum Apuleium reuermur.

v.8. *Virtutis indagatrix, expultrixq; vitiorum*] Leid. v. i. *excultrixq;* v. inepte. Dicit Philosophiam primum errores & vitia expellere, vt virtutem deinde inserat. Cicero libr.5. Tuscul. Quæst. fol.123. *O vita Philosophia dux, ô Virtutis indagatrix, expultrixq; vitiorum! quid non modo nos, sed omnino vita hominum sine te esse potuisset? Tu vrbes peperisti, tu dissipatos homines in societatem vitæ conuocasti, tu eos inter se primo domiciliis, deinde coniugiis, tum literarum & vocum communione iunxisti: tu inventrix legum, tu magistra*

morum & disciplinæ fuisti. Vide Isidorum Hispalensem libr.2. Originum cap.24. Senecam libr.1. Naturalium Quæstionum. Pythagoram apud Stobæum serm.80.

v.15. *Disceptatio*] Flor. *discrepatio.*

vers.16. *Et eiusmodi curam talibus studiis & moribus congruere*] Hæc verba malè expunxit Vulcanius.

v.19. *Corpore adire*] Aristot. ἐπειδὴ γὰρ οὐχ οἷόν τε ἦν τῷ σώματι εἰς τὸν οὐρανὸν ἀφικέσθαι τόπον. Ouidius libr. 15. Metamorph.

Mente Deos adiit, & quæ natura negauit
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Vt è terreno domicilio illas regiones inspicerent] Lego & è t.d.i.r. *inspicere.*

vers.21. *Animo peregrinari ausi sunt per cœli plagas*] Philo de migratione Abrahami: ὦ θαυμάσιοι τοσοῦτον ἀφίδιον ἀρθέντες ἀπὸ γῆς, εἰς ὕψος ἐπινήχεσθε, καὶ τὸν αἰθέρα ὑπερκύψαντες αἰθροβατεῖτε. Vide Notas ad Minutium Felicem.

v.23. *Solis cogitationibus viderant*] Lib.1. de habitudine doctrinarum Platonis: *Quæ substantiam non habent corpoream, cogitationibus ea videri.*

v.27. *De quibus origo eius est*] Virgil. lib.6. Æneid. fol.714.

Igneus est ollis vigor, & cœlestis origo. Ad quem locum vide quæ Ludouicus de la Cerda obseruat, & præterea Lipsiũ Physiologiæ Stoicæ lib.3. discept.8.

v.29. *Deorum maiestate compleri*] à Vulcanii editione τὸ *compleri* malè abest. Minutius Felix: *Pleni & mixti Deo vates.* Vbi vide adnotata.

v.30. *Vident*] Flor. *videntur*, malè.

v.31. *Mœnia vrbis*] Leid. & Bas.2. *amœnia vrbis*, malè. Aristot. ἢ μιᾶς σχῆμα πόλεως.

v.32.

v.32. *Aut amœnitates*] Lege *aut immanitates.*

v.34. *Penetralia Coryci*] Sic reposuit Vulcanius ex Bas.2. & Aristotele, in quo est Κωρύκιον ἄντρον. Floren. & Leidens. legunt *P. corni.* Roman. *p. Cyrni.* Aldus *Cyrrha.* Fuit cum vellem *p. Cocyti*; sed iam vulgatam non repudio.

v.34. *Olympi acra*] Sic Vulcanius. Flor. Leid. Ro. & Aldus *O. sacra.*

v.35. *Ossa ardua*] Maximus Tyrius serm. 2. ἡ ὄσσα ἐπιτιθεῖσα τῷ Ὀλύμπῳ.

v.37. *Inexplicabili admiratione*] Florent. *Inexplebili administratione* non probo. De philosophia morali: *Inexplicabili siti haurire auet omnia genera voluptatis*, vbi malè emendat Coluius *inexplebili s. h. a. o. g. v.* lib. 11. Metamor. *Inexplicabili voluptate diuini simulachri perfruebar.*

pag. 57. v. 11. *Immobilem*] Rom. *incontingibilem* Basil. 1. *mobilem*, malè. In sphæra enim solum centrũ non mouetur.

v.13. *Vltra Deorum domus est*] Id est, supra aerem. Vide Achillem Statiũ in Arati Phænomena fol. 84.

v.18. *Intermino lapsu*] Ald. & Rom. *intimo lapsu*, malè.

v.22. *Materiam comprehensam*] Rom. *m. solam.*

v.24. *Discretio*] Flor. Ald. & Rom. *directio.*

Axis est dictus] Vide Isidorum Hispalensem Origin. libr. 3. cap. 70. Chalcidium in Plat. Timæum fol. 146.

In medietate] Vulgò *in medio.*

v.28. *Alter antarcticus*] Achilles Statius in Aratum fol. 69.

v.25. *Disterminator*] Rom. Aldus & Basil. *discriminator.*

Humidis & Austrinis vaporibus] Flor. *humidus & A.v.* Vide Statium lib. 3. Thebaidos.

v.29. *Stellaque cœligena*] Sic rectè Scaliger & Lips. In Flor. & Leid est *s. cœligera*, Aristoteles *ἄστρων οὐσίαν.* Infra etiam vocat *ventos terrigenas.* Rom. & Aldus hanc vocem malè omittunt.

v.31. *Ignitus fit & incensus*] Rom. *igneus fit & intensus*, malè. Basil. 2. *i. fit & succensus.*

v.36. *Quem circulator ambit signifer*] Flor. *Quam circulorum a.s.* Wower *quam circulo ambit s.* Fulvius *quam circum ambit signifer.* Vulcanius, *quam circumlator a.s.* Ald. & Rom. *q. circulorum a.s.* Scoppius *quam in circulum ambit signifer.* Ego legendum puto: *quam cingulo ambit signifer.* Vide Isidorum Hispalensem Originum lib. 3. cap. 65. Plinium naturalis historiæ libr. 1. c. 4. Censorinum de die natali c. 8. Eustathium in Hexaem. Basil. Hom. I.

v.36. *Orbis inerrantis*] Lege *o. inerrantis regione.*

v.40. *Inordinatum ordinem*] Aldus & Rom. *inordinate ordinem.* Aristoteles *ἄτακτον τάξιν.*

pag. 58. v. 4. *Nominibus*] Hæc vox ab Aldina Edit. male abest.

v.6. *Complexu illius orbis qui*] Rom. *complexu illius quasi.*

vers. 7. *Phænontis globus*] Firmicus Astronomicωn lib. 2. cap. 2. *Qui à nobis Saturnus dicitur, est eÆgyptiis φαίνων.* Achilles Statius in Arati Phænomena p. 89.

v. 8. *Phaethontis*] Sic lego ex Flor & Rom. in quibus est *Phatontis.* Isidorus de natura rerum cap. 3. *Quintum à stella Iouis, quam Phaethonta dicunt.* Achilles Statius fol. 98: περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν πλανήτων. Τὰ ὀνόματα τῶν πλανήτων διαφόρως ἐκλήθησαν, καὶ περὶ τοῦ χρόνου ἑκάστου διαφωνία, πολλὰ γέγονε πολλοῖς. αἰγυπτίοις γὰρ καὶ ἕλλησι

τῶ κρό-

τοῦ Κρόνου ὁ ἀστήρ, καί τοι ἀμαυρότατος ὢν φαίνων λέγεται. ἀλλὰ παρ' Ἕλλησι μὲν κατὰ τὸ εὔφημον λέγεται οὕτω. παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις νεμέσεως ἀστήρ. δεύτερος ὁ τοῦ Διὸς καθ' Ἕλληνας φαέθων. κατὰ δὲ Αἰγυπτίους ὀσίριδος ἀστήρ. τρίτος ὁ τοῦ ἄρεως παρὰ μὲν Ἕλλησι πυρόεις· παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις ἡρακλέους ἀστήρ. τέταρτος ὁ τοῦ Ἑρμοῦ. δεδόσθω γὰρ νῦν τέταρτον αὐτὸν εἶναι. εἴρηται γὰρ, ὅτι διαφωνία πολλὴ περὶ τῶν ἀστέρων τούτων ἐστὶν Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Ἡλίου. ὁ τοίνυν τοῦ Ἑρμοῦ ἀστὴρ καλεῖται, παρὰ μὲν Ἕλλησι στίλβων, παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις Ἀπόλλωνος ἀστήρ. πέμπτος ὁ τῆς Ἀφροδίτης παρὰ μὲν Ἕλλησιν ἑωσφόρος.

v.9. *Pyrois*] Firmicus, *Qui nobis, Mars illis* πυρόεις.

v.10. *Stilbon*] Plato Epinomide fol. 987. Chalcidius pag. 176.

v.12. *Phosphorus*] Isidorus de Natura rerum cap. 3.

v.14. *Disterminans*] alii *discriminans*.

v.17. *Pars est*] Flor. *partem.*

v.15. *Viuacitates ignium*] ἐκζωοπυρήσεις. Ignis animatus. Infra: *Ignesq́, illi virtutis Dei viuacitate flammantur.* Plautus Aulularia, Scen. *Nunc defecato, &c.*

Ne causæ quid quod te quisquam quæritet.
Nam si ignis viuet, tu exstinguêre extemplo.

Lucretius lib. I. pag. 33.

— viuant labentes ætheris ignes.

Lib. III. pag. 145.

Quod cupido adfixum cordi viuescit ut ignis.

vers. 17. *Cuius mensu appensuq́,*] Flor. Fulu. liber, & Leid. *cuius mensa pensuq́, distinctum est, & n. i.* Excer. Batau. *c. mensu p. distincta est naturæ m.* Lego: *c. m. a. q. distincta & n. aeris. Origo ei mortalis.*

v.23. *Inuritur*] Leid. & Bas. 2. *nutritur*; malè.

v.25. *Cometas*] Vide Isidorum Originum libr. 3. cap. 70.

v.23. *Eiaculari*] Lege *se eiaculari.*

v.24. *Ostensa oculis*] Schickeradus *ostentasa oculis*. Ald.& Rom. *ostendere se o*. Infra, *statim occidunt item vt se ostenderint*.

v.25. *Docydas*] Flor.& Leid. *Cydas*, malè. Achilles Statius: περὶ δὲ κομητῶν καὶ δοκίδων ἐπραγματεύσαντο πολλοί, ὥσπερ καὶ Δημήτριος. εἰσὶ δὲ οὐκ ἐν οὐρανῷ, ἀλλὰ ἐν τῷ ἀέρι. οἱ μὲν οὖν κάτω τὸ φῶς ἔχοντες, καὶ τὰς μαρμαρυγὰς κάτω νευούσας καλοῦνται κομῆται. οἱ δὲ ἄνω τὸ φῶς νενευκὸς ἔχοντες καλοῦνται λαμπάδες. ὁπότε δὲ ἐπιμήκεις ἔχουσι τὸ φῶς, καλοῦνται δοκίδες. ὁπότε δὲ ἰχματῶδες φῶς ὁρᾶται, καλεῖται ἴεις. ὅταν δὲ περὶ τὸν ἥλιον ἢ κύκλος ἐνίοτε καὶ δύο καὶ τρεῖς γίνονται.

vers.26. *Lucere faciliusque*] Lego *L. facile faciliusque*.

v.30. *Luce vestitur*] Lucret. lib.1.

Quam subito soleat sol ortus tempore tali
Conuestire sua perfundens omnia luce.

Arnobius lib.1. *Nunquid ipse siderum Sol princeps, cuius omnia luce vestiuntur, atque animantur calore.* Sic enim istum locum interpungo. Scholiastes Horatii Vetus, in Carmine seculari, *Calore solis animantur semina.* Lactantius lib.1. cap.12. *Sine Solis igneo calore neque nasci quicquam, neque augeri potest.*

v.31. *Variabilis*] Wower. *variabili*. Florent.& Leid.& Basil.2. *vitiabili*, vitiosè.

v.31. *Nimbis vehementibus*] Rom. *imbribus vehementibus*.

v.34. *Typhonisq; conflictu*] Florent. & Leid. *Typhoniiq; c*, Fuluii liber *triformiq; c*. Tzetzes Chiliad. 8.histor.171.

Τυφῶν δὲ καὶ δαίμων ἦν τις τὸν ἑκατοσκεφάλων,
ὃν γάρ φασι καὶ τῷ Διὶ πώποτε πολεμῆσαι.
νῦν δὲ σφοδρός τις ἄνεμος πυρώδης τὴν οὐσίαν
ἐξαίας τ' αὐτόρριζα δένδρα καὶ καταστρέφων.

Hac

Hac syluarum viriditate vestitur] Non sunt in Romano.

vers. 39. *Erroribus terrenis*] Rom. *exterioribus terris.*

v. 41. *Camporum aequore*] Rom. Ald & Basil. 1. *e. aequalitate*, malè. Vide Indicem.

v. 39. *In mari*] alii *in maria.*

pag. 59. v. 2. *Sapiens genus homo*] Noster Afer aduersus Gentes libr. 1. è contra *brutum genus* appellat homines. & libr. 2. *homo animal caecum, & ipsum se nesciens.*

v. 3. *Fabricauit*] Basil. 2. *Fabricatur.* alii *fabricatus est.*

v. 5. *Omnem*] Sic rectè Basil. 2. & Fuluius. alii, *omnes.*

v. 11. *Vniuerso salo*] Vulcanius *obuerso, sc.* ἀντίπορθμον.

v. 13. *Quinque coniuges*] Vulgo *quinque iuges.*

v. 14. *Attinentur*] Leid. & Bas. 2. *aptantur.*

v. 17. *Ex aeria densitate*] Rom. & Aldus *ex aeris densitate.*

v. 19. *Mundi conuexa*] Aldus *M. connexa*, malè, Vide Notas ad Arnobium.

v. 20. *superas sedes*] alii *superis.*

v. 21. *Infima*] Fuluii manusc. *inferna.*

v. 21. *Scatent flumina, fontes & maria*] Lege cum Brantio, *Erumpunt f. scatent fontes & m.*

v. 22. *Meatus*] Leid. *Lacus.*

v. 24. *Ipsarum verò insularum*] Hic in Rom. cod. desiderantur versus 67.

v. 25. *Digna*] Flor. & Leid. *digna.*

v. 27. *Nauuli*] Vulgo, *nebulae*, malè.

v. 29. *Molibus alluuntur*] Wower. & Lips. *mo-*

tibus a. Vulcanius, *feruentioribus maribus alluuntur.*

v.36. *Columnis nauigantibus*] Coluius *columnas nauigantibus.* Schickeradus *columnas nauigantibus dextras.*

pag.60.v.1. *Et in discretis finibus*] Fuluii liber *eo indiscretis f.*

Pamphilium Syrium]. Flor. & Leidens. *Pamphilum Assyrium.*

v.2. *Ægaum*] Florent. & Aldus *Regia Myrtea.*

vers. 4. *Hellesponti fonte*] Aldus *H. fontibus.* alii *H. faucibus*, rectè.

v.9. *Vltrò quæ profunda*] Flor. *vtraque p.*

v.11. *Gallicum sinum*] τὸ *sinum* delet Aldus.

v.14. *Britannicæ*] Flor. *Britanniæ.*

Albion & Jerna] Sic Bas. & Aldus. Flor. *Labeon & Hibernia.* Leid. *Lebione & Hiderne.* Fuluii liber *A. e. Hibernia.* Tzetzes Chil.8.histor.218. ἰουερνία καὶ ἀλουβίων. Eustathius in Dionysium pag.82. αἱ Βρεττανίδες δύο νῆσοι Οὐερνία καὶ Ἀλουίων, ἤ τοι Βερνία καὶ Ἀλβίων.

v.15. *Minores verò*] Vulcanius *Haud minores v.* Benè.

v.14. *Diximus esse maiores*] Lege *diis maiores.*

v.16. *Toprobana & Phebol*] Leid. *Bromana & Zoxa.* Flor. *Bromanæ atque Oxæ.* Fuluii liber *B. & Oe.* Fortè legendum *Toprobana & Telos.* Isidorus libr. Origin. 14. cap. 6. *Toprobana insula Indiæ subiacens ad Eurum. Telos insula est Indiæ ferens omni tempore folia.* Vide Tzetzen Chil 8. histor. 213.

Multaq́ue aliæ vrbes admodum sparsæ] Ingeniosè Schickeradus *m. a. v. nubis admodum sparsa.*

v.17. *Hunc terrarum orbem*] Dele glossema.

v.21. *Septuaginta millia*] τὸ *millia* non est in Flor. Aldo & Leidensi.

verſ.23. *Praterea Africam*] Dele τὸ *praterea* ex Florent.

Ad Herculis columnas] Flor. *ab Herc. columna.*

v.25. *Pontici maris vſque ad alias anguſtias*] Hæc videntur abundare.

v.26. *Arabicum ſinum*] Sic rectè Aldus & Baſil.1. in Flor. & Leid. eſt *Arabicum finem*, malè.

v.30. *Metiantur*] Flor. *metiuntur.*

v.31. *Putant*] Leid. *putandum.*

v.35. *Terrens vero caſus*] τὸ *caſus* malè delet Flor. & Aldus.

v.33. *Qui eam finitimis locis*] Nanſius *q. eas amfinitimis l.* ut Feſtus *ampterminі.*

verſ.37. *Ad ſuperna minari*] ἄγμᾶν, Fuluii liber *in mari.* Lipſius *animari*, malè.

Et gremio telluris] Lege *è gremio telluris.*

v.40. *Terrenis reluctationibus*] Vulcanius, Coluius & Wower. *t. eructationibus.* Benè.

v.41. *Egelida*] ἀτμώδης. Ita Flor & Coluius vulgò *gelida*. Vide Indicem.

pag 61. v.3. *Venti*] Aldus *verti*, malè.

Aqua flamma] Leidenſ. *a flamine*, lego *auram flamina.*

v.11. *Mollitia*] Rom. & Aldus *mollities.*

v.13. *Aquarum fœtus gramdat*] Vulgò *a. fœtu granidatur.*

v.14. *Imber exprimitur*] Vide Iſidorum de Natura rerum cap.33. & 34.

verſ.15. *Nubium coitionibus cogitur*] Sic lego cum Fuluio & Modio. Flor. *nubilis conditionibus cogitur.* Leidenſ. & Baſ.2. *nubili conditionibus cogitatur.* alii, *nubium colliſionibus.* Virgil. 5. Æneid. *in Nubem cogitur aer.* Job cap 8. *Subito aer cogetur in nubes.* Vide Collectanea ad Arnobium pag 23.

v.20. *Repentinus est*] Rom.& Ald.*repentinior est.*

Improuisior præcipitatio] Fuluii liber *t.eius præcipitatio.*

Restringitur] Rom.& Ald.*restinguitur.*

vers.24. *Gelatus humor rigore fluminis inhorrescit*] Leid.*gelata summo rigore inhorrescunt.*

vers.26. *Eam tempestatem*] Hic iterum desunt in Romano versus 74.

v 29. *Aeris mollitie*] Basil.2.*aeris mollitia.* Flor.& Aldus *aeris molli cura.* Vnde Vulcanius, *aeris mollitura.* Lipsius *aeris mollicina* legunt. Sed ista ingeniositate nihil hic opus, cum libro 1.de habitudine Platonis dicat, *pulmonum excipitur mollicie.*

v.30. *Humum verberat*] Aldus *humana verberat,* ineptè.

v.35. *Extrinsecus*] Lego *intrinsecus.*

v.38. *Qui facti ex telluris halitu*] Brantius *Q.fartim è t.h.conflant.* Benè.

Halitu] Aldus *habitu.*

v.39. *Terrigena*] In Aldo est lacuna 6.versuum.

v.40. *Encolpia*] Flor.ENETEDE.Leidensis *Enetele*, malè. Achilles Statius in Aratum pag.102. Ἀναξίμανδρος τοίνυν ῥύσιν ἀέρος τὸν ἄνεμον εἶπε. τινὲς δὲ ἀναθυμίασιν ἀέρος. ἄλλοι δὲ διαφέρειν ἀνέμου λέγουσιν· αὔρας ἄνεμον γὰρ εἶναι ῥύσιν ἀέρος. αὔραν δὲ ἀναθυμίασιν γῆς, καὶ τοὺς μὲν ἐκ νεφῶν λέγουσιν εἶναι ἀνέμους, καὶ καλεῖσθαι ἐκνεφίας. τοὺς δὲ ἀπὸ γῆς φερομένους ἀπογείους· τοὺς δὲ ἀπὸ ποταμῶν, ἐνυδείας· τοὺς δὲ ἀπὸ κόλπων κολπίας. ἀπὸ δὲ ὀρῶν ὀρείας ἢ ὀρεσίας.

pag.62.ver.2. *Ecnephiæ appellantur*] Sic rectè Vulcanius auget ex Aristotele hunc locum.

vers.3. *Cum imber effusus*] Leiden.*cum in vere fusus*, malè.

Exhydriæ] Flor. *Exopia*, malè.

v.5. *Euros Oriens, Boreas Septentrio*] Vide Isidorum Origin. libr. 13. cap. 11. de naurá rerum cap.37. Plinium natural. histor. libr. 2. cap.47. Nicetam in Thesau. orthod. fidei lib.1 cap.28.

v.7. *Interfluunt*] Retinui lectionem codd. Aldini & Flor. quoniam & Seneca de Ventis *fluere* dixit. Et Lucretius libr.1. pag 9. —*nec ratione fluunt alia.* Arnobius contra Gentes libr.6. pag.116. *Omnes ventos aeris esse fluorem pulsi.* Varro apud Seruium ad VI. Æneid. fol.361. *Nihil enim venti, vt docti dixerunt, nisi aer multus fluens transuersus.* Vide Isidorum Hispalensem de Natura rerum cap. XXXVI. Augustinum de *Genesi ad literam imperf.* cap. IV. alii legunt *interflant.*

v.8. *Idem tametsi incipit Aparctias nominari*] Flor. *i.t.a. accipitur A.n.* Leid. *i.t.A accipit nomen.* Lege cum Vulcanio *i.t. Cecias i n.*

Æstiuus emittat] Aldus *æstiuus emittit.* Fuluii liber *æstiuo effundat.* Flor. *æstiuo effluat.* Bas.2. *æstiuus emittatur.*

v.9. *Apeliotes*] Flor. & Leid. *Elyontes*, malè. Isidorus de nat. rerum c 37. *Apeliotes ab ortu solis intonat, & est temperatus.* Achilles Statius pag.202. ὁ μὲν ἀπὸ ἀνατολῶν πνέων καλεῖται ἀπηλιώτης. Catullus epig.23. ad Furium. Tzetzes Chiliad.8. histor.215.

Aequidianis exortibus] Hæc lectio est à Scaligero. Vulcanius *meridianis motibus.* Flor. Leid. & Aldus, *meridianis ex montibus.* Wowerus, *meridianis exortibus.*

v.9. *Hyemalis ortus portis emittitur*] Ald. *h o. partis e.* Flor *hyemali ortu p.e.*

v.11. *Fauonium no.at*] Ald *Fauonium nominat.* La-

ctantius in 2.libr.Thebaid.Statii: *Quem Græci Zephyrum; nos Fauonium vocamus. Nos Aquilonem; illi Boream dicunt. Illi Curum* [lege *Corum*] *nos Africum vocamus.* Vide Isidorum de natura rerum cap.37.

v.12. *Hic cum de æstiuis*] τὸ *hic* delet Flor.

Cieri] Ald. *efferri*, fortè *censeri*.

v.13. *Propior*] Flor. & Aldus *prior*.

v.15. *Huic proprior*] Flor. *hic propior*.

Thrascias & Argestes sunt indidem] Flor. *Tracius & Argastas sunt in Indiam*, malè. Isidorus: *Corus qui & Argestes à sinistra parte Fauonii aspirans: eo flante in Oriente nubila sunt, in India serena.*

v.16. *In nominibus*] Aldus *in omnibus*, malè.

v.17. *Obseruanda*] Leid. *obseruata*.

v.19. *Libonothus*] Ald. *Libs, Notus*. Vide Tzetz. Chil.8.hist.215.

v.20. *Qui directo spiritu pro flabris reciprocis*] Wowerus & excerpt. Batau. *qui d.s. reflabris qui reciproco vt Cecias p.e.* Ego lego, *qui è directo spirant. Porro flabris reciprocis ut Cecias putatur esse.*

v.23. *Tempestate autumni*] Florent. *Tempestates anni.*

v.24. *Ornithiæ*] Flor. *Atnitiæ*, malè. Columella de re rust. libr.11. cap.2. *Venti septentrionales, qui vocantur Ornithiæ.*

v.25. *Profati*] Ald. & Basil. *prolati*.

Perferentes] alii, *proferentes*. Fuluii liber *perseuerantes*.

vers.28. *Turbo dicitur*] Fuluii liber *Turbo autem dicitur.*

v.26. *Categis*] Florent. *Catagis*. Gregorius Nyssenus in Psalmos tractat. 1. cap.8. pag.283. Καταιγὶς λέγεται βίαιος ἄνεμος, οὐκ ἐπ' εὐθείας προϊὼν, ἀλλὰ περὶ ἑαυτὸν

ἑαυτὸν ἐνειλούμενος δι' ὀξείας στροφάλιγγος, ὃς ἐπειδὰν ἐμπέσοι ποτὲ βίαιος τῷ ὕδατι καθάπερ τινὸς πέτρας ἐγκαταβληθείσης μεγάλης ὑποκλεισθεῖσα τῷ βάρει ἡ θάλαττα σχίζεται κατ' ἀνάγκην τῇ βίᾳ τοῦ πνεύματος, ὁπότε ἂν ἐνσκήψῃ βιάσας ὁ ἄνεμος τῆς τοῦ βάρους ἐμπλώσεως ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ ἀναπλευσάσης. Hesychius in Καταιγίς.

v.28. *Impulsibus*] Aldus *delationibus*.

Quatit] Flor. *Quatiat*.

v.30. *Dyne*] Sic rectè Vulcanius, Manuscripti & Vulgati legunt, *velut dicitur Pynea* vel *Pyneas*.

v.31. *Ab imo*] Vulgati *ab infimò*.

v.32. *Qui de fundo*] alii *qui de profundo*.

v.33. *Explosi ad superna aeris solent euadere*] Vulgò *expelli ad s. maris solent deuenire*.

Terrestris] non est in Aldo.

v.34. *A Græcis Prester nomen accepit*] τὸ *accepit* malè omittit Flor. Theophra. de igne fol. 423. ἐκ δ' αὐτοῦ ἀέρος καὶ τοῖς νέφεσι συστροφαὶ καὶ θλίψεις. βίαιαι δὴ αἱ φοραί, δι' ὧν δὴ οἱ πρηστῆρες καὶ κεραυνοὶ γίνονται, καὶ ὅσους δὴ τρόπους ἄλλους τεθεωρήκαμεν.

vers. 36. *Præ se agit*] Aldus *præsagit*. Basil. 2. *presè agit*.

v.38. *Impingat*] Ald. *illidat*.

Fauorinus non ignobilis sapiens] Tolle glossema 21. versuum, qui hic transcripti verbatim ex Agellio, Noct. Attic. lib. 2. cap. 22. Ea omnia iure ignorat Aristoteles & princeps editio.

vers. 39. *Quatuor mundi*] Vulcanius *tres mundi*, benè.

pag. 63. v. 1. *Semper regionibus*] dele τὸ *semper* ex Florent.

v.4. *Conuersa*] Flor. *conuersæ*.

vers. 6. Ἀπηλιώτης] Versus antiqui de Ventis a-

pud Iſidorum de Natura rerum, cap.37.

A Subſolanus flat rectus ſolis ab ortu,
Grecus Apelioten apto quem nomine dicunt.

v.7. Βορέας] Ibid.

Hinc lævus boreas glaciali turbine mugit,
Frigidus hic aquilo noſtris vocitatur in oris.

v.8. *Aquilo nominatur. Hinc*] Florent. *aquilo n. hunc.*

verſ.11. *Occidui ſunt Caurus*] Florent. *Occidui ſunt tres c.*

v.12. Ἀργέστης] Flor. Ἀργάστης.

v.14. Λίψ] Verſus antiqui:

Huic dextram tangit dictus Lips Attide lingua
Africus.

v.16. *Septentrio item uno*] Dele gloſſema ex membranis Florentinis.

v.17. Ἀπαρκτίας] Flor. LYTARKEILE. ineptè. Verſus antiq.

Primus Aparctias alto qui ſpirat ab axe,
Huic nomen noſtra è lingua Septentrio finxit.

Plinius lib.2.cap.47.

v.20. *Iapygeum*] Vulgò, *Iapyga*. Vide Puteanum Cent.1.Ep.16.

verſ.27. Ἕλκων ἐφ' ἑαυτὸν] Sic reſcripſi ex Ariſtotelis Meteorol.lib.5.cap.6. In Leidenſi eſt ἕλκων νεφέλην τὸν ὀχυκάκιας νέφος. Theophraſtus de Ventis fol. 410. ὁ μὲν γὰρ Καικίας μόνος ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὰ νέφη καθάπερ καὶ ἡ παροιμία λέγει· ἕλκων ἐφ' ἑαυτὸν ὥστε καικίας νέφη. Cur autem ſolus *Cacias* nubes ad ſe attrahat, docet Ariſtoteles Problem.ſect.26.fol.458.& 461.

v.25. *Cacias ventus*] Flor. *Calias v.* malè.

v.29. *Quo canis oritur*] Flor.& Leid. *quod de cane oritur.*

In libr

In libris Originum] Vulgati, *in originibus.*

Cognomentum] In Aldo iterum desunt 18. versus.

vers. 30. *Is ventus Cercius*] dele τὸ *Cercius* ex Florentino.

v. 32. *Prestigiis*] Rom. & Ald. *præsagiis*, malè. Aristoteles φάσματα dicit.

v. 33. *Illa perfracta nubecula*] τὸ *illa* non est in Flor. Rom. & Aldus, *profecta n.* malè.

v. 35. *Quippe ubi nubes afflictu ignem*] In libris mss. magna hic varietas. Flor. & Leid. *Q. u. n. afflictrix ns ignifera s. a. i. sese dat.* alii, *ubi nubes affulsit.* Ro. & Ald. *quippe ut ignis fertur ad saxa attrita.* Nos probauimus Vulcanii emendationem. Vide Isidorum de natura rerum cap. 30.

vers. 36. *Saxa attrita*] Eustathius homil. 1. in hexaem. *Ex ferro & lapidibus ignis per frictionem solet excuti.*

v. 37. *Illustrior*] Flor. & Aldus *illustriora.*

v. 38. *Seriore sensu concipitur*] Plin. lib. 2. c. 54.

v. 40. *Claricantes*] Recepi in textum lectionem codicis Vuluiani, Florent. & Leiden. In Rom. Ald. & Basil. 1. legitur, *coruscantes.* in Basil. 2. *clariscantes.*

Visioni connibrant] Rom. & Ald. *v. occurrunt.* Vide Isidorum lib. 9. cap. 13.

Hoc est] delet Flor.

Serius indicio] Leid & Florent. *Alterius i.* lege *seriore i.*

pag. 64. v. 1. *Adflictus*] Rom. & Ald *conflictus.*

vers. 3. *Formidinem infert*] Sic rectè Florent. & Aldus.

Prasteras] Plinius libr. 2. cap. 48. Et Nicetas de fide orthod. lib. 1. cap 28.

vers.7. *Generis eiusdem*] τὸ *eiusdem* non est in Florentino.

v.8. *Præstigias summis inferunt oculis*] Flor. *præstigia meris i.o.*

v.5. *Typhon*] Plinius lib. .cap.48.

v.10. *Arcum*] Flor. *Arcus*. Isidorus cap.31.

v.13. *Ad instar speculi colorat*] Flor.& Leid. *a.s.colorata medietatem.*

v.15. *Halysis*] Flor. *Alypsis* Lege ἅλως &. Vide Nicetam in Thesauro orthod.fidei lib.1.cap.25. Achillem Statium in Aratum fol.10 2.

v.19. *A sole atque luna catena clarior*] Leidens.& Flor. *qua catena sole atque luna clarior est.*

v.20. *Discolora*] Vulgo *discolore.*

v.22. *Meatu aeris*] Flor. *m cineris.*

v.23. *Celeritatem sui cursumq́;*] Florent. *celeritatem sui cursus.*

v.25. *Stellaq; fluor & ignitus liquor*] Leid. *s.qua efflueret i.l.*

v.26. *Quatitur*] Rom.& Ald. *panditur.*

v.27. *Repentino ortu visæ*] Leid. *repentino ortæ.*

v.28. *Et item ut se ostenderint*] Hæc verba videntur abundare.

v.29. *Sunt & alia*] Florent. *& sine ullo e.imaginum genere.*

v.32. *Raro autem*] Flor.& Leid. *paria.a.* malè.

v.36. *Quibusdam subter occulti sunt*] Ald.& Rom. *quidam sub terra o.s.*

v.37. *suspirant*] Fuluii liber *inspirant.*

v.38. *Ut Liparis, ut Ætna, ut Vesuuius*] Flor. *v.L. euuta*, malè. Papias: *Liparis insula Siciliæ, sicut Aetna.* Claudianus de consulatu Honorii lib.3.

Ignifluisq; gemit Lipare fumosa cauernis.

Vide

Vide Plinium libr.2.cap.10.libr.30. cap.8.& 9. Plinium Nepotem lib.6.Epist.Epistola: *Petis vt tibi auunculi mei*,&c.

v.40. *Produnt longinquitatem flammæ*] Basil.2.& Rom.*produnt. Longinquitate enim flammat, a.reddunt, vicinia f.*

pag.65.v.2. *At enim illos*] Hic iterum desunt in Romano versus 16.

pag.64.v.41. *Aquas reddunt*] Fuluii lib.& Leid. *cum tepidiores oppositiones incendio aquæ currunt.*

pag.65.v.1. *Poetæ sciunt in fabulis*] Sic Flor.Leid. Rom. Ald.& Bas.2. Fuluiusque inepte legunt, *patescunt i.f.* Minutius Felix: *Et tamen admonentur hominum doctissimorum libris & carminibus poetarum illius ignei fluminis: & de stygia palude sæpius ambientis ardoris.*

v.3. *Vt eorum religione*] Coluius *vt Deorum religione.*

v.6. *Hierapolim Phrygiæ*] Stephanus de Vrbibus: Ἱεράπολις μεταξὺ Φρυγίας καὶ Λυδίας πόλις.

vers.7. *Natiui oris hiatu*] Sic Bas.2.Leid.*natiuioris hiatu.* Flor.& Ald.*naui oris hiatu*, malè.

v.8. *Siue illa vt poetæ*] Florent.*siue vt illa vt poetæ,* malè.

v.7. *Reseratum*] Fuluii liber *raptum.*

v.9. *Ditis spiracula*] Plautus Trinummo: Scena *Minus quindecim*, &c. *Acherontis ostium in nostro est agro. Primum omnium olim terra cum proscinditur, In quinto quoque sulco moriuntur boues.* Vide Turneb. aduersar. lib.26.cap.28.

v.12. *Vertice circumacta*] Flor.*v.circumactas* σκοτοδινιῶντα.

vers.15. *Cognita est vis mali ad inferiora aeris noxia*]

Florent. *Cognitu e.v.m.ut i.aeris noxii*. Fortè *a.c.e.i.vis mali ad interiora a.c.d.*

v.18. *Concutiant*] Leid. *concuterent*. Rom. & Ald. *continerent*, malè.

v.13. *Semiuiuos*] Coluius & Vulcanius *Semiuiros* legunt, & capiunt de ministris matris magnæ. Rectè. Ammianus Marcell lib. 23. pag. 269. *In his pagis hiatus quoque conspicitur terræ, unde halitus lethalis exsurgens, quodcunque animal proximè steterit odore graui consumit. Quæ lues oriens à profundo quodam puteo, cum os eius excesserit latum, antequam sublimis vagaretur, terras circumsitas inhabitabiles acerbitate fecisset. Cuius simile foramen apud Hierapolim Phrygiæ antehac vt asserunt aliqui, videbatur: unde emergens itidem noxius spiritus perseueranti odore quicquid prope venerat, corrumpebat, absque spadonibus solis: quod qua causa eueniat rationibus Physicis permittatur.* Vide Plinium natur. histor. libr. 2. cap 93.

v.18. *Vt spiritus crescente violentia*] Vide Ammianum Marcellinum libr. 17. pag. 106. doctè de terræ pulsibus disserentem. Theologi ad θεομηνίας siue indicia Dei irati hos referunt, ut obseruat Nicetas in Thesaur. de or. hodox. fide lib. 1. cap. 26.

verf. 23. *Epiclintæ*] Sic ex Aristot. reposuit Vulcanius. In Leid. & Flor. est *Epideie.*

v. 24. *Reciprocantes*] Flor. *recuperantes*.

verf. 25. *Brastæ*] Ammianus: *Brasmatiæ humum intus suscitantes sursum propellunt, immanissimas moles.*

Chasmatiæ dicti] Sic Scaliger. In Leidensi & Florentin. est, *Extimatie*. Schickeradus *extima ditis*, ineptè. Ammianus: *Chasmatiæ, qui grandiore motu patefactis subito voratrinis terrarum partes absorbent.*

Suidas

Sujdas Σεισμός· πνεύματος εἰς τὰ κοιλώματα τῆς γῆς ἐγκατειρχθέντος. εἶναι δ' αὐτῶν τοὺς μὲν χασματίας, τοὺς δὲ βρασματίας. Heraclides Ponticus in allegor. Hom. pag. 110. τὸ γάρ τοι σεισμῶν διαφέροντα τοῖς παθήμασιν οἱ φυσικοὶ λέγουσιν εἶναι ἴσα κατά τινας ἰδίους χαρακτῆρας ὀνομάτων ἐπιγράφουσιν αὐτοῖς βρασματίαν τινὰ καὶ κλιματίαν προσαγορεύοντες.

v.20. *Horum motuum tam varia*] Desunt in Aldo versus 7.

v.30. *Sulcantes*] Aldus, *saltantes*, malè.

Ostha] Flor. & Aldus *Isti*, malè.

v.33. *Mycetias vocatur tetri rudoris*] Sic verè illustris Scaliger. In Vulgatis & Manuscriptis est *Mycetias vocatur tetri odoris*. Ammianus Marcellinus: *Mycematiae sonitu audiuntur minatorio, cum dissolutis elementa compagibus, vltro adsiliunt vel relabuntur considentibus terris. Tunc enim necesse est velut taurinis reboare mugitibus fragores fremitusque terrenos.*

v.32. *Nutant*] Flor. *nutabunt.*

v.33. *Retineant*] Flor. *retinent.*

v.36. *Inuentis itineribus*] τὸ *itineribus* malè delet Vulcanius.

Progreditur] Rom. *fertur.*

vers. 40. *Decrementa*] Sic Romanus, Aldus & Basiliensis 1. Florent. Leidensis & Basil. *detrimenta* legunt.

Accessus fretorum atque aestuum] Causam fluxus & refluxus maris ad periodos & reuolutiones Lunae referunt Aristoteles *De Mundo*. Basilius Magnus Homilia 6. in Hexaemer. Philostratus de *Vita Apollonii* libr. 5. cap. 1. Strabo Geographiae libr. 3. fol. 119. 120. Solinus cap. 28. Agellius libro 14. cap. 1. & Philippus Presbyter *in Jobum*

lib.3.fol.173. Sed vera cauſa huius effectus in mari non eſt luna ſola; ſed ſol & luna infimul, ut doctè Felix Accorombonus in Ariſtot. de mundo fol.455. & ſeq.obſeruat. Creſcunt autem & decreſcunt (non ut Oroſius libr.*6.contra paganos* ineptè putat) per 7. dies; ſed per 6. horas aquæ, & diminuuntur bis in die naturali; quanquam accidentia aliqua ſæpius variant fluxus & refluxus maris: vniuerſaliter ſcilic. ratione ſiderum; particulariter ob ſitus locorum. Ita in *capite rubri* maris creſcit mare horis quatuor, & decreſcit horis octo. In *India* verò contra naturã luna decreſcente augeſcunt flumina, ut notant Aloyſius Cadomuſtus nauigat. *in incogn.inſulas* lib.2. fol. 50. Et Ludouicus Patritius Indicarum rerum lib.4. cap.1.

v.41. *Quatenus*] Non eſt in Flor.

pag.66.v.2. *Concordia eſt*] Aldus *diſcordia eſt*.

v.12. *Adoleſcens ætas*] alii *adoleſcentum ætas*.

v.13. *Fortioribus*] Flor.*fortibus*.

v.14. *Quod res eſt*] Inducit hæc Romanus.

v.17. *Receptrix ſit*] Flor. & Leid.*cum r.ſ.*

v.20. *Concentus*] Vulgò,*conſenſus*,malè.

Sic mare & fœmineum ſecus] Ita Baſ.2.& Leidenſ. manuſcriptus. Floren.legit *ſic mas & fœmineus ſexus*. Rom. Aldus & Baſ.1. *ſic mas & fæmina ſecum*, malè. Vide Indicem.

v.23. *Pictura namque ex diſcordibus pigmentorum*] Adi Platonem in Epinom.fol.975.

v.25. *His quæ imitatur ſimiles facit*] Flor.*vſque i.ſimile facit*.

verſ.31. *Hoc Heraclitus*] Deſunt in Rom.& Aldo verſus 4.

v.32. *Sententiarum ſuarum modulis*] In Floren.eſt

ſ.ſ.mo-

s.s.mobilis. in Leid. *s.s.nobilis.* Vulcanius *sententiarum obscurarum* legit.

v.33. *Σωαψίας*] Flor. legit: CYNAAΠ⸸IΔICOΛA-KAIOT XOΛA⸸IN ΦIEMENONA IAΦeIPEMeNON eYNAΛONAIA ΛONAI KeΓANΓONeNKAIeZC NOg. CEITANΓAI. Leid. CYNAΛϖ⸸IΔI COΛAKAIOT XOΛA⸸INAΛCNOΠAIA ΦeIPeAIP NONCYNA ΛO-NAIKe TANΓANeNKI ICZC ENOCCITANTANΓAY. οὐδὲν ὑγιές.

vers.36. *Discordante consensu*] Lego *D. concentu.* Chalcidius in Platonis Timæum pag.72. *Si desidium, varietate, & de eo qui ex diuersis vocibus sonisq; nascitur, concentu tractatus habeatur.* Macrobius Saturn. libr.1. pag.156. *Vides quam multorum vocibus chorus constet, una tamen ex omnibus redditur. Aliqua est illis acuta, aliqua grauis, aliqua media. Accedunt viris fœmina: interponitur fistula. ita singulorum illic latent voces omnium apparent, & fit concentus ex dissonis.*

v.37. *Humidis arida*] Sic Florent. Fulu. & Rom. Leid. & Bas.2. *huvidis a.* Aldus *liquidis a.*

v.39. *Terramq; humore & cœlum solis orbe*] Vulgo *t. mare atque cœlum.*

pag.67. v.5. *Machinatam*] Vulgo *machinata.*

v.7. *Inter se elementis*] *τὸ elementis* non est in Florentino.

v.12. *Omniparentis mundi*] Sic rectè Coluius. Manuscripti & editi *Omnia parentis m.* Vide Indicem.

v.11. *Deferre*] Aldus *differre*, malè.

v.13. *Quam putes*] Wowerus & Scoppius *quam potes*, rectè.

v.21. *Erroris interiectione*] Rom. *temporis interiectione.*

v.14. *Admirare*] Flor. *admiror*, malè.

v.22. *Quam pulchra & fœcunda Hora*] Flor. *quam pulchreque facunda H.* Coluius, *at quam p. & f. H.* Ald & Rom. *atque p. & f. h.*

v.23. *Vapores reuoluentes*] Rom. *vap. resoluentes*, benè.

v.28. *Pubertate iuuenali*] Ita Manuscripti. Vulgò *p. iuuenili*, minus rectè. Vide Indicem & De la Cerdam ad Virgilii Eclog. VI. fol. 117.

Hinc causa nantium animalium] Ita Flor. & Leid. vulgò *h. c. natantium a.* Fulu. *h. c. a. natatilium.*

v.29. *Pennigerarumque cunctarum*] Sic Leid. Flor. & Aldus *pennigerorum cunctorum.*

v.30. *Ex hoc illi*] Flor. *illinc statis.*

v.31. *Statis cursibus*] Aldus & Roman. *statutis c.* malè.

v.33. *Prælia cientur*] Flor. & Leid. *p. ciuntur.* Rom. *p. concutiuntur.*

Disiectis nubibus] Sic Aldus. Roman. *directis n.* Leidens. *dejectis n.* Fuluii liber, *diductis.* Colu ius *disſectis*, rectè.

Fulminat cælum] Seneca natur. Quæstionum lib. I. cap. I. *Nubes mediocriter collisa fulgurationes efficiũt, maiore impetu pulsa fulmina.*

v.35. *Imbres rumpuntur*] Rectè Wower. *imbres erumpunt.*

vers. 38. *Agminibus concientem*] Rom. & Aldus *agminibus concipientem.* Scaliger & Vulcanius, *a. incientem.*

v.39. *Nec occasibus*] Fuluii lib. *n. occasionibus.*

Nec seculis anilitari] Hanc vocem postliminio ex membranis Flor. & Leid. Apuleio reddidi. In vulgatis legitur, *secundis vel seculis debilitari*, malè. Vide Indicem.

v.41.

v.41. *Fœtibus*] Rom. *fecibus*.

Mersam] Leid. *mensam*, malè.

pag.68.v.2. *Ad omne salutaria*] τὸ παῖ. Leid. *ad omnem sc.* regionem vel terram. Coluius, *ad omnia s.*

v.3. *Redintegratione*] Fortè *reintegrationem.*

v.5. *Mouetur*] Flor. *mouentur*. Bas.1. *mouebatur*, Lego *mouerint*.

v.6. *Opimatur*] Leid. & Flor. *opinatur*, ineptè.

v.8. *Purgantur*] Flor. & Leid. *purgant*.

v.9. *Brumalis austeritas*] Rom. *brumales austros*, Fuluii liber, *b. austricitas*.

v.15. *Indigens quippe videbitur oratio*] Rom. Leid. & Fuluii liber, *indigens q. orationis huius videbatur oratio*.

De Mundo disputantibus] Rom. *de M. reputantes*. alii, *nisi d. m. disputantes*.

v.16. *Differamus*] Flor. *dicamus*. Fulu. *diceremus*. Ald. & Rom. *differemus*.

v.19. *Penitus insedit*] τὸ *penitus* non est in Florentino.

Insedit] Aldus & Rom. *incidit*, male.

Deum essentiæ originis] Florent. *Deum esse originis, & h.* Vide Johannem Grammaticum contra Proclum de Mundi æternitate fol.79. & 81. cap.17. libr.7.

v.22. *Dei auxilio sui*] Flor. *auxilio sui n. c. s.*

Natura contenta sit] Lego *futura c. sit*.

v.24. *Omnia Ioue plena esse*] Vide Arati Phænomena, & quæ veteres Critici obseruant ad Virgilium Ecloga 3. vers. 60.

v.26. *Non autem essentia*] Hæc non sunt in Flor. & Leidens.

v.28. *Nati factiq;*] alii, *nata factaq; sunt*.

v.32. *Complectatur*] Rom.*circumplectitur.*

v.35. *Habere solum*] *τὸ habere* delet Aldus & Baſ.1.

v.38. *Carpere*] Aldus *capere*.minus benè.

v.39. *Indulgentiarum*] Aldus *indulgentiam.*

v.40. *Credamus Deum per omnia permeare*] Seneca de conſol. ad Heluiam cap. 8. *Deus potens diuinus ſpiritus per omnia maxima minima æquali intentione diffuſus.* Vide Notata ad Minutium Felicem.

pag.69.v.3. *Quare rectius*] Rom.*quoniam r.* Leid. & Flor.*quam rem r.* malè.

verſ.9. *Nec cum homine quidem conuenit*] Lego *ne homini quidem c.ei.*

v.13. *Quæ nihilo ſequius*] Sic Excerpta Batau.legunt. Flor.& Leid.*quoque nihil obſequius.* alii *q.n.obſequiis.* Baſ.2.*q.n.æquius.*

v.14. *Imperio*] Florent.*imperia.*

v.16. *Præpotentiam*] Flor.*præpotentia.*

v.18. *Suſam & Ecbatanas*] Cleomedes lib.2.pag. 73.

v.19. *Notitiam oris*] Romanus & Aldus *n.moris,* malè.

verſ.21. *Flammea auri vel electri claritate*] Vulgò *flammis ex auro,vel e.c.*

v.22. *Limina*] Rom.& Aldus *lumina*, malè.

verſ.23. *Muniebant*] Baſ.1.& Ald.*imminebant,* malè.

v.24. *Firmitate*] Mſ.Fuluii *firmamenta.*

Ante fores viri fortes] Vide Lindenbrogium ad Catalecta veterum poetarum pag.292.

v.25. *Tutela*] Fuluii liber *tutelam.*

verſ.26. *Diuiſa officia*] Fulu.liber,Flor.& Leid.*diuerſa officia.*

Armigeri] Fuluii lib.& Flor.*armiger.*

v.31.

v.31. *Quacunque ibi gererentur*] Flor. Leid. & Baſ. 2. *ubi quaque egererentur.*

Otacuſtarum relatione] Sic Flor. & Aldus. Rom. & Baſ. 2. *prædictorum r.* Leidenſ. *guſtarum relatione,* malè.

v.37. *Aſiaticum regnum*] Florent. Leidenſis & Aldus *Atticum r.* Brantius, *Aſicum regnum.*

v.40. *Excurſores*] Vulgò *& curſores.*

v.41. *Speculatum*] Flor. Aldus & Leid. *ſpeculatorum.* Scaliger *Speculatoriorum.* Fuluii manuſcriptus *ſpeculatores.*

pag. 70. v. 2. *Quod erat ſitu*] Rom. q.e. *citò.*

v. 1. *Incenſa faces ex omnibus regni ſublimibus locis*] De hac re eruditè Iſaacus Caſaubonus in Epiſt. ad virum præſtantiſſimum *Iohannem Witten* Lubecenſem, Illuſtriſſimi Principis Mecklenburgenſis Conſiliarium intimum, quam ob elegantiam eximiam, & argumenti ſimilitudinem integram hic apponam.

Πυρσείαν & φρυκτωρίαν *Græci vocant rationem ſignificandi per faces è ſpecula ſublatas. Ea uſi ſunt veteres plurimum, in bellis præſertim. Occaſio enim ut in omni vita plurimum poteſt, tum in bello maximè. Igitur ne perirent occaſiones bene gerendæ, πυρσείαν excogitarunt antiqui, & ſpeculas in altis quibuſque montibus eo fine ædificarunt, quarum adhuc in montibus Heluetiis nonnullas licet obſeruare.* Πυρσείας *antiquiſſima & ſimpliciſſima ratio fuit, ut ſublatis facibus daretur eius rei ſignũ, de qua conuenerat. Non enim aliud poterant initio ſignificare, quàm id de quo initio conueniſſet inter dantem ſignum, & obſeruantem. Poſtea excogitatæ ſunt aliæ rationes ſolertiores atque adeo mirabiles. Nam qui literas calamo ſcriberent, quiduis per faces ſignificabant. Auctores huius inuenti commemorat Polybius libr. 10. ubi*

etiã rationes eorũ explicantur. Sed non probat Polybius omni ex parte, quod ante ipsius tempora aliis fuerat eo in genere inventum. Itaque vir ingeniosus hanc novam πυρσείας rationem excogitavit.

Qui facibus vti volent in speculis ad signum dandum cuiuscunque rei, quam significari aliis erit necesse, habeto in suis speculis quisque literas descriptas in 5. tabellis hoc modo:

Lorica appensa tabellis.

a	*f*	*l*	*q*	*x*
b	*g*	*m*	*r*	*y*
c	*h*	*n*	*s*	*z*
d	*i*	*o*	*t*	
e	*k*	*p*	*v*	

Tabella hæc debet statui in specula loco tam eius, qui dat signum, quam eius qui accepturus est: atque hoc inprimis videndũ est ut speculæ sibi ex aduerso quam optimè respondeant. Præterea qui faces obseruat, iubetur à Polybio dioptram habere (id est mathematici instrumẽti genus, quo oculorum acies missa per canalem tutius dirigitur ad metam propositam.) Huius præcipuus vsus est, vt qui obseruat signum, dinoscat probè, ab vtro angulo dextro an sinistro loricæ opposita literarum signum detur. Nunc explicemus modum. Fingamus in aliqua vrbe proditos esse à præsidii sui parte. Id vt procul significet, ita faciendum. Scribendum igitur quam breuissimè id fieri poterit, quod velis, puta:

Centum milites defecerunt.

vel,

Proditionem quidam moliuntur.

Ante

Ante omnia qui parat dare signum, & qui accepturus est, attendere sibi faciet, facibus toties sublatis, donec alter signum dederit suæ attentionis. Id signum est facium ex aduerso elatio.

Postquam attendere cœpit, qui signum exspectat, indicanda est illi tabula, in qua prima litera est eius, quod indicaturus est, puta C, quod est in prima tabula vel P, quod est in tabula tertia. Ergo accedes ad loricæ angulū sinistrum, & vt C designes semel ab lorica læva parte facem tollas vt P, ter facem moueas super loricam elatam. Sic de ceteris. Qui signum aucupatur, indicatam sibi tabellam adnotat, vt mox monstratam in ea literam quærat. Tertio superest, vt litera quærenda in tabella significetur. Qui dat signum venit ad loricæ dextrum angulū, & quota est litera indicanda in sua tabella, tot facit πυρσεύσεις siue facis eleuationes puta vt C indicet 3. & P 5.

Qui excipit signum datum, facilè intelligit, quæ litera sibi indicetur, eamq́, diligenter annotat, scribitq́, in tabula parata in eum vsum atque simili modo itur, & omnes literas; donec omnibus indicatis reperiatur scriptum in tabella excipientis id quod ab initio erat propositum. Hæc Polybiana ratio est, melior sanè inventis aliorum, quæ tamen valde sunt elegantia. Ea ad Polybium nos ante multos annos exposuimus, & quæ ibi sunt mirè inuoluta & deprauata euoluimus. Si Deo O. M. sic olim videbitur; vt eum eximium scriptorem edamus, habebis id à me, vir nobilissime & amicissime, mea in te fidei & amoris testimonium. Hactenus Casaubonus.

v. 7. *Quæ proficiunt*] Sic Flor. Fuluii liber, *quæ perficiat*. Aldus & Bas. *& perficere.*

v. 9. *Eum maximè maiestatem*] Vulcanius *e. m. dignitatem maiestatemq́, vel decorum m.*

v. 10. *In alto residens*] Vulgò, *in loco resideat altissimo.* Confer Maximum Tyrium dissert. I p. 15.

vers.11. *Dispenset*] Sic Aldus & Rom. Fuluii ms. Leid.& Flor. *dispendat*.

Penes] Rom. *pares*, inepte.

v.13. *Gubernat*] Flor. *gubernari*.

v.14. *Nec partitis hominum conseruitiis*] Ita Scaliger. Fuluii liber, Leid.& Flor. *n. partitis h. conuersationem*. Aldus & Rom. *nec particeps hominum conuersatione*. Vulcanius *nec partitis operis ad hominum conuersationem*.

v.17. *Multa & varia pariter*] Fuluii lib. *multa varia & paria*.

v.18. *Qui in ligneolis hominum figuris*] Turnebus aduersar. lib.2.c.18.

v.20. *Quod agitari solet*] Flor. Ald.& Rom. *quod agitare solent*.

Manus ad ministerium] Florent. *manus atque omnem*.

v.23. *Initium scientia*] alii, *i. sciente*. Scoppius *init. scienti*.

vers.24. *Ab imo ad secundum*] Vulgò, *ab uno ad sec.*

v.25. *Proximum*] Flor. Fulu.& Leidens. *proprium*.

v.26. *Motus unius*] Vulgò, *motusq́, unus*.

v.27. *Mundo equidem consentiunt*] alii, *mutuò e.c.* benè.

v.29. *Emissione*] Flor.& Basil.2. *remissione, admodum*, malè.

vers.30. *Inchoato principio*] Fuluii liber, *incoacto principio*.

v.35. *Animalium multitudinem*] Flor. *animalis simula*. malè.

v.36. *Nantium*] Sic Leidensis. Flor.& Bas.2. *nantilium*. Fulu.& Bas.1. *natatilium*.

Terrestrium greges] τὸ *greges* adieci ex Florentino.

v.37.

v.37. *Ad suum locum*] *τὸ locum* non est in Florent.

v.38. *Repetens*] Aldus *repentes*, quod non reiiciendum.

v.39. *Naturali lege*] dele glossema ex Florent. & Leid. manuscriptis.

v.40. *Atque vt vno sinu abeundi*] Hæc ignorat Rom. edit. Basil. legit, *atque vbi simul*. Leid. *atque in vna ab humero sinu*. Vnde non malè doctiss. Brantius, *atque vno se abeundi*, cuius notas vide.

v.41. *Natura mundi*] Rom. *natura viuendi*.

pag.71.v.1. *Luminis menstrua tempora*] Rom. *lumina menstrua luna significat*.

v.7. *Communi Cyllenius stella*] Flor. *Communes C. s.* In Rom. est *communis*, vnde legendum puto, *comis Cyllenius stella*. Lactantius ad lib. 1. Thebaidos Statii: *Benefica stella Mercurii, maleficarum temperat flammas*.

Pyroïs] Rom. & Baf. 1. *Prioribus*. Aldus, *prioris*, insulsè.

v.11. *Circumerrat*] Flor. *circumierat*. Fuluii liber, *circumiectat*, vnde Scoppius, *circumnectat*.

v.15. *Ornamentum & monile*] Vulgò, *ornamento, vt monile*.

v.16. *In choris*] Vulgò, *in choreis*.

Hymno præcinit] *τὸ hymno* abest à Florentino.

v.20. *Releuat*] Rom. & Aldus *reuelat*.

v.23. *Sol quidem omnituens*] Sic Baf. 2. Flor. & Aldus, *S. q. omnituenti*. Rom. *s. q. contuens ortu s.* Aristotelis παμφαὴς ἥλιος. Ouid. lib. 2. Metamorph. fab. 1.

Sol oculis iuuenem, quibus aspicit omnia, vidit.

v.26. *Haud infœcundi*] Leid. *aut secundi*. In Rom. desunt 3. versus.

v.26. *Hinc alimenta nobis s. earum rerum*] Leid. &

Flor, *h.a.rebus esse, earum quas.* Alii, *h.elementa nobis f.a.e.*

v.28. *Appositi*] Leid.Bas.2.& Fulu.liber, *adoppositi.* Ald.& Rom. *oppositi.*

v.27. *His mundi partibus*] Fuluii liber, *his m.medijs partibus.*

Tumores vndarum] Sic Bas.1.& Vulcanius. Flor. Leid.& Rom. *humores v.* malè. Vide Indicem.

v.35. *Contectas*] Flor.& Bas.2. *confectas.* Aldus & Rom. *confectas,* lego *conseptas.*

v.36. *Agitatur*] non est in Florentino.

v.40. *Loris iugales*] τὸ *loris* malè omittit Leid.& Florent.

pag.72.v.1. *capessit*] Flor. *capessat.*

Velites excursionem adornant] Flor.Ald.Rom. & Leid. *milites exsequutionem adornant.*

v.2. *Equites cornibus*] Sic Basil.2.Florent.Ald.& Rom. *e.ordinibus.*

v.4. *Tantus exercitus*] Vulgò *cunctus e.*

v.7. *Omnibus occulta*] Rom. *omnis o.*

vers.4. *Quem præfecerit rex*] Rectè expungunt Membr.Flor. τὸ *rex.*

v.6. *Regitur*] Flor. *agitur.*

v.9. *Intendit*] Post hoc verbum Aldus addit: *Ceterum ea quæ vel in cœlo oculis aduertimus, & aerem ficti ex aqua etiam ficti credenda sunt, cuius tutela mundi huius & cura est*, quæ in MSS.& Rom.codice non comparent, & omnino glossam olent.

v.11. *Anima in homine non videtur*] Vide Platonem de Legib.lib.10.fol.898.& Annotata in Minutium Felicem.

v.14. *Momentis ab ea gestarum rerum*] Sic membranæ Flor. quod etiam in mentem venit Vulcanio.

In Vul-

In Vulgatis est, *momentis ab ea gestarum*, malè.

v.17. *Artificum solertia*] Hæc delenda putat Vulcanius.

v.19. *Quæ ad mansuefaciendos homines*] Rom. *Quæ vi faciente inuentaq; sunt.*

v.20. *Populorum otiosis conuentibus frequentantur*] Bas. *populorum non o.c.f.* Aldus & Rom. *p. accitis c.f.* Wower. *populorum exitiosis c.e.f.* Vulcanius, *p. negotiosis c. inquietantur.* Distingue, *qui nunc populorum o. c. inquietantur asperitate bellorum, & pacata.*

v.24. *Viribus exsuperantissimum*] Vulgo, *v. exuperantissimus.*

Augustissima specie] Rom. *augustissimum.*

v.25. *Virtutum ipsam virtutem*] non est in Rom.

v.27. *Operum vestigiis*] Rom. *o. vi fit perspicuus.*

v.29 *Advertimus*] Flor. *avertimus*, malè.

Vt aerem fieri ex aqua] Iterum desunt in Rom. & Aldo versus 13.

v.30. *De quo Empedocles*] Vide Aristotelem Physic. lib.2 cap.4.

v.35. *Phidiam illum probum, quem fictorem*] Tzetzes Chiliad.8. historia 192. Pausanias libr.7. Arnobius lib.6. aduersus gentes.

v.37. *Oris similitudinem*] Leid. *oris subsimilitudinem.* Vera lectio: *oris sui similitudinem.* Cicero Tusc. Quæst. 1. *Phidias sui similem speciem inclusit in clypeo Mineruæ, cum inscribere non liceret.*

v.38. *Artificis*) Sic Leid. alii, *artificum.*

v.39. *Simulachri totius*) Vulgati ineptè, *simulac totius.*

v.40. *Apta & reuincta*) Leid. *aptam & reuinctam.* Vulcanius, *arcta & reuincta.*

v.41. *Qui neque finitimus est*) Flor. *neq; infimus est.*

alii, *q.n.confinis est.* Rom. *qui neque infimus est, cum rerum contagionibus, neque in aere turbido.*

pag.73.v.2. *Altitudinis finis*] Flor.& Fuluii lib. & *vt qui a. finis peruideatur, & iam idem illa ratione n.*

v.7. *Contingere*] Malè hæc vox abest à Rom.& Aldino codice.

v.13. *Hominum*] Leid.*omnium.*

v.15. *Sic est*] Fulu.liber, *hic est.*

Extensis in cælum] τὸ *in* delet liber Fuluii. Horat.

Cælo supinas si tuleris manus.

v.17. *Hoc sublime candens*] Aldus & Rom. *Aspice licet sublime tuens.* Scaliger *h.sublimen c.* malè.

v.20. *Diuersis spatiis temporum*] Vulgò, *d.ea in s. temporibusve.* Fulu.liber, *d.s.temporibusve.*

v.22. *Metiuntur*] Bas.2.& Leid.*mentiuntur.* Vide Vulcanii Notas.

Mutationes & conuersiones] Augustinus de Ciu. Dei lib.4. c.2.

v.27. *Aduenis fluctibus*] Leid.*aduersis f.*

v.28. *Alias desidia maris*] alii, *insulas d.m.*

v.32. *Scaturigines quædam & proluuiones*] Vulcanius ex ingenio addit, *s.q.& p.ignis è terra*, non malè.

v.35. *Incendio diuino*] Flor. *diuino modio.* Basil. *diuino modo.* Lego *i.diuturno* vel *diurno.*

Torrentis vice] Leid.*currentis v.*

v.40. *Discidio*] Vulgò, *dissidio*, malè.

pag.74.v.1. *Inerant boni bajuli*] Coluius, *in quo erant b.b.* Quod non displicet.

v.5. *Ærumnosum*] Fuluii libri, *Criminosum* vel *curiosum*, malè. In Aristotele est, κακαπηρόν.

v.8. *Quas diversis*] Lego *quasi diuersis.*

v.9. *Commouens*] Vulcan.*commouet ipsa manens immota.* Benè.

v.11.

v.11. *Parentium*] Leid.& Flor.*parentum*. Rom. *parens.*

verſ.13. *Principia milites frequentabunt*] Vide Lipſium ad libr.1.hiſtoriar. Taciti pag.15. Et Indicem noſtrum.

v.25. *Panchais*] Rom.& Ald. malè hanc vocem inducunt.

Graue olentibus] Aldus, *Gratè olentibus*, malè.

v.15. *Conſeſſum publicum*] Sic rectè Vulcanius. alii *conſenſum p.* malè. Ariſtot. εἰς συνείδειαν.

v 16. *Ad Minutiam frumentatum*] Inſcriptio antiqua: PROCVRATOR MINVTIÆ PROC. ALIMENTORVM PER TRASPADVM, HISTRIAM, &c. Vide Lampridium in Antonino pag.128. Lipſium Elect. lib.1.cap.8.

v.17. *Reus purgandi ſe neceſſitate*] Fuluii liber & Coluius, *reus ita p.ſ.n.vt ſectandi ſtudio.* Vide Vulcanii notas ad lib. de Mundo pag.268.

v.21. *Obiis*] Ita Mſſ.Leidenſ.& Flor.in vulgatis eſt, *obitis.*

v.22. *Libatio*] Flor.& Leid. *libatione.*

v.27. *Eiulantem*] Fulu.liber, *vlulantem.*

v.29. *Quippe ſicut mundi*] Lego *Q.ſic mundi.*

v.28. *Lex illa vergens*] Sic rectè Scaliger. in Aldo, Flor.& Rom.eſt, *lex illa velgens*, inſulsè.

v.34. *Robur*] Baſ.2. *rubor.*

Leuitas mali] Wowerius & Scoppius, *lenitas m.* Lenia poma, *mitia* Virgilio.

v.36. *Plauni*] Vide Plinium natur.hiſtor.libr. 12.cap.1.

Vt ait poeta] Virgil lib.4.Georgic.

verſ.37. *Acuta pinus*] Hic in Rom.& Aldo deſunt verſus 7.

v.38. *Tandem*] Flor.& Leid.*tamen.*

v.39. *Pennatarum*] alii, *Pinnatarum.*

v.41. Παῖ γὰρ ἑρμηνὺ] In Leidensi est, ΠΑΝΤΑ ΕΥΕ-PRETω MOSSARRINA MEPH *esse tonos sabiju.* In Floren. à Mensa ΠΑΝΤΑ ΕΥΕΡRC ΓωMOSSARRINA MEPPHESSE TONOSSAHYTI. Quod puto vix Apollinem Delphicum explanare posse, si in lucem rediret ex Orci cancellis.

pag.75.v.1. *Pluribus*] Flor. *plurimis.*

Propter specierum multitudinem] Flor. *s. multitudine vis,* id est.

v.3. *Iupiter dicitur*] Flor. *Iupiter dios.*

v.4. Κρόνου *quasi* χρόνου] Vide Theophylum ad Autolycum libr.3.fol.274. Annotat.ad Arnobium lib.3.fol.76.

v.5. *Inceptum ab origine interminum*] Flor.& Fuluii liber, *i.a.o. terminum finem temporisq; appellant. dicitur & Fulgurator* Wower. *quendam i. ab origine terminum ob finem.* Quem vide vt & Alcinoum cap.14.

v.6. *Tonitrualis & fulminator*] De his consule Lilium Gyraldum histor. Deorum Syntag.1. fol.73. & seq.

v.9. *Amicalem*] Colvius, *amicabilem.*

v.12. *Orpheus vero hanc effari potestatem*] Orphei versus recitat Eusebius, sed integriores, quàm hic extant. Vide eum de præparat. Euangel. libro 3. fol. 61.

v.23. *Primus cunctorum est Iupiter*] Latini versus non extant in Flor.& Leidensibus mss.

v.32. *Fatum autem Græci* εἱμαρμένην] Cicer.libr. 1.de diuin. & Firmicus astronom.lib.1.c.3.

v.34. Πεπρωμένην] Rom. *Pepromenen.*

v.36. Μοῖραν] Flor. *meram.*

Hinc

Hinc νίμεσιν] Florent.& Fuluii liber, *hic* ἔινομον. Rom. *Emiomon*. Bisciola lib.6.cap.16. Hor.Subsic.

v.37. *Adrastea*] Fulu.liber & Rom. *ac pacti eademq; ineffabilis*, malè. Proclus in Platonis Theol. lib.4.cap.6.

v.38. *Triafata*] Ouid.Metamorph.lib.2.fab.12. & lib.8.fab.9. triplices deas & sorores vocat.

v.41. *Quod torquetur in digitis*] τὸ *torquetur* malè. Fuluii liber omittit. Id paulo post dicit, *subigi cura digitorum*. Vetus scholiastes Iuuenalis manuscript: *Tres Parcæ, ex quibus vna Lachesis, altera Clotho, tertia Atropos. Vna earum dicitur tenere filum, altera trahere, tertia rumpere*. Vide Bisciolam horar. subcisiu. lib.15.cap.6.

pag.76.v.4. *Eorundem*] Flor.& Leid. *eiusdem*.

v.5. *Fatum, quod ne Deus quidem*] A vulgatis malè hæc absunt. Vide Notas in Minutium.

v.11. *Sicut vetus continet ratio*] Alij, *sicut & vera continet ratio*.

v.13. *Illustrat curru*] Leid.& Fulu.liber, *illustrans & cursu*. Rom. *illustrando cursu*.

v.17. *Extimuit*] Rom.& Aldus, *& timuit*.

EMENDATIONES
AD HERMETIS TRISMEGISTI Adlocutám.

v.20. *De natura Deorum*.

Sic hunc librum indigetant membranæ Leidenses. In Flor.& Brem.est, *Apulej Asclapius, siue dialogus Mercurii Trismegisti*. Rom.Ald.Basil.& Paris.edit.

Henrici Stephani Anni MD V. hanc Epigraphen præferunt: *Asclepius Hermetis Trismegisti Dialogus a Lucio Apuleio Madaurense Platonico in Latinum conuersus.* Coluius, Schickeradus & Wowerus, non Apuleio, sed alii inferioris æui scriptori versionem hanc attribuunt; quorum quidem sententiæ nō admodum refragor, cum genus dicendi siccum & planè exsangue penitius considero. Nolui tamen hunc Dialogum à continenti corpore Apuleiano sciungere, vel ideò, quia res sacras scituq; dignissimas cōtinet. Citant illius particulam Lactantius lib. 6. cap. 25. Augustinus de Ciuit. Dei libr. 8. cap. 23. 24. & 26. & Vincentius in Speculo historiali, lib. 4. c. 10.

v. 32. *Asclepius, Asclepius iste pro sole mihi est Deus*] Sic Flor. Aldus, Steph. & Basil. 1. Bas. 2. & Leid. *Asclepi, Asclepi iste Sol est Deus.*

v. 35. *Diuino numine*] alii. *d. munere.*

v. 40. *Sibi est vtrunque connexum, vt separari alterum ab altero non possit*] Steph. *s. e. vnum alteri c. v. s. a. ab a. n. p.*

pag. 77. v. 1. *Intentione*] Leid. *ratione.* Brem. *inquisitione.*

v. 4. *Insidia*] Leid. & Bas. 2. *illudia.*

v. 6. *Conscripta*] Ald. & Steph. *scripta.*

Vti etiam ad Tatium], Sic rectè Leid. Vulgati τὸ *Tatium* malè omittunt.

v. 7. *Physica exoticaq;*] alii, *physica, ethicaq;.*

v. 8. *Tuo scribam nomine*] Aldus & Steph. *tuo adscribam nomini.*

v. 9. *Euoca alterum*] alii, *euocassis a.*

v. 10. *Multorum interuentu præsentiaq;*] Vulgò, *m. i. venientium,* male.

Venientium] Rectè delet Brem. & Flor.

v. 12.

v.11. *Conscientia*] Leid. *conscientia.*

v.15. *Hermis*] Brem. *Hermetis.*

v.16. *Sic orsus est dicere*] Ald. *s. exorsus est d.*

v.17. *Immortalis*] Brem. *immortalisq;.*

v.21. *Dixit ibi*] τὸ *dixi* rectè Florent. & Steph. inducunt.

Descendunt] male hoc verbum omittit Leid.

v.27. *Sursum versus*] Sic Florent. & Leid. Vulgò, *s. versum.*

v.28. *Viuificat*] Flor. Leid. & Steph. *viuificum.*

v.30. *Omnium*] alii, *omne.*

pag. 78. v.1. *Currenti*] Leid. *currentis.*

v.3. *Cœlum ergò*] τὸ *cœlum* delet Flor.

v.6. *Insunt*] Rom *sunt.*

v.7. *Qui est effector omnium Deus*] Sic Flor. & Stephanus.

v.8. *Idem gubernator Deus omnium frequentatio*] Steph. *est gubernator omnium frequens.*

v.10. *Per quererum naturam*] τὸ *que* delent Flor. & Leid. mss.

v.12. *Imaginans*] Steph. *effigians.*

v.13. *Perduxit*] alii, *adduxit*, Leid. *ducit.*

v.15. *Quo dicturus sum genere*] Sic Leidens. Steph. & Basil.

v.16. *Soliditas*] Flor. *solidata.*

v.17. *Particula*] Flor. *particulata.*

Ex sese Deorum facit species] Hæc malè omittit Romanus.

v.20. *Sine anima & tamen non carens sensibus*] Stephanus, *Non sine sensibus quidem, nec tamen carens anima.*

v.23. *Viuescunt*] Florent. Bremens. & Rom. *viuiscunt.*

v.31. *Quorum aeternitas*] Brem.*quarum aeternitas.*

v.32. *Occidat*] Brem.*occidant.*

v.33. *Seruatur*] Brem.*seruantur.*

v.25. *Inhabitant*] Brem.*i.loca.*

v.37. *Hominibus fiunt omnes simillima*] Flor.*H. sunt o.sublime.*

pag.79.v.1. *Defluentes*] Flor.*defluens.*

v.4. *Rationem*] Brem.*ratione.*

v.5. *Similiter & hominum*] Flor.& Rom.*similis est & hominum.* Steph.*s.e.h.species aut h.*

v.7. *Aduenens*] Brem.*veniens.*

v.3. *Daemones*] Flor.*daemonum.*

v.13. *Iunxerunt*] alii,*adiunxerunt.*

v.17. *Cognoscat*] Leid.*cognoscit.*

v.20. *Qua terrenus est, despicit*] Flor.*qua terrenus est intra se.d.*

v.22. *Sicq; suspicit*] Delet Leid.& Bremensis codex.

v.25. *In maris profunda*] Brem.*maris ad profunda.*

Velocitate] Leid.& Rom.*vicinitate.*

v.26. *Licet*] Brem.Leid.& Steph.*lucent.*

v.28. *Metitur*] alii,*intuetur.*

Nulla aeris caligo confundit, non densitas terrae operam] Sic Brem.Flor.Leid.& Steph. Vulgò,*n.a.c.e.non depressitas t.opera.*

v.32. *Radices*] Delet Flor.

v.33. *Vna radice*] Aldus,*vna radice.*

Corpora] Steph.*corporea.*Brem.*genera.*

v.35. *Animalia*] Brem.*animata.*

v.40. *Sola homini*] Vulgò,*soli homini.*

pag.80.v.6. *Qua homines soli*] Vulgò,*quomodo h.s.*

v.15. *Beluarum*] alii,*bestiarum.*

v.16. *Sensualibus*] Flor.Brem.& Steph.*similibus.*

v.20.

v.20. *Quod* ὑλικὸν] Steph.*q.* κοσμικόν.

v.29. *Cum autem omnia ex voluntate*] τὸ *ex* non est in Rom.Flor.& Steph.

v.30. *Maximè*] Flor.*maxima.*

v.33. *Quem à se secundum*] Flor.*quo a.s.s.*

v.34. *Qui videri & sentiri*] Leid.*q.v.& videre.*

pag 81.v.7.*Commiscens*] Leid.*miscens.*

v.10. *Vtrique*] alii,*vtraque.*

v.17. *Mundi partes*] Aldus,Rom.& Bas.1.*mundi pars.*

v.23. *Animaduerto*] Leid.*animaduerte.*

v.27. *Confecit*] Sic Flor.Rom.& Steph. alii,*fecit.*

v.32. *Modulorum*] Flor.*modorum.*

v.33. *Musicatis*] Sic Florent.& Leid.Bas.Ald.& Rom.*inusitatis.*

v.37. *Venerabile*] Steph.*venerabiliorem.*

pag.82.v.4. *Terrenum cultum & diuinitatum possit habere delectum*] Rom.& Steph.*vt & terrenum & diuinum p.h.d.*

v.15. *Hominis*] Flor.& Leid.*omnis.*

v.20. *Secundum esse imaginem Dei*] Steph.*secundam e.i.D.*

v.21. *Mundus scilicet & homo*] Leid.τὸ *scilicet* expungit.

v.23. *Ascendere posse*] Leid.*inscendere posse*,rectè.

v.25. *Resistat*] Steph.*restet.*

v.26. *Mandata*] Leid.*commendata.*alii,*natura sua commendata.*

v.32. *Cognationis*) Stephani editio *cogitationis.*

v.33. *Possideri cœperunt*) In Florent.& Leid.ineptè præcedentia repetuntur hoc modo:*idcirco etiam possessionum nomine nuncupantur.*

v.37. *Vt enim meum animum rationis ducit intentio*) Steph.& Bas.*v.e.m.a.r.d.indagine.*

Pag.83.verſ.7. *Homo ſectetur*] τὸ *homo* non eſt in Florent.& Leid.
v.21. *Si foret*] alii,*ſi fuerit.*
v.22. *Votis id eſt*] τὸ *id eſt* rectè delet Steph.
v.23. *Naturæ ſuperioris*] alii,*nec ſuperioris.*
v.28. *Migratio*] Vulgò,*commigratio.*
v.30. *In mundana vita*] alii,*in humana v.*
v.31. *Videtur*] Vulgò,*videatur.*
v.34. *Quæ mortalis eſt*] Vulgò,*quæ m.e.*
Efficiunt] Ald.*afficiunt.*
v.40. *Confundunt*] Vulgò,*confunditur.*
pag.84.v.11. *Cunctarum rerum*] Leid.*omnium rerum.*
v.14. *Collatus*] Flor.*collata*,malè.
v.14. *Dulciſſimum*] alii,*dulciſonum.*
v.15. *Qui ergo homines*] Vulgò,*qui de.h.*
v.20. *Violata philoſophia*] alii,*violenta philoſophia.*
v.23. *Quem Græcè credimus*] Stephanus, *quam Græcè credimus.*
v.24. *Vel inerat mundo ſpiritus*] Hæc Aldina editio ignorat.
v.30. *E quibus naſci poteſt*] Steph. *quæ de his naſci poſſunt.*
v.34. *Hic eſt,hoc fuit,hoc erit*] Vulgò,*hic fuit,ſemper hic erit.*
v.36. *Non videatur*] τὸ *non* Steph.& Aldina editio expungit.
v 37. *Tamen in ſe naſcendi*] Vulgo,*t.ex ſe n.*
Materiam] Steph.*materiem.*
pag.85.v.1. *Commixtione*] alii, *connexione.*
Præſtet] alii.*præſtat.*
Hæc proſequar,quæ cœperam] Vulgò,*id p.quod c.*
v.24. *Solis poſſumus*] Vulgò,*ſoli p.*

v.32. *Circumplectitur*] alii, *complectitur.*

v.36. Ὕλη] Leid.Rom.Ald.& Steph. Vulcanius ὅλη.

v.39. *Humanis*] Steph. *mundanis.*

pag.86.v.5. *Performas enim solas*] Hic desunt tres pagellæ in mſ.Leid vſque ad illa verba: *Deorum genus omnium confusione.*

v.9. Ἄδης] Aldus, ἀειδὴς.

Quo visu primum sphæra careant] Flor.& Steph. *q.v. imum s.careat.*

v.10. Εἰδέαι] Flor. *ideo.*

v.11. *Inuisibilis forma*] Flor. *visibilis f.*

v.13. *Principalia*] Steph.& Flor. *principia.*

v.19. *Alit mentem*] Hæc malè omittuntur in Florentino.

v.26. *Materia*] Vulgò, *naturæ.*

v.27. *Caliginum*] alii, *caliginis.*

v.34. *Intelligibilis dicitur*] Vulgò, *intelligibiles dicuntur.*

v.37. *Et tu si vtendas poteris peruidere*] Hæc ex editione Stephani repoſui.

v.40. *Loquentium*] Flor *loquentia.*

pag.87.v.2. Οὐσία] Flor.& Steph. ὑποδοχῆς.

v.9. *In eodem loco*] Flor. *id est eodem l.*

v.12. *Erratica*] dele gloſſema ex Aldo, Florent.& Bremenſi.

v.14. *Lege naturæ*] Flor. *leges n.*

v.19. *Naturaliter*] delet Flor.

v.20. *Sensibilia q́; sensibilibus*] Florent. *s.insensibilibus.*

v.21. *Velesse non multa, aut potius vnum*] Vulgò, *vt non multa, ac p.v.*

v.25. *Omnia*] Rectè delet hanc vocem Flor. & Brem.

v.31. *Tanti etenim*] τὸ *etenim* ex Flor. adieci.
v.32. *Nuncupabimus*] Vulgò, *nuncupamus*.
v.36. *Syllabis definita*] Hæc ignorat Florent.
v.41. *Unum posse quamuis è multis composito nomine*] Vulgò, *vno p.q.e.m. compositio n.*
pag. 88. v.1. *Nomine*] Steph. *nomen*.
v.4. *Vtriusque sexus*] Flor. *utraque rectè*.
v.5. *Voluntatis suæ*] Steph. *voluntate sua*.
v.26. *Misteris*] alii, *ministerii*.
v.31. *Semen*] delet Flor.
v.32. *Commixtione*] Vulgò, *connexione*.
v.33. *Fœmineo torpore*] Sic Florent & Aldus. Alii *f. corpore*.
Lassescunt] alii, *latescunt*. Brem *lacescunt*.
pag. 89. v.3. *Inscientia*] alii, *inscitia*.
v.4. *Insanabilibus*] alii, *insanabilem*.
v.16. *Insidere*] Steph. *incidere*.
v 20. *Pro disciplina*] alii, *pro ratione*.
v.23. *Cognoscens*] Steph. *agnoscens*.
v.25. *Prætendens*] Steph. *prætendit*.
v.29. *Qui sunt ex sola immortali natura informati*] Vulgò, *quos ex s.i.n. conformauit*.
v.40. *Contenti*] Flor. *contempti* alii, *coniuncti*.
pag. 90. v.4. *Qui sit tantam felicitatem consecutus*] Vulgò, *qui s. tanta vi f.c.*
v.7. *Esse prognatum*] Vulgò, *e. propagatum*.
v.11. *Ex materia qua fuerunt fabricata*] Aldus, *ex m.q.f. procreatæ vel f.*
v.13. *Figurantur*] Ald. *configurantur*.
v.14. *Memor naturæ*] Ald & Bas.1. *vicina n.*
v.20. *Eaq; forte vates*] Ro. Ald. & Flor. *easq; fortè v.*
v.26. *Et tamen quoniam*] τὸ *tamen* delent Rom. & Aldus.

v.28.

v.28. *Appareat*] Leid. *apparebit*.

v.31. *Sedes religionum*] Aldus, Steph. & Basil. 1. *s. diuinitatis*.

v.35. *Præscripta pœna*] Steph. *proscripta p*.

v.38. *Et æquè incredibiles posteris*] alii, *eaq; incredibiles p*.

v.40. *Scythes*] alii, *Syrus*.

v.41. *Vicina barbaria*] Steph. *vicina barbara*.

pag. 91. v.3. *Futura prædico*] τὸ *futura* delet Flor.

v.5. *Polluentur sanguine*] Rom. & Stephanus *proluentur s*.

v.6. *Sepultorum*] Leid. *sepulchrorum*.

v.7. *Quierit*] Leid. *qui foret*.

v.9. *Peioribus malis*] Steph. *maioribus m*.

v.11. *In terra*] Leid. *in terras*.

Seductio] Flor. *deductio*, malè.

v.12. *Impietatis*] alii, *pietatis*.

v.16. *Eritq; graue hominibus*] Rom. & Aldus, *eritque tædium omnibus*.

v.23. *Vita utilior*] alii, *v. utilior*.

v.26. *Aut immortalis nata est*] Steph. *a. mortalis nata est*.

v.29. *Periculum capitale*] Vulgò, *p. capitale*.

v.31. *Fiet dierum ab hominibus*] Flor *fit d.a.h*.

v.33. *Remanebunt*] Florent. Steph. & Basil. 1. *remanent*.

v.35. *Compellent*] Flor. *compellunt*.

pag. 92. v.1. *Bonorum omnium*] Vulgò, *b. hominum*.

v.3. *Vnus gubernator mundi*) Flor. & Steph. *vnius g. Dei*, & in sequenti versu, τὸ *Dei* omittunt.

v.6. *Illuuione diluens*) Vulgò, *alluuione d*.

v.7. *Morbis pestilentibus usque*) alii, *m. pestilentiis usque*.

v.20. *Hominibus*] Vulgo,*omnibus.*
v.14. *Peracto temporis cursu*] Flor.*coacto t.c.*
v.16. *Et vbique est sempiterna*] Flor.*& sicut e.s.*
v.20. *Sed ea vult, quæ habet*] Bas.1. *& ea quæ vult habet.*
v.23. *Boni bonus*] τὸ *boni* delet Flor.Leid.& Aldus.
v.36. *Fructiferorum*] Florent.Steph.& Rom.*fructiferarum.*
pag.93.v.8. *Aduersus vitales vsus*] Sic lego cum Rom.alii,*ad vsus vitales.*
v.12. *Ignoratio*] alii,*ignorantia.*
Incredibilitas] Steph.*incredulitas.*
Quid est ô Trismegiste quod aut ignorãt, aut esse posse diffidunt] Hunc locum malè à Vulcanio omissum ex membran. Floren.Bremens. & Steph. restitui.
v.15. *Arbitrium*] alii,*arbitrum.*
v.16. *Transiet*] alii,*transiliet.*
v.17. *In sibi competentibus*] alii,*in sui c.*
v.22. *Raptatur*] alii,*raptatur.*
v.24. *Æterno supplicio*] Vulgò,*æ.iudicio.*
v.31. *Corporum ratione*] Rom.*corporali lege.*
v.33. *Severioribus*] Steph.& Basil.1.*sævioribus.*
Quanto in vita] Sic Flor. Leid.*quanto multa.*
pag. 94.v.9. *Oculis*] Leid.*oculi.*
v.10. *Tantam*] Steph.*in tantum.*
v.11. *Præstans*] Non est in Flor.& Leid.
v.14. *Omnia gubernantem*] alii,*cæteraq.*
v.19. *Nullius est mortalitatis*] Leid.*in eo n.e.m.*
v.33. *Et commotio mundi ipsius*] Flor.& Stephan. *cuius mundi commotio i.*
v.36. *Statutis atque infixis*] Stephan. *statisque & præfixis*, rectè.
v.39. *Reversionibus*] Vulgo,*recursionibus.*

V.40.

v.40. *Temporaria conuersione*] alij, *temporali conuersatione.*

Pag.95.v.1. *Ordine seruatur*] Flor. & Leid. *ordinatione s.*

v.5. *Nec cœlestium*] Hæc delet Flor.

v.8. *Cum in eo sunt omnia*] Hanc periodum Flor. ignorat, vsque ad illa verba, *in æternitate esse.*

v.11. *Omnium temporum agitatio remeat*] Hæc verba expungit Leidens. & videntur ex glossemate irrepsisse.

v.19. *Quod mobile est tempus*] Flor. *q.m. est temporis.* Rom. *q. mobilitate temporis.*

v.26. *In magnitudine enim ipsius est immobilis agitatio*] Sic recte Flor. Leid. *etenim ipsius i.m.e.i.a. ipsius enim magnitudinis immobilis lex est.*

v.28. *Indefinitum*] alij, *infinitum.*

v.34. *Est temporis*] *Rom. temporalis.*

v.40. *Primordium*] Steph. & Leid. *primordia.*

Pag.96.v.3. *Similis*] non est Flor.

v.5. *In ipsa veritate*] alij, *in ipsa voluntate.*

v.12. *Deus enim summum diuinumq;*] alij, *Deus enim suum diuinum.*

v.17. *Natura & qualitatis*] Sic Steph, alij, *n. & qualitate.*

Qualitatis] Delet Leidensis.

v.21. *Summi Dei*] vulgo, *summa Dei.*

v.21. *Dinoscitur*] alii, *cognoscitur.*

v.27. *Luminasti lumine*] Sic Leid. alij, *illuminasti lumine.* infra lib. Metamorph. 2. *tu rotas orbem, tu luminas solem.*

v.29. *Celate*] alii, *seruate.*

v.31. *Dignoscendam*] Steph. *noscendam.*

v.37. *Quod tam magnum videtur*] Steph. *quodque etiam m. u.*

v. 39. *Nec futurum vnquam*] τὸ *nec* male delet Leidens.

Pag.97.v.2. *Aut alio aliud minus*] à vulgatis male abest τὸ *aliud*.

Validitate] alij, *valetudine*.

v.5. *Quas solum res esse*] Sic Steph. *Leid. q. s. eas esse*.

v.14. *Quod acie obtusi*] Flor. & Leidens. *q. a. s. obtunsi*.

v.19. *Nec nubibus*] Delet has duas voces Flor. & Steph.

v.28. *Mutilatur*] alij, *mutatur*.

v.36. *Obtutu*] Steph. *obtuitu*.

Pag.98. v.2. *Et ab eo omnia*] Vulgo, *& à Deo o.*

v.5. *Et varia*] non habet Stephan.

v.7. *Vniformes species*] Steph. & Rom. *omniformes species*.

v.17. *Ut humanum genus quamuis sit uniforme ut homo dinosci ex aspectu possit; singuli tamen in eadem forma sui dissimiles sunt*] Integram hanc periodum à Vulcanio male omissam ex Membr. Leid. Flor. & Steph. hoc loco iterum rite reposui.

v.37. *Quæ sæpe alternantur species*] vulgo, *quæ spe a. male.*

v. 39. *Et cum easdem partu nutricat suo*] vulgo, *cum eadem partus nutriat suos.*

Cum reddit omnium fructuum varias] Flor. *c. reditu o. f. aëris.*

v.40. *Diuersas*] alij, *binas*.

Pag.99.v.17. *Imaginibus sancti*] vulgo, *i. suis.*

v.18. *Sola idola*] τὸ *sola* non est in Flor. & Steph.

V.25.

v. 25. *Hermes cujus nomine mihi auitum nomen est*]Roman. *H.c.n.aui m.n.e.* Leid. & Steph. *H. c. auitum m.n.e.nonne in sibi cognomine patria consistens.* Brem. *Cujus auitum mihi nomen est, nomine sibi cognomine patrinum consistens.* In Augustino de Ciuit:Dei libr.8 capite 26.est, *Hermes c. a. m. n. e. nonne in sui cognominis patria consistens.*

vers. 28. *Isin vero & Osyrin*] Sic Ald. Leidens. *ipse vero Osyris, Isin vero Osyris.* Steph. *Isin vero vxorem Osyris.*

v.29. *Quantis*]Flor. *Tantis.*

v.34. *Incolantur*]Leid. *inchoantur.*

v. 41. *Naturalem in se habentibus*]Leid. *naturam s.h.*

Pag. 100 v.1 *Oblectantur*]alij, *objectantur.*

v.3. *Cœlesti visu*] Flor. *cœlestius.*

v.4. *Humanitas patiens*] Flor. Steph. & Leid. *humanitatis p.*

v.5. *Putes*] Flor. *putasses.*

Fictor] alii, *actor.*

v. 9. *Quadam prauidentes*] Hæc non habet Stephani editio.

v 11. *Auxiliantur*]Rom. *conciliantur.*

v.12. *Anne cœlestes Dij Catholicorum*] Stephanus. *A.C.D. vniuersim.*

v.16. *Nexibus vincta*]alii, *n. juncta.*

v.20. *Glutinio*] vulgo *glutino.*

v.21. *Necessitas vero cogit ad effectum*] Flor. *necessitatis u. c. affectum.*

v. 23. *Contextus & dispositio*] alii, *textus & distinctio.*

v.26 *Vel totus constat*] vulgo, *totius c.*

v. 31. *Inauersibilis*] alii, *inuersibilis.*

v.33. *Sufficit*] vulgo, *suscipit*, male. Vide indicem.

v. 34. *Qua ad effectum vi coguntur*] à vulgatis τὸ *vi* male abest.

v.38. *Versatur*] alij, *seruatur.*

v. 40. *Rotunduatis*] Leid. Steph. & Flor. *rotunditas.*

Pag. 101. v. 6. *Nos enim de diuinis rebus tractantes mentem*] τὸ *mentem* abest à Flor. Step. Leid. & Brem.

v. 10. *Intendere*] alii, *perspicere.*

v. 13. *Quod iusserit*] τὸ *quod*, abest à Steph. Flor. & Leid.

v. 15. *Melius melius ominare Asclepi*] Hunc locum citat Lactantius lib. 6. *de Vero cultu* cap. 25.

Sacrilegijs] Flor. & Leid. *sacrilegis.*

v. 25. *Condonans*] Steph. *cum donas.* Leid. *condonas.*

v. 26. *Cognoscamus*] alij, *cognouerimus.* Brem. *cognouimus.*

v. 27. *Cognitione*] Rom. & Steph. *intelligentia.*

v. 33. *Vita vera vita*] Steph. *u. u. uia.*

v. 34. *Pragnatio*] Rom. *generatio.*

v. 35. *Conceptu plenissime*] τὸ *conceptu* delet Rom. codex.

v. 37. *Conseruare perseuerantes*] Flor. *seruare p.*

v. 39. *Hoc optantes*] Leid. & Brem. *hac optantes.*

GEVER-

GEVERHARTI ELMENHORSTI

EMENDATIONES AD APVLEII METAMORPHOSEON, SIVE LVSVVM ASINI

LIB. I.

P. 102. HÆc est vera horum librorum ἐπιγραφὴν, quam nobis conſeruauit Aldina editio, quod miror neminē ex tot Apuleî correctoribus vel aduertiſſe, vel ſaltem monuiſſe. Illam igitur vt genuinam loco repoſui, expuncto altero illo ſuppoſititio titulo de *Aſino aureo*, quem error miniatorum & admiratio vulgi nobis exhibuit, ſicuti iamdudum obſeruauit Erycius Puteanus Centur. I. Epiſtol. 38. ad J. Lipſium. Qui & anno præterito ∞ I Ɔ C XIX. *poſt Kalend. April.* cum eum de hac re conſulerem, hunc in modum mihi reſcripſit humaniſſimè: *Tu ſacis aureum, quem fruſtra appellamus. Error quidem & admiratio olim eiuſmodi titulum dedit, & quia pulcherrimum putauit Lucij Aſinum, à pulcherrimo metallo nominauit. Sic quidem & Pythagoræ carmina & alia multa, quæ commendari poterant, τὰ χρυσᾶ dicta. Si meo ſuffragio res geratur, ſimpliciter de ASINO, vel, METAPHORPHOSEON inſcribam.* Sic vir ille eruditiſſimus: in cujus ſententiam toto animo vado, puto & omnes rectè ſen-

tientes. Tractarunt autem ſimile argumentum ante hunc Lucium noſtrum, *Lucius Patrenſis & Lucianus*: de quibus ita Photius in Bibliotheca fol. 165. Ἀνεγνώσθησαν Λουκίου πατρέως μεταμορφώσεων λόγοι διάφοροι. ἔστι δὲ τὴν φράσιν σαφής τε καὶ καθαρός, καὶ φίλος γλυκύτητος. φεύγων δὲ τὴν ἐν λόγοις καινοτομίαν, εἰς ὑπερβολὴν διώκει τὴν ἐν τοῖς διηγήμασι τερατείαν, καὶ, ὡς ἄν τις εἴποι, ἄλλος ἐστὶ Λουκιανός. οἱ δέ γε πρῶτοι αὐτοῦ δύο λόγοι μόνον οὐ μετεγράφησαν Λουκίῳ ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ λόγου ὃς ἐπιγέγραπται λούκις ἢ ὄνος, ἢ ἐκ τῶν Λουκίου λόγων Λυκιανῷ. ἔοικε δὲ μᾶλλον ὁ Λουκιανὸς μεταγράφοντι, ὅσον εἰκάζειν. τίς γὰρ χρόνῳ πρεσβύτερος, οὔπω ἔχομεν γνῶναι. καὶ γὰρ ὥσπερ ἀπὸ πλάτους τῶν Λουκίου λόγων ὁ Λουκιανὸς ἀπολεπτύνας καὶ περιελών, ὅσα μὴ ἐδόκει αὐτῷ πρὸς τὸν οἰκεῖον χρήσιμα σκοπόν· αὐταῖς τε λέξεσι καὶ συντάξεσι εἰς ἕνα τὰ λοιπὰ συναρμόσας λόγον, Λούκιος ἢ ὄνος ἐπέγραψε τὸ ἐκεῖθεν ὑποσυληθέν. λέγει δὲ ὁ ἑκατέρου λόγος πλασμάτων μὲν μυθικῶν, ἀρρητοποιίας δὲ αἰσχρᾶς. πλὴν ὁ μὲν Λουκιανός, σκώπτων καὶ διασύρων τὴν ἑλληνικὴν δεισιδαιμονίαν, ὥσπερ κἀν ἐν τοῖς ἄλλοις. καὶ τοῦτον συνέταττεν. ὁ δὲ Λούκιος σπουδάζων τε, καὶ πιστὰς νομίζων τὰς ἐξ ἀνθρώπων εἰς ἀλλήλους μεταμορφώσεις, τάς τε ἐξ ἀλόγων εἰς ἀνθρώπους, καὶ ἀνάπαλιν· καὶ τὸν ἄλλον τῶν παλαιῶν μύθων ὕθλον καὶ φλήναφον γραφῇ παρεδίδου ταῦτα, καὶ συνύφαινεν. Atquin ex Luciano noſter bonam partem tranſcripſit, cuius Lucium ſtilo & verbis Apuleianis translatum, huic noſtro Lucio comitem dare, initio conſtitueram; ſed me deterruit poſtea abominanda & deſpuenda libri obſcœnitas: ea propter nolui publicarum aurium reuerentiam iſtis turpitudinibus inceſtare, ſequutus medici (*Galenus de purgant. medicam. facult. Cap. VI.*) principis (ſi vnum Hippocratem excipias) in hoc ſententiam,

qui

qui venenorum naturam explicare publicè omnino prohibet. Scripſerunt & noſtra ætate viri eruditi *aſini laudes*, inter quos iure eminet labor præſtantiſſimi Woverii noſtri, qui hactenus apud hominem indignum indigne deliteſcit. Niſi iniuſtus iſte Dominus abs ſe eum manu miſerit, periculum erit, ne aliquando liberam lucem nactus ex ergaſtulo iſto vocem emittat, poſſeſſoremq; iniquum pipulo differat.

verſ. 15. *Et ego tibi ſermone iſto Mileſio*] Principium huius libri membranæ Florentinæ *Longobardicis literis* ſcriptæ (*Gothicas* eas vocat Bernardus Aldreta Canonicus Cordubenſis in Commentario de Origine linguæ Hiſpanicæ libro 3. pagin. 252. 254. & ſpecimen ponit ex lapide antiquo) verſibus conſtituunt, quod & Beroaldus & Aldus aduerterunt, quos iure hic ſequimur: nec eos audimus, qui contra ſentiunt, qui nihil ſentiunt. De iſtis autem ita gloſſa interlinearis prædictarum membranarum: *Viginti quinque verſus premittit autor. Genus carminis trimetrum Iambicum, conſtans ſex pedibus. Recipit autem poëta licentiosè pedes, & eos etiam vbi communiter non ſolent, vt in fine, ſpondeum. Hoc autem carmen admittit Iambum, vnde & dicitur omnibus locis precipuè paribus dactylum, ſpondeum, Anapæſtum, Tribrachyn & Pyrrichium atque Trochæum. Metra autem alia ſuis pedibus & ſyllabis conſtant, & dicuntur acatalectica, aliquando, ſyllaba vna deficiunt, & dicuntur catalectica: aliquando duabus, & dicuntur brachycatalectica. Pro maiore igitur parte ſunt trimetra acatalectica, in*

ta tamen, quod prima dictio duodecimi versus per aë diphthongum scribenda diuidatur, vt illa dispartita diphthongus iambum pedem efficiat & in sequenti versu penultima syllaba, quæ est a, de metro non abiiciatur. Insuper sciendum versum decimumoctauum esse Hipponactium trimetrum, catalecticum, quia vna deficit syllaba, in antepenultimo vero versu diuiditur etiam diphthongus in fine illius dictionis, scientiæ, vt scribi debeat, Scientiaë. Penultimus autem versus etiam catalecticus est, vna videlicet syllaba deficiens. Vltimus verò versus dimeter est Iambicus hypercatalecticus, constans quatuor pedibus, & vna syllaba, qui & Alcaicus dicitur.

v 17. *Beniuolas*] Sic Manuscripti Florentini. Scaliger, *bibulas* legit.

Lepido susurro permulceam] Infra: *Cibo satio, poculo mitigo, fabulis permulceo.* De Deo Socratis: *Oratione permulceat.*

vers. 18. *Modo si papyrum Ægyptia argutia Nilotici calami*] vulgo: *m. s. p. Ægyptiam tu argutiæ N. c.* Sedulius in opere Paschali capit. primo: *Nonnulla etiam probra narrationis arte composita, Niliaci papyro gurgitis calamo perarante contradunt.* Fulgent. Mythol. libr. 1. *Quicquid libet Niliacis exarare papyris.* Ouid. lib. 15. Metamorph.

Perque papyriferi septemflua flumina Nili
Victrices egisse rates.

Baptista Pius in annotat posterioribus fol. 128. *papyrum Ægyptiam* ineptissime interpretatur, genus dicendi molle & lasciuum.

v.20. *Fortunasq;*] alii, *formasq;*.

Hominum] alii *hominis*.

v.23. *Mutuo nexu*] alii, *m. nixu*.

verſ.25. *Hymettos Attica*] Mons eſt in Attica celebris melle & marmore. Tzetzes hiſtor. Chil 2. hiſtor 370. Galenus de Antidot. lib.1.c.11. Martialis lib.3. Epigr.104.

Iſthmos Ephyrea] Flor. *Hytmos Epyraea* male. Vide Beroaldum.

v.26. *Taenaros*] Flor. *Taenedos*.

verſ. 27. *Condita*] Bertinus & alii, *credita*.

verſ.28. *Primis pueritiae ſtipendiis merui*] libro 9. *Prima ſtipendia Veneri militabant.* Vide Indicem.

Linguam Attidem] Lectionem priſcam hoc loco ex duobus Florent. reſtitui; vti etiam acuto & docto viro Ioſiae Mercerio viſum. In vulgatis eſt, *ibi inquam in Attide*, vel *Attite*. in Bertino, *ibi apud Attidem*. malè. Linguam Attidem Atticam vocat. Verſus antiquus de Ventis apud Iſidorum Hiſpalenſem de natura rerum c.37. pag.894.

——*dictus Libs Attide lingua*.

v.30. *Aduena ſtudiorum*] Vide Andream Schottum Tullian. Quaeſt. lib.1.c.16.

verſ.31. *Indigenum ſermonem*] Bertinus, *indigenam ſ.*

AErumnabili labore] Roman. Ald. & Ven. *aerumnali l.* minus bene. lib.8. *aerumnabili ſe ſubtrahere vitae tacita decreuit*.

v.33. *Et ecce*] Bertinus: *ſed ecce*.

Præfamur] Palat. *præfabor*.

v.37. *Accessimus*] Venet. *accersimus*. Scalig. *arcessimus*. rectè.

vers.38. *Fabulam Græcam*] Pal *f. graicam*. vulgo, *f. græcanicam*.

Pagin. 103. vers. 2. *Sexto philosopho*] Eius liber de *Medicina animalium* hodie adhuc extat, scholiis doctis à Gabriele Humelbergio illustratus.

Thessaliam ex negotio petebam] Lucianus: ἀπῄειν ποτὲ εἰς Θετταλίαν· ἦν δέ μοι πατρικόν τι συμβόλαιον ἐκεῖ πρὸς ἄνθρωπον ἐπιχώριον, ἵππος δέ με κατῆγε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἠκολούθει εἷς.

vers.4. *Postquam ardua*] Lege ex Flor. *Post ardua*.

vers.6. *Emensa*] vulgò, *emersi*. malè. libro octauo: *Syluosi montis asperum permensi jugum*. & mox post: *disque tota campestres emensi vias*.

Equo indigena] Florent. *me equo i.* alii, *in equo i.*

v.9. *Sudorem fronte curiosè effrico*] Bertinus & Ro. *f. & frontem c. extrico*.

vers.11. *Naturale præsidium*] Henricus Albertius Hamilton, iuuenis humanissimus, nec protritæ doctrinæ, *naturale residuum* vel *proficium* Apuleium scripsisse putat.

vers.13. *Ore in latus*] Bertinus, *oreque in latus*.

Pronus affectat] Sic rectè Berchichemus. in Florent. manuscript. est: *p. adiector*. in Roman. & Aldo: *p. allectat*. in Palat. *protinus adiector*. in Bert. *p. adiectat*. malè. Infra: *auidus affectans poculum*. & libro decimo: *pabulum graminis libens affectans*.

Comi-

Comitibus] Ald. & Bert. *comitum*.

v. 14. *Processerant*[Bert. *praecesserant*.

v. 15. *Agitarent*] vulgò, *agitaretur*.

Exerto cachinno] Rom. Ven. & Bert. *exortos*. malè.

v. 16. *Verba ista haec*] τὸ *haec* non est in Flor. & Palat.

Immania] Bert. & Palat. *inania*.

verſ. 17. *Sititor alioquin nouitatis*]. Pal. *ſciſcitor a. n.* Baſil. *ſitior a. n.* malè. Sititor nouitatis Firmico Aſtronom. libro octauo, capite ſexto eſt, *qui noua quaeque curioſa deſiderii cupiditate ſectatur, eaque intelligere auide ſtudet.* Vide Indicem.

verſ. 18. *Impertite ſermone non quidem curioſum*] Florent. duo *i. ſermones n. q. curioſus.* Beroaldus: *i. ſ. n. q. curioſum*. Ful. *i. hominem n. q. c.* Gruterus: *i. hominem curioſum, & qui v.* Britannicus mala diſtinctione hunc locum non correxit, ſed corrupit, ad Iuuenal. Satyram I.

verſ. 19. *Iugi quod inſurgimus*] Pro, in quod ſurgimus. libro tertio. *Forum eiuſque tribunal adſtituor.* libro quinto. *Conferta vox aures eius adfertur.* Et: *clemens quidam ſonus aures eius accidit.*

v. 20. *Aſpritudinem*] alii, *aſperitudinem*.

verſ. 21. *Leuigabit*] libro quarto. *omni ſarcina leuigatos.* Ruffinus apud Ioſephum antiquit. Iudaic. libro ſecundo. cap. 3. *cum in nullo eos mitiores videret, ſuadebat, vt malum ſceleris aliquatenus leuigarent.*

v.24. *Ventos inanimes exspirare*] Vide Notata ad Arnobij lib.1.

Lunam despumari] Credebant antiqui Magorum præstigijs lunam cœlo deduci posse. Vide Beroaldum ad hunc locum. Valerium Flaccum libr.6.vers.447. Notata ad Arnobii libr.1.

v. 27. *Reliqua pertexere*] Aldus: *Reliqua prætexere*, male.

v.29. *Prauissimis opinionibus ea putare mendacia*] Salust. Bell. Catilin: *Quæ sibi quisq; facilia factu putat, æquo animo accipit, supra veluti ficta pro falsis*. Oppianus de piscibus lib.1 vers.219.

> Θωῦμα δ' ὀλιγοδρανέων ἐχενηΐδος ἐφράσαντο
> Ναυτίλοι. *ἢ μὲν δήπως ἐνὶ φρεσὶ πιστώσαιτο
> εἰσαΐων. αἰεὶ γὰρ ἀπειρήτων νόος ἀνδρῶν
> δύσμαχος, οὐδὲ θέλουσι, τὰ ἀτρεκέεσσι, πιθέσθαι.
> * γρ. οὐ μὲν

Plinius naturalis histor. lib. 7. cap. 1. *Quis enim Æthiopias, antequam cerneret, credidit? aut quid non miraculo est, cum primum in notitiam venit? quam multa fieri non posse, priusquam sint facta, judicantur?* Vide Plutarchum *de facie in ore Lunæ* fol. 938.

v.33. *Vespera*] Sic scriptum in omnibus Manuscriptis & editis, quod importunissime Baptista Pius Sylloge 3. cap. 55. Coluius & Vulcanius in *vesperna* transmutarunt. Infra : *Demonstrat horreum, vbi vespera argentum recondi viderat.* Vide *Indicem.*

v. 34. *Dum polenta caseata*] Photius ex Procli Chrestomathia fol.526 : εἶπε δὲ τοῖς νεανίαις ὁ χορός, καὶ ᾖδε τὰ μέλη. ἐξ ἑκάστης δὲ φυλῆς ἔφηβοι διημιλλῶντο

πρὸς

πρὸς ἀλλήλους δρόμῳ. Ἐ τούτων ὁ πρότερος ἐγένετο ἐκ τῆς πενταπλῆς λεγομένης φιάλης· ἡ συνεκιρνᾶτο ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ, καὶ μέλιτι, καὶ τυρῷ, καὶ ἀλφίτοις. Vide Casauboni animaduersiones ad Athenæum lib. 14. cap. 15.

Offulam modico grandiorem in conuiuas æmulos] Ita rescripsi ex Florentinis, in quibus est, *modico secus, & modicus*. Aldus & Venet. *mordico securius offulam grandiorem i. c. æmulos*. Bertin *mordicibus securus o. g.* Infra: *Frustulum panis, quod primum sumseram, quamuis admodum modicum medijs faucibus inhærebat.*

v. 35. *Contruncare*] Bert. *obtruncare*. Infrà: *ut satis detruncauerit cibum*. Plautus Sticho act. Scen. 1. *meum ne contruncent cibum.*

v. 36. *Imagula*] Flor. & Pal. *meagula.*

v. 37. *Athenis proxime*] alii *Athenis proximo.*

Ante Pœcilem porticum] Guilielm. verisl. lib. 2. cap. 14. *Ex ante P. p.* Bertinus: *a. Pœtilen*: Vide Pausaniam libr. 1. pagin. 27. Plinium libro 35. capit. 9.

vers. 39. *Spatam præacutam deuorasse*] Casaubonus in Animaduers. Athenæi libro sexto. fol. 249.

v. 41. *Exitium*] Bertinus: *exitum.*

Pag. 104. vers. 1. *Inuersi teli ad occipitium per inguen*] Sic Aldus & Floren. primus. In altero est, *i. f. per ingluuiem* Roman. Bert. *i. t. p. a. o. inguinem.*

vers. 3. *Eneruam & exossam saltationem*: Oratione de Magia: *Mox in iuuentute saltandis fabulis exossis plane & eneruis.* Firmicus astronomic. libro 6. capit. 31. *Cum effeminati corporis mollitie*

cynædos efficiet , & qui veterum fabularum exitus in scenis sæpe saltantes imitentur.

Lucretius:

Atque exossato ciet omni pectore fluctus.

v.5. *Dei medici baculo*] Vide notata ad Arnobium.

v.6. *Inhærere*] alii, *inerrare.*

v.8. *Solus hic*] Flor. & Bert. *s. hac*

Ingressus] Sic Bertin. Flor. *ingressu.* Pal. *ingressum.*

v.9. *Hic tibi merces posita est*] Pal. & Bert. *hac, m. t. exposita e.*

v.12. *Solem istum videntem Deum*] Solem cuncta videre, cuncta audire, cuncta mortalium negotia cognoscere, arbitrati sunt antiqui. Vnde & in fœderibus & rebus magnis semper illum testem inuocabant. Hom. Il. γ'. Æschylus in Prometheo. Plinius naturalis hist. libr. 2. cap. 6. Heliodorus Æthiop. libr. 8. p. 389. libr. 10. p. 472. Ouidius Metamorphos. vers. 768. lib. 4. v. 227.

v.13. *Dubitabitis*] Bert. Aldus & Rom. *dubitetis.*

Thessaliam proximam] Aldus, *Thessalicam p.*

v.16. *Quo quæstum teneam*] Ita Flor. Bertin. *q. q. initer eam* Basil. 2. *quo quæstu t.* Scaliger, *quo quæstu vitam teneam.* Roman. Ven. Basil. 1. & Ald. *quo quæstum nunc eam.* Hamilton., quo *quæstu iter ineam.* Sed Flor. codicis lectio bona est. nam & Plautus in Pseudolo dixit, *improbis se artibus tenere.*

vers. 17. *Æginensis*] Alii, *Ægiensis*, male.

Hypathæo melle] Ald. Roman. & Venetus, *Æthnæo*

Aethnaeo melle. Bert. & Beroald. *Ennaeo melle.*

v.19. *Vltro citro*] Flor. *vltro citroque.*

verſ. 21. *Admodum commodus*] Bal. 2. *a. commodo.*

v 22. *Adcucurri*] vulgo, *adcurri.*

v. 23. *Meſpes compendij fruſtrata eſt*] Herodotus lib. 1. ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος. lib. 2. ψευσθέντας ἕλληνας ἐλπίδος μεγάλης.

v. 21. *Commodo*] Bert. & Ven. *commodus.*

v. 24. *Magnarius*] Pal. *magnus*, male. Gruterus Suſpic. lib. 2. cap. 7.

v. 25. *Commodum*] Bert. *admodum* ſed nihil mutandum. nam & hîc & alibi *commodum* pro *tunc* ponit.

verſ. 28. *Paene alius lurore*] Lipſius, *poenali lurore.* Petrus Chryſologus p. 42. *defectu luridus.* Tertullianus aduerſus Marcionem lib. 4. cap. 8. *Luridati delinquentiae maculis, & nigrati ignorantiae tenebris.*

Ad miſeram maciem deformatus] Sic Flor. alii, *ac miſera macie d.*

verſ. 29. *Fortunae decermina*] *Lipſij emendatio eſt.* Bertinus, *f. determina.* Flor. Rom. Ald. Ven. *f. deterrima.* Coluius, *f. detrimenta.* Wowver. *f. crimina* legunt. Plautus hoc genus hominum *mendicabula appellat.* Aulular. Scena. *diuitijs Picos.*

v. 31. *Agnitum*] alii, *cognitum.*

Propius acceſſi] Aldus, *proprius ac.* male.

v. 35. *Perſolutis*] Aldus & Ven. *praeſolutis*, male.

Maerore diutino] Rom. *moerore diuturno.*

verſ. 36. *Defletus paene ad extremam captiuitatem*] Scaliger, *d. p. a. ex. caecitatem.* alii,

a.p.a.e. cauitatem male. Vide Indicem. Quintilianus Declamat.16.*Cognita clade mariti,rarissimi uxor exempli totos effleuit oculos, fontemque illum perennium lachrymarum cacitas clausit.*

v.40. *Fortunarum lubricas ambages*] Euripides: μία ἡμέρα μεταβολὰς πολλὰς ἔχει. Heliod.Æthiopic.lib. 5.pagin.211. ἀστάθμητόν τι τὸ ἀνθρώπινον, καὶ ἄλλοτε πρὸς ἄλλα φερόμενον. Seneca Natural.Quæst.lib.3.fol.866. *A fortuna nihil stabile datum esse, eius omnia fluere aura mobilius. Nescit enim quiescere, gaudet latis tristia substituere, & utraque miscere. Itaque in secundis nemo confidat; in aduersis nemo deficiat. Alterna sunt uices rerum.* Vide Ausonii Epigram. 135.Antholog.lib.1.cap.80.Tzetzem Chiliad. hist. 341.

vers. 37. *Gaudijs nuptiarum*] Bert.*gradus n.*inepte.

v.39. *Nostro*] vulgo,*vestro*,male.

vers. 41. *Sutili centunculo*] Pal. & Bert. *futili c.*

Pag.195.vers.2. *Corporis*] male omisit Vulcanius hanc vocem.

Renudaret] Florent. Bas. 2. & Bert. *enudaret*.Bertin.*denudaret*. Pal. *nudarentur.*

vers. 3. *Aerumna spectaculum*] παίγνιον τύχης.

vers. 5. *Fruatur tropao fortuna*] Varro apud Nonium : *Fuga hostium grace vocatur τροπή. hinc spolia capta fixa in stipitibus appellantur tropæa.*

Fixit ipsa] τὸ *ipsa* delet Palat.

vers.6.

v.6. *Effeci sequeretur*] Flor. Bas.2. *e. sequatur*. Rom. Ald. & Ven. *effice s*. malè.

v.8. *Quod tersui opus*] *τὸ opus* non est in Flor. Venet. & Bertino. Infra: *Oleum unctui & lintea tersui profer.*

v.9. *Operose effrico*] Bas.2. Coluius & Vulcanius *τὸ operose* malè hic delent.

Curatum] Pal. & Bertinus, *Curato.*

v.11. *Iam adlubentia procliuis est sermonis*] Bas.1. *Iam adlubentia s p. e. s.* Bertinus: *i. a. lubentia p.* Scoppius: *i. a. lubētia procliuis est sermo risus est ioci*, quem vide suspect. lect. lib. 4. Epist. 6.

v.13. *Dicacitas timnula*] Florent. & Pal *d. timida.*

v.14. *Suspiritum*] Bert. *Suspirium.*

Dextra seuiente] Ven. Rom. & Ald. *d. seruiente.* And. Schottus: *d. feriente*, male. libr. 8 & *palmulis sauientibus* dicit.

v.15. *Voluptatem gladiatorij spectaculi*] Aldus, *v. gladiatorum s.* male. Vide quæ dixi ad Minutii Fel. Octauium.

v.17. *Secundum quæstum Macedonia profectus*] alii, *secundo quæstu Macedoniam p.*

v.19. *Attentius nummatior*] Pal. *attentius Numantiam*, male.

v.21. *Lacunosa conualli*] Vulgati: *laciniosa c.* male infra: *conualles lacunosa cauaque.* Hieronymus, *concaua uallia* vocat.

A latronibus obsessus] Symmacho libr. 2. Epistola 48. est, *insessor viarum*, qui *itinera obsidet, vt viatores occidat aut spoliet.* Talem impune occidere licitum L. penultim. Digestorum *de Vi publica.*

v.33. *Sufficit*] vulgo, *suscipit*, male. Vide indicem.

v. 34. *Qua ad effectum vi coguntur*] à vulgatis τὸ *vi* male abest.

v. 38. *Versatur*] alij, *seruatur*.

v. 40. *Rotunduatis*] Leid. Steph. & Flor. *rotunditas*.

Pag. 101. v. 6. *Nos enim de diuinis rebus tractantes mentem*] τὸ *mentem* abest à Flor. Step. Leid. & Brem.

v. 10. *Intendere*] alii, *perspicere*.

v. 13. *Quod jusserit*] τὸ *quod*, abest à Steph. Flor. & Leid.

v. 15. *Melius melius ominare Asclepi*] Hunc locum citat Lactantius lib. 6. *de Vero cultu* cap. 25.

Sacrilegijs] Flor. & Leid. *sacrilegis*.

v. 25. *Condonans*] Steph. *cum donas*. Leid. *condonas*.

v. 26. *Cognoscamus*] alij, *cognouerimus*. Brem. *cognonimus*.

v. 27. *Cognitione*] Rom. & Steph. *intelligentia*.

v. 33. *Vita vera vita*] Steph. *u. u. uia*.

v. 34. *Pregnatio*] Rom. *generatio*.

v. 35. *Conceptu plenissime*] τὸ *conceptu* delet Rom. codex.

v. 37. *Conseruare perseuerantes*] Flor. *seruare p.*

v. 39. *Hoc optantes*] Leid. & Brem. *hac optantes*.

GEVER-

GEVERHARTI ELMENHORSTI

EMENDATIONES AD APVLEII METAMORPHOSEON, SIVE LVSVVM ASINI

LIB. I.

P.102. HÆc est vera horum librorum ἐπιγραφὴ, quam nobis conseruauit Aldina editio, quod miror neminẽ ex tot Apuleî correctoribus vel aduertisse, vel saltem monuisse. Illam igitur vt genuinam loco reposui, expuncto altero illo suppositio titulo de *Asino aureo*, quem error miniatorum & admiratio vulgi nobis exhibuit, sicuti iamdudum obseruauit Erycius Puteanus Centur. 1. Epistol. 38. ad J. Lipsium. Qui & anno præterito ∞ IↃ CXIX. *post Kalend. April.* cum eum de hac re consulerem, hunc in modum mihi rescripsit humanissimè: *Tu facis aureum, quem frustra appellamus. Error quidem & admiratio olim eiusmodi titulum dedit, & quia pulcherrimum putauit Lucij Asinum, à pulcherrimo metallo nominauit. Sic quidem & Pythagoræ carmina & alia multa, quæ commendari poterant, τὰ χρυσᾶ dicta. Si meo suffragio res geratur, simpliciter de ASINO, vel, METAPHORPHOSEON inscribam.* Sic vir ille eruditissimus: in cujus sententiam toto animo vado, puto & omnes rectè sen-

tientes. Tractarunt autem simile argumentum ante hunc Lucium nostrum, *Lucius Patrensis & Lucianus*: de quibus ita Photius in Bibliotheca fol. 165. Ἀνεγνώσθη Λουκίου πατρέως μεταμορφώσεως λόγοι διάφοροι. ἔστι δὲ τὴν φράσιν σαφής τε καὶ καθαρὸς, καὶ φίλος γλυκύτητος. φεύγων δὲ τὴν ἐν λόγοις καινοτομίαν, εἰς ὑπερβολὴν διώκει τὴν ἐν τοῖς διηγήμασι τερατείαν, καὶ, ὡς ἄν τις εἴποι, ἄλλος ἐστὶ Λουκιανός. οἱ δὲ πρῶτοι αὐτοῦ δύο λόγοι μόνον οὐ μετεγράφησαν Λουκίῳ ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ λόγου ὃς ἐπιγέγραπται λουκὶς ἢ ὄνος, ἢ ἐκ τῶν Λουκίου λόγων Λυκιανῷ. ἔοικε δὲ μᾶλλον ὁ Λουκιανὸς μεταγράφοντι, ὅσον εἰκάζειν. τίς γὰρ χρόνῳ πρεσβύτερος, οὔπω ἔχομεν γνῶναι. καὶ γὰρ ὥσπερ ἀπὸ πλάτους τῶν Λουκίου λόγων ὁ Λουκιανὸς ἀπολεπτύνας καὶ περιελὼν, ὅσα μὴ ἐδόκει αὐτῷ πρὸς τὸν οἰκεῖον χρήσιμα σκοπόν· αὐταῖς τε λέξεσι καὶ συντάξεσι εἰς ἕνα τὰ λοιπὰ συναρμόσας λόγον, Λούκιος ἢ ὄνος ἐπέγραψε τὸ ἐκεῖθεν ὑποσυληθέν. λέγει δὲ ὁ ἑκατέρου λόγος πλασμάτων μὲν μυθικῶν, ἀρρητοποιίας δὲ αἰσχρᾶς. πλὴν ὁ μὲν Λουκιανὸς, σκώπτων καὶ διασύρων τὴν ἑλληνικὴν δεισιδαιμονίαν, ὥσπερ κἀν ἐν τοῖς ἄλλοις. καὶ τοῦτον συνέταττεν. ὁ δὲ Λούκιος σπουδάζων τε, καὶ πιστὰς νομίζων τὰς ἐξ ἀνθρώπων εἰς ἀλλήλους μεταμορφώσεις, τάς τε ἐξ ἀλόγων εἰς ἀνθρώπους, καὶ ἀνάπαλιν· καὶ τὸν ἄλλον τῶν παλαιῶν μύθων ὕθλον καὶ φλήναφον γραφῇ παρεδίδου ταῦτα, καὶ συνήφαινεν. Atquin ex Luciano noster bonam partem transcripsit, cuius Lucium stilo & verbis Apuleianis translatum, huic nostro Lucio comitem dare, initio constitueram; sed me deterruit postea abominanda & despuenda libri obscœnitas: ea propter nolui publicarum aurium reuerentiam istis turpitudinibus incestare, sequutus medici (*Galenus de purgant. medicam. facult. Cap. VI.*) principis (si vnum Hippocratem excipias) in hoc sententiam,

qui

qui venenorum naturam explicare publicè omnino prohibet. Scripſerunt & noſtra ætate viri eruditi *aſini laudes*, inter quos iure eminet labor præſtantiſſimi Woweriinoſtri, qui hactenus apud hominem indignum indigne deliteſcit. Niſi iniuſtus iſte Dominus abs ſe eum manu miſerit, periculum erit, ne aliquando liberam lucem nactus ex ergaſtulo iſto vocem emittat, poſſeſſoremq; iniquum pipulo differat.

verſ. 15. *Et ego tibi ſermone iſto Mileſio*] Principium huius libri membranæ Florentinæ *Longobardicis literis* ſcriptæ (*Gothicas* eas vocat Bernardus Aldreta Canonicus Cordubenſis in Commentario de Origine linguæ Hiſpanicæ libro 3. pagin. 252. 254. & ſpecimen ponit ex lapide antiquo) verſibus conſtituunt, quod & Beroaldus & Aldus aduerterunt, quos iure hic ſequimur: nec eos audimus, qui contra ſentiunt, qui nihil ſentiunt. De iſtis autem ita gloſſa interlinearis prædictarum membranarum: *Viginti quinque verſus premittit autor. Genus carminis trimetrum Iambicum, conſtans ſex pedibus. Recipit autem poëta licentiosè pedes, & eos etiam vbi communiter non ſolent, vt in fine, ſpondeum. Hoc autem carmen admittit Iambum, vnde & dicitur omnibus locis precipuè paribus dactylum, ſpondeum, Anapaſtum, Tribrachyn & Pyrrichium atque Trochaum. Metra autem alia ſuis pedibus & ſyllabis conſtant, & dicuntur acatalectica, aliquando, ſyllaba vna deficiunt, & dicuntur catalectica: aliquando duabus, & dicuntur brachycatalectica. Pro maiore igitur parte ſunt trimetra acatalectica, in*

ta tamen, quod prima dictio duodecimi versus per aë diphthongum scribenda diuidatur, vt illa dispartita diphthongus iambum pedem efficiat & in sequenti versu penultima syllaba, quae est a, de metro non abiiciatur. Insuper sciendum versum decimum-octauum esse Hipponactium trimetrum, catalecticum, quia vna deficit syllaba, in antepenultimo vero versu diuiditur etiam diphthongus in fine illius dictionis, scientiae, vt scribi debeat, Scientiaë. Penultimus autem versus etiam catalecticus est, vna videlicet syllaba deficiens. Vltimus verò versus dimeter est Jambicus hypercatalecticus, constans quatuor pedibus, & vna syllaba, qui & Alcaicus dicitur.

v 17. *Beniuolas*] Sic Manuscripti Florentini. Scaliger, *bibulas* legit.

Lepido susurro permulceam] Infra: *Cibo satio, poculo mitigo, fabulis permulceo.* De Deo Socratis: *Oratione permulceat.*

vers. 18. *Modo si papyrum Aegyptia argutia Nilotici calami*] vulgo: *m. s. p. Aegyptiam tu argutia N. c.* Sedulius in opere Paschali capit. primo: *Nonnulla etiam probra narrationis arte composita, Niliaci papyro gurgitis calamo perarante contradunt.* Fulgent. Mythol. libr. 1. *Quicquid libet Niliacis exarare papyris.* Ouid. lib. 15. Metamorph.

Perque papyriferi septemflua flumina Nili
Victrices egisse rates.

Baptista Pius in annotat posterioribus fol. 128. *papyrum Aegyptiam* ineptissime interpretatur, genus dicendi molle & lasciuum.

v. 20.

v.20. *Fortunasq;*] alii, *formasq;*.

Hominum] alii *hominis.*

v.23. *Mutuo nexu*] alii, *m. nixu.*

verſ.25. *Hymettos Attica*] Mons eſt in Attica celebris melle & marmore. Tzetzes hiſtor. Chil 2. hiſtor 370. Galenus de Antidot. lib.1.c.11. Martialis lib.3. Epigr.104.

Iſthmos Ephyraea] Flor. *Hytmos Epyraea* male. Vide Beroaldum.

v.26. *Tanaros*] Flor. *Tanedos.*

verſ. 27. *Condita*] Bertinus & alii, *credita.*

verſ.28. *Primis pueritiae ſtipendiis merui*] libro 9. *Prima ſtipendia Veneri militabant.* Vide Indicem.

Linguam Attidem] Lectionem priſcam hoc loco ex duobus Florent. reſtitui; vti etiam acuto & docto viro Ioſiæ Mercerio viſum. In vulgatis eſt, *ibi inquam in Attide*, vel *Attite.* in Bertino, *ibi apud Attidem.* malè. Linguam Attidem Atticam vocat. Verſus antiquus de Ventis apud Iſidorum Hiſpalenſem de natura rerum c.37. pag.894.

——*dictus Libs Attide lingua.*

v.30. *Aduena ſtudiorum*] Vide Andream Schottum Tullian. Quæſt. lib.1.c.16.

verſ.31. *Indigenum ſermonem*] Bertinus, *indigenam ſ.*

Ærumnabili labore] Roman. Ald. & Ven. *aerumnali l.* minus bene. lib.8. *aerumnabili ſe ſubtrahere vita tacita decreuit.*

v.33. *Et ecce*] Bertinus: *ſed ecce.*

Præfamur] Palat. *præfabor*.

v. 37. *Accessimus*] Venet. *acerfimus*. Scalig. *arcessimus*. rectè.

vers. 38. *Fabulam Græcam*] Pal. *f. graicam*. vulgo, *f. græcanicam*.

Pagiñ. 103. vers. 2. *Sexto philosopho*] Eius liber de *Medicina animalium* hodie adhuc extat, scholiis doctis à Gabriele Humelbergio illustratus.

Thessaliam ex negotio petebam] Lucianus: ἀπήειν ποτὲ εἰς Θετταλίαν· ἦν δέ μοι πατρικόν τι συμβόλαιον ἐκεῖ πρὸς ἄνθρωπον ἐπιχώριον, ἵππος δέ με κατῆγε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἠκολούθει εἷς.

vers. 4. *Postquam ardua*] Lege ex Flor. *Post ardua*.

vers. 6. *Emensa*] vulgò, *emersi*. malè. libro octauo: *Syluosi montis asperum permensi jugum*. & mox post: *dieque tota campestres emensi vias*.

Equo indigena] Florent. *me equo i*. alii, *in equo i*.

v. 9. *Sudorem fronte curiosè effrico*] Bertinus & Ro. *s. & frontem c. extrico*.

vers. 11. *Naturale præsidium*] Henricus Albertius Hamilton, iuuenis humanissimus, nec protritæ doctrinæ, *naturale residuum* vel *proficium* Apuleium scripsisse putat.

vers. 13. *Ore in latus*] Bertinus, *oreque in latus*.

Pronus affectat] Sic rectè Berchichemus. in Florent. manuscript. est: *p. adiector*. in Roman. & Aldo: *p. allectat*. in Palat. *protinus adiector*. in Bert. *p. adiectat*. malè. Infra: *auidus affectans poculum*. & libro decimo: *pabulum graminis libens affectans*.

Comi-

Comitibus] Ald. & Bert. *comitum*.

v. 14. *Processerant*[Bert. *praecesserant*.

v, 15. *Agitarent*] vulgò, *agitaretur*.

Exerto cachinno] Rom. Ven. & Bert. *exortos*. malè.

v. 16. *Verba ista haec*] τὸ *haec* non est in Flor. & Palat.

Immania] Bert. & Palat. *inania*.

vers. 17. *Sititor alioquin nouitatis*] Pal. *sciscitor a. n.* Basil. *sitior a. n.* malè. Sititor nouitatis Firmico Astronom. libro octauo, capite sexto est, *qui noua quaque curiosa desiderii cupiditate sectatur, eaque intelligere auide studet.* Vide Indicem.

vers. 18. *Impertite sermone non quidem curiosum*] Florent. duo *i. sermones n. q. curiosus.* Beroaldus: *i. s. n. q. curiosum*. Ful. *i. hominem n. q. c.* Gruterus: *i. hominem curiosum, & qui v.* Britannicus mala distinctione hunc locum non correxit, sed corrupit, ad Iuuenal. Satyram 1.

vers. 19. *Iugi quod insurgimus*] Pro, in quod surgimus. libro tertio. *Forum eiusque tribunal adstituor.* libro quinto. *Conferta vox aures eius adfertur.* Et: *clemens quidam sonus aures eius accidit.*

v. 20. *Aspritudinem*] alii, *asperitudinem*.

vers. 21. *Leuigabit*] libro quarto. *omni sarcina leuigatos.* Ruffinus apud Iosephum antiquit. Iudaic. libro secundo. cap. 3. *cum in nullo eos mitiores videret, suadebat, vt malum sceleris aliquatenus leuigarent.*

v.24. *Ventos inanimes exspirare*] Vide Notata ad Arnobij lib.1.

Lunam despumari] Credebant antiqui Magorum præstigijs lunam cœlo deduci posse. Vide Beroaldum ad hunc locum. V lerium Flaccum libr.6.verſ.447. Notata ad Arnobii libr.1.

v. 27. *Reliqua pertexere*] Aldus: *Reliqua pratexere*, male.

v.29. *Prauissimis opinionibus ea putare mendacia*] Saluſt. Bell. Catilin: *Quæ sibi quisq; facilia factu putat, æquo animo accipit, supra veluti ficta pro falsis.* Oppianus de piſcibus lib.1 verſ.219.

Θαῦμα δ' ὀλισθηρῆς ἐχενηΐδος ἐφράσσαντο
Ναυτίλοι.* ἢ μὲν δὴ πᾶς οὐ φρεσὶ πιστώσαιτο
εἰσαΐων. αἰεὶ γὰρ ἀπειρήτων νόος ἀνδρῶν
δύσμαχος, οὐδὲ θέλουσι, τὸ ἀτρεκέεσσι, πεπεῖσθαι.
* γρ. ὑμὴν

Plinius naturalis hiſtor. lib. 7. cap. 1. *Quis enim Æthiopias, antequam cerneret, credidit? aut quid non miraculo est, cum primum in notitiam venit? quam multa fieri non posse, priusquam sint facta, judicantur?* Vide Plutarchum *de facie in ore Lunæ* fol. 938.

v.33. *Vespera*] Sic ſcriptum in omnibus Manuſcriptis & editis, quod importuniſſime Baptiſta Pius Sylloge 3. cap. 55. Coluius & Vulcanius in *vesperna* transmutarunt. Infra : *Demonstrat horreum, vbi vespera argentum recondi viderat.* Vide *Indicem.*

v. 34. *Dum polenta caseata*] Photius ex Procli Chreſtomathia fol.526 : εἵπετο δὲ τοῖς νεανίαις ὁ χορός, καὶ ᾖδε τὰ μέλη. ἐξ ἑκάστης δὲ φυλῆς ἔφηβοι διημιλλῶντο

πρὸς

πρὸς ἀλλήλους δρόμῳ. Ἐ τούτων ὁ πρότερος ἐγένετο ἐκ τῆς πενταπλῆς λεγομένης φιάλης· ἡ συνεκιρνᾶτο ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ, καὶ μέλιτι, καὶ τυρῷ, καὶ ἀλφίτοις. Vide Casauboni animaduersiones ad Athenæum lib. 14. cap. 15.

Offulam modico grandiorem in conuiuas æmulos] Ita rescripsi ex Florentinis, in quibus est, *modico secus, & modicus*. Aldus & Venet. *mordico securius offulam grandiorem i. c. æmulos*. Bertin *mordicibus securus o. g.* Infra: *Frustulum panis, quod primum sumseram, quamuis admodum modicum medijs faucibus inhærebat.*

v. 35. *Contruncare*] Bert. *obtruncare*. Infrà: *vt satis detruncauerit cibum*. Plautus Sticho act. Scen. 1. *meum ne contruncent cibum.*

v. 36. *Imagula*] Flor. & Pal. *meagula.*

v. 37. *Athenis proxime*] alii *Athenis proximo.*

Ante Pœcilem porticum] Guilielm. verisi. lib. 2. cap. 14. *Ex ante P. p.* Bertinus: *a. Pœtilen*: Vide Pausaniam libr. 1. pagin. 27. Plinium libro 35. capit. 9.

vers. 39. *Spatam præacutam deuorasse*] Casaubonus in Animaduers. Athenæi libro sexto. fol. 249.

v. 41. *Exitium*] Bertinus: *exitum.*

Pag. 104. vers. 1. *Inuersitelis ad occipitium per inguen*] Sic Aldus & Floren. primus. In altero est, *i. f. per ingluuiem* Roman. Bert. *i. t. p. a. o. inguinem.*

vers. 3. *Eneruam & exossam saltationem*: Oratione de Magia: *Mox in iuuentute saltandis fabulis exossis plane & eneruis.* Firmicus astronomic. libro 6. capit. 31. *Cum effeminati corporis mollicie*

cynædos efficiet , & qui veterum fabularum exitus in scenis sæpe saltantes imitentur.

Lucretius:

Atque exossato ciet omni pectore fluctus.

v.5. *Dei medici baculo*] Vide notata ad Arnobium.

v.6. *Inhærere*] alii, *inerrare.*

v.8. *Solus hic*] Flor. & Bert. *s. hæc*

Ingressus] Sic Bertin. Flor. *ingressu*. Pal. *ingressum.*

v.9. *Hic tibi merces posita est*] Pal. & Bert. *hæc. m. t. exposita e.*

v.12. *Solem istum videntem Deum*] Solem cuncta videre, cuncta audire, cuncta mortalium negotia cognoscere, arbitrati sunt antiqui. Vnde & in fœderibus & rebus magnis semper illum testem inuocabant. Hom. Il. γ'. Æschylus in Prometheo. Plinius naturalis hist. libr. 2. cap. 6. Heliodorus Æthiop. libr. 8. p. 385. libr. 10. p. 472. Ouidius Metamorphos. vers. 768. libr. 4. v. 227.

v. 13. *Dubitabitis*] Bert. Aldus & Rom. *dubitetis.*

Thessaliam proximam] Aldus, *Thessalicam p.*

v.16. *Quo quæstum teneam*] Ita Flor. Bertin. *q. q. initer eam.* Basil. 2. *quo quæstu r.* Scaliger, *quo quæstu vitam teneam.* Roman. Ven. Basil. 1. & Ald. *quo quæstum nunc eam.* Hamilton, quo *quæstu iter ineam.* Sed Flor. codicis lectio bona est. nam & Plautus in Pseudolo dixit, *improbus se artibus tenere.*

vers. 17. *Æginensis*] Alii, *Ægiensis*, male.

Hypathæo melle] Ald. Roman. & Venetus, *Æthnæo*

Aethnaeo melle. Bert. & Beroald. *Ennaeo melle.*

v.19. *Vltro citro*] Flor. *vltro citroque.*

vers. 21. *Admodum commodus*] Bas. 2. *a. commodo.*

v 22. *Adcucurri*] vulgo, *adcurri.*

v. 23. *Me spes compendij frustrata est*] Herodotus lib. 1. ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος. lib. 2. ψευσθέντας ἕλληνας ἐλπίδος μεγάλης.

v. 21. *Commodo*] Bert. & Ven. *commodus.*

v. 24. *Magnarius*] Pal. *magnus*, male. Gruterus Suspic. lib. 2. cap. 7.

v. 25. *Commodum*] Bert. *admodum* sed nihil mutandum. nam & hîc & alibi *commodum* pro *tunc* ponit.

vers. 28. *Poene alius lurore*] Lipsius, *poenali lurore.* Petrus Chrysologus p. 42. *defectu luridus.* Tertullianus aduersus Marcionem lib. 4. cap. 8. *Luridati delinquentiae maculis, & nigrati ignorantiae tenebris.*

Ad miseram maciem deformatus] Sic Flor. alii, *ac misera macie d.*

vers. 29. *Fortunae decermina*] *Lipsij emendatio est.* Bertinus, *f. determina.* Flor. Rom. Ald. Ven. *f. deterrima.* Coluius, *f. detrimenta.* Wowver. *f. crimina* legunt. Plautus hoc genus hominum *mendicabula* appellat. Aulular. Scena. *diuitijs Picos.*

v. 31. *Agnitum*] alii, *cognitum.*

Propius accessi] Aldus, *proprius ac.* male.

v. 35. *Persolutis*] Aldus & Ven. *praesolutis*, male.

Maerore diutino] Rom. *maerore diuturno.*

vers. 36. *Defletus poene ad extremam captiuitatem*] Scaliger, *d. p. a. ex. caecitatem.* alii,

v.6. *Effecit sequeretur*] Flor. Baf. 1. *e. sequatur*. Rom. Ald. & Ven. *effice s*. malè.

v.8. *Quod tersui opus*] τὸ *opus* non est in Flor. Venet. & Bertino. Infra: *Oleum unctui & lintea tersui profer*.

v.9. *Operose effrico*] Baſ.2. Coluius & Vulcanius τὸ *operose* malè hic delent.

Curatum] Pal. & Bertinus, *Curato*.

v.12. *Iam adlubentia procliuis est sermonis*] Baſ.1. *Iam adlubentias p. e. s.* Bertinus: *i.a. lubentia p.* Scoppius: *i.a. lubētia procliuis est sermo risus est ioci*, quem vide suspect. lect. lib. 4. Epist. 6.

v.13. *Dicacitas tinnula*] Florent. & Pal *d. timida*.

v.14. *Suspiritum*] Bert. *Suspirium*.

Dextra sæuiente] Ven. Rom. & Ald. *d. seruiente*. And. Schottus: *d. feruente*, male. libr. 8 & *palmulis sæuientibus* dicit.

v.15. *Voluptatem gladiatorij spectaculi*] Aldus, *v. gladiatorum s.* male. Vide quæ dixi ad Minutii Fel. Octauium.

v.17. *Secundum quæstum Macedonia profectus*] alii, *secundo quæstu Macedoniam p.*

v.19. *Attentius nummatior*] Pal. *attentius Numantiam*, male.

v.21. *Lacunosa conualli*] Vulgati: *laciniosa c.* male infra: *conualles lacunosæ cauaque*. Hieronymus, *concaua uallia* vocat.

A latronibus obsessus] Symmacho libr. 2. Epistola 48. est, *insessor viarum*, qui *itinera obsidet, vt viatores occidat aut spoliet*. Talem impune occidere licitum L. penultim. Digestorum *de Vi publica*.

v.23. *Cauponam*] Sic constanter omnes scripti & editi. Scaliger *caupam*, male. Nam *caupona* significat tam mulierem, quæ vinum & esculenta venui habet, quam ipsam tabernam vinariam, vt Papias notat in Gloss. manuscriptis.

Mœrorem] Pal. *Maoten*, male.

v.25. *Spoliationis diurnæ*] Flor. *f. aiuturna* .alii, *f. i. diuine*. Coluius *diutina*.

Aperio, & dum miser refero, quæ memini, illa Sic hunc locum ex Flor. Bert. Ald. & Roman. constitui.

v.27. *Vrigine*] Fuluii liber, *uredine*.

vers. 29. *Vnico congressu*] Lipsii codex, *u. connexu*.

Annosam ac pestilentem contraho] Scaliger, *damnosam a.p.c.* Ful. *anatem ac pestem contraho*. Vide Notas Wowerii.

v.31. *Operulas*] alii, *opellas*.

v.32. *Sagariam faciens*] Sic Beroaldus in annot quem Bas. 2. & Coluius sequuntur Bertinus *Sarariam faciens*. Florentinus, Romanus, Palatinus, Aldus & Cœlius Rhodiginus antiquar. lection. libro vigesimoquinto cap. 20. *Saccariam faciens* habent. Vide Vlpianum Lege 52. Digest. *pro Socio* Leg. 5. ff. s. *plures* de *Tribut. actione*.

Merebam] Flor. *merebar*.

Quod me] Sic Roman. & Aldus. Florent & Basil. *Quo me*. Vide Scoppium Suspect. lect. libr. 4. cap. 6.

v.34. *Inquam es*] τὸ *inquam* delet Palatinus.

v.36. *Scortum scorteum*] Vox *scorteum* non apparet in Palatino.

v.37. *At ille digitum*] de hoc more dicta Scaliger ad Ti-

ad Tibullum, & Ausonian. Lect. libro primo capite 29.

Ori suo admouens] Rom. o. s. *amouens*.

v. 40. *Ain tandem*] Pal. *an an tandem*. male.

v. 41. *Caupona*] Scal. *Caupa*.

v. 39. *Parce inquit*] Et alibi: *Parce in verba ista hac*.

Pagin 106. v. 2. *Deos infimare*] Sic Aldus. Flor. & Rom. *D. infirmare*. male. Vide Notata ad Lib. de *Deo Socratis*.

v. 3. *Oro te inquam*] Rom. Venet. & Aldus geminant, *Oro te, & oro te inquam*.

vers. 8. *Antichthones*] Roman. *Antiochones*, male.

Folia sunt artis] Sic legit Rom. Ald. & Flor. 1. Flor. 2. *folia sunt* [illegible] *as*. Vulcanius, *f. s. a tes*. Lipsius epistol. Quæst. lib. 2. epistol 22. *f. s. farfari* ineptissime. Folia vocat res nullius pretii aut ponderis, sicuti notat Scaliger ad Festum pagin. 25. Et Gruterus Suspic. libr. 3. cap. 13. Noster libr. 4. *Nec tamen nostri sermonis artes infelicissimo profuere iuueni*. Sic Hieronymus in Esaiam cap. 33. etiam dicit *folia sermonis*.

v. 10. *Quod vi aliam temerasset*] Sic edidit Vulcanius ex Bas. 2. Manuscripti & editi alii, *q. ina. t.* quod defendit Canterus.

vers. 12. *Captiuitatis metuens se ab insequentibus pracisione genitalium liberat*] Sic rescripsi ex Palatin. Florentin. & Bertin. vulgo, *captiuitati metuens a. i. repracisione g. liberatur*. Periculo vrgente naturam sibi putare Castores cum Apuleio crediderunt Ælianus de histor. animal libro sexto, capite 33. Plinius natural. histor. libro octauo.

cap. 30. Iuuenalis Satyr. 12. verſ. 34 Solinus capite 19. quos erroris arguunt Sextius diligentiſſimus medicinæ apud Plinium libro 32. capite 3. & Rondeletius de Amphibiis, Cuius verba adducit Ciofanus ad Ouidii Elegiam *de Nuce* fol 455.

verſ. 22. *Octo annorum onere miſella velut elephantum paritura*] Plautus Sticho, Scena *Famem fuiſſe ſuſpicor* &c. Plinius & Achilles Tatius libro quarto pagin. 92. ſcribunt ſolere elephantum grauidam eſſe perpetuos decem annos. Ariſtot. de hiſtor. animal. libro quinto capite 14. Ælianus de animal. libro quarto capite 30. ſaltem biennium ei attribuunt.

v. 23. *Quæ cum ſubinde ac multi nocerentur*] Bert. *q. c. ſ. ac multis n.* Scoppius, *quæ c. perinde ac m. noceretur.* Hamilton, *quæ cum ſ. a multis noſcerentur.*

v. 25. *Seueriſſime*[Pal. *ſæuiſſime.*

Saxorum iaculationibus] Vſitatum ſupplicium Iudæis, Græcis & Romanis, vt obſeruat Paulus Fagius ad *Pentateuchum Moyſis*, & amiciſſimus Meurſius ad Lycophronem p. 182.

v. 26. *Vindicaretur*] Pal. *iudicaretur.*

verſ. 32. *Cantionum violentia*] Florent. *numinum violentia.*

v. 30. *Vt mihi temulenta*] Bert. v. *inde t.*

In ſcrobem procuratis] Antiqui diis ſuperis in ædificiis à terra exaltatis ſacra faciebant; diis terreſtribus in terra; diis infernalibus in effoſſa terra. Feſtus *Altaria*: Lactantius ad Statii librum tertium. Thebaid. pag. 141. Ouid. lib. 7. fab 4. Horatius Epode 5 in Canidiam veneficam. Heliodorus Æthiopic. libr. 6. p. 292.

v. 27. *Vt*

v.27. *Vt illa Medea*] Hyginus fab.25. Ouidius in Ibin.v.605.

v.33. *Quaeuerunt*] Palat. *perquiuerint*.

v.36. *Agitarint*] Pal. *cogitaret*. Bertin. & Rom. *Cogitarint*.

v.38. *Id est parietibus & ipso solo & omni fundamento*] Dele Gloſſema cum Wowero.

v.41. *Ob id ab aquis ſterilem*] Bert. *o.i. ad aquas ſteriles*. Vide Gruteri ſuſpiciones & Scoppium Suſpect. lect. lib.4.c.6.

Pag.107.v.2. *Diſceſſit*] alii, *diſſedit*. Vera lectio *deſedit*.

v.8. *Antelucio*] vulgo, *ante lucem*, male.

Laſſitudine noctis] *τὸ noctis* rectè delet Daniel Bucretius.

v.9. *Quam pote*] Rom. & Ald. *quam putas*, male. Vide Coluium.

v.10. *Inſolita vinolentia*] Palat. & Coluius, *i. violentia*.

Diurna fatigatione] Flor. & Pal. *diuturna f.*

v.12. *Adducta fore*] Petronius: *obduxit repente oſtium cellae, meque nihil tale exſpectantem incluſit*.

v.13. *Aggeſto*] Bert. *adjecto*, Scopp. *adiecto*.

v. 14. *Circa tertiam ferme vigiliam*] Arnobius in Pſalmum 129. *Cuſtodia vna quarta pars noctis eſt. Ergo prima cuſtodia à veſpere incipit, ſecunda ad medium noctis attingit, tertia pullorum cantus tranſit, quarta vigilia matutina, quae in ortum luminis adimpletur*. Suidas εἰς τέσσαρας φυλακὰς διαιρεῖται ἡ νύξ, ἑκάστη δ' ἔχει ὥρας τρεῖς. Cenſorinus de die natali capite vigeſimotertio.

v.15. *Conniueo*] Pal.&c.Flor. *conhibeo*, male.

v.19. *Mutilus*] Bert. *mutilatus*.

v.23. *In vniuersum cooperit*] Rittershusius, *vniuersum* c. Wovver. *inuersus* c. rectè.

vers. 24. *Vt lachrymæ sæpicule de gaudio prodeunt*] Petrus Chrysologus serm. 64. *Fratres, habet hoc natura corporis humani, vt producat lachrymas vis gaudij, vis mœroris. Quotiens enim viscera aut tristitiæ aut lætitiæ nimio arctantur impulsu, oculi in lachrymas mox erumpunt.* Terentius Adelph act. 3. Scena 4. *Lachrimo gaudio.* Pindar. Pyth. Od. 4. p 246. de Æsone.

— τὸν μὲν εἰσελ-
θόντ᾽ ἔγνων ὀφθαλμοὶ πατρός.
ἐκ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτοῦ πομφόλυξαν
δάκρυα γηραλέων βλεφάρων
ἂν περὶ ψυχὰν ἐπεὶ
γάθησεν ἐξαίρετον,
γόνον ἰδὼν κάλλιστον ἀνδρῶν.

Vide Alexandrum Aphrodis. Problemat. libr. 1. & Rhodiginum antiquar. lect. libro duodecimo, capit. 4.

v.27. *Obliquo aspectu*] ὄμμασι κιβδήλοισιν ὁρῶν, libr. 3. *obliquum respiciens*, &: *obliquato aspectu*.

v.31. *Carus Endymion*] Florent. & Roman. *c. endosymon*, Aldus, *C. Endromion*, Beroaldus, *Hedyosmion*, inepte.

v.33. *Insuper habitis*] Flor. *superhabitis*. Rom. & Ven *subterhabitis*, male, libr. 4. *lacrymis istis insuperhabitis*.

v. 35. *Calypsonis æternam solitudinem*] Homerus Odyss. ε.

v.40.

vers.4[illegible]. *Præcedentis dicacitatis*] Pal. *præsentis d.*

Pag. 1[illegible]8. v 5. *Desecamus*] alii, *resecamus.*

Pag. 1[illegible]7. v. 42. *Sudore frigido miser perfluo*] Qui anguntur, timent & trepidant, iis per membra omnia solet frigidus sudor emanare. lib. 2. *Frigido sudore diffluens euado.* libro decimo: *per vniuersa membra frigidus sudor emanabat.* Virgil. 3. Æneid.

Tum gelidus toto manabat corpore sudor.

Lucianus Eunucho pag. 167. Βαγώας δὲ μᾶλλον ἐπερρέπετο, καὶ παντοῖος ἦν καὶ μυρία τρεπόμενος χρώματα, καὶ ψυχρῷ τῷ ἱδρῶτι ῥεόμενος.

Pag. 108. vers. 4. *Bacchatim discerpimus*] Vt Pentheum Bacchæ. Ouidius Metamorphos. 3. Pausanias libro 11. fol. 89. Lucianus in Peregrino pagin. 269.

vers. 8. *Per jugulum sinistrum capulo tenus*] Tale quid narrat Burchardus Wormaciensis Episcopus libro decimonono de *pœnitentia* siue *medicina animarum*: *Credidisti, quod multæ mulieres retro Satanam conuersæ credunt & affirmant verum esse, vt credas in quiete noctis silentio Cum te collocaueris in lecto tuo, & marito tuo in sinu tuo jacente te dum corporea sis januis clausis exire posse, & terrarum spatia cum alijs simili errore deceptis, pertransire valere, & homines baptizatos & Christi sanguine redemptos sine armis visibilibus & interficere & de coctis carnibus eorum vos comedere & in loco cordis eorum stramen aut lignum, aut aliquid hujusmodi ponere, & commestis iterum viuos facere, & inducias viuendi dare. Si credidisti, quadraginta dies, id est carrinam in pane & aqua cum septem sequentibus annis pœniteas.*

v.10. *Vterculo*] Ald. & Bertin. *vtriculo*. Flor. *Vasculo*.

v.17. *Qua maxime patebat*] vulgo, *quam m.p.* Bertin. *quod. m.p.*

Offulciens] Bert. Baſ.2. & Roma. *effulciens*. Cuiacius, *effingent*, inepte.

v.21. *Perluerent*] Bert. *proluerent*, recte.

v.22. *Integra resurgunt*] τὸ *integra* abeſt à Palat & Bertino.

v.25. *Inanimis*] Palat. *inanis*. Gruterus, *in pannis*. Alii, *inanimus*.

Perlutus, alii, *perlitus*. Lib.2. *anhelans & ſudore perlutus*. Sic Rom. codex.

v.26. *Recens vtero matris editus*] Vide notata ad Arnobium lib.2.fol.46.

v.28. *Destinata*] Palatinus, *damnata*, quomodo etiam Lipſius coniecit.

De me fiet] Baſil.2. Coluius, & Stevvechius particulam *De* vt ſuperfluam male inducunt Nam & *me fiet*, & *de me fiet*, vtrunque bene latine dicitur, vt alii iam monuerunt.

verſ. 29. *Paruerit*] Palat. & Aldus, *patuerit*, male.

verſ. 30. *Proclamares ſuppetiatum*] Palat. *p. ſuppetium*. lib.4. *ſuppetiatum decurrunt anxii*. libr. 7. *omnem viciniam ſuppetiatum conuocans*.

v.33. *Arbitro*] Palat. *arbitrium*, male.

v.35. *Optimum itaq. factu viſum*] Sic omnes Manuſcripti & editi legunt. Coluius *o.i. factum*.

Anteluculo] Bertin. *ante diluculo* male.

v.39. *Deſerata*] alii, *reſerata*.

Pag.109.v.3. *Infeſtari vias*] Bert. *i. vicis*, vnde alii, *i. vicos*.

Hoc noctis iter] Plaut. Amphitruone: *Qui me alter est audacior homo, qui hoc noctis solus ambulem.*

vers. 6. *Sed & praeterea*] Pal. τὸ *sed* recte inducit.

vers. 8. *Nudum nec a decem palaestritis despoliari posse*] Roman. *n.n.a.d.p. te spoliari p.* Seneca Epistola 14. *Nudum latro transmittit, etiam in obsessa via pauperi pax est.* Hieronymus in Vita Hilarionis cap. 7. *Nudus latrones non timet.* Iuuenalis Satyr. 10. v. 22.

Cantabit vacuus coram latrone viator.

Dio de venatione fol. 100. οὐ γὰρ ἐπιβουλευθῆναί ποτε ἔδεισα. οὐδὲν ἔχων ἢ φαῦλον ἱμάτιον. καὶ πολλάκις μὲν δὴ καὶ ἄλλοτε ἐπειράθην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς, ἅτε ἐν ἄλλῃ συνεχεῖ. αὐτὰρ οὖν δὴ καὶ ποτε ὡς ἔστι πενία χρῆμα τῷ ὄντι ἱερὸν καὶ ἄσυλον, καὶ οὐδεὶς ἀδικεῖ πένητας, οὐδέν γε ἧττον ἢ τοὺς τὰ κηρύκεια ἔχοντας. Vide Chrysostom. in Matthaeum homil. 84.

v. 10. *Conuenone illo tuo*] Ita Scaliger. In Manuscriptis & editis omnibus est, *conuectore.* Gruterus Suspicion. lib. 1. cap. 8. *conuentore* legit. Stevvech. *combitore.* alij, *conuictore.*

v. 13. *Esurientem mei*] Flor. *esurientem me.*

v. 15. *Reseruasse*] Bertin. *seruasse.*

vers. 16. *Tumultuario mortis genere*] Pal. *tumultuariae m.g.* Ita vocat mortem, quae non ex natura, nec fatalis. Plin. lib. 1. Epist. 12.

v. 23. *Qua erat intextus*] Coluius, *qua erat is tentus.*

v. 25. *Obducta*] alii, *obdita.*

Altera] Flor. *a latera*, inepte.

v. 26. *Coacta*] Palat. *aucta.*

Immisso capite] Ald.& Rom. *& misso c.* Bert. *emisso c.* recte.

vers. 28. *Ad ingluuiem*] Ita omnes Manuscripti. quod falsi & audaces emendatores inepte mutarunt, *adgulam*, vel *ad jugulam*. Festus: *Ingluuies a gula dicta. hinc & ingluuiosus, & gluto, & gulo.*

v.27. *Laqueum induo*] Cicero in Verrem Orat. 4. *Induere se in laqueos.*

v.30. *Disrumpitur*] Rom. *dirumpitur.*

Decidens] Rom. Bas.1. & Aldus, *recidens.*

v.34. *Stratus inuolutus*] Flor. *Stertus i.*

v.36. *Immerito*] Vulgo, *merito.* Vide Indicem.

v.37. *Curiosus*] alii, *furiosus.*

vers 40. *Et ecce inquam*] τὸ *inquam* abest à Palatino.

Pag.110. vers.2. *Olore*] Sic Bertin. Florent. & Pal. *odore.*

v.3. *Perfusus*] vulgo, *percussus*, male. Infra *non sanguine, sed lotio perfusus es.*

v.5. *Oloris*] Flor. *odoris.*

v.6. *At ego miser*] Rom. & Ald. *at ego mire.* Guilhelmius, *At ego mis ere.*

vers. 7. *Intentionem eius denuo deriuo*] Bertin. *i. e. d. diruo.* Fuluius: *interrogationem e. denuo deriuo.*

vers. 8. *Itineris matuti gratiam carpimus*] Flor. Ful. *i. m. g. capimus.* minus recte. Statius libr.1. Thebaid.

sublimes raptim per inane volatus
Carpit.——

Ouid.1. Trist. Eleg.10. — *remige carpit iter.*
Et —— *placuit pede carpere campos.*

vers. 11. *Curiosè sedulo*] Gruterus, *curioso oculo.* Sed

Sed nil mutandum. Nam lib. 2. etiam aduerbia duo *vndique omnifariam* copulat. Et Cicero lib. 2 Epist. ad Brutum. *Tandem aliquando Romæ esse cœpimus.* Vide Indicem.

v. 13. *Poculis & vino sepultus*] Ambrosius de Abraham lib *1.* cap. *6. Qui vino nimio indulgent, iacent sepulti.* Virg. 2. Æneid. Marius Victori. in Genesim. v. 402.

v. 17. *Crapula distentos*] lib. 2 *iam & ipse crapula distentus protinus exsurgo.*

v. 18. *Quod poculis minus temperaui*] lib 3. *Tunc igitur à poculis temperaui.*

v. 24. *Genua quatior*] Ouid. 2. Metamorph. vers. 180.

——genua intremuere timore.

vers. 16. *Medici fidi*] Bert. *medici ficticilo.* Gruterus, *medici viri.* Lipsius. *Medici fici* vel *medici ficces.* alii, *medicum filij.* Hallucinantur. *Medicum fidum* lib. 10. Metamorph. appellat, compertæ fidei, id est, spectatissimum, boni nominis & consummatæ peritiæ. E contra medico malo & malitioso *nota perfidiæ* nomen imponit.

v. 17. *Grauia somniare*] Nicephorus Patriarcha Constantinopolitanus in Onerocriticis.

αἱ τῶν ὀνείρων τὰς σκιώδεις ἐμφάσεις
ψευδεῖς ὀνείρους κοιλίας δηλοῖ γόμος,
πολλὴ πόσις τε καὶ κάρωσις ἀκρατοῦ.

Cicero de diuinatione libr. 1. fol. 185. *Vera quidem multo plura euenirent* (Somnia) *si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & vino perturbata & confusa cernimus.*

vers. 20. *Cruore humano*] Bertin. *cocliore h.* malè.

v. 23. *Sum mihi*] idem non agnoſcit particulam *mihi*.

v. 26. *Tibi adeſt*] τὸ *adeſt*, delet Bertin.

v. 28. *Reſideamus*] Pal. Roman. & Aldus. *reſidamus*.

v. 30. *Intentiore acie*] Rom. & Ald. *interiore macie*, male.

v. 35. *Crebritas*] Flor. *Breuitas*.

Pag. 111. v. 1 *Ignauus ibat*] Bert. & Rom. & Baſ. *ignauius ibat*. Ouid. metamorph. v. 456.

Ibat & attritas verſabat viuus arenas.

v. 2. *Æmulos in colorem*] Bert. *a. in colore*.

Explere latice fontis lacteo] Pal. *explete l. f. l.* Ianus Gruterus, *e. l. f. tacito*. Iſacius Pontanus, *e. l. f. Bracteo*. Errant. Laticem lacteum dicit puram & candidam aquam. Seneca Oedip. v. 495. *Niueique lactis fontes*. Et virgil. 8. Æneid. —*lactea colla*. & Suetonius, *lacteam ceruicem* pro pulchra & candida poſuerunt.

v. 3. *Opertus palliolo in planiorem*] Flor. *o. paululum i. p.*

v. 9. *Cernuat*] Sic Flor. Baſ. 2. & Scaliger. Bertin. Baſ. 1. Roman. & Aldus. *Corruerat*, male. Vide Indicem.

v. 12. *Arenoſa humo*] Bert. *arenoſæ humi*.

v. 20. *Vt habitus & habitudo*] lib. 9. *Vt indicabat habitus & habitudo*.

v. 22. *Vt fata decreuerint*] τοὺς γὰρ μοιρῶν ἀπειρίτους ὅρους περιϊδεῖν μὲν δυνατὸν, ἐκφεύγειν δὲ οὐκ ἐφικτόν, ait Heliodorus lib 2. pagin. 106. Vide Herodotum libr. 3. & 9. Notas noſtras ad Minutium Felicem.

verſ. 25. *Ignaro relata*] Bertin. *ignaruro r.* Vnde

corrigunt

corrigunt alii, *ignarum relata.* Ego à vulgatis non discedo.

v. 26. *Gratas gratias*] Bert. *Grates gratas.*

v. 24. *Vsu venire*] Rom. *vsu euenire.*

v. 27. *Auocauit*] Palat. & Bert. *aduocauit*, male. Vide Indicem.

v. 38. *Quo beneficio*] Repone antiquam lectionem ex Bertin. Florent. Roman. & Aldo, *quod beneficium.*

v. 31. *Prouecto*] Bert *peruecto.*

v. 32. *Seorsim abiere*] Rom. *seuorsum a.*

v. 33 *Ingressus*] alii, *ingressa.* Bertin, *ingressus.*

v. 35. *Annuis*] Bert, *concurrit.*

v. 36. *Primoribus*] Bert. *prioribus*, male.

v. 37. *Qui extra vrbem totam pomœrium colit*] Sic Florent. 1 secundus legit, *qui extra pomœrium & vrbem totam colit.* Palat. *vocem pomœrium* inducit. Lucianus: οἱ δὲ εἰδέναι τὸν ἵππαρχον τοῦτον ἔλεγον καὶ ὅποι τῆς πόλεως οἰκεῖ. καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτε μίαν θεράπαιναν τρέφει, καὶ τὴν αὑτοῦ γαμετὴν, μόνας. ἔστι δὲ φιλαργυρώτατος δεινῶς. ἐπεὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐγεγόνειμεν, κηπός τις ἔνδον ἦν, καὶ οἰκίδιον ἀνεκτὸν, ἔνθα ὁ ἵππαρχος ᾤκει.

Pag. 112. v. 1. *Ampliter nummatus*] Bert. *a. munitus* male.

v. 2. *Sordis infimæ*] Iuuenalis Sat. 14. v. 124.

— *Cogit minimas ediscere sordes.*

& Horatius:

Sordidus à tenui multum distabit. —

v. 5. *Cum vxore etiam calamitatis suæ comite habitat*] Sic rescripsi ex Flor. Bert. & Rom. vulgo, *Cum vxorem e. c. s. c. h. beat.*

v. 6. *Habitu mendico*] Bert & Rom. *h. mendicantis* alii, *habitu mendici.*

v. 8. *Prospicue*] Ita Bertinus, alij, *perspicue*. inepte. Vide Indicem.

v. 10. *Et cum dicto modico secus progressus, ianuam pulsare vocaliter incipio*] Notat morem antiquorum, apud quos, si quis ostium pulsabat, etiam fortius solebat clamare: Libanius in Inuido fol. 3. 9. ἐξελθὼν ἕωθεν. καὶ κεκλεισμένας ἰδὼν τὰς τοῦ γε τινος θύρας, οὐκ εἰσῆλθον. ὃν προσελθὼν κρούσας ἐκάλουν. ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήκουε, πάνυ σφόδρα κόπτω· καὶ βοῶν μόλις ἤκουσα παρὰ τοῦ τὰ ἔνδον ἀπιέναι. Vide Helladium apud Photium fol. 875. & Muretum Var lect. lib. 1. cap. 17.

v. 13. *Heus tu, qui tam fortiter fores verberasti*] Confer Lucianum, ex quo ad verbum hæc mutuatus est Apuleius noster.

peregrinantem] Bertin. *peregrinaturum*.

Fortiter] Rom. Bert. & Ald *firmiter*.

Sub qua specie mutuari cupis] Hieronymus Tom. 6. in Matthæum cap. 21. *Posuerant numularios, qui mutuam sub cautione darent pecuniam, proque vsuris accipiebant varias species.*

vers. 15. *Meliora, inquam ominare, & post responde.* Magis placet Bertini codicis lectio, *meliora, inquam, nomina & potius responde, an intra ædes.*

v. 19. *Hæc ibidem operitor*] In Flor. Bert. & Pal. cl. *i. me operiminor.*

v. 20. *Foribus*] alii *ædibus.*

v. 25. *Properiter*] alii, *perniciter*, Rom. *prosperiter.*

v. 23 *Assidebat pedes vxor*] Liquidissime vera lectio, quam Beroaldus frustra immutat in *penes u.* Vide Colui notas, Lipsium ad Annal. Taciti. & Casaubonum ad Lampridium p. 333. & seq.

v. 30.

v. 30. *Nam præ metu latronum nulla est fabula*] Flor. 1. Lipsianus & Palatinus habent, *n. p. m. l. n. e. scibula* Flor. 2. Ro. & Bas. *n. p. m. l. n. est fibula*. Aldus: *P. m. l. n. est esula* alii, *præ m. l. n. e. cibilla*. Beroaldus: *p. m. l. nulla sessibula*. Idque rectum est, vnde omnes cæteras lectiones ἀπολακτίζω, vt ineptas, & vacuas. Plautus Pœnulo Scena, *Negotii vim, qui volet,* &c.

Quæ tibi oleant stabulum statum sellam & sessibulum.

v 34. *Conjicerem*] alii *Conuincerem*.

v. 40. *Hecates anus*] Florent. *Ales anus*. Bert. *alefanus*, male. Vide Iulianum Epist. ad Iamblichum p. 299. Ang. Politian. Centur. Miscell. cap. 24. Cœlium Rhodig antiq. lect. lib. 30. cap. 11. & Andream Schottum Obseruat. lib. 2. cap. 29.

Pag. 113. v. 1. *Conde*] Bert. *crede*.

v. 3. *Profer*] Pal. *Proferas*, Bert *perfer*.

v. 7. *Quæ itineris vbique nos*] Auget Bertinus, *q. i. v. rite nos* bene.

v 9. *Summe præcipuum*] Rom. *s. principium*. Roaldus, *summum principium*.

v. 15. *Aspernatus*] Puto hanc vocem abundare.

v. 17. *Post aliquam multum temporis*] Sic Scaliger & Coluius. Flor. *p. aliquantulum multum t.* Bertin. *aliquantulum multum t.* Floridis: *Post aliquammultos dies affuerim*. Apologia *Sed hæc defensio, vt dixi, aliquam multum à me remota est* libr. 11. Metamorph. *Patrium Larem reuisurus post aliquam multum temporis.*

v. 12. *Cibatui prospicerem*] Mox post *Cœnæ affatim piscatus prospexerimus.*

v. 18. *Innadit, ac comiter desolatus*] Pal. *innadit*

deat a.c. d. male. Nota hic obiter morem antiquum osculandi amicos & hospites. De quo videndus Stewechius, & Muretus ad Catullum pag. 23.

v. 20. *Exinde cum è Vastio magistro*] Sic Rom. Ald. & Venet. Bas. 1. *exinde è Vestio m.* Bert. *exinde Euastio.* Stewechius. *E. cum Astij a magistro.* Flor. & Lipsii codex τὸ *Vastio* ignorat.

v. 22. *Voti gaudeo*] Videtur aliquid deesse.

v. 23. *Congruentem*] Bert.. *conuenientem.*

v. 22. *Lixas & virgas*] Lælius Bisciola Subseci uar. lib. 14 cap. 21.

v. 24 *Ædilem gerimus*] id est, officium ædile siue ædilitatem. vt Plautus loquitur in Sticho Scena: *Quis nam obsecro.* &c. vt Scaliger *adilatum g.* legit, cui non subscribo hoc loco.

v. 34. *Iam inquit, iam nec*] Sic Manuscripti omnes.

v. 31. *Quanti parasti*] Aldus, *quantum p.*

v. 32 *Sedentem*] Flor. *sedebat.*

v. 33. *Pro ædilitatis imperio*] Ad ædiles cura fori rerumque venalium pertinebat, & hi solebant fallaciis vendentium occurrere, improbasque illorum merces proturbare. Plato de legibus lib. 6. fol. 276. Sudas in voce ἀγορανόμοι. Brissonius in Lexico Iuris, verbo *ædiles.*

Abnuebam] Lib. 2. *Tantum scelus abnuebat.* Lib. 6. *Venus inquisitionis abnuens.*

v. 36. *Indicatis*] Sic Bert. Flor. & Bas. 2. *Venditatis.*

Thessaliæ regionis] Stewechius τὸ *regionis* delet. Sic Ouidius 1. Tristium Eleg. 2. Alexandriam *vrbem Alexandri* vocat, Vide Colvii Notas.

v. 36. *Ad instar*] alii, *instar.*

v. 37.

v.37. *Diducitis)* vulgo *ducitis.*

Pag.114.v.4. *Valido consilio)* Scoppius *callido c.*

v.5. *Cubiculum)* alii, *cubiculo.*

v.12. *Obstinationi sua)* alii, *obstinationis sua.*

v.16. *Protuli)* Rom. *pertuli*, male.

v.17 *Primoribus)* Bert. *primatibus.*

v.18. *Vbi me)* τὸ *me* non est in Bertino.

v.20. *Incerta verborum salebra balbutire)* libr.10. *Ore semiclauso balbutiens nescio quas affanias effutire.*

v.22. *Concedere)* Rom. *concederem.*

v.24. *Optata)* Basil. *exoptata.*

EMENDATIONES AD LIB. II. METAMORPHOSEON.

v.31. *Sol nouus diem fecit)* Caius Matius apud Agellium lib.15.c.21.

Iamiam albicascit Phœbus, & recentatur
Commune lumen hominibus voluptasq;.

v.31. *Emersus)* Venet. *euersus*, male. Tertullian. de carne Christi cap.6. *Apelles posteaquam à disciplina Marcionis in mulierem carne lapsus est, & dehinc in virgine Philumene Spiritu euersus est*, rescribe, *Sp. emersus est.*

Anxius alioquin) τὸ *alioquin* delet Bertinus.

v.34. *Thessaliæ loca tenere, quo artis Magicæ)* Scholiastes Horatii Epode 5. *Thessalia regio est Græciæ vicina, vbi magia viget plurimum, & herbæ magicæ abundant. Quare ab aliquibus illa dicitur inuentum Thessalum.* Hinc D. Chrysostomus in Epist. Pauli ad Ephesios cap.4. homil.15. *Thessalam* pro venefica ponit, inquiens: ὁ ἀπελθὼν δήπου ὁ μυρία πρότερον λοιδο-

ῥησαμένη τῇ ἀθλίᾳ καὶ ταλαιπώρῳ, ἢ κασαλίδα δὲ ἐξεπίτελαι προσε-στῶσαι καλοῦσα. Plin.li.30.c.1. Suidas Θετταλὴ γυνή.

v.38.*Singula*) alii, *cuncta*.

v.41.*De homine duratos lapides*) Quid credendum ſit de transformationibus, quæ arte Dæmonum hominibus videntur accidere, docet nos Auguſtin. de Ciuit. Dei lib.18 c.18, & de *Spiritu & anima* c.26. fol. 618. Lib.2. *ad Simplic*. quæſt.3. & in quæſtion. Vet. & Nou. Teſt. qu.27. Bodin. de *Magorum Dæmonomania* libr.2.c.6. Del-rio Inquiſ. Mag. libr.2 c.18.

Pag.115 v.4 *Id genus pecua*) Lipſii codex, *id genus* ignorat.

v.7. *Nullo quidem initio*) Lipſius malit, *n.q. indicio*.

v.8 *Dum in luxu nepotali ſimul oſtiatim*) Scal. *Dum lixa temulento ſimilis oſtiatim*. Palat. *dum inceſſu t.ſ.o.* Cod. Lipſii, *dum luxu temulento ſ.* Ego retinui Bertini & Florentini Codicis lectionem.

v.2. *Corporibus humanis*) alii, *cruoribus h.* recte.

v.9. *Neſcius*) Pal. *inſcius*.

v.11. *Famulatione*) Flor. *Famulitione*.

v.10. *Et ecce mulierem quampiam*) Lucian. καὶ τοῦτο γυναῖκά τινα ὁρῶ προσιοῦσαν ἐπὶ νέῳ εὐπορουμένην, ὅσον ἦν ἐκ τ᾽ ὁδοῦ συμβαλεῖν. ἱμάτια γὰρ ἀνθινὰ καὶ παῖδες συχνοὶ καὶ χρυσίον περιττόν. ὡς δὲ πλησιαίτερον γίνομαι, προσαγορεύει με ἡ γυνή, καὶ ἀμείβομαι αὐτῇ ὁμοίως.

v.11 *Accelerato veſtigio*) infra: *dum accelero veſtigiū*

v.12 *In genis*) Ita Bertinus, alii, *in gemmis*.

Implexum) Flor. *infleſſum*. Moris olim & etiam nunc veſtes auro intexere. Hier. Ep.22. de cuſto. virg. ad Euſtoch. *Quæ maritorum inflammantur honoribus quas Eunuchorum greges ſepiunt in quarum veſtib. attenuata in filū auri metalla texuntur*. Ou.3. Met. v.556.

-- *& pictis intextum veſtibus aurum.*

Cydo-

Cydonius de *contemnenda morte* pag. 11. τὸ δὲ αὐτοῦ μηχανᾶται καὶ περὶ τὴν ἀμπελόνην, οὐ πρὸς τὰς τῶν ὡρῶν μόνον ὑποβολὰς τοῖς ἱματίοις φραττόμενος· ὀλίγης γὰρ ἂν ἔδει πρὸς τοῦτο φροντίδος. νῦν δὲ ἐκεῖνο μὲν τῇ φύσει καὶ ζώοις ἀπέρριψεν. ὁ δὲ λίχνος πολλὴν κἂν τοῖς ἱματίοις ἐξεῦρεν αὐτοῦ τὴν ἁβρότητα καὶ γῆς καὶ ὕλης διαφορὰν ἐξήτησε, καὶ λίθους ἐξεῦρε καὶ χρυσὸν συνέφηνε καὶ παντοδαπῶν ζώων τε καὶ φυτῶν ἰδέας ἐν τούτοις διέγραψε, καὶ ἱματίων ἰδέας ἄλλας ἄλλοις ἀπένειμεν, ὡς ἂν ἕκαστος γένους ἢ ἀξίας, ἢ ἡλικίας ἔχων τυγχάνῃ.

v. 14. *Iam grauis in annis*) Sic Flor. & Aldus. Horat. lib. 1. Satyr. 1. *Miles annis grauis.*

v. 15. *Hic Lucius*) dele τὸ *hic* ex Flor.

v. 16. *Incertum quid*) Rom. codex, *incertum quidnam.*

v. 17. *Accedis & salutas*) Pal. & Fl. *accedas & saluta.*

v. 18. *Vereor ignota mihi fæmina*) ἀρχαϊσμός.

v. 17. *Ipse parentem*) Bert. *etiam vel ipsam parentem.*

Et statim in rubore suffusus) sic Aldus. τὸ *in* non agnoscit Flor. & Rom. Supra tamen dicit: *Senex grauis in annis.* & lib. 8. *In hebeti pigritia ferox*, & li. 2. *vini cadum in ætate pretiosi.*

v. 19. *Reiecto capite*) Bert. & Coluius *deiecto c.*

v. 20. *Generosa prola*) Rom. & Flor. *g. probitas.*

v. 21. *Sed & cætera corporis inexplicabiliter ad regulam congruentia*) Sic edidit Vulcanius suadentibus Scaligero & Grutero, Rom. & Aldus, *s. e. c. c. inæquabiliter a. r. qua diligenter aliquid affingunt, sunt congruentia.* Flor. 1 *sed et cuncta corporis exsecrabiliter.* Flor. 2. *s. & cætera inexecrabiliter a. r. qua diligenter aliquid affingunt.* Bertin. *c. c. execrabiliter quam diligenter aliqui adsignant.* male.

Ad regulam) à fabris sumpsit metaphorã. Zachar. cap. 2. v. 1. vocatur γεωμετρικὸν σχοινίον. Esai. 33. v. 2. σπαρτίοι γεωμετρίας.

v.22.*Succulenta*)Flor.*fuculenta gracilitas.*

v.23.*Flauum*) Flaui capillitii magna olim cura, magnus honos. Statius Achil.*1.*verf.*162.*

—fuluoq́, nitet coma gratior auro.

Ouidius de Cydippe:

Hoc faciunt flaui crines & eburnea ceruix.

& lib.2.Faft.de Lucretia:

Forma placet, niueusq́, color, flauiq́, capilli.

v.24. *In aſpectu micantes prorſus aquilino*) Sic edidit Coluius. In Flor. eſt, *in aſpectu m.p.a.* Aldus *i. aſpectus m.p.aquilonis.* Rom.*i.a.m.p.aquilinos.* Roaldus, *in aſpectu minores p.a.* male.

v.25.*Floridi*)Flor *floridum.* Bertin.*floridus.*

v.32. *Ego ſum Byrrana illa*) Lucianus pag.342. καί φησιν, ἐγὼ Ἀβροιά εἰμι, εἴποτε τῆς σῆς μητρὸς φίλην ἀκούεις. καὶ ἡμᾶς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνης γενομένους φιλῶ, ὥσπερ οὓς ἔτεκεν αὐτή. τί οὖν οὐχὶ παρ' ἐμοὶ καταλύεις ὦ τέκνον; ἀλλὰ σοὶ μὲν ἔφην πολλὴ χάρις. αἰδοῦμαι δὲ οὐδὲν ἀνδρὶ φίλῳ ἐγκαλῶν. ἔπειτα φεύγειν τὴν ἐκείνου οἰκίαν. ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη, καταγόμαι παρὰ σοί. ποῖ δὲ, ἔφη, καὶ καταλύσῃ; παρὰ Ἱππάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ ἔφην; μηδαμῶς εἶπεν ὦ μῆτερ τοῦτο εἴπῃς. λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμὲ, ὥστε καὶ ἐγκαλέσαι αὐτῆς τῇ τρυφῇ.

v.28.*Socia fui*)Dele τὸ *fui* ex Bert & Flor.

v.30.*Vna coaluimus*) Bertin. *ambae c.*

v.40.*Altercamur*)*Stevvechius*)*alternamus.* Roaldus, *altricamur.* male. vide Indicem.

Pag.116.v.2. *Attollebant*)Flor.& Lipſii liber, *attolerabant.*

v.3.*Sine greſſu pila*) Roald.*ſupergreſſu p.* recte.

verf.11. *Sic unde latratus*) Bert.*ſic unum latratus,* male.

v.8. *Canes vtrinq́, ſecus*) Roald. *C. utrinſque ſecus.* Bene.

v. 4. *Decitantes*) Colutius, *delibantes*.

v. 5. *Ecce lapis Parius*) Bert. & Rom. *e contra lapis P.*

v. 11. *De faucibus lapideis*) vulgo, *d. f. lapidis*.

vers. 13. *Signifex*) Flor. & Lipsii liber & Rom. *signifer*.

In pectus arduis) Rom. & Aldus, *impetus arduus*. male.

v. 15. *Muscis & herbis*) Bert. *Meiacis & herbis*. Flor. 1. *mustis & h.*

v. 19. *Ars aemula naturae*) Author Rhetor. ad Herennium lib. 3. *Ars imitatur naturam*. Plin. libr. 33. *Accessit ars picturae, didicit homo naturam prouocare*. Chalcidius in Platonis Timaeum pag. 268. *Imitantur naturam ars & disciplina.*

v. 20. *Mustulentus autumnus*) libr. 9. *Post mustulentas autumni delitias.* Columella lib. 10. de cultu hortorum:

Cum satur autumnus quassans sua tempora pomis
Sordibus & musto spumantes exprimit vuas.

Vide Boethium libr. 1. de Consolat. Philos. Nonnum Dionysiac. lib. 10. Oppianum de Venat. lib. 1. Arnob. libr. 1.

v. 21. *Et si fontes*) Bert. *Et si fomites*.

v. 23. *Vt rure pendentes*) alii, *vt vite pendentes*.

v. 25. *Actaeon curioso*) Flor. *Actaeon simulachrum curioso*. Lege, *Actaeonis simulachrum c.*

ver. 26. *In dorsum proiectus*) Flor. 1. *in dam. versum prolectus*. Flor. 2. *inde iam proiectus*, male.

v. 30. *Praecepit*) Bert. *praecipit*.

v. 31. *Vt anxie tibi metuo*) Lucianus: οὐ γὰρ μεμψόμεθα, καί με τῆς χειρὸς λαβομένη ἄγε πορρωτέρω, ἢ λέγε πρὸς ἐμὲ

φυλάττειν μοι ἔφη τὴν Ἱππάρχου γυναῖκα πάσῃ μηχανῇ. μάγος γάρ ἐστι δεινὴ, καὶ μάχλος· καὶ πᾶσι τοῖς νέοις ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμόν. καὶ εἰ μή τις ὑπακούσει αὐτῇ, τοῦτον τῇ τέχνῃ ἀμύνεται, καὶ πολλοὺς μετεμόρφωσεν εἰς ζῷα, τοὺς δὲ τελέως ἀπώλεσε. σὺ δὲ καὶ νέος εἶ τέκνον, καὶ καλὸς, ὥστε εὐθὺς ἀρέσαι γυναικί. καὶ ξένος, πρᾶγμα εὐκαταφρόνητον. ἐγὼ δὲ πυθόμενος, ὅτι τὸ πάλαι μοι ζητούμενον, οἴκοι παρ' ἐμοὶ κάθηται, προσεῖχον αὐτῇ οὐδὲν ἔτι. ὡς δέ ποτε ἀφείθην, ἀπῄειν οἴκαδε, λαλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ· ἄγε δὴ σὺ ὁ φάσκων ἐπιθυμεῖν ταύτης τῆς παραδόξου θέας, ἔγειρέ μοι σεαυτὸν, καὶ τινα εὕρισκε σοφίαν, ἵνα τεύξῃ τούτων, ὧν ἐρᾷς. καὶ ἐπὶ τὴν θεράπαιναν τὴν Παλαίστραν ἤδη ἀποδύου. τῆς γὰρ γυναικὸς τοῦ ξένου καὶ φίλου πόρρω ἵστασο, κἀπὶ ταύτης κυλιόμενος, καὶ γυμναζόμενος, καὶ ταύτῃ συμπλεκόμενος, εὖ ἴσθι, ὡς ῥᾳδίως γνώσῃ. Δοῦλοι γὰρ τὰ δεσποτῶν ἐπίστανται καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά.

v.38. *Submergere nouit*) Coluius, *mergit* legit, ſed contra fidem manuſcriptorum omnium.

v.39. *(Cum quemquam*) Bertin. *ſimul quenquam.*

v.40. *Sumitur*) Baſil. 1. *capitur*. Gruterus, *vritur.*

Quem dicis hoſpitem) τὸ *hoſpitem* delet Palatin.

Ilico in eum & oculum & animum detorquet) vide Muſæum de Herone & Leandro v. 69.

Pag. 117. v. 1. *Faſtidiens*) Palat. & Flor. *faſtidiens.*

v.3. *Hac tibi trepido*) Aldus, *h.t. trepidanda.*

Et cauenda) τὸ *&* male omittit Flor.

v.9. *Prorſus in ipſum barathrum præcipitare*) Plaut. Trinum. Sce. *Multas res* &c. *Qui in amorem ſe præcipitauit, peius periit, quam ſi ſaxo ſaliat.*

v.4. *Perpetuum*) alii, *perpetim.*

v.11. *Salue propere addito*) Artemid. li. 1. c. 85. ἔρρωσο δὲ καὶ ὑγίαινε, οὔτε λέγειν οὔτε ἀκούειν ἀγαθόν. οὐ γὰρ προσιόντες ἀλλήλοις, οὔτε μέλλοντες τι πράττειν, ταῦτα λέγουσιν ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἀπαλλαττόμενοι ἀλλήλων, καὶ πρὸς ὕπνον τρεπόμενοι.

v.13. *Amenti similis*) Seneca Thebaid. v.427: *Vadit furenti similis.*

Accelero vestigium) Pal. & Bert. *celero v.*

v.15 *Fabulis miseris*) Sic Flor. Ald. & Ro. Vulc. & Colu. *f. miscellis*. Beroal. *f. milesiis*, quod placet Scoppio.

Implere pectus) Petronius: *Ite nunc mortales, & magnis cogitationibus pectora implete.*

v.19 *Annixe*) Flor. & Lipsii liber, *enixe.*

v.24 *Retrorsa*) Bert. *retrorsus.*

v.23 *Vultu prodidit*)

-- -- *Quis enim bene celat amorem?*
Eminet indicio prodita flamma suo.

Medea Iasoni apud Ouid. Ep.12 v.39

v.24 *Substitit*) Gabriel Rolandius, *subdidit.*

Quod bonum felix) vide Brissonii formulas lib. 3 p. 271 & seq.

v.25 *Licet salutare non erit*) Rom. & Ald. *L. insalutare non erit*, male.

v.27 *Pedibus in sententiam vado*) lib. 6. *Totis animis latrones in eius vadunt sententiam.*

v.30 *Viscum*) Scaliger, *viscus*, Rom. & Aldus, *iscum*. vide Colvii notas.

Pulpam frustratim confectam in abacum ad pascua iurulenta) Locus mendo non caret, Flor. legunt, *p. iururenta & amba compascuai*. Scal. *p. f. c. adiposam & iurulentam*. Bert. *p. f. confectam ambas compascue iurulentam*. Vulcan. *p. f. c. ad patis iurulenta*. Roman. *abacum ad pascua hyrulenta*. Nos Lipsianam emendationem cæteris prætulimus.

v.31 *Mihi ariolabar*) Flor. *inde ariolabar.*

v.32 *Linea tunica*) Palat. *lintea t.* æque bene.

v.38 *Inundabat*) Sic Msti. Beroald. *nudabat*, vulgo, *vndabat*, male.

Immisso capite] Ald.& Rom. *& misso c.* Bert. *e-misso c.* recte.

vers. 28. *Ad ingluuiem*] Ita omnes Manuscripti, quod falsi & audaces emendatores inepte mutarunt, *adgulam*, vel *ad jugulam*. Festus: *Ingluuies à gula dicta. hinc & ingluuiosus, & gluto, & gulo.*

v.27. *Laqueum induo*] Cicero in Verrem Orat. 4 *Induere se in laqueos.*

v.30. *Disrumpitur*] Rom. *dirumpitur.*

Decidens] Rom. Bas.1.& Aldus, *recidens.*

v.34. *Stratus innolutus*] Flor. *Stertisi.*

v.36. *Immerito*] Vulgo, *merito.* Vide Indicem.

v.37. *Curiosus*] alii, *furiosus.*

vers 40. *Et ecce inquam*] τὸ *inquam* abest à Palatino.

Pag.110. vers.2. *Olore*] Sic Bertin. Florent. & Pal. *odore.*

v.3. *Perfusus*] vulgo, *percussus*, male. Infra *non sanguine, sed lotio perfusus es.*

v.5. *Oloris*] Flor. *odoris.*

v.6. *At ego miser*] Rom. & Ald. *at ego mire.* Guilhelmius, *At ego mi ere.*

vers. 7. *Intentionem eius denuo deriuo*] Bertin. *i. e. d. diruo.* Fuluius: *interrogationem e. denuo deriuo.*

vers. 8. *Itineris matuti gratiam carpimus*] Flor. Ful. *i. m. g. capimus.* minus recte. Statius libr.1. Thebaid.

sublimes raptim per inane volatus
Carpit.——

Ouid.1. Trist. Eleg.10. — *remige carpit iter.*
Et —— *placuit pede carpere campos.*

vers. 11. *Curiosè, sedulo*] Gruterus, *curioso oculo.* Sed

Sed nil mutandum. Nam lib. 2. etiam aduerbia duo *vndique omnifariam* copulat. Et Cicero lib. 2. Epist. ad Brutum. *Tandem aliquando Romæ esse cœpimus.* Vide Indicem.

v. 13. *Poculis & vino sepultus*] Ambrosius de Abraham lib. 1. cap. 6. *Qui vino nimio indulgent, iacent sepulti.* Virg. 2. Æneid. Marius Victori. in Genesim. v. 402.

v. 17. *Crapula distentos*] lib. 2 *iam & ipse crapula distentus protinus exsurgo.*

v. 18. *Quod poculis minus temperaui*] lib. 3. *Tunc igitur a poculis temperaui.*

v. 24. *Genua quatior*] Ouid. 2. Metamorph. vers. 180.

——*genua intremuere timore.*

vers. 16. *Medici fidi*] Bert. *medici fictricilo.* Gruterus, *medici viri.* Lipsius. *Medici fici* vel *medici vices.* alii, *medicum filij.* Hallucinantur. *Medicum fidum* lib. 10. Metamorph. appellat, compertæ fidei, id est, spectatissimum, boni nominis & consummatæ peritiæ. E contra medico malo & malitioso *nota perfidia* nomen imponit.

v. 17. *Grauia somniare*] Nicephorus Patriarcha Constantinopolitanus in Oneirocriticis.

αἱ τῶν ὀνείρων τὰς σκιώδεις ἐμφάσεις
ψευδεῖς ὀνείρους κοιλίας δηλοῖ γόμος,
πολλὴ πόσις τε καὶ κάρωσις ἀκρατὴς.

Cicero de diuinatione libr. 1. fol. 185. *Vera quidem multo plura euenirent* (Somnia) *si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & vino perturbata & confusa cernimus.*

vers. 20. *Cruore humano*] Bertin. *cocliore h.* malè.

v. 23. *Sum mihi*] idem non agnoſcit particulam *mihi*.

v. 26. *Tibi adeſt*] τὸ *adeſt*, delet Bertin.

v. 28. *Reſideamus*] Pal. Roman. & Aldus. *reſidamus*.

v. 30. *Intentiore acie*] Rom. & Ald. *interiore macie*, male.

v. 35. *Crebritas*] Flor. *Breuitas*.

Pag. 111. v. 1. *Ignauus ibat*] Bert & Rom. & Baſ. *Ignauius ibat*. Ouid. metamorph. v. 456.

Ibat & attritas verſabat viuus arenas.

v. 2. *Æmulos in colorem*] Bert. *a. in colore*.

Explere latice fontis lacteo] Pal. *explete l. f. l.* Ianus Gruterus, *e. l. f. tacito*. Iſacius Pontanus, *e. l. f. Bracteo*. Errant. Laticem lacteum dicit puram & candidam aquam. Seneca Oedip. v. 495. *Niueique lactis fontes*. Et virgil. 8. Æneid. —*lactea colla*. & Suetonius, *lacteam ceruicem* pro pulchra & candida poſuerunt.

v. 3. *Opertus palliolo in planiorem*] Flor. *o. paululum i. p.*

v. 9. *Cernuat*] Sic Flor. Baſ. 2. & Scaliger. Bertin. Baſ. 1. Roman. & Aldus. *Corruerat*, male. Vide Indicem.

v. 12. *Arenoſa humo*] Bert. *arenoſæ humi*.

v. 20. *Vt habitus & habitudo*] lib. 9. *Vt indicabat habitus & habitudo*.

v. 22. *Vt fata decreuerint*] τοὺς γὰρ μοιρῶν ἀτρέπτους ὅρους παρελθεῖν μὴ δυνατὸν, ἐκφεύγειν δὲ οὐκ ἐφικτόν, ait Heliodorus lib 2. pagin. 106. Vide Herodotum libr. 3. & 9. Notas noſtras ad Minutium Felicem.

verſ. 25. *Ignaro relata*] Bertin. *ignaruro r.* Vnde corrigunt

corrigunt alii, *ignarum relata.* Ego à vulgatis non discedo.

v.26. *Gratas gratias*] Bert. *Grates gratas.*

v.24. *Vsu venire*] Rom. *vsu euenire.*

v.27. *Auocauit*] Palat. & Bert. ***aduocauit***, male. Vide Indicem.

v. 38. *Quo beneficio*] Repone antiquam lectionem ex Bertin. Florent. Roman. & Aldo, ***quod beneficium.***

v 31. *Prouecto*] Bert *peruecto.*

v.32. *Seorsim abiere* Rom. *lauorsum a.*

v.33 *Ingressus* alii, *ingressu.* Bertin. ***ingressus.***

v.35. *Annuit*] Bert. *concurrit.*

v.36. *Primoribus* Bert. *prioribus* male.

v. 37. *Qui extra vrbem totam pomœrium colit*] Sic Florent. 1 secundus legit, *qui extra pomœrium & vrbem totam colit.* Palat. *vocem pomœrium* inducit. Lucianus: ὁ δὲ εἰδέναι τὸν ἵππαρχον τοῦτον ἔλεγον καὶ ὅπου τῆς πόλεως οἰκεῖ. καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτε μίαν θεράπαιναν τρέφει, καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν, μόνας. ἐστὶ γὰρ φυλαργυρώτατος δεινῶς. ἐπεὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐγενόμεθα, κῆπός τις ἔνδον ἦν, καὶ οἰκίδιον ἀνεκτὸν, ἔνθα ὁ ἵππαρχος ᾤκει.

Pag.112. v.1. *Ampliter nummatus*] Bert. *a.* ***munitus*** male.

v.2. *Sordis infimæ*] Iuuenalis Sat. 14. v. 124.

— *Cogit minimas ediscere sordes.*

& Horatius:

Sordidus à tenui multum distabit. —

v. 5. *Cum vxore etiam calamitatis suæ comite habitat*] Sic rescripsi ex Flor. Bert. & Rom. vulgo, ***Cum*** *vxorem e.c.s.c.h. habeat.*

v.6. ***Habitu mendico***] Bert & Rom. *h.* ***mendicantis*** alii, ***habitu mendici.***

v.8. *Prospicue*] Ita Bertinus, alij, *perspicue*. inepte. Vide Indicem.

v.10. *Et cum dicto modico secus progressus, ianuam pulsare vocaliter incipio*] Notat morem antiquum, apud quos, si quis ostium pulsabat, etiam forinsecus solebat clamare: Libanius in Inuido fol 3 9. ἐξελθὼν ἔωθεν. καὶ κεκλεισμένας ἰδὼν τὰς τοῦ γείτονος θύρας, οὐκ εἰωθὸς. ὃν προσελθὼν κρούσας ἐκάλουν. ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήκουσε, πάνυ σφόδρα κόπτω· καὶ βοῶν μόλις ἤκουσα παρὰ τοῦ τὰς ἔνδον ἀπιέναι. Vide Helladium apud Photium fol. 87 & Muretum Var lect. lib. 1. cap. 17.

v.13. *Heus tu, qui tam fortiter fores verberasti*] Confer Lucianum, ex quo ad verbum hæc mutuatus est Apuleius noster.

peregrinantem] Bertin. *peregrinaturum*.

Fortiter] Rom. Bert. & Ald *firmiter*.

Sub qua specie mutuari cupis] Hieronymus. Tom. 6. in Matthæum cap. 21. *Posuerant numularios, qui mutuam sub cautione darent pecuniam, proq; vsuris accipiebant varias species.*

vers. 15. *Meliora, inquam ominare, & post responde.* Magis placet Bertini codicis lectio *meliora, inquam, nomina & potius responde, an intra ædes.*

v.19. *Hæc ibidem operitor*] In Flor. Bert. & Pal. est, i. *me operiminor.*

v.20. *Foribus*] alii *ædibus.*

v.25. *Properiter*] alii, *perniciter*, Rom *prosperereter.*

v.23 *Assidebat pedes vxor*] Liquidissime vera lectio, quam Beroaldus frustra immutat in *a penes u.* Vide Colui notas, Lipsium ad Annal. Taciti. & Casaubonum ad Lampridium p. 333. & seq.

v.30.

v. 30. *Nam præ metu latronum nulla est fabula*] Flor.1. Lipsianus & Palatinus habent, *n. p. m. l. n. e. scibula* Flor. 2. Ro. & Basl. *n. p. m. l. n. est fibula*. Aldus: *P. m. l. n. est esula*. alii, *præ m. l. n. e. cibilla*. Beroaldus: *p. m. l. nulla sessibula*. Idque rectum est, vnde omnes cæteras lectiones ἀποσκαλίζω, vt ineptas, & vacuas. Plautus Pœnulo Scena, *Negotii vim, qui volet*, &c.

Qua tibi oleant stabulum statum sellam & sessibulum.

v. 34. *Conjicerem*] alii *Conuincerem*.

v. 40. *Hecates anus*] Florent. *Ales anus*. Bert. *alefanus*, male. Vide Iulianum Epist. ad Iamblichum p. 299. Ang. Politian. Centur. Miscell. cap. 24. Cœlium Rhodig antiq. lect. lib. 30. cap. 11. & Andream Schottum Obseruat. lib. 2. cap. 29.

Pag. 113. v. 1. *Conde*] Bert. *crede*.

v. 3. *Profer*] Pal. *Proferas*, Bert *perfer*.

v. 7. *Quæ itineris vbique nos*] Auget Bertinus, *q. i. u. rite nos* bene.

v 9. *Summe præcipuum*] Rom. *s. principium*. Roaldus. *summum principium*.

v. 15. *Aspernatus*] Puto hanc vocem abundare.

v. 17. *Post aliquam multum temporis*] Sic Scaliger & Coluius. Flor. *p. aliquantulum multum t.* Bertin. *aliquantulum multum t.* Floridis: *Post aliquammultos dies affuerim*. Apologia *Sed hæc defensio, vt dixi, aliquam multum a me remota est* libr. 11. Metamorph. *Patrium Larem reuisurus post aliquam multum temporis.*

v. 12. *Cibatui prospicerem*] Mox post *Cœnæ affatim piscatus prospexerimus*.

v. 18. *Inuadit, ac comiter deosculatus*] Pal. *inua-*

deat a.c. d. male. Nota hic obiter morem antiquum osculandi amicos & hospites. De quo videndus Stewechius, & Muretus ad Catullum pag. 23.

v. 20. *Exinde cum è Vastio magistro*] Sic Rom. Ald. & Venet. Bas. 1. *exinde è Vestio m.* Bert. *exinde Euastio.* Stewechius. *E. cum Astij a magistro.* Flor & Lipsii codex τὸ *Vastio* ignorat.

v. 22. *Voti gaudeo*] Videtur aliquid deesse.

v. 23. *Congruentem*] Bert.. *conuenientem.*

v. 22. *Lixas & virgas*] Lælius Bisciola Subseciuar. lib. 14 cap. 21.

v. 24 *Ædilem gerimus*] id est, officium ædile s.. e ædilitatem. vt Plautus loquitur in Sticho Scena. *Quis nam obsecro.* &c. vt Scaliger *ædilatum g.* legit, cui non subscribo hoc loco.

v. 34. *Iam inquit, iam nec*] Sic Manuscripti omnes.

v. 31. *Quanti parasti*] Aldus, *quantum p.*

v. 32 *Sedentem*] Flor. *sedebat.*

v. 33. *Pro ædilitatis imperio*] Ad ædiles cura fori rerumque venalium pertinebat, & hi solebant fallaciis vendentium occurrere, improbasque illorum merces proturbare. Plato de legibus lib. 6. fol. 276. Sudas in voce ἀγορανόμοι. Brissonius in Lexico Iuris, verbo *ædiles.*

Abnuebam] Lib. 2. *Tantum scelus abnuebat.* Lib. 6. *Venus inquisitionis abnuens.*

v. 36. *Indicatis*] Sic Bert. Flor. & Bas. 2. *Venditatis.*

Thessaliæ regionis] Stewechius τὸ *regionis* delet. Sic Ouidius 1. Tristium Eleg. 2. Alexandriam *vrbem Alexandri* vocat, Vide Colui Notas.

v. 36. *Ad instar*] alii, *instar.*

v. 37.

v.37.*Diducitis*) vulgo *ducitis*.

Pag.114.v.4. *Val·do consilio*) Scoppius *callido c.*

v.5. *Cubiculum*) alii, *cubiculo*.

v.12. *Obstinationi sua*) alii, *obstinationis sua*.

v.16. *Protuli*) Rom. *pertuli*, male.

v.17 *Primoribus*) Bert. *primatibus*.

v.18. *Vbi me*) τὸ *me* non est in Bertino.

v.20. *Incerta verborum salebra balbutire*) libr.10. *Ore semiclauso balbutiens nescio quas affanias effutire.*

v.22. *Concedere*) Rom. *concederem*.

v.24. *Optata*) Basil. *exoptata*.

EMENDATIONES AD LIB. II. METAMORPHOSEON.

v.31. *Sol nouus diem fecit*) Catus Matius apud Agellium lib.15.c.21.

Iamiam albicascit Phœbus, & recentatur
Commune lumen hominibus voluptasque.

v.31. *Emersus*) Venet. *euersus*, male. Tertullian. de carne Christi cap.6. *Apelles posteaquam à disciplina Marcionis in mulierem carne lapsus est, & dehinc in virgine Philumene Spiritu euersus est*, rescribe, *Sp. emersus est.*

Anxius alioquin) τὸ *alioquin* delet Bertinus.

v.34. *Thessalia loca tenere, quo artis Magica*) Scholiastes Horatii Epode 5. *Thessalia regio est Gracia vicina, ubi magia viget plurimum, & herba magica abundant. Quare ab aliquibus illa dicitur inuentum Thessalum.* Hinc D. Chrysostomus in Epist. Pauli ad Ephesios cap.4. homil.15. *Thessalam* pro venefica ponit, inquiens: καὶ ἀπειλεῖς δήπου καὶ μυρία πρότερον λοιδο-

ῥηξαμένη τῇ ἀθλίᾳ καὶ ταλαιπώρῳ, θεσσαλίδα δ' ἐξεπίτευαν προσεστῶσαι καλοῦσαι. Plin.li.30.c.1. Suidas Θετταλὴ γυνή.

v.38.*Singula*) alii, *cuncta*.

v.41.*De homine duratos lapides*) Quid credendum ſit de transformationibus, quæ arte Dæmonum hominibus videntur accidere, docet nos Auguſtin. de Ciuit. Dei lib.18 c.18, & de *Spiritu & anima* c.26. fol. 618. Lib.2.*ad Simplic*.quæſt.3. & in quæſtion. Vet. & Nou.Teſt.qu.27. Bodin. de *Magorum Dæmonomania* libr.2.c.6. Del-rio Inquiſ. Mag.libr.2 c.18.

Pag.115 v.4 *Id genus pecua*) Lipſii codex, *id genus ignorat*.

v.7.*Nullo quidem initio*) Lipſius malit, *n.q.indicio*.

v.8 *Dum in luxu nepotali ſimul oſtiatim*) Scal. *Dum lixa temulento ſimilis oſtiatim*. Palat. *dum inceſſu t.ſ.o.* Cod.Lipſii, *dum luxu temulento ſ.* Ego retinui Bertini & Florentini Codicis lectionem.

v.2.*Corporibus humanis*) alii, *cruoribus h.* recte.

v.9.*Neſcius*) Pal. *inſcius*.

v.11.*Famulatione*) Flor. *Famulitione*.

v.10.*Et ecce mulierem quampiam*) Lucian. καὶ τοῦτο γυναῖκά τινα ὁρῶ προσιοῦσαν ἐπὶ νέῳ εὐπορουμένην, ὅσον ἦν ἐκ τῆς ὁδοῦ συμβαλεῖν. ἱμάτια γὰρ ἀνθινὰ καὶ παῖδες συχνοὶ καὶ χρυσίον περιττόν. ὡς δὲ πλησιαίτερον γίνομαι, προσαγορεύει με ἡ γυνή, καὶ ἀμείβομαι αὐτὴν ὁμοίως.

v.11 *Accelerato veſtigio*) infra: *dum accelero veſtigiũ*

v.12 *In genis*) Ita Bertinus, alii, *in gemmis*.

Implexum) Flor. *infleſſum*. Moris olim & etiam nunc veſtes auro intexere. Hier. Ep.22. de cuſto. virg. ad Euſtoch. *Quæ maritorum inflammantur honoribus quas Eunuchorum greges ſcipiunt in quarum veſtib. attenuata in filũ auri metalla texuntur*. Ou.3. Met.v.556.

-- *Et pictis intextum veſtibus aurum*.

Cydo-

Cydonius de *contemnenda morte* pag. 11. τὸ δὲ αὐτοῦ μηχανᾶται καὶ περὶ τὴν ἀμπεχόνην, οὐ πρὸς τὰς τῶν ὡρῶν μόνον ὑπερβολὰς τοῖς ἱματίοις φραττόμενος· ὀλίγης γὰρ ἂν ἔδει πρὸς τοῦτο φροντίδος. νῦν δὲ ἐκεῖνο μὲν τῇ φύσει καὶ ζώοις ἀπέρριψεν. ὁ δὲ λίχνος πολλὴν κἂν τοῖς ἱματίοις ἐξεῦρεν αὐτοῦ τὴν ἁβρότητα καὶ γῆς καὶ ὕλης διαφορὰν ἐζήτησε, καὶ αὐτὸς ἐξεῦρε καὶ χρυσὸν συνύφηνε καὶ παντοδαπῶν ζώων τε καὶ φυτῶν ἰδέας ἐν τούτοις διέγραψε, καὶ ἱματίων ἰδέας ἄλλας ἄλλοις ἀπένειμεν, ὡς ἂν ἕκαστος γένους ἢ ἀξίας, ἢ ἡλικίας ἔχων τυγχάνῃ.

v.14. *Iam grauis in annis*) Sic Flor. & Aldus. Horat. lib.1. Satyr.1. *Miles annis grauis.*

v.15. *Hic Lucius*) dele τὸ *hic* ex Flor.

v.16. *Incertum quid*) Rom. codex, *incertum quidnam.*

v.17. *Accedis & salutas*) Pal. & Fl. *accedas & saluta.*

v.18. *Vereor ignota mihi fœmina*) ἀρχαϊσμός.

v.17. *Ipse parentem*) Bert. *etiam vel ipsam parentem.*

Et statim in rubore suffusus) sic Aldus. τὸ *in* non agnoscit Flor. & Rom. Supra tamen dicit: *Senex grauis in annis.* & lib.8. *In hebeti pigritia ferox*, & li.2. *vini cadum in ætate pretiosi.*

v.19. *Reiecto capite*) Bert. & Colnius *deiecto c.*

v.20. *Generosa probitas*) Rom. & Flor. *g. probitas.*

v.21. *Sed & cætera corporis inexplicabiliter ad regulam congruentia*) Sic edidit Vulcanius suadentibus Scaligero & Grutero, Rom. & Aldus, *s.e.c c. inæquabiliter a.r. qua diligenter aliquid affingunt, sunt congruentia.* Flor.1 *sed et cuncta corporis exsecrabiliter.* Flor. 2. *s. & cætera inexecrabiliter a.r. qua diligenter aliquid affingunt.* Bertin. *c.c. execrabiliter quam diligenter aliqui adsignant.* male.

Ad regulam) à fabris sumpsit metaphorã. Zachar. cap. 2. v.1. vocatur γεωμετρικὸν σχοινίον. Esai. 33. v.2. σπαρτίον γεωμετρίας.

v.22. *Succulenta*) Flor. *suculenta gracilitas.*

v.23. *Flauum*) Flaui capillitii magna olim cura, magnus honos. Statius Achil. *1.* verſ. *162.*

—fuluoq́, nitet coma gratior auro.

Ouidius de Cydippe:

Hoc faciunt flaui crines & eburnea ceruix.

& lib. 2. Faſt. de Lucretia:

Forma placet, niueusq́, color, flauiq́, capilli.

v.24. *In aſpectu micantes prorſus aquilino*) Sic edidit Coluius. In Flor. eſt, *in aſpectum m.p.a.* Aldus *i. aſpectus n.p.aquilonis.* Rom. *i.a.m.p.aquilinos.* Roaldus, *in aſpectu minores p.a.* male.

v.25. *Floridi*) Flor *floridum.* Bertin. *floridus.*

v.32. *Ego ſum Byrrana illa*) Lucianus pag. *342.* καὶ φησὶν, ἐγὼ Ἀβροιά εἰμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλην ἀκούεις. καὶ ἡμᾶς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνης γενομένους φιλῶ, ὥσπερ οὓς ἔτεκεν αὐτή. τί οὖν οὐχὶ παρ' ἐμοὶ καταλύεις ὦ τέκνον; ἀλλὰ σοὶ μὲν ἔφην πολλὴ χάρις. αἰδοῦμαι δὲ οὐδὲν ἀνδρὶ φίλῳ ἐγκαλῶν. ἔπειτα φεύγειν τὴν ἐκείνου οἰκείαν. ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη, κατάγομαι παρὰ σοί. ποῖ δὲ, ἔφη, καὶ κατάξῃ; παρὰ Ἱππάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ ἔφη, μηδαμῶς εἴπῃν ὦ μῆτερ τοῦτο εἴπῃς. λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμὲ, ὥστε καὶ ἐγκαλέσαι αὐτῆς τῇ τρυφῇ.

v.28. *Socia fui*) Dele τὸ *fui* ex Bert & Flor.

v.30. *Vna coaluimus*) Bertin. *ambae c.*

v.40. *Altercamur*) *Stevvechius*) *alternamus.* Roaldus, *altricamur.* male. vide Indicem.

Pag.116. v.2. *Attollebant*) Flor. & Lipſii liber, *attolerabant.*

v.3. *Sine greſſu pila*) Roald. *ſupergreſſu p.* recte.

verſ.11. *Sic unde latratus*) Bert. *ſic vnum latratus,* male.

v.8. *Canes vtrinq́, ſecus*) Roald. *C. utrinſque ſecus.* Bene.

v.4.

v.4. *Decitantes*) Colvius, *delibantes.*

v.5. *Ecce lapis Parius*) Bert. & Rom. *é contra lapis P.*

v.11. *De faucibus lapideis*) vulgo, *d.f. lapidis.*

vers.13. *Signifex*) Flor. & Lipsii liber & Rom. *signifer.*

In pectus arduis) Rom. & Aldus, *impetus arduus.* male.

v.15. *Muscis & herbis*) Bert. *Meiacis & herbis.* Flor.1. *mustis & h.*

v.19. *Ars æmula naturæ*) Author Rhetor. ad Herennium lib.3. *Ars imitatur naturam.* Plin. libr.33. *Accessit ars picturæ, didicit homo naturam prouocare.* Chalcidius in Platonis Timæum pag. 268. *Imitantur naturam ars & disciplina.*

v.20. *Mustulentus autumnus*) libr.9. *Post mustulentas autumni delitias.* Columella lib.10. de cultu hortorum:

Cum satur autumnus quassans sua tempora pomis
Sordibus & musto spumantes exprimit vuas.

Vide Boethium libr.1. de Consolat. Philos. Nonnum Dionysiac. lib.10. Oppianum de Venat. lib.1. Arnob. libr.1.

v.21. *Et si fontes*) Bert. *Et si fomites.*

v.23. *Vt rure pendentes*) alii, *vt vite pendentes.*

v.25. *Actæon curioso*) Flor. *Actæon simulachrum curioso.* Lege, *Actæonis simulachrum c.*

ver. 26. *In dorsum proiectus*) Flor.1. *in dam. versum prolectus.* Flor.2. *inde iam proiectus*, male.

v.30. *Præcepit*) Bert. *præcipit.*

v.31. *Ut anxie tibi metuo*) Lucianus: ἡ δὲ μειδιάσασα, καί μου τῆς χειρὸς λαβομένη ἄγει πορρωτέρω, καὶ λέγει πρὸς ἐμέ

φυλάττειν μοι ἔφη τὴν Ἱππάρχου γυναῖκα πάσῃ μηχανῇ. μάγος γάρ ἐστι δεινή, καὶ μάχλος· καὶ πᾶσι τοῖς νέοις ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμόν. καὶ εἰ μή τις ὑπακούσῃ αὐτῇ, τοῦτον τῇ τέχνῃ ἀμύνεται, καὶ πολλοὺς μετεμόρφωσεν εἰς ζῶα, τοὺς δὲ τέλεον ἀπώλεσε. σὺ δὲ καὶ νέος εἶ τέκνον, καὶ καλὸς, ὥστε εὐθὺς ἀρέσαι γυναικί. καὶ ξένος, πρᾶγμα εὐκαταφρόνητον. ἐγὼ δὲ πυθόμενος, ὅτι τὸ πάλαι μοι ζητούμενον, οἴκοι παρ' ἐμοὶ κάθηται, προσεῖχον αὐτῇ οὐδὲν ἔτι. ὡς δέ ποτε ἀφείθην, ἀπῄειν οἴκαδε, λαλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ· ἄγε δὴ σὺ ὁ λέγων ἐπιθυμεῖν ταύτης τῆς παραδόξου θέας, ἔγειρέ μοι σεαυτόν, καὶ τέχνην εὗρε σοφήν, ἢ τεύξῃ τούτων, ὧν ἐρᾷς. καὶ ἐπὶ τῆς θεραπαίνης τῆς Παλαίστρας ἤδη ἀποδύου. τῆς γὰρ γυναικὸς τοῦ ξένου καὶ φίλου πόρρω ἵστασο, κἀπὶ ταύτης κυλιόμενος, καὶ γυμναζόμενος, καὶ ταύτῃ συμπλεκόμενος, εὖ ἴσθι, ὡς ῥᾳδίως γνώσῃ. Δοῦλοι γὰρ τὰ δεσποτῶν ἐπίστανται καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά.

v.38. *Submergere nouit*) Coluius, *mergit* legit, ſed contra fidem manuſcriptorum omnium.

v.39. *Cum quemquam*) Bertin. *ſimulquenquam.*

v.40. *Sumitur*) Baſil. 1. *capitur*. Gruterus, *vritur.*

Quem dicis hoſpitem) τὸ *hoſpitem* delet Palatin.

Ilico in eum & oculum & animum detorquet) vide Muſæum de Herone & Leandro v.69.

Pag.117.v.1. *Faſtidiens*) Palat. & Flor. *faſtidiens.*

v,3. *Hac tibi trepido*) Aldus, *h.t. trepidanda.*

Et cauenda) τὸ *&* male omittit Flor.

v.9. *Prorſus in ipſum barathrum præcipitare*) Plaut. Trinum. Sce. *Multas res* &c. *Qui in amorem ſe præcipitauit, peius perit, quam ſi ſaxo ſaliat.*

v.4. *Perpetuum*) alii, *perpetim.*

v.11. *Salue propere addito*) Artemid. li. 1. c. 85. ἔρρωσο δὲ καὶ ὑγίαινε, οὔτε λέγειν οὔτε ἀκούειν ἀγαθόν. οὐ γὰρ προσιόντες ἀλλήλοις, οὔτε μέλλοντες τι πράττειν, ταῦτα λέγουσιν ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἀπαλλαττόμενοι ἀλλήλων, καὶ πρὸς ὕπνον τρεπόμενοι.

v.13.

v.13. *Amenti similis*) Seneca Thebaid. v.427: *Vadit furenti similis.*

Accelero vestigium) Pal. & Bert. *celero v.*

v.15 *Fabulis miseris*) Sic Flor. Ald. & Ro. Vulc. & Colu. *f. misellis*. Beroal. *f. milesiis*, quod placet Scoppio.

Implere pectus) Petronius: *Ite nunc mortales, & magnis cogitationibus pectora implete.*

v.19 *Annixe*) Flor. & Lipsii liber, *enixe.*

v.24 *Retrorsa*) Bert. *retrorsus.*

v.23 *Vultu prodidit*)

-- - *Quis enim bene celat amorem?*

Eminet indicio prodita flamma suo.

Medea Iasoni apud Ovid. Ep.12 v.39

v.24 *Substitit*) Gabriel Rolandius, *subdidit.*

Quod bonum felix) vide Brissonii formulas lib. 3 p. 271 & seq.

v.25 *Licet salutare non erit*) Rom. & Ald. *L. insalutare non erit*, male.

v.27 *Pedibus in sententiam vado*) lib. 6. *Totis animis latrones in eius vadunt sententiam.*

v.30 *Viscum*) Scaliger, *viscus*, Rom. & Aldus, *inscum.* vide Colvii notas.

Pulpam frustratim confectam in abacum ad pascua iurulenta) Locus mendo non caret, Flor. legunt, *p. iururenta & amba compascuae i.* Scal. *p. f. c. adiposam & iurulentam.* Bert. *p. f. confectam ambas compascue iurulentam.* Vulcan. *p. f. c. adipatis iurulenta.* Roman. *abacum ad pascua hyrulenta.* Nos Lipsianam emendationem cæteris prætulimus.

v.31 *Mihi ariolabar*) Flor. *inde ariolabar.*

v.32 *Linea tunica*) Palat. *lintea t.* æque bene.

v.38 *Inundabat*) Sic Msti. Beroald. *nudabat*, vulgo, *undabat*, male.

Isto aspectu defixus) Rom.& Ald. *i.aspecto.* Florẽt, *i.adfectu.* De Philos. Morali: *Ea stupore defigit immobilis.* Lib.9. *Familia totius ad extremum stuporem deciderunt.*

Obstupui) Ald. *Obstipui.*

v.40. *Festiue)* Palat. *festine.*

Pag.118.v.3. *A meo oculo)* Bert.& Ald. *à me, à foculo.* male.

ver.12. *Statuta ratio est)* Ita Mstus Florentinus & Bertin. alii, *s. ratione.*

v.17. *Amicula dimouent)* Bert. *a. remouent.*

Nudam pulchritudinem) Istiusmodi nuditas maxime viros ad libidinem incendit, vt notat Lucianus in Amor, pag.189. Et Propertius lib.2. eleg.16.

v.19. *Quam de vestis aureo colore)* Scapha ancilla apud Plautum Mostellar. actu 1. scen.3.

Quin tu te exornas moribus lepidis, quam lepida
tute es.
Non vestem amatores mulieris amant, sed vestis
fartum.

vide Musæum v.37.

v.21. *Capillo spoliaueris)* vulgo, *cap.exspoliaueris.*

v.22. *Cælo deiecta)* Ausonius.

Orta salo, suscepta solo, patre edita cælo,
Æneadum genetrix, hic habito alma Venus.

v.25. *(Comitata)* Palat. *communicata.*

Cinnama fragrans) lib.6. *& fragrans balsama Venus.*

Baltheo suo cincta) Loquitur de cæstu Veneris, de quo Homerus Iliad.14.v.216.& nostram olim ad Arnobium.

v.28. *Contra solis aciem fulgurat)* Nonnus Dionysiac.5.v.135.de *Cadmo:*

εἴποτε

εἴποτε δινεύων φρενοτερπέα κύκλον ὀπωπῆς ὀφθαλμοὺς ἐλέλιξεν, ὅλη σελάγιζε σελήνη φέγγει μαρμαίρουσα. καὶ εἴποτε βόστρυχα σείσας αὐχένα γυμνὸν ἔθηκεν, ἐφαίνετο φωσφόρος ἀστήρ.

v.29. *Gratiam variat*) Alii, *grauem variat.*

v.30. *In lenem mellis deprimitur umbram*) Lucianus in amoribus pag. 250. γυναικὶ δὲ ἀεὶ πάσῃ ἡ τοῦ χρώματος ἐπισιλβεῖ χάρις, καὶ δαψιλεῖς μὲν ἀπὸ τῶν βοστρύχων τῆς κεφαλῆς ἕλικες ὑακίνθοις τὸ καλὸν ἀνθοῦσιν ὅμοια πορφύροντες οἱ μὲν ἐπινώτιοι κέχυνται μεταφρένων κόσμος. οἱ δὲ παρ' ὦτα καὶ κροτάφους πολὺ τῶν ἐν λειμῶνι οὐλότεροι σελίνων.

v.31. *Coruina nigredine cærulos*) Lucianus fol. 222. αἱ μὲν γὰρ φαρμάκοις ἐρυθραίνειν δυναμένοις πρὸς ἥλιον μεσημβρείαν τοὺς πλοκάμους ἴσα ταῖς τῶν ἐρίων χροιαῖς ξανθῷ μεταβάπτουσιν ἄνθει, τὴν ἰδίαν κατακρίνουσαι φύσιν, ὁπόσαις δὲ ἀρκεῖν ἡ μέλαινα χαίτη νομίζεται, τὸν γεγαμηκότων πλοῦτον εἰς ταύτην ἀναλίσκουσιν, ὅλην Ἀραβίαν σχεδὸν ἐκ τῶν τριχῶν ἀποπνέουσαι, σιδηρᾶ τε ὄργανα πυρὸς ἀμβλείᾳ φλογὶ λιανθέντα βίᾳ τῶν ἑλίκων οὐλότητα διαπλέκει.

v.32. *Guttis Arabicis obunctus*) Delicatiores crines solebant vnguentis odoratis perfundere. Hieronymus contra Iouinian. c. 37. Photius Biblioth. fol. 780. Martialis lib. 9. Epigr. 77.

Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat.

Ouid. Heroid. Epist. 23.

Veste tegor uili, nullum est in crinibus aurum,
Non Arabum noster dona capillus olet.

v.33. *Pectinis arguti dente discriminatus*) L. 4. C. de vestib. Holoser. *Arguto pectine fila decurrant.* Virgil.

Arguto coniux percurrit pectine telas.

Lucianus pag. 227. ἀκόλουθοι δὲ καὶ παιδαγωγοί, χορὸς αὐτοῦ κόσμιος ἕπονται, τὰ σεμνὰ τῆς ἀρετῆς ἐν χερσὶν ὄργανα κρατοῦντες, οὐ

παριστῶ κτηνὸς ἀντομαῖς κόμην καταψήχειν. δυναμένας, οὐδὲ ἰσοπλεῖα τῶν αὐτομόρφων χαρακτήρων ἀγράφους εἰκόνας, ἀλλ᾽ ἡ πολυπλυχοι δέλτοι κατόπιν ἀκολουθοῦσιν.

v.34 (*Coactus*) vulgati, *coartus*.

Adinstar) alii *instar*.

v.36 *Sobole spissus*) Coluius, *s. sparsus*. Gruter. susp. li.4 c. 7 *s. spirosus*. Rom. edit. *s. spirisus*. Vera est emendatio Yuonis Villiomari siue Scaligeri l.3.c.7. in Locos controuersos Titii. *sobole, spirisque* quem vide.

v.39 *Distrinxerit*) ita Aldinus Codex. Rom. Flo. & Bertin. *distinxerit*. vide Coluii notas.

v.40 *Videri*) Sic MSS. omnes. Lipsius, *audire* legit, Coluius *abire*.

v.41 *Inordinatus ornatus addebat gratiam*) Ambr. lib.1. de virgin. f.77. *In vobis reiecta decoris cura plus placet, & hoc ipsum quod vos non ornatis, ornatus est.*

P.119. v.5 *Protinus*) Flor.1. alii, *Pronus*.

v.6 *Sauium impressi*) Autor libri de amicitia apud Augustinum tom.4. c.6. *Est osculum corporale, quod impressione fit labiorum.* Plautus in Casina, *impingere suauium*. in Curcul. *Sauium oppegit.* Vide Notas ad Minutium f.5.

v.8 *Dulce & amarum gustulum carpis*) Bert. *d. e. a. iusculum cape*. Plautus Pseudolo scen.1. act.1. *Dulce & amarum vna nunc misces mihi.* Truculs act.2 sc.3. *Postquam scio dulce & amarum quid sit ex pecunia.* Et in Cistellaria, act.1. sc.1. *Namque amor & melle & felle est fœcundissimus, gustu dat dulce amarum ad satietatem vsque oggerit.* Melcager Anthol.l.7.

αὐτοδιαιτε μάλιστα τί μοι χροὸς Ἡλιοδώρας
ψαύεις ὀκ προλιποῦσ᾽ εἰαρινὰς κάλυκας;
ἢ σύγε μηνύεις ὅτι καὶ γλυκὺ καὶ δυσάνεκτον
πικρὸν ἀεὶ κραδίᾳ κέντρον ἔρωτος ἔχει;

Et

Et Plato amorem γλυκύπικρον nominat.

v.9.*Ne nimia mellis dulcedine diutina bilis*) Suidas: τὸ γλυκὺ μὲν ἐστὶ τὴν αἴσθησιν, πικρὸν δὲ τὴν ἀνάδοσιν. χολῆς δὲ ποιητικὸν αὐτό φασιν εἶναι, καὶ τρέπειν τοὺς χυμοὺς εἰς τοὐναντίον τῆς γεύσεως. Hinc Antholog. I. c. 48.

πᾶν τὸ περισσὸν ἄκαιρον, ὅθεν λόγος ἐστὶ παλαιὸς·
ὡς καὶ τοῦ μέλιτος τὸ πλέον ἐστὶ χολή.

v.11.*Sauiolo*)Rom.*Basiolo.*

ver.20.*Cubiculum adiero*)Flor.& Bert.*cubiculum tuum adero.*

v.15.*Occursantis linguæ*) Confer cum his Achillem Tatium pap.58.lib.2.vbi inter alia ait: αἱ δὲ γλῶτται πρὸ τοῦ χρόνου φοιτῶσιν ἀλλήλαις εἰς ὁμιλίαν, καὶ ὡς δύνανται, βιάζονται κἀκεῖναι φιλεῖν.

v.21.*Præpara*)Flor.*Compara.*

v.16.*Adlubescente*)Flor.*alliuescente*,male.

v.24.*Porcum opimum*)Flor.& Palat.*p. optimum.*

v.25.*Vini cadum in ætate pretiosi*)Flor.*v. c. iam æ. p.* sed nihil mutandum.

v.28.*Restinguat*)Pal,*restringat.*

v.29.*Nauigium*) Bert.*nauigio.*

v.28.*Alacrem vigorem libidinis incutiat*) Ambros. de pœnitentia lib.1 c.16 *Pascitur libido conuiuiis, nutritur delitiis, vino accenditur, ebrietate flammatur.* Aretæus Cappadox de acutor. morb. curat. fol. 163. οἶνος γὰρ θάλψις μέν ἐστι νεύρων, μάλθαξις δὲ ψυχῆς, ἐπανάκλησις δὲ ἡδονῆς, γονῆς χύεσις καὶ προσέκλησις ἀφροδισίων. Vide Notata ad Arnobium p.120 lib.7. Libanii Sophistæ progym. fol.122

v.32 *Concinnaticiam mensulã*)alii, *concinnaticã m.*

v.35 *In auernum lacum*)Pal,*in latus curuum*, male.

v.37.*Recreabar animi*) Sic recte Mssti alii, *r. animo*, male.

v.8. *Prospicue*] Ita Bertinus, alij, *perspicue*. inepte. Vide Indicem.

v.10. *Et cum dicto modico secus progressus, ianuam pulsare vocaliter incipio*] Notat morem antiquum apud quos, si quis ostium pulsabat, etiam forinsecus solebat clamare: Libanius in Inuido fol. 3?9. ἐξελθὼν ἔωθεν. καὶ κεκλεισμένας ἰδὼν τὰς τοῦ γείτονος θύρας, οὐκ εἴσω ᾔει. ὃν προσελθὼν κρούσας ἐκάλουν. ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήκουσε, πάνυ σφόδρα κόπτων· καὶ βοῶν μόλις ἤκουσα παρὰ τοῦ ταύτην ἔνδον ἀπιέναι. Vide Helladium apud Photium fol. 875. Muretum Var lect. lib. 1. cap. 17.

v.13. *Heus tu, qui tam fortiter fores verberasti*] Confer Lucianum, ex quo ad verbum hæc mutuatus est Apuleius noster.

peregrinantem] Bertin. *peregrinaturum*.

Fortiter] Rom. Bert. & Ald *firmiter*.

Sub qua specie mutuari cupis] Hieronymus. Tom. 6. in Matthæum cap. 21. *Posuerant numularios, qui mutuam sub cautione darent pecuniam, proq. vsuris accipiebant varias species*.

vers. 15 *Meliora, inquam ominare, & post responde*. Magis placet Bertini codicis lectio *meliora, inquam, nomina & potius responde, an intra ædes*.

v.19. *Hæc ibidem operitor*] In Flor. Bert. & Pal. est i. *me operiminor*.

v.20. *Foribus*] alii *ædibus*.

v.25. *Properiter*] alii, *perniciter*, Rom. *prosperere* ter.

v.23 *Assidebat pedes vxor*] Liquidissime vera lectio, quam Beroaldus frustra immutat in *a penes n*. Vide Colum not. , Lipsium ad Annal. Taciti. & Casaubonum ad Lampridium p. 333. & seq.

v. 30.

v. 30. *Nam præ metu latronum nulla est fabula*] Flor.1. Lipsianus & Palatinus habent, *n.p.m.l.n.e. scibula* Flor.2. Ro. & Bas. *n.p.m.l.n.est fibula*. Aldus: *P.m.l.n.est esula* alii, *præ m.l.n.e.cibilla*. Beroaldus: *p.m.l.nulla cessibula*. Idque rectum est, vnde omnes cæteras lectiones ἀπολακτίζω, vt ineptas, & vacuas. Plautus Pœnulo Scena, *Negotii vim, qui volet*, &c.

Qua tibi oleant stabulum statum sellam & sessibulum.

v.34. *Conjicerem*] alii *Conuincerem*.

v.40. *Hecates anus*] Florent. *Ales anus*. Bert. *alesanus*, male. Vide Iulianum Epist. ad Iamblichum p.299. Ang. Politian. Centur. Miscell. cap. 24. Cœlium Rhodig antiq. lect. lib.30. cap.11. & Andream Schottum Obseruat. lib.2. cap.29.

Pag.113. v.1. *Conde*] Bert. *crede*.

v.3. *Profer*] Pal. *Proferas*, Bert *perfer*.

v.7. *Quæ itineris vbique nos*] Auget Bertinus, *q.i.v. rite nos* bene.

v 9. *Summe præcipuum*] Rom. *f. principium*. Roaldus. *summum principium*.

v.15. *Aspernatus*] Puto hanc vocem abundare.

v.17. *Post aliquam multum temporis*] Sic Scaliger & Coluius. Flor. *p. aliquantulum multum t.* Bertin. *aliquantulum multum t.* Floridis: *Post aliquammultos dies affuerim*. Apologia *Sed hæc defensio, vt dixi, aliquam multum a me remota est* libr.11. Metamorph. *Patrium Larem reuisurus post aliquam multum temporis*.

v.12. *Cibatui prospicerem*] Mox post *Cœnæ affatim piscatus prospexerimus*.

v.18. *Inuadit, ac comiter deosculatus*] Pal. *inua-*

deat a.c.d. male. Nota hic obiter morem antiquum osculandi amicos & hospites. De quo videndus Stewechius, & Muretus ad Catullum pag. 23.

v. 20. *Exinde cum è Vastio magistro*] Sic Rom. Ald. & Venet. Bas. 1. *exinde è Vestio m.* Bert. *exinde Euastio.* Stewechius. *E. cum Astij a magistro.* Flor. & Lipsii codex τὸ *Vastio* ignorat.

v.22. *Voti gaudeo*] Videtur aliquid deesse.

v.23. *Congruentem*] Bert. *conuenientem.*

v.22. *Lixas & virgas*] Lælius Bisciola Subsecivar. lib. 14 cap. 21.

v.24 *Ædilem gerimus*] id est, officium ædile sive ædilitatem. vt Plautus loquitur in Sticho Scena: *Quis nam obsecro.* &c. vt Scaliger *ædilatum g.* legit, cui non subscribo hoc loco.

v.34. *Iam inquit, iam nec*] Sic Manuscripti omnes.

v.31. *Quanti parasiti*] Aldus, *quantum p.*

v.32 *Sedentem*] Flor. *sedebat.*

v.33. *Pro ædilitatis imperio*] Ad ædiles cura fori rerumque venalium pertinebat, & hi solebant fallaciis vendentium occurrere, improbasque illorum merces proturbare. Plato de legibus lib. 6. fol. 276. Suidas in voce ἀγορανόμοι. Brissonius in Lexico Iuris verbo *ædiles.*

Abnuebam] Lib. 2. *Tantum scelus abnuebat.* Lib. 6. *Venus inquisitionis abnuens.*

v.36. *Indicatis*] Sic Bert. Flor. & Bas. 2. *Venditatis.*

Thessaliæ regionis] Stewechius τὸ *regionis* delet. Sic Ouidius 1. Tristium Eleg. 2. Alexandriam *vrbem Alexandri* vocat, Vide Colvii Notas.

v.36. *Adinstar*] alii, *instar.*

v.37. *Diducitis*) vulgo *ducitis*.

Pag.114.v.4. *Val do consilio*) Scoppius *callido c.*

v.5 *Cubiculum*) alii, *cubiculo*.

v.12. *Obstinationi sua*) alii, *obstinationis sua*.

v.16. *Protuli*) Rom. *pertuli*, male.

v.17 *Primoribus*) Bert. *primatibus*.

v.18. *Vbi me*) τὸ *me* non est in Bertino.

v.20. *Incerta verborum salebra balbutire*) lib.10. *Ore semiclauso balbutiens nescio quas affanias effutire.*

v.22. *Concedere*) Rom. *concederem*.

v.24. *Optata*) Basil. *exoptata*.

EMENDATIONES AD LIB. II METAMORPHOSEON.

v.31. *Sol nouus diem fecit*) Caius Matius apud Agellium lib.15.c.21.

Iamiam albicassit Phœbus, & recentatur
Commune lumen hominibus voluptasq;.

v.32. *Emersus*) Venet. *euersus*, male. Tertullian. de carne Christi cap.6. *Apelles posteaquam à disciplina Marcionis in mulierem carne lapsus est, & dehinc in virgine Philumene Spiritu euersus est*, rescribe, *Sp. emersus est.*

Anxius alioquin) τὸ *alioquin* delet Bertinus.

v.34. *Thessalia loca tenere, quo artis Magica*) Scholiastes Horatii Epode 5. *Thessalia regio est Gracia vicina, vbi magia viget plurimum, & herba magica abundant. Quare ab aliquibus illa dicitur inuentum Thessalum.* Hinc D. Chrysostomus in Epist. Pauli ad Ephesios cap.4. homil.15. *Thessalam* pro venefica ponit, inquiens: ὦ ἀτελῶς δήσαν ὦ μυρία πρότερον λοιδο-

ρησαμένη τῇ ἀθλίᾳ καὶ ταλαιπώρῳ, θεσσαλίδα δ' ἐξαπίτειαι περιεσῶσαι καλοῦσα. Plin.li.30.c.1.Suidas Θετταλὴ γυνή.

v.38.*Singula*) alii,*cuncta.*

v.41.*De homine duratos lapides*) Quid credendum sit de transformationibus, quæ arte Dæmonum hominibus videntur accidere, docet nos Augustin. de Ciuit.Dei lib.18 c.18,& de *Spiritu & anima* c.26.fol. 618.Lib.2.ad *Simplic.*quæst.3.& in quæstion. Vet.& Nou.Test.qu.27.Bodin. de *Magorum Dæmonomania* libr.2.c.6.Del-rio Inquis.Mag.libr.2 c.18.

Pag.115 v.4 *Id genus pecua*) Lipsii codex,*id genus* ignorat.

v.7.*Nullo quidem initio*) Lipsius malit,*n.q.indicio.*

v.8 *Dum in luxu nepotali simul ostiatim*) Scal.*Dum lixa temulento similis ostiatim.* Palat.*dum incessu t.s.o.* Cod.Lipsii,*dum luxu temulento s.*Ego retinui Bertini & Florentini Codicis lectionem.

v.2.*Corporibus humanis*) alii,*cruoribus h.* recte.

v.9.*Nescius*) Pal.*inscius.*

v.11.*Famulatione*) Flor.*Famulitione.*

v.10.*Et ecce mulierem quampiam*) Lucian. κἂν τούτῳ γυναῖκά τινα ὁρῶ προσιοῦσαν ἔτι νέαν εὐπορουμένην, ὅσον ἦν ὁρᾶν· τὸ δ' οὐ συμβαλεῖν. ἱμάτια γὰρ ἀνθινὰ καὶ παῖδες συχνοὶ καὶ χρυσίον περιττόν. ὡς δ' ἤδη πλησιαίτερον γίνομαι, προσαγορεύει με ἡ γυνή, καὶ ἀμείβομαι αὐτῇ ὁμοίως.

v.11 *Accelerato vestigio*) infra: *dum accelero vestigiū*

v.12 *In genis*) Ita Bertinus, alii,*in gemmis.*

Implexum) Flor. *inflexum.* Moris olim & etiam num vestes auro intexere.Hier.Ep.22.de custo.virg. ad Eustoch. *Quæ maritorum inflammantur honoribus quas Eunuchorum greges sepiunt in quarum vestib. attenuata in filū auri metalla texuntur.*Ou.3.Met.v.556.

-- *& pictis intextum vestibus aurum.*

Cydo-

Cydonius de *contemnenda morte* pag. 11. τὸ δὲ αὐτοῦ μηχανᾶται καὶ περὶ τὴν ἀμπελόνην, οὐ πρὸς τὰς τῶν ὡρῶν μόνον ὑποβολὰς τοῖς ἱματίοις φραττόμενος· ὀλίγης γὰρ αὖ ἔδει πρὸς τοῦτο φροντίδος. νῦν δὲ ἐκεῖνο μὲν τῇ φύσει καὶ ζώοις ἀπέρριψεν. ὁ δὲ λόγος πολλὴν κἂν τοῖς ἱματίοις ἐξεῦρεν αὐτοῦ τὴν ἁβρότητα καὶ γῆς καὶ ὕλης διαφορὰν ἐζήτησε, καὶ αὖθις ἐξεῦρε καὶ χρυσὸν συνέφηνε καὶ παντοδαπῶν ζώων τε καὶ φυτῶν ἰδέας ἐν τούτοις διέγραψε, καὶ ἱματίων ἰδίας ἄλλας ἄλλοις ἀπένειμεν, ὡς ἂν ἕκαστος γένους ἢ ἀξίας, ἢ ἡλικίας ἔχων τυγχάνῃ.

v.14. *Iam grauis in annis*) Sic Flor. & Aldus. Horat. lib. 1. Satyr. 1. *Miles annis grauis.*

v.15. *Hic Lucius*) dele τὸ *hic* ex Flor.

v.16. *Incertum quid*) Rom. codex, *incertum quidnam.*

v.17. *Accedis & salutas*) Pal. & Fl. *accedas & saluta.*

v.18. *Vereor ignota mihi fœmina*) ἀρχαϊσμός.

v.17. *Ipse parentem*) Bert. *etiam vel ipsam parentem.*

Et statim in rubore suffusus) sic Aldus. τὸ *in* non agnoscit Flor. & Rom. Supra tamen dicit: *Senex grauis in annis.* & lib. 8. *In hebeti pigritia ferox*, & li. 2. *vini cadum in ætate pretiosi.*

v.19. *Reiecto capite*) Bert. & Coluius *deiecto c.*

v.20. *Generosa probis*) Rom. & Flor. *g. probitas.*

v.21. *Sed & cætera corporis inexplicabiliter ad regulam congruentia*) Sic edidit Vulcanius suadentibus Scaligero & Grutero, Rom. & Aldus, *s. e. c. c. inæquabiliter a. r. qua diligenter aliquid affingunt, sunt congruentia.* Flor. 1 *sed et cuncta corporis exsecrabiliter.* Flor. 2. *s. & cætera inexecrabiliter a. r. qua diligenter aliquid affingunt.* Bert. *in. c. c. execrabiliter quam diligenter aliqui adsignant.* male.

Ad regulam) à fabris sumpsit metaphorā. Zachar. cap. 2. v. 1. vocatur γεωμετρικὸν σχοινίον. Esai. 33. v. 2. σπαρτίον γεωμετρίας.

v.22.*Succulenta*) Flor. *ſuculenta gracilitas.*

v.23. *Flauum*) Flaui capillitii magna olim cura, magnus honos. Statius Achil. *1.* verſ. *162.*

—fuluoq́, nitet coma gratior auro.

Ouidius de Cydippe:

Hoc faciunt flaui crines & eburnea ceruix.

& lib. 2. Faſt. de Lucretia:

Forma placet, niueusq́, color, flauiq́, capilli.

v.24. *In aſpectu micantes prorſus aquilino*) Sic edidit Coluius. In Flor. eſt, *in aſpectu m. p. a.* Aldus *i. aſpectus n. i. p. aquilonis.* Rom. *i. a. m. p. aquilinis.* Roaldus, *in aſpectu minores p. a.* male.

v.25. *Floridi*) Flor *floridum.* Bertin. *floridus.*

v.32. *Ego ſum Byrrhana illa*) Lucianus pag. 342. καὶ φησὶν, ἐγὼ Ἄβροιά εἰμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλην ἀκούεις. καὶ ὑμᾶς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνης γενομένους φιλῶ, ὥσπερ οὓς ἔτεκεν αὐτή. τί οὖν οὐχὶ παρ' ἐμοὶ καταλύεις ὦ τέκνον; ἀλλὰ σοὶ μὲν ἔφην πολλὴ χάρις. αἰδοῦμαι δὲ οὐδὲν ἀνδρὶ φίλῳ ἐγκαλῶν. ἔπειτα φεύγειν τὴν ἐκείνου οἰκίαν. ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη, καταγόμεθα παρὰ σοί. ποῖ δὲ, ἔφη, καὶ κατάγῃ; παρὰ Ἱππάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ ἔφην; μηδαμῶς εἶπεν ὦ μῆτερ τοῦτο εἴπῃς. λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γίγνεται εἰς ἐμὲ, ὥστε καὶ ἐγκαλέσαι αὐτῷ τῇ τρυφῇ.

v.28. *Socia fui*) Dele τὸ *fui* ex Bert & Flor.

v.30. *Vna coaluimus*) Bertin. *ambae c.*

v.40. *Altercamur*) *Stevvechius*) *alternamus.* Roaldus, *altricamur.* male. vide Indicem.

Pag. 116. v. 2. *Attollebant*) Flor. & Lipſii liber, *attolerabant.*

v.3. *Sine greſſu pilæ*) Roald. *ſupergreſſu p.* recte.

verſ. 11. *Sicunde latratus*) Bert. *ſic vnum latratus,* male.

v.8. *Canes vtrinq́, ſecus*) Roald. *C. vtriuſque ſecus.* Bene.

v. 4. *Decitantes*) Coluius, *delibantes*.

v. 5. *Ecce lapis Parius*) Bert. & Rom. *è contra lapis P.*

v. 11. *De faucibus lapideis*) vulgo, *d. f. lapidis*.

vers. 13. *Signifex*) Flor. & Lipsii liber & Rom. *signifer*.

In pectus arduis) Rom. & Aldus, *impetus arduus*. male.

v. 15. *Muscis & herbis*) Bert. *Meiacis & herbis*. Flor. 1. *mustis & h.*

v. 19. *Ars æmula naturæ*) Author Rhetor. ad Herennium lib. 3. *Ars imitatur naturam*. Plin. libr. 33. *Accessit ars picturæ, didicit homo naturam prouocare*. Chalcidius in Platonis Timæum pag. 268. *Imitantur naturam ars & disciplina*.

v. 20. *Mustulentus autumnus*) libr. 9. *Post mustulentas autumni delitias*. Columella lib. 10. de cultu hortorum:

Cum satur autumnus quassans sua tempora pomis
Sordibus & musto spumantes exprimit vuas.

Vide Boethium libr. 1. de Consolat. Philos. Nonnum Dionysiac. lib. 10. Oppianum de Venat. lib. 1. Arnob. libr. 1.

v. 21. *Et si fontes*) Bert. *Et si fomites*.

v. 23. *Vt rure pendentes*) alii, *vt vite pendentes*.

v. 25. *Actæon curioso*) Flor. *Actæon simulachrum curioso*. Lege, *Actæonis simulachrum c.*

ver. 26. *In dorsum proiectus*) Flor. 1. *in dam. versum prolectus*. Flor. 2. *inde iam proiectus*, male.

v. 30. *Præcepit*) Bert. *præcipit*.

v. 31. *Vt anxie tibi metuo*) Lucianus: ἡ δὲ μειδιάσασα, καί με τῆς χειρὸς λαβομένη ἄγει πορρωτέρω, καὶ λέγει πρὸς ἐμὲ

v.13. *Amenti similis*) Seneca Thebaid. v.427: *Vadit furenti similis.*

Accelero vestigium) Pal. & Bert. *celero v.*

v.15 *Fabulis miseris*) Sic Flor. Ald. & Ro. Vulc. & Colu. *f. misellis.* Beroal. *f. milesiis*, quod placet Scoppio.

Implere pectus) Petronius: *Ite nunc mortales, & magnis cogitationibus pectora implete.*

v.19 *Annixe*) Flor. & Lipsii liber, *enixe.*

v.24 *Retrorsa*) Bert. *retrorsus.*

v.23 *Vultu prodidit*)

-- -- Quis enim bene celat amorem?
Eminet indicio prodita flamma suo.

Medea Iasoni apud Ouid. Ep.12 v.39

v.24 *Substitit*) Gabriel Rolandius, *subdidit.*

Quod bonum felix) vide Brissonii formulas lib. 3 p. 271 & seq.

v.25 *Licet salutare non erit*) Rom. & Ald. *L. insalutare non erit*, male.

v.27 *Pedibus in sententiam vado*) lib. 6. *Totis animis latrones in eius vadunt sententiam.*

v.30 *Viscum*) Scaliger, *viscus*, Rom. & Aldus, *iuscum.* vide Colnii notas.

Pulpam frustratim confectam in abacum ad pascua iurulenta) Locus mendo non caret, Flor. legunt, *p. iururenta & amba compascuai.* Scal. *p. f. c. adiposam & iurulentam.* Bert. *p. f. confectam ambas compascue iurulentam.* Vulcan. *p. f. c. ad patis iurulenta.* Roman. *abacum ad pascua hyrulenta.* Nos Lipsianam emendationem cæteris prætulimus.

v.31 *Mihi ariolabar*) Flor. *inde ariolabar.*

v.32 *Linea tunica*) Palat. *lintea t.* æque bene.

v.38 *Inundabat*) Sic Msti. Beroald. *nudabat*, vulgo, *vndabat*, male.

K 4

Isto aspectu defixus) Rom.& Ald. *i. aspecto*. Florẽt, *i. adfectu*. De Philos. Morali: *Ea stupore defigit immobili*. Lib. 9. *Familia totius ad extremum stuporem deiecerunt*.

Obstupui) Ald. *Obstipui*.

v. 40. *Festiue*) Palat. *festine*.

Pag. 118. v. 3. *A meo oculo*) Bert. & Ald. *à me, à foculo*. male.

ver. 12. *Statuta ratio est*) Ita Mstus Florentinus & Bertin. alii, *s. ratione*.

v. 17. *Amicula dimouent*) Bert. *a. remouent*.

Nudam pulchritudinem) Istiusmodi nuditas maxime viros ad libidinem incendit, vt notat Lucianus in Amor, pag. 189. Et Propertius lib. 2. eleg. 16.

v. 19. *Quam de vestis aureo colore*) Scapha ancilla apud Plautum Mostellar. actu 1. scen. 3.

Quin tu te exornas moribus lepidis, quam lepida tute es.

Non vestem amatores mulieris amant, sed vestis fartum.

vide Musæum v. 37.

v. 21. *Capillo spoliaueris*) vulgo, *cap. exspoliaueris*.

v. 22. *Cælo deiecta*) Ausonius.

Orta salo, suscepta solo, patre edita cælo,
Æneadum genetrix, hic habito alma Venus.

v. 25. *Comitata*) Palat. *communicata*.

Cinnama fragrans) lib. 6. *& fragrans balsama Venus*.

Baltheo suo cincta) Loquitur de cæstu Veneris, de quo Homerus Iliad. 14. v. 216. & nos iam olim ad Arnobium.

v. 28. *Contra solis aciem fulgurat*) Nonnus Dionysiac. 5. v. 135. de *Cadmo*:

εὖτε

εἴποτε δινεύων φρενοτερπέα κύκλον ὀπωπῆς
ὀφθαλμοὺς ἐλέλιξεν, ὅλη σελάγιζε σελήνη
φέγγει μαρμαίρουσα. καὶ εἴποτε βόστρυχα σείσας
αὐχένα γυμνὸν ἔθηκεν, ἐφαίνετο φωσφόρος ἀστήρ.

v.29. *Gratiam variat*) Alii, *grauem variat.*

v.30. *In lenem mellis deprimitur umbram*) Lucianus in amoribus pag. 250. γυναικὶ δὲ ἀεὶ πάσῃ ἡ τοῦ χρώματος ἐπισιλβεῖ χάρις, καὶ δαψιλεῖς μὲν ἀπὸ τῶν βοστρύχων τῆς κεφαλῆς ἕλικες ὑακίνθοις τὸ καλὸν ἀνθοῦσιν ὅμοια πορφύροντες οἱ μὲν ἐπινώτιοι κέχυνται μεταφρένων κόσμος. οἱ δὲ παρ᾽ ὦτα καὶ κροτάφους πολὺ τῶν ἐν λειμῶνι οὐλότεροι σελίνων.

v.31. *Coruina nigredine cærulos*) Lucianus fol. 222. αἱ μὲν γὰρ φαρμάκοις ἐρυθραίνειν δυναμένοις πρὸς ἥλιον μεσημβρίαν τοὺς πλοκάμους ἴσα τῇ τῶν ἐρίων χροιαῖς ξανθῷ μεταβάπτουσιν ἄνθει, τὴν ἰδίαν κατακρίνουσαι φύσιν, ὁπόσαις δὲ ἀρκεῖν ἡ μέλαινα χαίτη νομίζεται, τὸν γεγαμηκότων πλοῦτον εἰς ταύτην ἀναλίσκουσιν, ὅλην Ἀραβίαν σχεδὸν ἐκ τῶν τριχῶν ἀποπνέουσαι, σιδηρᾶ τε ὄργανα πυρὸς ἀμβλείᾳ φλογὶ λιανθέντα βίᾳ τὴν ἑλίκων οὐλότητα διαπλέκει.

v.32. *Guttis Arabicis obunctus*) Delicatiores crines solebant vnguentis odoratis perfundere. Hieronymus contra Iouinian. c.37. Photius Biblioth. fol. 780. Martialis lib. 9. Epigr. 77.

Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat.

Ouid. Heroid. Epist. 23.

Veste tegor vili, nullum est in crinibus aurum,
Non Arabum noster dona capillus olet.

v.33. *Pectinis arguti dente discriminatus*) L. 4. C. de vestib. Holofer. *Arguto pectine fila decurrant.* Virgil.

Arguto coniux percurrit pectine telas.

Lucianus pag. 227. ἀκόλουθοι δὲ καὶ παιδαγωγοί, χορὸς αὐτοῦ κόσμιος ἕπονται, τὰ σεμνὰ τῆς ἀρετῆς ἐν χερσὶν ὄργανα κρατοῦντες, οὐ

περισσοῦ κτηνὸς ἀτιμίας κόμην καταψήχειν. δυναμένας, οὐδὲ ἰσοπλεῖα τῶν αὐτομόρφων χαρακτήρων ἀγράφους εἰκόνας, ἀλλ᾽ ἢ πολύπτυχοι δέλτοι κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσιν.

v.34 (*Coactus*) vulgati, *coartus*.

Adinstar) alii *instar*.

v.36 *Sobolespissus*) Coluius, *s. sparsus*. Grutet. susp. li.4 c.7 *s. spirosus*. Rom. edit. *s. spirisus*. Vera est emendatio Yuonis Villiomari siue Scaligeri l.3.c.7. in Locos controuersos Titii, *sobole spiri[s]ue* quem vide.

v.39 *Distrinxerit*) ita Aldinus Codex. Rom. Flo. & Bertin. *distinxerit*. vide Coluii notas.

v.40 *Videri*) Sic Mss. omnes. Lipsius, *audire* legit, Coluius *abire*.

v.41 *Inordinatus ornatus addebat gratiam*) Ambr. lib.1. de virgin. f.77. *In vobis resecta decoris cura plus placet, & hoc ipsum quod vos non ornatis, ornatus est.*

P.119. v.5 *Protinus*) Flor.1. alii, *Pronus*.

v.6 *Sauium impressi*) Autor libri de amicitia apud Augustinum tom.4. c.6. *Est osculum corporale, quod impressione fit labiorum.* Plautus in Casina, *impingere suauium.* in Curcul. *Sauium oppegit.* Vide Notas ad Minutium f.5.

v.8 *Dulce & amarum gustulum carpis*) Bert. *d. e. a. iusculum cape.* Plautus Pseudolo scen.1. act.1. *Dulce & amarum vna nunc misces mihi.* Truculact.2 sc.3. *Postquam scio dulce & amarum quid sit ex pecunia.* Et in Cistellaria, act.1. sc.1. *Namq; amor & melle & felle est fœcundissimus, gustu dat dulce amarum ad satietatem vsque oggerit.* Melcager Anthol.l.7.

αἱ ῥοδιαὶ τί μάλιστα τί μοι χροὸς Ἡλιοδώρας
φαύεις ἐκ πεπλιάδος εἰαρινάς κάλυκας;
ἢ σύγε μηνύεις ὅτι τὸ γλυκὺ τὸ δυσάνιστον
πικρὸν ἀεὶ κραδίᾳ κέντρον ἔρωτος ἔχει;

Et

Et Plato amorem γλυκύπικρον nominat.

v.9.*Ne nimia mellis dulcedine diutina bilis*) Suidas: τοῦτο γλυκὺ μέν ἐστι τὴν αἴσθησιν, πικρὸν δὲ τὴν ἀνάδοσιν. χολῆς δὲ ποιητικὸν αὐτό φασιν εἶναι, καὶ τρέπειν τοὺς χυμοὺς εἰς τοὐναντίον τῆς γεύσεως. Hinc Antholog. 1. c.48.

παῖ τὸ περισσὸν ἄχρηστον, ὅθεν λόγος ἐστὶ παλαιὸς·
ὡς καὶ τοῦ μέλιτος τὸ πλέον ἐστὶ χολή.

v.11.*Sauiolo*)Rom.*Basiolo.*

ver.20.*Cubiculum adiero*)Flor. & Bert.*cubiculum tuum adero.*

v.15.*Occursantis linguæ*) Confer cum his Achillem Tatium pap.58.lib.2.vbi inter alia ait : αἱ δὲ γλῶτται τοῦτον τὸν χρόνον φοιτῶσιν ἀλλήλαις εἰς ὁμιλίαν, καὶ ὡς δύναται, βιάζονται κἀκεῖναι φιλεῖν.

v.21.*Præpara*)Flor.*Compara.*

v.16.*Adlubescente*)Flor.*alliuescente*,male.

v.24.*Porcum opimum*)Flor.& Palat.*p. optimum.*

v.25.*Vini cadum in ætate pretiosi*)Flor.*v. c. iam æ. p.*sed nihil mutandum.

v.28.*Restinguat*)Pal.*restringat.*

v.29.*Nauigium*) Bert.*nauigio.*

v.28.*Alacrem vigorem libidinis incutiat*) Ambros. de pœnitentia lib.1 c.16 *Pascitur libido conuiuiis, nutritur delitiis, vino accenditur , ebrietate flammatur.* Aretæus Cappadox de acutor. morb. curat. fol. 163. οἶνος γὰρ θάλψις μέν ἐστι νεύρων, μάλθαξις δὲ ψυχῆς, ἐπανάκλησις δὲ ἡδονῆς, γονῆς φύσις καὶ προσέκλησις ἀφροδισίων. Vide Notata ad Arnobium p.120 lib.7. Libanii Sophistæ progym. fol.122

v.32 *Concinnaticiam mensulã*)alii, *concinnaticã m.*

v.35 *In auernum lacum*)Pal,*in latus curuum*, male.

v.37.*Recreabar animi*) Sic recte Mssti alii, *r. animo*, male.

v. 41. *Istam lucernam Sibyllam*) alii, *i. lucernæ s.* Bert. *istam Lucernæ fibram.*

v. 41. *Pascimus*) Palat. Lipsii codex, V Vovverus, & Roaldus, *dicamus.*

v. 40. *Sibi lucernam prædicere*) Ex Lucernis diuinasse veteres docet Plinius natur. histor. libr. 30. cap. 11. & Petrus Victorius Var. lect. lib. 33. c. 21. Theoph. de *Signis Tempestatum* fol. 437. καὶ ἐὰν λύχνος ἀποσβέσαι μὴ ἐθέλῃ χειμῶνα σημαίνει, καὶ τέφρα πηγνυμένη νιφετόν. λύχνος εὐδίας ἡσυχαῖος καιόμενος, χειμῶνα σημαίνει. καὶ ἐὰν χειμῶνος ὄντος μύκαι μέλαιναι ἐπιγίνωνται, χειμῶνα σημαίνει. καὶ ἐὰν ὥσπερ κέγχριος πολλοῖς καταπλέων ἢ χαμαρίζῃ καὶ ἐὰν κύκλῳ περὶ τὸ λαμπρὸν ὦσιν, εὐδίας οὔσης χιονικὸν ἢ τῆς ὕνυς φάτνη εἰσαωίστα), καὶ ζοφερὰ γίνεται, χειμῶνα σημαίνει. Festus Auienus in Arati Prognostica pag. 121.

Cum procera salum repetit clangore frequenti
Ardea, cum parua defigunt spicula muscæ,
Et si nocturnis ardentibus undiq; testis
Concrescunt fungi, si flammis eminet ignis
Effluus, aut lucis substantia langueat vltro,
Conuenit instantes prænoscere protinus imbres.

Pag. 120. v. 2. *Ego subiiciens*) τὸ *ego* delet. Florent.

Huiusce diuinationis) Bert. *huiuscemodi d.*

v. 5. *Quid esset editurus*) Flor. *quis e. e.*

v. 8. *Chaldeus quidam*) Hi enim fata vendebant, & quid cuique euenturum, accepta mercede, prædicebant. Inde Firmic. Astron. lib. 8. c. 25. *ars chaldaica.* Ridet hos ærusc atores egregie & refutat Fauorinus apud Agellium lib. 14. cap. 1. vt & Sextus Empiricus contra Mathematicos fol. 93. & D. August. in quæst. mixtis quæst. 115.

vers. 10. *Qui dies copulas nuptiales affirmet*) Insignis hæc veterum superstitio, qui ab Astrologis & Chaldæis

dæis rerum agendarum tempora accipiebant. Ambrosius Epist.83. *Aliud est obseruare gentilitio more, vt qua luna quid adoriendum sit, iudices, quintam fugiendam, nihilq; ea inchoandum. Varios quoq; cursus Lunæ obeundis negotiis commendare, vel cauere quosdam dies quemadmodum pleriq; posteros dies vel Ægyptiacos declinare consueuerunt.* Dixi de illa plura ad Epistolam Martialis Episcopi p.207. In decreto Iuonis part.3.c.1.& sequent. Burchardo lib.1.pag.19.& Pœnitentiali Romano tit.4.c.4. de *Incantationibus* omnino hoc prohibitum Christianis.

v.13. *Inquirenti*) Flor. *anquirenti*, recte.

v.16. *Facturum*) Flor. *futurum.*

v.21. *Mercedes opimas*) Flor. *m. optimas iam consecutus.*

Fortunæ scauam ansauam) Bert. & Rom. *fortunam seueram a.s.*

v.23. *Conseptus*) vulgo, *Septus.*

v.34. *Fata exodaret*) Flor. *f. donaret*, male li. 5. *Coniugi præcepta sortis exodat infaustæ.*

v.25. *Peregrinationi cupiens*) Bert. *p. sibi cupiens prouidere.*

v.30. *Apprehendit*) vulgo, *prahendit.*

Exosculator) Sic Bert. alii, *osculatur.*

v.31. *Iuxtim*) alii, *iuxta.*

Assideret) Flor. *assidat.*

v.32. *Attonitus est*) Bert. *a. & rep. recte.*

v.34 *Exoptatus nobis*) Pal. *e. à nobis.*

v.35. *Sed vicissim tu quoque*) Hic in Msto Bertin. 3. versus desiderantur.

v.39. *Diram*) vulgo, *duram*, male.

Pag. 121. ver. 2. *Præceps demersa est*) Bertin. Ald. & Rom. *præcipitio d.e.*

v.4 *Extraximus*) Bert.& Flor. *contraximus.*

v.6 *Arisuatus*) Bert. *arismatus*. Flor.& Palat. *Trisnotus*. Lipsii liber, *Arisuotus.*

Sub istis oculis miser iugulatus) libr.1. *Sub oculis tuis homo iugulatur*. Lex vltima Cod. Theodos. *de maleficis & mathemat. codicibus erroris proprii sub oculis episcoporum incendio concrematis.*

v.10 *Impudentia*) Bert.& Ald. *imprudentia*. Arnobius lib. 4 *labem flagitiorum* dicit.

vers.11 *Circumsecus astantes*) τὸ *astantes* additum ex Flor. & Bert.

In clarum cachinnum effusos) Petron. *In tantum repente risum effusa est.*

v.13 *Dextrum pergas*) Rom.& Bert. *d. porrigas*. lib. 6 *iter retrorsum pergens.*

v.15 *Mihiq; non mediocriter succensebam*) Hæc absunt à Florentinis.

v.16 *Importunarum fabularum*) Pal. *inopportunarum f.*

v.22 *Atq; illic deprehendo epularum dispositiones*) Confer Lucianum.

v.24 *Ablegarentur*) Ald. *oblegarentur*, male.

v.25 *Distratum*) Ald. Pal. Bert.& Flor. *distractum*, inepte, vide Beroaldum.

v.27 *Calices bini*) Sic vere magnus Lipsius. In Mstis & editis *boni* est, male. Bini inibi erant calices ad temperiem frigidæ & calidæ aquæ. Lips. Elect. 1 c.4

v.28 *Cessim dehiscente*) Flor. *cesim d.* Rom. *efficio cesim deascento*. Aldus *o. sensim d.* male, vide Indicem.

v.31 *Cubito redditus*) Flor & Rom. *cubitum reddit*

Facta proximat rosa serta) Schikeradus *tacita p. r. s.* Lucianus: τῶν δὲ στρωμάτων ῥόδα πολλὰ καταπέπαστο· τὰ μὲν οὕτω γυμνὰ καθ' αὑτά, τὰ δὲ λελυμένα, τὰ δὲ στεφάνοις συμπεπλεγμένα.

Rosa

Rosæ serta) Flor.& Bert.*r.serta.*

v.33 *Flore persperso)* vulgo,*f.prosperso.*

v.34 *Porrigit bibam idque modicum*) Gruterus ita hunc locum interpungit,*p.bibam: idq; modicum.Priusquam totum exsorberem.*

v 35 *Paulatim labellis)* Palat.*pullatim l.*Rom.*pullulatim l.*recte. Plautus Asinaria, Scena. *Vnumquodq; istorum &c. Vbi quid dederam quasi columbæ pulli in ore ambæ meo vsq; eratis.* Matius apud Agellium Noct. Attic.lib 20 c.11. *Columbatim labra conferens labris.* Vbi Scaliger, *Columbulatim*, siue *columbiatim* legit.

v.36 *Relictum sorbillat dulciter)* Proprie. Nam inepti amatores cibos prægustatos & prælibata pocula porrigebant suis amasiis haurienda. Seneca apud Hieronymum aduers.hæres.Iouiniani lib.1 c.vltimo, de amatore in suam vxorem ardentissimo: *Potionem nullam,nisi vxoris tactam labris hauriebat.* Ouid. Am. 1. Eleg. 4.

Quæ tu reddideris, ego primus pocula sumam,
Et qua tu biberis, hac ego parte bibam:
Si tibi forte dabit, quos prægustauerit ipse,
Reiice libatos illius ore cibos.

Hieronymus de vita Clericorum ad Nepotianum: *Crebra munuscula & sudariola,& fasciolas & vestes ori applicitas, ac degustatos cibos blandasq; ac dulces literulas sanctus amor non habet.* Et de Vitando suspect. Contuber. *Erit tibi inter viros matronasq; conuiuium, spectabis aliena oscula & prægustatos cibos.* Martial Epigr.lib.6,70.

Cum mitis turdumue mihi, quadramue placentæ,
Siue femur leporis, siue quid his simile:

Buccellas misisse tuas te Pontia dicis.
Huc ego nec mittam, Pontia; sed nec edam.

Inquies alioquin) Beroald. *inquietus*. Priapeia:
Et inquietus inguina arrigat tumor.

Coluius, *inciens a.* male, vide Indicem.

v.40. *Inguinum fine*) vulgo, *i. fane*. Lipsius, *i. sanie*. Sed nihil mutandum. Salustius in fragmentis histor. lib.5. *Fine ignium ingrediuntur mare.*

Pag.122.v.2. *Sine Facialis officio indixeras*) Sic recte disertissimus Baudius. In Flor. est, *faciali officio*, in Rom. *fanali o.* Bert. *feriali o.* in Aldo *finali o.*

v.4. *Ipse vigor attetendit*) Bert. Rom. & Aldus: *Ipse vigore tetendi.*

v.5. *Rigoris nimietate rumpatur*) Horatius:
Malis tentigine rumpi.

v.7. *Capillo fluenter vndante*) Rom. Bert. & Aldus, *c. fluente vndanter.*

Ede complexus) Palat. *edas complexus.*

v.8. *Omnibus illis cibariis vasculis*) Bertin. *o.i.c. vasantes*, male.

v.9. *Cunctis suis renudata*) τὸ *suis* abest à Pal.

v.10. *Fluctus subit*) Rom. *f. subitat.*

v.11. *Glabellum feminal rosea palmula*) Sic est in Florentino, quod etiam in mentem venit Lipsio Elect.2.cap.21. Bertinus legit, *glabella vel rosea p.* Rom. & Aldus, *glabella femina vel rosea*. Fului liber, *Glabellum famen vel rosea palmula*. Roaldus, *Glabellum interfamineum velamento rosea palmulae*. Quod non sperno.

v.14, *Cominus in aspectum si vir es*) τὸ *in aspectum* ignorat Palatinus, & poterit abesse. Si quis tamen retinere voluerit, omnino legat censeo, *cominus in os spatham*. Vide Pithæum ad Petronium p.171. Gruterum suspic. lib.4. c.11. v.15. *He-*

v.15. *Hodierna pugna*) Pal. *hodiernum.*

v.16 *Non habet missionem*) Antiqui vocabant pugnam sine missione, cum gladiatores ea lege descendebant in arenam, vt neutri fas esset petere missionem, sed necessum vsq; eo dimicare, dum alter caderet. Lipsius Saturn. 2. c. 21.

v.17 *Super me*) Bert. *subter me.*

Sensim residens) Assentior eruditissimo Grutero, rescribenti, *cossim residens*, quem vide susp. l. 4. c. 11.

Crebro subsiliens) Bert. & Flor. *crebra s.*

v.18 *Spinam quatiens*) Supra: *lumbis sensim vibrantibus spinam mobilem quatiens placide, decenter mundabat.* Arnob. lib. 2. *Lumborum crispitudine fluctuarent*, & lib. 7. *Clunibus fluctuare crispatis.*

Lubricis gestibus) Supra: *& simul membra sua leuiter illubricans.*

Pendula Veneris fructu) Flor. *p. v. frictu.*

v.19. *Dum lassis animis & marcidis artibus defatigati*) Omne enim hominis robur in coitus usu debilius redditur, vt dicit Aetius lib. 4. fol. 129. sectio. 3. & Aristoteles Problem. Sect. 4. fol. 540. Hippocrates περὶ γονῆς sect. 3. fol. 11. ἡ δὲ γονὴ τοῦ ἀνδρὸς ἔρχεται ἀπὸ παντὸς τοῦ ὑγροῦ τοῦ ἐν τῷ σώματι ἐόντος τὸ ἰσχυρότατον ὅτι ἐπὴν λαγνεύσωμεν σμικρὸν οὕτω μεθέντες ἀσθενέες γινόμεθα. Cælius Aurelianus Chron. pass. lib. 4. cap. 4. fol. 255. *Venus ab aliquibus parua Epilepsia nuncupata est, siquidem similem faciat membrorum motum, diuerso contactu, anhelatione & sudore attestante, & oculorum conuersione cum rubore vultus. Ac deinde post effectum displicere sibimet faciat, corpus cum pallore, & quadam debilitate ac mœstitudine.* Vnde & Epicurei Venerearum rerum vsum omnino insalubrem existimabant notante Galeno de arte medicinali c. 86. & Pythago

ras apud Laert. libr. 3. pag. 573. καὶ περὶ ἀφροδισίων δὲ φησὶν οὕτως. ἀφροδίσια χειμῶνος μὲν πλείω, θέρους δὲ ἐλάσσω· φθινοπώρου δὲ καὶ ἦρος κουφότερα. βαρέα δὲ πάντα ἀεὶ, καὶ εἰς ὑγείαν οὐκ ἀγαθά. ἀλλὰ καί ποτε ἐρωτηθεὶς, πότε δεῖ πλησιάζειν, ὅτε βούλῃ γενέσθαι σαυτοῦ ἀσθενέστερος εἶπεν. Non poteſt autem illarum operatio non ſalubris eſſe, ſi tantum interualli ponatur, vt neque reſolutio ulla ſentiatur, & ipſe homo ſeipſo leuior fiat, vt recte obſeruant Oribaſ. collect. li. 1 c. 6. & lib. 6 c. 33. Aetius ſer. 3. c. 8.

v. 22 *(Confinia lucis)* Ouid. lib. 7. Metam. v. 704.

Quod tenear lucis, tenear confinia noctis.

v. 26 *De me magnopere)* alii, *mecum m.* Bertin. *d. m. cum magno opere.*

v. 32 *Maturius)* Stevvech. *immaturius*, male. Vide Gruteri Suſpiciones.

v. 33 *Pacem publicam infecit)* Flor. Bert. & Roman. *pace publica infecta paſſim.* alii, *p. p. infeſtat.*

v. 34 *Nec praſidis auxilia longinqua)* Vlpianus L. 13 ff. de Offic. præſidis: *Congruit bono & graui praſidi, curare, vt pacata atq; quieta prouincia ſit, quam regit, quod non difficile obtinebit ſi ſolicite agat, ut malis hominibus prouincia careat, eosq; conquirat: nam & ſacrilegos latrones, plagiarios, fures, conquirere debet, & prout quisq; deliquerit, in eum animaduertere.*

verſ. 35 *Tibi fortuna ſplendor inſidias)* Plutarchus: ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἔκκειται τοῖς βουλομένοις βαλεῖν πονηρεύειν.

p. 123. v. 2. *Flos ipſe)* Andreas Schottus obſeru. lib. 4 cap. 6.

p. 122 v. 36 *(Contemptus etiam peregrinationis)* Scoppius, *c. e peregrinato vis p. a.* Stevvech. *c. e. peregrinatio.* Puto legendum, *c. e peregrinitatis.*

p. 123 v. 3 *Intecti)* Bert. *intecti.*

v. 5

v.5 *Impunctum*) Bert. Ald. & Rom. *impictum.*

vers.2. *Et opiperes cibi*) *Et o. citro* legit vnus Flor. & Bertinus. In aliis tamen est *cibi.*

Ebore nitentes) In Floridis: *ebore candicat.* & in libro de Mundo. *Ebores nitre fulgere.* vide Coluium.

v.6 *Succinum*) Flor. *Sucinum.*

Cauatum in lapides) Flor. & Rom. *c. & lapides.* Gruterus Suspic.5 c.2 legit *c. in capides.*

v.7 *Diribitores*) Flor. *diriuitores.*

v.9 *Pueri calamistrati*) Maxima cura pueros crispis capillis insigniros conquirebant, & epulis ministros adhibebant veteres, vt obseruat VVovverus ad Petronium p.114. & 473.

v.8 *Puellæ scitule ministrantes*) *Bert. p. copiosa scitate subministrata.* Flor. *p. s. subministrantes.*

v.9 *Pulchre indusiati*) Hæc male inducit Bertinius.

Geminas formatas in pocula) Flor. *gemmas f. simpocula,* male, supra, *Lapis Parius in Dianam factus.* Claud. lib.1. de raptu Proserpinæ.

In celsas surgunt electra columnas.

v.10 *Offerentes*) Bert. Flor. & Rom. *offerre.*

v.12 *Tum infit*) *Bert. en inquit.*

v.15 *Utensilibus*) Flor. & Bert. *Utensilium.* Emendo obiter Senecam Ep.87. *M. Cato Censorius cantherio vehebatur & hippophoris quidem impositis, vt secum utensilia portaret.* Nam ibi etiam in Lipsii editione *vtilia* male legitur.

v.16 *Certe*) Rom. *certa.*

Negotiosa) Flor. *negotioso.*

v.17 *Aduena*) Rom. *aduenienti.* *Bert. aduenieute.*

v.25 *Choragio funebris*) Vide quæ Andreas Schottus in Nodis Ciceronianis lib.4. cap.10. notat.

v.26 *Perpeti celeritate*) Scoppius ex Msto Fuluii, *prepeti c.* bene.

v.28 *Ore deformato*) Lib.1. *Alnum in arietem deformauit.*

v.29 *Per conuiuium totum inlicentiosus cachinnus*) Bert. *Conuiuium t. illicentiosis cachinnis.*

v.31 *Conferuntur*) Bert. *conseruntur.* Stevvechius hanc vocem putat abundare.

v.32 *Obstinatione*) Stevvechius, *obtuitione.* Sed nihil mutandum. *Obstinationem* vocat aspectum illorũ qui obstinate eũ intuebantur, vt iam aliis obseruatũ.

Indigna) Pal. *indigne.*

v.33 *Telephron*) Flor. *Thelyron.* Colu. *Thelyphron.*

v.37 *Manes sancta*) Flor. & Bert. *mones sancta.*

v.38 *Sic instanti Byrrhenæ qua eum*) vulgo, *S. instantia B. qua cum.*

P.124 v.2 *Eminentes porrigit*) Flor. & Bert. *eminus porrigens.*

P.123 v.40 *Aggeratis*) Pal. *aggregatis.*

v.41 *Effultis*) Fuluius, *effultus.*

P.124 v.4. *Olympicum*) Bert. *Olympiarum.*

v.11 *Liceretur*) alii, *liceret.*

v.9 *Insistebat lapidem*) Scottus obseruat libr. 5. c. 2. Baptista Pius Sylloge 3.c.55.

v.13 *Puer & satis peregrinus.*) Coluius & Gruterus, *p. & sane p.*

v.19 *Intentis oculis*) Virg. 7. Aen.

Intentos voluens oculos) Lucianus in Hermotimo: ἀτενὲς ἀποβλέπειν. Horat. *Spectare oculo irretorto.* lib.1 *Eumq; aspiciens aliquanto intentiore acie.*

Inconniuis oculis) Bert. Rom. & Ald. *inconuersis o.* haud æque bene.

v.20 *Deuertenda*) Bert. *diuertenda.*

v.18 *Exertus*) lib.1. *Exertam vigiliam tenere.*

v.22 *Latenter obrepant*) Flor. & Bertin l. *adrepant.*

v. 23

v.23 *Et ursum)* Pal. Ald.& Venet. *& rursum.* Bert. *cursus*, inepte.

v.25 *Necquicquam definire*) Lege ex Flor. *Nec satis q.d.*

v.28 *Ferme offeruntur*) τὸ *ferme* non est in Palat,

v.34 *Mille nummi*) Flor. *mille nummum.*

v.29 *Hem & quod pene*) Rom. *Ehem & q.p.*

v.35 *Primatis ciuitatis huius filii*) Florent. Rom. & Bert. *principium c.f.*

v.39 *Oculeum totum*) Plautus Aulular. Scena, *Nimium libenter.*

Intromisisti in ædes quingentos coquos,
Quos si Argus seruet, qui oculeus totus fuit,
Is nunquam seruet.

v.40 *Produxit*) Flor. *Producit.* Bert. *perduxit.* Pal. *perducunt.*

P.125.v.1. *Luminibus*) Sic recte Bert. & Floren. in vulgatis est *liminibus*, male. vide Indicem.

Demonstrat matronam) Bert. *d. cubiculum m.*

v.2 *Fusca veste*) Lib.7. *fuscaq; veste contecta.* Catullus *funestam vestem* appellat. Propert. lib.4. Eleg. vltima, *Lugubria.* Arnobius & Valerius, *miserorum & doloris insignia.* vide Lælium Bisciolam subseciuarum lib.10. cap.18.

Propter assistens) Flor. *Prope a.*

v.6 *Respectans*) Rom.& Flor. *respiciens.*

v.8 *Compara*) Flor. *comparas.*

v.10 *Septem testibus*) τὸ *septem* Wovver. recte expungit.

v.11. *Diuine visu prefleto*) Rom. & Flor. *d. visu perfleto*, male.

Fidem præsentium) Pal. *fide præsentium*, recte.

v.12 *Anxie membra contacta*) Flor.& Bert. *a. verba concepta.*

v.14 *Illibata labia*) vulgati, *Illibata labia*.

v.15. *Perhibitote*) Palat. *perhibete*.

v.21 *Capite quassanti*) Flor. *c. quassato*.

v.22 *Totiugis iam diebus*) alii, *tot iugibus*, male. In Floridis: *tanta & totiuga inuitamenta*.

v.24 *Quin sumis potius*) Gruter. *q. simulas potius*.

v.25 *Myrrhine*) Flor. *Myrrene*:

v.27 *Facessit*) Flor. *facesse*: *Sic desolatus*.

v.28 *Perfrictu*) vulgo, *perstrictis*, male. Petronius: *Pueri detersis paulisper oculis redierant ad ministeria*.

v.30 *Nox altior*) VVovver. putat hæc verba abundare. Lindenbrogius legit, *& mox altior*. vide Censorinum de die Natali c. 28.

v.31 *Formido cumulatior*) lib. 1. *Crebritas ipsa metum mihi cumulabat*.

v.33 *Tantillum animalis*) Flor. *tantillula animalis*. Bert. & Palat. *tantulum animal*. Scop. & VVovver. ex Msto Fuluii *v. t. a. præsentia sui fiduciam mihi turbarit, & animum*, recte.

v.36 *Musculos*) Flor. *masculos*. Pal. *mastulos*.

p. 126 v. 1. *Cantus perstrepebat cristata cohortis*) Expunxi hoc loco authoritate Msstorum codicum vocem. *Gallorum*, quam male hic Vulcanius, Coluius, & Bas. 2. inculcarant.

v.3 *Admoto lumine*) Bert. *amoto linteo*.

v.6 *Introrupit*) Flor. *introrumpit*.

v.13. *Diffusus in gaudium*) lib. 9. *gaudio perfusus*.

v.8 *Actorem*) Rom. *auctorem*, male. Vide Colu.

v.17 *Omnes nefarium exsecrati*) Bert. *omnifariam exertis r.* Grut. & Mercerus, *omen n. execrati*, probe.

Raptis telis) Ro. Bert. & Ald. *exertis raptim telis*.

v.20 *Capillos distrahere*) Pal. *capillo d.*

v.21. *Superbi iuuenis Adonei velut mustelatis peplis laceratus*)

laceratus) Variæ hoc loco eruditorũ coniecturæ, vtinam non & vanæ. Flor. & Rom. legunt *f.1. Adoni vel musteluatis pipletis*. Fuluii l b. *musculosis p. Pal. f.1. A.v. mustelatus p.* Lipsius & Scoppius: *Musæ vatis pipulis laceratus*. Guilhelmius Veris. lib.3 c.4. *Mijelli Acis piplis*. Baptista Pius in Annotat. prioribus p.108 & Beroal. *superbi i. Adoni, vel Musæ vatis Pimpleidos*. Nos Aldinam lectionem expressimus.

v.22 *Protrahor)* alii *proturbor*.

v.28 *Occurrit ad latus)* Bertin. & Rom. *o. adanxius*, male, vide Indicem.

v.29 *Caniciem reuellens)* Bert. *c. conuellens*. Rom. *c. inuellerans*, male. In luctu vsitatum capillos euellere. Cic lib.3. Tuscul. quæst. *Ex hac opinione sunt illa varia & detestabilia genera lugendi pædores, muliebres lacerationes genarum, pectoris, feminũ, capitis percussiones. Hinc ille Agamemnon Homericus & idem Accianus:*

Scindens dolore identidem intonsam comam.

In quo facetum illud Bionis, perinde stultissimum regem in luctu capillum sibi euellere, quasi caluitio mœror leuaretur. Iosephus Antiquit. Iudaic. lib.7 c.11. interprete Ruffino: *Ascendens Dauid in locum ciuitatis excellentissimum flebat filium, tundens crebro pectora, capillos capitis sui dilacerans, & omni se afflictione castigans.* Tzetzes Chil.5 hist.5.

Σόλων δ' ἠρώτησεν αὐτὸν, μή τι καινὸν συνέβη;
ὁ δ' εἶπε, νέος τέθνηκε παῖς τις ἀποδημοῦντος,
κἀκείνου ναὶ εἰπόντος ἦ Σόλωνος παῖς ὁ νέος·
ὁ Σόλων ἄρχεται θρηνεῖν, καὶ κατασπᾶν τὴν κόμην,

v.33. *Scelestamq;)* Palat. *Scelesteq;*.

v.35 *In adulterij gratiam)* Bert. *in adulterii g.*

v.36 *Singultim instrepebat)* Guilh. *Singultiensi*. Stevvech. *singultibus i.* vide Grut. lib.5. Suspic. c.6.

v.37 *Sauire vulgus interdum*) Recte Guilhel. veresimil. lib. 3. c. 4. *s. v. incertum* emendat. Virgilius in re simili.

Scinditur incertum studia in contraria vulgus.

v.38 *Credulitatem*) Rom. *crudelitatem*, male.

p.127 v.2 *Zachlas*) Flor. *Tachas*) Pal. *Zatrlas*. Lipsii liber. *Cathlas*. Gruterus, *Calchas*.

v.3 *Paulisper ab inferis*) τὸ *paulisper* adieci ex Flor. Bert. & Pal.

v.4 *Postliminio mortis animare*) Dracontius.

Vitales animat per membra tepentia sensus.

Arnob. l.2 aduersus Gentes: *semicruda capistis & leuiter animata porricere.* Vbi male Casaubonus reponit, *s. c. & l. exanimata p.* Tertull. de cultu fœmin. c.6. *Solis animando simul & siccando capillo exoptabilis ardor.* Quem locum vir eruditus in auctario Philologico c.25. non recte interpretatur. Vide Indicem.

v.5 *Linteo*) Bert. *lineis*.

v.6 *Indutum*) Palat. & Bert. *inductum*. Aldus, *intectum*. Rom. *illectum*.

Et adusq. deraso capite) V Vovverus ex Mss. legit *Et os vsq. d. c.* Ego rescribo, *& adusq. cutem d. c.* adusque Græcorum est ἐν χρῷ.

v.10 *Adyta Coptica*) Ita Flor. & Scal. in Palatino est, *adopacta eptica*. Ro. *adepto cooptica*. Bap. Pius ann. pri. p.108. *adepta cooptica*. Col. *aggesta coptica*. Ful. *adypta coptica*. Al. *adepta coptica*, quod retinent Bero. & Scickera. interpretanturq; de illo sepimento & opere, quod muniunt hirundines non sine aliqua religione iuxta Copton. Vide Plinium natur. hist. libr.10. cap.33.

v.11 *Sistra Phariaca*) Bert. *s. fasciata*, inepte.

v.13 *Nec terrae rem suam denegamus*) Cic. Tusc. qu. li.3 ex Euripide: *Reddenda*

Reddenda est terra terræ, tum vita omnibus,
Sic iubet necessitas. Tertull. de anima c.50 *Publica totius generis humani sententia mortem naturæ debitum pronuntiamus. Hoc stipulata est Dei vox, hoc spopondit omne quod nascitur.*

v.15 *Ter ob os corporis*) Bert. *ter in os corporis*, à Florentino *vox* ter abest.

v.16 *Tunc orientem obuersus*) Orantes vultum ad Orientem conuertebant. Origenes hom.5 in Num. Damascenus Orthod. li. 4 c.17. Author quæstionum apud Iustinum Martyrem, qu.115 Brissonius lib.1 de formulis. Drusius ad lib.1 Seueri p.16.

Profatur) Pal. *præfatur.*

v.17 *Venerabilis scenæ facies*) vulgo, *v. schemate f.*

v.29 *Lassa membra*) Pal. *laxa m.* alii, *lapsa m.*

v.30 *Imo cum gemitu*) vulgo, *uno congestu*, male.

v.31 *Pernoxio poculo*) alii, *noxio p.*

v.32 *Torum tepentem adultero*) Sic eleganter Bert. Alii, *t. repente a.*

v.36 *Mendacio cadaueris*) τὸ *cadaueris* abest à Bert.

v.37 *Distinxit*) Bert. *distrixit.*

v.40 *Pellucida & quod prorsus alius nemo cognouerit*) Pal. & Flor. *pellucide quod p. a. n. cognominarit.*

p.128 v.3 *Postremo*) Rom. & Bert. *postremum.*

v.6 *Nituntur obsequia*) Bert. *utuntur o.*

v.8 *Resurgit & in exanimis*) Bert. *r. & exanimis.*

v.12 *Lanienam susceptauit*) Sic Aldus, alii *l. suscitauit*, inepte.

v.16 *Tentare fortunam aggredior*) Coluius, *temptare forte iam a.* Gruterus recte, *tentare formam a.* Sic Seneca, *tentare frontem*, dixit.

v.19 *Risus ebullit*) Pal. *r. obtulit*, male.

v.23 *Agglutinato*) Bert. *conglutinato.*

v.23 *Agglutinato*) Bert. *conglutinato.*

v.25 *Dumq; bibere salutaria postulant*) Sic VVovv. & Scoppius ex Ms. Fuluii reponunt. Lipsian. codex, *dumq; b. solutarias.* Flor. & Bert. *d.b. solitarias p.* Rom. *d.b. solitariam* Aldus, *d.b. solitarium.* Notus mos in conuiuiis bibere pro potentibus & amicis. Hieron. in ep. Pauli ad Titum c.1 f.201. [illegible] gust. tom.10 ser.32 f. 240. Scholiast. Hor. in Od. [illegible] b.3. Ambr. de Helia & Ieiunio c.17. *Quid autem obtestationes potantium loquar, quid memorem sacramenta, quæ violare nefas arbitrantur. Bibamus, inquiunt, pro salute imperatorum, & qui non biberit, sit reus in deuotione. Videtur enim non amare imperatorem, qui pro eius salute non biberit.*

v.29 *Gaudiali ritu*) Bert. *g. risu.*

v.34 *Affluenter indueret*) vid. Grut. Susp. lib.5 c. 8.

v.36 *Titubante vestigio*) Phædrus fab. 71. *Sero domum est reuersus titubante pede.* (*Elimp.*

v.40 *Dumq; iam in vicũ proximamus*) alii, *d.i. ᵹun-*

v.41 *Vastis corporibus*) Male hanc lectionem mutarunt Scaliger, Vulcanius, & Coluius in *Bassulis & masculis.* lib. 3. *Unus deniq; & manu promptior & corpore vastior.* Et *vasta proceritas* apud Agellium libr.10 Noct. Attic.

p.129 v.2 *Cum æmulatione virium*) Lege cum Bertino, *cumulatione u.*

v.6 *Ad hos vsus exhileram*) Rom. *ad hoc vsq; exh.*

v.7 *Inuado*) alii, *inuolo.*

v.10 *Spiritum*) Flor. *Spiritus.*

v.11 *Sudore perlutus*) Ita recte. Rom. editio in aliis est, *s. perlitus.*

v.12 *Pugnacium*) vulgo *pugnantium.* Bert. *pugnarum,* male.

v.13 *Geryonea cadis*) Lipsii liber: *Gersonea c.* vnde Coluius, *Geryonacea c.*

EMENDATIONES AD LIB. III. METAMORPHOSEON.

v.20 *Aurora roseum quatiens lacertum*) Nonnus Dionys.lib.18.v.165.

ἀλλ' ὅτε δὴ ῥοδίοις ἀμαρύγμασιν ἄγγελος ἠοῦς
ἀκροφαὴς ἐχάραξε λιπόσκιον ὄρθρος ὀμίχλην.

Homerus Il.*μ*. v.*316*.

ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς.

Theocritus Eidyll.*β*.v.148.

αὐτίκα τάρ τε πόθ' ὠρανὸν ἔτρεχεν ἵπποι
ἀῶ τὰν ῥοδόπαχυν ἀπ' Ὠκεανοῖο φέροισαι.

Ouidius Metamorph.lib.*6*.fab.*1*.

----subitusq; inuita notauit
Ora rubor, rursusq; euanuit, vt solet aer
Purpureus fieri cum primum aurora mouetur
Et breue post tempus candescit solis ab ortu.

Vnde Næuius Poeta, nouatur verborum haud infelix scito & eleganti vocabulo apud Agellium libr.*19*. c.7 rubentem auroram *pudoricolorem appellat.*

v.*22* *Reuulsum*) Fuluius, *remulsum*, male.

Æstus inuadit animum) Bernhardus de interiore domo cap.45. *Vis nunquam esse tristis? bene viue. bona vita semper gaudium habet: conscientia rei semper in pœna est.* Vide quæ Cl. Ianus Gruterus hac de re notauit in discursu secundo ad Tacitum p.78 & seq.

v.*23* *Vel vespertini*) dele *τὸ vel* ex Flor.

v.24 *Inter alternas*) Flor. *in alternas.*

v.27 *Tam mitis*) Ita MSS. omnes. Alii, *tam amicus.*

v.*28* *Terna cadis*) Basil. *tetra cadis.*

v.*33* *Quati fores interim*) Rom. *q.f. interdum.*

v.34 *Perstrepi*) Bert. *prostrepi.*

v.*37* *Immissa manu*) Bert. *emissa m.*

v.38 *Occipiunt*) male à vulgatis hoc verbum abest.

v.39 *Ciuitas omnis in populum effusa*) Sic Florent. Gruterus noster suspic. lib. 6 c. 6 legit, *c.o. in publicum effusa*.

P.150 v.2. *Populi circumsedentis*) Colutius: *p. circumstantis*. Scoppius, *p. circumsequentis*.

v.3. *In modum eorum, qui lustralibus expiamentis minas portentorum*) Rom. *in m.e.q.l. piamentis*. Tzetzes Chil. 5. hist. 23,

Ὁ φαρμακὸς τὸ κάθαρμα τοιοῦτον ἦν τὸ πάλαι,
ἂν συμφορὰ κατέλαβε πόλιν, θεομηνίᾳ.
εἴτ' οὖν λιμὸς, εἴτε λοιμὸς, εἴτε καὶ βλάβος ἄλλο
τῶν πάντων ἀμορφότερον ἦγον, ὡς πρὸς θυσίαν
εἰς καθαρμὸν καὶ φάρμακον πόλεως τῆς νοσούσης,
εἰς τόπον δὲ τὸν πρόσφορον στήσαντες τὴν θυσίαν,
τυρόν τε δόντες τῇ χειρὶ, καὶ μάζαν καὶ ἰσχάδας.
ἑπτάκις γὰρ ῥαπίσαντες ἐκεῖνον εἰς τὸ ποτὲ,
σκίλλαις, συκαῖς ἀγρίαις τε καὶ ἄλλοις τῶν ἀγρίων
τέλος πυρὶ κατέκαιον ἐν ξύλοις τοῖς ἀγρίοις,
καὶ τὴν σποδὸν εἰς θάλασσαν ἔρραινον εἰς ἀνέμους
εἰς καθαρμὸν τῆς πόλεως, ὡς ἔφην, τῆς νοσούσης.

v.4 *Qui lustralibus*) Flor. *Quibus l.* male.

v.2. *Risu dirumperetur*) libr. 10 *risu maximo dirumpuntur*.

v.6 *Forum eiusque tribunal adstitnor*) Scoppius, *in forum & usque t.*

Iamque sublimi suggestu magistratib. residentibus) Pal. & Bert. *iam sublime s.m. insidentibus*, alii *i. sublimo s.m.r.* Solebant Iudices in sublimi sella sedere. Helio. lib. 1. Aethiop. de Thyame Iudice: ἐπεὶ δὲ ἤχθησαν, ἤθροιστο δὲ καὶ ὁ λοιπὸς, ὅμιλος, ἐπί τινος ὑψηλοῦ προκαθίσας ἑαυτὸν ὁ Θύαμις. Asterius Episcopus in 7. Synodo, Actione 4. de Euphemia martyre, *Adstant latrones regni, & cohors militum:*

militum: index in alta sella sedet. Ita Ouidius Iouem iudicantem semper in altissimo residere facit.

v.11. *Cauea conseptum*) lib. 10 *ad conseptum cauea pompatico fauore deducor.* vide Petrum Fabrum Agonisticōn lib 2 c.1.

v.7 *Pracone publico silentium clamante*) Flor. *p.p. silentio c.* Bertinus, *p.p. silentium clamato*, male Gregorius Nyssenus in Christi resurrectionem Orat. 3. fol. 849. ὡς δὲ φανήσεται βασιλεὺς καὶ κριτὴς, κοινὸς δεσπότης παρὰ πάντων ὁμολογούμενος. ἡσυχία δὲ ἔσται κατεσταλμένη, ὥσπερ ὅταν ἄρχοντες ἐπὶ βήματος καθημένου, ὁ μὲν κῆρυξ ὑποσημαίνῃ τὴν σιωπὴν, οἱ λαοὶ δὲ καὶ ὄψιν καὶ ἀκοὴν συντείναντες τὴν τῆς δημηγορίας ἀκρόασιν ἀναμένωσιν.

v.9 *Pressura nimia*) Bert. *p. nimia.*

v.15 *Pericula salutis*) Bert. & Flor. *p. salutaris*. Palat. hanc vocem ignorant. Rect[e] *Cantero* credimus.

v.20. *Vasculo quodam in vicem* [s]*oli graciliter fistulato*) Describit elegantissime clepsydram iudiciariam, ad quā dicere solebant aduocati & Rhetores. Namq; pertusum vas aqua implebatur, eaque fluxa ad foramen vsque, finem facere cogebantur dicentes, aut si ultra nugari lubebat, eadem aqua adspergebantur. Hoc nos docet Scholiast. Aristoph. vetus in Vespis f. 437. κλέψυδρα γὰρ ἀγγεῖον τετρημένον, ἐν ᾧ ὕδωρ ἔβαλλον, καὶ ἕως ῥεῖν ἄχρι τῆς ὀπῆς, καὶ οὕτως ἔπαυον τὸν ῥήτορα. τοῦτο δὲ ἐποίουν διὰ τὸ φλυαρεῖν τοὺς λέγοντας καὶ ἐμποδίζειν ἄλλοις θέλουσι λέγειν. ἵνα τὰ σπουδαῖα λέξας ἐξέλθῃ. Suidas. διαμεμετρημένη ἡμέρα. Μέτρον τί ἐστιν ὕδατος πρὸς μεμετρημένον ἡμέρας διάστημα ῥέον· ἐμετρεῖτο δὲ τῷ ποσειδεῶνι μηνί, ὡς δὴ τούτῳ ἠγωνίζοντο οἱ μέγιστοι, καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἀγῶνες· διενέμετο δὲ εἰς τρία μέρη τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν τῷ διώκοντι· τὸ δὲ τῷ φεύγοντι· τὸ δὲ τρίτον τοῖς δικάζουσιν.

v.21 *Guttatim deflua*) Flor. & Rom. *G. defluo.*

v.25 *Tot cadium lanienam*) Rom. *totam ædium lanienam*. Lege cum Grutero, *tot ciuium lanienam*.

v.26 *Cruenter*) Bert. *cruentus*.

v.27 *Instinctum*) Bert. *instructum*.

v.31 *Proferam*) Bert. *perferam*, male.

v.32. *Scrupulosa diligentia*) Libr. 1. *De ipso præside scrupulosissime explorans.*

Cuncta ciuitatis) Bert. *cuncta c.*

v.39 *Prouidentia Deum, quæ nihil impunitum nocentibus permittit*) Arrianus dissertat. Epicteti lib. 3. c. 26. οὐδὲν ἀζήμιόν ἐστι τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα. Et oraculi versus est apud Herodot. li. 5. n. 56. qui reperitur Anthol. 1. c. 6.

οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

Coint. Smyr. lib. ιγ. v. 369.

-- — ἐπεὶ θέμιν οὔποτ᾽ ἀλιτροὶ
ἀνέρες ἐξαλέονται ἀκήρατον, οὕνεκ᾽ ἄρ᾽ αὐτοὺς
εἰσορόωσα νυκτός τε καὶ ἤματος· ἀμφὶ δὲ πάντη
ἀνθρώπων ἐπὶ φῦλα διηερίη πεπότηται,
τινυμένη σὺν Ζηνὶ κακῶν ἐπιίστορας ἔργων.

Heliodorus lib. 9. Aethiop. Isidor. Pelus. lib. 2. ep. 217.

p. 131. v. 1. *Producere*) Bert. *perducere*.

v. 2 *Coram deprehensum*) ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ, quod JC. vocant, *in flagranti crimine* li. 9. *coram noxa deprehensum*. Achilles Tatius de Clitoph. & Leucip. amoribus lib. 3. p. 177. ἱκανὸς μὲν οὗτος, εἶπεν, ὅστις ποτέ ἐστι καταπλήρησε μυθολογῶν. ἐγὼ δὲ ὑμῶν τεθαύμακα τῆς ἀναλγησίας, εἰ φονέα ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ λαβόντες. μεῖζον γὰρ τῆς φωρᾶς, τὸ αὐτὸν αὐτοῦ κατειπεῖν. οὐ δὴ κελεύετε τῷ δημίῳ· καθίζεσθε δὲ γόητος ἀκούοντες πιθανῶς μὲν ὑποκρινομένου, πιθανῶς δὲ δακρύοντος. Lysias Oratione 1. p. 2. ἀξιῶ δὲ σε ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι. Nyssenus Orat. 2. in resurrect. Domini f. 837. ἔπειτα δὲ τὸ ταχέως ἐνεργεῖν ἄγαν τὴν κλοπὴν, ἵνα μὴ φωραθῶς, καὶ τὰ πάνδεινα πάθωσιν.

De eo

v.4 *De eo crimine*) Bert.*de crimine.*

v.5 *Profatus*) Pal.*prafatus.*

v.8 *Me hercules*) Flor.& Pal.*Hercules.*

v.11. *Trinis ciuium corporibus*) τὸ *ciuium* delet Pal.

v.14 *Audientiam publicam mihi tribuerit humanitas*) Grot. Susp.lib.6 c.6.*à publica mihi t.h.*

v.18 *Potulentus*) alii *poculentus.*

v.19 *Crimen meum*) τὸ *meum* male abest à vulgatis.

v.22 *Cardinibus obtortis*] Ald.*cardin.obortis*, male.

v.32 *Reliquerimus*) Flor.*relinquimus.*

v.34 *Gladiolo qui me propter huiusmodi pericula comitabatur*) Lib.2 *Nec tamen incomitatus ibo. Nam gladio solo cinctus altrinsecus ipse salutis meæ præsidia gestabo.* Ouid.trist.2 v.271.

Et latro, & cautus præcingitur ense viator:
Ille sed insidias, hic sibi portat opem.

Quin maribus) Bert.*quam maribus.*

Proterrere) Bert.*perterrere.*

v.39 *Validis me viribus aggressus*) Ita Flor. vulgo, *validissime v.a.*

v.40 *Retroflexum*) Rom.& Bert.*irreflexum.*

Effugere lapide gestit) Bert.*effingere l.g.* male. lib. 5. *Quid vos miseris lamentationibus nequicquam effligitis.*

p.132 v.4 *Hospitis* (Flor.*hospitum.* Bert.*hospitium.*

v.8 *Semper innocentiam*) vulgo, *insuper i.*

v.9 *Iustæ vltionis*) vulgo, *istius v.* Bert.*iusta v.*

v.11 *Priuatas inter nos amicitias*) Bert.& Pal. *proprias i.n.a.*

v.14 *Profatus*) Bert.*præfatus.*

v.22 *Diffluentem*) alii, *diffluebant.*

Illum bonum) τὸ *illum* non est in Flor.

v.27 *Perhibuit*) *Flor.* præbuit.

v.29 *Paruulum quendam sinu tolerans*) Mos hic A-

thenis & alibi frequentatus, vt ad misericordiam impetrandam, vel iudicis animum permouendum rei liberos in iudicium adducerent. Plato Apolog. p. 34. τάχα δ' ἄν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν ἀναμνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῒ τοῦ ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος, ἐδεήθη τε, καὶ ἱκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδία τε αὑτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων, καὶ φίλους πολλούς. Lysias in Polystrato Orat. 19. pag. 338. καί τοι ὁρῶμεν γ' ὑμᾶς ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐάν τις παῖδας αὑτοῦ ἀναβιβασάμενος κλαίῃ καὶ ὀλοφύρηται, τούς τε παῖδας καὶ αὐτὸν εἰ ἀτιμωθήσονται ἐλεοῦντας καὶ ἀφιέντας τὰς τῶν πατέρων ἁμαρτίας διὰ τοὺς παῖδας ἴστε εἴτε ἀγαθοὶ, εἴτε κακοὶ ἡβήσαντες γενήσονται. Ambrosius de pœniten. lib. 2. cap. 10. *Antestes precationis & conscios refugis? cum si homini satisfaciendum sit, multos necesse ambias, obsecres ut dignentur interuenire, ad genua te ipse prosternis, oscularis vestigia, filios offers culpæ adhuc ignaros, paterna etiam veniæ precatores.* Cydonius de contemnenda morte pag. 8. μὴ τοίνυν μηδ' ἡμεῖς ὥσπερ ἐν ταῖς δίκαις τοῖς τῶν φιληδόνων προσέχωμεν ὀδυρμοῖς, ὥσπερ γυναῖκας ἢ παιδία τὰ ἑαυτῶν ὀρέξει ἀναβιβαζομένων, καὶ ταύτῃ διαφεύγειν τὴν δίκην ἐξαιτουμένων περὶ αὐτῶν ἐνεχθῆναι. Et Valerius Max. lib. 8. cap. 1. *Reus pro se iam nihil recusans paruulos liberos suos, & Galli sanguine sibi coniunctum filium flens commendare cepit. Eoq; facto mitigata concione, qui omnium consensu periturus erat, pene nullum triste suffragium habuit.* Heliod. Aethiop. lib. 9 pag. 427. οἰκτιζόμενοι δὲ πλέιω τὰ νεογνὰ τῶν βρεφῶν ἐπὶ γῆς προκαταβάλλοντες φέρεσθαι, ὡς ἔτυχε μεθῆκαν, διὰ τῆς ἀνυπόπτου καὶ ἀνυπαιτίου μοίρας τὸ θυμούμενον τῶν αἰθιόπων προμαλάσσοντες. Vide Marcellinum in Aphthonium pag. 172. Siluianum in Epistol. pag. 295. 299. Hermogenem de *partitione statuum* pag. 31. Maximus Tyrius vehementer hunc morem improbat,

probat,

probat, asserens pessimo modo & instituto pessimis hominibus concessum hoc perfugium esse, vt Heinsius noster docte obseruat ad prædictum philosophum p.142.

v.31 *Ramos oleagineos*) Bert. *r. oleagineos.* Tertull. de Baptismo c.8. *Olea signum etiam apud nationes paci prætenditur.* Heliod. Aethiop. lib.9. ἀθροίσαντες δὲ πᾶσαν ἡλικίαν καὶ κλάδους εἰς ἱκετηρίαν ἀναλαβόντες. Statius lib.12 Thebaid. v.492 *supplicis arbor oliua.* Lactantius: *Per quam pax petitur supplicando. In secundo diximus, hāc ab Atheniensibus* εἰρεσιώνην *dici, à Græcis autem reliquis* ἱκετηρίαν. Chrysost. *de non contemnenda Dei Ecclesia* Tom.5. edit. Antvverp. f.591. *Homines ramos olearum recisos, regibus protendunt, per stirpem illam misericordiæ & humanitatis ipsos admonentes.*

v.35 *De vindicta solatium*) Exempla in noxios eduntur ad solatia superstitum. Sauaro ad Sidon. p.513

v.36 *Paruuli huius in primis annis destituti fortunis*) Bert. *p. h. in p. d. f.* deleta voce *annis.*

p.133 v.3 *Euitasse*) Sic Fl. & Ro. codex. Venet. *euirasse.* Ald. *necasse.* Bert. *enecasse*, male. Vide Indicem.

Tormentis veritas eruenda) Lib.10 *Vi tormentorum veritatem eruit.* Vide Notas ad Minutium.

v.7 *Cum ritu Græciensi ignis & rota*) Libr.10 *Nec rota vel equuleus more Græcorum tormentis eius apparata iam deerant.* Lucret. lib.3.

— —scelerisq; luela,
Carcer & horribilis de saxo iactu' deorsum
Verbera carnifices, robur, pix, lamina, tædæ.

Rota peculiare supplicium fuit seruorum, qua exsculpebatur, si quid illi perperam admiserant. Aristophanes Pluto, act.4 sc.3 f.87.

Σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως, οὐκ ἂν φθάνοις.

ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γὰρ δεῖ σ' ἐκεῖ στρεβλούμενον.
εἰπεῖν ἃ πεπανούργηκας.

Scholiastes Græcus: τροχός τις ἦν, ἐν ᾧ δεσμούμενοι οἱ οἰκέται ἐκολάζοντο. τοῦτο δὲ λέγει ὁ ἄδικος πρὸς τὸν θεράποντα. Cælius Rhodiginus Antiquar.lect. lib. 10 c.5. rotam Græciensem cum rota Germanorum (qua rei contusi crebris ictibus lenta morte & maximo cruciatu pereunt) ineptissime confundit, vt obseruat Cuiacius lib.3 obseru.c.28, & post eum Brodæus in faco Critica tomo 2.p.475.

v.8 *Omne flagrorum genus*) Flor. & Rom. *o. flagitiorum g.* male. Augustinus Ep.159.ad Marcell. *Noli perdere paternam diligentiam, quam in ipsa inquisitione seruasti, quando tantorum scelerum confessionem, nō sulcantibus vngulis, non vrentibus flammis, sed virgarum verberibus eruisti.*

v.10 *Mihi mori*) τὸ *mihi* abest à Flor: & Bert.

v.13 *Cruci affigatis*) Bert. *cruciandum figatis.*

v.15 *Arrecti*) Pal. *arrepti.*

v.17 *Lectulo*) vulgo, *lecto.*

v.21 *Tundentes*) alii, *tendentes.*

Manum super ipsa cadauera porrigunt) De hoc tangendi cadaueris ritu vide quæ obseruat Simon Maiola *in diebus canicul.* fol.18 &c. Hieron. Magius Miscell. lib.2 c.5.

v.18 *Renitentem*) vulgo, *renuentem.*

v.19 *Noua ostensione*) Pal.& Scop. *n. offensione.*

v.22 *Ingratis licet*) Bert. *ingratus l.* vide indicem.

v.23 *Retexi*) Bert. *detexi.*

v.25 *In peculio Proserpinæ*) Fuse Claudianus de raptu Proserpinæ lib.2 v.92 & seq.

ver. 27 *Rationem idoneis verbis expedire*) Formula hyperbolica, qua vtimur, quotiens significamus, rem de qua

de qua agitur, superare vim rationis nostræ li. 4. *Quis tantus ingenii, quis facundiæ, qui singulas species, apparatus multiiugi verbis idoneis possit explicare.*

v. 29 *Vtres inflati*) ἀσκοὶ πεφυσημένοι· Epicharmus apud Theodoretum Orat. 1. contra gentes:

φύσις, ἀνθρώπων ἀσκοὶ πεφυσημένοι.

v. 33 *Dolorem ventris*) Ex nimio enim risu dolor ventris oritur. Lib. 10. *Risuq; latissimo adusq; intestinorum dolorem redactus.* Lucianus Eunucho: ἐπὶ πάντας ὁ γέλως κατεῖχε, καὶ οὐδεὶς ὅστις οὐ τὴν γαστέρα ἤλγει βεχαζόμενος ὑπ' αὐτοῦ, ἔγνωσαν αἰ ἀπόμπιμον ἐς τὴν Ἰταλίαν.

v. 35 *Theatro facessunt*) Pal. *retro f.*

v. 34 *Lætitia delibuti*) lib. 10 *magno delibutus gaudio.* Terent. Phormi. act. 5 sc. 6.

Satin' est, si te delibutum gaudio reddo.

v. 36 *Fixus in lapide steti*) Alii, *f. in lapidem, i.e.* tanquam lapis steti, vt lib. 4 *iacens in mortuum*, à Palat. *in* *lapide* abest. Arnob. contra Gentes lib. 2. f. 35 *Non omni pecore, ligno, saxo obtusior atq; hebetior stabit.* Cic. in Pison: *Tanquam truncus & stipes stetisset.* Omnis enim immodica affectio solet functiones partium corporis ad tempus impedire. Vnde & Nioben ob filiorum interitum obriguisse in lapidem fabulantur Poetæ Vid. Muretus ad Catullum p. 98.

Steti gelidus) Petron. *Frigidior hyeme Gallica factus nullum potui verbum emittere.* Vide Senecam Troad. v. 622 & in Oedipo v. 224 Ouid. 7 Met. v. 1, 6 Valer. Flacc. lib. 7 v 529.

Nihil secius) Bert. *n. secus.*

v. 39 *Renitentem*) Flor. *retinentem*, male.

p. 134 v. 1 *Domum*) Bert. *ad domum.*

v. 2 *Solabatur affatibus*) Bertin. & Flor. *salatur a.* παραμυθεῖσθαι. Heliod. lib. 5 ἐπικουφίσαι παραμυθίᾳ τὴν συμφοράν, & lib. 1. παραμυθεῖσθαί τε καὶ ἐπιρρωννύναι ἐπειρᾶτο.

S.Iohannes XI, 19. καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Et v.31. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν.

v.3 *Iniuria, quæ inhærebat altius meo pectori*) Iniuriarum enim, si quæ factæ sunt, tenax est memoria, & quidquid offendit, ægre eximitur, ait *Pertinax* apud Herodianum lib.2 f.494. Lysias pro Polystrato pag.337. Λέγεται γὰρ τοὺς κακῶς πεπονθότας μεμνῆσθαι μᾶλλον ἢ τοὺς εὖ.

v.10 *Perpessus es*) Bert.*passus es*.

Præsentem tristitudinem) τὸ *præsentem* Pal.delet.

v.14 *Autorem & tutorem suum*) à vulgatis τὸ *tutorem* abest.

v.16 *Lætabit*) vulgo, *lætabitur*.

v.17 *Offert*) Flor.& Bert.*obtulit*.

v.18 *Patronum scripsit*) Flor.*p.scribit*.

v.22 *Meisq; maioribus*) Scoppius, *meiq; m.*

Sic pudenter) Pal.*s.prudenter*.

v.23 *Et paulisper*) Non est in Bertino.

v.26 *Appropinquantis*) Bert.*propinquantis*.

v.32 *Vt eius hodierna*) Flor.*vt es hodierna*.

v.34 *Proin epulare*) Pal.*probince*.

v.36 *Producit*) Pal.*perduxit*.

v.41 *Omnium nutibus denotatus*) Ald.*o.n. deuoratus*, male. lib.5 *Dum directis digitis præsentium denotor*. lib.11 *Tota ciuitati notus ac conspicuus, hominum digitis nutibusq; notabilis*.

p.125 v.2 *Causatusq;*) Rom.*curatusq;* inepte.

v.5 *Singula mœstus recordabar*) τὸ *mœstus* male omittit Aldus.

v.7 *Ex læta facie*) Particulam *ex* non agnoscit Flor.

v.20 *Facere iussa sum*) Ald & Rom.*f.missa sum*.

v.21 *Mea sorte*) vulgo, *m.sors*.

v.23 *Suscipio*) Flor. *suspicio*, inepte.

v.27 *Memora ora*) Flor. *mea oro*, male.

v.28 *Adiuro tuum mihi carissimum caput*) Virg.

Per caput hoc iuro, per quod pater ante solebat.

Hieron. aduersus Iouiniani hæreses lib. 1 c. 28. *Iurandum per salutem illius, vt sit superstes, optandũ.*

v.32 *Aducere*) Flor. & Pal. *addicere*.

v.33 *Oculos udos libidine*) Heliod. p. 49. τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ ἔρωτι διαβρόχους.

v.34 *Adnixis & sorbilantibus sauiis*) Sic Flor. vulgo *admissis & s.s.*

v.41 *Diminuta*) Bert. *minuta*.

p.136 v.4 *Profecto*) male abest à vulgatis.

v.6 *Intra conseptum clausa*) Aldus *i. conspectum c.* male.

v.9 *Vis amoris quo tibi teneor*) Flor. *amor is q.t.t.*

v.10 *Hera mea*) vulgo, *domina m.*

v.11 *Obaudiunt*) Flor. & Bert. *obediunt*, male.

v.16 *Totiusq. artis manus*) Bert. *totasq. a. m.*

v.18 *Quod ni celerius sol*) Flor *q. non c. s.*

v.19 *Ad exercendas illecebras maturius*) Rescribe ex Flor. *ad e. i. magiam.*

v.23 *Cade cultrorum desecti*) Al. *c.c. delecti*, male.

v.24 *Clanculo præcepit ferre*) Flor. Rom. Palat. & Bert. *c. præcipitauit f.* Vnde alii recte fecerunt, *c. præcepit auferre.*

v.27 *Tune vltima*) Male Guilhelmius corrigit, *tune miluina.* vide Indicem.

v.33 *Huius rei repulsa satis acriter*) Rom. *huiusmodi repulsa satis acriter.* Ven. & Ald. *huiusmodi repulsis a.*

v.29 *Te constanter*) Venet. *te inconstanter*, recte.

Verbum facto secutus) Herodotus lib. 3. ἅμα ἔπος τ' εἶπε, καὶ ἔργον ἐποίει.

p.137 v.2 *Tectum scandulare*) alii, *tectum scindulare*, vide Indicem.

v.3 *Perflatili*) Bert. Rom. & Ald. *perflabili.*

v.5 *Commodum secreto colit*) Flor. & Bert. *commodatum s.c.*

Instruxit) Flor. *instruit.*

v.7 *Laminis litteratis*) Flor. *Iam minus l.* Rom. *iam minis l.* male. Arnob. lib. 2. *Protegimus nos laminis Psyllis Marsisue vendentibus.* Vide quæ ibidem dixi, & Thomam contra Gentiles lib. 3 c. 105.

Infelicium auium durantibus damnis) Sic recte hunc locum emendat eruditissimus Passeratius ad Propertium p. 436. cuius coniecturam confirmant membranæ Flor. Rom. & Aldina editio, in quibus est: *nauium durantibus damnis.* Damna autem cape demptas plumas.

vers. 8 *Sepultorum etiam cadauerum*) Sæpius enim malæ hæ bestiæ mortuorum corpora contingunt, vt Hieron. notat in Danielem tom. 4 f. 497. Et Porphyrius de *abstinentia ab animalibus* li. 2 f. 33.

v.9 *Carnosi claui pendentium*) In explicandis clauis pendentium Beroaldus ridiculosissimus est, vti Lipsius Elect. 1 c. 18, & in Notis ad lib. 2 cap. 8 de Cruce monuit, vbi vere Apuleii locum de clauis crucifixorum interpretatur. Adde Suidam in *Eudoxio*, Episcopo, & Vincentium Beluacensem Spec. hist. l. 9 c. 33

v.14 *Nexus obditos*) Bert. *n. obductus.*

v.21 *Inprouida noctis caligine*) vulgo, *obscura n.c.* male, lib. 1 *vix improuida noctis caligine liberati.*

v.22 *In insani modum Aiacis*) vide Tzetzen Chil. 3 hist. 76 & Philostratum in Imaginibus.

v.25 *Sine macula sanguinis*) lib. 9 *Portentosi cruoris maculas noui sanguinis fluuiq proluit.*

v.29 *Ado eam*) Flor. duo: *adorsam*, male:

Duodeni laboris Herculei) Ouid. Metam. libr. 9 v.181. Tzerzes Chil. 2 hist. 36. Cointhus Smyrnæus lib. 6 v. 200. Diodor. Siculus Bibliothecæ lib. 4. Hyginus fab. 20. Vnde & Nonnus eruditissimus & suauissimus Poetarum Dionys. lib. 35. Herculem vocat δυωδεκάεθλον.

v.30 *Trigemino corpore Geryonis*) Palæph. li. 1. Diodorus & Hyginus locis prænominatis.

v.35 *Cum reformatur*) alii, *eam reformatam*. Flor. 1 *cum res ornatu*. Bert. *certo eum reformatu*, male. Confer Lucianum p. 350.

v.36 *Coram magia*) τὸ *coram* recte expungit Bertin.

v.40 *Rubentibus bucculis*) Ald. *rumpentib. b.* male.

Renitentibus crinibus) Rom. & Ald. *renidentibus c.* male, lib. 1. *capillus placidus renitet.*

p.138 v.2 *Nocti isti*) Ro. Fl. & Bert. *nocte ista*, male.

v.3 *Quam vellem*) vide Gruterum de hac formula Suspic. lib. 6 c. 10.

Inquit illa præstare tibi) Aldus, *i. respondit illa tibi*, male.

v.5 *Præsentia*) Bert. *præsentium.*

vers. 6 *Huiusmodi secreta perficere*) Sic rescripsi ex Bert. & Flor. 2 vulgati legunt, *secum huiusmodi p.*

v 9 *Gannientibus*) Fl. Bert. Al, & Ro. *garrientibus.*

v.11 *Intecti bacchamur*) Pal. Flor. & Bert. *i. atque nudati bacch.*

v.13 *Puerile*) Florentini duo, *puerilis*, male.

v.14 *Etiam in altum diem nos attinuit*) Flor. *E. i. a. d. n. obtinuit.* Grut. *e. in altum d. n. a.* recte. Heliodorus Æthiop. lib. 6. πρὸς ὕπνον ἔλαθεν ἀποφέρων καὶ εἰς ἡμέρας ἤδη λαμπρὰν κατέχων.

v.16 *Percita*) Bert. *parata*, male.

v.20 *At tanta rei*) Palat. *in t. rei.*

v.21 *Suspenso & insono vestigio*) lib. 5. *suspensis performidinem gressibus*. Claudianus de Statu animæ lib. 1. *Suspenso vestigio iter temptare.*

v.23 *Arbitrari*) vulgo, *spectare.*

Sic gesta sunt) Flor. *suggesta s.*

v.27 *Adfricata*) Rom. Ald. Flor. & Bert. *adfricta.*

v.29 *Tremulo succussu*) Ald. *Tr. successu*, male.

v.35 *Magnis suis artibus*) lego cum Bertino, *magicis s. a.* (pebam.

v.36 *Facti stupore defixus*) supra: *impos animi stu-*

v.37 *Externatus animi*) Flor. 2 *Exterminatus a.* ἔξω τῶ φρονεῖν γεγονώς· quod recepissem in textum, nisi in Apologia priori verbo vsus fuisset, inquiens: *Ad oblivionem præsentium externari.*

v.38 *Atq. attonitus*) Lege cum Florentinis, *a. a. in amentia a.*

Vigilans somniabam) Plautus Captiuis, Scena, Iupiter supreme. *hic vigilans somniat.* Sulpitius de obitu Martini: *vigilans dormire te sentias.* Teren. act. 5 sc. 5. *Num ille somniat ea, quæ vigilans voluit.*

Defrictis diu pupulis) vulgo, *d. d. pupillis.* Pupulas vocant Physici ἰφθαλμῶ ὀφθαλμὸν, vt Philo obseruat de Opificio mundi fol. 2. vide notata ad Arnobium, lib. 2.

v.40 *Ad sensum præsentium*) Flor. & Bert. *a. s. præsentis tamen facti.*

p.139 v.7 *Lupulis*) vulgo, *lupis.*

Siccine me vix à lupulis conseruo Thessalis) Bertin. *segnior meum ipsa lupulis cum suo Thessalis.* Venet. *saginer meum ipsa lupulis cum Thessalis.* Rom. *sigener m. i. l. cons. T.* Ald. *s. meum ipsa Lucium pullis c. T.*

v.8 *A me scelus*) Flor. & Rom. *Aut mihi s.*

v.11 *Latus armiger*) Ouid. Met.lib.12 v.560. lib.15 v.386. Pindarus Olymp.2 & Olymp.13.

v.12 *Pinnarum dignitatem*) Rom. *pugnarũ d.* male.

v.14 *Pramalle*) Flor. Rom. & Ald. *malle.*

v.18 *Amatore bubone*) Bert. non habet τὸ *bubone.*

Istas nocturnas aues) Superstitiosa vetustas aues inauspicatas affigebat foribus, quasi amuletum hoc esset dirarum. Columella de re rust. li.10.

Hinc Amythaonius docuit quæ plurima Chiron
Nocturnas crucibus volucres suspendit, & altis
Culminibus † vetuit feralia carmina flere. † al. *metuit.*

Vide Baptistam Pium in annot. prior. c.33. & Andr. Schottum obseruat. lib.1. c.12. Et Casaubonum ad Theophrasti characteres p.285.

v.21 *Suis luant cruciatibus*) supra: *id omne protinus meo luatur sanguine.*

v.27 *Medela salubri*) Bert. *medelam salubrem*, bene.

v.29 *Futilibus herbulis*) Flor. *f. herculis*, male. Proclus de sacrif. & magia. *Nonnunquam herba vna vel lapis vnus ad diuinum sufficit opus. Sufficit enim Cnebison ad subitam numinis alicuius apparitionem ad custodiam vero laurus.*

v.30 *Immistum*) V Vouuer, *Immixtum.*

v.32 *Summa cum trepidatione irrepit cubiculum*) Confer Lucian.353.

v.34 *Prosperis*) Pal. *prospere.*

v.36 *Haurito plusculo vncto*) Hierocles de Magis apud Eusebium fol.462. οἱ γόητες ἡγοῦμαι δὲ αὐτοὺς ἐγὼ κακοδαιμονεστάτους ἀνθρώπων· οἱ μὲν ἐς βασάνους εἰδώλων, οἱ δὲ ἐς θυσίας βαρβάρους· οἱ δὲ ἐς τὸ ἐπᾷσαί τι, ἢ ἀλεῖψαι μεταποιεῖν φασὶ τὰ εἰρημένα.

v.38 *Similem gestiebam*) Palat. *simul g.*

v.39 *Sed plane pils*) alii, *s. plene p.*

v.40 *Perdito numero*) Hæc inducit Mstus Bertin.

p.140 v.3 *Miser reformationis*) alii, *misera r.* Bert. *misera formationis.*

v.9 *Obliquum respiciens*) τὸ *obliquũ* male abest à B.

Adillam) Hæc ignorat Bertinus.

v.15 *Exibis asinum*) supra: *si rursum asino remoto, prodirem in Lucium.*

v.17 *Nec moram*) Flor. *ne moram.*

v.23 *Mordicibus*) Rom. *mordicus.* Bert. *mordicitus.*

v.26 *Demussata contumelia*) Terent. Adelph. act. 2. sc. 1: *Mussanda iniuria adolescentum est.*

v.27 *Ad equum illum*) dele τὸ *equum* ex Bertino.

v.32 *Hospitium loca ac lautia*) In Bert. & Flor. est, *h. ac loca lauta.* Liu. li. 8 *Locus inde lautiaq́; legatis præberi iussa,* lib. 47 *An loca, lautia, senatumq́; darent.*

v.34 *Secreta numina*) Pal. *sacra n.*

v.36 *Vt me præsepio*) Flor. & Bert. *vix m. p.*

v.37 *Infestis calcibus*) Bert. *iniectis c.* male. Phædrus lib. 1 fab. 29. *Infestis taurus mox confodit cornibus.*

v.38 *Abigor ab hordeo, quod apposueram*) Phædr. *Asello iussit reliquias poni hordei.*

v.39 *Illi gratissimo famulo*) Bert. hæc delet.

p.141 v.1 *De nouo*) Bert. *denuo.*

v.2 *Equi perfidi*) vulgo, *e. perfidia,* vel *e. perfidiæ.*

v.3 *Eponæ Deæ*) Sic Florentini, alii, *Hipponæ,* vel *Hepponæ.* Vide Turnebum aduersariorum lib. 4 c. 24 & Notas ad Minutium Felicem.

v.4 *Præsidens ædicula*) Flor. *residens æ.* Gruterus suspic. lib. 6 c. 4.

v.5 *Agnito*) Bert. *attento.*

v.6 *Primoribus pedibus*) Flor. *prioribus p:*

v.7 *Nimium & porrectis*) Flor. *n. quam p.* Bert. *nimiumq́; p.*

v.8 *Nisu*) alii, *nixu.*

v.9 *Scilicet forte)* dele τὸ *scilicet* ex Pal.

v.10 *Equi cura)* Coluius, *equinum c.* Gruterus, *super equino c.*

v.15 *Claudumq;)* Bert. *infestumq;.*

Telum aliquod quaritans temere fascem lignorũ) Sic membranæ Flor. Rom. *t.a.q.emere fascem.* Bert. *t. quaritans omnem fascem l. positum ascenait.*

v.16 *Cunctis)* Pal. *ceteris.*

v.22 *Accursus)* Bert. Rom. & Ald. *discursus.*

v.17 *Cum sonitu vehementi, & largo strepitu insolenti)* Vide Lucianum.

v.23 *Ortus solis)* vulgo, *ortus s.*

v.28 *Sarcinis)* Non est in Bertino.

v.29 *Gerulonum)* Sic cum Grutero & Coluio ex Flor. rescripsi. In vulgatis est. *gerulorum.*

Nimia nimio) τὸ *nimio* inducit Bertinus.

v.30 *Ad extremas metas)* Ita Palat. & *Bert.* in Flor. est *a.e.incitas.*

v.31 *Quantum possunt grauioribus)* Pal. *q. poterant grauibus.* Flor. q. potest g.

v.33 *Speculandum)* Flor. *spectandum.*

v.34 *Crebro)* Flor. *crebra*, male.

v.37 *Sero quidem, sedulo tamen)* Vulgo, *s.q. serio t.*

v.41 *Turbelas)* Rom. & Aldus, *turbulas.*

Genuino sermone) Sic rectè Venetus & Fuluii liber. Alii, *gemino s.* inepte.

p.142 v.1 *Augustum nomen Cæsaris inuocare)* In calamitatibus & pressuris fidem Cæsaris inuocabant, Lucia. p.246. Apul. l.9. *Fidemq; Cæsaris identidem implorantium.* Spart. Iuliano: *In Palatio idem Iulianus occisus est fidem Cæsaris implorans.* docte Brissonius de formul. lib.8 p.718.

v.9. *Rosæ virgines)* Bert. *R. margines.* inepte. Peruigilium Veneris.

Ipsa iussit mane tuæ virgines nubant Rosæ.
Libanius Sophista progymnas. in Encomio Veris p. 177. Achilles Tatius lib. 2.

Fluebant) Rom. & Aldus. *florebant.*

v.10 *Et spe salutis*) τὸ *&* delet Flor.

v.11 *Consilium salubrius*) tralate à temperatis cibis aut locis, qui salubres humano corpori, li. 4 *bis omnibus salubri consilio recte dispositis.*

v.13 *Euidens exitium*) Flor. *in e. exitium.*

v.14 *Iudicii*) Pal. *indicii.*

v.16 *Fæna rodebam*) Grut. Suspic. lib. 6 c. 2 *frenum arrodebam.* In vulgatis est, *fæna rodebamus.* Forte, *fænum rodebam vsq;.*

EMENDATIONES AD LIB. IV. METAMORPHOSEON.

v.23 *Diem ferme circa medium*) confer Lucianum, ex quo noster hunc librum totum descripsit.

Cum iam flagrantia solis) Nonnus Dionys. libr. 48 v.306.

— — πάλλων
καρχαλέης πυρόεντα μεσημβρινὸν ἦχεν ἱμάσθλης
ἠέλιος σελαγίοις.

Valer. Flaccus lib. 2.

Et sol æthereus medias conscenderat arces.

v.24 *Apud notos ac familiares*) τὸ *familiareis* male abest à Pal. l. 9 *Ad quempiam sibi diuertit familiarem.*

P 26 *Oscula mutua*) Lucianus p. 246 φιλήμασιν ἠσπάζοντο ἀλλήλους.

Sentire præstabant) Aldus. *s. præstant.*

v.29 *Leuigatos*) Rom. Bert. & Aldus *leuatos*, male. Lib. 9 *Fabularum lepida iucunditas leuigabit.*

v.31

v.31 *Compascuus catus*) Bert. *c. hortus*. Vulgo, *c. cibus*. Vide Grut. Susp. lib. 1 c. 1.

v.32 *Alioquin*) non est in Bertino.

v.38 *Frutetis*) Sic recte membranæ Floren. vulgo, *protectus*. Schickeradt, *rofectis*, male.

v.40 *Erectus in hominem*) Venet. *refectus i. h.*

v.41 *Cum in isto cogitationis salo fluctuarem*) Bert. inuerso ordine legit: *c. i. i. fluctuationis s. cogitarem.*

p.143 v.2 *Latissima*) Aldus: *latissima*, male.

Vireta) Flor. & Rom. *virecta.*

v.3 *Nineus color*) Ita Rom. Ald. & Venet. Flor. & Vulc. *niueus color*. Vide Grut. suspic. lib. 7 c. 2.

v.4 *Veneris & Gratiarum lucum*) in Flor. vno est, *Veneri etiam gratum l.*

v.7 *Concito*) Bert. *perconcito.*

v.9 *Praclarus ille conatus fortunam*) lib. 1 *Tam bellum consilium meum praeuertit sors teterrima*. Pindar. Olymp. 12 πολλὰ δ᾽ ἀνθρώποις παρὰ γνώμαν ἔπεσεν ἔμπαλιν μὲν τέρψιος.

v.10 *Fortuna mea scauitatem*) Flor. *f. me scauitate.*

v.12 *Beata spina*) Recte hæc verba Grut. inducit.

v.11 *Diuini roris*) Rom. & Venet. *diuinis guttis.*

v.13 *Vsquam*) Vulgo, *vsq; iam.*

v.15 *In modum*) Videtur abundare.

Floris inodori) Flor *f. odori.*

v.16 *Punicantes*) Infra: *Faciem iam dudum punicantem pra pudore*. Lib. 3. *punicantibus phaleris aurora roseum quatiens lacertum.*

v.18 *Rosas laureas*) Glossæ, ῥοδοδάφνη, *herba asinaria, taxus, viburna*. Eius herbæ pastus asinis lethalis. Vnde & mox post *venenum rosarium* appellat. Vide Lucianum p. 246. Isidor. Etym. lib. 17 c. 7 Baptistam Pium in annot: prior: fol: 107.

v.28 *Mulcato grauiter atq; iacente contra procline*

Bert.*iam multatum g.a, iacentem circap.*

v.31 *Vlulabili*) vulgo, *eiulabili.*

v.32 *Crearet exitium*) lib.5 *Tibi summum creabis exitium*.lib.9 *Periculum grande, imo exitium præsens confluauit aliud.*

v.38 *Fugam desino*) Pal.& Flor.*f.destino*, male.

v.40 *Ægre cohibitis*) Flor,& Rom.*e.r.c.*

p.144 v.5 *Prono iubare*) Bert.*pleno i.*

v.11 *Propter insistens*) Sic Palat.vulgo,*prope i.*

v.13 *Ingrediendũ*) Fl.*ingradiandũ*.Al.*egrediendum.*

v.15 *Porfossus*) vulgo.*percussus.*

v.16 *Causariam missionem*) Rom. & Venet. (*ausæ remissionem*.male.Vide Indicem.

v 18 *Festinata fuga*) Pal.& Ful.liber, *destinata f.*

v.21 *Prauertit*) Bert.*prauenit*.Al.*peruertit*,male.

v.22 *Ementita lassitudine*) Pal.*mentita l*. Fl.& Bert. *se mentita l.*

v.23 *Cum rebus totis effunditur*) Ber.*se c.r.t.effundit.*

Iacensq; in mortuum) Bert.Rom.& Ald.*i.in modum mortui*.vide Coluium.

v.35 *Totius vitæ finmis.*) Rom. *t.viæ finis.*

v.37 *Dissolutis*) alii,*exsolutis*.Bert.*solutis.*

v.39 *Volutatibus*) Pal. & Ald. *voluptatibus*,male. Plin.lib.30 c.vlt. *Puluerem in quo se mula volutauerit corpori inspersum mitigare ardores amoris.*

v.40 *Speluncæ quam latrones inhabitant*) Confer Heliodorum in Æthiop.p.51 & seq.

v.41 *Flagitant*) Flor.*flagitat.*

p.145 v.5 *Lacunosæ*) Bert.*laciniosæ, male.*

v.9 *Riuulis pluribus*) τὸ *pluribus* non est in Pal.& B.

v.10 *Agminibus*) vulgo,*amnibus*,male,vide Ind.

Sopiti maris) Flor.duo: *stipati m.*

v.12 *Desinunt*) Rom. *desint.*

Ardua

Ardno caule) Bert.& Flor.*ardua calle firmas*,m.

v.14 *Exigui tramites*) Lege cum Fuluio & Schickerado *e.ramices.*

v.15 *Attenduntur*) Bert.*accenduntur*;male.

Bono certe meo periculo) In Floridis: *audietis me meo periculo.*

v.24 *Lusitabis*) al.*esitabis.*

v.23 *Dedecus primum*) Coluius: *d.priuum*,inepte.

v.27 *Soles auiditer ingurgitare*) Pal.*s.auariter i.* recte.Plaut. Curc.act.1. sc. 2. *hoc vide vt ingurgitat impuram in se merum auariter, faucibus plenis.*

v.29 *Hospitatores*) sic Mssti,alii,*sospitatores.*

v.31.*Effricatis*) Flor.*exfricatis.*

v.34 *Flamma vapore*) τὸ *vapore* abest à Bertino.

v.37 *Iuuenes adueniunt*) Bert.*instructus a.* male.

v.41 *Inter thoros*) Ald.*inter choros.*

v.40 *Lauacro refoti*) vulgo,*l.reflecti.*

p.146 v.1 *Estur & potatur incondite*) τὸ *incondite* m. expunxit Vulcanius.Sic vetus Interpres Origenis li. 3.f.270 in Iob.dixit: *infrunite manducare.*

v.4 *Laphitis Thebanis*)Flor. *L.Thebanibus*.Ro.& Ven.*L.Thelamibus*,Ber.*L.Thelamis*. Bero.L.*Thelamonibus*.Vide Ouid.lib.12.Metam.Pausf.libr.5.Diod. Sic.biblioth.lib.4.Hygin.fab.33.

v.7 *Tanta*) Flor.*tantam.*

v.8 *Incolumi*) Flor.*incolumes.*

Nostra virtute) Bert.*n. vi virtute.*

v.9 *Si quid ad rem facit*) Coluius τὸ *facit* male delet,cum etiam sit in Florentinis & Bertino.

v.11 *Lamacho*) Flor.*Lamato.*

v.10 *Remeauimus*) Bert.*remeamus.*

v.11 *Diminuti*) Bert.*imminuti.*

v.13 *Certe antetulerim*) τὸ *certe* abest à Pal.& Flor.

ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γὰρ δεῖ σ' ἐκεῖ στρεβλούμενον.
εἰπεῖν ἃ πεπανούργηκας.

Scholiastes Græcus: τροχός τις ἦν, ἐν ᾧ δεσμούμενοι οἱ οἰκέται ἐκολάζοντο. τοῦτο δὲ λέγει ὁ ἄδικος πρὸς τὸν κρείττονα. Cælius Rhodiginus Antiquar.lect. lib. 10 c.5. rotam Græciensem cum rota Germanorum (qua rei contusi crebris ictibus lenta morte & maximo cruciatu pereunt) ineptissime confundit, vt obseruat Cuiacius lib.3 obseru.c.28, & post eum Brodæus in face Critica tomo 2.p.475.

v.8 *Omne flagrorum genus*) Flor. & Rom. *o.flagitiorum g.*male. Augustinus Ep.159.ad Marcell.*Noli perdere paternam diligentiam, quam in ipsa inquisitione seruasti, quando tantorum scelerum confessionem, nõ sulcantibus vngulis, non vrentibus flammis, sed virgarum verberibus eruisti.*

v.*10 Mihi mori*) τὸ *mihi* abest à Flor: & Bert.

v.13 *Cruci affigatis*) Bert.*cruciandum figatis.*

v.*15 Arrecti*) Pal.*arrepti.*

v.17 *Lectulo*) vulgo, *lecto.*

v.21 *Tundentes*) alii, *tendentes.*

Manum super ipsa cadauera porrigunt) De hoc tangendi cadaueris ritu vide quæ obseruat Simon Maiola *in diebus canicul.*fol.18 &c. Hieron. Magius Miscell.lib.2 c.5.

v.18 *Renitentem*) vulgo, *renuentem.*

v.*19 Noua ostensione*) Pal.& Scõp.*n.offensione.*

v.22 *Ingratis licet*) Bert.*ingratus l.*vide indicem.

v.*23 Retexi*) Bert.*detexi.*

v.*25 In peculio Proserpinæ*) Fuse Claudianus de raptu Proserpinæ lib.2 v.92 & seq.

ver.*27 Rationem idoneis verbis expedire*) Formula hyperbolica, qua vtimur, quotiens significamus, rem

de qua

de qua agitur, ſuperare vim rationis noſtræ li. 4. *Quis tantus ingenii, quis facundiæ, qui ſingulas ſpecies, apparatus multiiugi verbis idoneis poſſit explicare.*

v. 29 *Vtres inflati*) ἀσκοὶ πεφυσημένοι· Epicharmus apud Theodoretum Orat. 1. contra gentes:

φύσις, ἀνθρώπων ἀσκοὶ πεφυσημένοι.

v. 33 *Dolorem ventris*) Ex nimio enim riſu dolor ventris oritur. Lib. 10. *Riſuq; latiſſimo aduſq; inteſtinorum dolorem redactus.* Lucianus Eunucho: ἐπὶ πάντας ὁ γέλως κατεῖχε, καὶ οὐδεὶς ὅστις οὐ τὴν γαστέρα ἤλγει βαρυνόμενος ὑπ' αὐτοῦ, ἔγνωσαν αἱ ἀπόμπτησαν ἐς τὴν Ἰταλίαν.

v. 35 *Theatro faceſſunt*) Pal. *retro f.*

v. 34 *Lætitia delibuti*) lib. 10 *magno delibutus gaudio.* Terent. Phormi. act. 5 ſc. 6.

Satin' eſt, ſi te delibutum gaudio reddo.

v. 36 *Fixus in lapide ſteti*) Alii, *f. in lapidem, i. e.* tanquam lapis ſteti, vt lib. 4. *iacens in mortuum*, à Palat. *in lapide* abeſt. Arnob. contra Gentes lib. 2. f. 35 *Non omni pecore, ligno, ſaxo obtuſior atq; hebetior ſtabit.* Cic. in Piſon: *Tanquam truncus & ſtipes ſtetiſſet.* Omnis enim immodica affectio ſolet functiones partium corporis ad tempus impedire. Vnde & Nioben ob filiorum interitum obriguiſſe in lapidem fabulantur Poetæ Vid. Muretus ad Catullum p. 98.

Steti gelidus) Petron. *Frigidior hyeme Gallica factus nullum potui verbum emittere.* Vide Senecam Troad. v. 622 & in Oedipo v. 224 Ouid. 7 Met. v. 1, 6 Valer. Flacc. lib. 7 v 529.

Nihil ſecius) Bert. *n. ſecus.*

v. 39 *Renitentem*) Flor. *retinentem*, male.

p. 134 v. 1 *Domum*) Bert. *ad domum.*

v. 2 *Solabatur affatibus*) Bertin. & Flor. *ſalatur a.* παραμυθεῖσθαι. Heliod. lib. 5 ἐπικουφίσαι παραμυθίᾳ τὴν συμφοράν, & lib. 1. παραμυθεῖσθαί τε καὶ ἐπιρρωννύναι ἐπειρᾶτο.

S.Iohannes XI, 19. Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Et v.31. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν.

v.3 *Iniuria, quae inhaerebat altius meo pectori*) Iniuriarum enim, si quae factae sunt, tenax est memoria, & quidquid offendit, aegre eximitur, ait *Pertinax* apud Herodianum lib.2 f. 494. Lysias pro Polystrato pag.337. Λέγεται γὰρ τοὺς κακῶς πεπονθότας μεμνῆσθαι μᾶλλον ἢ τοὺς εὖ.

v.10 *Perpessus es*) Bert. *passus es.*

Praesentem tristitudinem) τὸ *praesentem* Pal. delet.

v.14 *Autorem & tutorem suum*) à vulgatis τὸ *tutorem* abest.

v.16 *Laetabit*) vulgo, *laetabitur.*

v.17 *Offert*) Flor. & Bert. *obtulit.*

v.18 *Patronum scripsit*) Flor. *p. scribit.*

v.22 *Meisq. maioribus*) Scoppius, *meiq. m.*

Sic pudenter) Pal. *s. prudenter.*

v.23 *Et paulisper*) Non est in Bertino.

v.26 *Appropinquantis*) Bert. *propinquantis.*

v.32 *Vt eius hodierna*) Flor. *ut ei hodierna.*

v.34 *Proin epulare*) Pal. *probinc e.*

v.36 *Producit*) Pal. *perduxit.*

v.41 *Omnium nutibus denotatus*) Ald. *o. n. deuoratus*, male. lib.5 *Dum directis digitis praesentium denotor.* lib.11 *Tota ciuitati notus ac conspicuus, hominum digitis nutibusq. notabilis.*

p.135 v.2 *Causatusq.*) Rom. *curatusq.* inepte.

v.5 *Singula maestus recordabar*) τὸ *maestus* male omittit Aldus.

v.7 *Ex laeta facie*) Particulam *ex* non agnoscit Flor.

v.20 *Facere iussa sum*) Ald & Rom. *f. missa sum.*

v.21 *Mea forte*) vulgo, *m. fors.* v.23

v.23 *Suscipio*) Flor. *suspicio*, inepte.

v.27 *Memora ora*) Flor. *mea oro*, male.

v.28 *Adiuro tuum mihi carissimum caput*) Virg.

Per caput hoc iuro, per quod pater ante solebat.

Hieron. aduersus Iouiniani hæreses lib. I c. 28.

Iurandum per salutem illius, vt sit superstes, optandũ.

v.32 *Aducere*) Flor. & Pal. *addicere.*

v.33 *Oculos vdos libidine*) Heliod. p.49. τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ ἔρωτι διαβρόχους.

v.34 *Adnixis & sorbilantibus sauiis*) Sic Flor. vulgo *admissis & s.s.*

v.41 *Diminuta*) Bert. *minuta.*

p.136 v.4 *Profecto*) male abest à vulgatis.

v.6 *Intra conseptum clausa*) Aldus *i. conspectum c.* male.

v.9 *Vis amoris quo tibi teneor*) Flor. *amor is.q.t.t.*

v.10 *Hera mea*) vulgo, *domina m.*

v.11 *Obaudiunt*) Flor. & Bert. *obediunt*, male.

v.16 *Totiusq; artis manus*) Bert. *totasq; a. m.*

v.18 *Quod ni celerius sol*) Flor. *q. non c. s.*

v.19 *Ad exercendas illecebras maturius*) Rescribe ex Flor. *ad e. i. magiam.*

v.23 *Cede cultrorum desecti*) Al. *c. c. delecti*, male.

v.24 *Clanculo pracepit ferre*) Flor. Rom. Palat. & Bert. *c. pracipitauit f.* Vnde alii recte fecerunt, *c. pracepit auferre.*

v.27 *Tunc vltima*) Male Guilhelmius corrigit, *tunc miluina.* vide Indicem.

v.33 *Huius rei repulsa satis acriter*) Rom. *huiusmodi repulsa tis acriter.* Ven. & Ald. *huiusmodi repulsis a.*

v.29 *Te constanter*) Venet. *te inconstanter*, recte.

Verbum facto secutus) Herodotus lib.3. ἅμα ἔπος τ' εἶπε, καὶ ἔργον ἐποίει.

p.137 v.2 *Tectum scandulare*) alii, *tectum scindulare*, vide Indicem.

v.3 *Perflatili*) Bert. Rom. & Ald. *perflabili.*

v.5 *Commodum secreto colit*) Flor. & Bert. *commodatum s.c.*

Instruxit) Flor. *instruit.*

v.7 *Laminis litteratis*) Flor. *Iam minus l.* Rom. *iam minis l.* male. Arnob. lib.2. *Protegimus nos laminis Psyllis Marsisue vendentibus.* Vide quæ ibidem dixi, & Thomam contra Gentiles lib.3 c.105.

Infelicium auium durantibus damnis) Sic recte hunc locum emendat eruditissimus Passeratius ad Propertium p. 436. cuius coniecturam confirmant membranæ Flor. Rom. & Aldina editio, in quibus est: *nauium durantibus damnis.* Damna autem cape demptas plumas.

vers.8 *Sepultorum etiam cadauerum*) Sæpius enim malæ hæ bestiæ mortuorum corpora contingunt, vt Hieron. notat in Danielem tom. 4 f.497. Et Porphyrius de *abstinentia ab animalibus* li.2 f.33.

v.9 *Carnosi claui pendentium*) In explicandis clauis pendentium Beroaldus ridiculosissimus est, vti Lipsius Elect.1 c.18, & in Notis ad lib.2 cap.8 de Cruce monuit, vbi vere Apuleii locum de clauis crucifixorum interpretatur. Adde Suidam in *Eudoxio*, Episcopo, & Vincentium Beluacensem Spec. hist. l.9 c.33

v.14 *Nexus obditos*) Bert. *n. obductus.*

v.21 *Inprouida noctis caligine*) vulgo, *obscura n.c.* male, lib.1 *vix improuida noctis caligine liberati.*

v.22 *In insani modum Aiacis*) vide Tzetzen Chil. 3 hist.76 & Philostratum in Imaginibus.

v.25 *Sine mascula sanguinis*) lib.9 *Portentosi cruoris maculas noui sanguinis fluuiq proluit.*

v.29

v.29 *Ado eam*) Flor. duo: *adorsam*, male:

Duodeni laboris Herculei) Ouid. Metam. libr.9 v.182. Tzetzes Chil. 2 hist. 36. Cointhus Smyrnæus lib.6 v.200. Diodor. Siculus Bibliothecæ lib. 4. Hyginus fab. 20. Vnde & Nonnus eruditissimus & suauissimus Poetarum Dionys. lib.35. Herculem vocat δυωδεκάεθλον.

v.30 *Trigemino corpore Geryonis*) Palæph. li.1. Diodorus & Hyginus locis prænominatis.

v.35 *Cum reformatur*) alii, *eam reformatam*. Flor. 1 *cum res ornatu*. Bert. *certo eum reformatu*, male. Confer Lucianum p. 350.

v.36 *Coram magia*) τὸ *coram* recte expungit Bertin.

v.40 *Rubentibus bucculis*) Ald. *rumpentib. b.* male.

Renitentibus crinibus) Rom. & Ald. *renidentibus c.* male, lib.1. *capillus placidus renitet*.

p.138 v.2 *Nocti isti*) Ro. Fl. & Bert. *nocte ista*, male.

v.3 *Quam vellem*) vide Gruterum de hac formula Suspic. lib.6 c.10.

Inquit illa præstare tibi) Aldus, *i. respondit illa tibi*, male.

v.5 *Præsentia*) Bert. *præsentium*.

vers.6 *Huiusmodi secreta perficere*) Sic rescripsi ex Bert. & Flor.2 vulgati legunt, *secum huiusmodi p.*

v 9 *Gannientibus*) Fl. Bert. Al, & Ro. *garrientibus*.

v.11 *Intecti bacchamur*) Pal. Flor. & Bert. *i. atq. nudati bacch.*

v.13 *Puerile*) Florentini duo, *puerilis*, male.

v.14 *Etiam in alium diem nos attinuit*) Flor. *E. i. a. d. n. obtinuit*. Grut. *e. in altum d. n. a.* recte. Heliodorus Æthiop. lib. 6. πρὸς ὕπνον ἔλαθον ὑποφέρων ὡς εἰς ἡμέρας ἤδη λαμπρὰν κατέχων.

v.16 *Percita*) Bert. *parata*, male.

v.20 *At tanta rei*) Palat. *int. rei.*

v.21 *Suspenso & insono vestigio*) lib. 5. *suspensis per formidinem gressibus.* Claudianus de Statu animæ lib. 1. *Suspenso vestigio iter temptare.*

v.23 *Arbitrari*) vulgo, *spectare.*

Sic gesta sunt) Flor. *suggesta s.*

v.27 *Adfricata*) Rom. Ald. Flor. & Bert. *adfricta.*

v.29 *Tremulo succussu*) Ald. *Tr. successu*, male.

v.35 *Magnis suis artibus*) lego cum Bertino, *magicis s. a.* (*pebam.*

v.36 *Facti stupore defixus*) supra: *impos animi stu-*

v.37 *Externatus animi*) Flor. 2 *Exterminatus a.* ἔξω τῶ φρονεῖν γιγνώς· quod recepissem in textum, nisi in Apologia priori verbo vsus fuisset, inquiens: *Ad oblivionem præsentium externari.*

v.38 *Atq; attonitus*) Lege cum Florentinis, *a. a. in amentia a.*

Vigilans somniabam) Plautus Captiuis, Scena, Iupiter supreme. *hic vigilans somniat.* Sulpitius de obitu Martini: *vigilans dormire te sentias.* Teren. act. 5 sc. 5. *Num ille somniat ea, quæ vigilans voluit.*

Defrictis diu pupulis) vulgo, *d. d. pupillis.* Pupulas vocant Physici ὀφθαλμῶ ὀφθαλμόν, vt Philo obseruat de Opificio mundi fol. 2. vide notata ad Arnobium, lib. 2.

v.40 *Ad sensum præsentium*) Flor. & Bert. *a. s. præsentis tamen facti.*

p.139 v.7 *Lupulis*) vulgo, *lupis.*

Siccine me vix à lupulis conseruo Thessalis) Bertin. *segnior meum ipsa lupulis cum suo Thessalis.* Venet. *saginer meum ipsa lupulis cum Thessalis.* Rom. *sigener m. i. l. cons. T.* Ald. *s. meum ipsa Lucium pullis c. T.*

v.8 *A me scelus*) Flor. & Rom. *Aut mihi s.*

v.11.

v.11 *Latus armiger*) Ouid. Met. lib.12 v.560. lib.15 v.386. Pindarus Olymp.2 & Olymp.13.

v.12 *Pinnarum dignitatem*) Rom. *pugnarũ d.* male.

v.14 *Pramalle*) Flor. Rom. & Ald. *malle.*

v.18 *Amatore bubone*) Bert. non habet τὸ *bubone.*

Istas nocturnas aues) Superstitiosa vetustas aues inauspicatas affigebat foribus, quasi amuletum hoc esset dirarum. Columella de re rust. li. 10.

Hinc Amythaonius docuit quaplurima Chiron
Nocturnas crucibus volucres suspendit, & altis
Culminibus † *vetuit feralia carmina flere.* † al. *metuit.*

Vide Baptistam Pium in annot. prior. c. 33. & Andr. Schottum obseruat. lib.1. c.12. Et Casaubonum ad Theophrasti characteres p. 285.

v.21 *Suis luant cruciatibus*) supra: *id omne protinus meo luatur sanguine.*

v.27 *Medela salubri*) Bert. *medelam salubrem*, bene.

v.29 *Futilibus herbulis*) Flor. *f. herculis*, male. Proclus de sacrif. & magia. *Nonnunquam herba vna vel lapis vnus ad diuinum sufficit opus. Sufficit enim Cnebison ad subitam numinis alicuius apparitionem ad custodiam vero laurus.*

v.30 *Immistum*) V Vouuer, *Immixtum.*

v 32 *Summa cum trepidatione irrepit cubiculum*) Confer Lucian. 353.

v.34 *Prosperis*) Pal. *prospere.*

v.36 *Haurito plusculo vncto*) Hierocles de Magis apud Eusebium fol. 462. οἱ γόητες ἡγοῦμαι δὲ αὐτοὺς ἐγὼ κακοδαιμονεστάτους ἀνθρώπων· οἱ μὲν ἐς βασάνους εἰδώλων, οἱ δὲ ἐς θυσίας βαρβάρους· οἱ δὲ ἐς τὸ ἐπᾷσαί τι, ἢ ἀλεῖψαι μεταποιεῖν φασὶ τὰ εἰρημένα.

v.38 *Similem gestiebam*) Palat. *simul g.*

v.39 *Sed plane pili*) alii, *f. plene p.*

v.40 *Perdito numero*) Hæc inducit Mstus Bertin.

p.140 v.3 *Miser reformationis*) alii, *misera r.* Bert. *misera formationis.*

v.9 *Obliquum respiciens*) τὸ *obliquũ* male abest à B. *Adillam*) Hæc ignorat Bertinus.

v.15 *Exibis asinum*) supra: *si rursum asino remoto, prodirem in Lucium.*

v.17 *Nec moram*) Flor. *ne moram.*

v.23 *Mordicibus*) Rom. *mordicus*. Bert. *mordicitus.*

v.26 *Demussata contumelia*) Terent. Adelph. act. 2. sc. 1: *Mussanda iniuria adolescentum est.*

v.27 *Ad equum illum*) dele τὸ *equum* ex Bertino.

v.32 *Hospitium loca ac lautia*) In Bert. & Flor. est, *h. ac loca lauta.* Liu. li. 8 *Locus inde lautiaq; legatis praeberi iussa,* lib. 47 *An loca, lautia, senatumq; darent.*

v.34 *Secreta numina*) Pal. *sacra n.*

v.36 *Vt me praesepio*) Flor. & Bert. *vix m. p.*

v.37 *Infestis calcibus*) Bert. *iniectis c.* male. Phædrus lib. 1 fab. 29. *Infestis taurus mox confodit cornibus.*

v.38 *Abigor ab hordeo, quod apposueram*) Phædr. *Asello iussit reliquias poni hordei.*

v.39 *Illi gratissimo famulo*) Bert. hæc delet.

p.141 v.1 *De nouo*) Bert. *denuo.*

v.2 *Equi perfidi*) vulgo, *e. perfidia*, vel *e. perfidiae.*

v.3 *Epona Dea*) Sic Florentini. alii, *Hippona*, vel *Heppone.* Vide Turnebum aduersariorum lib. 4 c. 24 & Notas ad Minutium Felicem.

v.4 *Prasidens aedicula*) Flor. *residens a.* Gruterus suspic. lib. 6 c. 4.

v.5 *Agnito*) Bert. *attento.*

v.6 *Primoribus pedibus*) Flor. *prioribus p:*

v.7 *Nimium & porrectis*) Flor. *n. quam p.* Bert. *nimiumq; p.*

v.8 *Nisu*) alii, *nexu.*

v.9 *Scilicet forte*) dele τὸ *scilicet* ex Pal.

v.10 *Equi cura*) Coluius, *equinum c.* Gruterus, *super equino c.*

v.15 *Claudumq;*) Bert. *infestumq;*.

Telum aliquod quaritans temere fascem lignorũ) Sic membranæ Flor. Rom. *r.a.q. emere fascem.* Bert. *t. quaritans omnem fascem l. positum ascendit.*

v.16 *Cunctis*) Pal. *cæteris.*

v.22 *Accursu*) Bert. Rom. & Ald. *discursus.*

v.17 *Cum sonitu vehementi, & largo strepitu insolenti*) Vide Lucianum.

v.23 *Ortiui solis*) vulgo, *ortus s.*

v.28 *Sarcinis*) Non est in Bertino.

v.29 *Gerulonum*) Sic cum Grutero & Coluio ex Flor. rescripsi. In vulgatis est, *gerulorum.*

Nimia nimio) τὸ *nimio* inducit Bertinus.

v.30 *Ad extremas metas*) Ita Palat. & Bert. in Flor. est *a. e. incitas.*

v.31 *Quantum possunt grauioribus*) Pal. *q. poterant grauibus.* Flor. q. potest g.

v.33 *Speculandum*) Flor. *spectandum.*

v.34 *Crebro*) Flor. *crebra*, male.

v.37 *Sero quidem, sedulo tamen*) Vulgo, *s. q. serio t.*

v.41 *Turbelas*) Rom. & Aldus, *turbulas.*

Genuino sermone) Sic rectè Venetus & Fuluii liber. Alii, *gemino s.* inepte.

p.142 v.1 *Augustum nomen Cæsaris inuocare*) In calamitatibus & pressuris fidem Cæsaris inuocabant, Lucia. p.246. Apul. l.9. *Fidemq; Cæsaris identidem implorantium.* Spart. Iuliano: *In Palatio idem Iulianus occisus est fidem Cæsaris implorans.* docte Brissonius de formul. lib.8 p.718.

v.9. *Rosæ virgines*) Bert. *R. margines.* inepte. Peruigilium Veneris.

Ipsa iussit mane tuæ virgines nubant Rosæ.
Libanius Sophista progymnas. in Encomio Veris p. 177. Achilles Tatius lib. 2.

Fluebant) Rom. & Aldus. *florebant.*

v. 10 *Et spe salutis*) τὸ *&* delet Flor.

v. 11 *Consilium salubrius*) tralate à temperatis cibis aut locis, qui salubres humano corpori, li. 4 *his omnibus salubri consilio recte dispositis.*

v. 13 *Euidens exitium*) Flor. *in e. exitium.*

v. 14 *Iudicii*) Pal. *indicii.*

v. 16 *Fena rodebam*) Grut. Suspic. lib. 6 c. 2 *frenum arrodebam.* In vulgatis est, *fena rodebamus.* Forte, *fenum rodebam vsq.*

EMENDATIONES AD LIB. IV. METAMORPHOSEON.

v. 23 *Diem ferme circa medium*) confer Lucianum, ex quo noster hunc librum totum descripsit.

Cum iam flagrantia solis) Nonnus Dionys. libr. 48 v. 306.

— — πάλλων
καρχαλέης πυρόεντα μεσημβρινὸν ἦχον ἱμάσθλης
ἠέλιος σελαγιοι.

Valer. Flaccus lib. 2.

Et sol æthereus medias conscenderat arces.

v. 24 *Apud notos ac familiares*) τὸ *familiareis* male abest à Pal. l. 9 *Ad quempiam sibi diuertit familiarem.*

P 26 *Oscula mutua*) Lucianus p. 246 φιλήμασιν ἠσπάζοντο ἀλλήλους.

Sentire præstabant) Aldus. *s. præstant.*

v. 29 *Leuigatos*) Rom. Bert. & Aldus *leuatos*, male. Lib. 9 *Fabularum lepida iucunditas leuigabit.*

v. 31

v.31 *Compascuus catus*) Bert. *c. hortus*. Vulgo, *c. cibus*. Vide Grut. Susp. lib. 1 c. 1.

v.32 *Alioquin*) non est in Bertino.

v.38 *Frutetis*) Sic recte membranæ Floren. vulgo, *protectus*. Schickeradt, *rosectis*, male.

v.40 *Erectus in hominem*) Venet. *refectus i. h.*

v.41 *Cum in isto cogitationis salo fluctuarem*) Bert. inuerso ordine legit: *c. i. i. fluctuationis s. cogitarem*.

p. 143 v. 2 *Latissima*) Aldus: *latissima*, male.

Vireta) Flor. & Rom. *virecta*.

v.3 *Mineus color*) Ita Rom. Ald. & Venet. Flor. & Vulc. *nineus color*. Vide Grut. suspic. l. b. 7 c. 2.

v.4 *Veneris & Gratiarum lucum*) in Flor. vno est, *Veneri etiam gratum l.*

v.7 (*Concito*) Bert. *perconcito*.

v.9 *Praclarus ille conatus fortunam*) lib. 1 *Tam bellum consilium meum prauertit sors teterrima*. Pindar. Olymp. 12 πολλὰ δ᾽ ἀνθρώποις παρὰ γνώμαν ἔπεσεν ἔμπαλιν μὲν τέρψιος.

v.10 *Fortuna mea scauitatem*) Flor. *f. me scauitate*.

v.12 *Beata spina*) Recte hæc verba Grut. inducit.

v.11 *Diuini roris*) Rom. & Venet. *diuinis guttis*.

v.13 *Vsquam*) Vulgo, *vsq; iam*.

v.15 *In modum*) Videtur abundare.

Floris inodori) Flor *f. odori*.

v.16 *Punicantes*) Infra: *Faciem iam dudum punicantem præ pudore*. Lib. 3. *punicantibus phaleris aurora roseum quatiens lacertum*.

v.18 *Rosas laureas*) Glossæ, ῥοδοδάφνη, *herba asinaria, taxus, viburna*. Eius herbæ pastus asinis lethalis. Vnde & mox post *venenum rosarium* appellat. Vide Lucianum p. 246. Isidor. Etym. lib. 17 c. 7 Baptistam Pium in annot: prior: fol: 107.

v.28 *Mulcato grauiter atq; iacente contra procline*

Arduo caule) Bert.& Flor. *ardua calle firmas*, m.

v.14 *Exigui tramites*) Lege cum Fuluio & Schickerado *e.ramices*.

v.15 *Attenduntur*) Bert. *accenduntur*, male.

Bono certe meo periculo) In Floridis: *audictis me meo periculo*.

v.24 *Lusitabis*) al. *estabis*.

v.23 *Dedecus primum*) Colvius: *d.priuum*, inepte.

v.27 *Soles auiditer ingurgitare*) Pal. *s.auariter i.* recte. Plaut. Curc. act.1. sc. 2. *hoc vide vt ingurgitat impura in se merum auariter, faucibus plenis.*

v.29 *Hospitatores*) sic MSSti, alii, *sospitatores*.

v.31. *Effricatis*) Flor. *exfricatis*.

v.34 *Flamma vapore*) τὸ *vapore* abest à Bertino.

v.37 *Iuuenes aduenient*) Bert. *instructus a.* male.

v.41 *Inter thoros*) Ald. *inter choros*.

v.40 *Lauacro refoti*) vulgo, *l.reflecti*.

p.146 v.1 *Estur & potatur incondite*) τὸ *incondite* m. expunxit Vulcanius. Sic vetus Interpres Origenis li. 3.f.270 in Iob. dixit: *infrunite manducare*.

v.4 *Laphitis Thebanis*) Flor. *L.Thebanibus*. Ro.& Ven. *L.Thelamibus*, Bet. *L.Thelamis*. Bero. L. *Thelamonibus*. Vide Ouid. lib.12. Metam. Paus. libr.5. Diod. Sic. biblioth. lib.4. Hygin. fab.33.

v.7 *Tanta*) Flor. *tantam*.

v.8 *Incolumi*) Flor. *incolumes*.

Nostra virtute) Bert. *n. vi virtute*.

v.9 *Si quid ad rem facit*) Colvius τὸ *facit* male delet, cum etiam sit in Florentinis & Bertino.

v.11 *Lamacho*) Flor. *Lamato*.

v.10 *Remeauimus*) Bert. *remeamus*.

v.11 *Diminuti*) Bert. *imminuti*.

v.13 *Certe antetulerim*) τὸ *certe* abest à Pal.& Flor.

v: 16 *Timidule*) vulgo, *timidicule.*

v: 17 *Per balneas*) Loquitur de furibus balneariis, quos Tertullianus vocat, *Lauantium prædones.*

v: 21 *Quisq; magis suæ saluti quam domini consulat*) Pind: Neme: Od: 1 τὸ οἰκεῖον πιέζει πάνθ' ὁμῶς· εὐθὺς δ' ἀπήμων καρδία κᾶδος ἀμφ' ἀλλότριον.

v: 25 *Thebas Heptapylos*) Homerus Od: 2 v: 262. Pausan: lib: 9 p. 550 & 555. Iuuen: Sat: 15 v: 6.

Alioquin) non est in Bertino.

v: 31 *Sordidus aureos folles incubabat*) Vulgo, *sordibus aureorum f. i.* Liuius lib: 8 *Incubantes publicis thesauris.* Seneca lib. 1 de Ira, cap: vlt: *Aceruis auri argentiq; incubat.* Saluian: *incubat defossis metallis.*

v: 33 *Consepta pugna*) Fl: *contempta p.* alii, *contenta p.* VVouuer: *commenta p.* vel, *contenti p.* vide Scoppium suspect: lect: lib: 2 Epist: 8.

v: 34 *Potiremur*) Flor: *potiretur*, male.

v: 35 *Præstolamur*) Flor: *præstolatis.*

v: 38 *Lamachus*) Flor: *Lamathus.*

v: 39 *Clauis emittenda*) Rom: *clauis e.*

p: 147 v: 4 *Patibulatum*) Sic recte Scaliger; Mssti & vulgati legunt, *patibulum.*

v: 8 *Proximi pericli confinio*) Hor: lib: 1 Ep: 18.

At te post paulo ventura pericula sentis:
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet.

v: 11 *Medium è re nata*) Beroaldus, *remedium e: r:* male. Vide Gruterum suspic: lib: 7 c: 6.

v: 12 *Comminiscimus*) Vulgo, *Comminiscimur.* Bertin: & Rom: *commisimus*, male.

Antesignani) alii, *antesignarii.*

v: 13 *Temperato*) Flor: & Rom: *temerato.*

v: 14 *Offulto vulnere*) alii, *affulto v:* lib: 1 *Quod vulnus qua maxime patebat spongia offulciens Panthia.*

v: 16 *Re-*

v.16. *Regionis vrguemur*] Sic Ro. Alii, *r. vrgemur.* Vide Indicem.

v.20. *Precibus quæsens*] à Lipsio hæc lectio est. m. s. & vulgati *p. quærens* legunt.

Per dextram Martis] Palat. *p. d. patris.*

v.21. *Per fidem sacramenti*] Benè de more militiæ dixit *sacramentum.* Lactant. in 8. Statii Thebaidos: *Nemo militaris legis sacramenta seruauit.* Noster lib. 1. *Sic instanti militiæ imponimus sacramentũ* li. 4. *Neq; clamore nec vlulatu quidem fidem sacramenti prodidit.* August. tom. 10. serm. 1. in festo Pentecost. fol. 703. *Notum est, quod milites seculi beneficia temporalia a tẽporalibus dominis accepturi, prius sacramentis militaribus obligantur, & dominis suis fidem se seruaturos profitentur.* Hieron. ad Heliodorum Ep. 1. c. 2. *Recordare tyrocinij tui diem, quo Christo in baptismate consepultus in sacramenti verba iurasti, pro nomine eius non te patri parciturum esse, non matri.* Vide Isidor. Orig. lib. 9. c. 3. & quæ dixi ad Arnobium lib 2.

v.22. *Cur enim manu*] Flor. *c. e. manui.* Scoppius ex Fuluii libro *c. e. manui q. r. & iuuare sola p. f. l. s.*

v.24. *Manu socia*] Bert. *m. propria.*

v.27. *Transadigit*] Bert. & Rom. *transadijt*, malè.

v.29. *Elemento toto sepultus* Propert. lib. 3. Eleg. 7.

Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare est.

v.31. *Tamen scæuum fortuna nutum*] Flor. *t. eum scæuus f. nutus,* malè.

v.32. *Abducere*] alii, *deducere.*

v.34. *Oblisis faucibus*] Cicero pro Scauro: *Gulam digitis oblidere.*

v.36. *Nobis scilicet rapienda*] Sic rectè Pal Flor. & Bert. in vulgatis est, *n. stilis r* malè.

v.39. *Vestem stragulam*] De stragula veterum veste

N

tres elegantissimos libros iam olim studiosè elaborarat Isaacus Casaubonus, quos præmatura & optimis literis admodum damnosa viri eximii mors nobis inuidit.

Pag. 148. v. 1. *Resculas*] alii, *reculas*.

v. 3. *Callido*] Bert. *calido*.

v. 6. *Certus erroris*] Flor. *virtus e.* ineptè. alii, *incertus e.*

Suspendit se fenestra] Flor. *suspectaq; f.*

v. 7. *Perspecturus*] Bert. *prospecturus*.

vers. 9. *Senile illud facinus*] Flor. *sed & illud ratus.* malè. Vide Indicem.

v. 13. *Propter iacentem*] Pal. & Fl. *præter latentem*.

v. 14. *Diffissaq; crate*] Flor. *diffusaq; c.* malè.

Riuos sanguinis vomens] Prudent. Cathem. hym. *Sistitur riuus cruore qui fluebat perpeti.*

v. 15. *Primitus*] Flor. *imitus*.

v. 17. *Bonum secutorem Lamacho dedimus*] i. e. qui Lamachum sequeretur comitareturq; ad Orci cancros. Lipsius Saturn. lib. 2. c. 7.

ver. 20. *Ibi fama celebrem quendam nomine Democharem*] Flor. *ibi famam c. super quodam Demochare munus edituro.*

v. 23. *Digno fortunæ suæ splendore*] Rom. *de formæ s. s.* malè.

v. 27. *Alibi noxij*] Bert. *noxia perdita securi suis.* ineptè.

v. 29. *Circumforaneæ*] alii, *circumferaneæ.*

v. 31. *Forensi*] Bert. *forenses.*

v. 33. *Sed præter cæterā speciosi muneris supellectilem*] Ro. *S. præ. cætera s. m. s.* Fuluius legit. *s. p. c. preciosi m. s.*

v. 38. *Nutribat*] Bert. *nutriebatur.*

v. 41. *Pigra etiam sessione languida*] Coluius, *pigra & iam s. l.*

Pag.

P.149.v.1. *Adnullum redire numerum*] ἀριθμητοὺς ἀπὸ πολλῶν. Casaubonus ad Theocritum c.17.

v.3.*Inculta pauperies*]Refert inter magna generis humani incommoda paupertatem, unde & Horatio,*saua probrosaq.*,Iuuenali,*infelix* dicitur. Chrysostomus Orat.2.de Lazaro f.538.edit. Antwer. *Paupertas est res verè molesta. Non enim vlla oratio potest assequi cruciatum, quem sustinent illi, quibus cum paupertate res est, si nesciant uti Philosophia.* Et Æschines in Timarchum fol.273.Paupertatem & senectutem grauissima in rebus humanis mala dicit.

v.4. *Sine delectu ciborum*] Antiphanes apud Stobæum sermone 93. ἅπαν θ' ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὑτοῦ ποιεῖ. Athenæus lib.4 c.28. Liber Prouerb. c.27.✠.7.

v.6.*Accurrere*] Flor.*accurrunt.*

v.7.*Tunc iste babulus*]Retinui Romani &Codd. Florentinorum lectionem.Beroaldus,*bardulus* legi. Papias,*Babiger, stultus.* Acta Martyrologii S.Marci, *Bubulum istum trahite ad locum Buculi.*Fortè legendũ *babulum i.t.a.l.B.*sed &Tzetzes Chil.11.hist 369.*bubalum* pro *stulto* & *rusticano* ponit.

Vrsam] Flor.2.*vnam*,malè. (legit.

v.10.*Seruatis solerter*] *S.solertes totis vnguibus* Ber.

v.14.*Examurcatur*] Flor.& Rom.*examurgatur.*

v.15.*Imponimus sacramentum*]vulgò,*disponimus s.*

v.7.*Sagina corporis*] Rom.*sarcina c.*

v.11.*Tergum omne*] Fuluii liber,*tergus o.*

v.20.*Solers species*] Bert *s.spes.*

v.21.*Obeundum*] Flor.*obediendum.* malè.

v.24.*Sarcimine*] Bert.& Rom.*acumine.*

✠.21.*Thrasileon*] Flor. *Tarsilion.*

v.26. *Qua ceruix fuerat exsecta*] Flo.*q.c.bestiae f.e.*

v.29.*Præstinata pretio*]Flor.& Bert.*prædestinata p.* malè.

v.31. *Sic ad reliqua fallaciæ pergimus*] vulgo, *f.r.f. peregimus.*

v.13. *Genere Thracio*] Alii, *G. Thraco* vel *Thrace.*

Proditus] Bert. *productus*, malè. li.1. *generosa stirpe proditum.* & lib.9 *prodere partum.*

v.36. *Abusu præsidio tenebrarum*] lib.1. *fide tenebrarum contectus.*

v.38. *Demiratus*] Flor. *miratus.*

v.40. *Vt ipse habebat*] vulgo, *vt i. aiebat.* à Palat. τὸ *habebat* abest.

vers.41. *Vt nouitas consueuit ad repentinas visiones*] Guntherus:

—*Rerum miratrix fama nouarum.*

Petron. *Nouitas omnium conuertit oculos.* Seneca: *omnes concurrunt, ad noua conueniunt.*

P.150.v.1. *Pellere*] Beroaldus & Aldus, *pellicere.*

v.2. *Mirabundi ad bestiam*] Flor. omittit τὸ *ad.*

v.6. *Prouentu*] Fuluius, *prouectu.*

v.7. *Lubet noualibus suis*] alii rectius, *iubet viuariis s.* Vide Agellium li.2.c.20. Columellam de re rustica lib.9.c.1.

v.12. *Perflatilem locum*] Flor. *perflabilem l.*

v.14. *Et specus roridos*] Pal. *e.s. torsidos.* Cæl. Rhodiginus antiq. lect. lib.25.

v.15. *Fontes frigidos & calles amœnos*] Sic Bert. vulgo, *& colles f. & fontes a.* In Flor. τὸ *colles frigidos* non comparet.

Semper incubare] Palat. & Ald. *superincubare.*

v.18. *Nos inquam parati*] Flor. *nos i. ipsi p.*

v.29. *Seruato tempore*] Bert. *scrutato.* male, supra, *obseruatis opportunis temporibus.*

Noctis illunio tempore] Ita Pal. & Flor. vulgò *n. illumino t.* lib.9. *tenebris illunæ caliginis impeditus.* Sidonius

nius li.2. Ep.2. *Quos à muralib. excubiis non dies ninguidus, non nox illunis ex turbida, receptui canere persuadent.*

Quo somnus obuius] Flor. *q. s. obius.* Cointus Smyrnæus lib. I. v. 133.

Νηπίη. ἦ ῥ' ἐπὶ θησιν ὀϊζυρῷ περ ὀνείρῳ
ἑσπερίῳ, ὅς φῦλα πολυτλήτων ἀνθρώπων
θέλγει ἐν λεχέεσσιν *ἐπικέρτομα βάζων.

* *Rhodom. addit.* ἄδλω *vel* ἑοῖς.

v. 35. *Mox ad vnum omnes etiam ianitorem*] Distingue ex Flor. *omnes ad vnum, mox etiam.*

v 39. *Perfracto conferta manus violentia*] Flor. *prostrato confestim confarcta m. v.*

P. 151. v. 1. *Occultare propere*] vulgò *occultare corpora.*

v. 5. *Proterrendos*] alii, *perterrendos.*

v. 2. *Concito gradu*] Alii, *cito g.* male. li. 1. *Plateæ terminos concito gradu deferentes.* Et, *cursu me concito proripio*, lib. 5. *alte rursus concito gradu pelago viam capessit.*

v. 8. *Noctu visitata*] Bert. *n. insiça*, malè.

v. 13. *Strepitu scilicet*] Non est in Pal. & putat Wower. è glossa subrepsisse. Vide Grut. li. 7. Suspi. c. 12.

v. 10. *Sese cella cohiberet*] Dele τὸ *cella* ex Fl. & Bert.

v. 15. *Obnixum silentium*] Pal. *obnixim s.* alii, *obnoxium s.* malè. supra: *lenem gradum, & obnixum silentium tolerans.*

v. 18. *Et cæteris*] Hæc malè absunt à vulgatis.

v. 26. *Prospicio*] Bert. *conspicio.*

v. 28. *Scenam deniq.*] Flo. codicis lectio est, vulgò, *Schemam.*

v. 32. *Salutem fuga quærere*] lib. 1. *fugæ mandare præsidium.*

v. 35. *Spectamen*] Sic Membr. Flor. alii, *spectaculum* Rom. *spectatum.*

v.39.*Turbulis*] Flor.*Turbelis.*

v.41.*Extremum flagitium*] Bert.*immane f.*

P.152.v.4.*Lanceam iniici*] li.1.*iniecto non scrupulo, sed lancea.*

v.12.*Reseruauit*] Bert.& Rom.*reserauit*, malè.

v.16. *Refecto vrsa*] τὸ *vrsa* malè abest à Vulcanij editione.

v.17. *Perimitur*] Bert.*interimitur, sed à gloria non interiuit.*

v.20.*Concito gradu*] vulgati *cito g.* malè.

v.22.*In vita nostra*] à vulgatis τὸ *nostra* abest.

v.23.*Demigrauit*] Flor.*demigrarit.*

Asperitate viæ] Flor.*aspera viæ.*

v.28.*Etenim nobis*] Grut.*at enim n.*

v.29.*Tanta copia*] In altero Flor. legitur, *t. copiosa.*

v.30.*Saliares se cœnasse cœnas*] Flor. .*salies* vel *saliens*, deleta voce *cœnas*. malè. Vide indicem.

v.31. *Quanquam alias ordeum tunsum minututim*] Flor.1.*nunquam alias ordeo cibatus sum.* Durantius, *q.a.tunsum munitauerim.*

v.32.*Diutina refectione iurulentum*] Sic Flor.1. in altero est, *d. cogitatione i.* Bert. *d. cogitatione virulentum* Schicker. *d. aquatione i.* Vide Durantium Variar.lect.lib.1.c.11.

Semper eserim] Flor.*f.esse.*

v.34.*Valenter exerceo*] vulgò *vehementer e.*

v.37. *In Lemures reformati*] Hæc ignorat M.S. Pal. Vide Gruterum suspic.lib.7.c.13.

P.153.v.2.*Attentum*] Pal.& Bert.*attonitum*, malè. lib.7.*mihi per diem laboriosa machina attento.*

v.4.*Sitim leuo*] Rom.& Flor.*sitim lenio.* Malè. Ouidius 4.Tristium Elegia 8.

Nec siccam Getico fonte leuare sitim.

v.8.*Filo*

v.8. *Filo liberali*] Fl.& Ro. *filio liberalem* ineptè. Agellius lib.14. c.4. *Forma atq. filo virginali*. lib.7.c.8. *Pueros liberali forma in vadis littorum conspectos, miris modis arserunt*. & li. 2.c.23. *Quod ancillā suā non insciētā puellā ministerio & facie nō illiberali coactus erat venundare*, vbi pro *liberali*, malè Lip. *illetabili*, reposuit.

v.15. *Paupertatis necessitas*] Alii *p. necessitatis*. malè.

v.18. *His & his similibus*] Sic M.S. Florentini.

v.16. *Suarum partium*] τὸ *suarum* non est in Flor.

v.17. *Scilicet*] Coluius, *ilicet*, probè.

v.22. *Conferunt*] vulgò, *conferre*.

v.23. *Altius eiulans*] Rescribe ex Fl. *auctius epulans*.

v.24. *Assiduis singultib. ilia quatiens*] Val. Flac. li.3.
— *crebris quatiens singultibus ora*.

v.25. *An ego inquit*] τὸ *inquit* non est in Bertino.

v.29. *Sub incerto salutis*] Rom. *sub incerta s.*

v.34. *Conniuerat*] Aldus, *conquierat*.

v.37. *Verberare incipit*] Dele τὸ *incipit* ex Bert.

P.154. v.4. *Refricaret*] Pal. *replicaret*. sed nihil mutandum. Cicero ad famil. lib.5. Epist.17. *Ne refricem meis literis desiderium ac dolorem tuum*.

v.1. *Subiratior*] Flor. *iratior*.

v.2. *Saniore*] Bert. *Seueriore*.

v.8. *Exosculata*] Flor. *deosculata*.

v.11. *Maturæ tibi*] Bert. *maturata t.*

v.19. *Tabulis etiā maritus nūcupatus*] Hæ legitimę coniunctionis argumentū præ se ferunt. L.21. Dig. *de Donat*. & L.12. *de dote*. In Apol *Facit tabulas nuptiales cum quo iubebatur*. Firmic. Astron. li.7.c.17. *Sine tabulis nuptialib coibunt* Interpres vetus Bibliorum in Tobiæ c.7. vocat *conscriptionem coniugij*.

v.21. *Tēplis & adib. publicis immolabat*] Liba. in morosо f.327. γάμων χείρους ἦσαν, ὡς οὐκ ὤφελεν. ἐγάμουν ὡς οὐκ ἔδει.

νομίζων γὰρ ὥσπερ ἑτέροις φορὰν ἀγαθῶν ἔσεσθαί μοι τὸ πρᾶγμα συμφορὰν ἠδόμην προσθέμενος. λύσας δ᾽ οὐδὲν τῶν κακῶν. εἰ δὲ γὰρ χωρὶς μὲν ἀλγεῖν ἐπὶ ταῖς τῶν αὐδρῶν εὐτυχίαις. χωρὶς δὲ τῆς γυναικὸς τῆς ἐμῆς ἑτέρας εὐπορωτέρας ὁρᾶσθαι. πάλιν οὖν ἐν ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνενείμην. ὦ ζεῦ καὶ ἥλιε, καὶ γῆ, καὶ ἥρα, καὶ δήμητερ. ὁ δεῖνα τῶν πολλῶν εἷς ὤν, πρὶν ἢ γαμεῖν μετὰ τὸν ὑμέναιον ἐν τοῖς εὐπόροις. ἐγὼ δὲ οἷος πρὶν ἢ τῶν περὶ τὴν γαμήλιον ἐκλελοιπὼς οὐχ ἧψα δᾷδας; οὐκ ἐστεφανωσάμην; οὐκ ἔθυσα κατὰ δύναμιν; οὐχ εἱστίασα τοὺς φίλους; ποῖ δή μοι ταῦτα οἴχεται καὶ προσαναλωται.

v.22. *Domus tota lauris obſita*] Moris vulgati, In Nuptialib. feſtiuitatib. & publico gaudio domus lauro coronare. Tert. Apol c.35. *Cur die leto non laureis poſtes obumbramus.* lib.2. ad uxorem: *Procedit de ianua laureata. Recētiſſimis & ramoſiſſimis laureis poſtes præſtruebant.* Chriſtiani omnino hoc improbarūt. Tert. de Corona milit. c.13. *Chriſtianus nec laureis ianuam ſuam infamabit.* Martinus Bracarenſis in Excerptis cap. Syno. Græc. c.74. *Non licet iniquas obſeruationes agere diebus Calendarum, & ocijs vacare gentilibus, neque lauro aut viriditate arborum cingere domos. omnis hæc obſeruatio paganiſmi eſt.*

v.25. *Ingeſtis*] libr.5. *patulis ac petulantibus ſuauijs feſtinanter ingeſtis.*

v.27. *Excertis*] Flor. *infertis.* Bert. *incertis*, alii, *infeſtis.*

v.31. *Trepidæ*] Gruterus, *trepidè.*

v.32. *Sic adinſtar Attidis vel Proteſilai*] Sic lego cum Flor. & Romano Palat. *ſ.a. Athridis.* Bert. *ſ.a. Agidis.* Venet. *ſ.a. Atracis.* Aldus, *ſ.a. Athacidis vel Pyrithoi.*

v.33. *Diſpecta*] Lipſius *diſiecta.* Ian. Guilhelmius, *diſpeſta.*

Sed ſcaniſſimo] Flor. *ſed ecce ſcaniſſimo.*

v.39. *Coronis floridum*] Tert. de Corona mil. c.13. *Coro-*

Coronant & nuptiae sponsos. Libanius declam.8 fol. 327. Τὶ περὶ τὸ γαμήλιον ἐκλελοιπώς; οὐχ ἧψα δᾷδας; οὐκ ἐστεφανωσάμην; Declam.39.f 830. ἐπειδὴ τοῦτο οὐχ ὑπῆρξε, δὸς ἡμῖν ὦ πάτερ χάριν μετρίαν· ἐπίτρεψον μέχρι τῆς τελευταίας θρηνεῖν, μηδὲ στεφανώσῃς, μηδὲ προσειπῃς αὐτῆς νυμφίον. Oppianus Cyneget.lib 1.v.337.

ὡς δέ τις ἠΐθεων ὑπὸ νυμφοκόμοισι γυναιξὶν
εἵμασιν ἀργεννοῖσι καὶ ἄνθεσι πορφυρέοισι
στεψάμενος, πνείων τε παλαιστινοῖο μύροιο
ἐς θάλαμον βαίνῃσιν ἐμὴν ὑμέναιον ἀείδων.

Pag.155.v.6. *Mi herclis*] Rom. *mehercules.* Aldus, *mea Herclis*, malè. Lib. 9. *De isto quidem mi herclis*, &c.

v.10. *Flere & vapulare*] Ausonius Ephem. de somniis:

Sunt qui & fletus & gaudia controuersa
Coniectent, varioque trahant euenta relatu.

Artemidorus lib.2.cap 65. δακρύειν καὶ ὀδύρεσθαι ἐπὶ νεκρῷ ἢ ἐπὶ ἄλλῳ τινι, καὶ αὐτῷ τὸ λυπεῖσθαι χαρὰν ἐπί τινι καὶ ἡδονὴν ἐπὶ κατορθώματι ἐσομένην προαγορεύει ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον. Auctor Queroli: *Talia egomet etiam manifesta malo, quam tua somnia. Funus ad laetitiam spectat, lachrymae ad risum pertinent, & mortuum nos ferebamus manifestum est gaudium.* Astrampsychi Oneirocrit.

γελῶν καθ' ὕπνους δυσφόρους ἕξεις τρόπους,
κλαίων καθ' ὕπνους παγχαρὴς πάντως ἔσῃ.

vers.11. *Mellitis dulceolis*] Bertin. *melliciisque d.* malè.

Anxiatum iri] Ineptè putat Colvius hanc lectionem à Beroaldo esse, cum extet in Palat. Aldo, Bertin. & Veneto. Rom. *axatum.* Flor. *delassatum* legit.

vers. 15. *Auocabo*] Vulgò, *euocabo*, malè lib. 1 *lepidæ fabulæ festiuitate nos auocauit.* Vide Indicem.

vers. 16. *Erant in quadam ciuitate*] Hanc historiam scite & breuiter recenset Fulgentius Mythol. lib. 3. pag. 206. Est autem commune exordium fabularum ferè omnium.

v. 19. *Puellæ iunioris*] Palat. *p. minoris.*

v. 18. *Inidoneè*] Flor. *idoneè.*

v. 20. *Pulchritudo nec exprimi*] Petron. *nulla vox est, quæ formam eius possit comprehendere. Nam quicquid dixero, minus erit.*

v. 24. *Admouentes oribus suis dextras*] Vide quæ dixi ad Minutium.

v. 27. *Attiguas* Bert. *contiguas.*

v. 31. *Cœlestium stellarum*] Bert. *sperarū stellarum.* malè.

vers. 32. *Venerem aliam*] Fulgentius *Iuniorem tam magnificæ esse figuræ, vt crederetur Venus esse terrestris.* Rufinus in Antholog. libro 7. Epigr. 125.

κάλλος ἔχεις κύπριδος, πειθοῦς στόμα, σῶμα καὶ ἀκμὴν
εἰαρινῶν ὡρῶν, φθέγμα δὲ καλλιόπης.
νοῦν καὶ σωφροσύνην θέμιδος καὶ χεῖρας Ἀθήνης.
σὺν σοὶ δ' αἱ χάριτες τέσσαρές εἰσι, φίλη.

v. 35. *Porrecta*] Berti. *proiecta*, quod alii interpretantur *extensa.*

v. 38. *Nauigabant*] Bert. *vagitabant.*

v 39. *Puluinaria deseruntur*] Rom. *p. perferuntur.* Bert. *p. proteruntur.* rectè.

pag. 156. v. 3. *Per plateas commeantem floribus sertis*] Antiqui flores frugum in illos iactabant, quos cohonestare concupiebant. Vide Suidam in περια-

γειρό-

γιρόμενοι. Auctorem Etymologici in πάληξ, & Annotata ad Minutium Fel. pag. 70.

verſ. 14. *Puella moritura*] Berti. *p. morcina*. Vnde Scoppius *Morticina*. malè.

v. 17. *Vſurpabit*] Bert. *vſurpauit*.

v. 18. *Illicita formoſitatis*] Lipſ. *illicia form.* Berti. *ipſius licita f.* malè.

v. 20. *Flammis & ſagittis armatus*] Zeno ſermone de *Spe, Fide & Charitate* pag. 264. eleganter ſolens ſuo more: *Eſt & alius amor ſane ſalutis noſtræ contrarius, cui rectè hominis forma tribuitur, quia temporalis ac fragilis eſſe cognoſcitur: Ideo lineamento puerili depingitur, quia eius laſciua lubricitas nec annis ſenilibus temperatur; ideo nudus, quia voluntas eius eſt turpitudo; Ideo pennatus, quia in quæcunque conceperit, velociter ruit. Ideo telis facibuſque conſtructus, quia illicitis ardoribus ſemper iunctus eſt gladius. Ideo autem cæcus, quia cum exarſerit, non ætatem conſiderat, non formam, non ſexum, non gradum, non ſacroſanctum illum ſaltem ſanæ pietatis affectum. Hic facibus ſuis Heuæ pectus incendit. Hic Adam ſuis telis occidit. Hic Suſannam conatus eſt duorum ſeniorum aut prodigioſis ignibus ſubiicere, aut parricidali gladio iugulare. Hic Ioſeph mulieri flagitat eſſe violentum, quem etiam dum denudat, eſſe non inuenit impudicum. Hic Synagogam expugnauit, cum ſua illi arma concedit. Hic ubique turbulentus, ubique fertur inſanus. Promittit, dat, tollit, nunc triſtis, nunc hilaris, nunc humilis, nunc elatus, nunc ebrius, nunc ieiunus, nunc accuſator, nunc reus. Iocatur, ludit, pallet, tabet, ſuſpirat, celat, obſequitur, aut tentat, aut decipit, peiuſque blanditur, quam furit. Occaſionem ullam prorſus nocendi non præterit.* Tzetzes Chiliad. hiſt. 12.

ὡραῖον νέον μείρακα τὸν ἔρωτα ζωγράφοι,
τοξότην ζωγραφοῦσί τε σωμάτια καὶ πυρφόρον,
καὶ πτερωτὸν, κατέχοντα δελφῖνά τε καὶ πόαν.
τῇ μὲν γραφῇ τοῦ πτερωτοῦ τῆς πόας τοῦ δελφῖνος,
κρατεῖν τούτων σημαίνουσι τῆς ἀέρος, γῆς, θαλάσσης.
τοξότην καὶ πυρφόρον δὲ σὺν τούτοις ζωγραφοῦσιν·
ὡς πλήττοντα καὶ φλέγοντα καρδίας τῶν ἐρώντων.
νέον δὲ τοῦτον γράφουσι σωμάτια καὶ ὡραῖον,
ὡς τοῦ ἐρᾶσθαι καὶ ἐρᾷν πρεπώδης νέα φύσις.
πρεπωδεστέρα μᾶλλον δὲ τῇ νέα καὶ ὡραία.

v. 7. *Fremens*] Palat.*tremens*.

v.28. *Per ego te materna*] Vide Gruter. Suſpic. lib.7.c.14.

v.29. *Per tua ſagitta dulcia vulnera*] lib.2. *Vbi primam ſagittam ſaui cupidinis in ima præcordia mea delapſam excepi.* Xenophon memorabiliũ li.1.fol.724. ὦ μωρὲ τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἴει φιλοῦντας ἐνιέναι τι, ὅτι σὺ οὐχ ὁρᾷς; οὐκ οἶσθ' ὅτι τοῦτο τὸ θηρίον, ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὡραῖον, τοσούτῳ δεινότερόν ἐστι τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκεῖνα μὲν ἁψάμενα, τοῦτο δὲ οὐδ' ἁπτόμενον, ἐάν τις αὐτὸ θεᾶται, ἐνίησί τι καὶ πάνυ πόρρωθεν τοιοῦτον, ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν; ἴσως δὲ καὶ οἱ ἔρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται, ὅτι καὶ πόρρωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. Vide Alexandrum Aphrodiſæum probl.lib.1.c.87.

v.30. *Et pulchritudinem contumacem*] Bert. *in p. continuam reuerenter veridica* ineptè.

v.35. *Infirmi*] Bert.*infimi*.

v.36. *Preſſule ſauiata*] lib.2. *Me preſſim deoſculato.*

Oſculis hiantibus] Bert. *o.vibrantibus*.

v.40. *Præcepit*] Bert.*præceperit*.

v.38. *Summum rorem*] Flor. *ſummo rore*.

v.39. *Vdo reſedit*] Flor. *ſudo reſedit*.

Pag.157 v.2. *Auriga paruulus Delphini Palamon*] Par-

Paruulum dicit, quoniam puer admodum Deus maris factus est. Claudianus de Nuptiis Honorii & Mariæ v.156.

----* *frenatá; rosis Delphina Palamon.*

Maria persultantes] Bert. *m. persulcantes.* sed nihil mutandum. Tacitus lib. 2. Annalium: *simul exercitu Ibero campos persultante.*

v. 3. *Tritonum caterua*] Scholiastes Lycophronis. Diodorus Sic. lib. 4.

Concha sonaci] Ouid. Metamorph. lib. 1. v. 331. Nonnus Dionysiac. lib. 36. Turnebus aduersar. lib. 2. c. 21.

v. 5. *Sub oculis Dominæ speculum prægerit*] Bertin. *specularum p.* malè. Vide Spondanum ad Hesiodum p. 36.

v. 15. *Virgo alia*] Puto legendum, *viro vidua.*

Domi residens] supra: *sic nobis otiosa domi residens, lusitabis.*

Deserta] Flor. *desertam.*

v. 16. *Ægra corporis*] lib. 5. *Psyche corporis & animi alioquin infirma.*

v. 20. *Tanto numine*] Bert. *canto n.*

v. 32. *Affatu*] Flor. *effatu.*

Pigens] Rom. *piger.*

v. 35. *Vrgent tetri effectus*] Flor. & Bert. *urget teter e.*

v. 36. *Tedæ lumen atræ fuliginis cinerem arcessit*] Bert *t. l. m. a f. c. arescit.* optimè.

v. 37. *Tibia Zygia*] Flor. Rom. & Baptista Pius Sylloge 3. c. 188. *Tibia Gygia* malè. Vide Indicem.

v. 38. *Cantus lætus hymenæi*] Dio Tharsiaca 1. fol. 410. ὑμέναιος ἰδίως μέλος ἐστὶν ἀρχαῖον ἐπὶ τῶν γαμούντων. Vide omninò Tzetzen Chiliad. 13. histor.

v.39 *Lugubri finitur ululatu*] Achilles Tatius lib. 1. pa.19. τάφος μέν σοι τέκνον ὁ θάλαμος, γάμος δ' ὁ θάνατος, θρῆνος ὁ ὑμέναιος ὁ δὲ κωκυτὸς τῶν γάμων οὗτος ᾠδαί.

v.38. *In querulum Lydu modum*] in Floridis: *siue tu velles Æolium simplex, seu Asium varium, seu Lydium querulum.* Plato de rep. lib. 3. fol.398. τίνες οὖν θρηνώδεις ἁρμονίαι λέγε μοι. σὺ γὰρ μουσικός. μιξολυδιστί ἔφη καὶ συντονολυδιστί.

pap.158.v.2. *Misellam Psychen*] Rom. & Berti. *milesiam P.*

v.15. *Gentes* Vulgò, *Gens.*

v.17. *Quasi peremptam*] τὸ *quasi* abest à Bertino.

v.22. *Totius orbis exitio*] Flor. *otioso o.c.*

Conticuit] Bert. *atticuit.*

v 27. *Choragio itaque perfecto deiectisq; capitibus*] Hunc locum ita lego ex Fulgentio & Bembi codice, vt iam olim monuerunt viri eruditissimi, Coluius, Andreas Schottus, *in Nodis Ciceron.* libro 4. cap.10. & Erycius Puteanus Epistol. Centur. 1. Epist.38.

v.29. *Abstrusi tenebris*] Bert. *absconsi t.* In luctu domi se continebant. Plin.lib.9. Epist. 13. ad Quadratum: *Mitto ad Anteium, rogo vt veniat, quia me recens adhuc luctus limine contineret.*

v.31. *Molliter spirantis Zephyri*] Simile quid accidit Iolæ, cum se præcipitem daret de muro Oechaliæ, vt Plutarchus ex Nicea Maleote in Parallelis fol.308. notat.

v.32. *Vibratus*] Flor. *Vibrantis.*

Ruris] Hoc malè deest vulgatis.

v.35. *Cespitis gremio leniter*] Bert. *c. gramine l.*

EMEN-

EMENDATIONES AD LIB. V. METAMORPHOSEΩN.

Pag.158.v.7. *In ipso*] non est in Bertino.

v.8. *Tanta mentis*] Gruterus, *tandem mentis.*

v.10. *Placido*] Vulgò: *placidiore.*

v.11. *Pellucidum*] Flor. *placidum.* Virg. Eclog.

Nec sum adeo informis, nuper me in littore vidi,
Cum placidum ventis staret mare.

v.14. *Scires*] Vulgo, *Scies.*

v.19. *Mirus prorsum homo, imo semideus*] Sic hunc locum ex Palat. emendaui, qui in vulgatis fœdo glossemate perlitus.

v.20. *Efferauit argentum*] In Beroald. Aldo & Basil.1. est, *effigiauit a.* Lipsius pro *argentum*, *argumentum* legit, quod antiquis artificium ingeniosum, vt vir Eruditiss. ad Capellam obseruat.

Enimuero] Bert. *quin vero.*

v 21. *Pauimenta ipsa lapide pretioso*] Eleganter & erudite Casaubonus ad Sueton. lib.1. fol.29.

v.28. *Balneæ fulgurant*] Vulgo, *valuæ f.*

v.32. *Fidentior*] Bert. *fiducior.*

Intra limen sese facit] Ita Mssti omnes. Modius mauult, *i. l. sese iacit* vel *facessit.* Alii, *i. l. s. agit.* malè, vide Indicem.

v.35. *Nec est quicquam, quod ibi non est*] supra: *& quicquid fieri non potest, ibi est.*

. v.40. *Corporis sui nuda* ἀσώματος infra: *Voces informes audiens.*

pag.160.v.1. *Te refer*] Flor. *t. offer.*

v.2. *Accipis*] Flor. *ancipis.* malè.

v.3. *Nec corporis cura nec tibi*] Alii, *nec c. curata tibi.* Est Idiotismus.

v.6. *Sui diluit*] τὸ *sui* ex M.SS. adieci.

v.7. *Suggestum*] Flor. *Suggestu*, malè.

v.14. *Nec ipsa*] Bert. *n. ipse.*

verſ.15. *Modulata multitudinis*] Palat. *in modum m. m.*

v.17. *Vespera suadente*] Hom Il. ή. νυκτὶ πιθέσθαι.

v.19. *Virginitati sua metuens pauet*] Ambroſius in Lucam cap. 2. *Trepidare virginum eſt, & ad omnes viri ingreſſus pauere, omnes viri adfatus vereri.*

Aures eius accidit] Pal. & Rom. *a. e. accedit*, malè. Valer. Flac. lib. 4. v. 579. Vox hæc *ſimul accidit aures.* Vide Coluium.

Virginitatis ſua] vulgò, *virginitati. ſ.*

v.22. *Uxorem ſibi Pſychen fecerat*] Hieronymus in Oſeam tom. 5. c. 11. *Homo cum uxorem acceperit, de virgine mulierem facit, id eſt, non virginem.* Philo de Cherubin fol. 78. ἀνθρώπων μὲν γὰρ ἡ ἐπὶ γενέσει τέκνων συνοδὸς τὰς παρθένους γυναῖκας ἀποφαίνει. Fulgentius ad Probam Ep. 3. *In opere corporalium nuptiarum virginitas carnis amittitur, vt ad carnis fecunditatem veniatur.*

v.24. *Nouam nuptam interfecta virginitatis curant*] In colluctatione Venerea (ſcrobem ſcilicet virginalem effodientibus ſponſis) ſcinditur hymen ſeu membranula illa, qua puellis menſes effluunt, vnde & ſanguinem largum emittunt, quod pro indicio certæ & incorruptæ virginitatis etiam in veteri inſtrumento habitum, vt patet ex Deuteron. cap. 22. D. Auguſtinus de *Peccato Originali* ad Pelag. & Cæleſtinum lib. 2. cap. 35. *Non virginitatis integritas ad concupiſcendos fœtus vi turbidi vitiaretur ardoris, & eo modo non eſſet dolor & cruor virginis concumbentis.* In Regno Feſſano etiam nunc Sponſum & Spon-

Sponſam ante nuptialem feſtiuitatem includunt cubiculo, qui tum reſtincto omni pudore una volutantur, linteoque ſubſtrato coeunt, quod deinde cruore infectum tanquam virginitatis ſignum à vetula conuiuis cum magna lætitia & applauſu monſtratur. Verum medicorum filii variè hac de re diſputant, inter quos adeundi Valeſius de ſacra Philoſoph. cap.25. Realdus Columbus lib.15. *de iis, quæ rarò in anatome contingunt.* & excellentiſſimus Doctor Rodericus de Caſtro in medico-polit. lib.4.c.12.

v.26.*Delectationem eius commendarat*] τὸ *delectationem* non eſt in Aldo.

v.28. *Mærore conſeneſcebant*] Pal.*m.animi ſeneſcebant.*Cic.pro Cluent. *Mærore & lacrymis conſeneſcebant.*

v.33.*Auribus ſentiebatur*] Flor.*a.nihil ſ.*

v.35. *Scauior* Flor.*Sauior.*

v.38.*Protinus aderunt*] Sic Bertinus. Fuluii liber & Flor.Romã *adere.* Aldus, *adiere.* alii *adierunt.* lib. 2.*prima face cubiculum tuum adero.*

pag.161.v.2.*Totum lachrymis*] Flor.*t.cum l.*

v.10. *Haccine mihi pollicebare*] Rom. *Hiccine m. p.* Legendum: *Siccine m.p.*

v.11.*Perdia*] Flor.Rom.& Ald.*perfida*, malè.

v.14.*Tantum*] vulgò, *tamen.*

v.24.*Centies moriar*] alii, *ſexcenties m.*

v.25.26.*Amo ut meum Spiritum*] Samuel.1.cap. 18.*Dilexit eum tanquam animam ſuam.*

v.29. *Imprimens oſcula ſuaſoria*] Vide notas noſtras ad Minut.Felicem.

v.31.*Mi mellite, mi marite*] Sic Mſti & princeps editio. Hieronymus de vita Clericorum ad Ne-

potianum: *crebra munuſcula & ſudariola, & faſciolas, & veſtes ori applicitas, ac deguſtatos cibos, blãdaſq; ac dulces litterulas, ſanctus amor non habet. Mel meũ, lumen meum, meum deſiderium, omnes delitias & lepores, & riſu dignas vrbanitates & cateras ineptias amatorum in comœdiis erubeſcimus, in ſeculi hominibus deteſtamur.* Plautus Caſina ſcena, *Non mihi licere, &c.*

CHA. *Quid facies?* OL. *concludere in feneſtra firmiter,*
Vnde auſcultare poſſis, quum ego illam oſculer: quũ mihi illa dicet,
Mi animule, mi Olympio, mea vita, mea mellilla, mea feſtiuitas.
Sine tuos oculos deoſculer voluptas mea, ſine amabo te amari:
Meus feſtus dies, meus pullus, meus paſſer, mea columba, mi lepus.

Vbi in tertio verſu Nobiliſſ. Douſa pro *mellilla* contra fidem Mſſtorum & editorum malè *medulla* repoſuit.

v.33. *Succumbit*] Flor. *Succubuit.*

v.35. *Locumq;*] Flor. *Lucumq; illum.*

v.36. *Feſtinantes aduentunt*] Rom. *feſtinanter a.*

v.37. *Vbera*] Flor. *ubertim.*

v.40. *Delapſa*] Flor. *delapſo.* rectè.

pag.162.v.2. *Lachrymis madentes genas*] Seneca Octaui. v.681.

-- cur genæ fletu madent.

v. 4. *Præcepti maritalis admonet*] Wowerus & Scopp. & Fuluii libro, *præceptis maritalibus a.*

verſ. 9. *Sed & tectum*] Dele gloſſema ex Bertino.

v.II.

v.11.12. *Vocumq. & seruientium populosam familiam demōstrat auribus earum*] Sic Flor,& Bert. quomodo etiam coniecit Schickeradus. in vulgatis est, *locumq. e.s.p.a.f.a.e.ingerens,infra: Mulier voces ancillas habet,& ventis ipsis imperat.* Fulgentius: *ibique vocibus sibi tantummodo seruientibus, ignoto & mansionario vtebatur marito.* Et postea: *Habuit ergo vocale seruitium,ventosum dominicum,nocturnum commercium,ignotum coniugium.*

v.16. *Scrupulosè curioseq.*] *curiosè* delet Palat. nō rectè. Vide Indicem.

v.19. *Vllo pacto*] Etiam hæc malè absunt à Palatino.

v.20. *Arcani exigit*] Berti. *arcanae*.

v.21. *Commodum nouo barbitio genas inumbrantem*] Rom. *c.l nouitium b.g.i.* Infra: *Florenti lanugine barbam instruens.* Lib.7. *et commodum lanugo malis inserpebat.* Virgil.

-- genas vestibat flore iuuenta.

Vide Theocritum Edyll.2. Apollon lib. 2.

vers.23. *Sermonis praecedentis*] Modius: *s. procedentis.*

v.25. *Reportandas*] Bert. *exportandas.*

v.27. *Inuidia felle*] Ouid. de Inuidia, li.2. Metam.

Pectora felle virent. -- --

v.29. *Orba saeua & iniqua fortuna*] Plinius lib 2. cap.7. *Toto mundo & locis omnibus, omnibusque horis omnium vocibus fortuna sola inuocatur, & vna nominatur, vna accusatur, vna agitur rea, vna cogitatur, sola laudatur, sola arguitur, & cum conuitiis colitur, à plerisque verò & caeca est aestimata, vaga, inconstans, incerta, varia, indignorumque fautrix.*

v.29. *Hiccine* Flor. *Hoccine*.

v.37. *Splendicant gemmæ*] Rom. *Splenditant g*. lib. 7. *cui depiles genæ leui pueritia splendicarent*.

v.38. *Calcatur aurum*] supra: *gemmas & monilia calcat*.

pag. 163. v. 5. *Cucurbita glabriorem & quouis puero pumiliorem*] Sic Fulgentius de Prisco sermone hunc locum laudat. Bert. & Florentini, *c. caluiorem, & q. p. pusilliorem* legunt.

v.4. *Seniorem*] Senes contemnuntur passim à iuuenculis. Menander:

πικρὸν ἐστὶ θρέμμα γέρων ἐν οἰκίᾳ μένων.

vers. 6. *Serris & cathenis*] Flor. & Palat. *ferris, &c*.

v.10. *Duratos in lapidem digitos*] Persius Sat. 5.

--- *cum lapidosa chiragra*
Fregerit articulos. Vbi vide Casaubonum.

Ac per hoc rarissimè Venerem recolentem] Flor. *a. p. h. rarissimo v. r*. Ægroti inepti sunt ad Veneris sacra celebranda. Achilles Tatius de Clitoph. & Leucip. amorib. lib. 6. p. 134. νόσος γὰρ μοι ἐξαίφνης ἐπέπεσεν. οἶδας δ' οὐκ ὑγιείας χωρὶς οὐδὲν ἐστιν Ἀφροδίτη.

vers. 11. *Cataplasmatis*] Flor. & Rom. *cataplasmatibus*.

v.12. *Medica laboriosam personam*] Aldus, *medici l. p.* malè.

v.16. *Collapsam indignè*] Sic MSS. Rom. & Aldus. Scaliger & Lipsius, *collatam*. Vulcan. *collectam*, malè.

v.19. *Inuita proiecerit*] Bert. *in via p.*

v.20. *Efflari*] Bert. *afflari*. malè.

v.21. *Nec sum mulier*] Eleganter. Earum enim propriū est inuidere & irasci. Iuuenal. Sat. 10. v. 190.

Sem-

Semper & infirmi est animi exiguiq; voluptas
Vltio: continuò sic collige, quod vindicta
Nemo magis gaudet, quam fœmina.

Omnino spiro] Flor. *o. spirem.*

Quod ipsa vidimus, quæ vidisse pœnituit] Ouid. lib. 2. Metam.

Sed videt ingratos, intabescitq; videndo
Successus hominum.

v. 35. *Proinde*] vulgati, *perinde.*

v. 31. *Planè sobrios*] Grut. *p. sobria.*

v. 37. *Prorsus*] Flor. *prorsum.*

v. 38: *Deserentes*] Sic rectè Coluius. Flor. *deterrẽtes.* Rom. & Ald. *deterentes.* supra: *iugum sororium consponsæ factionis ne parentibus quidem visis scopulum petunt.*

pag. 164. v. 11. *Familiam propagauimus*] Rom. *f. propagabimus.*

vers. 12. *Infantilis vterus*] vulgo, *infantulus u.* malè.

v. 22. *Dies vltimus*] Flor. *d. vltima.*

v. 24. *Aciem direxit*] lib. 3. *dirigitur præliaris acies.*

v. 29. *Internecium*] alii *internecinum.* Rom. *internocinum.*

v. 31. *Cum more Syrenum*] Bert. *c. in more S.* Flor. *c. in morem S.* rectè.

v. 33. *Sermonem incertans*] Aldus, *s. insertans,* malè.

v. 38. *Conspectum sororum*] Bert. *complexum s.*

v. 41. *Sic in hoc face paruulo*] Flor. & Rom. *s. i. h. saltem.*

pag. 165. v. 2. *Chareq;*] vulgò, *dicataq;.*

v. 5. *Amplexibus mollibus*] Pal. *a. mellitis.*

νομίζων γὰρ ὥσπερ ἑτέροις φορὰν ἀγαθῶν ἔσεσθαί μοι τὸ πρᾶγμα συμφορὰν ηὑρόμην προσδεξάμενος. λύσας δὲ οὐδὲν τῶν κακῶν. εἴδη γὰρ χωρὶς μὲν ἀλγεῖν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀνδρῶν εὐτυχίαις. χωρὶς δὲ τὰς τῆς γυναικὸς τῆς ἐμῆς ἑτέρας εὐπορωτέρας ὁρᾶσθαι. πάλιν οὖν ἂν πάθα τοῖς θεοῖς ἀνενείμην. ὦ Ζεῦ καὶ ἥλιε, καὶ γῆ, καὶ ἥρα, καὶ δήμητερ, ὁ δεῖνα τῶν πολλῶν εἷς ὤν, πρὶν ἢ γαμεῖν μετὰ τὸν ὑμέναιον ἐν τοῖς εὐπόροις. ἐγὼ δὲ οἷος πρὶν ἢ τῶν περὶ τὸν γαμήλιον ἐκλελοιπὼς οὐχ ἧψα δᾷδας; οὐκ ἐστεφανωσάμην; οὐκ ἔθυσα κατὰ δύναμιν; οὐχ εἱστίασα τοὺς φίλους; ποῖ δή μοι ταῦτα οἴχεται καὶ παραναλωται.

v.22. *Domus tota lauris obsita*] Moris vulgati, In Nuptialib. festiuitatib. & publico gaudio domus lauro coronare. Tert. Apol c.35. *Cur die laeto non laureis postes obumbramus.* lib.2. ad uxorem: *Procedit de ianua laureata. Recētissimis & ramosissimis laureis postes praestruebant.* Christiani omnino hoc improbarūt. Tert. de Corona milit. c.13. *Christianus nec laureis ianuam suam infamabit.* Martinus Bracarensis in Excerptis cap. Syno. Graec. c.74. *Non licet iniquas obseruationes agere diebus Calendarum, & ocijs vacare gentilibus, neque lauro aut viriditate arborum cingere domos. omnis haec obseruatio paganismi est.*

v.25. *Ingestis*] lib.5. *patulis ac petulantibus suauijs festinanter ingestis.*

v.27. *Excertis*] Flor. *infertis.* Bert. *incertis*, alii, *infestis.*

v.31. *Trepidae*] Gruterus, *trepidè.*

v.32. *Sic ad instar Attidis vel Protesilai*] Sic lego cum Flor. & Romano Palat. *s.a. Athridis.* Bert. *s.a. Agidis.* Venet. *s.a. Atracis.* Aldus, *s.a. Athacidis vel Pyrithoi.*

v.33. *Dispecta*] Lipsius *disiecta.* Ian. Guilhelmius, *dispesta.*

Sed scaeuissimo] Flor. *sed ecce scaeuissimo.*

v.39. *Coronis floridum*] Tert. de Corona mil. c.13.

Coro-

Coronant & nuptiæ sponsos. Libanius declam.8 fol. 327. Τί τὸν περὶ τὸ γαμήλιον ἐκλελοιπώς; οὐχ ἧψα δᾷδας; οὐκ ἐστεφανωσάμην; Declam.39.f 830. ἐπὶ δὲ τούτου οὐχ ὑπῆρξε, δὸς ἡμῖν ὦ πάτερ χάριν μετρίαν· ἐπίτρεψον μέχρι τῆς τελευταίας θρηνεῖν, μηδὲ στεφανώσῃς, μηδὲ προσειπῃς αὐτῆς νυμφίον. Oppianus Cyneget.lib 1.v.337.

ὡς δέ τις ἠϊθέων ὑπὸ νυμφοκόμοισι γυναιξὶν
εἵμασιν ἀργεννοῖσι καὶ ἄνθεσι πορφυρέοισι
στεψάμενος, πνείων τε παλαιστινοῖο μύροιο
ἐς θάλαμον βαίνῃσιν ἐμὸν ὑμέναιον ἀείδων.

Pag.155.v.6. *Mi hercles*] Rom. *me hercules.* Aldus, *mea Hercles*, malè. Lib. 9. *De isto quidem mi hercles*, &c.

v.10. *Flere & vapulare*] Ausonius Ephem. de somniis:

Sunt qui & fletus & gaudia controuersa
Coniectent, varioq; trahant euenta relatu.

Artemidorus lib.2.cap 65. δακρύειν καὶ ὀδύρεσθαι ἐπὶ νεκρῷ ἢ ἐπὶ ἄλλῳ τινι, καὶ αὐτῷ τὸ λυπεῖσθαι χαρὰν ἐπί τινι καὶ ἡδονὴν ἐπὶ κατορθώματι ἐσομένην προαγορεύει ὀρθῶς κατὰ τὸν λόγον. Auctor Queroli: *Talia egomet etiam manifesta malo, quam tua somnia. Funus ad lætitiam spectat, lachrymæ ad risum pertinent, & mortuum nos ferebamus manifestum est gaudium.* Astrampsychi Oneirocrit.

γελῶν καθ' ὕπνους δυσφόρους ἕξεις τρόπους,
κλαίων καθ' ὕπνους παγχαρὴς πάντως ἔσῃ.

verſ.11. *Mellitis dulceolis*] Bertin. *melliciisque d.* malè.

Anxiatum iri] Ineptè putat Coluius hanc lectionem à Beroaldo esse, cum extet in Palat. Aldo, Bertin. & Veneto. Rom. *axatum.* Flor. *delassatum* legit.

verſ.15. *Auocabo*] Vulgò, *euocabo*, malè lib.1 *lepide fabula feſtiuitate nos auocauit.* Vide Indicem.

verſ.16. *Erant in quadam ciuitate*] Hanc hiſtoriam ſcite & breuiter recenſet Fulgentius Mythol. lib.3.pag.206. Eſt autem commune exordium fabularum ferè omnium.

v.19. *Puellæ iunioris*] Palat.*p.minoris.*

v.18. *Inidoneè*] Flor.*idoneè.*

v.20. *Pulchritudo nec exprimi*] Petron.*nulla vox eſt, quæ formam eius poſſit comprehendere. Nam quicquid dixero, minus erit.*

v.24. *Admouentes oribus ſuis dextras*] Vide quæ dixi ad Minutium.

v.27. *Attiguas* Bert.*contiguas.*

v.31. *Cœleſtium ſtellarum*] Bert.*ſperarũ ſtellarum.* malè.

verſ. 32. *Venerem aliam*] Fulgentius *Iuniorem tam magnificæ eſſe figuræ, vt crederetur Venus eſſe terreſtris.* Rufinus in Antholog. libro 7. Epigr. 125.

κάλλος ἔχεις κύπριδος, πειθοῦς στόμα, σῶμα καὶ ἀκμὴν
εἰαρινῶν ὡρῶν, φθέγμα δὲ καλλιόπης.
νοῦν καὶ σωφροσύνην θέμιδος καὶ χεῖρας Ἀθήνης.
σὺν σοὶ δ' αἱ χάριτες τέσσαρές εἰσι, φίλη.

v.35. *Porrecta*] Berti. *proiecta*, quod alii interpretantur *extenſa.*

v.38. *Nauigabant*] Bert.*vagitabant.*

v 39. *Puluinaria deferuntur*] Rom.*p. perferuntur.* Bert.*p.proteruntur.* rectè.

pag.156.v.3. *Per plateas commeantem floribus ſertis*] Antiqui flores frugum in illos iactabant, quos cohoneſtare concupiebant. Vide Suidam in περια-

γυρό-

γιρόμενοι. Auctorem Etymologici in πάληξ, & Annotata ad Minutium Fel. pag. 70.

vers. 14. *Puella moritura*] Berti. *p. morcina*. Vnde Scoppius *Morticina*. malè.

v. 17. *Vsurpabit*] Bert. *vsurpauit*.

v. 18. *Illicita formositatis*] Lips. *illiciae form*. Berti. *ipsius licita f*. malè.

v. 20. *Flammis & sagittis armatus*] Zeno sermone de *Spe, Fide & Charitate* pag. 264. eleganter solens suo more: *Est & alius amor sane saluti nostræ contrarius, cui rectè hominis forma tribuitur, quia temporalis ac fragilis esse cognoscitur: Ideo lineamento puerili depingitur, quia eius lasciua lubricitas nec annis senilibus temperatur; ideo nudus, quia voluntas eius est turpitudo; Ideo pennatus, quia in quacunque conceperit, velociter ruit. Ideo telis facibusque constructus, quia illicitis ardoribus semper iunctus est gladius. Ideo autem cæcus, quia cum exarserit, non ætatem considerat, non formam, non sexum, non gradum, non sacrosanctum illum saltem sanæ pietatis affectum. Hic facibus suis Heuæ pectus incendit. Hic Adam suis telis occidit. Hic Susannam conatus est duorum seniorum aut prodigiosis ignibus subiicere, aut parricidali gladio iugulare. Hic Ioseph mulieri flagitat esse violentum, quem etiam dum denudat, esse non inuenit impudicum. Hic Synagogam expugnauit, cum sua illi arma concedit. Hic ubique turbulentus, ubique fertur insanus. Promittit, dat, tollit, nunc tristis, nunc hilaris, nunc humilis, nunc elatus, nunc ebrius, nunc ieiunus, nunc accusator, nunc reus. Iocatur, ludit, pallet, tabet, suspirat, celat, obsequitur, aut tentat, aut decipit, peiusque blanditur, quam furit. Occasionem ullam prorsus nocendi non præterit.* Tzetzes Chiliad. hist. 12.

ὡραῖον νέον μειράκα τὸν ἔρωτα ζωγράφοι,
τοξότην ζωγραφοῦσί τε συνάμα καὶ πυρφόρον,
καὶ πτερωτὸν, κατέχοντα δελφῖνά τε καὶ πόαν.
τῇ μὲν γραφῇ τοῦ πτερωτοῦ τῆς πόας τοῦ δελφῖνος,
κρατεῖν τοῦτον σημαίνουσι τῆς ἀέρος, γῆς, θαλάσσης.
τοξότην καὶ πυρφόρον δὲ σὺν τούτοις ζωγραφοῦσιν·
ὡς πλήττοντα καὶ φλέγοντα καρδίας τῶν ἐρώντων.
νέον δὲ τοῦτον γράφουσι συνάμα καὶ ὡραῖον,
ὡς τοῦ ἐρᾶσθαι καὶ ἐρᾶν πρεπώδους νέᾳ φύσει.
πρεπωδεστέρου μᾶλλον δὲ τῇ νέᾳ καὶ ὡραίᾳ.

v. 7. *Fremens*] Palat.*tremens.*

v.28. *Per ego te materna*] Vide Gruter. Suſpic. lib.7.c.14.

v.29. *Per tuæ ſagittæ dulcia vulnera*] lib.2. *Vbi primam ſagittam ſaui cupidinis in ima præcordia mea delapſam excepi.* Xenophon memorabiliũ li.1.fol.724. ὦ μωρὲ τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἴει φιλοῦντας ἐνιέναι ὅτι σὺ οὐχ ὁρᾷς; οὐκ οἶσθ' ὅτι τοῦτο τὸ θηρίον, ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὡραῖον, τοσούτῳ δεινότερόν ἐστι τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκεῖνα μὲν ἁψάμενα, τοῦτο δὲ οὐδ' ἁπτόμενον, ἐάν τις αὐτὸ θεᾶται, ἐνίησί τι καὶ πάνυ πόρρωθεν τοιοῦτον, ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν; ἴσως δὲ καὶ οἱ ἔρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται, ὅτι καὶ πόρρωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. Vide Alexandrum Aphrodiſæum probl.lib.1.c.87.

v.30. *Et pulchritudinem contumacem*] Bert.*inp. continuam reuerenter veridica* ineptè.

v.35. *Infirmi*] Bert.*infimi.*

v.36. *Preſſule ſauiata*] lib.2. *Me preſſim deoſculato.*

Oſculis hiantibus] Bert. *o.vibrantibus.*

v.40. *Præcepit*] Bert.*præceperit.*

v.38. *Summum rorem*] Flor. *ſummo rore.*

v.39. *Vdo reſedit*] Flor.*ſudo reſedit.*

Pag.157 v.2. *Auriga paruulus Delphini Palæmon*] Par-

Paruulum dicit, quoniam puer admodum Deus maris factus est. Claudianus de Nuptiis Honorii & Mariæ v.156.

---* *frenatq́, rosis Delphina Palamon.*

Maria persultantes] Bert.*m.persulcantes.* sed nihil mutandum. Tacitus lib. 2. Annalium: *simul exercitu Ibero campos persultante.*

v. 3. *Tritonum caterua*] Scholiastes Lycophronis. Diodorus Sic.lib.4.

Concha sonaci] Ouid. Metamorph. lib. 1. v.331. Nonnus Dionysiac.lib.36. Turnebus aduersar. lib. 2.c.21.

v.5. *Sub oculis Domina speculum pregerit*] Bertin. *specularum p.* malè. Vide Spondanum ad Hesiodum p.36.

v.15. *Virgo alia*] Puto legendum, *viro vidua.*

Domi residens] supra: *sic nobis otiosa domi residens, lusitabis.*

Deserta] Flor.*desertam.*

v.16. *Ægra corporis*] lib.5. *Psyche corporis & animi alioquin infirma.*

v.20. *Tanto numine*] Bert.*canto n.*

v.32. *Affatu*] Flor.*effatu.*

Pigens] Rom.*piger.*

v. 35. *Vrgent tetri effectus*] Flor. & Bert.*urget teter e.*

v.36. *Teda lumen atra fuliginis cinerem arcessit*] Bert.*t.l.m.a f.c.arescit.* optimè.

v.37. *Tibia Zygia*] Flor. Rom. & Baptista Pius Sylloge 3.c.188. *Tibia Gygia* malè. Vide Indicem.

v.38. *Cantus latus hymenæi*] Dio Tharsiaca 1. fol. 410. ὑμέναιος ἴδιόν τι μέλος ἐςὶν ἀρχαῖον ἐπὶ τῶν γαμούντων. Vide omninò Tzetzen Chiliad. 13. histor.

EMENDATIONES AD LIB. V. METAMORPHOSEΩN.

Pag.158.v.7. *In ipso*] non est in Bertino.

v.8. *Tanta mentis*] Gruterus, *tandem mentis.*

v.10. *Placido*] Vulgò: *placidiore.*

v.11. *Pellucidum*] Flor. *placidum.* Virg. Eclog.

Nec sum adeo informis, nuper me in littore nidi,
Cum placidum ventis staret mare.

v.14. *Scires*] Vulgo, *Scies.*

v.19. *Mirus prorsum homo, imo semideus*] Sic hunc locum ex Palat. emendaui, qui in vulgatis fœdo glossemate perlitus.

v.20. *Efferauit argentum*] In Beroald. Aldo & Basil. 1. est, *effigiauit a.* Lipsius pro *argentum, argumentum* legit, quod antiquis artificium ingeniosum, vt vir Eruditiss. ad Capellam obseruat.

Enimuero] Bert. *quin vero.*

v.21. *Pauimenta ipsa lapide pretioso*] Eleganter & erudite Casaubonus ad Sueton. lib. 1. fol. 29.

v.28. *Balneæ fulgurant*] Vulgo, *valuæ f.*

v.32. *Fidentior*] Bert. *fiducior.*

Intra limen sese facit] Ita Mssti omnes. Modius mauult, *i. l. sese iacit* vel *facessit.* Alii, *i. l. s. agit.* malè, vide Indicem.

v.35. *Nec est quicquam, quod ibi non est*] supra: *& quicquid fieri non potest, ibi est.*

v.40. *Corporis sui nuda* ἀσώματος infra: *Voces informes audiens.*

pag.160.v.1. *Te refer*] Flor. *t. offer.*

v.2. *Accipis*] Flor. *ancipis.* malè.

v.3. *Nec corporis cura nec tibi*] Alii, *nec c. curata tibi.* Est Idiotismus.

v.6. *Sui diluit*] τὸ *sui* ex M.SS. adieci.
v.7. *Suggestum*] Flor. *Suggestu*, malè.
v.14. *Nec ipsa*] Bert. *n. ipse.*
vers.15. *Modulata multitudinis*] Palat. *in modum m. m.*
v.17. *Vespera suadente*] Hom Il. η. νυκτὶ πιθέσθαι.
v.19. *Virginitati suæ metuens pauet*] Ambrosius in Lucam cap. 2. *Trepidare virginum est, & ad omnes viri ingressus pauere, omnes viri adfatus vereri.*
Aures eius accidit] Pal. & Rom. *a. e. accedit*, malè. Valer. Flac. lib. 4. v. 579. Vox hæc *simul accidit aures.* Vide Coluium.
Virginitatis suæ] vulgò, *virginitati s.*
v.22. *Uxorem sibi Psychen fecerat*] Hieronymus in Oseam tom. 5. c. 11. *Homo cum uxorem acceperit, de virgine mulierem facit, id est, non virginem.* Philo de Cherubin fol. 78. ἀνθρώπων μὲν γὰρ ἡ ἐπὶ γενέσει τέκνων συνοδος τὰς παρθένους γυναῖκας ἀποφαίνει. Fulgentius ad Probam Ep. 3. *In opere corporalium nuptiarum virginitas carnis amittitur, vt ad carnis fecunditatem veniatur.*
v.24. *Nouam nuptam interfecta virginitatis cruorant*] In colluctatione Venerea (scrobem scilicet virginalem effodientibus sponsis) scinditur hymen seu membranula illa, qua puellis menses effluunt, vnde & sanguinem largum emittunt, quod pro indicio certæ & incorruptæ virginitatis etiam in veteri instrumento habitum, vt patet ex Deuteron. cap. 22. D. Augustinus de *Peccato Originali* ad Pelag. & Cælestinum lib. 2. cap. 35. *Non virginitatis integritas ad concupiscendi fœtus vi turbidi vitiaretur ardoris, & eo modo non esset dolor & cruor virginis concumbentis.* In Regno Fessano etiam nunc Sponsum & Spon-

Sponsam ante nuptialem festiuitatem includunt cubiculo, qui tum restincto omni pudore una volutantur, linteoque substrato coeunt, quod deinde cruore infectum tanquam virginitatis signum à vetula conuiuis cum magna lætitia & applausu monstratur. Verum medicorum filii variè hac de re disputant, inter quos adeundi Valesius de sacra Philosoph. cap.25. Realdus Columbus lib.15. *de iis, quæ raro in anatome contingunt*, & excellentissimus Doctor Rodericus de Castro in medico-polit. lib.4.c.12.

v.26. *Delectationem eius commendarat*] τὸ *delectationem* non est in Aldo.

v.28. *Mœrore consenescebant*] Pal.*m. animi senescebant*. Cic. pro Cluent. *Mœrore & lacrymis consenescebant*.

v.33. *Auribus sentiebatur*] Flor. *a. nihil s.*

v.35. *Scauior* Flor. *Sauior*.

v.38. *Protinus aderunt*] Sic Bertinus. Fuluii liber & Flor. Romã *adere*. Aldus, *adiere*. alii *adierunt*. lib. 2. *prima face cubiculum tuum adero*.

pag.161. v.2. *Totum lachrymis*] Flor. *t. cum l.*

v.10. *Haccine mihi pollicebare*] Rom. *Hiccine m. p.* Legendum: *Siccine m. p.*

v.11. *Perdia*] Flor. Rom. & Ald. *perfida*, malè.

v.14. *Tantum*] vulgò, *tamen*.

v.24. *Centies moriar*] alii, *sexcenties m.*

v.25.26. *Amo ut meum Spiritum*] Samuel. 1. cap. 18. *Dilexit eum tanquam animam suam*.

v.29. *Imprimens oscula suasoria*] Vide notas nostras ad Minut. Felicem.

v.31. *Mi mellite, mi marite*] Sic Msti & princeps editio. Hieronymus de vita Clericorum ad Ne-

potianum: *crebra munuſcula & ſudariola, & faſciolas, & veſtes ori applicitas, ac deguſtatos cibos, blādaſq; ac dulces litterulas, ſanctus amor non habet. Mel meū, lumen meum, meum deſiderium, omnes delitias & lepores, & riſu dignas vrbanitates & cæteras ineptias amatorum in comœdiis erubeſcimus, in ſeculi hominibus deteſtamur.* Plautus Caſina ſcena, *Non mihi licere, &c.*

Cha. *Quid facies?* Ol. *concludere in feneſtra firmiter,*
Unde auſcultare poſſis, quum ego illam oſculer: quū mihi illa dicet,
Mi animule, mi Olympio, mea vita, mea mellilla, mea feſtiuitas.
Sine tuos oculos deoſculer voluptas mea, ſine amabo te amari:
Meus feſtus dies, meus pullus, meus paſſer, mea columba, mi lepus.

Vbi in tertio verſu Nobiliſſ. Douſa pro *mellilla* contra fidem Mſſtorum & editorum malè *medulla* repoſuit.

v.33. *Succumbit*] Flor. *Succubuit.*

v.35. *Locumq;*] Flor. *Lucumq; illum.*

v.36. *Feſtinantes adueniunt*] Rom. *feſtinanter a.*

v.37. *Ubera*] Flor. *ubertim.*

v.40. *Delapſæ*] Flor. *delapſo.* rectè.

pag.162.v.2. *Lachrymis madentes genas*] Seneca Octaui. v.681.

--cur gena fletu madent.

v. 4. *Præcepti maritalis admonet*] Wowerus & Scopp. & Fului libro, *præceptis maritalibus a.*

verſ. 9. *Sed & tectum*] Dele gloſſema ex Bertino.

v.II.

v.11.12. *Vocumq́. & seruientium populosam familiam demõstrat auribus earum*] Sic Flor, & Bert. quomodo etiam coniecit Schickeradus. in vulgatis est, *locumq́. e.s.p.a.f.a.e.ingerens*, *infra*: *Mulier voces ancillas habet, & ventis ipsis imperat.* Fulgentius: *ibique vocibus sibi tantummodo seruientibus, ignoto & mansionario utebatur marito.* Et postea: *Habuit ergo vocale seruitium, ventosum dominicum, nocturnum commercium, ignotum coniugium.*

v.16. *Scrupulosè curiosèq́.*] τὸ *curiosè* delet Palat. nõ rectè. Vide Indicem.

v.19. *Vllo pacto*] Etiam hæc malè absunt à Palatino.

v.20. *Arcani exigit*] Berti. *arcanae.*

v.21. *Commodum lanoso barbitio genas inumbrantem*] Rom. *c.l.inoſtim b.g.i.* Infra: *Florenti lanugine barbam instruens.* Lib.7. *et commodum lanugo malis inserpebat.* Virgil.

--genas vestibat flore iuuentæ.

Vide Theocritum Edyll.2. Apollon lib. 2.

vers.23. *Sermonis præcedentis*] Modius: *s.procedentis.*

v.25 *Reportandas*] Bert. *exportandas.*

v.27. *Inuidiæ felle*] Ouid. de Inuidia, li.2. Metam.

Pectora felle virent. -- --

v.29. *Orba sæua & iniqua fortuna*] Plinius lib 2. cap.7. *Toto mundo & locis omnibus, omnibusque horis omnium vocibus fortuna sola inuocatur, & una nominatur, una accusatur, una agitur rea, una cogitatur, sola laudatur, sola arguitur, & cum conuitiis colitur, à plerisque verò & cæca est æstimata, vaga, inconstans, incerta, varia, indignorumque fautrix.*

v.29. *Hiccine* Flor. *Hoccine*.

v.37. *Splendicant gemmæ*] Rom. *Splenditant g*. lib. 7. *cui depiles genæ leui pueritia splendicarent*.

v.38. *Calcatur aurum*] supra: *gemmas & monilia calcat*.

pag.163. v.5. *Cucurbita glabriorem & quouis puero pumiliorem*] Sic Fulgentius de Prisco sermone hunc locum laudat. Bert. & Florentini, *c. caluiorem, & q. p. pusilliorem* legunt.

v.4. *Seniorem*] Senes contemnuntur passim à iuuenculis. Menander:

πικρὸν ἐστὶ θρέμμα γέρων ἐν οἰκίᾳ μένων.

vers. 6. *Serris & cathenis*] Flor. & Palat. *ferris, &c.*

v.10. *Duratos in lapidem digitos*] Persius Sat. 5.

--- *cum lapidosa chiragra*
Fregerit articulos. Vbi vide Casaubonum.

Ac per hoc rarissimè Venerem recolentem] Flor. *a. p. h. rarissimo v. r.* Ægroti inepti sunt ad Veneris sacra celebranda. Achilles Tatius de Clitoph. & Leucip. amorib. lib. 6. p. 134. νόσος γὰρ μοι ἐξαίφνης ἐπέπεσεν. οἶσθα δ' οὐκ ὑγιείας χωρὶς οὐδὲν ἐστιν Ἀφροδίτη.

vers. 11. *Cataplasmatis*] Flor. & Rom. *cataplasmatibus*.

v.12. *Medica laboriosam personam*] Aldus, *medici l. p.* malè.

v.16. *Collapsam indigne*] Sic MSS. Rom. & Aldus. Scaliger & Lipsius, *collatam*. Vulcan. *collectam*, malè.

v.19. *Inuita proiecerit*] Bert. *in via p.*

v.20. *Efflari*] Bert. *afflari*. malè.

v.21. *Nec sum mulier*] Eleganter. Earum enim propriũ est inuidere & irasci. Iuuenal. Sat. 10. v. 190.

Sem-

Semper & infirmi est animi exiguiq; voluptas
Vltio: continuò sic collige, quod vindicta
Nemo magis gaudet, quam fœmina.
Omnino spiro] Flor. *o. spirem.*
Quod ipsa vidimus, quæ vidisse pœnituit] Ouid. lib. 2. Metam.
Sed videt ingratos, intabescitq; videndo
Successus hominum.

v. 35. *Proinde*] vulgati, *perinde.*

v. 31. *Planè sobrios*] Grut. *p. sobriæ.*

v. 37. *Prorsus*] Flor. *prorsum.*

v. 38: *Deferentes*] Sic rectè Coluius. Flor. *deterrẽtes.* Rom. & Ald. *deterentes.* supra: *iugum sororium consponsæ factionis ne parentibus quidem visis scopulum petunt.*

pag. 164. v. 11. *Familiam propagauimus*] Rom. *f. propagabimus.*

vers. 12. *Infantilis vterus*] vulgo, *infantulus u.* malè.

v. 22. *Dies vltimus*] Flor. *d. vltima.*

v. 24. *Aciem direxit*] lib. 3. *dirigitur præliaris acies.*

v. 29. *Interneciuum*] alii *internecinum.* Rom. *internociuum.*

v. 31, *Cum more Syrenum*] Bert. *c. in more S.* Flor. *c. in morem S.* rectè.

v. 33. *Sermonem incertans*] Aldus, *s. insertans*, malè.

v. 38. *Conspectum sororum*] Bert. *complexum s.*

v. 41. *Sic in hoc face paruulo*] Flor. & Rom. *s. i. h. saltem.*

pag. 165. v. 2. *Charaq;*] vulgò, *dicataq;.*

v. 5. *Amplexibus mollibus*] Pal. *a. mellitis.*

v.13. *Incontatæ*] Palat.*incontanter*, rectè.

v.14. *Confert. vestigio*] Vulgo, *conf. cto.* Vulcan. *conferto*, malè. lib. 8 *conferto gradu se penetrant.*

v.16. *Lato vultu tegentes*] Stewechius, *l.u.tectantes*, ridiculosissimè.

v.17. *Paruula*] Grut. *pupula.*

v.18. *Geris in ista perula*] Ita omnes MSti & editi, quod Lipsius perperam innouat in *arcula*. Vide Notas ad Arnobium lib. 3 fol. 70.

v.26. *Tibias agere*] αὐλεῖν Scaliger ad Manilium emendat p 428 *tibias ingere*. benè. Nam respicit ad miluinas tibias, de quibus Solinus cap. 11 pag. 80. & Festus in *Jugere*.

v.29. *Fœminarum*] Bert. *strigarum* rectè.

v.30. *Sermones conferentes*] Bert. *s. conserentes.*

v.32. *Natalium secta cura prouenerit*] Flor. *n. sectacula proueniret*. Pal. *noctalium s. p* Rom. & Venet. *notalium s. c. p.* Coluius, *natalium notacula p.* Gruterus, *n. signaculo proueniret.* Wower. *& unde natalium s. c. proueniret.* Latet hulcus, quod peritioribus medicis delego.

v.39. *Sic secum altercantes*] Rom. *s. s. altricantes.* malè.

v.40. *Monstruoso*] al. *monstroso.*

pag. 166 v. 8. *Mater audierit*] Ineptè Emendatores hanc interpolarunt lectionem in *mater erit*. Vide Indicem.

v.13. *Soliti venti*] Pal. *solito u.* rectè.

v.12. *Vigiliis percitæ*] Flor. Ro: & Aldus, *v. perditæ.*

v.19. *Multinodis voluminibus*] Vide Gruteri Suspic lib. 4. c. 7.

Immanem colubrum] Ald. & Rom. *i. colubram.* Vide Nonium cap. 3. vbi exempla generis masculini &

ni & fœminini adfert Isidorus Orig.12.c.4. in neutro genere posuit.

v.12.*Trucis bestiæ*] Flor.*Pertrucis bestiæ.*

v.20.*Sanguinantem*] Bert.*saginantem.*

v.24.*Videre eum*] Flor.*viderunt eum.*

v.26.*Saginar*] Flor.*saginaturum.*

v.28.*Adhoc*] alii, *at hac.*

v.34.*Nostrum officium fecerimus*] τὸ *officium* dele ex Aldo & Florentino.

v.35.*Animi tenellæ*] supra: *Si id tolerare pro genuina simplicitate, proque animi tui teneritudine non potes.*

v.39.*Et ex sangui*] Non est in Palat.

v.40.*Semianimi voce*] Flor.*semihianti voce.*

pag 167.vers.6.*Merito consentio*] Sic rectè Flor. Vulcanius, *maritum c.* pessimè.

v.16. *Viam quæ sola deducit iter ad salutem*] τὸ *iter* Palatino deest, Berti.legit *v q.s.perducit.* Vide Gruteri Suspic.lib.8.c.4.& Indicem nostrum.

v.18.*Adpulsum*] Flor.*adpulsu*, rectè.

v.21. *Claudentis aululæ tegmine*] Sic Flor.& Rom. Palat.*c.tabulæ t.* Beroald.& Aldus.*auleæ t.* Wower: *c.auiæ t.* Fulgentius: *Nouaculam sub puluinar abscōdit, lucernamq́ modio contegit.*

v.25.*Pensilem gradum minuens*] Lib.4.*lenem g.& obnixum tolerans.*

v.30.*Abscide*] Flor.& Aldus, *abscinde.*

v.32. *Ocius tecum rebus relatis*] Rom.*cunctisque istis socius t.r.* malè.

v.34.*Deserentes ipsa*] Flor.*d.ipsam.*

v 39.*Æstu pelagi similiter*] Bert.*æ.p.simile.*

vers.41. *Facinorosas manus*] Palat. *facinori m.* rectè.

v.40.*Statuto consilio*] Lib. 7.*statuto consilio latronum.*

pag.168.v.4.*Noctem trahente*] Flor.*nocte trahentem.* malè.

v.14.*Increbuit*]Bert.*increbruit.*

Nouaculam pœnitebat] Rom. *nouacula p.* ineptè.

v.17. *Abscondere*] Bert.addit,*a.timore*, fortè, *abs.temerè.*

v.16.*Desedit in imos poplites*]Sic Palat.& Lipsius, Alii,*discedit in i.p.*Coluius: *decidit i.i.p.*

v.19.*Temeraria*]Palat.& Flor *temerariis.*

Lassa ac luce defecta] Flor.& Rom.*l.saluteq́; d.* Coluius, 1. *cassa salute d.* In Palat. vox *luce* non cōparet.

v.25.*Et ipsum lumen*] Flor.*& iam ip.l.*

v.26.*Micanti flore*] Flor.*micantes f.*

v.27.*Extima*] Bert.*extrema.*

v.37.*Ignara*] alii, *ingrata.*

v.38. *In eum efflictim inhians patulis ac petulantibus sauiis*] Ita Flor.vulgò, *i.e.afflictim i. petulis a.p.* Bert.*i.e.a.i.p.ac peculantibus.*

pag.169.vers.2. *Lucerna euomuit de summa luminis*] Fulgentius: *Cum altum soporem maritus extenderet, illa ferro armata, lucernamque modii custodia eruta cupidine cognito,dum immodesto amoris torretur affectu,scintillantis olei despumamento maritum succendit.*

v.9. *Auolauit*] Bert.*euolauit.*

vers. 10. *Euectionis appendix*] Bert. *e. appendio.*

v.12.*Extrema consequia*]Gruter.*ex.cōsequa*, quod placet.

v.18.

v.18. *Sed hoc feci leuiter*] Vide Gruterum lib.8. suspicionum c.9.

v.24. *Astutum*] Bert.& Palat. *ad nutum.*

v.27. *Quantum visu poterat*] Hæc non sunt in Palat.

Prospiciens] Bert. *suspiciens.*

v.29. *Vbi remigio plumæ rapuum maritum*] Sic Flor. Gruterus. *u. remiges p.r.m.* vulgo, *u.p. captum m.* male. Virgilius lib.1. Æneid.

—— *volat ille per aëra magnum*
Remigio alarum.

& lib.6.

——*tibi Phœbe sacrauit*
Remigia alarum.

Lucretius lib.6. ℣.744.

Remigÿ oblita pennarum vela remittunt.

Noster lib.6. de aquilæ volatu, *remigium dextra læuaq; porrigens.* De Deo Socratis: *aëra proximum terræ volitando transuerberant. Cæterum cum illis fessa sunt remigia pennarum, terra seu portus est.*

v.35. *Hic humo Cannam Deam*] Flor. *hec homo canam D.* ineptè.

v.37. *Hirtuosus*] Flor. *hircuosus* Palat. *hircosus.*

Tondentes] Lucret. lib.2. ℣.317.

Nam sæpè in collis tondentes pabula læta
Lanigeræ repitant pecudes.

vers.40. *Senectutis prolixa beneficio*] Ouid. Metamorph.6.

—*seris venit vsus ab annis.*

Pag.170.v.3. *Suspiratu*] alii, *suspiritu*, Flor. *spiritu.*

v.6. *Accersito*] Bert. *arcessito.*

v.10. *Numine*] Bert. *nomine.*

v.11. *Sed antequam*] Flor *s.al·quam.*

v.12. *Laboranti vestigio*] Sic Flo. & Ro. quod malè mutauit Colius, *in labanti.* Vide Grut. Suspic. lib. 8. c.12. Et Indicem.

v.16. *Alternis amplexibus*] Flor. *alterna a. mutuis.*

v.17. *Infit*] Pal. & Flor. *incipit.*

v.21. *Vtiq; placuerat*] Ro. *vt aquo p.* alii, *vt vtraq; p.*

v.27. *Recussus somno*] lib. 4. *repente somno recussa.*

v.29. *Tibiq; res tuas habeto*] Formula solemnis diuortii. Matthæus Monachus in Quæstionib. matrimonialibus f.507. εἰ γὰρ καὶ πάλαι τοῖς ἀνθρώποις ἐξῆν καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων, καὶ ἐξ ἔθους μακροῦ ἀναιτίως λύειν τὰ συνοικέσια, ὥστε λέγειν τὸν ἄνδρα τῇ ὁμοζύγῳ. ΓΥΝΑΙ ΠΡΑΤΤΕ ΤΑ ΣΑ. καὶ ταύτην ἐκείνῳ. ΑΝΕΡ ΠΡΑΤΤΕ ΤΑ ΣΑ. καθὰ δὴ καὶ τοῖς τῶν Ἑβραίων ἀνδράσι πάλαι νενομοθέτητο βιβλίον πέμπειν ἀποστασίου τῇ γυναικί. ἀλλὰ τὸ νῦν εἶναι τοῦτο παρὰ χριστιανοῖς ἀνῄρηται. Vide Zonaram in Can. Concil. Trull. 87. & Brissonium de formulis lib. 8. pag. 723.

v.30. *Quo tu censeris*] *tu* non est in Bertino.

v.31. *Confestim arrha atq; his nuptiis coniugabo*] Fl. *c. arreptam h.n.c.* Pal. *c. arreaticiis n.c.* Mercerus ad 4. Annal. Taciti, *Conferreatis nuptiis c.*

v.34. *Praeconcinnato mendacio*] Flor. & Pal. *reconcinnato m.* Benè.

v.36. *Festinauit ad scopulum*] Bert. *festinante ad se in consimile.* malè.

P.171. v.5. *Nec secus & ipsa fallacia*] Rom. *n. secius e. i. f.*

v.12. *Venerem lauantem, natantemq;*] Palat. *veneri lauanti natantisque.* malè.

v.14. *Graui vulnere*] Distinguo cum Flor. *g. vulneris dolore.*

v.15. *Conuiciis variis*] alii, *c. validis.*

v.18.

v.18. *Voluptas vll*]vulgo *nulla* male.

v.20. *Nuptiæ coniugales*] Vide Dionem Orat. 7. de Venat f. 107.

v.21. *Enormis eluuies*] Flor. & Rom. *e gluuies*, vera lectio, *e.illuuies*.

Squallentium fœderum] vulgo, *f. visc*[illegible]*um*, male. Vide Indicem.

v 23. *Lacerans existimationem*] libr. 10. *Cum fiaem coram lacerari videret.*

Ganniebat] Bert. *gemebat*, inepte.

v.25. *Agedum*]vulgo, *age tu.*

v.28. *De Hora um numero*] Sic scribo cum Pal. & Fl. In Vulgatis est, *d. Dearum n.* Lib. de Mundo. *Quam pulchræ & facundæ horæ.* Ruffinus libr. 7 Antholog. Epigr. 151.

κάλλος ἔχεις Κύπριδος, πειθοῦς στόμα, σῶμα καὶ ἀκμὴν
εἰαρινῶν ὡρῶν, φθέγμα δὲ Καλλιόπης.

v.32. *Incrementum*] Bert. *ni & aurum illud incrementum.* alii, *retrimentum.* Lego, *ni & aureum i. i.* Vide Indicem.

v.35. *Quiritans*] Sic Manuscrip Vulgo, *queritans.*

v.38. *Natalibus*] Bert. *vocalibus.*

v.41. *Cruciares*] Wower. *pollueres.*

Pag. 72. v. 2. *Præsumis nugo*] Pal. *pessimus n.*

v. 1[illegible]. *Instructus es*] Pal. & Rom. *inductus e.* Bert. *præpueritia inductus es.* Flor. *prima tua pueritia instructus es.*

v. 13. *Quasi viduam vtique contemnis.* Terent. Heaut. Act. 5. Scen. 1.

Qui sibi me pro deridiculo ac delectamento putat,
Non, ita me dii ament, auderet hæc facere viduæ
Quæ in me fecit. (*mulieri,*

Petroni⁹: *Ne mercedē cellæ daretis, fugere nocte in pu-*

blicum voluistis; sed non impune. Iam enim faxo sciatis, non viduae hanc insulam esse, sed M. Manitij.

v.16. *Consueuisti sed*] Flor. *consuesti. sed iam.*

Lusus huius] Pal. *Luxus h.*

v.18. *Irrisui habita*] Aldus *inrisu h.*

v.[illegible]. *Aut Rustice squalentis*] Bert. *an r. s.*

v.23. *Solatium unde unde*] Sic Flor. & Pal. vulgo, *s. tantum.*

v.25. *Pharetram explicet*] Fuluius, *p. expilet.* rectè.

Arcum enodet] vulgò, *denodet.*

v.29. *Deraserim*] F. *deraserit.*

v.35. *Violentiam perpetrare*] Flor. *violentiam perpetratura.*

v.38. *Fabula*] Rom. *Tabula.* Florent. *Famula*, Benè.

Et non dicendi filij mei facta] In rebus scaevis δυσφημίας vitandae causa plerumq; omittebant veteres nomen personae. Sic inter conuitiorum exempla hoc etiam ab Vlpiano relatum est : *Filius non nominandus*, li 3. Digest. *de liberis & Posthumis.* Vide Helladium in Biblioth. Photii fol. 875.

v.39. *Tunc illa gnara*] Rom. *t. i. ignara.*

v.58. *Facta*] vulgò, *factum.*

Pagin. 173. vers. 3. *Iuuenem esse*] *dele τὸ iuuenem* ex Flor.

v.7. *Tuas artes in filio reprehendis*] Cic. Orat. 5. in Verrem: *Omnia quae vindicaris in altero, tibi ipsi vehementer fugienda sunt. Etenim non modo accusator, sed ne obiurgator quidem ferendus is est, qui quod in alio vitium reprehendit, in eo ipse reprehenditur.* Ambrosius Epist 67. *Se magis ipse condemnat, qui in alio damnat, quod ipse committit.* Bernhardus ad Guilhel. Ab-

batem

batem fol. 991. *Humanitatis est, in quo sibi quisq; indulget, aliis non vehementer irasci.*

Pag. 172. v. 41. *Animo peruicaci*] alii, *animo pertinaci.*

Pag. 173. v. 10. *Amores amare*] Bert. *a. amore.* malè.

vers. 12. *Gratioso Cupidini*] Aldus, *Glorioso Cupidini.*

EMENDATIONES AD LIBRVM VI. METAMORPHOSEON.

v. 14. *Vestigationibus*] alii, *inuestigationibus.*

v. 25. *Uxoris blanditiis*] Lego, *vxoriis b.*

v. 30. *Proximam*] Fortè, *proximans.*

v. 31. *Flexiles in corona*] Pal. *fluxibiles i. c.* Vulcanius *flexibiles i. c.*

v. 32. *Operæ messoriæ mundus*] Sic Fuluii liber. Pal. & Flor. quemadmodum etiam Guilhelmius diuinarat verisimil. lib. 3 c. 13. in Rom. Aldo & Venet. est, *modus*, in aliis, *manus*, malè.

P. 174 v. 2. *Vltione flagitat*] Bert. *u. fatigat.*

v. 4. *Vberi fletu rigans*] Ouid. lib. 11. Metam.

—ter fletibus ora rigauit.

Valer. Flaccus libr. 4. *genas lachrymis rigat.* Seneca Troade v. 409. *Effuso genas fletu rigatis.*

vers. 5. *Humumq; verrens crinibus*] Hoc faciebant in magnis calamitatibus, vt dixi ad Arnobium.

v. 8. *Per tacita secreta cistarum*] vulgò, *p. sacra s.* In cistis occultabantur Orgia Bacchi. Catullus:

Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
Orgia, quæ frustra cupiunt audire profani.

Turnebus aduerſar lib.16.c.14. Lilius Gyraldus. hiſtoriæ Deorum Syntagm. 4. pag. 414.

v. 9. *Draconum*] Ouid. 5. Metamorph. v. 642.

v. 12. *Eleuſinus*] alij, *Eleuſis*. Flor 2. *Eleus in his*.

v. 13. *Ah miſeranda Pſyche*] Roman. *Ain Pſyche miſeranda*.

v. 15. *Ira ſpatio temporis mitigetur*] Aldus inſulſe, *Quod Deæ tantæ ſæuiens inſpiratio temporis mitigetur*. Sidon. Apollin lib. 4. Epiſt. 12. *Poſtquam noſtra ſenſim temporis interuallo ira deferbuit*.

v. 22. *Optimi conſule*] Flor. *optime. c.*

v. 25. *Constructum*] Flor. & Bert. *inſtructum*.

v. 27. *Dona ſpecioſa*] Flor *d. pretioſa*.

v. 29. *Cum gratia facti*] ἴυχαεν.

v. 30. *Manibus aram tepentem amplexa*] Ad aras confugere ſolebant ſupplices & noxam promeriti. Lucianus Ioue Tragœdo pagi 469. ὦ τιμώκλεις. οὐ γὰρ ὥσπερ οἱ ὑπὸ [illegible]νων βιαζόμενοι ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἡμῖν καταπέφευγας. Ambroſius ad Marcellinam Epiſt. 33. *Nec altaria tenebo vitam obſecrans; ſed pro altaribus gratius immolabor*. Vide Codic. Theodoſ. libr. 9 titul. 43. *Edictum regium* de his, qui ad Eccleſiam confugiunt: tom. 1. Concil. Roman. fol. 715.

v. 32. *Siue tu Sami*] Pauſanias lib 7. pag 403.

Quæ querulo partu] Flor. *querula p.* Bert. *partuque & alimonia* deleta voce *vagitu*.

v. 34. *Siue tu celſæ Carthaginis*] Autor Manuſcriptus in Vita Terentii.

Natus in excelſis tectis Carthaginis altæ.

& Virgilius lib 4.

——— *tu nunc Carthaginis altæ*
Fundamenta locas.

Quæ te Virginem vectura leonis cælo commeantem

tem] Petrus Faber Semest. lib. 3. cap. 2. Lipsius Epist. Quæst Epist. 22.

v. 37. *Inclytis Argiuorum præsides mœnibus*] Pausanias lib. 2. fol 114. & 115.

Reginam Dearum] Aldus, *Regiam D.* male.

v. 38. *Cunctus oriens*] Bert. *totus o.*

Zygiam] Sic Manuscripti omnes, idque perperam à Lipsio Elect. lib. 2. cap. 21. in *Syriam* mutatum. *Iuno Zygia* latinis est *Iuga Iuno*, vt recte aduertit vir diffusæ lectionis Lilius Gyraldus in opere arduo de Diis gentilium Syntag. 3. fol. 115. Dionysius Halicarnassæus in præceptis nuptialibus f. 35. Ζεὺς γὰρ καὶ Ἥρα, πρῶτοι ζευγνύντές τε καὶ συνδυάζοντες, οὕτω δὲ ὁ μὲν καὶ πατὴρ καλεῖται πάντων. ἡ δὲ ζυγία ἀπὸ τοῦ ζευγνύναι τὸ θῆλυ τῷ ἄρρενι, καὶ ἀπὸ τούτων τῶν θεῶν καὶ ὁ τῶν λοιπῶν θεῶν χορὸς παρῆλθεν εἰς τὸν βίον τῶν ἐπιφημισθέντων τοῖς γάμοις γαμηλίων τε καὶ γενεθλίων οὕτως ὀνομαζομένων. καὶ ὅτι ὁ γάμος αἴτιος τοῦ τὸ ὀνομασθῆναι τούτους τοὺς θεοὺς καὶ τιμᾶσθαι. ἄνευ γὰρ τῶν γάμων, οὐδὲ ἂν αἱ τιμαὶ τούτων παρῆλθον εἰς ἀνθρώπους. Hinc recte lib. 2. *Cantum tibiæ Zygiæ* Beroald. *nuptialem* interpretat.

v. 41. *Soles prægnantibus, periclitantibus*] Plutarchus in Quęst. Rom. fol. 282. & Symp. lib. 3 fol 658. λέγεται δὲ τὴν σελήνην πρὸς εὐτοκίαν συνεργεῖν, ὅταν ᾖ διχόμηνος, ἀνιεῖσα τῶν ὑγρῶν μαλθακωτέρας παρέχουσα τὰς ὠδῖνας, ὅθεν οἶμαι καὶ τὴν Ἄρτεμιν λοχείαν καὶ εἰλείθυιαν οὐκ οὖσαν ἑτέραν, ἢ τὴν σελήνην ὀνομάζεσθαι. Vide Notas nostras ad Arnob. libr. 3. fol. 71.

Pag. 175. v. 2. *Statim sese Iuno*] τὸ *statim* non est in Bertino, vt et *Psyche* in sequenti versu.

v. 3. *Inquit Psyche*] Flor. 1. *per fidem nutum meum.*

vers. 7. *Quæ seruos alienos profugos*] L. v. Digest. de *Fugitiuis.*

v.13.*Laqueis inclusa*] Lib.8.*longe peiores inhæsimus laqueos.*

Quorsum itaq;] Flor. *quo rursum i.*

v.21.*Meditabatur*] Bert. *meditatur.*

v.22.*Inquisitionis*] vulgò, *inquisitionibus.*

v.23.*Vulcanus artifex*] Pal.& Flor. *v.aurifex.*

vers.25.*Limæ tenuantis*] Ita olim ariolatus fuit Lipsius, quod in Membran. Flor. legitur. Vulgati, *Lunæ* præferunt, ineptè.

v.24.*Ante thalami rumendum nuptiale munus*] Signatè. Nam pro virginitate deposita ἕδνα nuptæ à nouo marito munera dabantur. Iuuenalis Sat. 6. v. 203.

—nec illud
Quod prima pro nocte datur, cum lance beata
Dacius & scripto radiat Germanicus auro.

v.28.*Picta colla torquentes*] Passeratius ad Propertium p.622 legit *p.c.torquata.*

v 31.*Cantitant*] vulgò, *canticant*, Coluius, *Cantillant*, malè.

v.27.*Candidæ columbæ*] Artemidorus libr 2.c.20. σημαίνουσι δὲ περιστεραὶ καὶ τὴν ἐν τοῖς πραττομένοις ἐπαφροδισίαν διὰ τὸ ἀνακεῖσθαι τῇ ἀφροδίτῃ. Lact. ad Statii Thebaid. p 130.166.& 446.

v 32.*Pranuntiant*] Sic Bertinus, alii, *pronuntiant.*

v 31.*Passeres*] Vide Cælium Rhodig. Antiq. lect. lib.14.c.6.

v.34.*Vel accipitres rapaces*] Flor. aucipitres r. Artemidorus: ἱέραξ δὲ καὶ ἰκτῖνος ἅρπαγας καὶ λῃστὰς σημαίνουσιν. ἱέραξ μὲν φανερῶς καὶ ὁμόσε χωροῦντας· ἰκτῖνος δὲ, λάθρα ἐπιτιθεμένους.

v 37. *Non renuit Iouis cærulum supercilium*] Euidens documentum rei constitutæ apud Iouem, nutu fir-

tu firmare vel motu concutere ac tremefacere cœlum. Vide Notas ad Arnobium lib.4.fol.8

v.40. *Arcadi*] alii, *Arcadis*, alii, *Arcas*.

Pag.176.v.9. *Per omnium ora*] lib.1. *Quod ibidem passim per ora populi sermo iactetur*. lib.8. *Quæ per ora populi facilè delapsa.*

v.8. *Domum secessit*] alii, *d. facessit.*

v.14. *Indicinæ nomine*] Sic rectè Flo.1. in altero est, *indicij viæq; n.* vulgò, *indicij n.* Vide Indicem.

v.16. *Adpulsu linguæ*] vulgò, *ad linguæ pulsum*. Veteres lasciuientes in osculãdo linguas; solebant transmittere, morsiunculis ludentes, saliuasq; alternatim miscentes. Lib.2. *Iam patentis oris inhalatu cinnameo, & occursantis linguæ allisu nectareo, prona Cupidine allubescente*, &c. Petronius, siue alius quis author in Catalectis veterum Poëtarum, p.204.

Felix si qua tuum corrodit fœmina collum,
Felix quæ labris liuida labra facit.
Quæq; puella tuo cum pectore pectora ponit,
Et linguam tenero lassat in ore suam.

Plautus Asinaria. Scena, *perfidiæ laudes.*

Fac proserpentem bestiam me, duplicem vt habeam linguam.

Et in Pseudolo, Scena, *Si ex te tacente* &c.

Iocus, ludus, sermo suauis, suauiatio,
Compressiones arctæ amantum corporum,
Teneris labellis molles morsiunculæ.

Vide Achillem Statium pag.59 lib.2.

v.20. *Famulatione*] Pal. *famulitione.*

v.26. *Inter Orci cancros*] Scoppius, *intus Or. c.*

Adhæsisti] Flor. *habes isti*, ineptè.

v.30. *Latissimum cachinnum*] Pal. Ber. Ro. Ald. & Fl. *latissimum c.* malè. Non enim furentér iratis conuenit lætus cachinnus.

v.31. *Et adscalpens*] Flor. *ac scalpens.*

v. 3[illegible] *Condecet*] In vulcanij editione est *concedet,* inepte.

Solicitudo atque tristities] Bene attribuit Dominæ Veneri has ancillas non bonas. Quia vt ille ait,

Res est soliciti plena timoris amor.

Boethius libr.3.met. 7. de Consolat. Philosoph.

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit furentes,
Apiumque par volantum,
Vbi grata mella fudit,
Fugit, & nimis tenaci
Ferit icta corda morsu.

Pag.177. v. 2. *Nepos Veneris audiet*] Aldus. *n. v. audietur.* male.

v. 4. *Patre non consentiente*] Tertullianus lib 2.ad Vxorem cap. 9. *Nam nec in terris fil.j sine consensu patrum rite & iure nubent.*

v. 7. *Inuolat in eam, vestemque plurifariam*] Flor. *i. in eius vestem quam p.d.*

v. 9. *Frumento & hordeo*] à Palat. vox *frumento* abest.

v. 11. *Grumulum*] vulgo, *glomulum.*

v. 18. *Inconaitæ illi* alii, *incredita.* Scoppius. *incretæ* tanquam indiscretæ.

v 26. *Populorum vnda*] Bert. *p. uie, summo studio singula.*

v. 28. *Dissitisq; generibus*] Palat. *distinctisq; g.* male.

v. 38. *Distinctis*] Palat. *distentis.*

v. 16. *Opus expeditum approbato*] τὸ *expeditum* non est in Palat. Sic Phædrus: *opus approbauit.* Vide Indicem.

v. 20.

v.20. *Formicula ruricula*] Phœdrus, fab. lib. 4. *rusticam* vocat. Vide Aristotelem histor. animalium lib. 1. cap. 38.

v.29. *Sed initio noctis*] Bertin. S. *in initio n.*

v.30. *Nuptiali*] Flor. *nuptialis.*

v.34. *Et frusto*] Flor. *e. furto*, male.

v.41. *Rupique longa*] Ita Bert. recte. alii, *ripisq. longis.* Statim enim sequitur: *Præcipitio fluuialis rupis.*

P. 178. v. 5. *Obsequium quidem illa functura*] Ro. o. q. i. *functur.* male.

v.10. *Feras aditum*] libr. 8. *nulli contra nos aditum tulerunt.*

v.11. *Mutuato calore*] Flor. *mutata calorem.*

Truci rabie solent efferri] Lego, *t. r. s. efferari.* lib. 9. *in suam perniciem aduertit efferari.* Plinius *Fœminæ sues in tantum efferantur, vt homines lacerent.*

v.12. *Fronte saxea*] In Vulcanii editione inepte legitur, *fonte s.*

v.16. *Quæ mecum simul vnum fluentum bibit*] Anacreon:

ἡ γῆ μέλαινα πίνει, πίνει δένδρε᾽ αὐτήν,
πίνει θάλασσα δ᾽ αὔρας.

v.19. *Connexum obhærescit*] Flor. *connexis adhærescit.* Rom. *passim stirpibus connexis obhærescit.*

v.28. *Periclitabor*] Bert *periclitabo.*

v.30. *Fontis atra fusca vnda*] Hom. Il. 1. v. 14. ὥστε κρήνη μελάνυδρος.

v.32. *Rauca Cocyti*] Flor. *pauca c.* male.

v.33. *Hauritum*] Non est in Palatino.

v.34. *Perferto vrnula*] Rom. *deferto u.*

Pag. 179. v. 1. *Lacunis educti*] Sic lego cum Florent. & Pal. in vulgatis est, *lacinis editi*, in aliis, *lacunis editi.*

Cumulum] Bert. *tumulum*, quod etiam coniecit Coluius.

v.3. *Cotibus*] Flor. *Cantibus*.

v.11. *Lachrymarum etiam carebit solatio*] Ouidius lib.9. Metam.

> —*est quædam flere voluptas:*
> *Expletur lacrymis egeriturq; dolor.*

Et Seneca: *Omnis aduersa fortuna habet in querelis leuamentum*. Contrarium asserit Menander, cuius lepidissimos versus adscribam, pag.115. Sentent. Vett. Comic.

> εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῖν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
> ἀεὶ θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο.
> ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα δόντες χρυσίον.
> νῦν δ' οὐ προσέχει τὰ πράγματ' οὐδ' ἀποβλέπει
> εἰς ταῦτα δέσποτ' ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν,
> ἐάν τε κλαίῃς, ἄν τε μὴ, πορεύσεται.
> τί οὖν πλέον ποιοῦμεν; οὐθὲν ἡ λύπη δ' ἔχει
> ὥσπερ τὰ δένδρα καρπὸν τὰ δάκρυα. (cet.

v.6. *Muniebant*] alii, *mouebant*, quod non displi-

v.13. *Optimi Iouis*] In Flor. est, *primi I.* in Bert. *premi*. unde rectè Modius facit, *supremi Iouis*.

Regalis aues] Flor. *r. ales* rectè. Ouid. lib.4. Meta. ṽ.362. est, *regia ales*. Achilli Tatio lib.2. *rex omnium auium*.

v.16. *Pocillatorem Phrygium*] Flor *pollicitatorem*, malè. Ganymedem signat, de quo Hyginus lib.2. Theod. lib.4. Arnobius lib.7. Fulg. Mytholog. lib.1. & alii.

v.22. *Fando comperisti*] Virg.2. Æneid.

> *Fando aliquid si forte tuas peruenit ad aures.*

Per Stygis maiestatem] Vide quæ dixi ad Minutium Felicem fol.65. & Aristidem Orat.1. in Neptunum.

num. Senecam Hercule Fur. Ouidium Metam. lib. 1. 2. & 5.

v.25. *Festinanter*] Flor. *festinat.*

Libratisq. pinna-um motibus.] alii, *vibratisq. p. m.* malè. Ouidius de Dædalo lib. 8. Metamorph. v. 201.

—geminas opifex librauit in alas
Ipse suum corpus.—

v.28. *Volentes*] vulgò, *nolentes.*

Præmonentes] Pal. & Rom. *præminantes.* Flor. *potantes.*

v.30. *Facilior*] alij, *felicior.*

v.31. *Vrnulam*] vulgò, *vrnam.*

v.32. *Citam*] alii, *cita.*

Deæ sæuientis] malè omittit Bert. τὸ *sæuientis.*

v.35. *Maga quadam mihi & altè prorsus venefica*] Sic Scaliger, Flor. *magna q. m. & alta.* alii, *magna q. m. e. cata malefica. altè* ἄκρως πάνυ.

v.38. *Et dedit*] Hæc delet Flor.

v.41. *Sufficiens*] Flor. *Sufficiente.*

Pag. 180. v.3. *Delitam*] Bert. *delibutam*, alii, *delinitam.*

v.8. *Ad quampiam turrim*] Coluius particulam *ad* male expunxit, quæ in Rom. editione & optimis MSS. etiam extat.

Se datura] Flor. *sese daturam.*

v.10. *Prorumpit*] Flor. *prorupit.*

v.11. *Ecquid te inquit præcipitio misella*] Flor. *& quid t. s. præcipitem ô m.*

v.13. *Succumbis*] Flor. 1. *incumbis.* malè.

v.15. *Inde nullo pacto redire poteris*] Propertius:

Desine Paule meum lachrymis vrgere sepulchrum:
Panditur ad nullas ianua nigra preces.

Cum semel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato stant Adamante viæ.

Catullus: *Qui nunc it per iter tenebricosum,*
Illuc unde negant redire quenquam.

Seneca Herc. Fur v. 860.

Nemo ad id sero venit, unde nunquam
Cum semel venit, poterit reuerti.

& Herc. Oetæo v. 1550.

Vadis ad Lethen Stygiumq; littus.
Vnde te nulla referent carina.

v. 17. *Tænarum*] Vide Pausaniam lib. 3. p. 212.

v. 18. *Iter inuium*] alii, *imum.*

v. 19. *Limine transmeatum*] Flor. & Fuluii liber, *limite transmeato.* recte.

v. 20. *Directo*] Flor. *direpto*, malè.

vers. 21. *Offas polentæ mulso concretas*] Bert. 1. *o. p. m. contritas.* Loquitur de naulo veterũ, quod mortuis in os imponere solebant, putantes, sine hoc Charontem animas grauatim recipere. Suidas. Μελιτοῦττα· μελιτοῦττα ἐδίδοτο τοῖς νεκροῖς ὡς εἰς τὸν κέρβερον· καὶ ὀβολὸς μισθὸς τῷ πορθμεῖ, καὶ στέφανος, ὡς τὸν βίον διηγωνισμένοις.

v. 24. *Continuaberis*] Flor. *contingueris.* Pal. & Ber. *continuabis.* Rom. *continuaueris.* Aldus, *continuaris.* Vide Indicem.

v. 25. *Rogabit decidente sarcina funiculos aliquot*] Florent. *rogauerit d. sarcinæ fusticulos aliquos p. e. Tu nulla.*

v. 28. *Charon*] à Tibullo appellatur,

—Stygia nauita turpis aqua.

Vide Virgilium lib. 6.

v. 29. *Sutilis cymba deducit commeantes*] Aldus, *futilis c. d. c.* Hæc ex Virgilio descripsit, quem adi lib. 6. v. 513. & seq.

v. 31. *Me-*

v.31. *Moriens viaticum debet quærere*] Plautus in Prologo Pænuli:

Ipse abijt ad Acherontem sine viatico.

Vide Etymologicon magnum fol. 247. & Cælium Rhodig Antiq. lect. lib. 10. c. 2.

v 33. *Sens*] Lipsius, *senex*. Virg. lib. 6.

Terribilis squalore Charon cui plurima mento
Canities inculta iacet &c.

v.37. *Trahas*] Flor. *tradas.*

v.38. *Afficiare*] Rom. & Flor. *affectare*. Pal. & Bert. *afflictare*. inepte Vide Indicem.

v.39. *Telam struentes*] Bert. *instruentes*, ἱστὸν ὑφαίνουσαι.

Pag. 181. v. 1. *Omittas*] *Palat. obmittas.*

v.4. *Pergrandis*] Roman. & Ald. *prægrandis*. Vide Virg. lib. 6. Æneid. v. 417. Senecam Hercule Fur. v. 782.

v.7. *Excubans*] Bert. *superexcubans.*

v.5. *Tonantibus*] Ro. *conantibus*. Colusius, *sonantib.*

v.12. *Petitum esto*] vulgò, *petito*, *e.* Scoppius: *peteo, tum esto.*

v.16. *Recalcans*] Flor. & Fuluii liber, *Recolens.*

v.17. *Hic obseruandum*] Flor *hoc obs.*

v.20. *Abditum cures*] Flor. *abdictum curiosius.*

Tu ruralle velut] τὸ *velut* non est in Flor.

Propitia] Flor *prospicua*. Pal. *perspicua* legit.

v.26. *Horrenda*] Flor. *horrenda.* (Benè.

v.27. *Sedil dedicatum*] Scoppius, *s. delicatum.*

v.33. *Et repetita*] Flor. *igitur r.*

v.40. *Crassique*] Flor. *crassaque* rectè.

v.41. *Soporis nebula perfunditur*] Virg. 3. Æneid.

—— *fessos sopor irrigat artus.*

P. 182. v. 1. *Collapsam*] Flor. *collapsa*, malè.

v.6.*Detersóq;*] alii,*decussoque*.

v.12.*Leuis in pinnas*].Palat. *lenis i. p.* Florent. *latus i.p.*

vers.13. *Reportat Proserpina*] τὸ *Proserpina* deest Bertino.

Amore peresus] Virg.lib.6. Æneid.ỽ.242.

Hic quos durus amor crudeli tabe peredit.

v.14.*Seueritatem*] Rom.*sobrietatem*.

v.15.*Armile*] Flor.& Palat.*armilem*.

v.17. *Pressa Cupidinis*] vulgò,*perpressa*, alii,*prehensa*.

v.25.*Inferas,in aues*] Ouid.Metam.6.v.108.Nazianzenus in Carmine ad Nemesium.Tatianus cōtra Græcos f.280. Primasius in Epist Pauli ad Rom. c.1.Achilles Tatius li.1. de Clitoph.& Leucip.amoribus.Notæ nostræ ad Arnobium lib.4.fol.88.

v.31.*Conuocare*] Flor.*Prouocare*.

v.33.*Nummorum*] Flor. *Nummum*.

v.36.*Alumnatus sit*] Flor.*a.sim*.

v.35. *Musarum albo*] Puto delendum.

Arripi] Bert.*corripi*.

v.41.*Alligańda*] alii,*colligańda*.

P.183.v.2.*Collata facie*] Rom.*collocata.f.*

v.7.*Porrecto Ambrosiæ poculo*] Qui in cœlitum numerum cooptabantur, ambrosiam hauriebant, qua hausta, humana procul dabantur. Helladius apud Photium p.866. νέκταρ οὖ μὲν δὴ δυνατὸν τοῖς θνητοῖς τετεῖσι τοῖς κτεινομένοις μετέχειν. Tzetzes Chil. 10. histor. 351.

ἡ ἀμβροσία βρῶσις θεῶν μυθογραφεῖται,

ὡς ἀβροσία οὖσά τις, οὐχὶ βροτῶν ἡ βρῶσις.

Martianus Capella de Nuptiis Philog.& Mercurii, ubi Philologia in cœlum sublimata Cyllenio copulatur:

latur: *Tum illa vt refectior cœlum sublimisque conscendas, hoc tibi accipe sorbillandum. At tunc matri Apotheosi, quæ cum illa fortè conuenerat, etiam pridem libros, qui ex Philologia ore defluerant, manu contingens, ac dinumerans consecrabat, auferens aliquam globosam animatamque rotunditatem sumit, ac virgini porrigit hauriendam. Postquam rem dulcissimam comperit, totam incunctanter exhausit:*

Continuoq́; nouo solidantur membra vigore,
Et gracilenta perit macies, vis terrea cedit,
Æternumq́; venit sine mortis legibus æuum.

Verum diua cum immortalitatis eam poculum cerneret ebibisse, quo è terris illam in cœlum, immortalemq́; factam velut ænigmate redimiculi perdoceret. Vide Proclum in Platonis Theologiam lib. 4. c. 15.

v. 14 *Nectar*] Tzetzes Chiliad. 10. histor. 351.

νέκταρ δὲ πόσιν τῶν θεῶν πάλιν φασὶν οἱ μῦθοι,
ἡμεῖς δὲ νέκταρ πᾶν γλυκὺ φαμὲν ἐν τῷ παραχρῆμα.

Quod vinum Deorum est] Dele cum Wowero interpretamentum dormitantis librarii. Quis enim adeo rudis, qui ignoret, *nectar* vinum Deorũ esse.

ver. 10. *Accumbebat summum thorum maritus*] *Summum thorum* cape non cum Seruio, *Altiorem* vel *Eminentiorem*, sed medium lectum, qui locus dignior nouo sponso & nuptæ nouæ hic attribuitur, sicuti semper in nuptialibus epulis fieri solet: lib. 7. *Summum puluinar* vocat.

v. 14. *Pocillator*] Eius munus non tantum præministrare pocula; sed etiam prælibare & sorbere aliquantulum, vt si quid noxium vel impuratum, dematur, idq́; non solum in potu; sed etiam in cibis obseruatum, vnde & prægustatores, quibus impe-

ratores, reges & Principes etiam nunc vtuntur ſecuritatis cauſa. Vide quæ Iohannes Talantonius hac de re reconditarum rerum lib.3.cap.17. obſeruat.

v.18. *Suppari greſſu*] Flor. *ſuper ingreſſa.*

Formoſe ſal auit] Sic rectè Paſſeratius. In Mſſtis & editis eſt *formoſa ſ.* Vide Indicem.

v.19. *Scena*] Vulgò, *Schema.*

v.20. *Tibias inflaret Satyrus & Paniſcus ad f. diceret*] Flor. *t. inflarent, ſ. e. Pan Deus ad f. dicerent.*

v.21. *Sic rite Pſyche*] vulgò, *ſic ecce P.*

v.17. *Reueniunt*] Flor *adueniunt.*

v.37. *Propter viam*] vulgò, *propè viam.*

v.27. *Nonnulli tamen imo promptiores*] lege ex Mſto *n. t. animo promptiores.*

v.28. *Vulneratis*] Flor. *vulnerati*, malè.

pag 184. v.6. *Mitiſſimi homines*] vulgò, *ſauiſſimi h.*

verſ.7. *Vngulas timor mihi alas fecerat*] Virgil. 5. Æneid.

- - - pedibus timor addidit alas.

v.8. *Properiter*] Bert. *propiter.*

v.10. *Relaturi tædia*] Bert. *relatori tadio*, malè.

Actutum recurrunt] Flor. *dudum r.*

v.16. *Rupinas proximas*] vulgò, *ruinas p* malè.

v.17. *Penetrantes quaque deciderit*] Flor. *pene antequam d.*

v.20. *Hirudinis*] Flor. *hirundinis.*

v.24. *Ferre poterit*] Sic rectè Flor. & Rom. alii, *ferire p.* malè. Vide Indicem.

v.32 *Deducere*] Flor. *diducere.*

v.34. *Applodo terræ*] vulgo, *applaudo t.*

v.36. *Vi me procurrente*] Palat. *v. procurrentem.*

Tra-

Tractu sui sequeretur] Alii, *tractus vi s.*

v.40. *Capticia*] Flor. *captiua.*

v.41. *Tauro dependentem Dircen aniculam*] Sic Mssti 2. Flor. & Fuluii liber, rectè, quomodo etiam emendauit Andreas Schottus Obseruat. lib. 1. cap. In vulgatis est, *directè aniculam.* Lactantius ad 4. Thebaid. Statii pag. 142. *Zethus & Amphion Dircen Tauro indomito religatam interfecerunt.* Ouid. in Ibin vers. 538. Hyginus fab. 7 & 8. Apollodorus biblioth. lib. 3.

pag. 185. v.1. *Constantia*] Flor. *audacia.*

v.3. *Placitis garritibus*] alii, *placidis g.*

v.6. *Commouebant*] Flor. *commouebant.*

v.10. *Sollicito nutu*] Scaliger, *s. tutu.*

v.12. *Opem ferte*] Rom. & Flor. *o. facite.*

Sanire desine] Flor. & Pal. *C. desiste.* rectè.

v.18. *Monilibus adornabo*] Fulu. *manibus a.*

v.20. *Compta diligentia pectinabo*] vulgò, *cuncta d. perpolibo.*

v.21. *Inoculatum*] Flor. 2. *inaulatum*, malè.

v.19. *Candeq́, setas incuria congestas & horridas*] Lege ex Palat. *c. s. lauacri in curia sordidas.*

v.33. *Phryxum ariete supercubasse*] Diodorus Siculus lib. 4. Palæphatus. Pausan. lib. 1. & 9. Cælius Rhodig. antiq. lect lib. 30. c. 34.

Arionem delphinum gubernasse] Agellius lib. 16. c. 19. Cicero lib. 2. Tusculan Quæst. Oppianus ἁλ. lib. 5. v. 448. Dio Chrysost. fol. 455.

v.34. *Europam tauro supercubasse*] Ouid. 2. Meta. Herod. lib. 1. Lactantius lib. 1. cap. 11. Martialis de Spectaculis Epigram. 16. Pausanias lib. 9. Festus in *Europam.*

v.36. *Hic identidem*] Flor. *haec i.* rectè.

v.37. *Susp ratus*[Flor. *suspiritus*.

v.40. *Ea scilicet iretu* [Dele τὸ *scilicet* ex Palat.

Illac ad reliquias]Sic Flor. alii, *illa adr.*

pag.186.v.5. *Via ercifcundæ*] Vide Briffonium de verbor. fignific. lib. 5. in voce *Erifcundæ familiæ*.

v.7. *Risu maligno*] alii, r. *magno*. Lucianus: σαρδώνιον γελῶντες.

v.9. *Laruasq; formidatis*] Lucian. οὐδὲ τὰ δαιμόνια δέδοικας.

Nec noctis intempestæ laruas manesq;] Valerius Flac. lib. 2. pag 40.

Auxerat hora metus iam se vertentis Olympi,
Vt faciem raptosq; simul montesq; lucosq;
Ex oculis, circumq; graues videre tenebras
Ipsaque quies rerum, mundiq; silentia terrent,
Astraq;, & effusis stellatus crinibus æther.
At velut ignota captus regione viarum
Noctiuagum qui carpit iter, non aure quiescit,
Non oculis, noctisq; metus niger auget vtrumq;
Campus, & occurrens umbris maioribus arbor.

v.10. *Parentes tuos interuisere properas*] Lege cũ Flor. & Fuluii libro, *p t. furtim visere p.*

v.12. *Prabebimus*] Flor. *prabemus* Palat. *prastabimus*. Bert. *prohibemus*, malè.

v.13. *Et verbum manu iniecta secutus*] Sic membranæ Flor. à vulgatis vox *iniecta* abest. Li.3. *& verbum facto sequutus.*

v 19. *Pegasi vincebas celebritatem*] Lucianus pag. 248. ἵππου ὠκύτερος τοῦ πτηνός. Nonnus lib.28. Seneca Troade verf.384.

v.32. *Calculo cunctorum*] Lib. 10. *Cum iam sententiæ pares cunctorum stilis ad vnum sermonem congruentibus ex more perpetuo in vrnam æream deberent*

con-

coniici, quo semel conditus calculus tam cum rei fortuna transacto nihil postea commutari licebat. Libro 3. *Calculus omnium ducatum latrones vnanimes ei deferunt*. Lucianus in Amorib. p.176. Ouid. lib.15. Metamorph. p.539.

vers. 20. *Sic mecum fustem quatiens*] Fuit cum legerem, *sic me confustat totiens*. Confustat, vt *defustat* ξυλοκοπεῖ in Glossis, sed iam vulgatam non repudio.

v.25. *Cœnam quam posthuma diligentia*] Sic Flor. & Palat. vulgò, *canas quas p.d.*

v.27. *Voracitate*] Ald. *ferocitate*. malè.

v.32. *Certè calculo*] τὸ *certè* abest à Bertino.

v.36. *Vltra modum delictiq́; sæuire terminum*] Lex enim pœnam commensurat delicto, ut Marcianus ait, Digest. de *pœnis* leg. xi. Ammian. Marcell. lib.28. *Delictis supplicia non sint grandiora*.

v.38. *Festinas tenebras arcessere*] Bert. & Flor. *f.t. accessere*. Seneca de Ira lib.2.c.24. *Pœna dilata potest exigi, sed exacta reuocari non potest*. Cassiodorus Var. li.7 in Form.1. Comiti prouin. *Cunctatior esse debet, qui iudicat de salute. Alia sententia potest corrigi de vita transactum non patitur immutari.*

Pag.187.v.3. *Totisq́; vacuefacto præcordiis*] τὰ μὲ ἔγκατα πάντα ἐξω βάλωμεν. Lucianus p.48.

v.6. *Insititium*] Ita Scaliger. M.S. *insititium*.

v.9. *Cum vermes membra laniabunt*] vulgò, *cum vermibus m. laniabuntur*.

v.14. *Æstuabunt*] Pal. & Flor. *æstuent*. Bertinus, *æstuabit*.

EMENDATIONES AD LIB. VII. METAMORPHOSEΩN.

v.31. *Nuntium fecit*] alii, *n. facit.* ἰδιωτισμός.

v.27. *Candidum solis curriculum cuncta collustrabat*] πανόπτης enim sol est. Vnde Valer. Flaccus lib. 5. v. 274. eum vocat *omnituentem.* & Ouidius lib. 4. fab. 4. *Mundi oculum*, Homerus Ιλ. γ.

Ἠέλιος ὃς πάντ' ἐφορᾷς.

Videndus Orpheus in hymnis pag. 503.

v 29. *Sic enim mutua salutationis officium indicabat*] Phædrus lib. 1. fab. 29. *Ille indignans repudiat officium* Optatus Afer lib. 4. pag. 122. *Vt auferat etiam illud quod inter omnes solet esse commune, salutationis videlicet officium.* Confer Lucianum.

v. 34. *Fortissimi viri*] Palat. *fortissimis viribus*. Bert. τὸ *viri* delet.

v. 38. *Caperetur*] Flor. *caperet.*

Ex anhelitu] Plaut. Asinaria, Scena, *vbi ego*, &c.

Placidè ergo unumquodq; derogata, vt acquiescam
Non vides me ex cursura anhelitum etiam ducere.

Ouid. 10. Metamorph. v. 643.

Aridus à lasso veniebat anhelitus ore.

Nonnus lib. 30. Dionys. v. 64.

ἀλλὰ διὰ σωμάτων βεβιημένον ἆσθμα ἰαίνων.

pág. 188. v. 1. *Facinoris postulabatur*] mox post: *Crimine latrocinii in hospitem mihi charissimum postulabar.*

Manifestus] Fulu. *manifesti*, rectè.

v. 5. *Animum irretiens*] Flor. *a. inrepens.*

v. 19. *Multos numero*] Pal. *m. viros n.*

Altero die] *altera d.* Flor.

v.22. *Subibatq; me*] Flor. *Subiti atq;*. Scribe, *subit itaq; me*.

v 24. *Cæcam & prorsus exoculatam esse fortunam*] Pacuuius apud authorem Rhetor ad Herenn. *Fortuna caca & insana*, Coint. Smyrnæus lib. 7. v. 77.

— — καὶ αἰεὶ πολλάκις ἐσθλῷ
ἀμπεχύθη μέγα πῆμα. λυγρῷ δ' ἐπὶ κάππεσεν ὄλβος,
οὐχ ἑκών.

Galenus in exhortat. ad artes eruditè, quem vide fol. 1. & seq.

v. 29. *Malus boni viri*] τὸ *viri* abest à Bertino.

v. 30. *Noxiorum more plectatur*] Flor Rom. & Venet. *N. ore p.* malè.

v. 31. *Et extrema sortis quadrupedem*] Sic Phædrus lib. 1. fab. 21. asinum vocat *naturæ dedecus*. & Apuleius lib. 9. Metamorph. *adulteram* muliebris sexus dedecus. lib. 4. anum decrepitam *vitæ dedecus*.

v. 32. *Cuiusq; casus etiam cuiuis iniquissimo dolendus*] Flor. *c.c.e. quouis i.d.* Ouid 6. Metam.

— — *at nunc miseranda vel hosti.*

v. 36. *Nominaret*] Palat. *nominauerit.*

v. 39. *Silentio consentire*] Ambrosius serm. 49. *Taciturnitas pro consensu habetur. Videtur namq; confirmare quod obiicitur, cum nō vult respondere* Rufinus inuectiua 1. in Hier. fol. 160. *compellor contra votum meum & propositum respondere, ne fortè reticendo videar crimen agnoscere.* Greg. Magnus homil. 18 in Euang. fol. 388. *Quisquis conspicit, quod contumeliā accipis, & taces, non putat, quia patientiam exhibes, sed crimen agnoscis.* Vide Notata ad Arnobii lib 1.

v. 40. *Volui dicere non feci*] Quintilianus lib. 3. c. 6. *Longè fortissima tuendi se ratio est, si, quod obiicitur, negari potest.* Ouid. de Amore:

Sit modo, non feci, dicere lingua memor.

v 41. *Semel ac sæpius*] Bert. *præcedens sæpius.*

Pag. 89. v. 1. *Edissere*] Flor. *dissérere.*

v. 11. *Mille aureis quos insuta lacinia*] Flor. *m. a. q. insutu lacinia.* Pal. *m. a. quos insutos lacinia* bene.

v. 13. *Communi conferebant arca*] Pal. τὸ *arca* male omittit. Papinian L. 82. Digestorum *pro Socio: Si pecunia in communem arcam versa sunt.* Inscript. Gruteri fol. 175. EROGENTVR EX ARCA COLLEGII.

v. 16. *Pacatis itineribus*] Colvius *pausatis*: inepte. *Oppetiisse*] vulgo, *adoppetiisse.*

v. 17. *Inquisitioni*] alii, *inquisitionibus.* Scaliger, *c. inquisitionibus.*

v. 20. *Nam & inuitos terrore compelli*] Lycurgus in Orat. contra Leocratem. Dio histor. Rom. libr. 41. Aristides Orat. de Rhetorica. Stobæus serm. 43.

v. 21. *Prouocari posse*] τὸ *posse* non est in Bertino.

v. 23. *Pro sua parte*] Infra: *pro virili parte.*

v. 24. *Statura procerum*] Sic Palat. alii, *statu p.*

v. 30. *Vniuersim omnes*] Rom. & Flor. *vniuersi o.*

v. 35. *Toto vertice cunctos antepollebat*] ἰδιοτισμός.

v. 36. *Centunculis*] Flor. *centuucillis.*

v. 38. *Crustata crassitie*] Pal. *crastata crassitudine* Bert. *crustata crassitudine.*

Pag 190. v. 6. *Patre Therone æque latrone*] Rom. & Flor. *p T. atque l.*

v. 11. *Ducenaria perfunctum*] Vide Lipsium de Militia Rom. & Colvii notas.

v. 15. *Probe spectatus*] lib. 4. *spectata virtutis suæ fiducia.*

v. 12. *Prætereuntem coram fueram aggressus*] Hanc lectionem fabricauit nobis Beroaldi acumen. In Flor. & Rom. legitur, *prætereunte me orato f. aggressus.*

sus Bert. *Prætereunte inorato f. a.* Vnde Wower, *præt. orato f. a.* Et capit de ciuitate Macedoniæ. Bene.

v.16. *Plotina quadam*] Dele τὸ *quadam* ex Palatino.

v.20. *Infortunij socia*] Ita Theagena Agathoclis vxor apud Iustinum lib. 23. dicit, se nubendo non prosperæ tantum, sed omnis fortunæ cum viro iniisse societatem.

v.21. *Reformato*] Bert. *deformato.*

v.26 *Itineris*] Bert. *itinerum.*

v.27. *Zacynthum*] Flor. *Iacynthum.* male. Vide Pausaniam lib.4.p.260.& lib.8.p.491.

v.29. *Grassabamur*] Flor. & Bert. *grassabamus.*

v.31. *Incubabat*] Flor. *incubabant.*

v.30. *Tabernulam*] Bert. *cauernulam.*

v.37. *Qui sibi quisq; metuens*] Bert. *quam s.q.m.* Scaliger *quum s.q.m.* recte.

Pag 191. v.5. *E mediis Orci faucibus*] Flor. *mediis o. f.* Infra: *mediis Orci faucibus extractus.*

v.6. *In sinus flaccidos*] Flor. *i.s. flaccidos* Aldus, *s.f. alium dante.* male.

v.7. *Calceis fæmineis albis*] vulgo, *c. fæmininis a.*

v.8. *Insertus*] Flor. Fulv. codex Aldus & Rom. *incertus* quod interpretantur alii ...ναος.

v.10. *Transabij*] Flor. ...*ansiui.*

Nam mulierem putantes] vulgo, *vnam m.p.*

v.11. *Abitus*] Flor. & Bert. *aditus.*

v.17. *Ex inquam istam Sportulam vestro collegio*] Ex more antiquo, vbi ob introitum solebant elargiri collegio Curiæ aut corpori. Vide L. vii. Cod. procurat. f. scrin. & L. r.. Digest. de Legat. Plin. libr. 10. Epist. 40.

v.20. *La... cam istam domum facturus auream*]

Sic Augustus apud Suetonium cap.29 gloriatur, se vrbem, quam lateritiam acceperat, marmoream relinquere.

v.29. *Contorta & vituperanti nare*] Neq; hic prurientem manum continere quiuit Godtschalcus, quin malè, & contra mentem authoris scriberet, *cotorta, & intuberanti nare*. Li 7. *Nare detorta magistrum suum variè cauillantur*. Hieron. in Psal. 2. *Subsannatio proprie rugata fronte, & contracto naso exprimitur*. Tertull. aduersus Marcionem lib. 2. c. 19. *Naso aliquem agere.*

v.30. *Non sum, inquit, tam brutus*] vulgo, *n. s. quid. t. b.*

v.35. *Latrones nihil anteferre lucro suo debere*] Flo. *l. n. conferre l. s. d.* Cicero pro Roscio Amerino. *Sic vita hominum est, vt ad maleficium nemo conetur sine spe & emolumento accedere*. Vide illum lib. 1. Offic. & Saluianum aduersus auaritiam lib. 2.

v.37. *Sæpe sibi & aliis*] τὸ *sibi* male abest à vulgatis.

Pag. 192. v. 4. *In fornicem processuram*] Particulam *in* non habet Romanus codex, & Bert. Manuscript. fuluii liber: *fornicem perpessuram* legit.

v.5. *D. scursuram*] Flor. & Rom. *discurram*, male.

v.7. *Nostroru...*] Flor. *vestrorum*.

v.11. *Libentes*] vulgo, *lib...ter*.

v.15. *Vinculis exsoluunt*] vulgo, *à vinculis e*.

v. 15. *Risu latissimo gestire*] Beroald. & Colv. *r. latissimo g* quos hic non audio.

v.21. *Venaturi & socu. indagaturi*] Ber. *venditari, & soccos indagari*. male.

v.25. *Epulas saliares*] Sic leg... um Palat. & Flo. In vulgatis est, *e & aliasres*. Vide Sy... machum libr. 1. Epist. 17. Auson. Epist 13, Festum in Sa...s.

v.27.

v. 27. *Aram cespite virenti*] Aldus, *arcam c. n.* male. Ouidius lib 5. Trist. Eleg. 5.

Araque graminea viridis de cespite fiat.

Et Metam. lib. 15. fab. 2. v. 9.

— viridique è cespite factas

Placat odoratis herbosas ignibus aras. Vide Seruium ad illum virgilii versum lib. 12. Æenei. *Dis communibus aras Gramineas.*

v. 29. *Vnum prælectum*] Bert. *vnde prælectum.*

Grandem hircum Martis] Pompon. Attellana apud Agellium lib. 16. cap. 6.

Mars tibi voueo facturus bidente ariete.

v. 32. *Expeditionem*] Flor. & Pal. *expositionum.*

v. 34. *Facilitate*] Ita Bertin. & Flor. Roman. & Aldus, *facunditate.*

v. 35. *Tuceta concinnat*] Rom. *Tucceta c.* Aldus, *Tucetat, r.*

Apponit scitule] Sic Manuscripti omnes, quos vidi Rom. & Aldus, *a. satule.* Coluius cum Beroaldo & Gulielmio, *a. satulle.* Scaliger, *a. satullat.*

v. 37. *Simulatione promendi*] Sic Palat. & Scaliger. In Florent. est, *insinuatione p.* in vulgatis, *insimulatione p.*

Pag. 193. v. 2. *Quem tibi parentes junxerunt*] Aldus, *Q. t. p. vinxerant*, male.

v. 4. *Inter lanceas*] Bett. *i. latrones.*

v. 5. *Si quo modo*] Coluius, *quoquo modo.*

v. 6. *Recurras*] Bert. *recurres.*

v. 12. *Paulo iam clarius contempta mea præsentia*] Florent. *p. i. carius contemptam eam præsentia quæsiere mortus.* Ber. & Rom. *p. carius c. m. p quieuere mortus bono.* Quæ Aldina editio recte inducit.

v. 15. *Instantia*] Flor. & Rom. *instantis*, male.

v.17. *Et Hercules suspicionem mihi facit*] Variat Lucianus, quem inspice, si otium est, pag.248.

v.19. *Cuncti denique sed prorsus omnes*] ἰδιωτισμός.

v.20. *Partim parati morti*] à Florent. τὸ *partim abest*, alii, *passim p. m.* legunt.

v.23. *Quam simus*] Flor. *Q. primum.*

v.36. *Totis ergo prolatis*] Bert. *totisq; perlatis.* male.

v.37. *Erutisq; rebus*] Sic Guilelmus. Flo. Rom. & Aldus, alii, *eruditisq;* rebus. Vide Scoppium.

v.39. *In proximas rupinas*] vulgo, *i. p. ripas.*

Alios vero suis] Bert. *aliosq; s.*

Pag.194.v.3. *Prolixe quam curabat*] Flor. *p. curutabat*, Palat. *p. quiritabat.* Aldus, *p. queritabat.*

v.4. *Fœnumque*] Flor. *feminumque* male.

Camelo Bactrino] Flor. & Rom *bactrina.* Bert. *C. Bactrino.* Vide Herod. libr. 3. Cœlium. Rhodig. lib.7. antiq. lect. cap 18.

v.14. *Hordeo secto*] Flor. *h. lecto.*

v.19. *Equisione*] Flor. *equisone.*

v. 21. *Ceteris oneribus*] à vulgatis τὸ *oneribus* male abest. Bertin. legit, *c. que omnibus iam.*

v.22. *Herbentibus*] Bert. & Flor. *herbantibus.*

v.23. *Frequens cogitatio*] Flor. & Palat. & Rom. *sequens c.*

v.24. *Asino modo tributis*] vulgo, *a. meo t.*

v.25. *Multo tanto pluribus*] De hoc genere locutionis multa collegit eruditissimus Guilelmus in tom 2. Operum Ciceronis, quæ ex Schedis eius manuscriptis propediem vulgabimus.

v.29. *Subiugum*] vulgo, *subiugem.*

v.37. *Incretos*] Aldus & Venet. *inertes.*

v.36. *Laboriosæ machinæ attento*] Fulu. *l. m. attrito.*

P.195.v.1. *Mandati dominici servus auscultator*] Fl.

Palat.& Bert.*mandatis dominicis ſerus a.*

v.2.*Pe mißi*]Bert. *permiſcuit*,Quod probo.

v.5.*Ob admiſſuram veterem paſti ſatianter*] Wower & Scoppius,*ob a.Veneream paſſim ſatiati*.

v.8.*Adulterio degeneri*]Rom.*a.degemen.*

v.9 *Perſequuntur* Bert.*proſequuntur.*

v.13. *Remiſſi auribus*] Flor.Palat.Roman.Ald.& Bert.*remulſis a.*lib 3.*Deiectis auribus iam furentes, infeſtis calcibus inſequuntur.*

.v. 15 *Hiſtoriam de rege Thracio legeram*] Innuit Diomedis tyrannidem, qui hoſpites aduenas benigne domi ſuæ receptos,vino ſomnoque ſepeliebat, occiſosque deinde equis ſuis in paſtum *offerebat.* Hyginus fab.31.Albricus de Deorum imaginib.Ouid in Ibin v.381. &alii.

v.24.*Omnimodis*]SicGuilelmius vereſimil.lib.3. c.13.Flor.& Palat.*omnibus modis.*

v. 26. *Incurſando conterebam*] Sic Aldus & Palat. Flor.i *contribam.* Bert.*inceſſando conterebam.*Vulgo, *i.conturbabam* Rom.i.i.*conturbam*,male.

v.27.*Perſæpe*] Flor.& Ro.*percline.* Bert.*procline.*

Dedolabar]Bert.*dedolabat.*

v.28.*Medullaris*]Bert. *medullitus.*

v.30. *Vlceris*] Bert.*vulneris*,quod magis placet.

v.33.*Sarcinæ molem*]Fuluius,*faſcium m.*

v.38. *Iniquitati*] Pal. & Bert.*inæquitati.* Flor.*iniquitate.*

v.41.*Defluebat*]Bert.*diffluebat.*

Pedibus]Flor.*peronibus.*Recte.

Pag.196.v.2.*Et illud tanta*] Bert.*e.ille t.*

v.3.*Oneris impatientia*] Ald.*o.imprudentia*, male.

v.5.*Certa parte tanti ponderis*] Flor. *certe tanti oneris partem.*Bene.

v.8. *Compilabat*] Fuluius & Lipsius *concipilabat*, male. libr. 9. *me membratim compilasses*. Vide Indicem.

v.9. *Cædens fuste*] Flor. *cidit fusti*.

Fuste grandissimo] vulgo, *f. grauissimo*.

Me ipse plaga] τὸ *ipse* adjeci ex Manuscriptis.

v.10. *Talem etiam*] vulgo, *& aliam etiam*.

v.11. *Punctu venenato*] Bertin. *p. venenoso*.

Viriosas] Aldus, *virosas* Vide Indicem.

Tortili modo in fascem] Male Aldus, *t. n. in falcem*.

v.13. *Incessu meo*] vulgo, *inc. modo*.

v.15. *Proripueram*] Flor. *Proriperem*.

v.20. *Jurans etjam*] alii, *i. &*.

v.23. *Calces in eum*] Sic Flor. Manuscripti.

v.27. *Fomento tenui*] vulgo, *f. tenus*.

v.31. *Moram non sustinens*] Flor. *moras n. sustinet*.

v.38. *Hic quoque*] Flor. *hoc quoque*,

v.41. *Arcessisse*] Flor. *accessisse*.

Pag. 197. v.2. *Ignigenum*] Fl. *igninum istum*.

Longe peioribus me dolis] Aldus *l. pri. m. d.* male.

v.8. *Cæteris flagitijs*] Flor. *cætera flagitia*.

v.10. *Virgo nubilis*] Vulgati, *viro nubilis*.

v.14. *Auersa Venere*] vulgo, *auersam Venerem*, pessimè.

v.21. *Incoram omnium*] Sic Manuscripti & Rom. cod. ᵛ. Aldus *in corona o.* Bert. *in eorum o.* Modius in *ore o.* ineptissime. Vide Indicem.

Ploratu questuque] vulgo, *p. gestuque*.

v.24. *Compamita*] Aldus *compauida*, minus recte. Vide Indicem.

v.32. *Et heus tu puer*] Roman. *& Hemus tu puer ait*.

v.33.

v. 33. *Carnem omnem*] Dele τὸ *omnem* ex Palat.

v. 34. *Corium offirmatum*] Aldus c. *offernatum*. Flor. & Rom. c. *affirmatum*, quod Scoppio placet.

v. 35. *Inſperſu*] Flor. *inſperſum*.

Pag. 198. v. 2. *Exſectus genitalibus non poſſit in Venerem ſurgere*] Animalia quibus natura adempta, languidioris plerunque fiunt petulantiæ. Porphyrius de *Abſtinent. ab Animalib.* lib. 2. fol 40. εὐνουχιζόμενα μαλακίζεται. οἱ μὲν τε ἀλεκτρυόνες οὐδὲ ᾄδουσιν ἔτι ἀλλὰ τὴν φωνὴν ἐπὶ τὸ θῆλυ μεταβάλλουσιν ὥσπερ ἄνθρωποι. Quod de Gallis dicit Porphyrius, id non omnino verum. Nam ego ſæpius vidi capum, qui non ſolum vt Gallus, cui teſtes integri, cantabat, ſed gallinam quoque inſcendebat & adulterabat. Vide notas ad Arnobium.

Pag. 197. v. 41. *Luxuriam*] Flor. *luxuriem*.

Pag 198. v. 6. *Nimio libidinis calore laborantes*] τὸ *calore* non eſt in Florent.

v. 8. *Ferendo*] Flor. *ferundo*.

v. 9. *Cæteri miniſterij*] Flor *cætero miniſterio*.

v. 10. *Volentibus*] Manuſcripti *nolentibus*, recte.

v. 11. *Obire ſtatui*] Flor. *obiſſe ſt*.

v. 13. *Diſſectis femoribus*] Flor. & Rom. *diſſitis f.*

v. 15. *Extractus*] alii, *retractus*.

Extrema pœna reſeruatus mœrebam] in Floren. eſt, *Extrema vita deſpiciens m.*

v. 18 *Quidem*] Flor. *equidem*.

v. 29. *Fuga committo*] vulgo, *fuga concitato*.

v. 34. *Obuerberans*] Rom. editio *obumbrans*.

Per obliquam grauemque] Veram lectionem repone ex Romano & Florentinis membranis, *o. p. ignaramque viam*.

v.38.*Conſuetus ex fortuna*] Flor. τὸ *fortuna* ignorat. in Rom. Aldo & Bert. legitur, *c.e.forma.*

Pag.199.v.2.*Cognito*] lege, *cognitum.*

v.6.*Eiuſdem agaſonem*] Flor. *equidem a.*

v.4. *Raptatis violenter*] τὸ *violenter* delet Bert.

Ante nos Rom. *ainte nos.*

v.5.*Inciuiliter*] Bert. *incongrue.*

v.9.*Plane concitatum*] in Flor. eſt, *continatum*, in vulgatis, *concinnatum.*

v.12.*Vocem quiret humanam dare*] alii, *voceq.humana fari.*

v.14. *Huius omnis injuriæ*] τὸ *huius* ignorat Manuſcriptus Bertin.

v.35. *Miniſterium deerit iſtorum*] τὸ *iſtorum* adieci ex Florent.

Hoc ſic effectum] τὸ *hoc* non eſt in Bert. & Flor.

v.38.*Tantillum*] Bert. *tantulum.*

v.40.*Fleta & lachrymoſa*] ἀρχαϊσμός.

v.41. *Ambabus manibus trahens cineroſam caniciem*] Mos antiquus, in luctu crines cinere fœdare. Catullus:

Canitiem terra atque infuſo puluere fœdans.

Ouid.lib 8.Metamorph.fab.9.

Plangunt ora ſimul matres Calydonides eheu.
Puluere canitiem genitor, vultuſque ſeniles
Fœdat humi fuſos.

Et ſæpe in Bibliis hæc occurrunt.

Pag.200.v.11.*Sumeres*] alii, *ſumens.*

v.12.*Culpa vacare*] vulgo, *c.carere.*

v.13.*Arcere morſibus*] Guilelmius, *a.mordicibus.*

v.17.*Deiectoq.*] Rom. Bert. & Ald. *derelictoque.*

v.18.*Solus aufugeres*] Flor. *ſolum a.*

v.20.*Quod contra bonos mores*] Formula ICtis vſitatiſ-

tatissima, vt Beroaldus obseruat. *Sic contra legem facit*, qui facit, quod lex prohibet. Brissonius de Verb.significat. lib.3.

v.22. *Efficiam misero dolori*] Pal. *e. & m.d.*

v.24. *Sigillatim alligans*] Flor. *singulatim illigans.* Bert. *f. illigatis.*

v.26. *Offirmari*] Bert. & Rom. *affirmari.*

v.28. *Manibus aegrauatis*] Sic Passerat. ad Propertium lib.3.f.148 in Manuscriptis & vulgatis est, *m. degrauatus*, male.

v.31. *Obtrudit*] Bert. *contrudit.*

Nisus] alii, *enixus.*

v.32. *Nisus liquido fimo strictim egesta*] Bert. *inuisus liquidissimo stercoris strictim egesto.* Scoppius. *l. stercori st ictim egesto.*

v.34. *Althea Meleager.* Vide Hyginum fab.171. & 174. Ouidium Metamorph.8.v.446.

EMENDATIONES AD LIBRVM VIII. METAMORPHOSEΩN.

Pag.201.v.7. *Quidam Iuuenis proxima ciuitate*] Bert. *q.i. ex p. villula.* recte.

v.8. *de famulis*] vulgo, *ex famulis.*

v.10. *Eius exitio*] Aldus, *e. exilio.*

v.12. *Equisones*] Ita Manuscripti & Rom. codex, vulgo, *equisitiones.* Inscr. Gruteri fol.561. inscrip.8. *Equiso Alexandri. Aug.* Vide Indicem.

v.13. *Et bubsequa*] Fl. *etiam bubsequa.*

Fuit c. nobis quam misella] Gruterus sic distinguit, *fuit c.n. quoniam m.*

v.15. *A capite*] Aristoph. Pluto Act.3. Sce.5.

—— τὰ πράγματα

ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλὴν γνῶναι πάντ᾽ ἐρῶ.

v.16. *Quibus stilum fortuna*] alii, *q. stilos f.* Scoppius, *Quæ posset merito doctior & quibus f. f.*

v.17. *In historiæ specimen*] Sic Bert. & Flor.

v.19. *Equo clarus*] Flor. & Rom. *eoque c.* alii, *loco c.* male. Vide Coluium.

Et pecunia simul satis] Flor. *pecuniæ simul fuit satis.*

v.26. *Is genere viris*] Rom. & Flor. *id genus viris.*

v.27. *Parentes*] Flor & Ald. *parentum.*

Iudicio morum] Manuscripti, *iudicium m.* Aldus & Roman. *parentum inuitaret iudicium, morum tamen improbatum.*

v.32. *Tempestiuam*] Flor. & Fuluii liber, *tempestiuam occasionem.*

v.36. *Salutique præsentia*] Lipsius, *f. præsenti ac futuræ*, alii, *salutarique p.*

v.38. *Occultato consilio*] Aldus, *occulato c.*

v.39. *Amici fidelissimi personam*] Aldus, *a. fidelissimam p.*

v.41. *Etiam cœna*] Bert. *eorum cœna.*

Pag. 202. v. 1. *In profundam ruinam Cupidinis*] Ita Scaliger contra Titium lib. 9. cap. 19. Lipsii & Fuluii Manuscriptus. Rom Flor. & Pal. habent, *in profundam Romam c.* Aldus & Basil. *in p. foueam c.* Lipsius, *in p. ærumnam c.* Beroaldus, *i. p. rotam c.*

v.3. *Fomento consuetudinis exæstuans*] Flor. *Fomenti c. æstuans.* Saluianus de Gubernatione Dei libr. 1. *Non turpibus flammis medullæ æstuent.*

v.4. *Immodicis ardoribus*] Rom. & Ald. *Immodici ardores.*

Adurat homines] Bert. *condurat ho.* male.

v.5. *Quo vel clandestinis*] vulgo, *cum nec c.*

v.6.

v.6. *Opportunum*]Palat.*opportune.*
v.13. *Arduum factu*]Flo.Ro & Aldus,*ar.factum.*
v.15. *Prorupit*]Flor.Ald.& Rom.*Proruperint.*
v 18. *Bestias armatas dente*]Flor.*b.armentas d.*male. Vide Notas ad Minutium.
v.19. *Tumulum ramorumque*] Rom. Ald. & Venet.*t.ramosumque.*
v.20. *Umbrosum*]Flor.& Venet.*umbroso.*
v.17. *In capreis feritatis est*] Insulse Rom codex: *i.campis veritatis est.*
v.21. *Obseptus campis*]Palat.& Flor,*o. capreis.*
Indaginis generosæ] Flor.& Pal.*indaginus g.*
v.22. *Inuadere*]Flor.& Bert.*inuaderent.*
v.25. *Latratibus feruidis*]Rom.& Ald.*l.facundis.* Bert.*l.fecundis.* Flor. *L.ferundis.*
v.26. *Nec vlla capra*]Bert.*n.u.caprea.*
v.27. *Aper immanis*]Confer Oppianum de Venatione li.3. v.364. & Hesiodum de Scuto Herculis.Ouid.lib.8.Metamorph.fab.8.
Inusitatus]Palat. *inuitatus*, alii, *inusitatus.*
v.29. *Dentium attritu sonaci spumeus*] Sic lego cum Palat.Roman.& Flor. vulgo, *dentibus a.s.spumans.*Ouidius.

Spuma fluit, dentes æquantur dentibus Indis,
Fulmen ab arce venit.

v.36. *Immunitis*]Palat.*imminuti.*Flor.*attoniti.*
v.40. *In modum pauoris fæminei*]Medea apud Euripidem v.263.

γυνὴ γὰρ τἄλλα μὲν φόβου πλέα,
κακὴ δ᾽ ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν.

P.203.v.1. *Quin ocyus indipiscimur*]Pal.*q.eum o.i.*
v.5. *Incendio feritatis ardescens*]Bert.*i.ferocidatis a.*
v.6. *Dentium compulsu*]vulgo, *dente comploso.*

v.9.*Parcens*] Flor.*pepercit*.

ver.11 *Residens*] Sic Bertinus. alii,*recidens*,non æquè benè.

Inuitus Dominum] τὸ *inuitus* non est in Palatino.

v.12.*Nec diu sed eum aper furens inuadit iacentem, ac primo*] Ita Flor.& Rom.Bert. *N.d.scilicet eum a.f.i.j* vulgo,*ut ecce furens aper inuadens primo*.

v.14.*Laniauit*] Flor.*laniatum*,malè.

v.16.*Sed percito*] Rom *sed parcito*.

v.17.*Plagosa crura*] Ita Bert. Fl.& Fuluius, vulgò, *p.vulnera*.

v.18.*Immisit*] Bert.*dimisit*.Flor.*dimissa*.

v.20.*Ipsam quoque*] τὸ *quoque* non est vulgatis.

Profectu denuum] Bert.*profecta d*.

v.21.*Definito iuuene*] Lectionem Romani & Fuluiani codicis prætuli vulgatis & Msstis aliis, in quibus erat *defuncto j*.Vide Indicem.

v.23.*Perfecto voto*] Bert.*perdito v*.

v.24.*Vultu gaudium tegit*] Plinius Panegyrico: *Aliud solicitudinis,aliud securitatis ingenium est,alia tristium intentio, alia gaudentium, neutrum simulationes expresserint*.

v.25.*Et dolorem simulat*] vulgò,*d.simulans*.

Circumplexus] vulgo,*amplexatus*.

v.26.*Solerter affinxit*] Hæc malè immutauit Coluius & Vulcanius,cum etiam in optimis Msst.ita habeatur,sicuti nos ea produximus.

v.27.*Sic ad no, τὸ similitudinem, qui verè lamentabamur conformatus*] Flor.*s.a.nostram amaritudinem q.u.l.confirmatus*.

v 29.*Mentiens bestia dabat*] τὸ *mentiens* delet Fl. & Bert.

v.30.*Fama dilabitur*] Non displicet lectio Bertini codicis,

codicis, *fama dilatatur*. Stat. lib. 9. Thebaid. p. 306.

Fama per Aonium rapido vaga murmure campum
Spargitur in turmas, solito pernicior index,
Cum lugenda refert.—

Iosephus de bello Iudaico lib. 3. cap. 15. *Nec nuncius aliquis superfuerat, sed ipsa per se fama excidium prædicabat.*

v. 32. *Audiet alium*] Flor. *a. aliud.*

v. 36. *Obuij*] Flor. *obij.* malè.

Omnes] non est in Bert. & Flor.

Ciuitas] Flor. *cuncta.*

v. 38. *Labantique Spiritu*] Flor. *labentiq; S.*

Plenissime] Rom. & Aldus, *plenissimè.*

v. 39. *Reddidit*] Bert. & Rom. *reddidisset.*

v. 40. *Erepta*] Pal. *erecta.* Benè.

Inuita remansit in vita] Palat. Rom. & Ald. primam vocem inducunt.

P. 204. v. 1. *Nimium clamare*] Bert. *n. clamore.* Flor. & Fului liber, *nimium nimius clamare*, vnde rectè Colujus legendum putat, *nimium nimiumque clamare*, ut apud Virgil.

iterumque iterumque vocabo.

v. 12. *Infernalibus*] Rom. *inferalibus.*

v. 6. *A pulsandis uberibus*] Aldus *à p. verberibus*, ineptè. In luctu pectora pugnis pulsabant. Quintilianus Declam. 10. p. 61. *Mulier, quæ sanguinantes ad indices porrigit lacertos, quæ scisso laniatoque vultu, quæ liuidis profertur uberibus, magno dolore cogitur, vt hoc potius agat, quam cineres osculetur, complectatur vrnam.* Noster libro quarto: *Pectus palmulis infestis tundere.* Lib. 5. *Quid pectora, quid vbera sancta tunditis?* Lib. 7. *Tunsisque ac diuerberatis vehementer vberibus.*

v. 12. *Statim factis*] Lege cum Flor. *f. exactis*, vel Bert. *f. expletis*.

v. 15. *Inedia denique misera*]Sic Flor. & Rom. vulgo, *inedia d. misera*.

v. 23. *Obiens vt iubebatur*] alii, *obediens vt videbatur*.

v. 25. *Penitus in medullis*] Coluius, *penitis i. m.*

v. 27. *Formarat*] Flor. *forauerat*, male.

v. 29. *Trasyllus vero praeceps & temerarius*] in Flo. & Bert. legitur, *T. v. p. alioquin qui & de ipso nomine*. Quod glossam olet.

v. 31. *Lassesceret*] Ita Pal. Roman. Flo. Beroald. & Aldus. Lipsius, *flaccesseret*, Aldus, *lacesseret*. Coluius & Stewechius, *facesseret* legunt.

v. 34. *Impudentiae labem*] Palat. Coluius & Flor. *imprudentiae l.* Lib. 2. *sensit impudentiae suae labem*.

v. 39. *Ferinos mugitus reiterans*] vulgo, *f. rugitus iterans*.

Pag. 205. v. 5. *Quouis alio*] Ber. *quoiuis alio*, legendum *cuiuis a.* vt Stewechius monet.

v. 12. *Maesta quieuerat*] Bert. *m. conniuerat*.

v. 1. *Sanie cruentam faciem*] alii, *sane cruentam faciem*.

v. 4. *Acerba mortis meae casus foedus intercidit*] Coluius: *a. m. casu charitatis interibit*, inepte.

v. 9. *Tuae lachrymae*] Flor. *ha lachrimae*.

v. 14. *Decoras genas conhumidat*] Sic Aldus & Bas. *d. g. cohumitat*. Rom. Flor. Bert. *genas contundit*. vnde alii, *confundit*.

v. 15. *Quietem*] Flor. *quieti*.

Prolixum ejulat] Roman. *p. heiulat*. Flor. *p. heu heu ejulat*, Bene.

v. 17. *Conuerberat*] vulgo, *verberabat*.

Partici-

Participatis nocturnis imaginibus] Palat. *participat nocturnarum imaginum secreta.*

v.19. *Aerumnabili*] Bert *ærumnali*, male.

v.20. *Tacita decernit*] Vulgo. *tacite d.*

Improuida] Flor. *impetoruida.*

v.28. *Luctu legitimo*] Flor. *luctus l.*

v.33 *Exitium*] Flor. *exitum.*

v.35 *Linguæ saucientis susurros improbos inurguere*] Sic Flor. Palat. & Rom. Codd Nisi quod in Flor. pro *saucientis satiati* est Lipsius legit. *l. s. s. i. inuergit.* Vulgariæ edit. *lingua l. s. s. i. ingerere.* Orosius contra accusatores Christianorum li.1. proloquio, *Voluntarie ad id q̃ praeparantur, vrgueri.* Sic in tribus Manuscriptis locus conceptus est. Vetus inscriptio apud Puteanum Cent.1. Epist 34. VRGVENTE FATO SANVM IPSE NECAVIT SE.

v.39. *Nec quisquam persentiscat familiarium*] Ald. is *nec q. præsentiscat f.*

v.40. *Dies reliquos metiatur annus*] Flor. *Quod dies reliquus m. annum.* loquitur de decem mensibus legitimo scilicet luctus tempore, intra quos si qua mulier festinabat nubere, probrosis inusta notis, nobilis personæ & iure & decore priuabatur. L. 2. Si qua, Codi. de *secundis nuptijs.* Sic in Indiæ vrbe Cranganor, quam Malabarem vocant, viduæ, quæ post virorum obitum nubũt ante annum, dote priuantur, Iohan. Boterus in Ep. Theol. p. 131. In Americæ vero proui. Florida fœminæ defunctis viris, capillos sub auribus præsecant, illosque per sepulchra spargunt, nec licitum illis secundo matrimonium contrahere, antequam capilli illis renascantur tam longi, vt humeros tegere possint. Iacobus de Meyne in Narratione de Florida.

Pag.206.v.1.*Opertas tenebras*] Bert.*operatas t.* malè. Nox accommoda fraudi, rebusq́; turpibus. Vide Notas ad Minutium f.15.

v.5.*Tacitus*] Non est in Flor.

Vnoque Sibilo contentus] Lib. 9. *Ianuam pulsat Sibilo etiam præsentiam suam denunciante.*

v.9.*Segnius aliquid*] Pal.*s.aliud.*

v.10.*Exspectatione turbidus*] Aldus, *ex pactione t.* malè.

v.12.*Captiosa vigilia*] Stewech.*captiosæ v.*

v.15.*Immixtum vino*] Bert.*commixtum v.*

v 16.*Mentita domina tarditatem*] Flor. *m.d. tarditate.*

v.18.*Iamque eo ad omnes*] τò *eo* abest à Bertino.

v.20.*Superfistit*] Pal. & Rom.*superstitit.*

v.21.*Carus maritus*] Palat.*trux m.* alii, *charus mariti.*

v.24. *Quodammodo* Palat. & Bertin. *quoque modo.*

v.26. *Quiesce secure, beate somnia*] vulgò, *q. securus, b. somniare.*

v.27.*Absit vt velim*] Bert.& Rom. rectè τò *velim* delent.

v.28.*Vino tibi*] alii, *vino t.* malè.

v.31.*Nuptiasque non frueris*] Sic Pal.& Flor. vulgati, *nuptijs n.f.*

v.36.*Cruore litabo*] Flor.& Rom.*c.libabo.*

v.40.*Ad aliam*] Pal.*a.aliquam.*

Pag.207.v.2.*Illuminarunt*] Bert.*illuminare.*

v.3.*Pronubas*] Pal.& Colvius, *prævias.*

Perpetua tua] *Tua* non est in Flor.

v.4.*Acu crinali*] Hieron. in Esaiam lib 2. c 3. fol. 15. *Habent acus mulieres, quibus ornatorum crinium compa-*

compago retinetur, ne latius fluant, & in sparsos dissipentur capillos. Et contra Ruffinum: *linguam veridicam discriminali acu confodiebant.*

v.6. *Crapulam cum somno discutit*] Sic Msti. vulgo, *Crapula eum s.d.*

v.8. *Incingere*] vulgati, *accingere*, malè. Supra lib. 7. *Zonis incincta.*

v.9. *Recta monumentum*] Sic Flor. & Fuluius. vulgò, *circa m.*

v.10. *Viduatis*] Rom. *nudatis.*

v.12. *Capulum Tlepolemi*] Ald. Ro. & Ven. malè hic inculcant vocem *capit*, quam induxi, authoritate Msstorum Codd. fretus.

v.13. *Propter assistens*] vulgò, *prope a.*

v.16. *Vindicaui mei mariti*] Flor. *v. in m. m.* Benè.

v.19. *Et enarratis ordine singulis*] Alii, *& e. per ordinem s.* Bert. *& iam enunciatis o.s.*

v.21. *Transadacto*] Bert. Rom. & Ald. *transacto.*

v.22. *Peruoluta*] Flor. *peruolutata.* Bert. *prouoluta.*

v.23. *Perefflauit*] Pal. Ald. & Flor. *perflauit.* Rom. *perefflauere.*

v.24. *Corpus ablutum*] Ex more antiquo, quo mortuos lauabant. Lib. 9. *Eum vltimo lauacro procurant.* Socrates apud Platonem in Phædone f. 115. ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ. φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός. ἡ εἱμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν. δοκεῖ γὰρ ἤδη βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον, καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν. Act. Apost. c. 9. v. 37. ἐγίνετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν Ταβιθά. λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν τῷ ὑπερῴῳ. Sic apud Galenum de Methodo medendi lib. 13. c. 15. Theagenem iam mortuum, cui nec seruus, nec mulier, nec puer erat, Cynici lauant.

Vnita sepultura] Ita rectè Lipsius. in Fl. Ro. Aldo est, *munita s.* in aliis, *uncta s.*

v.17. *Et Hercules suspicionem mihi facit*] Variat Lucianus, quem inspice, si otium est, pag. 248.

v.19. *Cuncti denique sed prorsus omnes*] ἰδιωτισμός.

v.20. *Partim parati morti*] à Florent. τὸ *partim* abest, alii, *passim p. m.* legunt.

v.23. *Quam simus*] Flor. *Q. primum.*

v.36. *Totis ergo prolatis*] Bert. *totisq; perlatis.* male.

v.37. *Erutisq; rebus*] Sic Guilelmus. Flo. Rom. & Aldus, alii, *eruditisq;* rebus. Vide Scoppium.

v.39. *In proximas rupinas*] vulgo, *i. p. ripas.*

Alios vero suis] Bert. *aliosq; s.*

Pag. 194. v.3. *Prolixe quam curabat*] Flor. *p. curitabat*, Palat. *p. quiritabat.* Aldus, *p. quaritabat.*

v.4. *Fœnumque*] Flor. *feminumque* male.

Camelo Bactrino] Flor. & Rom *bactrina.* Bert. *C. Bactrino.* Vide Herod. libr. 3. Cœlium. Rhodig. lib. 7. antiq. lect. cap 18.

v.14. *Hordeo secto*] Flor. *h. lecto.*

v.19. *Equisione*] Flor. *equisone.*

v. 21. *Ceteris oneribus*] à vulgatis τὸ *oneribus* male abest. Bertin. legit, *c. que omnibus iam.*

v.22. *Herbentibus*] Bert. & Flor. *herbantibus.*

v.23. *Frequens cogitatio*] Flor. & Palat. & Rom. *sequens c.*

v.24. *Asino modo tributis*] vulgo, *a. meo t.*

v.25. *Multo tanto pluribus*] De hoc genere locutionis multa collegit eruditissimus Guilelmus in tom. 2. Operum Ciceronis, quæ ex Schedis eius manuscriptis propediem vulgabimus.

v.29. *Subiugum*] vulgo, *subiugem.*

v.37. *Incretos*] Aldus & Venet. *inertes.*

v.36. *Laboriose machina attento*] Fulu. *l. m. attrito.*

P.195. v.1. *Mandati dominici servus auscultator*] Fl. Palat.

Palat. & Bert. *mandatus dominicis ferus a.*

v.2. *Permisit*] Bert. *permiscuit*, Quod probo.

v.5. *Ob admissuram veterem passim satianter*] Wower & Scoppius, *ob a. Veneream passim satiat.*

v.8. *Adulterio degeneri*] Rom. *a. degemen.*

v.9 *Persequuntur*] Bert. *prosequuntur.*

v.13. *Remissis auribus*] Flor. Palat. Roman. Ald. & Bert. *remulsis a.* lib 3. *Deiectis auribus tam furentes, infestis calcibus insequuntur.*

v.15 *Historiam de rege Thracio legeram*] Innuit Diomedis tyrannidem, qui hospites aduenas benigne domi suæ receptos, vino somnoque sepeliebat, occisosque deinde equis suis in pastum *offerebat.* Hyginus fab.30. Albricus de Deorum imaginib. Ouid in Ibin v.381. & alii.

v.24. *Omnimodis*] Sic Guilelmius veresimil. lib. 3. c.13. Flor. & Palat. *omnibus modis.*

v.26. *Incursando conterebam*] Sic Aldus & Palat. Flor. i *contribam.* Bert. *incessando conterebam.* Vulgo, i. *conturbabam* Rom. i.i. *conturbam*, male.

v.27. *Persape*] Flor. & Ro. *percline.* Bert. *procline.*

Dedolabar] Bert. *dedolabat.*

v.28. *Medullaritus*] Bert. *medullitus.*

v.30. *Vlceris*] Bert. *vulneris*, quod magis placet.

v.33. *Sarcina molem*] Fuluius, *fascium m.*

v.38. *Iniquitati*] Pal. & Bert. *inaequitati.* Flor. *iniquitate.*

v.41. *Defluebat*] Bert. *diffluebat.*

Pedibus] Flor. *peronibus.* Recte.

Pag.196. v.2. *Et illud tanta*] Bert. *e. illet.*

v.3. *Oneris impatientia*] Ald. *o. imprudentia*, male.

v.5. *Certa parte tanti ponderis*] Flor. *certe tanti oneris partem.* Bene.

v.8. *Compilabat*] Fuluius & Lipsius *concipilabat*, male. libr. 9. *me membratim compilasset*. Vide Indicem.

v.9. *Cædens fuste*] Flor. *cidit fusti*.

Fuste grandissimo] vulgo, *f. grauissimo*.

Me ipse plaga] τὸ *ipse* adjeci ex Manuscriptis.

v.10. *Talem etiam*] vulgo, *& aliam etiam*.

v.11. *Punctu venenato*] Bertin. *p. venenoso*.

Viriosas] Aldus, *virosas* Vide Indicem.

Tortili modo in fascem] Male Aldus, *t. n. in falcem*.

v.13. *Incessu meo*] vulgo, *inc. modo*.

v.15. *Proripueram*] Flor. *Proriperem*.

v.20. *Jurans etjam*] alii, *i. &*.

v.23. *Calces in eum*] Sic Flor. Manuscripti.

v.27. *Fomento tenus*] vulgo, *f. tenus*.

v.31. *Moram non sustinens*] Flor. *moras n. sustinet*.

v.38. *Hic quoque*] Flor. *hoc quoque*.

v.41. *Arcessisse*] Flor. *accessisse*.

Pag. 197. v.2. *Ignigenum*] Fl. *igninum istum*.

Longe peioribus me dolis] Aldus *l. pri. m. d.* male.

v.8. *Cæteris flagitijs*] Flor. *cætera flagitia*.

v.10. *Virgo nubilis*] Vulgati, *viro nubilis*.

v.14. *Auersa Venere*] vulgo, *auersam Venerem*, pessimè.

v.21. *Incoram omnium*] Sic Manuscripti & Rom. cod. Aldus *in corona o.* Bert. *in eorum o.* Modius in *ore o.* ineptissime. Vide Indicem.

Ploratu questuque] vulgo, *p. gestuque*.

v.24. *Compauita*] Aldus *compauida*, minus recte. Vide Indicem.

v.32. *Et heus tu puer*] Roman. *& Hemus tu puer ait*.

v. 33. *Carnem omnem*] Dele τὸ *omnem* ex Palat.

v. 34. *Corium offirmatum*] Aldus *c. offernatum.* Flor. & Rom. *c. affirmatum.* quod Scoppio placet.

v. 35. *Insperfu*] Flor. *inspersum.*

Pag. 198. v. 2. *Ex sectis genitalibus non possit in Venerem surgere*] Animalia quibus natura adempta, languidioris plerunque fiunt petulantiæ. Porphyrius de *Abstinent. ab Animalib.* lib. 2. fol 40. ἐκτεχζόμενα μαλακίζεται. οἱ μὲν τὸ ἀλεκτρύονες οὐδὲ ᾄδουσιν ἔτι· ἀλλὰ τὴν φωνὴν ἐπὶ τὸ θῆλυ μεταβάλλουσιν ὥσπερ ἄνθρωποι. Quod de Gallis dicit Porphyrius, id non omnino verum. Nam ego sæpius vidi capum, qui non solum vt Gallus, cui testes integri, cantabat, sed gallinam quoque inscendebat & adulterabat. Vide notas ad Arnobium.

Pag. 197. v. 41. *Luxuriam*] Flor. *luxuriem.*

Pag 198. v. 6. *Nimio libidinis calore laborantes*] τὸ *calore* non est in Florent.

v. 8. *Ferendo*] Flor. *ferundo.*

v. 9. *Cæteri ministerij*] Flor *cætero ministerio.*

v. 10. *Volentibus*] Manuscripti *nolentibus*, recte.

v. 11. *Obire statui*] Flor. *obisse st.*

v. 13. *Dissectis femoribus*] Flor. & Rom. *dissitis f.*

v. 15. *Extractus*] alii, *retractus.*

Extrema pœna reseruatus mœrebam] in Floren. est, *Extrema vita despiciens m.*

v. 18 *Quidem*] Flor. *equidem.*

v. 29. *Fuga committo*] vulgo, *fuga concitato.*

v. 34. *Obuerberans*] Rom. editio *obumbrans.*

Per obliquam grauemque] Veram lectionem repone ex Romano & Florentinis membranis, *o. p. ignaramque viam.*

v.38.*Consuetus ex fortuna*] Flor. τὸ *fortuna* ignorat. in Rom. Aldo & Bert. legitur, *c.e.forma.*

Pag.199.v.2.*Cognito*] lege, *cognitum.*

v.6.*Eiusdem agasonem*] Flor. *equidem a.*

v.4.*Raptatis violenter*] τὸ *violenter* delet Bert.

An te nos Rom. *ain te nos.*

v.5.*Inciuiliter*] Bert. *incongrue.*

v.9.*Plane concitatum*] in Flor. est, *continatum*, in vulgatis, *concinnatum.*

v.12.*Vocem quiret humanam dare*] alii, *voceq. humana fari.*

v.14. *Huius omnis injuria*] τὸ *huius* ignorat Manuscriptus Bertin.

v.35. *Ministerium deerit istorum*] τὸ *istorum* adieci ex Florent.

Hoc sic effectum] τὸ *hoc* non est in Bert. & Flor.

v.38.*Tantillum*] Bert. *tantulum.*

v.40.*Fleta & lachrymosa*] ἀρχαϊσμός.

v.41. *Ambabus manibus trahens cinerosam caniciem*] Mos antiquus, in luctu crines cinere fœdare. Catullus:

Canitiem terra atque infuso puluere fœdans.

Ouid. lib 8. Metamorph. fab. 9.

Plangunt ora simul matres Calydonides eheu.
Puluere canitiem genitor, vultusque seniles
Fœdat humi fusos.

Et sæpe in Bibliis hæc occurrunt.

Pag.200.v.11.*Sumeres*] alii, *sumens.*

v.12.*Culpa vacare*] vulgo, *c.carere.*

v.13.*Arcere morsibus*] Guilelmius, *a.mordicibus.*

v.17.*Deiectoq;*] Rom. Bert. & Ald. *derelictoque.*

v.18.*Solus aufugeres*] Flor. *solum a.*

v.20.*Quod contra bonos mores*] Formula ICtis vsi-

tatiſſima, vt Beroaldus obſeruat. *Sic contra legem facit*, qui facit, quod lex prohibet. Briſſonius de Verb.ſignificat. lib.3.

v.22. *Efficiam miſero dolori*] Pal.*e. & m.d.*

v.24. *Sigillatim alligans*] Flor.*ſingulatim illigans.* Bert.*ſ. illigatis.*

v.26. *Offirmari*] Bert.& Rom.*affirmari.*

v.28. *Manibus degrauatis*] Sic Paſſerat. ad Propertium lib.3.f.148 in Manuſcriptis & vulgatis eſt, *m.degrauatus*, male.

v.31. *Obtrudit*] Bert.*contrudit.*

Niſus] alii, *enixus.*

v.32. *Niſus liquido fimo ſtrictim egeſta*] Bert.*inuiſus liquidiſſimo ſtercoris ſtrictim egeſto.* Scoppius. *l. ſtercoris ſt. ictim egeſto.*

v.34. *Althea Meleager.* Vide Hyginum fab.171.& 174. Ouidium Metamorph.8.v.446.

EMENDATIONES AD LIBRVM VIII. METAMORPHOSEΩN.

Pag.201.v.7. *Quidam Iuuenis proxima ciuitate*] Bert.*q.i.ex p.villula.* recte.

v.8. *de famulis*] vulgo, *ex famulis.*

v.10. *Eius exitio*] Aldus, *e.exilio.*

v.12. *Equiſones*] Ita Manuſcripti & Rom.codex, vulgo, *equiſitiones.* Inſcr.Gruteri fol.561.inſcrip.8.*Equiſo Alexandri. Aug.* Vide Indicem.

v.13. *Et bubſequa*] Fl.*etiam bubſequa.*

Fuit c. nobis quam miſella] Gruterus ſic diſtinguit, *fuit c.n.quoniam m.*

v.15. *A capite*] Ariſtoph. Pluto Act.3.Sce.5.

—— τὰ ϖερίγματα

ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλήν σοι πάντ' ἐρῶ.

v.16.*Quibus stilum fortuna*]alii, *q.stilos f.* Scoppius, *Quæ posset merito doctior & quibus s.f.*

v.17.*In historiæ specimen*]Sic Bert.& Flor.

v.19.*Equo clarus*]Flor.& Rom. *eoque c.* alii, *loco c.* male. Vide Coluium.

Et pecunia simul satis] Flor. *pecuniæ simul fuit satis.*

v.26.*Is genere viris*]Rom. & Flor. *id genus viris.*

v.27.*Parentes*]Flor & Ald. *parentum.*

Iudicio morum] Manuscripti, *iudicium m.* Aldus & Roman. *parentum inuitaret iudicium, morum tamen improbatum.*

v.32. *Tempestiuam*] Flor. & Fuluii liber, *tempestiuam occasionem.*

v.36.*Salutique præsentia*] Lipsius, *s.præsenti ac futuræ*, alii, *salutarique p.*

v.38.*Occultato consilio*]Aldus, *occulato c.*

v.39.*Amici fidelissimi personam*] Aldus, *a.fidelissimam p.*

v.41.*Etiam cœna*]Bert. *eorum cœna.*

Pag.202.v.1. *In profundam ruinam Cupidinis*] Ita Scaliger contra Titium lib.9. cap. 19. Lipsii & Fuluii Manuscriptus. Rom Flor.& Pal. habent, *in profundam Romam c.* Aldus & Basil. *in p.foueam c.* Lipsius, *in p. ærumnam c.* Beroaldus, *i.p. rotam c.*

v.3.*Fomento consuetudinis exæstuans*]Flor. *Fomenti c.æstuans.* Saluianus de Gubernatione Dei libr. 1. *Non turpibus flammis medullæ æstuent.*

v.4 *Immodicus ardoribus*] Rom. & Ald. *Immodici ardores.*

Adurat homines]Bert. *condurat ho.* male.

v.5.*Quo vel clandestinis*]vulgo, *cum nec.c.*

v.6. *Opportunum*] Palat. *opportune.*

v.13. *Arduum factu*] Flo. Ro & Aldus, *ar. factum.*

v.15. *Prorupit*] Flor. Ald. & Rom. *Prorruperunt.*

v 18. *Bestias armatas dente*] Flor. *b. armentas d.* male. Vide Notas ad Minutium.

v.19. *Tumulum ramorumque*] Rom. Ald. & Venet. *t. ramosumque.*

v.20. *Umbrosum*] Flor. & Venet. *umbroso.*

v.17. *In capreis feritatis est*] Insulse Rom codex: *i. campis veritatis est.*

v 21. *Obseptis campis*] Palat. & Flor. *o. capreis.*

Indaginis generosa] Flor & Pal. *indaginis g.*

v.22. *Inuadere*] Flor. & Bert. *inuaderent.*

v.25 *Latratibus feruidis*] Rom. & Ald. *l. facundis.* Bert. *l. secundis.* Flor. *L. ferundis.*

v.26. *Nec ulla capra*] Bert. *n. u. caprea.*

v.27. *Aper immanis*] Confer Oppianum de Venatione li. 3. v. 364. & Hesiodum de Scuto Herculis. Ouid. lib. 8. Metamorph. fab. 8.

Inusitatus] Palat. *inuitatus*, alii, *inusitatus.*

v.29. *Dentium attritu sonaci spumeus*] Sic lego cum Palat. Roman. & Flor. vulgo, *dentibus a. s. spumans.* Ouidius.

Spuma fluit, dentes aquantur dentibus Indis,
Fulmen ab arce venit.

v.36. *Immunitis*] Palat. *imminuti.* Flor. *attoniti.*

v.40. *In modum pauoris faeminei*] Medea apud Euripidem v. 263.

γυνὴ γὰρ τἆλλα μὲν φόβου πλέα,
κακή δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν.

P.203. v.1. *Quin ocyus indipiscimur*] Pal. *q. eum o. i.*

v.5. *Incendio feritatis ardescens*] Bert. *i. ferocidatis a.*

v.6. *Dentium compulsu*] vulgo, *dente comploso.*

v.9.*Parcens*] Flor.*pepercit*.

ver.11 *Residens*] Sic Bertinus. alii,*recidens*,non æquè benè.

Inuitus Dominum] τὸ *inuitus* non est in palatino.

v.12.*Nec diu sed eum aper furens inuadit iacentem, ac primo*] Ita Flor.& Rom.Bert.*N.d.scilicet eum a.f.i.j* vulgo,*ut ecce furens aper inuadens primo.*

v.14.*Laniauit*] Flor.*laniatum*,malè.

v 16.*Sed percito*] Rom *sed parcito.*

v.17.*Plagosa crura*] Ita Bert. Fl.& Fuluius, vulgò, *p.vulnera.*

v.18.*Immisit*] Bert.*dimisit*.Flor.*dimissa.*

v.20.*Ipsam quoq;*] τὸ *quoq;* non est vulgatis.

Profectu denuum] Bert.*profecta d.*

v.21.*Definito iuuene*] Lectionem Romani & Fuluiani codicis prætuli vulgatis & Msstis aliis, in quibus erat *defuncto j.* Vide Indicem.

v.23.*Perfecto voto*] Bert.*perdicto v.*

v.24.*Vultu gaudium tegit*] Plinius Panegyrico: *Aliud solicitudinis,aliud securitatis ingenium est,alia tristium intentio, alia gaudentium, neutrum simulationes expresserint.*

v.25.*Et dolorem simulat*] vulgò,*d.simulans.*

Circumplexus] vulgo,*amplexatus.*

v.26.*Solerter affinxit*] Hæc malè immutauit Coluius & Vulcanius,cum etiam in optimis Mss.ita habeatur,sicuti nos ea produximus.

v.27.*Sic ad no, τὸ similitudinem, qui verè lamentabamur conformatus*] Flor.*s.a.nostram amaritudinem q.u.l.confirmatus.*

v 29.*Mentiens bestiæ dabat*] τὸ *mentiens* delet Fl. & Bert.

v.30.*Fama dilabitur*] Non displicet lectio Bertini codicis,

codicis, *fama dilatatur*. Stat. lib. 9. Thebaid. p. 306.

Fama per Aonium rapido vaga muri m[illegible] campum
Spargitur in turmas solito pernicior index,
Cum lugenda refert.—

Iosephus de bello Iudaico lib. 3. cap. 15. *Nec nuncius aliquis superfuerat, sed ipsa per se fama excidium pradicabat.*

v. 32. *Audiet alium*] Flor. *a. aliud.*

v. 36. *Obuij*] Flor. *obij*, malè.

Omnes] non est in Bert. & Flor.

Iustas] Flor. *cuncta.*

v. 38. *Labantique Spiritu*] Flor. *labentiq; S.*

Paenissime] Rom. & Aldus, *plenissimè.*

v. 39. *Reddidit*] Bert. & Rom. *reddidisset.*

v. 40. *Erepta*] Pal. *erecta.* Benè.

Inuita remansit in vita] Palat. Rom. & Ald. primam vocem inducunt.

P. 204. v. 1. *Nimium clamare*] Bert. *n. clamore.* Flor. & Fuluii liber, *nimium nimius clamare*, vnde rectè Colujus legendum putat, *nimium nimiumque clamare*, ut apud Virgil.

iterumque iterumque vocabo.

v. 12. *Inferialibus*] Rom. *inferalibus.*

v. 6. *A pulsandis vberibus*] Aldus *à p. verberibus*, ineptè. In luctu pectora pugnis pulsabant. Quintilianus Declam. 10. p. 61. *Mulier, quæ sanguinantes ad iudices porrigit lacertos, quæ scisso laniatoque vultu, quæ liuidis profertur vberibus, magno dolore cogitur, vt hoc potius agat, quam cineres osculetur, complectatur vrnam.* Noster libro quarto: *Pectus palmulis infestis tundere.* Lib. 5. *Quid pectora, quid vbera sancta tunditis?* Lib. 7. *Tunsisque ac diuerberatis vehementer vberibus.*

v. 12. *Statim factis*] Lege cum Flor. *f. exactis*, vel Bert. *f. expletis.*

v. 15. *Inedia denique misera*] Sic Flor. & Rom. vulgo, *inedia d. misera.*

v. 23. *Obiens vt iubebatur*] alii, *obediens vt videbatur.*

v. 25. *Penitus in medullis*] Coluius, *penitis i. m.*

v. 27. *Formarat*] Flor. *forauerat*, male.

v. 29. *Trasyllus vero praeceps & temerarius*] in Flo. & Bert. legitur, *T. v. p. alioquin qui & de ipso nomine.* Quod glossam olet.

v. 31. *Lassesceret*] Ita Pal. Roman. Flo. Beroald. & Aldus. Lipsius, *flaccesseret*, Aldus, *lacesseret.* Coluius & Stewechius, *facesseret* legunt.

v. 34. *Impudentiae labem*] Palat. Coluius & Flor. *imprudentiae l.* Lib. 2. *sensit impudentiae suae labem.*

v. 39. *Ferinos mugitus reiterans*] vulgo, *f. rugitus iterans.*

Pag. 205. v. 5. *Quouis alio*] Ber. *quoinis alio*, legendum *cuiuis a.* vt Stewechius monet.

v. 12. *Maesta quieuerat*] Bert. *m. conniuerat.*

v. 1. *Sane cruentam faciem*] alii, *sane cruentam faciem.*

v. 4. *Acerba mortis meae casus foedus intercidit*] Coluius: *a. m. casu charitatis interibit*, inepte.

v. 9. *Tuae lachrymae*] Flor. *hae lachrimae.*

v. 14. *Decoras genas conhumidat*] Sic Aldus & Bas. *d. g. cohumitat.* Rom. Flor. Bert. *genas contundit.* vnde alii, *confundit.*

v. 15. *Quietem*] Flor. *quieti.*

Prolixum ejulat] Roman. *p. heiulat* Flor. *p. heu heu ejulat*, Bene.

v. 17. *Conuerberat*] vulgo, *verberabat.*

Partici-

Participatis nocturnis imaginibus] Palat. *participat nocturnarum imaginum secreta.*

v.19. *Aerumnabili*] Bert *ærumnali*, male.

v.20. *Tacita decernit*] Vulgo. *tacite d.* *Improuida*] Flor. *impetoruida.*

v.28. *Luctu legitimo*] Flor. *luctui l.*

v.33. *Exitium*] Flor. *exitum.*

v.35. *Lingua faucianti s susurros improbos inurguere*] Sic Flor. Palat. & Rom. Codd Nisi quod in Flor: pro *faucianti s satiati* est Lipsius legit. *l. s. s. i. innergit.* Vulgariæ edit. *lingua l. s. s. i. ingerere.* Orosius contra accusatores Christianorum li.1. proloquio, *Voluntarie ad id quod præparantur, vrgueri.* Sic in tribus Manuscriptis locus conceptus est. Vetus inscriptio apud Puteanum Cent.1. Epist 34. VRGVENTE FATO SANVM IPSE NECAVIT SE.

v.39. *Nec quisquam persentiscat familiarium*] Aldus *nec q. præsentiscat f.*

v.40. *Dies reliquos metiatur annus*] Flor. *Quod dies reliquus m. annum.* loquitur de decem mensibus legitimo scilicet luctus tempore, intra quos si qua mulier festinabat nubere, probrosis inusta notis, nobilis personæ & iure & decore priuabatur. L. 2. Si qua, Codi. de *secundis nuptijs.* Sic in Indiæ vrbe Cranganor, quam Malabarem vocant, viduæ, quæ post virorum obitum nubūt ante annum, dote priuantur, Iohan. Boterus in Ep. Theol. p. 131. In Americæ vero proui. Florida fœminæ defunctis viris, capillos sub auribus præsecant, illosque per sepulchra spargunt, nec licitum illis secundo matrimonium contrahere, antequam capilli illis renascantur tam longi, vt humeros tegere possint. Iacobus de Meyne in Narratione de Florida.

compago retinetur, ne latius fluant, & in sparsos dissipentur capillos. Et contra Ruffinum: *linguam veridicam discriminali acu confodiebant.*

v.6. *Crapulam cum somno discutit*] Sic Msti. vulgo, *Crapula eum s.d.*

v.8. *Incingere*] vulgati, *accingere*, malè. Supra lib. 7. *Zonis incincta.*

v.9. *Recta monumentum*] Sic Flor. & Fuluius. vulgò, *circa m.*

v.10. *Viduatis*] Rom. *nudatis.*

v.12. *Capulum Tlepolemi*] Ald. Ro. & Ven. malè hic inculcant vocem *capit*, quam induxi, authoritate Msstorum Codd. fretus.

v.13. *Propter assistens*] vulgò, *prope a.*

v.16. *Vindicaui mei mariti*] Flor. *v. in m. m.* Benè.

v.19. *Et enarratis ordine singulis*] Alii, *& e. per ordinem s.* Bert. *& iam enunciatis o. s.*

v.21. *Transadacto*] Bert. Rom. & Ald. *transacto.*

v.22. *Peruoluta*] Flor. *peruolutata.* Bert. *prouoluta.*

v.23. *Perefflauit*] Pal. Ald. & Flor. *perflauit.* Rom. *perefflauere.*

v.24. *Corpus ablutum*] Ex more antiquo, quo mortuos lauabant. Lib. 9. *Eum vltimo lauacro procurant.* Socrates apud Platonem in Phædone f. 115. ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ. φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός. ἡ εἱμαρμένη καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν. δοκεῖ γὰρ ἤδη βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον, καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν. Act. Apost. c.9. v.37. ἐγίνετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν Ταβιθά. λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν τῷ ὑπερῴῳ. Sic apud Galenum de Methodo medendi lib. 13. c. 15. Theagenem iam mortuum, cui nec seruus, nec mulier, nec puer erat, Cynici lauant.

Vnita sepultura] Ita rectè Lipsius. in Fl. Ro. Aldo est, *munita s.* in aliis, *uncta s.*

R

v.25. *Reddidere*] vulgò, *dedere*.

Vno sepulchro sepelire] Coniuges vno sepulchro sepeliebantur. Burchardus Decretorum libr. 3. c. 162. *Unaquaque mulier sequatur virum suum, siue in vita siue in morte, quos coniunxit vnum coniugium, coniungat vnum sepulchrum.* Ouid. Metamor. libr. 4. fab. 2.

—quos certus amor, quos hora nouissima iunxit,
Componi tumulo non inuideatis eodem.

Sic Monica serio mandat filiis suis, vt illâ edita anima in sepulchro chari mariti collocare velint, ut August. lib. 9 c. 10. confessionum notat. Et Chrysost. matrem sepelit in conditorio patris. Grego. Patriarcha Constant. in vita Chrysostomi.

v. 31. *Sic ille longos trahens spiritus*] Ita Scaliger, MSS. *haec i. longo t. spiritu.* Autor MStus de Vita Verenæ Virginis: *Quotidie flebat amare, & longa suspiria trahebat in pectore.*

v. 32. *Affectis rusticis*] Bert. *affectus r.*

v. 33. *Mutati domini*] Lege, *m. dominii.*

ver. 37. *Pretiosum conditumq́; seruabat*] Sic MSSti. à vulgatis malè abest τὸ *seruabat*.

v. 40. *Passeres*] vulgati, *anseres*.

v. 41. *Morabatur, nostris quoq; pedib. ambulabat*] Fl. *morabantur, n. p. ambulabant.*

P. 208. v. 1. *Vrgebat*] Lego ex Rom. *vrguebat.*

v. 4. *Camporum ad spatia*] τὸ *ad* abest in Flor.

v. 8. *Sarcinosos*] vulgò *saginosos*.

v. 15. *Ossibus cuncta candere*] Ouid. fastor. 12. v. 558.

Squallidaq; humanis ossibus albet humus.

Virg. 12 Æneid. Valer. Flac. lib. 3 Argon. v. 165. Ammianus lib. 31.

v. 16. *Summa via*] Flor. Bert. & Pal. *summa v.*

v. 17.

v.17.*Obseruitare*] Rom.*ob serenitatem*.insulse.

v.23.*Spreta salubri*] Pal.*sumpta s.*

v.25.*Tunc ego non inscius*] Pal.*t.e.n.scius*. Bert. & Flor.*T.e.metu p.p.quantum poteram turbae medius.*

v.27.*Aggressionibus*] Flor. *aggessionibus.*

v. 6.*Conferta iumenta*] Bertin.& Rom.*conserta j.* malè.

v.33.*Dum altum usq;*] Flor.*d.in a.& usque.*

v.34.*Ignifere Chimera*] Oppianus Cyneget.li.1.v. 233.Plinius lib.2.c.106.Martian.Capella li.6.Tzetzes Chiliad.7.hist.149.

v.37.*Subministrat*] Flor.*subministrabat.*

P.209.v.1.*Conferta*] Flor.*certè conferta.*

v.5. *Quam fortè tunc*] τὸ *tunc* delet Bert.

Villae coloni canes immanes] Columella de re rustica li.7.c.12.de Canibus: *Villae custos eligendus est amplissimi corporis, vasti latratus, canorique, ut prius auditu maleficum, deinde etiam conspectu terreat.*

v.9.*Iubilationibus*] alii,*sibilationibus.*

v.11.*Exasperati*] Flor.*exaspernati*,malè.

v.17.*Inscendere*] Flor.Rom.& Venet.*inscindere.*

v.20. *Super nos raptim deuoluunt*] Aldus, *superne r.d.*

v.21.*Quam potissimum caueremus cladem*] vulgò, *q.p.caderemus clade.*

v.23.*Caput mulieris*] Bert.& Rom.*mulierem.*

v.27.*Abstergens*] Pal.*abigens.*

v 29. *Obteritis*] Bert.Ald.& Rom.*perterritis a q; obrutis.*

Praedas munitis] alii,*p.initis.* vel,*p.metuitis.*

v.31.*Ut humano sanguine profuso*] Aldus,*u.h.s.perfuso*,malè.

P.210.v.1.*Viretis amoenum*] Rom.*virectis a.*

Nostris refectui] in altero Florent. est, *refectu*. Vulgati non habent hanc vocem.

v.5.*Aquæ rore diluere*] Rom *a.r. deluere*.

v.6.*Madidatis*] Bert.Pal. & Roaldus *macedatis*. Roman. & Aldus, *macidatis*, Flor. *macidatis*, quod Scoppius interpretatur *aceto tinctis*.

v.10.*Profecto clamabant*] Bert.*proiecte c.*

v.11.*Venui lacte*] Flor.*venu lac.*

v.12.*Inchoatum*] Sic Flor.2.alii,*coactum*.

v.14.*Scitis quo loco consederitis*] Virg.

—*An nescis quorum consederis aruis.*

v.16.*Fuga pastoribus nostris*] Flor.*fugam p.& non.*

v.23.*Decrepito seni*] alii,*decepto seni*.

v.26.*Incantantem*] Flor.vnus,*caricantem*.

v.34.*Sospitem*] Bert.*sospitam*.

v.29.*Auum sibi*] Rom.& Bert.*auxilium s.* Quod placet.

v 35.*Totos quidem miseruit*] Bert.& Rom.*omnes q.miserentur*.

v.38.*Exurgit alacer*] Bert.& Rom.*ex.alte a.*

v.39.*Decidisset*] Bert.*cecidisset*.

v.40.*Pabulo nostro*] Bert.*p.modo*.

Pag.211.v.5.*Commoratus*] Pal.*moratus*.

v.10. *Quieum*] Palat.*ñ cum* ignorat. Flor. *euum habet*.

v.11.*Locorum*] Flor.*coquorum*,male.

Præminabantur] Beroald. & Venet. *præminabatur*,legunt. Lipsij liber,*præminabantur*,vnde Coluius,*reminiscebantur*. sed nec sic locus bene sanus.

v.15.*Vbi compertum facinus*] Flor. Ald.& Rom. *mihi cœptum f.*Beroald.*mihi c.f.* Coluius,*inspectum f.*male.

v.16.*Cupido*] Flor.& Bert.*cupio*,male.

v.17.*Commiserat*] alii, *permiserat.*
v.18.*In quam*] Flor. *in qua diuerteramus.*
v.19.*Coniugem*] Manuscripti *conjugam.*
v.20.*Extraneaque*] Flor. *Extrariaque.*
v.21.*Instricta*] Aldus, *instincta.*
v.23.*Combussit*] Bert. *comburit.*
v.26.*In praaltissimum puteum*] Flor. *per p.p.*
v.29.*Vxori sua*] Bert. *luxuriesua.*
v.30. *Melle perlitum*] alii, *m.ellitum.*
Firmiter alligauit] Bert. *f. perligauit.*
v.31.*Carioso stipite*] Bert. *cariosa s.*
v.32.*Burriebant*] Hæc est Vetus & sincera lectio: Flor. & Rom. codicis, pro qua nobis licenter ingessit Beroaldus *bulliebant*. Vide Indicem.
Vltro citroque commeabant] Bert. *v. citro commeabat.*
v.33.*Multiiuga scaturigine*] Fuluius, *multiuaga s.*
v.34.*Nidorem*] Vulcanius, *Nitorem.* male.
v.35.*Per longi temporis cruciatum*] Flor. *perlongi t. cruciatu.*
v.37.*Adesis homine*] Bert. *adesione hominis.*
Vt ossa tamen] Flor. *u.o. tantum* Bene.
v.41.*Dieque tota*] *Denique toto* Coluius legit.
Emensi vias] Palat. *emersi u.* male.
Pag 212.v.1.*Inibi larem*] *Ibi* habet Flor.
v.4.*Beata celebritas*] Pal. *tanta c.*
v.5.*Quo vendibiliores*] Sic Flor & Bert. vulgo, *q. uendi cariores.* Scickeradt. *q. venditariores* inepte.
v.9. *Subsicinum*] Palat. *subsicinum.* Ber. *subsititium.*
v 10.*Nostris atatem*] Flor. *meis atatem.*
v.12.*Identidem meas*] hæc delet Florent.
Putidis scalpebat digitis] vulgati, *putridis s.d.*

v.13. *Penissimè contrsui*] Fl 2. *plenissime congerui*, quod glossa interlinearis interpretatur, *strictim momords.*

v.16. *Instruebat iocos*] vulgò, *construebat i.*

v.18. *Colore deformem & in hebetis pigritia*] Flor.& Bert. *dolore d. & inertip.* benè.

v.20. *Quare*] Flor. *atque ideo.* Bert. *atque adeo vel.*

v.23. *Fugiens*] alii, *aufugiens.*

v.26. *Mire repertum*] Coluius, *è re reptum.*

Cinadum & senem caluum quidem] Bert.& Flor. *senem Cinadum caluum quidem, sed cincinnis.*

v.29. *Crotalis*] Flor. *crotulis.*

v.30. *Circumferentes mendicare compellunt*] Tzetzes 13. Chiliad. hist 475.

γάλλοις ἀγύρταις ἐς τὸ κοινὸν ἐπεράθη
ὄνος τις οὐκ εὔμοιρος. ἀλλὰ δυσδαίμων.
οὗτοι ᾗ κύκλῳ πᾶσαν ἐξ ἔθους κώμην
περιϊόντες ἔλεγον, τίς γὰρ ἀγροίκων
οὐκ οἶδεν Ἄττιν λευκόν, ὡς ἐπηρώθη,
τίς οὐκ ἀπαρχὰς ὀσπρείων τε καὶ σίτων
ἀγνῷ φέρων δίδωσι τυμπάτῳ ῥείης.

Vide quæ dixi ad Minut. Fel. fol. 39.

v.31. *Cappadocum*] Rom. *Cappadocium.*

v.32. *Forticulum*] Pal. *fortiunculum.*

v.34. *Quidam*] Flor. *Quidem*, male.

Et numerauit] Pal *enumera uit.*

v.35. *Sua nouit professione*] Bert. & Flor. *suis n. professionibus.*

v.36. *Crimen Corneliæ Legis*] L. 1. ff. Leg. Fab. de Plagiar.

Pag. 213. v. 1. *Vsus omneis*] vulgò, *vsum omnem.*

v. 2. *Sed prorsus ut in asini corio modestum hominem* inha-

in habitare credas] Ita MSS. omnes vulgo. *S. potius in a.c.m.h habitare c.*

v.3. *Quae res cognitu non ardua*] Palat. *Q.r.c.n.tarda.*

v.4. *M dis eius femi tibus*] Rom. & Pal. *m.e.femoribus.* Coluius, *m.e.fœminis.*

Periclitaberis videns] τὸ *videns* recte delent Fl. Bert. & Venet.

v.6. *Lurconem tractabat*] Flor. vnus, *l.dictabat.*

v.9. *Sabadius*] alii *Sabazius.* Harpocrat. p.115. τὸν αὐτὸν τῷ σαβάζιον ἐ Διόνυσον φασιν. Inde Sabi *Bacchi.* Eustathius in Dionysium de situ orbis 132. & nos ad Arnobium lib. 5.

Contra me] non est in Palat.

v.13. *Deyciat*] Bert. *eyciat.*

v.16. *Subito*] Pal. *subite.*

v.17. *Exasperatum*] Modius legit, *exasperatus.*

v.20. *Tomica spartea*] Flor. 1. *stumida s.* Aldus, Fl. 2. & Pal. *tumida s.* Rom. *tumida sparta.* malè. Vide Indicem.

v.25. *Mercatus*] Bert & Flor. 2. *mercato.*

v.26. *Fracta, rauca*] Pal. *fracte r.* Flor. *fractea r.* Vide Indicem.

v.35. *Præsepi me proximo*] Vulgò *p.m.proximum.*

v.36. *Ceraula*] Sic recte Flor. duo in Palat. est *comula,* in vulgatis, *choraula*, paulo post, *cornu canens* dicit.

Collaticia stipe de mensa paratus] Scickeradus rectè obseruat, puerum de mensa dici, παῖδα τραπεζοποιόν, id est, τῆς πάσης περὶ τὰ συμπόσια παρασκευῆς ἐπιμελούμενον.

v.37. *Promiscuis operis*] Magis placet Cod. Pal. lectio, *promiscui o.*

v.39. *Concubitus*] Bert. *excubitus*. Flor. *concubinus*.

P.214.v.4. *Facie canoso pigmento delita*] Fl. & Pal. *faciem c. figmento delitam*. Bert. *f. canoso pigmento delito*.

v.5. *Crocotis*] Pal. *crecrocodis*. Flor. vnus d. *crocrocodis*. malè, vide Indicem.

v.6. *Inuecti*] Bert. *iniectis*.

v.7. *Lanciolarum*] Modius, *laciniarum*.

Purpura depictas] Pal. *Purpuras depictas*.

v.11. *Euantes*] Flor. *ouantes* & *leuantes*.

Lymphaticum tripudium] Vide quæ vir optimus & rerum litterarumque veterum impensè doctus Iohannes Meursius de Orchestra pag. 25. notat.

Pererratis] vulgò, *percursatis*.

v.13. *Possessoris Britini*] Flor. & Col. *p. beati*. Bert. *possessorio B.*

v.16. *In circulum*] Flor.2. & Pal. *in arculum*. malè. Vlpianus l.1. Digest. de ædilit. edicto: *Si seruus inter fanaticos non semper caput iactarit*. Quint. li.2. *Caput iactare & comas rotare fanaticum est*.

v.17. *Adpostremum*] Flor. *ac postremum*.

v.18. *Brachia dissicant*] Lege b. *dissecant*. Lampridius in Commodo pag.72. *Bellonæ seruientes vere exsecare brachium præcepit studio crudelitatis*.

v.20. *Numinis diuino*] Flor. *numini d.* malè.

v.22. *Homines deum præsentia debiles effeci*] Sic impurus ille Mahomet cum morbo caduco laboraret, persuasit suis asseclis, se ex præsentia Angeli Gabrielis, cuius maiestatem ferre non poterat, fieri ægrum, & ceu mortuum collabi: post visionem verò diuinam ad sese iterum redire, nimirum vt ea quæ vidisset, & audiuisset, in vniuersi

mundi

mundi utilitatem manifestaret. Iohannes Cantacuzenus Orat. 1. in Mahumedem fol. 75.

v. 28. *Arrepto deinde flagro, quod semiuiris*] Plutarchus aduersus Colotem fol. 1127. ἀλλ' οὐκ ἐλεύθερος ἐστὶ, ὁ μητρὶ δῶρ' ἐστὶν, ἀλλ' ἀνελεύθερος καὶ ἀναγωγος, καὶ οὐδὲ μάστιγος ἐλευθέρας δεόμενος ἀλλὰ τῆς ἀστραγαλωτῆς ἐκείνης ἧ τοὺς γάλλους πλημμελοῦντας ἐν τοῖς μητρῴοις κολάζουσιν.

Proprium gestamen] In Flor. est, *pium g.*

v. 29. *Contortis tenis lanosi velleris*] Flor. 2. *c. tenis l. u.* Bertin. *c. centenis lanosi v.* ineptè.

v. 30. *Tessellatum*] Flor. Pal & Rom. *tesseratum.*

v. 36. *Cōcupisceret asininum*] Sic Bert. Aldus & Beroaldus. Alii, *conspiceret asininum*, malè.

Lactem] Bert. *lactes*, rectè.

pag. 215. v. 5. *Sarcinæ pondere*] τὸ *sarcinæ* delet Palat.

v. 7. *Depredabantur*] Flor. *deprecabantur.*

vers. 12. *Fortissimum rusticanum*] Flor. *formosissimum r.*

v. 13. *Imis ventris*] Flor unus, *imi ventris.*

v. 15. *Illicita*] Flor. *allicita.*

v. 16. *Inguinibus*] Flor. & Rom. *virginib.* & *virginibus.*

v. 18. *Vredinibus*] Flor. vnus, *Oribus*, Bert. *vriginibus.*

v. 19. *Porro Quirites*] τὸ *porrò* malè omisit Aldus.

Proclamare gestiui] alii *perclamare g.* Lucianus p. 251. ἀναβοῆσαι ὦ Ζεῦ σχέτλιε ἠθέλησα, &c.

v. 28. *Percientes*] Ita lege cum Pal. In aliis est, *partientes*, unde Lipsius fecit, *arcientes.*

v. 36. *Stramentis*] alii, *strumentis*, malè.

v. 37. *Flagro illo pecuinis ossibus cathenato*] Hesychius κερκουραία, μάστιξ, ποικίλην τινα τὴν κατασκευὴν εἶχον αἱ

καρκινωτίαι μάστιγες, οἱ δὲ τὰς διπλᾶς αὐτὰς ἔφασαν εἶναι· εἶχον δὲ ἐλεφαντίνους κώπας, καὶ τὰ μεγέθη περιτταὶ ἦσαν ὑπερηφάνους δὲ, εὐπεραγρούντας, τοὺς καρκινωτάς φησιν ἀριστοτέλης, ποιεῖσθαι ἢ γίνεσθαι.

pag.216.v.1.*Securi sæua comminaretur*]Bert.*s. sua comminaret.*

v.5.*Perueniunt*] Bert.*proueniunt*,malè.

v.8.*Sonitu tympanorũ*] Bert.*sono t.* Aldus & Scickeradus,*sonu tymp.*

v.9.*Exitus*]Rom.& Aldus,*Exercitus.*

Obuiam] Flor. *obiam*,malè.

v.12.*Hostiis opimis*]Aldus,*hostiis optimis.*

v.16.*Altiuscule suspensum*]Palat.*altius scalæ s.*

v.18.*Reprehensa*]Bert. *deprehensa.*

v.21.*Altius filio suo*] Wower, *arctius f.s.*Benè.

v.28.*Resipiscis*] Ita Bert.Ald.& Venet.alii,*respicis.*

v.29.*Femur*]Flor.duo,*femus*.Pal.*fenus*,malè.

v.31.*Decoctum*] Flor.*percoctum.*

Ceruini vice] Bert.*cerui in vicem.*

v.34. *Destinatæ laniena*] vulgo,*destinata laniena*, malè.

EMENDATIONES AD LIB. IX. METAMORPHOSEΩN.

Pag.217.v.13.*Abrupto*] Fuluii liber,*obrupto.* vulgo,*arrupto.*

v.14.*Tutelam salutis*] vulgò,*t.salubrem.*

v.16.*Sacrificales epulas cum sacerdotibus Deæ*] Vide quæ dixi ad Minutium fol.19.

v.18.*Mensas etiam impetu*]Bert. Flor. & Rom. *m.e.& id genus i.*

v.22.

v.22.*Hoc astuto commento*] Flor.& Bert. *h.astulo c.* Coluius, *h.astutulo c.*

v.24.*Salutaris*] Aldus: *salutari.*

v.26.*Consilio prudenti vel remedio sagaci*] Sic MSS. omnes. vulgò, *c.prudentis u r.sagacis.* Vtraq; lectio tolerari poteſt. Vide me ad Minutium fol.19.

v.33.*Canem rabidã*] Ætius Tetrabibli 2. ſermone 2.cap.xxv. *Quum omnes canes natura calidi ac ſicci ſint, per æſtatem ex ambiente nos aere aliam caliditatem & ſiccitatem conquirunt, & ob immoderatam temperaturam inſaniunt & hæc inſania rabies vocatur. Patiuntur autem hæc magis in illis regionibus, in quibus maximæ inæquales ambientis mutationes inordinate fiunt: in quibus & hyemes vehementes fiunt & æſtus excellentes.* Caſſius Iatroſophiſta in Quæſtion. natur. Quæſt LXXIII.

v.28. *Momentariam ſalutem*] Bert. *momentaneam.ſ.*

verſ.33. *Impetu miro*] Bert. *impetuoſo miro.* mirè.

v.33. *Myccilum mulionem*] Aldus, *Mitylium m.* Rom. *Mytilum m.* Palat. *Myrtillum m.* Coluius & Flor. *Myrtilum m.* Benè. Vide Lactantium ad Statii Thebaid.p. 30.134.259

v.38. *Hypatium*] Flor. *Hyphatarium* alii, *Hypatanium.* Coluii liber, *Hiſpaſium.*

v.41. *Contacta nonnulla iumenta efferari*] Pal.& Flor. *contracta n.i.eff. ra ſimili rabie.* Coluii liber, *contrectata n.i e.* Bert. *contacta n.i.efferata ſimili.*

pag.218.v.6. *Subminiſtrabant*] Flor. *ſubminiſtrauerant.*

v.10.*Conceſſionis*] Lipſius, *congreſſionis.*

v.11.*Rabie poſſeſſus*] Rom. *rabia p.*

v.14. *Equidem temporis*] Bert. *eodem t.*

v.17. *Altercare*] Rom. & Bert. *altercari.*

v.18. *Ad huncccine*] MSS. omnes *adhuccine.*

v.19. *Increscente saeuitia*] Expressi MSS. lectionem, alii, *inquiescente* habent. Ambros. serm. 27. *Increscẽte morbo non medicus, sed praeuaricator in culpa est.*

v.21. *De rima quadam*] vulgò, *d. r. quidam.*

v.23. *Mansuefactus*] MSS. *mansuetus.*

v.24. *De cœlo scilicet missus mihi sospitator*] à vulgatis abest τὸ *scilicet.* Vide Notas ad Minut. Fel. fol. 36.

v.27. *Allubescerem*] alii, *allibescerem*, Flor *allibascerem.*

v.29. *Si visum contactumq́, laticis*] Istiusmodi animalia *hydrophoba* vocant, quae studiosè vitant aquae aspectum, & omnium poculorum haustum perhorrescunt. Firmicus Astronom. lib. 8. cap. 5. Theod Priscianus de medicina lib. 2. cap. 8. Vegetius Mulomedicinae lib. 3. cap. 31. Ætius loco praenotato.

v.35. *Totum caput vergens*] Ita MSS. omnes vulgò, *T. c. mergens.* Fuluius, *totus in c. vergens.*

v.36 *Plausus manuum*] Alii, *p. manus.*

pag. 219. v. 2. *Opulentae*] Bert. *opulentum.*

v.3. *Inter semiruta*] Pal & Colu. *i. semirupta.*

v.6. *Hic gracili*] Flor *is gracili.*

v.7 *Operas praebendo*] Pal. *o. prehendens.* malè.

v.9. *Postrema lasciuia*] Bert. & Aldus, *extrema l.* quod perinde est, vt alii iam obseruarunt.

v.14. *Vxoris laudata continentia*] Vide Aristaenetum Epist. ultima.

vers. 20. *Aspero sermone*] Bert. *asserto s.* non benè.

v.23.

v.23. *Pernox & perdia*] Rom. & Aldus.*per noctẽ & diem* malè. Vide Indicem.

Lanificio neruos contorqueo] Ouid. lib. 12. Metamorph.

-- -- columque
-Cape cum calathis, & stamina pollice torque.

v.26. *Saucia*] Flor. unus, *satia*. Fulu. *satiata*.

Voluptatur] Sic Rom. codex. Flor. *volutatur* κυλίνδεται. Tertull. *una orant, una volutantur.*

v.27. *Et quid istuc*] Flor. *ecquid istic.*

v.29. *Prospexit*] Flor. *prospexi.*

Vide istud dolium] Flor. *videsis ut dolium.*

Semper vacuum] Pal. *superuacuum*. Probè.

vers. 32. *Cuidam vendidi*] τὸ *cuidam* delet Palatinus.

v.33. *Pracingeris*] Bert. *procingeris*. Aldus, *percingeris.*

v.38. *Contenta*] Pal. Bert. & Rom. Cod. *contecta* haud æquè benè libro 4. *Parua domuncula contentus.* & hic mox post: *intra terminos pistrini contentus.*

v.40. *Qui tanto pretio præstinauit*] Lege cum Bertino Aldo & Romano, *quia t. præstinauit.*

pag 220 v. 11. *Scabiem*] Rom. *scabiam.*

Exscalpere] Ita Pal. & Ald vulgò, *exsculpere.*

vers. 12. *Bellissimus ille pusio*] Flor. *vilissimus i. p.* malè.

v.11. *Cariosæ testæ*] legendum, *cariosa testa.*

v.20. *Purissimi illi sacerdotes*] Bert. Colu. & Rom. *purissimi i. s.*

v.22. *Casibus*] A Scaligero & Coluio hæc lectio est, alii, *casulis*, malè.

Vnica casulis] Flor. *y. per casulis* malè.

Enotata] Bert. *annotata*. alii. *praenotata*. Aldus, *euocata*.

v.27. *Captantes*] Bert. & Rom. *coaptantes*. Aldus, *cooperantes*.

v.29. *Si possessiones*] Bert. *scilicet poss.*

v 31. *Caperet auspicium*] Pal. *cuperet ausp.*

v.35. *Additam victoriam*] Scribe ex Bertino, *addictam u.*

v.36. *Forti praesagio*] Coluius: *fortis p.*

vers.38. *Diminationis eius*] *n eius* non est in Florent.

Contraxerant] Rom. Ald. & Bert. *corraserant*.

v.40. *Argumenti*] Bert. *argenti*.

pag.221.v.1. *Stagnant*] Bert. & Flor. *stagnati paludem f.e.a.s. caenosam*. malè.

v.5. *Manipulus armati supe currit equitis*] Flor. & Pal. *manipuli a.supercurrunte*.

v.6. *Cohibita*] Rom. & Bert. *cohibentes*.

v.9. *Vinctos*]Rom & Flor. *cunctos*.

v.10. *Ocyus*] Flor. & Rom. *potius*.

Pleriq;]Bert. *plerunque*.

v.18. *Cantharum*[Flor. Ald. Rom. & Bert. *caliculum*.

v.23. *Sorori suae Syriae*] Flor. *S.s. Deae S.*

v.24. *Vocari capitis*] Bert. & Rom. *vocaritis*.

Has & alias similes affanias frustra abblaterantes] Sic rescripsi ex Flor. in quo erat, *has & similes affanias f. abblaterantis*. in Bert est, *H. & a. s. afaneas f. altercantes*. in vulgatis, *His & aliis similibus affaniis f. blatteratis*.

v.26. *In Tullianū compingunt*] Calpurnius Flaccus Declam. 4 p. 386. *Video carcerem publicum saxis ingen-*

ingentibus structum, angustis foraminibus tenuem, lucis vmbram recipientem. In hunc coniecti, robur Tullianum prospiciunt, & quotiens iacentes ferrati postis stridor excitat, examinantur, & alienum supplicium exspectando suum discunt.

v.28. *Altera die productum me*] Flor.& Palat. *alta d. producunt me rursum.*

v.37. *Peruigilem farinam*] Bert *peruigilam f.*

vers.38. *Nouus dominus*] *N. scilicet d.* Flor. & Bert.

Loca ac lautia] Flor. *loca lautia.*

v. 40. *Instruxit praesepium*] Bert. *praestruxit p.* male.

pag.222.v.7. *Similiter* vulgò, *similes.*

v. 19. *Defectum alioquin*] Wowerus malè immutat in *defessum.* Vide Indicem.

v.22. *Indignus*] Venet.& Rom. *indigus*, Ald. *indignus.* malè.

v. 25. *Quales illi homunculi vibicibus liuedinis*] Bert. *Q. illic.* Flor.& Pal. *quale illic h.u. libidinis.*

v.28. *Exiguo tegili*] Guliel. Veresim. lib. 2. cap. 5. *Exiguo tegillo.*

v.30. *Capillum semirasi*] Seruitia, quæ in pistrinis & ergastulis, semirasa erant. Turnebus aduersar. lib. 20.c.9. Lipsius Elect lib.2.c.15. Scaliger ad Catullum p.54.

Cum lurore deformes] Wowerus, *cutim l.d.*

v.31. *Lurore*] *Lucore* Flor. malè.

v.32. *Palpebras adesi*] Bert. *p. obesi.*

In modum pugilum qui puluisculo] Ambrosius de officiis libro 1. fol.8. *Quoniam qui non subscripserint ad coronam non tenentur ad laborem certaminis; non se perfundunt oleo, non oblinunt puluere. Quos*

manet gloria, exspectat iniuria. Tertull. de Pallio c. 4. de corona militis cap. 3.

v. 33. *Farinulento cinere*] Flor. *farinulenta c.* Bert. *f. cruore.* malè.

v. 38. *Assiduo pulsu tussedinis hiul.i*] Flor. *a. p. t. inulci.* Tales *Tussiacos* vocat Firmicus.

v. 41. *Circumcursione*] Ita lego cū Flor. in vulgatis est, *circumcisione*, in aliis, *circuitione.*

pag. 223. v. 1. *Veterno*] Pal. *veterrima.* Coluius, *veterna.*

v. 3. *Vltima salutis iam detrusus*] Flor. & Bert. *ad vltimum s trusum, tandem submisso capite.* Coluius, Lipsius Elect. 2. c. 21. & Cœlius Rhodig. *ad ultima s. meta iam detrux.*

v. 8. *Prisca poetica diuinus author*] Eius Elogia collegit Lipsius ad Velleium. quibus adde Antholog. lib. 1. c. 67.

v. 9. *Multarum ciuitatum obitu*] Diodorus Siculus lib. 1. biblioth.

v. 13. *Certè reddidit*] τὸ *certè* abest à MSS.

v. 14. *Suaue comptam*] Bert. *suauem compertam.*

v. 18. *Coniugam*] alii *coniugem.*

v. 22. *Scaua*] Tertull. ad vxorem lib. 2. c. 4. *Quis coniugem suam ad conuiuium Dominicum illud quod infamant, sine scaua suspicione dimittet.* Sic rectè Scaliger, vulgò, *sua suspitione*, legitur.

Viriosa] alii, *virosa & iurgiosa.*

v. 25. *Numinibus*] Bert. *mentibus.*

v. 27. *Obseruationibus vanis*] Aldus & Flor. *o. vacuis.*

v. 35. *Applicari præsepio iubebar*] Bert. & Palat. *a. me p. iubebat.* Benè.

v. 40. *Meis alioquin*] Rom. *m. aliquando.*

pag.

pag.224.v.3.*Velitata scenas*]Sic ex Msstis hic locus interpungendus, vulgò, *velitatas cœnas.*

v.10.*Timida anicula*] Wow.*temulenta a.*Scoppius, *uvida a.*

v.15.*Philesietarus*] Flor.*Philesitharus.*

v.18.*Hercules solus*] τὸ *solus* delet Bertinus.

v.21.*Diuersum ingenium*]Bert.*diuersorum i.*

v.23.*Præmorum acritudine vulgus*]Bert.*primorũ rude u.*malè.

v.26.*Adhac ultima pistoris*] τὸ *ultima* delet Bert. haud benè.

v.30.*Ordine mihi singula retexe*] τὸ *ordine* non cõparet in Bert.

v.33.*Caræ coniugis*] vulgò, *caro coniugio.*

v.34.*Myrmecem*] Flor.*Myrmicem.*

v.35. *Secreto commonet suaq; dominæ custodelam*] vulgò, *secretum c.s.d.custodiam.*

Mortem violentam & defamem comminatus] Sic Flor.vulgati, *v.& famem c.*malè. Loquitur enim de supplicio crucis. Colvius hunc locum non intellexit.

v.37.*Quisquam hominum*] Scoppius, *q. omnium.*

v.39. *Diuina numina*] τὸ *diuina* rectè Aldus induxit.

pag.225.v.5.*Prahendens*]Flor.*prendens.*

v.6.*Sed ardentem Philesitari*]Bert.*sed ardentis Philesitari.*

v.9.*Instinctus*]alii, *instrictus.*

Quidvis facere, quidvis pati] Horat.
Paupertas quiduis & facere & pati cogit.

v.12.*Quod pecuniæ cunctæ difficultates sunt peruiæ*] Nihil tam munitum, nihil tam firmũ, inquit princeps orator, quod pecunia expugnari non possit. in

Verrem Orat.2.fol.40. Vnde & famigerabilis ille urbium prædo Philippus gloriari solitus, nullam arcem inexpugnabilem, etiamsi portæ eius ferratæ & muri adamantina firmitate muniti, in quam modo asellus auro onustus quiret ascẽdere. Cicero lib. 1.ad Atticum epist. XVI. Paulus Silentiar. Anthol. lib.7.cap.29.

χρύσεος ἀψαύστοιο διέτμαγεν ἅμμα κορείας
Ζεὺς διαδὺς Δανάας χαλκελάτυς θαλάμυς.
φαμὶ λέγειν τὸν μῦθον ἐμοὶ τάδε· χάλκεα νικᾷ
δάπεδα καὶ δεσμὺς χρυσὸς ὁ πανδαμάτωρ·
χρυσὸς ὅλυς ῥυτῆρας, ὅλας κληῖδας ἐλέγχει,
χρυσὸς ἐπιγνάμπτει τὰς σοβαροβλεφάρυς.
καὶ Δανάας ἐλύγωσεν ὅδε φρένα· μή τις ἐραστὰς
λισσέσθω παφίαν, ἀργύρεον παρέχων.

v.14. *Solitatem*] Bert. *solitudinem*. malè. Vide Indicem.

v.15. *Supplex eum*] Flor. *s. ei.*

v.20. *Suadelis*] Bert. *aculeis.*

v 21. *Cuneum*] Rom. & Ald. *aculeum.*

v.22. *Diffinderet*] Pal. & Flor. *diffunderet.*

v.23. *Demonstrat et*] *Et* non est in Bertino.

v.38. *Mandatum perfert*] Rom. *in auditum p.* Bertin. *m. præfert*. malè. Vide Indicem.

pag.226.v.4. *Pretium reposcit*] Bert. *præmium deposcit.*

v.6. *Capite contecto*] Adulteri ad amicas capite obuelato itabant. Charite lib. præcedenti ad Thrasyllum mœchum truculentum: *Sed heus tu, inquit, quam probè veste contectus, omniq́ comite viduatus prima vigilia fores meas tacitus accedas.* Fortunat. de rhetorica: *Inuenit filius adulterum obtecto capite.* Calpurnius declamat.47. *Inuenit adolescens ince[illegible]*

q[illegible]

quem adulterum capite velato. Iuuenal.Sat.6.v.121. *Intrauit calidum veteri centone lupanar.*

Noui &]Flor.hæc delet.

v.12.*Clamat*]Bert.*clamitat.*

v.13.*Comminatur*]alii,*minatur.*

v.14. *Repentino malo perturbatus, & ad inopiam consilii redactus*] Pauor ſapientiam homini ex animo expectorat. Achilles Tatius de Clitiph. & Leucip. amorib. lib.7.p.177. ἀληθὴς δὲ ἐστιν, ὡς ἔοικεν, ὁ λόγος, ὅτι μνήμην ἐμπλήσσειν πέφυκε φόβος· ὁ δ᾽ οὖν Σωσθένης περὶ ἑαυτοῦ φοβηθεὶς ἅπαξ ἁπάντων ἐπελάθετο τῶν ἐν ποσὶν ὑπ᾽ ἐκπλήξεως ὡς μηδὲ τοῦ τῆς Λευκίππης δωματίου κλεῖσαι τὰς θύρας.

v.18.*Tunicam iniectus*]Flor.*tunicas iniectas.*

v.19.*Præturbatione*]Bert.& Aldus, *perturbatione*,malè.

v.26. *Suſpectusq;*] Rom.Flor.Pal.& Bert.*ſuſpectisq;.*

v.28.*Fartim*]Flor.*furtim.*

v.29.*Iuſſo tantum detrahi*]Bert.*i. tamen attrahi.*

v.33.*Vultu turgidus*] Bert.*u. turbido.*

Mihi furatus] τὸ *mihi* non eſt in Bertino.

pag.227.v.4. *Deuotaſti*]Flor.*deuoraſti*,malè.

v.8.*Imo ſublatus*] Stewech.*i.os ſublitus.*benè.

v.10.*Ignouit ex animo*]Modius,*i.exanimo.* malè.

v.13. *Libertatem fruitur*] Ita Aldus, alii, *libertate f.*

v.14.*Et cacam illius*] Bert.& Flor.*e.ecce i.*

Timentem]alii,*tumentem.*

v.22.*Naccam proximam*] Bert. Venet. & Rom. *nactam p.* Aldus,*nacam p.*ſed nihil mutandum. Vide Indicem.

v.25.*Liber etiam cunctas*] Fuluius,*liberè iam c.*

v.32.*Sed vt primum occurſoriam potionē*]Sic Flor.

& Palat.Rom.& Venet.*ſ.u.p.accurſoriam p.* Aldus, *ſ.v.p.antecurſoriam p.*malè.Occurſoriam potionem dicit potionem primam. Nam ante omnem cibum circumferebatur phiala,ex qua omnes hauriebant. Petronius *guſtationem* & *promulſidem* vocat. Athenæus *πρόπομα*.Laertius Menedemo pag.102.*τὸ περιαγόμενον ποτήριον οὐ μεῖζον ἦν κοτυλιαίου* Vide Caſauboni animaduerſ.lib.2.c.17.fol.73.

v.35. *Crurum ei fragium*] Rom.& Ald,*c.eius f.* Coluius,*crurifragium.*

v.37.*Quo frumenta confuſa purgari*]Bert.*q.f.confrixè p.*A vulgatis *τὸ confuſa* abeſt.

v.40.*Deſerta canula*]vulgò,*relicta c.*

pag.228.v.2.*Quæ ſemper ſecundo*]*τὸ ſemper* non eſt in Palat.

v.15.*Lauti*] vulgò,*lauati.*

v.18.*In rectum*]Bert.*intectum.*Flor.*intexetum.*

v.19.*Suffuſa*]alii,*ſuffuſas.* Wower.& Coluius, *ſuffita*,non malè.

v.21.*Participat*]alii,*participabat.*

v.23.*Vt eſt ingenium vinacis metalli,crebras ei ſternutationes*]ſternutamentum enim ex calore oritur, qui ocyus ſpiritum elicit, cuius excurſio ſpiritus, *ſternutatio eſt*,ut dicit Ariſtoteles Problemat. ſect. 34.fol.478.

v.25. *Pone tergum eius maritus acceperat ſonum ſternutationis,quod enim putaret ab ea*] Hæc inducit Bertinus.

v.26. *Solito ſermone ſalutem ei fuerat imprecatus*] Tenuit,& etiam nunc tenet conſuetudo, ſternutãtibus ſalutem imprecari.Petronius:*Gyton collectione Spiritus plenus,continuo ita ſternutauit, vt grabatum concuteret, ad quem motum Eumolpus conuerſus, ſaluere*

nere Gytona iubet. Ammianus lepide in benè naſutũ Anthol.lib.2.c.13.

οὐ δύναται τῇ χειρὶ Πρόκλος τὴν ῥῖν' ἀπομύσσειν,
τῆς ῥινὸς γὰρ ἔχει τὴν χέρα μικροτέρην.
οὐδὲ λέγει ζεῦ σῶσον ἐὰν πταρῇ· οὐ γὰρ ἀκούει
τῆς ῥινός· πολὺ γὰρ τῆς ἀκοῆς ἀπέχει.

Non ſolum autem ominoſum, ſed numinis ad inſtar à paganis cultum ſternutamentum, Ariſt. problemat.ſect.34.fol.478.de hiſtoria animal. lib. 1. c. 11. Plutarchus de Homero fol.315. Philemon apud Theodoretum contra Græcos fol.87. Orat. *de Prouident*.10.

v.28. *Quod res erat*] vulgò *quæ res erat*.

v.30. *Reflantem*] vulgò *efflantem*.

v.32. *Reſpecto*] Bert. *reſpectato*.

v.34. *Noxa noſtri*] Bert. *n. noſtra*.

v.37. *Tunc uxorem*] Bert. *tamen v*.

v.40. *Tanto calore perculſus*] alij, *t.c. percuſſus*. Ira enim feruor ſanguinis eſt, vt ait Philoſophus lib. 1. de anima cap. 1.

v.41. *Eram dubius*] Flor. & Berti. *erat dubius*.

pag 229. v.8. *Notam aſciuerit*] Bert. & Flor. *nomẽ a*. quod probo.

v.12. *Temporius quieti decedere*] Bert. *tempori q. d.* Aldus, *t. q. recedere*.

v.13. *Menſam poni comiter*] Pal. Berti. Rom. & Flor. *m. potius comiter*.

v.19. *Præbere domino*[Mſſ. omnes, *perhibere D*.

v.23. *Vniuerſa nos iumenta*] Pal. *uniuerſarios &* *hora*.

Ad lacum] vulgo, *a. locum*.

verſ.25. *Oportuniſſimam*] Rom. & Bert. *optatiſſimam*.

v.28. *Ad summam minutiem*] τὸ *summam* delet Bert.

v.33. *Ex sangui pallore trepidantem adulterum*] Infra: *Exsangui formidine trepidantem adulterum*. Lactantius ad 6. Thebaid. Statii pag. 107. *Sanguis proprie videtur animæ esse possessio, vnde exsangues mortuos dicimus.*

Serena fronte] lib. 3. *frontem tuam serena venustate lætabit assiduè.*

v.36. *Naccina truculentia*] Ita Flor. membranæ. Aldus & Palat. *machina t*. Bert. *vatiuo truculente*. Rom. *machiæt*. Scaliger, & Coluius, *mœchæt*.

v.38. *Ad discrimen capitis vocabo*] Vide Notas nostras, ad Arnobii lib. 4. fol 87.

v.39. *Pulcellum puellum*] τὸ *puellum* non est in Bertino.

pag. 230. v. 4. *Habere plus authoritatis vxorem*] August. Quæst. in Genesin, quæst. 53. apud Gratianum Decret. part. 2. causs. 33. q. 5. *Est ordo naturalis in hominibus, vt seruiant fœminæ viris, filii parentibus, quia nulla iustitia est, ut maior seruiat minori.* Vide Aristot. probl. sect. 29. fol. 468. Chalcidium in Platonis Timæum fol. 281.

v.7. *Cum puero cubitans*] παιδεραστία est, ubi Venus mutatur in alteram formam, & masculi ἄῤῥενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργάζονται, vt ait Basilius Magnus homil. *quod Deus non sit author malorum* p. 161. Hos gentium Apostolus 1. Cor. 6. v. 9. & 1 Timoth. 1. v. 10 ἀρσενοκοίτας vocat. Equidē enorme & abominandum hoc vitium in omni mundo latè vagatū, vbiq; ferè reperit suos amatores, & velut pestilenti sidere Romanorum, Græcorum. Persarum, Æthiopum & Turcarum mentes afflauit, sicuti docui ad Arnob.

Arnob. lib. 1. contra gentes fol. 36. Soli Germani nihil tale nouere, nec vrtica illa vnquam tetigit fortissimos heroes nostros, vt eruditè ex Quintiliano obseruat vir eximius I. Lipsius in Notis ad Taciti Germaniam p. 53.

v. 10. *Ferula nates eius obuerberans*] Adulterum prætextatum more pædagogi ferulis excipit. Fulgent. Mythol. lib. 1. *Tumidas ferulis gestaueram palmas.* Prudentius præfat καθημερινῶν:

Ætas prima crepantibus
Fleuit sub ferulis.

Iuuenal. Sat. 1. Augustinus de Ciuit. Dei lib. 22. c. 22. Confess. lib. 1. c. 14. Sidonius Apollin. lib. 2. Ep. 10. Columella lib. 10. de cultu hortorum. Non solum a. manus (de quo video dubitare virum doctũ) sed & nates puerorũ Ludimagistri cedebant. Disco hoc ex Plauto, Bacchid. scena, *Nunc experiar*, &c.

Inde de hippodromo & palæstra ubi reuenisses domũ
Cincticulo præcinct' in sella apud magistrũ assideres:
Tum librum legeres: si vnam peccauisses syllabam,
Fieret corium tam maculosum, quam est nutricis pallium.

Et Tzetze Chiliad. hist. 9. histor. 258.

σκῦτος, τὸ παῖον τὰς πυγὰς παίδων τῶν μανθανόντων.

Cædi autem pueros parte hac ideo receptum, quod sint nates sensus obtusi ob cutis crassitudinem, cui insit callosum quiddam, & solidius duriusq́;, quam reliquo corpore præsertim superno. Cœlius Rhodig. antiq. lect. lib. 4 c. 8.

v. 17. *Fortissimus*] Alii, *formosissimus.*

v. 22. *Ad armillum reuertit*] Pal. & Flor. *a. a. reuertitur.*

v. 23. *Veteratricem*] Ald. & Scalig. *veratricem.*

v.25.*Credebatur*] Pal& Bert.*videbatur.*
v.32.*Sequius*]vulgo,*secius.*
v.38.*Astutule asine*]vulgo,*stultule a.*
v.39.*Contentus*]Bert.*contectus.*
Gesserint]alii,*egerint.*
pag.231.v.8.*Seducit*]alii,*deducit.*
v.10.*Opifices*]Flor.*opificis.*
v.13.*Clamantibus*]Bert.*postulantibus.*
v.15.*Maius peiusq;*]Bert.& Rom.*malum p.*
v.16.*Redacto*] Bert.*distracto.*
v.21.*Frequentiq;*] Flor.*frequenti.*
v.23.*Accurrit*]alii,*occurrit.*
In quo pridem denupserat]Flor.*i.quod p.d.*Bert, & Rom.*i.q.pridie d.*
v.29.*Et cum se*]Bert.*ea cum se.*
v.30.*Concursu*] Bert.*occursu.*
v.36.*Quinquaginta nummis sed magno*] Fuluius, *q.n.scilicet m.*Florent.rectè τὸ *sed* delet.
v.41.*Tradita mercede*]Stewech.*t.merce.*Benè.
pag.232.v.2.*Placita quiete*]alii,*tacita q.*
v.5.*Hybernas Capricorni pruinas*] Cicero de Natura Deorum:

Tum gelidum valido de pectore frigus anhelans
Corpore semifero magno Capricornus in orbe.

v.10.*Contentus*] Flor.*Contectus.*
v.11.*Lutum*] Pal.*luto.*
Geliq;] Pal.*Geluq;.*
v.17 *Cariem*]Pal.*scariem.*
De pago proximo]Flor.*Qui me p.p.*
v.19.*Madescens*]Flor.& Bert.*madefactus.*
Ab itinere]Flor.*abstinere*,malè.
v.20.*Hortum*]Flor.*hortulum.*
Diuerterat]vulgo,*diuertit.*

v.23. *Depradis suis*] Flor. & Rom. *d præsidijs s.*

v.26 *Sexagesimum gradum*] Ita Scalig. ut Græci βῆμα. Flor. *s. stadium* legit.

v.31. *Clangore genuino*] Vulgò, *clamore g.*

v.33. *Ancella*] Ita Flor. alii, *ancilla*. malè. Vide Indicem.

v.36. *Calathum*] Flor. *Galathum* malè.

v.38. *Consueta lecticula*] Bert. *assueta l.*

Spreto cubili] Palat. *sumpto c.*

v.40. *Quod scimus illud*] Hæc verba non agnoscit Palat.

Pag. 233. v.1. *Comitari*] Bert. *Comitare.*

v 2. *Quod meritò omnes*] τὸ *omnes* additum ex Florent.

v.3. *Terra dehiscente*] Bertin. *t. dehiscens i. lemicuit. sangui factus.*

v.9. *Visa etiam interea mustelæ*] τὸ *visæ etiam* delent Pal. & Flor. in Bertino est, *visa etiam i. mustela attrahens.*

v.17. *Procuraretur*] Bert. *procurentur.*

v.27. *Pecua trucidando*] τὸ *pecua* nō est in Bertino.

v.29. *Totum frugalitate*] Bert. *tota f.* Vide Quint.

v.30. *Finiumque inani*] alii, *fi. & viarum*, quod non displicet.

v.36. *Quantulum ferentes*] Flor. *quantulum quantulum f.*

Pag. 234. v.1. *Tot mediatorum*] Flor. *t. emiditorum.* Rom. & Ald. *totum m.* alii, *t. metatorum.* Vide Indicem.

v.2. *Auriculis*] alii, *anniculis.* Wower. *amiculis.*

v.6. *Suis opibus confisum*] Opes faciunt animum. Ter. Hecyra act. 3. sce. 5. *Quia paululum pecuniæ accessit, sublati est animi.*

v.7. *Cum pauperes etiam liberali legum præsidio*] Vide Tacitum lib.3. Annal. cap.26. & Vlpianum leg.9. Digest. de Offic. procoss.

v.13. *Esitare*] Ita ex Fuluii libro hunc locum lego Flor *exsiccare*. Pal. *efficare*.

v.14. *Passiuis morsibus annulatos*] Mss. *passibus m. alumnatos*.

v.22. *Obtunsis digitis*] lib. 2. *digitis pedum detunsis ob lapides*.

v.25. *Sic frustratim*] Dele *&* *sic* ex Flor.

v 29. *Conterrere*] Flor *conterere*.

v.32. *Interyt*] MSS. *interisset*.

v.35. *Velitantur*] Bert. *vindicant*.

v. 40. *Suspenderat corpus*] τὸ *corpus* ignorat Bertin.

v.38. *Terra concidit*] Bert *t. cecidit*.

v.39. *Transiectum*] Florent. Pal. & Rom. *transuectum*.

P.235. v.8. *Insatiabilem tuam crudelitatem*] vulgo, *insatiabilis t.c.*

v.9. *Triumphandum scias*] Bert. & Rom. *triumphatum s.* Puteanus Cont. 1. Epist. 97. & Scoppius: *triumpha, dum s.*

vers. 11. *Habiturum te tamen vicinum*] Saluianus de gubernat. Dei libr. 5. *Quamlibet cuncta occupes, quamlibet cuncta peruadas, vicinum semper inuenies.*

v.17. *Complexu*] Rom. *amplexu*.

v.18. *Ferro librato*] Bert. *f. librante*.

v.23. *Nec vllum verbum, ac ne tacitum quidem fletum*] Ouidius:

Nec me flere diu, nec potuisse loqui:
Et lachrymæ deerant oculis, & verba palato.

Achilles Tatius de Clit. & Leucip. amoribus p. 71: ταῦτα μὲν ἐθρήνουν ἡσυχῶς, κλαίειν δὲ οὐκ ἠδυνάμην. τοῦτο γὰρ ἴδιον τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τοῖς μεγάλοις κακοῖς. ἐν μὲν γὰρ ταῖς μετρίαις συμφοραῖς ἀφθόνως τὰ δάκρυα καταῤῥεῖ, καὶ ἔστι τοῖς πάσχουσιν εἰς τοὺς κολάζοντας ἱκετεία καὶ τοῦ ἀλγοῦντος ὥσπερ ἀπ' οἰδοῦντος τραύματος ἐξεκένωσε. ἐν δὲ τοῖς ὑπερβάλλουσι δεινοῖς φεύγει καὶ τὰ δάκρυα, καὶ προδίδωσι καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. ἐντυχοῦσα γὰρ αὐτοῖς ἀναβαίνουσιν ἡ λύπη ἵστησί τε τὴν ἀκμὴν, καὶ μετοχετεύει καταφέρουσα σὺν αὐτῇ κάτω. τὰ δὲ ἐκτρεπόμενα τῆς ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁδοῦ εἰς τὴν ψυχὴν καταῤῥεῖ, καὶ χαλεπώτερον αὐτῆς ποιεῖ τὸ τραῦμα.

Et libr. 8. pagin. 171. οὕτω καὶ ψυχὴ παραχθεῖσα τῆς λύπης βέλει τέτρωται μὲν ἤδη καὶ ἔχει τὴν πληγὴν τοῦ λόγου τοξεύσαντος. ἀλλὰ τὸ τάχος τοῦ βλήματος οὐκ ἀνέῳξεν οὔπω τὸ τραῦμα, τὰ δὲ δάκρυα ἐδίωξε τῶν ὀφθαλμῶν μακράν. δάκρυον γὰρ καὶ αἷμα τραυμάτων ψυχῆς, ὅταν ὁ τῆς ψυχῆς ὀδοὺς κατὰ μικρὸν τὴν καρδίαν ἐκφεύγῃ, κατέῤῥηκται μὲν τῆς ψυχῆς τὸ τραῦμα, ἀνέῳκται δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡ τῶν δακρύων θύρα· τὰ δὲ μετὰ μικρὸν ἐξ ἀνοίξεως ἐξεπήδησεν· οὕτω κἀμοὶ, τὰ μὲν πρῶτα τῆς ἀκροάσεως τῇ ψυχῇ προσπεσόντα καθάπερ τὰ τοξεύματα κατεσίγησε, καὶ τὴν δακρύων ἀπέφραξε τὴν πηγήν· μετὰ δὲ ταῦτα δὲ ἔῤῥει σχολασάσης τῆς ψυχῆς τῶν κακῶν.

v.28. *Cernuus corruens*] Ita Scaliger. Flor. *cernulus* c. vulgati, *tremulus*. Lipsii codex, *caruleus* c. malè. Vide Indicem.

v.29. *Portentuosi*] alii, *portentosi*.

v.32. *Depransis*] vulgò, *depensis*.

v.33. *Inscenso me*] Pal. & Rom. *insesso m.* Sed nihil mutandum. Sequenti pagina: *hortulanus inscenso me recta festinat ad ciuitatem.*

v.40. *Familiarem insolentiam*] Ob quam Pyrgopolinices apud Plautum, & Thraso apud Terentium eximiè vapulant.

P.236.v.1.*Proturbat* Bert.*perturbat*.Quod Scoppius defendit.

v.8.*Quo ducebat*] Bert.*q.dicebat*.male.

v.19.*Prolapsum* Pal.*prolatam*,Rectè.

v.13.*Manipulos*] Flor. *maniculos*,malè.

De proximo hortulo] τὸ *de* non est in Bertino.

Proximo hortulo] τὸ *hortulo* delet Palat.

v.19. *Simulansq; ad commouendam miserationem*] Bertin.*simulac quarere a.c.m.* Florent.*simulans quarere*.

Genua eius velle contingere] Supplices genua contingebant.Apuleius lib.2. Metam.& lib.8.Dionysius Halicarnass.li.8.fol.111.514. Victor de persecut.Vandalorum libr.1.f.630.Seneca Thyest. act.3. Scen.2.Tacitus lib.6.Annal.Posidonius de vita Augustini c.15.Eunapius Ædesio p.340. Notata ad Arnobium f.114.lib.6.

v.22.*Etiam de via*] Flor.*e.d.vico*.

v.26.*Si resurrexisset*] vulgò,*s.surrexisset*.

Machæra sua] Bert.& Rom. τὸ *sua* non habent.

v.30.*Preuentus vulneribus*] Bert.*præmonens v.*unde alii,*ac penè moriens v.* haud malè.

Saluti subsidium] Flor.*salutis s.*

v.33.*Recta festinat*] vulgò,*rectè f.*

v.35.*Narratus*] Flor *enarratis*.Pal.*etiam n.*

v.40.*Tabernula*] Aldus,*tabernacula*,malè.

v.41.*Orificio*] Flor.*torificio* malè.

Pag.237.v.3.*In ciuitatem aduentat*] τὸ *in* non est in Flor.

v.6.*Istas tunc clades suas*] Rom.*istam tamen cladem suam*.

v.17.*Diuersorij*] Flor.*diuersoris*.

v.21.*Non vidisse*] Fl.*nec vidisse*. & deinde pro *militones*, commilitones.

v.23.*Vspiam*] Bert. *vsq; iam*.

v.25.*Immissis lictoribus*] In perquisitione furti veteres solebant etiam obsignata & minutissima quæque excutere. Petrus Pithæus aduersar. libr.2. c.19.

v.26.*Mihisteriis*] Bert.*ministris*.

v.29.*Violentior*] Ald. *violenter*.

Vtrinq; secus] Rom.*vtriusq; secus*.

v.31.*Negantis*] alii,*denegantis*.

v.36.*Collimatus oculis*] alii,*collineatis* o. rectè.

v.38. *Et emensis*] Bert. & *remensis* Rom. *e. emersis*, malè.

P.238.v.1.*Capite pensurum*] τὸ *capite* in nullo vulgatorum est.

v.2. *Summoq; risu meum prospectum cauillari*] Ita Lipsii Mstus, Flor. & Bert. vulgo, *f. r. de meo prospectu c.*

v.3.*De prospectu & vmbra asini*] De hoc prouerbio vide reuerendissimum & immortalitate dignissimum senem Andream Schottum. quem virum propter eximiam eruditionem, humanitatem singularem, & studium indefessum de patribus & politioris literaturæ scriptoribus benè merendi, eximiè amo.

EMENDATIONES AD LIBRVM X. METAMORPHOSEON.

v.14.*Diductum abducit*] Flor.*deductum a.*

v.10.*Hortulanus*] Hanc vocem alii delent.

v.18.*Cætera his longius*] Fl. 2. & Lipsii liber *cætera*

longiorem. Wower. *cæteris bis l. relucens.* Scoppius, *cæteris longe prælucens.*

Sic etiam lanceam] Bert. *sed & l.*

v.17. *Galeam nitore præmicantem*] Fulgorem in armis requirunt Impp. ad incutiendum terrorem. Plaut. Milite, Act. 1. Sce. 1.

Curate ut splendor meo sit clypeo clarior
Quam solis radii esse olim, cum sudum'st, solent,
Vt, ubi usus veniat contra conserta manu
Oculorum præstringat aciem in acie hostibus.

v.26. *Post dies pluscul os*] Videtur hic aliquid deesse.

v.29. *Probe literatum, atque ob id consequenter pietate modestiaq.*] Doctrina politiora & meliora fiunt ingenia. Vnde Ouidius apte:

Adde quod ingenuas didicisse fideliter artes,
Emollit mores, nec sinit esse feros.

v.33. *Adæque duodecimum*] τὸ *adæque* abest à Bertino.

v.34. *Supergresserat*] Pal. Bert. Rom. & Flor. *supergesserat*, Doufa, *Supercesserat*, male. vide Coluium.

v.39. *Primis elimentis cupido*] Coluius, *p. alimentis.* bene.

Pag. 239. v.5. *Pallor deformis*] Lipsii liber & Bert. *pallore d.* alii *p. deforis.* Scholiastes Vetus Horatii ad Epod. 11. *Ex amoris impatientia nascitur tristitia, ex qua languor, ex languore pallor, silentium & suspiria: ex quibus ut adjunctis signis certo cognoscitur amor.* Ouid. lib. 4 Metamorph. fab. 4.

—palles, facit hunc amor ipse colorem.

Propertius:

Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni.

Plautus Persa, Scena, Qui amans egens ingressus S A. *satin usque valuisti?* T O. *haud probe.* S A. *Ergo*

edepol

Aedepol palles. TO. *Saucius factus sum in veneris praelio: Sagitta Cupido cor meum transfixit.* SA. *Iam serui hic amant.* Lucianus de Syria Dea p. 414. ἔρωτος δὲ ἀφανέος πολλὰ σημεῖα ὀφθαλμοί τε ἀσθενέες καὶ φωνὴ καὶ χροιὴ καὶ δάκρυα. Docte Aristænetus Ep.13 libr.1. p. 53. & seq. Et Auicenna lib.3. Tract.4 fol.206.

v.8. *Vapore*] Flor. *vaporibus*.

v.11. *Crebriter*] Flor. *Crebiter*.

v.12. *Cuiuis tamen docto*] τὸ *tamen* non est in Florent.

v.13. *Aliquam*] Flor. *aliquem*.

v.15. *Furoris altius*]Rom. *f. alterius*. rectè.

Adse vocari praecipit filium] Confer Senecam Hippolyto. Val Maximum libr. 5. cap.7. & Plutarchum in *Demetrio*.

v.16. *Et ipso*] Flor. *eos ipsos*, male.

v.17. *Eraderet*] Bert. *euaderet*, male.

v. 18. *Senili tristitie*] Flor. *senilis tristitia*.

Strictam frontem] Alii, *strictam f.* male. Vide Indicem.

v 30 *Mihi vitae*] τὸ *vitae* recte delet Flor & Bert. repetitum enim est ex τὸ *tute*.

vers. 31. *Isti tui oculi per meos oculos*] Quintilianus Declamat. secunda. *Oculi tota nostra luxuria. Hi nos in omnia vitia cotidie praecipitant, mirantur, adamant, concupiscunt.* Firmicus Astronomicōn libro quinto cap.1. *Amorum illecebris oculorum passiuis cupiditatibus incurrent.* Et, *eum ad Venereos coitus collecta per oculos desideria semper compellent.* Achil. Tatius libro 1. pagin. 7. κάλλος γὰρ ὀξύτερον τιτρώσκει βέλους, καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὴν ψυχὴν καταρρεῖ. ὀφθαλμὸς γὰρ ὁδὸς ἐρωτικῷ τραύματι. πάντα δέ με εἶχεν ὁμοῦ, ἔπαινος, ἔκπληξις, τρόμος, αἰδώς, ἀναίδεια. ἐπῄνουν τὸ

μέγεθος ἐκπεπλήγμην τὸ κάλλος, ἔτρεμον τὴν καρδίαν, ἔβλεπον ἀναιδῶς, ᾐδούμην ἁλῶναι. Alia vide apud And. Schottum in Prouerbiis p.276. & Bernardum Martinum Variar. lect. 3. c. 24.

v.33. *Tua cara parentis*] Flor. Pal. & Rom. *t. causa pereuntis*, rectè.

v.35. *Illius enim recognosciens imaginem in tua facie*] Arnoldus Abbas de Operib. sex dierum p.39. *Sicut exterior facies paternæ generositatis prætendit indicium, & ibi vel pulchritudo vel deformitas genitoris traiecta est, vt & ex vultu intelligas, vtrum naturalis, an adulterinus sit filius.*

v.36. *Habes solitudinis*] Bert. *heres s.* malè.

vers. 37. *Namque quod nemo nouit, pæne non fit*] Palat. *namque infit, q.n.n.p.n.f.* O stulta! licet homines non nouere facta tua mala, nouit tamen ea ille qui supra nos negotium curat, Deus, quem nemo fallit iudicem. Vnde & non profanè homo profanus Offic. lib. 3. dicit: *Si omnes Deos hominesq; celare possimus, nihil tamen auare, nihil iniuste, nihil libidinose, nihil incontinenter esse faciendum.* Notata ad Minutium fol.61. & Eusebius de præparat. Euang. lib. 13. c. 11.

v.40. *Exasperandum*] alii, *exasperandam.*

v.41. *Leniendum*] Bert. *leniendam.*

Ergo prolixè pollicetur vt bonum] Fl. *e. p. prolixè p. &* b.

P.240. v.3. *Ratus indigere consilio magno & altiore*] Sic Bert. Rom. *r. i. c. magno & ampliore.* Flor. *r. i. c. pleniore.*

Et magnam] Flor. *etiam m.*

v.11. *Modo illud*] Bert. *m. aliud.*

v.12. *Conspectum*] vulgò, *aspectum.*

v.13.

v.13. *Nunciorum varietate*] Lipsius, *mendaciorum v.*

v.14. *Perspiciens*] Bert. *prospiciens*. male.

v.15. *Transtulit*] alii, *transtulisset.*

v.20. *Insontis priuigni*] Quint. Declam. 1. & 2. Li. antholog. 1. c. 50.

v.25. *Latitabat*] Flor. & Bert. *latebat.*

v.26. *Haustus qui*] Rom & Bert. *haustum atque.*

v.34. *Clade familiæ*] Palat. *Cladem f.*

v.35. *Missoque protinus cursore*] vulgo, *misitque p. cursorem.* Adi Beroaldum.

v.38. *Et hic quidem*] Flor. *e. hoc q.*

Pag. 241. v. 1. *Tam immanibus*] Flor. *tamen i.*

v.7. *Adhuc vxoris*] Flor. *adhoc v.* recte.

Iuniorem] Bert. *minorem*,

v.8. *Impellebatur*] Flor. *implebatur*. minus recte.

v.9. *Et sepultura filij fuerat explicata*] vulgo, *sepulturæ filij fuerant explicatæ.*

v.16. *Nece sicarium*] Bert. & Rom. *cædes.*

v.25. *Populariter compescere*] Pal. Flor. & Bert. *populares c.*

v.28. *Damnaretur aliquis inauditus*] Neque enim inaudita causa quenquam damnari æquitatis ratio patitur, vt ait Martianus I. C. L. 1. Digest. *de Pœnis*, vbi vide, quæ docte notat Dionys. Gothofredus I.C. præstantissimus.

v.34. *Intendit*] Manuscripti omnes, *incedit*, quod non reiiciendum.

Inducitur] alii, *introducitur.*

v.35. *Exemplo legis Atticæ*] Vide Meursium Atticat. lection. lib. 5. c. 4. Carolum Sigonium de repub. Atheniensium lib. 2. cap. 5.

v.36. *Neq. principia dicere*] ἄνευ προοιμίων καὶ παθῶν.

v.39. *Accusator egerit*]Flor. *a. reum urserit*. Pal. *a. reum vexauerit*. Rom. *a. r. vexerit*. Aldus *a. r. inuexerit*. Bert. *a. vexerat.*

Pag. 242. v. 1. *Comperi*] vulgo, *concepi.*

v. 3. *Suspicionibus*] alii, *Suspicationibus*. Modius, *suspectionibus.*

v. 4. *Potissimum*]alii, *promptissimum*. male.

v. 7. *Conspectu*] Bert. *aspectu curiæ, vel certe noxialis.*

v. 9. *Adseuerare*]Bert. *adseueratione.*

v. 11. *Mandarit*] vulgo, *mandauerat.*

v. 14. *Probationem*] Aldus, *perturbationem.*

v. 16. *Simulata trepidatione*] Lege ex Flor *s. tum t.*

v. 21. *Urnam aream*] alii, *u. aneam*. Virg. 6. Æneid.

Quæsitor Minos vrnam mouet ——

v. 28. *Approbatus, me vixisse*]Flor. & Rom. *approbatum m. dixisse*. male. Vide Callistratum lege 3. Digest. *de testibus.*

v. 30. *Iurejurando astricti judicatis*] Signate. Iudices enim antequam iudicarent, in leges iurare consueuerunt, vnde Cicero *juratos homines* eos vocat, Orat. 2. in Verrem, vt notat Asconius Pedianus. Saluianus Epist. 4. *Latam sententiam iudices, qui nihil se nisi ex veritatis officio pronuntiaturos esse iurauerant, excludere tamen misericordiam nec post sacramenta potuerunt.*

v. 31. *Calcata numinum religione*]Sic in tribus postremis L. L. codd. *Calcata legum auth.* sępius legitur.

v. 35. *Mecum olim*]Flor. *me non o.* male.

v. 36. *Morbi inextricabilis implicitus*] Non enim est vita viuere, sed valere. Vnde & Æschylus, κρεῖσσον εἰσάπαξ θανεῖν, ἢ πάσας ἡμέρας κακῶς παθεῖν. Et Ambrosius de Officiis lib. 3. cap. 14. *Erant leprosi quatuor ad*

tuor adportam, quibus vita erat supplicium, & mori lucrum.

v.37. *Vitæ se cruciatu*] Bert. *interim s.c.*

v.38. *Perspiciens*] Bert. *prospiciens*, male.

v.40. *Potionem quidem*] Bert. *p. quandam.*

v.41. *Offerebatur*] Bert. *offerebat.*

Pag.243. v.10. *Corripit*] Aldus, *corripere.*

v.2. *Hoc ipso sacculo conditos annulo tuo prænota*] Solebant enim obsignatas pecunias numulariis probandas dare. Africanus leg.39. Digest. de Solut. *Si Soluturus pecuniam tibi iussu tuo signatam eam apud numularium quoad probaretur, deposuerim, tui periculi eam fore. Mela lib.*10. *scribit.* Hieron. in Epist. Pauli ad Ephes. lib.3. c 4 fol.184. *omni studio legendæ nobis scripturæ sunt, & in lege Domini meditandum die ac nocte, ut probati trapezitæ, sciamus quis nummus probus sit, quis adulter.*

v.14. *Assanias*] Flor. *assannas.* Ro. *asanias.* Ven. *essamias.*

v.17. *Qui præter judicij religionem*] Bert. *q. propter i r.* Phædrus: *Sed ne religio peccet imprudens mea.* Vide Rænardum Var. lib 5. cap. 8.

In suo culleo] Modestinus Leg.11. Digest. ad leg. Pompeiam de Parricidiis. *Pœna parricidii more majorum hæc instituta est, ut parricida virgis sanguineis verberatus deinde culleo insuatur cum cane, gallo gallinaceo & vipera & simia: deinde in mare profundum culleus jactetur, hoc ita, si mare proximum sit, alioquin bestiis obijciatur, secundum D. Hadriani constitutionem.* Theophilus de publicis iudiciis libro quarto Institut. tit. 18. ἔστι δὲ ὁ πομπήϊος νόμος τραχύτατον ἁμάρτημα καινοτέραις ὑποβάλλων τιμωρίαις. διηγόρευται δὲ τούτῳ ἵνα ἐάν τις ἀνέλῃ τινὰ τῶν ἀνιόντων, ἢ υἱὸν,

ἤγουν τινὰ τῶν καλούντων τῆς αὐτῆς διαθέσεως ἢ τῷ ὀνόματι τοῦ parricidii περιεχόμενον λάθρα, ἢ φανερῶς. κἀκεῖνος δὲ οὐ κατὰ δόλον τοῦτο γέγονεν, ἢ ὡς συνειδὼς τῷ γενομένῳ, εἰ καὶ ἐξωτικός ἐστιν, ὑποβάλληται τῇ τοιαύτῃ τιμωρίᾳ. οὐ ξίφος ἐπάγων ὁ νόμος οὐδὲ πυρὶ παραδιδούς, οὐδὲ ἄλλῃ τινὶ τῶν συνειθισμένων τιμωριῶν τοῦτον ὑποβάλλων, ἀλλ' ἐν ἀσκῷ βοείῳ, τοῦτον ἐμβάλλειν μετὰ κυνὸς καὶ ἀλεκτρυόνος καὶ ἐχίδνης καὶ πιθήκου, καὶ οὕτως αὐτὸν συρράπτειν τῷ ἀσκῷ, ὥστε μεταξὺ τῶν τοιούτων θηρίων ἐν στενῷ συνεχόμενον κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ κλίματος, ἐν ᾧ τιμωρεῖται, ἢ εἰς τὴν γειτνιάζουσαν θάλασσαν, ἤγουν εἰς ποταμὸν ἐμβάλλεσθαι· τῆς θαλάσσης ἀφεστώσης πολύ, ὥστε παντὸς στοιχείου στερεῖσθαι αὐτόν, καὶ ζῶντα καὶ τελευτῶντα. ζῶν μὲν γὰρ τῷ κεκαλύφθαι ὑπὸ τοῦ ἀσκοῦ, καὶ εἶναι ἐν τῷ ὕδατι, ἢ τοῦ ἀέρος, ἤδη τοῦ οὐρανοῦ στερεῖται χρήσεως. τελευτήσας δὲ τῆς γῆς οὐκ ἀξιοῦται, τοῦ ἀσκοῦ φερομένου κατὰ τῶν ὑδάτων. τὰ δὲ προειρημένα θηρία ἐμβάλλεται διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ὁμοιότροπα αὐτῷ ἐστί. τὰ μὲν γὰρ ἀναιρεῖ τοὺς γονεῖς, τὰ δὲ τῆς πρὸς αὐτοὺς οὐκ ἀπέχεται μάχης.

v.21. *Annulum ferreum*] Eo enim vtebantur serui, vt Lipsius ex Isidoro lib. 2. Elect. c. 8. docet. Muginatur iam diu doctissimus noster Kirchmannus integrum de annulis tractatum, quem breui rei literariæ bono (ita spero & opto) prouulgabit.

vers. 31. *Nec meæ sectæ crederem conuenire*] Hoc dicit ex decreto Hippocratis conditoris professionis medicæ, qui iuramento constrinxit suos discipulos, ne vnquam scilicet pretio vel precibus adducti, pharmacum calamitosum propinarent cuiquam. *Non enim nocendi; sed sanandi scientia est medicina*, vt scitè ait Celsus Epistol. ad Callistum fol. 86. Hippocratis verba sunt: διαιτήμασί τε χρήσομαι ἐπ' ὠφελείῃ καμνόντων κατὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμήν, ἐπὶ δηλήσει δὲ

σει δὲ καὶ ἀδικίῃ εἴρξειν. Οὐ δώσω δὲ οὐδὲ φάρμακον οὐδενὶ αἰτηθεὶς θανάσιμον, οὐδὲ ὑφηγήσομαι ξυμβουλίην τοιήνδε. Condigne igitur hic medicus recusauit tam diri reatus conscientia professionem suam maculare.

vers. 37. *Som*[n]*iferum mandragora*] Eustathius in Basilii M. Homiliam 5. Hexaemer. *Ex mandragora somnifera medicamina componuntur, grauissimis membrorum doloribus profutura.* Vide Athenæum p. 504. Pollucem lib. 5. c. 27.

v. 38. *Mandragora illud efficax*] Flor. *mandragoram illum efficacem.*

v. 37. *Grauedinis comperta*] Infra: *grauedine somnolenta tam demersus.*

Pag. 244. v. 4. *Si verè morte preuentus*] τὸ *verè* non est in Flor.

v. 8. *De curia*] Pal. *decurio.*

vers. 14. *Feralibus amiculis obstrictus*] Bert. *f. a. instrictus.* S. Iohannes in histor. Lazari resuscitati cap. 11. v. 44. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις. καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Arnobius libr. 1. aduersus gentes fol. 16. *Vnus fuit è nobis, qui redire iamdudum in corpore animas præcipiebat efflatas Prodire ab aggeribus conditos, & post diem funeris tertium pollinctorem voluminibus expediri.*

Portatur] Bert. *deportatur.*

v. 17. *Nuda veritas*] Martialis:

Nudis rustica veritas capillis.

v. 19. *Sinuntur aurei opportuni somni*] Pal. & Basil. *sumuntur a. o. somnij.*

v. 23. *Intrimentis*] alii, *nutrimentis.*

versu 34. *Complura*] Palat. & Florentinus *compluria.*

Præstinarant] Bertin. & Flor. *prædestinarant*. male.

Dominis regiones plusculas pererrantibus] Bert. & Flor. *d. r. p. pererrantis*.

v.37. *Beniuolam fortunam*] Alii, *benignam f.*

v.40. *Reportare*] Flor. *deportare*.

Pagin. 245. v.1. *Panis crustulæ*] Flor. *panis crustula*. non male.

Lucunculos] à Florentino est, ficut etiam olim coniecit doctiss. Turnebus aduersar. lib. 18. cap 20. Aldus & Rom. *iucunculos* legunt.

v.10. *Rancidiora seligens*] Rom. & Flor. *iucundiora eligens*.

v.18. *Fidem minuere*] Hæc recte inducit Florent. & Bert.

v.25. *Quod quotidie furatis*] Sic MSS.

v. 30. *Simultas Ætheocleas nobis contentiones pariat*] Flor. *simulatas Æ. n. contentionibus p.* male.

v.31. *Dejerant*] Flor. *dejerantur*.

v.35. *Partes electiles*] Flor. *pastus e.* Bertin. *pastus electiles*. alii, *partes electibiles*. infra vocat, *partes optimas*.

v.37. *Inualare muscas*] Bert. *i. mures. vel muscas*.

Harpyiæ, quæ diripiebant Phineias dapes] Vid. Cœlius Rhodig. antiquar. lect. libro vigesimooctauo capite 27.

Pag. 246. v.3. *Dirigunt animos*] Bert. *dirigunt omnes animos*.

v.10. *Liber cachinnus*] Flor. & Bert. *liberalis c.*

v.12. *Quid bonum*] Rom. *quod b.* lib. 4. *quod malum fleret*.

v.23. *Gratiosum*] Sic Bert. & Flor. Aldus, *gratum*. alii, *gratiorem*.

v. 29.

v.25.*Appetebam*] Pal.*petebam.*

v.26.*Asinus*]Flor.*asino.*

verſ.25. *Quidquid potiſſimum*] Bert. *quod potiſſimum.*

v. 26. *Ad explorandam manſuetudinem id afferunt*] Bert. & Flor.*ad explorandum manſuetudinem offerebant.*

v.31.*Iocatus*]vulgo,*locutus.*

v.33.*Et heus ait puer*] Rom. *& Hemus a.p.*

v.35.*Mulſo contempera & offer paraſito*] Sic hunc locum lego cum Pal.Bert.& Flor. Vulgati, *mulſo & multo c.& affer.*

v.38.*Extrema labia*] Flor.*poſtrema labia.*

v.39.*Uno hauſtu perhauſi*] Vide de la Cerdam ad Virgil.1.Æneid.

v.40.*Salute me proſequentium*]Hæc male abſunt à Palat. Nam in fine prandii vel cœnæ antiqui ſolebant dicere,*proſit*, vt obſeruat Fuluius Vrſinus in appendice de Triclinio p.187.

Pag.247.v.1. *Acceptiſſimo*] Bert.*aptiſſimo.*

v.6.*Menſam accumbere*] Flor.*menſa a.*

Adluctari & inſultare] Pal. & Florent. *adluctari etiam ſaltare.* Lucianus p. 253. ὦ πρῶτον μὲν κατακρίνεσθαί με ἐπὶ κλίνης ὥσπερ ἄνθρωπον ἐπ' ἀγκῶνος ἐποίησα.

v.7.*Quodque eſſet*]Flor.*quoque e.* male.

v.8.*Ut quod vellem relato, quod nollem deiecto*] Sic Flor.Bert. & Pal. vulgo, vt *q.nollem relato, quod vellem reiecto.*

v.13.*Hoc ederem*]Flor.delet τὸ *hoc.*

v.14. *Sanum preſagium portendere*] τὸ *portendere* non eſt in Bertino.

v.15. *Vulturibus*] Bert.*vulturiis.*

v.18. *Luctantem asinum*] Rescribe ex Manuscriptis, *Iocantem asinum* s.a.n.h.i. *asinum*, s.n.e. *asinum*.

v.22. *Thyasus*] Bert: *Frausus*, inepte.

v.27. *Triduani spectaculi*] vulgo, *triduanis Spectaculis*.

v.33. *Posthabitis*] Bert. *Praeterhabitis*.

Decoris rhedarum] Sic Modius legit, vulgo, *d. praedarum*.

v.35. *Equis Thessalicis*] Lactantius ad lib. 4. Statii pag. 120. *Optima natura equi Thessalici per orbem feruntur*. Oppianus Cyneget. lib. 1. v. 170. & seq.

Alius iumentis Gallicanis] Mirum Apuleium hic laudare iumenta *Gallicana*, quae alias vilis aestimii. Vnde & natum prouerbium, *vilior gallico cantherio*. Sed videtur etiam Ouidius probare *canes gallicos* lib. 1. Metamorph.

Pag. 247. v. 38. *Tintinnabulis perargutis*] Phaedrus lib. 2. fab. 38. *Clarumque collo iactans tintinnabulum*. Vide Lucianum p. 253.

v.37. *Purpureis tapetis*] Bert. *p. capitis*. vnde Modius, *p. capistris*. Scopp. *capitiis* legunt.

v. 38. *Franis argenteis & pictilibus baltheis* Lucianus Lucio: καὶ σκεύη μοι ἦν πολυτελῆ, καὶ στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβάλλομαι καὶ χαλινοὺς εἰσεδεχόμην ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένους, καὶ κώδωνες ἐξῆπτόν μου μέλος μουσικώτερον ἐκφωνοῦντες.

Pag. 248. v. 4. *Thyasi dantes honori*] Pal. *diuitis d. honorem*.

Conspectus Bert. *aspectus*.

v. 7. *Lusus*] Bert. *luxus*.

Et opulens] Haec Pal. recte delet.

v. 15. *Expetebat*] Flor. & Rom. *exspectabat*. Vide Scopp. Suspect. lect. lib. 1. cap. 21.

v.16.*Concubitum*] Bert.*cupitum*, malè.

v.21.*Quatuor Eunuchi*] Eunuchos in comitatu suo habebant matronæ delicatiores mollioresque, scilicet ad furtiuam securam & longam libidinem. Hieronymus in vita Hilarionis: *Procurator calamistratus & in longam & securam libidinem factus spado.* Martial.lib.6.Epigt.67.

Cur tantum Eunuchos habeat tua Gellia quaris,
Panice? vult futui Gellia, nec parere.

Iuuenal.Sat 6.v.364.

Sunt quas Eunuchi imbelles, ac mollia semper
Oscula delectent, & desperatio barba,
Et quod abortiuo non est opus.

verf.17. *At ille nequam*] Flor.*a. i.nequaquam.* malè.

v.18.*Tantum contentus*] Wowerus, *tandem c.*

v.13.*In admirabilem mei cupidinem incidit*] Similis historia accidit Parisiis Anno Christi cIↃ IↃ cI. mense Octobri. Inuenta enim mulier, quæ cum cane rem habuerat. Facinus abominandum! Ideoq; leges citauere, vt vindicarentur, exque communi sententia senatus mulier adultera canisque maritus viui comburio periere. Hæc me monuit amicissimus Frider. Lindenbrogius.

v.19.*Et dudum præstolantem*] alii, *e.iamdudum p.*

v.23.*Præsternunt*] Ita Bert.& Pal.vulgo, *præstruunt*,

v.25.*Nimis modicis*] Bert.*nimio m.*

v.27.*Superstruunt*] Bert.*supersternunt.*

v.31.*Tænia quoq;*] Bert.*coma q.* malè.

Deuinxerat] Rom.*depinxerat.*

v.32.*Stagneo vasculo*] Bert.*stanneo v.*

v.34.*Nates perfundat meas*] in Flor. Mstis 2. sequẽs

fragmentum inseritur: *Et Hercule Orcium pigam perteretem hyaci fragrantis & Chia rosacea lotionibus expurgauit*, (alter *expiauit*) *At* (al. *ac*) *dein digitis Ypate licanos mese permese* (al. *paramese*) *& nete hastam mei inguinis niuei spurcitei plusculè excorias emendauit. Et cum ad inguinis cephalum formosa mulier concitim* (al. *conatim*) *veniebat, ab orcibus ganniens, ego & dentes ad Iouem eleuans priapo frequenti frictura porrixabam, ipsoq; pando & repando ventrem sæpiusculè tractabam* (al. *tactabam*) *Ipsa quoq; respiciens quodgenius inter anth. teneras excreuerat, modicum illud* (al. *id*) *morula, qua lustrum sterni mandauerat, anni sibi reuolutionem autumabat*: quod purum putum Apuleianum esse dubium non est, eiectum autem ab illo, qui nefariam turpitudinem in his verborum inuolucris non tulit. Etiam nos pudor & pietas prohibet, tali luto manus inquinare, aut iis emaculandis operam pessimè abuti.

v. 36. *Aduentorum*] alii, *aduectorum*.

Negotinummia] Flor. *regatinummia*. malè.

v. 40. *Affectiones*] Flor. *adfectationes*.

Prehensum] Bert. & Rom. *deprehensum*.

pag. 249. vers. 8. *Duris ungulis*] Bert. *diuersis u.* malè.

v. 17. *Vanas fuisse*] Flor. *vacuas f.*

v. 18. *Complexa tunc me prorsus, sed totum recepit*] Bert. & Flor. *c. totum, sed prorsus totum r.* Legendum, *complexatum t. r.* vt alii monuerunt.

v. 33. *Anquiritur alia*] Sic lego cum Modio ex Flor. & Bert. in quibus est *acquiritur*.

vers. 40. *Natam puellam & puellam* rectè delent. Florent.

v. 36. *Matri*] Bert. *matris*. Terent. Heautont. Act. 5. Sce.

5.Sce.2. *Matres omnes filiis auxilio in paterna iniuria solent esse.*

pag.250.v.1. *Natam necatam nunciauit*] Ita MSS. vulgò, *n. necatamq́, p. nuntiabat.*

v.5. *Caloris iuuenalis impetu*] Sic rescribo ex Flor. In vulgatis est, *c. iuuenilis i.* vide Indicem.

v.6. *Pietatis spectata iuuenis*] Bert. *p. spectate prateritis i.* ineptè.

v.8. *Arcanis domus venerabilis custodiam*] Bert. *arcana d.u.sc.*

v.7. *Sororis officium*] in altero Flor. *sanguinis sui munus.*

v.25. *Veniendi contatio*] Bert. *u. occasio atq, c.*

v.28. *Hoc enim nomen*] Ita Bert. & Rom. vulgò, *hac sola.*

v.30. *Lapsa decipula*] Flor. *l. decipulo.* Pal. *lapsu decipulo.*

v.32. *Flagellis vltime verberat*] vulgò *flagris uberrimè v.*

v.40. *Et qua minimè vt par erat, illata est*] Ber. *& m.v.p.e. illatam.*

pag.251.v.10. *Quam sacram doctiores*] De Hyeris antidotis videndus Paulus Ægineta lib.7.c.8.

v.26. *Gustauit*] al. *gustat.*

v.33. *Probatus appareat*] Flor. *probentur.*

v.35. *Interea*] Flor. *interdum.*

pag.252.v.5. *Sua simulata fidei*] Flor. *s. similis f.* benè.

v.9. *Persecutionem*] Bert. *prosecutionem.*

Quod pluribus] Flor. *quid pluribus.*

v.10. *Inducta*] Bert. *viduata.*

v.14. *Filiam suam*] Delet τὸ *suam* Bert. & Flor.

v.20. *Etiam vxorem*] lege, *& vxorem.*

v.24. *Pestis detestabilis*, Flor. Rom. & Aldus, *tempestus d.*

v.34. *Multiforme*] Bert. *tam m.*

v.35 *Exsecratæ venefica*] Flor. 1. *excetera venenatæ*, altera, *exereta venenata.* Visa est via ad veritatem: *Excetræ venenatæ.* Conuitium in malas mulieres. *Excetra tu*, vt obseruat Lipsius antiquar. lect. lib. 2. cap. 11. Liuius lib. 39. c. 11. *Hispala concubitu eum carere decem noctes non potuisse, illius excetræ delinimentis & venenis imbutum, nec parentis, nec vitrici, nec deorum verecundiam habere.*

v.36. *Vt tormẽtorum veritatem eruit*] Vide Notas ad Minutium.

v.35. *Dilatione*] Bert. *dilatatione.*

v.40. *Confarreaturus*] Flor. & Bert. *confarraturus.* Nuptiæ fiebant, farre usu & coemptione, sicuti dixi ad Arnobium fol. 86.

pag. 253. v. 1. *Mortem mea volens manu consciscere*] Flor. & Bert. *mihi metu volens mortem c.*

v.7. *Depingere*] Peruigilium Veneris:

Ipsa gemmeis purpurantem pingit annum floribus.

Purpureo] Bert. *purpurato.*

v.5. *Plane tenui specula*] Fuluius, *p. ut potui t. s.*

v.8. *Dirupto spineo tegmine*] Achil. Tatius lib. 1. de amorib. Clitoph. & Leucip. ὅταν ἄρχηται τὸ ῥόδον ἀνοίγειν τῶν φύλλων τὰ χείλη.

v.9. *Quæ priorì me Lucio*] Flor. *q. me p. meo L.*

v.10. *Conseptum Caueæ*] Pal. *conspectum c.*

v.17. *Græcanicam saltantes pyrrhicham*] Flor. *Græcanica saltatura p.*

v.19. *Rotatim*] vulgò, *rotatum.*

v.22. *Multimodas ambages*] Aldus & Flor. *multinodes a.*

v.23. *Aulæo subducto*] Flor. 2. & Rom. *albeo s.* malè.

Paridis scena] τὸ *Paridis* non est in Flor.

v.32. *Ephebica Chlamyde*] alii, *ephebiac.* Martianus Capella, de Nuptiis Philog p. 5. *Ac iam pubescentes genæ seminudum eum incedere, chlamydeq; indutum parua, inuelatumq; cætera, humerorum cacumẽ obnubere sine magno risu Cypridis non sinebant.*

v.34. *Sociata*] Rom. *societate.* malè.

v.38. *Gradum scitule*] Aldus *gradus citule.*

v.35. *Caduceum & virgula Mercurium*] Vide obseruationes ad Arnob. lib. 6.

v.40. *Diadema candida*] Flor. *d. candidum.*

pag. 254. v.2. *Hastam quatiens*] vt inuentrix belli, Cic. lib. 3. de Natura deorũ. Seruius ad 1. Æneidos.

v.9. *Lassiniens*] Bert. *Lassiuia.*

Pateret] alii, *pareret.*

v.11. *Liciniaret*] Ita Flor. duo, vulgò, *laciniaret.* Vide Indicem.

v.12. *Cœlo demeat cærulum*] Flor. Bert. & Pal. *quod cœlum d. amictus caruleus, vel, cærulus.*

v.14. *Sui obibant*] Has voces non habent Pal. & Flor. 2.

v.15. *Quorum capite cassides obbatæ*] Sic Flor. 2. Bert. & Palat. Rom. *q. c. c. orbatæ*, vulgo, *aratæ.*

v.17. *Procedens*] Pal. *præ cæteris.*

v.19. *Addixisset*] Flor. *addidisset, & sese.*

v.21. *Comites armigeri terror & metus*] Val. Flac. lib. 3. Argon. v.98.

---- *Terrorq; Pauorq;*
Martis equi. ----

Cointus Smyrnæus lib. 8. Hesiodus Theogoniæ v. 931.

v.22. *Insultantes*] Bert *insaltantes.*

v.23. *Dorium canebat bellicosum*] Sic emendaui hunc locum ex Flor. & Pal. in quibus erat, *Orium c. b.* alii, *Orcium* & *Hormium* legunt in Floridis: *Ceu Phrygium religiosum, seu Dorium bellicosum.* Arnobius adverſ. gentes li.5. *Conclamant exterriti ad Dorium Phryges* Sic hunc locum ex Mſtis rectè constituunt viri eruditi.

v.24. *Tinnitus*] Flor.2.*innutus.* malè.

v.25. *Oculis in aspectum micacibus*] Sic Flor. Pal. & Bert. *o.i. aspectu*, vulgò, *o. inspectu minacib.* Rom. *o.i.a. micantibus.*

v.26. *Intorto crure*] Flor.*i genere.* Wower.*i. femore.*

Gesticulatione alacri] Pal. Bert. & Flor. *gesticulationis alacer.*

v.29. *Venus aquè*] vulgò, *v. ecce.*

v.31. *Constitit amane*] Flor. *constituta pene.* Lego, *constituta pone.*

v.32. *Et cupidines*] Pal. & Flor. inducunt.

v.37. *Iaculis floris ferti*] Bert.*i. floreus f.* Aldus, *iactis floreis f.*

Veneris coma] Pal & Flor. 1.*comas*, Bert. *veris como.* Vnde Wower. rectè, *veris dono.*

v.40. *Multiforabiles*] Coluius, *multiforatiles.*

pag.255.v.2. *Fluctuantes pinnulas*] Rectè Scickeradus, *fluctuante spinula* in Bertino eſt, *f. primulas.* in Flor. *f. pinnulas.*

v.4. *Conninentibus*] Bert. *conuenientibus.*

v.5. *Gestire pupulis*] alii, *g. pupillis.*

v.12. *Iudices sententias suas pretio nundinatur*] Ambrosius ſerm.7. *Vsq; adeò hoc inoleuit malum, vt iam quasi ex consuetudine vendantur leges, corrumpantur iura*

iura, sententia ipsa venalis sit, & nulla iam caussa potest esse sine causa. Petronius:

Ergo iudicium nihil est nisi publica merces,
Atque eques, in causa qui sedet, empta probat.

v.17. *Sequius*] Rom. *sequens*, malè.

v.19. *Palamedes proditionis damnatus*] Ouid. lib. 13. Metamorph.

v.21. *Vlysses mendicus*] Flor. vnus, *auxi es medicus.* alter, *auxies m.* Bert. *V. modicus* malè.

v.22. *Legiferos Athenienses, catos illos*] Arnob. lib. 5. *Quid Erichtidae ô cati, quid ciues Mineruii dicitis.* Sic rectè vir seriò doctus Franciscus Pithæus hunc locũ legit, cuius cõiectura ab Apuleio hic firmatur. Cassiodor. Var. lib. 12. Ep. 5. *Antiqui Athenas sedem sapiẽtiae esse dixerant.* Cicero pro Flacco, cap. 26. *Adsunt Athenienses, vnde humanitas, fruges, iura, leges ortae, atque in omnes terras distributa putantur.* Notæ ad Arnobium.

v.31. *Reputans*] Flor. duo, *crepitans.*

v.38. *Vino crocus diluta*] In theatris enim & spectaculis miro artificio crocus dulci vino mixtus è fistulis exprimebatur. Scaliger eruditè ad lib. 4. Propert. p. 255.

pag 256. v.1. *Fragrante*] Flor. & Rom. *flagrante,* malè.

v.2. *Decipit*] alii, *decerpit.*

v.7. *Discernebatur*] Bert. *discerrebatur.* malè. Vide Notas ad Arnob. lib. 2. f. 63.

v.10 *Scelesta*] Bert. *scelerosa.*

v.11. *Maximè*] Bert. *pramaximè.* lege *permaximè,*

v.12. *Coharentibus*] vulgò, *coeuntibus.*

v.20. *Attenta*] alii, *attonita.*

vers. 25. *Cenchreas*] Flor. *Cenchea*, malè. Est

portus Corinthi. Lactantius ad 4. Thebaidos Statii. Pausanias lib. 11. f. 86. & 88. Fit & eius mentio Actor. 18. v. 18. Rom. 16. v. 1.

Adeunt quidem] Flor. 2. Pal. Ald & Bert. *auditq.* rectè. vide Indicem.

v. 27. *Saronico*] Pal. & Rom. *Sardonico*. malè. Vide Beroaldum.

Tutissimum] alii, *munitissimum*.

v. 30. *Mollissimo*] Bert. *mobilissimo*.

v. 33. *Oppressit*] vulgò, *oppresserat*.

EMENDATIONES AD LIB. XI. METAMORPHOSEΩN.

Pag 257. v. 10. *Opacæ noctis silentiosa secreta*] Virg. lib. 2. Æneid.

— tacitæ per amica silentia noctis.

Valer. Flac. lib. 2. v. 41. & 1288. lib. 5. v. 297.

versu 11. *Summatem Deam*] Pal. & Flor. *summatam D.*

v. 13. *Inanima etiam diuino*] Bert. *in anima & diuina.*

v. 15. *Incrementis*] alii, *decrementis*. Bert. & Flor. *detrimentis.*

Absequenter] Flor. & Pal. *obsequenter.*

v. 17. *Spem salutis*] Rom. *speciem s.*

v. 20. *Meq. protinus purificandi studio marino lauacro*] Plærique mortales, antequam templa adire, vel diis sacrificare disponebant lauabant se. Testatur id de *Iudæis* Philo, de offerentibus victimas. & Aristæas de 72. Interpretib. de *Ægyptiis* & Græcis Herodotus Euterpe. De *Romanis* Persius Sat. 2. Tul-

Tullius lib.1.de Legibus. Tibullus lib.1. Eleg.3. De *Indis Charangoris* Iosephus Indus nauigat. in Indiã fol.146. De *Catachutis* Ludouicus Lartitius Indicarum rerum lib.4.cap 24.lib.5.cap.10. De *Mahumedanis* Bernardus Breidenbachius in Itinerario terræ sanctæ. Sic Andocides antequam sacrificat, accedit gutturnium & manus abluit, vt Lysias Orat.5.p.97. notat, cuius verba adscribam: ἔτι δὲ παρελθὼν τὸν νόμον ὃν ὑμεῖς ἔθεσθε, εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν αὐτῶν, ὡς ἀλιτήριον ὄντα, ταῦτα πάντα βιασάμενος, εἰσελήλυθεν ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔθυσεν ἐπὶ τὸν βωμὸν, ὃν οὐκ ἐξῆν αὐτῷ, καὶ ἀπήντα τοῖς ἱεροῖς, περὶ ἃ ἠσέβησεν εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίψατο ἐκ τῆς ἱερᾶς χέρνιβος. Obseruo etiam Christianos ante templi ingressum & preces, aquam manibus lauandis sumpsisse. Clemens Alex. Strom.lib.4. Tertull. de Orat.cap.11.& in Apologetico cap.39. Chrysostomus in Ioannem Homil. LII. in Matthæum homil.72.ad Populum Antiochenum homil.36. Ideo autem dixit *marino rore*, quod antiquitus credebant, ac quam illam propter igneam portionem uniuersa hominum mala proluere. Proclus de sacrif.& Magia pag.279. Eusthatius Archiepiscop. Thessalonicensis in Hom. Iliad. κ. fol. 81. ἢ πάντως διὰ τὸ φύσει ῥυπτικὸν εἶναι τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ. εἰς τὴν ἀπείρατον οὖν φασὶ τὰ περιθώματα ἔβαλλον, διὸ ἡ παροιμία φησὶ θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά. Laertius in Platone pag.190. ἔνθεν τε εἰς Αἴγυπτον παρὰ τοὺς προφήτας οὗ φασὶ καὶ Εὐριπίδην αὐτῷ συνακολουθῆσαι, ἡ αὐτόθι νοσήσαντα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης θεραπείᾳ· ὅθεν ἡ εἰπεῖν.

θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά.

v.21. *Septies submerso fluctibus capite*] Censorinus de die natali c.7. Chalcidius in Platonis Timæum p.108.

v.22. *Religionis*] Flor. & Bert. *religionibus.*

Diuinus] Pal. *diuinitus.*

v.24. *Regina cœli, siue tu Ceres alma*] Vid. Petrus Faber Semestr. lib. 3. c. 3. & Lilius Gyraldus de Diis Syntagm. 13.

v.25. *Repertu*] Pal. *reperta.*

Vetustæ glandis] Bert. *vesculæ g.* quod Scop. probat. Vide Notas ad Arnobium lib. 2.

v.27. *Eleusinea*] Ald. *Eleusiniam.*

v.31. *Fatarum*] Ald. & Rom. *ferarum.* malè.

Lenientibus] Bert. *lenicibus.* Rom. *lienientibus.* ineptè.

v.32. *Veneraris delubris Ephesi*] Vide Notas ad Minut. p. 33.

Triformi facie laruales] Glossæ, τρίμορφος, ἡ Ἑκάτη. Valerius Flaccus lib. 1. eam *tergeminam heram* vocat. Notata ad Minutium p. 33.

v.36. *Vdis ignibus*] Flor. *nudis* 1. malè. Vide Beroaldi Commentar.

pag. 258. v. 4. *Miseris lamentationibus*] τὸ *miseris* abest à Flor. & Romano.

v.6. *Sopor circumfusus*] li. 3. *Iamq; luminibus meis vigilia marcidis infusus sopor.*

Connipseram] Sic Flor. Rom. *compseram.* Bert. *conseram.* Pal. & Aldus, *compresseram.* malè.

Passiuè dispersi] Alii, *passim d.*

v.18. *Vel immo argumentum*] Fulu. *v. in modum lunæ semestris.*

v.15. *Defluebant* Bert. *diffluebant.*

v.16. *Sublimen distinxerat*] Rom. *s. distrinxerat verticem.*

v.19. *Sulcis insurgentium viperarum*] Vide Wowerum ad Minutium p. 143.

v.25.

v.25.*Umbonis vice*] Aldus: *u. vicem.*

v.26.*Contabulatione*] alii, *contubulatione.* Tertull. de Pallio cap.1. *Pallii tam teretis redundantiam tabulatam congregatione fulcitis.* Et cap.5. *Recognito rursus umbone, & si si quid exorbitabit deformato partem quidem de lauo praemittat, ambitum vero eius, ex quo sinus nascitur, iam deficientibus tabulis retrahat à scapulis, & exclusa dextra in lauam adhuc congerat cum alio pari tabulato in terga demoto.* Sic iste locus legendus ex Scaligeri libro.

v.27. *Modulis fimbriarum*] Rom. *nodulis f.*

Intextam extremitatem] Flor. *intectam e.* Bert. *per interiectam e. e. i. i. oris planicie.* benè.

v.29. *Semestris luna*] Flor. *semenstris l.* malè.

v.33. *Æreum crepitaculum*] Papias: *Sistrum lingua Ægyptiaca est tuba, cum qua Isis describitur.* Plutarchus de Iside. Gyraldus Syntag. de Diis 12.

v.35. *Virgulæ*] Bert. & Rom. *vngulæ.*

Tergeminos] Rom. *trigeminos.*

v.36. *Sonorem*] Bertin. Rom. & Ald. *sonum.* malè. Flor. *Animalium immeditatos sonores.*

v.38. *Extollens*] Bert. *attollens.*

v.40. *Arabiæ felicis*] Flor. & Bert. *A. felicia.*

pag.259. vers. 2. *Regina Manium*] Flor. *r. auium.* malè.

vers. 3. *Deorum Dearumque*] τὸ *deorum* delet Bert.

v.5. *Nutibus meis*] Bert. *motibus m.* benè.

Inferorum] Pal. *inferum.*

v.7. *Me primigenii Phryges*] Bert. *Inde p. P.* Vide Herodotum lib.2. num.2.

Pessinunticam] Bert. *Bessinunticam.*

v.10. *Cretes sagittiferi*] Mela li. 2. *Celebrantur arte*

ſagittandi Cydon, Gortyna & Gnoſus Cretæ vrbes. Curtius lib. 4 *Attalus adiunctis ſagittariis Cretenſibus alt.mos ordines auertit à fronte.* Claudianus de Conſulatu Honorii lib. 4. v. 525. Lucanus lib. 3.

Siculi trilingues] Cœlius Rhodig. antiq. Lect. lib. 3. cap. 32. *Siculos ab Apuleio dici trilingues animaduerto, quod barbare initio ſunt locuti; Græcè mox; poſtremo etiam Latinè.* Diodor. Sic. Biblioth. lib. 5. fol. 290. Thomas Farellus rerum Sicul. decade 1. lib. 1. cap. 7.

v. 14. *Æthiopes Ariiq;*] Flor *Ae. Ariq; & Aceiq;*. Bert. *Ae. terq; p.* malè.

v. 12. *Hecaten Rhamnuſiam alii*] Lege ex Flor. *Hecatam, alii Reſti.*

v. 14. *Priſca doctrina pollentes Aegyptii*] Herodotus lib. 2. num. 121. & 160. ſapientiſſimos mortalium eos vocat, vt & Firmicus in Proloquio lib. 1. Aſtron. & Porphyr. de Abſtinent. ab animalib. lib. 2. fol. 27. Euſtathius in Dionyſium.

v. 15. *Me prorſus propriis percolentes*] τὸ *prorſus* rectè delent Bert. & Flor.

v. 18. *Illuceſcet*] Flor. *illuceſcit.*

v. 19. *Intende*] Palat. *impende.*

verſ. 22. *Procelloſis fluctibus*] τὸ *fluctibus* abeſt à Bert.

Nauigabili iam pelago] Vide Turneb. aduerſ. lib. 18. c. 24.

v. 24. *Opperiri*] Flor. *operiri.*

v. 25. *Procinctu pompæ*] Bert. *protractu p.* quod Scoppius interpretatur, *dum pompa protrahitur.*

verſ. 27. *Continuare pompam mea valentia feſtiua*] Sic Modius hunc locum rectè diſtinguit. Mſti & editi legunt, *continuare pompam meam v. f.*

v.32. *Quæ sunt*] τὸ *sunt* non est in Flor.

Consequentia] Colu. *sequentia*.

v.34. *Comitatus*] Bett. *commeatus*. Fulvius legit, *Tibi constipatis comiter d. popul.*

v.35. *Festiua*] Flor. *festina*.

v.38. *Penita mente conditum*] Homerus, καταθήναι ἐνὶ θυμῷ, βαθὺ κεῦθαι φρεσίν.

v.39 *Reliqua vito* Bett *reliquæ u.*

v.40. *Iniurium*] Bett. *mirum*.

pag.260.v.4. *Ipse tibi*] Bett. *ipsi t.*

v.8. *Mihi tantum licere*] Bett. *mihi enimuero l. f. o. u. f. perli. o.*

v.9. *Numen inuictum*] Stewech. *n. inuisum*. non malè.

v.12. *Præclaram præsentiam*] Flor. Rom. & Ald. *claram p.*

v.13. *Eius ordinem*] τὸ *eius* non est in Flor.

v.26. *Germine foliorum renitentes*] Sic Pal. Alii, *g. f. renidentes*.

Arbores clementi motu brachiorum dulces strepitus] Dio Sophista de Cognitione Dei Orat.12. fol. 194. ὥσπερ ὅταν βουληθῇ ἐκπλῆξαι σείων τὰ πτερὰ καὶ τινα ἦχον οὐκ ἀηδῆ ποιήσας, οἷον ἀνέμου κινήσαντες οὐ πολλοῦ πυκνὴν τινα ὕλην. Hoc Latini *argutari* & *obstrepere*. Græci ψιθυρίζειν dicebant. Sic *arguta Ilex* apud Virgilium Nemesianus Ecloga 1.

Dic age sed nobis ne vento garrula pinus
Obstrepat, has vlmos potius fagosq; petamus.

Nonnus 3. Dionysia. v. 67. καὶ δρύες ἐψιθύριζον. Aristoph. Nubib. fol.181. ἦρος ἐν ὥρᾳ χαίρων, ὁπότ' ἂν πλάτανος πτελέᾳ ψιθυρίζῃ. Scholiastes: τὸ δὲ ψιθυρίζει ἀντὶ τοῦ ἀνέμου ἐπιπνέοντος μαλακοῦ καὶ ἠρέμα διὰ τῶν φύλλων εἰσιόντος ὥσπερ προσλαλεῖ τὰ δένδρα, ὅπερ ψιθυρίζειν λέγεται.

v.31. *Procedunt*] Bert. *pracedunt*.

v.33. *Copides*] Flor. Pal. & Rom. *crepides*, alii, *crepida*. male, vide Indicem.

v.35. *Indutas serica veste*] Flor. *inductus s.v.*

Attextis capite crinibus] Artemidorus pag. 21. Τρίχας ἔχειν μεγάλας καὶ καλὰς καὶ ἐπ' αὐταῖς ἀγάλλεσθαι, ἀγαθὸν, μάλιστα γυναικί. ὑπὲρ εὐμορφίας ἐστὶν, ὅτε καὶ ἀλλοτρίαις θριξὶν αἱ γυναῖκες χρῶνται.

v.38. *Fascibus*] Flor. *facibus*, malè.

v.39. *Pallio & hircino barbitio philosophum fingetet*] Bert. *P.e.h.b.p. signaret*. Herodes Atticus apud Agellium lib. 9. c. 2. *Video barbam & pallium, philosophum nondum video.* Arnobius lib. 6. contra Gentes, *barba boni ponderis & philosophica densitatis.* Dio de cultu corporis Orat. 71. fol. 628. Τοὺς γε μὴν καπήλους ἑκάστοτε ὁρῶντες περὶ τῶν καπηλείων ἀνεζωσμένους οὐδέποτε τωθάζουσι καταγελῶσιν δ' αὖ τοὐναντίον, εἰ μὴ οὕτως ἐνεσκευασμένοι εἶεν, ὡς οἰκείου τοῦ σχήματος ὑπάρχοντος τῇ ἐργασίᾳ ἣν μεταχειρίζονται. ἐπεὶ δέ τινα ἴδωσιν ἀχίτωνα ἐν ἱματίῳ κομῶντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γένεια, οὐχ οἷοί τέ εἰσι πρὸς τούτους τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδὲ σιγῇ παρέρχεσθαι· ἀλλ' ἐφίστανται καὶ ἐρεθίζουσι, καὶ ἤδη κατεγέλασαν, ἢ ἐλοιδόρησαν, ἢ ἐνίοτε ἕλκουσιν ἐπιλαβόμενοι ἐὰν τινὰ ὁρῶσι μὴ πάνυ ἐρρωμένον αὐτοῦ, μηδ' ἄλλον μηδένα παρόντα τὸν ἐπιβοηθήσαντα καὶ ταῦτα εἰδότες ὅτι τοῖς καλουμένοις φιλοσόφοις, ξυνηθής ἐστιν ἡ στολὴ αὕτη, καὶ τρόπον τινὰ ἀποδεδειγμένη. Plutarchus de *Iside & Osiride*: οὔτε γὰρ φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι, καὶ τριβωνοφορίαι ποιοῦσιν, οὔτε Ἰσιακοὺς ἡ λινοστολίαι καὶ ξύρησις. Et *palliatorum populus* apud Capellam pro *philosophis*.

Pag. 261. v. 1. *Ursam mansuem quem*] τὸ quæ non agnoscit Bertinus.

Pag. 260. v. 41. *Aucupem cum visco*] Seneca de Ira lib.

ca lib. 3. cap. 6. *Aues viscum dum trepidantes excutiunt, plumis illinunt.* Cassiodorus libr. 11. Variar. Epist. 40.

Piscatores cum hamo] Ouid. 3. Metamorph. v. 586.

——linoque solebat & hamis
Decipere, & calamo salienteis ducere pisces.

Pag. 261. v. 1. *Indueret*] Flor. *induceret.*

vers. 2. *Crocotisque*] alii, *crocotisque.* Vide Indicem.

v. 18. *Alio genere facium*] Bert. Rom. & Venet. *a. g. ficti luminis.*

v. 12. *Obuium obsequium*] Flor. *obium o.* male.

v. 21. *Lectissimae iuuentutis*] Flo. Bert. & Pal. *latissimae i.*

Cataclista] Coluius ex Tertulliano, *cataclita.* Vide Indicem.

v. 25. *Antecantamenta*] alii, *antecantamina.*

Magno Serapi] Vide Notas ad Arnob. lib. i.

v. 28. *Et preciam*] Ita Dousa. in MSS. & vulgatis est, *plerique.* Vide Festum in *pracia.*

Viam duri pradicarent] Bert. *viam prepararent.* Pal. *v. pramandarent.*

v. 29. *Initiata*] Bert. *mitrata.*

v. 32. *Capillum derasi funditus*] Vide Notata ad Minut. fol. 30.

Vertice pranitentes] Pal. *verticem p.*

v. 36. *Strictim iniectis*] Pal. *s. intectis.*

v. 37. *Proferebant*] Bert. *praferebant.*

v. 38. *Claro pramicantem porrigebat lumine*] Ita Bertin. à Flor. vox *porrigebat* abest. Palat. autem pro *pramicantem* prænitentem legit.

v.40.*Sui patore flamulam suscitans*] Bert.*in medio sui pectoris flammulas s.*

pag.262.v.4.*Mercurialem caduceum*]Pal.*mercuriale c.*

v.12.*Canis ceruices arduas*] Pal.& Flor. *c. c. ar. Anubis*, Bert *c. ardua anulis.* malè.

v.15.*Cuius vestigium*]Flor.*huius u.*

In erectum leuata statum] vulgò,*in rectum l.s.*

verſ.16. *Erat & bos*] Plinius natur.histor.lib.7. cap.46.

Omniparentis Dei] Flor.& Bert.*omnia parientis*, malè.

v.18.*Ministerio*]*Bert.mysterio.*

v.24.*Tegenda*]Pal.& Flor.*tegente.*

v.29.*Dilatione*]Beroald.*dilatatione.*

v.30.*Striato tumore*]Bert.& Rom.*stricto t.*malè, vide Indicem.

v.35.*Mihi coronam & coronam h. consequenter*] Sic locus iste ex Mſſ.legendus.

v.37.*Sauissimè*] Ita Mſ. vulgò, *sauissimam.*

Micanti corde] alii,*mutanti c.* malè. Plautus Aulular.Sce.Non temerè est, &c.

Continuo meum cor capit artem facere ludicram,
Atque in pectus emicare.

Lactantius de Opificio Dei cap.17. *Anima adeò viuit inter viscera genetricis, vt & incremento augeatur, & crebris pulsibus gestiat emicare.* Ouid. lib. 2. Metamorph.

Pauida trepidat formidine pectus.

pag.263.v.7. *Cupidus cupidissimè*] τὸ *cupidissimè* ignorat Flor.

Comparuit] Non est in Flor.& Bert.

v.20. *Cœlo manus attendentes, testantur*] Namque habi-

habitus orantium hic est, vt manibus extensis in cælum precemur. Libro de deo Socratis.

vers.23. *Vnde nouæ vocis exordium*] Statius Syluar. lib 1.

Quid primum mediumve canam? quo fine quiescam? Homerus Odyss.1.v.14.

τί πρῶτόν τοι, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;

Achilles Tatius p 194. οὐκ οἶδα πῶς ἄρξομαι λόγου καὶ τίσιν. οὐδὲ τίνων κατηγορήσω πρῶτον, καὶ τίνων δεύτερον.

v.30. *Nefando tegmine*] Pal. & Flor. *nefasto t.*

In arctum] Pal. Bert. & Flor. *i. altum.*

v.35. *Perhumano*] Bert. & Flor. *in humano.* Probe. Vide indicem.

v.36. *Effatur*] Bert. *affatur.*

v.38. *Aram misericordiæ*] Vide Pausan. li.1, p.2.6.

v.40. *Virentis ætatulæ*] Flor. *florentis æ.*

Pag.264. v. 2. *Habitudinem*] Rom. Ald. & Flor. *beatitudinem.*

v.3. *Produxit*] Pal. *perduxit.*

v.4. *Materiam*] Flor. *materiem.*

v. 5. *Nam in eos quorum vitius sibi & seruitium*] Sic lego cum Flor. alii, *in eorum v. q. s. s.*

v.9. *Fortunæ ridentis*] Bert *f. sauientis.*

v.13. *Inouanti gradu*] Flor. *innouanti g.* Beroald. *in ouanti g.* Alii, *inouando g.* Bertin. *inoanti gradi indece.* inepte.

v.15. *Prouidentiæ*] Bert. *prouidentia.*

v.16. *Quo tibi tamen tutior*] dele τὸ *tibi* ex Floret. Bert.

Da nomen huic sanctæ militiæ] Propriæ. Nam & in veteri Ecclesia adulti antequam baptizarentur, inter competentes nomen suum dabant. Clemens recognit. li. 3. *Si quis vestrum desiderat, ipse ba-*

ptizetur, *& accedat ad Zachaum*, *& ipsi det nomen suum*, *& mysteria audiat.* Augustin. de fide & Oper. rib. cap. 6 Concil. Carthaginense cap. 85 Syricius PP. in decreto cap. 2. Concil. Suessionense apud Brinium fol. 644. Concil. apud S. Medardum in decreto Iuonis parte 6 fol. 23. edit. Romanæ.

v. 17. *Rogaberis*] Flor *rogabaris.*

v. 23. *Tota ciuitati*] Flor. *toti c.*

v. 24. *Fabulantur*] Fl *fabulabantur.*

v. 36. *Et ter beatus*] alii, *& tibi b.*

v. 32 *Simulachris rite dispositis*] Ber. *f. Deũ r. d.* recte.

v. 31. *Ibidem*] Flor. *ibidum.*

v. 32. *Circumsecus*] Bert. *circumseptus.* male.

v. 34. *Variegatam*] Flor. & Rom. *varie grecam.*

Teda lucida & ouo & sulphure] Ouid. lib. 2. Metamorph.

Et veniat qua lustret anus, lectumque locumque
Praferat, & tremula sulphur & oua manu.

v. 37. *Carbasus litore votum ingestans*] Flor. *c. l. v. ingestas.* alii, *car. litteris v. i.* Beroaldus. *C. lintea v. i.* Vide Passeratium ad Propertium p. 623. lib. 4.

Progerebat] Bert. *proferebat.*

v. 38. *Ecce littera*] Fulu. *ea littera.*

v. 39. *Splendore sublimis*] vulgo, *S. sublimi.*

v. 40. *Puppis intorta Chenisco*] Cælius Rhodig. antiq. lect. lib. 30. c. 1. *Cherucho* legit. Lipsius Elect. 2. c. 21. *Puppis intorta teniis cum bratteis aureis.* Sed vulgatam retinet, & recte explicat Gyraldus de *nauigiis* fol. 597.

v. 41. *Fulgebat*] Flor. Rom. & Bert. *fulgurabat.*

P. 265. v. 5. *Strophiis anchoralibus*] Gyral. f. 519. 607.

v. 9. *Simili structu pompa*] Flor. *f. structu p. decorat.* Bert. *seruili ritu p.* Wower. *similis ritu p.* recte.

verf.

v.11.*Effigies*] Bert.*effigias*.

v.21.λαοῖς ἄφεσις] Flor. ἀει ἀεφεσια. Male. Michael. Ritius de Regib. Francorum p.539 lib. 2. *Antiquitus in illa vana Deorum superstitione peracta re diuina conuersus ad plebem sacerdos dicebat*, λαοῖς ἄφεσις, id est, *populis missio, vt est apud Apuleium, quo verbo potestatem faciebat abeundi volentibus.*

v.24.*Harebant*] Lege, *harebat*.

v.26.*Intentus in Dea speciem*] Ita MSS. vulgo, *intuitus D.s.*

v.33.*Gaudeo varie*] Bert.*gaudio vere* haud vere.

v.34.*Diurnum reducem*] Ita MSS. omnes. vulgo, *diuinum*. Modius, *d. in lucem*.

Pag.266.v.3.*Nox vna vel dies*] alii, *n.v.v.requies*.

v.4.*Iejuna*] Flor. eius *vna*, malè.

v.7.*Renitebar*] Pal & Flor.*retabar* Scribe ex Fuluii libro, *retardabar*.

v.9.*Cantoque circumspectu*] Bert. *tantoque c.*

v.10.*Vitam qua multis casibus subjacet*] Solon ad Crœsum apud Herodot. lib.1.nu.32. πᾶς ἐστιν ἄνθρωπος συμφορή. Euripid. Medea: πᾶς δ᾽ ὀδυνηρὸς βίος ἀνθρώπων, οὐκ ἔστι πόνων ἀνάπαυσις.

v.11.*Identidem mecum*] Ald. *indidem m.* male.

v.16.*Hanc experrectus imaginem*] vulgo, *hac e.imagine*.

v.17.*Quid rei portenderet*] Bertin *q.r.protenderet.* male.

vers.22.*Templi matutinas apertiones*] De hoc ritu multa cognitu digna collegerunt principes Criticorum Scaliger ad Tibullum lib.1.p.132. Brissonius de Formul.lib.1.& Lipsius Elect.2.cap.18.

v.23.*Dum velis*] Bertin. *dum valuis*.male. Vela erant ante aras, quæ adduci solita & reduci. Ar-

temidoris Onirocrit.c.262.Lipsius loco prænominato & Coluius in Notis.

v.26. *De penetrali*] Bert.& Flor. *Dea p.*

Spondeo] Sic Flor. sicuti etiam emendauit Scickeradt. Beroald. legit *spondeon*. male. Virgil.

——*pateris libamus & auro.*

Pollux in Onomast.lib.6.c.3.& lib.10.c.18. ἐπὶ τοῦ σπονδείου, ᾧ τὸν οἶνον ἐπισπένδουσι.

v.30. *Cognatis scilicet & famulos*] vulgò, *cognitis s. famulis meis*. malè.

v.31. *Reducentibus*] Bert.& Flor. *reducentes*.

v.32. *Nota dorsualis agnitione*] Bertin. *n.d.cognitione*.

v.4. *Visu Deæ*] Ful. *iussu D.*

v.39. *Primarium*] Bert *summarium*.

v.40. *Noctis sacratæ*] Ita Flor.Rom. & Ald. Bert. *n.sacrat.* Pal. *n.sociatæ*. vulgati, *n.societate*. Fuluius, *n.arcana sacris.*

Pag.267.v.6. *Deligi*] alii, *dirigi.*

v.9. *Auditate*] Flor *auiditate*. malè.

v.13. *Iubente Dea*] Flor.& Roman. *iu. Domina*. Sic Domina Venus apud Petronium. Vide Passeratium ad Propertium.

v.18. *Lucis limine*] Flor.& Ald. *l.lumine.*

v.20. *Eligere*] Bert.& Rom. *elicere.*

v 23. *Perspicuam*] Bert.& Pal. *prospicuam.*

v.30. *Ministrum*] Bert. *ministeriam.*

ver.27. *Imparientia*] A prurient Critico hæc lectio est Repone ex MSS. & editis, *impatientia*

v.34. *Voti compotiret*] Flor. Ven. Rom. & Ald. *v. competeret*. malè. adi Lipsium 2. Elect, c.21. cui debetur hæc emendatio.

v.41. *Constantius*] alii, *contantius.*

Pag.

P.268.v 2 *O Luci*] Ita MSS. vulgò, *ô mi quidem L.*

v.8. *Meprotinus*] τὸ *protinus* delet Bert.

v.9. *Aperitionis celebrato ministerio*] Alii, *a.c.mysterio.* Vide quæ Casaubonus notat ad Athenæum.

v.11. *Literis ignorabilibus prænotatos*] Literas ignorabiles vocat Hieroglyphicas. Philo libr. 1. de vita Moysis: ἀριθμοὺς μὲν οὖν καὶ γεωμετρίαν, τήν τε ῥυθμικὴν καὶ ἁρμονικὴν, καὶ μετρικὴν θεωρίαν καὶ μουσικὴν τὴν σύμπασαν, διά τε χρήσεως ὀργάνων καὶ λόγων τῶν ἐν ταῖς τέχναις καὶ διεξόδοις ἐπικοπτέραις Αἰγυπτίων οἱ λόγιοι παρέδωσαν. καὶ προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν, ἣν ἐν τοῖς λεγομένοις ἱεροῖς γράμμασιν ἐπιδείκνυνται καὶ διὰ τῆς τῶν ζώων ἀποδοχῆς. ἃ καὶ θεῶν τιμαῖς γεραίρουσιν. Vide Laur. Pignorium in lib. de *Characteribus Ægyptiacis.p.5.*

vers.14. *Capreolatimque*] Bertin. *campolatimque.* malè.

v.16 *Theleta*] Bert. *cælestem* malè.

v.18. *Coëmēda procurio*] τὸ *coëmenda* delet Modius.

v.24. *Qua voce meliora sunt*] Fulu. *q.u.maiora s.*

Idq; plane cunctus] Flor. *iiind p.c.*

v.28. *Trahebat vesperam*] vulgo, *intrahebat v.* alii, *introibat v.*

v.30. *Honorantes*] Bert. *onerantes.*

v.31. *Procul prophanis omnibus*] Modius putat legendum *p.proximis o.* Nulli enim prophani aderant, sed soli initiati.

Lintee & rudi me] Flor. *l.r.q.m.* Benè.

v.36. *Aures & lingua temerariæ curiositatis*] Pal. & Coluii libera *e l.temeritatis curiosæ.* Fl. *a.e.l.illa.*

v.37. *Suspensum*] Pal. *Suspectum.*

P.269.v.2. *Tamen credere necesse est*] Ita Pal. alii *credere* non agnoscunt.

v.10. *Floride*] Flor. *floreè.*

v.14. *Colloque eius*] τὸ *colloque* non est in Bert.

v.18. *Et recta patrium larem*] Bert. *& r. via p. l.*

Aliquam multum] alii, *aliquantulum.*

Deformationis] Sic liber Fuluii, vulgo, *reformationis.*

v.22. *Hausi portum celerrime*] Retinui lectionem Bertin. & Rom. codicis in aliis est, *Augusti p.c.* Vide (Indicem.

v.37. *At magni Dei*] Lege *ac m. D.*

v.21. *Prosperitate ventorum ferentium*] Plinius Panegyr. ad Traianum p. 30. *Vt inde nauigia inania & vacua hinc plena & onusta, & qualia solent venire, mittantur, conuersoque munere maris hinc potius venti ferentes & breuis cursus optentur.* Val. Flac. Argonaut. lib. 6. p. 150.

Non nos aut leuibus componere brachia remis,
Nouimus, aut ventos opus exspectare furenteis:
Imus equis, quia vel medio riget aequore pontus,
Vel tumida premit Hister aqua.

v.27. *Campensis*] Flor. & Pal. *compensis.* Bert. *comprensio*, inepte.

v.31. *Peruigilis*] Bert. *peruigil.*

v.39. *Munita ratio*] Sic Palat. Fuluii liber, *vnita ratio.* Flor. *munia artio.* vulgat. *vnica ratio.* Bert. *vnica arctio* male.

v.41. *Magno*] Flor. *mano*, male

Pag 271. v. 5. *Certo aliquo*] τὸ *certo* non est in Bert.

v.10. *Ecqui vestigio similis vt somnium, nec is defuit*] Flor. *& qui vestigium s. v. s. nec fide afuit.* Bert. *& quam vestigium s. u. s. nec fide affluit.* Stewech. *e. ece vestigium simile sit, nec fides abfuit.*

v.12. *Caetero*] Flor. *caeteros*, male.

Pag. 271. v. 19. *Fata dicta audisse*] Bert. & Flor. *Facta d. audisset.*

v.25.*Atriuerant*] Bert.*attenuauerant*.

v.26.*Erogationes urbicæ*] Bert.*peregrinationes v.* male.

v.27.*Duritia pauperitatis*] Bert.*duriita pauperta-ti*.male.

v.29.*Præmebar*] Bert.*præmebat*.

v.34.*Molireris*] Bert.*moliris*.

v.35.*Cunctaris committere*] Ita Flor. vulgo, *c. comitem*.Bert.*contaris conseclore*.

v.37.*Inanimis contentus cibis*] Illuſtraui hunc locum in Commentar. Minutiano fol. 52. & ſeq.

v.38.*Serapis*] Flor.*raſcapi*, monſtruoſe.

Pag.272.v.15.*Terreare*] Flor.*terrere*.

v.16.*Ter futurus*] Bert.*t. functurus*. inepte. Fulv. *ter fruiturus*.

v.17.*Teque iſto numero*] Flor.*T. de i. n.*

v.30.*Praſcriptis*] Pal.*proſcriptis*.

v.31.*Ex ſtudio*] Flor.*è ſtudio*.

v.32.*Menſura rebus collatis*] Bert. *menſurarum collatis*.

v.36.*Maiorum ſummus*] Bert.*magnorum ſ.*

v 37.*Non in alienam*] Flor.*non a.*

v.39.*Præcipere*] Flor. *recipere*.

v.41.*Diſſeminationes*] Pal.*diſſenſiones*.

Pag.273.v.3. *Paſtophororum*] Florent. *Paſtophorum*.

v.4.*Elegit*] Flor.*adegit*.

verſ.5.*Quam raro capillo*] Bert. *qua caro c.*

Sulla] Pal.*Sylla*.

v.6.*Munia*] alii, *nomina*.

v.7.*Obnio*] Flor.*obeo*, malè.

v.14. *Explicit*] Hanc vocem antiqui ſolebant in fine librorum ſuorum ponere Hieron. ad Marcel-lam

lam parte 1. Tractat. 5. Epistol. 64. Editionis Basileensis anno ∞ CCCCXCVII. *Scire debemus apud Hebraos in fine librorum vnum è tribus solere subnecti, vt aut* AMEN *scribant, aut Sela, aut Salom. Igitur vt solemus nos completis opusculis ad distinctionem rei alterius sequentis medium interponere* EXPLICIT *aut* FELICITER, *aut aliquid istiusmodi: ita & Hebrai, vt quæ scripta sunt roborentur, facere solent. vt dicant Amen, aut in* SEMPITERNVM, *& scribenda commemorant, & ponant* SELA, *aut transacta feliciter protestantur, pacem in vltimo subnotantes.* Nugas igitur agunt, qui hoc verbum tanquam nouitium & adulterinum fastidiosè reiiciunt.

EMENDATIONES AD APVLEII PLATONICI APOLOGIAM.

ẏ.20.

A.M. P. PRO SE APVD CL. VIRVM CLAVDIVM MAXIMVM PROCONS. DE MAGIA ORATIO] Sic Romana & Aldina editio; Florentinæ membranæ titulum talem exhibent, APVLEI PLATONICI MADAVRENSIS PRO SE APVD CL. MAXIMVM PROCONS. DE MAGIA LIBER, quasi illam orationem scripsisset, non coram Iudicibus pronunciasset Apuleius. In omnibus autem editis & manu exaratis codd. in duo membra separatim illa di-

viditur. Omnino male, vt eruditi viri iam pridem demonstrarunt, & satis liquet ex B. Augustino, qui *copiosissimam & disertissimam orationem* eam appellat, de ciuit. Dei. lib. 8. cap. 19.

v.27. *Consilio*] alii, *concilio*, male. *Consilium* συνέδριον siue consessus, concilium συναγωγή cœtus amplior, vt erudite notat Wowerus ad Sidonium pagin. 403.

v.28. *Accusationem*] Rom. *actionem*.

v.39. *Patroni ejus*] Casaubonus *p. eorum*.

P.274. v.3. *Rem factam*] Ful. Vrsinus, *rem fictam*.

v.6. *Clamitarat*] Casaub. *clamitaret*.

v.8. *Subito tacens tanti criminis descriptionem*] Il. *s. taceret. c. descriptione*.

v.10. *Ac ne quidem*] Flor. *ac ne id quidem*.

v.11. *Dat libellum*] Infra: *vbi illud libelli vestri, atrox principium, nomine priuigni mei formatum*.

v.14. *Ætatula*] Rom. codex, *ætatis*.

v. 17. *Vbi ut cominus*] τὸ *vbi* non est in Flor.

v 18 *Propellis*] Flor. *percellis*. recte.

v.20. *Vt, Fandi venia*] Fulu. *a. vice*.

v.25. *Contenter*] Flor. *cunctanter*. & sic semper.

v.27. *Infamaret*] Florent. *infamarit*, male.

Peruinacia] alii, *peruicacia*.

v.29. *Consularium*] alii, *Clarissimorum*.

v. 34 *Erupturum*] Flor. & Roman. *Erupturam* vide Casauboni Notas.

v.37. *Namq; peccatum*] Suetonius de Nerone c. 27. *Paulatim inualescentibus vitiis, iocularia & latebras omisit, nullaque dissimulandi cura ad majora palam erupit*.

Pa.275. v 4. *Pro maximo crimine*] Sic reposui ex Flor 2. vulgo, *proximam crimini*.

v 6.

v.6.*Proprie conficta*] Ali, *Perperam conficta*. Perperam.

v.7.*Ficta*] Flor. duo *ſueta*.

Effutierunt] Aldus & Rom. *effuderunt*.

v.8. *Futiliter blatterata*] Flor. 2. & Rom. *vtiliter blatterata*, quod retinet Caſaubonus.

v.9. *Auctoramenta*] Florent *auctoramento*.

Deprahenſa] Fuluius & Caſaubonus *depenſa haberi*.

v.10.*Rabulis*] Flor & Rom. *fabulis*.

Quo ferme ſolent lingua] Sic vere Ald. Rom. & Flor. *quo ferme ſolent*. in Subide. Infra: *Vipera ritu niueo denticulo atrum venenum inſpirare*.

v.11.*Tamen*] Vulgo, *Attamen*.

v.13. *Admittant*] Rom. *admittam*. recte.

v.14. *Agnouiſſe*] alii, *ignouiſſe*.

verſ. 16. *Vel falſa vituperatione grauari*] Florentinus, *vel falſas vituperationes grauari*. Sic Lucanus.

Romanos odere omnes Dominoſque grauantur.

v.23. *Quanto contumeliæ*] Vocem *quanto* delent Flor. & Rom.

Multo tanto] Flor. *multo tanta*. male.

v.34. *Vere mihi opprobraſſet*] Fulu. liber *non mihi opprobraſſet*.

v.40. *Philoſophis*] vulgo. *philoſophos*.

v. 41. *Qui primus ſeſe philoſophum*] Clem. Alexandrin. lib. 1. ſtromat. fol 129. πυθαγόρας ὁ Φερεκύδους γνώριμος φιλόσοφον ἑαυτὸν πρῶτος ἀνηγόρευσε.

Pag 276. v.2. *Velia*] Sic Floren. 2. quod infectis Lipſius & Fuluius conuertunt in *Ælia*. Vide Andreæ Schotti obſeru. lib. 5. cap. 15.

vers. 3. *Dictionem solertissimo artificio*] τὸ *dictionem* male abest à Florentinis. Hic enim primus Dialecticam inuenit, ut ait Laertius in eius vita.

vers. 9. *Continuatio literati laboris omnem gratiam*] Pallor enim consanguineus studiorum. Martianus Capella de nuptiis Philologiæ libro 1. pagina 13. *An verò quisquam est qui Philologiæ se asserat peruigilia laborata, & lucubrationum perennium nescire pallorem.* Theodosius imper. Nouella 1. de authoritate cod. Theodosiani. *Sæpè nostra clementia dubitauit, quæ causa faceret, ut in tanto lucubrationum tristi pallore vix unus aut alter receperit soliditatem perfectæ doctrinæ.*

vers. 11. *Capillus quem isti ad lenocinium decoris promissum*] Notant Apuleium ob promissum capillitium. E contra Christiani eos reprehendebant, qui tonsorem deligebant. Vincentius speculo Histor. libro duodecimo capite 17. ex actis Tiburtii Martyris: *Torquatus diu est, quod se Christianum esse mentitus est. Credas hunc Christianum esse qui in lenocinio suo moliendo capitio fimbrias obmittit, qui tonsorem diligit, qui sic molliter gestit, qui fluxum gressum improbo nisu distendit, qui viros negligenter agit, fœminas libenter intuetur.*

v. 13 *Quam non sit*] particulam *non* male omittunt Florentini MSS.

Horrore implexus atque impeditus] alii. *horrore impexus a. i.* Synesius in encomio caluitii folio 64. Ἀναστὰς ἕωθεν, καὶ τοὺς θεοὺς προσειπὼν, ὅπερ εἴωθα, ἐπεμελούμην τῆς κόμης· καὶ γὰρ ἐτύγχανον μαλακώτερον σῶμα ἔχων· ἡ δὲ ἠμέλητο ἐκ πλείονος· πάνυ γοῦν συνέστραπτο καὶ συνεπέπλεκτο τὰ πολλὰ αὐτῆς ὥστε οἷον τὰ περὶ τοῖς σκέλεσιν αἰωρούμενα

μανα· πολὺ δὲ ταῦτα σκληρότερα, ὡς ἂν ἐκ λεπτοτέρων συμπεπλεγμένα, τῶν τειχῶν. ἦν οὖν ὀφθῆναι τὰ ἄγρια ἡ κόμη καὶ βαρεῖα. μόλις δὲ διελύετο. καὶ τὰ πολλὰ αὐτῆς ἀποσπῶσι καὶ διετείνετο.

v.14. *Stuppeo tomento*] Rom. *Stuppe tomento*.

Prorsus inenodabilis] Florentin. *prorsum inenodabilis*.

Ex summis viribus] Stewechius, *Et summis v.* malè. Vide Indicem.

Dicunt] Flor. *dicanto*, malè.

ver.32. *Facundissimum esse*] τὸ *esse* adieci ex Florentinis.

v.40. *Calphurnianum*] Flor. *Calpurnianum*.

vers.41. *Inuidit profectò*] Sic rectè Aldinus codex, quod Pithœus aduersar. lib. 2. c. 11. malè nouauit in *non vidit profectò*.

P. 277. v. 2. *Dentium*] Flor. *dentibus*.

v. 4. *Mundicinas*] Flor. *mundicias*.

vers. 8. *Spurcissimo ritu Iberorum*] Illi enim vrina dentes proluebant, Strabo Geographiæ libro tertio. fol. 3.

v. 10. *Dentem pumicare*] Cura dentium probri loco olim habita. Hieronymus; *Videas plerosq́, rabido ore sæuire, & dentibus pumicatis carpere Christianos*. Et in Sabinianum Diaconum: *Amicitis linteis, digitos anulis oneras, dentes puluere teris*.

v.21. *Nihil in se sordium*] Ald. & Rom. *n. in se sordidum*.

v.22. *Apertum*] Stewechius, *asperum*.

v.23. *Feculentum*] Flor. *Fætulentum* rectè.

v.27. *E dentium muro*] Flor. *D. muro*.

Quiquam] Flor. *quicquam*.

v.30. *Cætero corpore*] Rom. *cætero corporis*.

v.34. *Vsu fœcunda*] Flor. *vsu facunda.*

Pag. 278. v.5. *Obtriuerit*] Flor.2. *obteruerit.*

v.7. *Semper in fœtutinis*] Sic rescripsi ex Flor. 2. alii, *fœculinis*. Dusa legit *fœtudinis* ineptissime. Agellius lib. 3. cap. 19. *Tanstiones prærancidas & fecutinas.* in Mss. Bremensi & Palatino est, *f. p. & fetudinas.* lege *f. p. & fetutinas.*

v.16. *Hirudines*] Casaubonus, *hirundines* Flor.2. *arundines.*

v. 19. *Amica eius*] Flor. *amica duis.*

vers. 20. *Exscalpit*] ita Baptista Pius in annotation. posterior. capite 199. & Aldus, alii, *exsculpit.*

v.24. *Aptam coniecturam*] Flor. *apertam c.*

v.28. *Crimina mea & nomine errastis*] Fulu. *c. magica & nonne errastis.*

v.30. *Lacedæmonius Ceus*] Rom. & Flor. *L. & ciuis*, male. vide Maximum Tyrium dissert. 8.

v.31. *Mulier etiam Lesbia*] Ouidius lib. 11. Trist.

Lesbia quid docuit sappho, nisi amare puellam.

v.33. *Æditunus Portius & Catullus*] Flor. *Æ. P. & Catulus.* male, videndus Agellius libro 19. capite 11.

v. 38. Μηρῶν ἱμείρων] Theodorus Canterus Variar. lect. lib. 11. c. 9.

v.35. *Serium virum atque Philosophum*] Flor. *s. verum & phil.* male.

v.41. *Pluria*] Flor. 2. *plurima.*

Pag. 279. v.1. *Et Critias mea delicia*] Hi versus varie à librariis interpolati sunt, vt etiam Coluius notat. Flor. 1. *& Critias mea delitescet.* Flor. 2. *Et C. mea stet Salua charine.* Romanus. *& Tertias mea delitia.*

V. 2.

v.2. *Par in amore*] Flor.1.*pax.*1.*a.*Flor.2.*pars* 1.*a.* Vid.Scaliger ad Propert.p.252.

v.3. *Ne me ignis*] Flor.*nam me ignis.*

v.4. *Dum potior patiar*] Flor.*dum patiar, potiar.*

v.9. *Merum mel*] Flor *meum mel.*

v.15. *Tu mihi da*] Flor.2.*tu mihi das.*

v 19. *Animam*] Flor.2.Rom.*animum.*

v.25. *Catullum*] Flor *Catulum.*

v.27. *Hostiam*] Passeratius ad Proper fol.131. *Hostiliam*, legit.

v.28. *Flauia*] Rom.& Flor.*Plania.* Fulu. *Plautia.*

v.29. *Lucilium*] Flor. *Lucullum*, inepte.

v.30. *Gentium*] Aldus, *Gentilem.*

v.35. *Opiliones & bubsequas*] Flor.& Roman. *upiliones & bubsequas.* Vide de *Lacerdam* ad Eclogas Virgilii.

v.37. *Serranis*] Rom. *sarranis.*

v.40. *Amoris elogia*] Rom.& Flor. *amoris elegia.*

Pag.280.v.5. *Astra vides*] Hi vt & seqq. versus latini non extant in membranis Flor. Vide Muretum ad Catullum pag.22.

Utinam fiam] Tale istud votum Anacreontis est εἰς κόρην.

Ἐγὼ δ᾽ ἔσοπτρον εἴην,
Ὅπως ἀεὶ βλέπῃς με.
Ἐγὼ χιτὼν γενοίμην,
Ὅπως ἀεὶ φορῇς με.
Ὕδωρ θέλω γενέσθαι,
Ὅπως σε χρῶτα λούσω.
Μύρον γύναι γενοίμην,
Ὅπως ἐγὼ σ᾽ ἀλείφω.
Καὶ ταινίη δὲ μαστῶν,
Καὶ μάργαρον τραχήλῳ.

Καὶ σάνδαλον γενοίμην,
Μόνον ποσὶν πατεῖν με.

Et Ouidii, qui pulicem se optabat fieri, vt cupitæ suæ membra tangeret. Dionysius Sophista Anthol. lib.7.epig.152.

Εἴθ' ἄνεμος γενόμην, σὺ δέ γε στείχουσα παρ' αὐγὰς,
Στήθεα γυμνώσαις, καί με πνέοντα λάβοις.
Εἴθε ῥόδον γενόμην ὑποπόρφυρον, ὄφρα με χερσὶν
Ἀραμένη, κομίσαις στήθεσι χιονέοις.
Εἴθε κρίνον γενόμην λευκόχροον ὄφρα με χερσὶν,
Ἀραμένη, μᾶλλον σῆς χροιῆς κορέσῃς.

verſ.13. *Νῦν ὅτι μηδὲν*] Recitat hos versus Laertius lib.3.p.205.

v.19. *Angisq; dolore*] Rom. *afficisq; dolore*.

v.21. *Notissimum versum*] Sic rectè Wowerus: alii, *nouissimum versum*.

v.34. *Veneraretur*] Flor.2. *muneraretur*.

v.39. *Imperator & diuus & censor*] Flor. *Imperator & censor diuus Hadrianus*.

P.281. v.2. *Pudicitius*] Flor.2. *pudicius*. rectè.

v.3. *Namq; & idgenus*] Fl. *Namq; hac & idgenus*.

v.7. *Rarissimo*] alii, *rarissime*.

Gnara] Flor. & Fuluii liber. *ignara*.

v.8. *Geminam esse Venerem Deam*] Plato in conuiuio f.181. μὴ ὀρθῶς δὲ αἰσχρόν. οὕτω δὴ καὶ τὸ ἐρᾶν, καὶ ὁ ἔρως οὐ πᾶς ἐστὶ καλὸς, οὐδὲ ἄξιος ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλ' ὁ καλῶς προτρέπων ἐρᾶν, ὁ μὲν οὖν τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης, ὡς ἀληθῶς πάνδημός ἐστι, καὶ ἐξεργάζεται, ὅ τι ἂν τύχῃ. καὶ οὗτός ἐστιν ὃν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσιν. ἐρῶσι δὲ οἱ τοιοῦτοι, πρῶτον μὲν οὐχ ἧττον γυναικῶν ἢ παίδων. ἔπειτα, ὧν καὶ ἐρῶσι, τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν. ἔπειτα ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτων, πρὸς τὸ διαπράξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς, ἢ μή. ὅθεν δὴ ξυμβαίνει αὐτοῖς ὅ τι ἂν τύχωσι τοῦτο πράττειν, ὁμοίως μὲν ἀγαθὸν, ὁμοίως δὲ τοὐναντίον:

πίον. ἔστι γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ νεωτέρας τε οὔσης πολὺ ἢ τῆς ἑτέρας καὶ μετεχούσης ἐν τῇ γενέσει καὶ θήλεος καὶ ἄρρενος· ὁ δὲ τῆς οὐρανίας, πρῶτον μὲν, οὐ μετεχούσης θήλεος, ἀλλ' ἄρρενος μόνον (καὶ ἔστιν οὗτος ὁ τῶν παίδων ἔρως) ἔπειτα πρεσβυτέρας, ὕβρεως ἀμοίρου. ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄρρεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου ἔρωτος ἔπιπνοι, τὸ φύσει ἐρρωμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον ἀγαπῶντες. Himerius Sophista apud Photium fol. 607. πανδήμῳ δ' Ἀφροδίτῃ πρὸς τὴν οὐρανίαν οὐδὲν κοινόν. ἡ μὲν γὰρ βέβηλος καὶ οὐ καθαροὺς τὴν φύσιν γεννᾷ τοὺς ἔρωτας· τῇ δὲ χρύσει μὲν οἱ πόδες, χρυσᾶ δὲ τὰ τούτων καὶ βέλη σκοποὶ δὲ αὐτοῖς ψυχαὶ νεοτελεῖς καὶ ἀκήρατοι.

v. 13. *Serua corpora*] Colu. *fera corpora.*

v. 14. *Prædita*] Flor *præditam.*

v. 17. *Incomptum*] Flor. 2. *incomitum.* male.

v. 18. *Virtutis amorem amatoribus suis conciliare*] Flor 2. *virtutis amatoribus suis conciliare.*

v. 21. *Admoneat*] Flor. *commoneant.*

v. 23. *Vt semper*] Flor. *& semper.*

v. 24. *Relinquit*] Flor. *relinquat.* malè.

vers. 26. *Attamen si audire verum velis*] Rescribe cum Florentino: *tamen si verum velis*, infra: *planè quidem si verum velis multi mirantur Æmiliane.*

v. 31. *Huiuscemodi*] vulgo, *huiusmodi.*

v. 37. *Censoria oratio*] Fuluii liber *certatoria oratio.*

P. 282. v. 1. *Tragœdi syrmate histrionis*] Rom. *Gragidis s.h.* vide Casaubonum.

v. 3. *Crotalone ad Trieterica orgia*] Ro. *crotalumnea. T. o.* Flor *2. crotota ad orgia.* malè.

v. 7. *Doceas*] Flor. 2. *docear.*

v. 9. *Maius piaculum*] Flor. *magis p.*

v. 10. *Quam Cereris mundum profano videre*] vide quæ dixi ad Minutium fol. 39.

v.11. *Tamen crimen est*] Flor. *tandem c.e.*

v.17. *Praemio*] Flor. *praemia.*

v.22. *Diutina sumitur*] Rom. & Florent. *diutino sumitur.*

v.25 *Cum in eo visitur imago mire relata*] Vide & Catullus *imaginosum speculum* dicit. Lucretius libro 4.

> *Quandoquidem speculum quodcunque obuertimus oris*
> *Res tibi respondent simili forma atque colore.*

Hominis sui morigera] Fuluius *domini sui morigera.* rectè.

v.27. *Aequaeua est*] Flor. *aequa est.*

v.29. *Vultus equidem*] Ita Flor. à vulgatis τὸ *equidem* abest.

vers.31. *Lapide incisum*] Rom. & Flor 2. *lapide incussum.*

v.35. *Tantum praestat imaginis artibus*] Meursius, *tantum praestat artibus, imaginis ad similitudinem referendum leuitas i.f.s.* vere.

Pag.283. v 3. *Socrates suasisse fertur discipulis suis*] Galenus in adhortatione ad artes. fol.3. Χρὴ τοίνυν τὸν νέον πειθόμενον τῷ παλαιῷ παραγγέλματι, τὴν ἑαυτοῦ μορφὴν ἐν κατόπτρῳ θεασάμενον, εἰ μὲν καλὸς εἴη τὴν ὄψιν, ἀσκῆσαι τοιαύτην εἶναι καὶ τὴν ψυχήν, ἄτοπον ἡγησάμενον ἐν καλῷ σώματι ψυχὴν αἰσχρὰν οἰκεῖν· εἰ δ' αἰσχρὸς αὐτῷ φαίνοιτο, τὴν τοῦ σώματος ἰδέαν εἶναι. πόσῳ δὲ μᾶλλον ἐπιμεληθῆναι τῆς ψυχῆς.

v.5. *Vbi qui eorum*] Flor. *vt qui eorum.*

Referendum] Flor. *referundum.*

v.18. *Apud iudices sorte ductos*] vulgo, *a.i. forte d.* male.

v.27. *Illæsæ reflectantur*] Recte Pythæus, *illico reflectantur*.

Contra versis] vulgo, *controuersim*.

Atque et vnitis] Ita Pythæus & Fuluius Flor. 2. *atque ita vniti*, vulgo, *atque et munitis*.

v.31. *Adminiculo*] Flor. *Terminiculo*.

Aeris facti] Venetus & Rom. & Flor. *veris facti* inepte.

v.34. *Faciem suam*] vulgo, *facies suas*.

vers.35. *Videnturne v. d. philosophi*] Florentin. *videturne v.d. philosophia, Quibus præteris tu qua dixisti*. Male.

Pag 284. v.2. *Foras exserat*] Rom *f. exeat*.

vers.3. *Oppositum*] Florent. 2. & Rom. *appositum*. Male.

Arquus] Flor. *arcus*.

vers.4. *Varie duos soles*] Sic Flor. alii. *varij & duo soles*.

v.7. *Admirabili*] Flor. 2. *admirabilis*.

v.8. *Propter hæc*] Flor. *propter hoc*.

vers.17. *Præterquam quod non sum*] Flor. 2. *præter quod non sum*.

vers. 21. *Vmbra ignobilitatis à probatione*] Sic Florent. 2. legunt hunc locum. vulgo *tibi vmbra ignobilitatis opprobatori*. male. vide notas Wowerii nostri.

v.28. *Humilitate abditus*] Flor. & Rom. *humilitate abdita*.

vers.29. *Ego adeo seruos*] recte, Ita Memb. Florent. sicuti etiam Mercerus & Casaubonus ante diuinarant.

v.30. *Cambies*] alii, *Cambias*. Vide Indicem.

v.35. *Nisi & hoc*] Flor. *nisi si & hoc*.

P.285.v.8 *Man'o Curio*] Flor. *Marco Curio.*

v.13. *Cato nihil opertus quoniam ad villā*] Andreas Schottus obſeruat.lib.5.c.11.

v.14. *In oratione ſcripſi*] Flor. *in oratione ſua ſ.*

v.17. *De menſa emi*] Sic Florent.2. vulgo *de tribus emi.*

v.31. *Vbi contra hac temere*] Flor. *vt contra hanc temere.*

ver.33. *Paupertas omnium artium repertrix*] Vide quæ dixi ad Arnob.lib.11.fol.f.45.

v.35. *Omnium peccatorum inops*] Vere Galenus in libello quod optimus medicus etiam philoſophus. fol.9. οὐ γὰρ δὴ δέος γε μὴ χρημάτων καταφρονῶν ἐκ τῆς σωφροσύνης ἀσκῶν, ἄτοπόν τι πράξῃ. πάντα γὰρ ἃ τολμῶσιν ἀδίκως ἄνθρωποι, φιλοχρηματίᾳ ἀναπεισθέντες, ἢ γοητευθέντες ἡδονῆς, πράττουσιν.

v.41. *Simpulo*] in altero MS.eſt *ſimpuuio.* vide Lipſ. antiq.lectiones.lib 4.c.3.

Pag 286.v.5. *Agrippa populi conciliator*] Liuius lib. 2.Cicero 3.officior.

v.20. *Etiam ea ſi non geſtetur & trahatur nihilo minus quam lacinia prapendens*] Lego *E.e.ſ.n.g.ſed trahatur n.m quaſi l.propendens.*

v.1. *Quodſi omnino Indices de cauſa iſta ſederent*] vide adnotata ad Minutium p.6.

v.23. *Supergraditur*] Flor.ſupergreditur.

v.35. *Poſcit neceſſaria*] Sic Flor. Caſaubonus *poſſit n.*

v.38. *Quantum*] Flor. *quantam.*

Pag.287.v.11. *Pauper enim ſis appetendi egeſtate*] alii *p.e.ſis a.e.* Auguſtinus Sermon.206. *Auaritia eſt, eſſe velle diuitem, non eſſe diuitem.* Manilius libro quarto.

Pau-

Pauperior bonis quisq; est, quo plura requirit.] Ausonius.

Quis diues? qui nihil cupiat. quis pauper? auarus. Vide Notas ad Minutium Felicem & Agellium lib. 9. cap. 8.

v. 15. *Extraneis*] Flor. 2. *extrariis*. Vide Indicem.

v. 20. *O. probari*] alii, *exprobrari*.

v. 26. *Quod pauciores ego seruos habeo*] Fuluius: *quod paucioris habito*. Casaubonus, *pauciora habeo*. Sed nihil mutandum.

v. 37. *Obsono*] Aldus, *obsonor*.

v. 38. *Proinde gratum habitum*] Fuluius. *p. g. habui*. Lege cum Acedalio, *proinde Gratum habitum*.

Pag. 288. v. 1. *Crates*] Flor. 2. *Socrates* malè.

v. 6. *Frugiferas*] Flor *fructiferas*.

v. 15. *Exprobrares*] alii, *exprobras*.

v. 19. *Hac Diogenis*] Flor. *hoc Diogeni*.

v. 21. *Lituus*] vulgo *lituum*.

v. 25. *Mendicabula nimis sordent*] Flor. *m animi sordent*.

vers. 38 *Contemptum patrimonij*] Sic rectè Lipsius, Manuscripti & Editi: *contemptu patrimonij* habent. malè.

ver. 41. *Quae nullum fructum ex se gignit*] Dele hæc cum Wowerio.

P. 289. v. 7. *Charon nomen est*] Fl. & Fuluii liber, *C. numen est*. malè.

v. 9. *Ostendisti*] Flor 2. *ostendi: scis quibus*.

v. 11. *Semigetulum*] Rom. *semigetulam*.

v. 14. *Ubi prognatus sed vti moratus*] Rom. *vt p. sed vt moratus*.

v. 15. *Vitam viuere inierit*] Wowerius & Fuluius. *vitam v. instituerit*.

vers.18. *Terra alumna*] Fuluius, *Quippe illis terra a. est.*

v.21. *Hospitium corporis*] Rom. *hospitali corpore.*

v.25. *Apud socordissimos Scythas Anacharsis*] Iuuenalis Satyra 10. v. 49.

——— *cuius prudentia monstrat*
Summos posse viros & magna exempla daturos
Veruecum in patria crassoque sub aere nasci.

Vide Stobæum περὶ εὐγενείας, sermon. 84 Theodoretum contra Græcos serm 1. pag. 7. & 79 serm. 5 pagin. 172.

v.26. *Apud Athenienses catos*] Tertull. de anima, cap. 20. *Thebis hebetes & brutos nasci relatum est Athenis sapiendi dicendiq; acutissimos ubi pene Colonum pueri mense citius eloquuntur præcoce lingua. Siquidem & Plato in Timæo Mineruam affirmat, cum urbem illam moliretur, nihil aliud quam regionis naturam prospexisse, talia ingenia pollicitam.* Vide Eusebium præpar. Evang. lib. 7. c. 9.

Melitides fatuus] Vide Tzetzen Chiliad . 2 historia 4.

v.29. *Munere populi Romani*] τὸ *Romani* expungunt vulgatæ editiones.

v.28. *Oppidum*] alii, *oppidani.*

v.30. *Nouo conditu*] vide Turnebum aduersar li. 17. c. 15.

v.31. *Loco principe*] Flor. *loco principis.*

v.37. *Zarath*] Rom. *Zarate.*

v.38. *Asseuerantes*] Flor. 2. *adseuerate.*

v.40. *Accusatis*] Flor. *accusastis.*

v.41. *Ob autoritatem*] Fuluii liber *ob austeritatem*, male. Nam autoritatem pro seueritate hoc loco ponit. Vt & Spartianus p. 136.

Pag.290.v 1.*Ut deparci*] Flor.*ut parci*.

v.6.*Scelera immunia*] alii,*scelera immania*.

v 16.*Permansura*] Wowerus:*permansuris*.

v.20.*Persarum lingua magus est*] Apollonius Tyanensis epist.ad Euphratem: Μάγους ὀνομάζουσι τοὺς θεοὺς οἱ πέρσαι. Μάγος οὖν ὁ θεραπευτὴς τῶν θεῶν, ἢ ὁ τὴν φύσιν θεῖος. Dio Orat 36.fol.449. τὴν βασιλεία συγγενέσθαι τε οὐχ ἅπασιν, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστα πρὸς ἀλήθειαν πεφυκόσι, καὶ τοῦ θεοῦ ξυνιέναι δυναμένοις, οὓς πέρσαι μάγους ἐκάλεσαν, ἐπισταμένους θεραπεύειν τὸ δαιμόνιον· οὐχ ὡς Ἕλληνες ἀγνοίᾳ τοῦ ὀνόματος, οὕτως ὀνομάζουσιν αὐτοὺς γόητας. & Orat. 49.fol.538. Πέρσαι μὲν οἶμαι τοὺς καλουμένους παρ' αὐτοῖς Μάγους, ὅ, τι τῆς φύσεως ἦσαν ἔμπειροι, καὶ τοὺς θεοὺς ᾔδεσαν, ὡς δεῖ θεραπεύειν. Porphyrius de abstinentia ab animalibus f 58.Suidas in Μάγοι.Agathias de gestis Iustin.lib.3 p.57.

v.26.*Mecum rec gnosce*] Sic Flor.in Aldo est,*m.r. dicentia*.malè.

vers.25. *Puerum regium*] Florentinus *puerum regno*.

vers.24. Θεῶν θεραπείαν] Hæc male absunt à Roman.cod vid.Plato in Alcibiade fol.121.in Charmide fol.193.

v.40. Θεραπεύεσθαι] Vide eius dialogum in Charmidem.

v.35.*Oromazo*] Flor.2.*oromaze*.

vers.36.*Quippe inter*] Flor.*Quippe qui*,Vnde non male Colvius,*quippini*,fecit.

Inter prima regalia] Nam nisi cum Magis familiariter versatus sit, regnare non potest. Philo de specialibus legibus folio 611. τὴν μὲν οὖν ἀληθῆ μαγικὴν, ὀπτικὴν ἐπιστήμην οὖσαν, ᾗ τὰ φύσεως ἔργα τρανοτέραις φαντασίαις διαυγάζεται, σεμνὴν καὶ περιμάχητον δοκοῦσαν εἶναι οὐκ ἰδιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς, καὶ

βασιλεῦσι οἱ μέγιστοι, καὶ μάλιστα οἱ Περσῶν διὰ σπουδῆς οὕτως, ὥστ' οὐδένα φασὶν ἐπὶ βασιλείαν παραληφθῆναι δύναμιν παρ' αὐτοῖς, εἰ μὴ πρότερον τοῦ μάγων γένους κεκοινωνηκὼς τυγχάνοι. Hieronymus in Danielem libro primo, capite primo. *Consuetudo & sermo communis magos pro maleficis accipit: qui aliter habentur, apud gentem suam, eo quod sint Philosophi Chaldæorum, & ad artis huius scientiam reges quoque & principes eiusdem gentis omnia faciunt.*

v 38. *Zamolxis quondam Thraci*] Plato in Charmide fol.156.

P.291.v.1.*Zoraastri*]Fl.*Zoraastris*.Vide Eusebium præpar.Euang.lib.1.c.7.

v.4.*Incredibili*] Flor.& Rom. *incredibilia*.male.

v.22 *Epimenides & Orpheus, & Pythagoras*] Vide Plin. Nat. hist.libr.30. c.1. *de origine magicæ artis.*

v.23.Καθαρμοί]Ita Flor.& Casaubonus in Aldo & Rom.est.*Catharino*.ineptissime.

v.38.*Habet domi quod sanctè colit*]Rom.*secreto colit*.Sic Geminianus Ethnicus domi coluit C simulacra,vt notat Vincentius in speculo Histor.libro 12. cap.41.

P.292 v.11.*Habeam potius*] Fuluius *aueant potius*, quod probo.

v.16.*De falso*] Casaub.*de falsa*.

v.18.*Id quod a me susceptum officij gratia potius*] Sic Ald.& Fuluii liber, alii τὸ *potius* malè omittunt.

v.20.*Immane quantum*] πλεῖστον ὅσον.vulgò,*immane quanto*.male.

P.293.v.4. *Cupedinarius*] Sic rectè Memb.Flo.& Fuluii liber.vulgo,*cupediarius*.Vide Indicem.

P.292.v.40.*Piscem euerreret*] τὸ *euerreret* adieci ex Memb.Florentinis.

v.7.

v.7 *Desiderari*) alii, *destinari*, recte.

v.26 *Tannoni pudens*) Flor: *annoni impudens*, male.

v.35 *Equi de fronte reuulsus*) *Hippomanes*. Id venenum accendere libidinem etiam in hominibus putatum antiquitus. Columella li. 7 de re rustica. Seruius ad 3 Eclog. & 4 Æneidos. Theophrastus ad Photium f. 862. dicit equam id deuorare, vtilitati scilicet hominum inuidens. Vid. Plinius libr. 8. cap. 42. lib. 28. cap. 11.

v.22 *Quod enim competit ad amoris ardorem*) Sic Plinius dicit, *competere visu sederis*.

v.39 *Exscindenda*) Rom. & Flor. *excidenda*.

pag. 294 vers. 7 *Leuium*) Florent. Fulu. & Rom. *Lelium*.

p. 293 v. 40 *Hamis inuncanda*) alii: *hamis vinciunda* inepte. vide Indicem.

p. 294 v. 10 *Antipates*) Ita Turnebus aduers. lib. 17 c. 15 legit. In Flor. 2 est, *Antiphates*, quod retinet Casaubonus, quem vide, vt & Baptistam Pium in annotat. post f. 167. c. 198.

v.11 *Trochisci vngues*) Flor. *Trochissili vngues*. Scaliger & Casaubonus, *Trochiscili Iynges*, recte. Nicephorus in Synesium de insomniis fol. 360. τὴν δὲ Ἰυγγά φασιν ὄρνεον εἶναι ἀεὶ σεῖον τὴν οὐρὰν· εἶναι δὲ πρὸς ἐρωτικὰς ἐπῳδὰς χρήσιμον τοῖς φαρμακοῖς· γυναῖκα δὲ οὖσαν τὸ πρότερον εἰς ὄρνεον μεταβεβλῆσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας φασὶν οἱ μῦθοι, διότι φαρμακεύουσα διετέλει τὸν Δία πρὸς τὸν τῆς Ἰοῦς ἔρωτα· ἄλλοι δὲ κιθάραν ἐμμελεστάτην φασὶ τὴν Ἴυγγα, ὡς ἐπιπόθητον καὶ πάνυ γλυκὺ καὶ ποθεινὸν Ἴυγγα καλεῖν. Suidas in Ἴυγξ.

Surculi) Flor. *surculis*.

v.12 *Auriplices bitortila*) Flor. *auri illices bicodula*. Rom. *a. bichordula*.

v.19 *Quod autem videatur nihil adiutare*) Florent. *quanquam v. mihi adiutare.*

v.20 Zoroastri) Flor. *Zoroastris.*

v.23 *Italiæ sibi quam*) vulgo, *Italiæ sua quam.*

v.21 *Eum memoria*) Flor. *tamen memoria.*

v.26 *Quos scilicet*) vulgo, *quos scire licet.*

v.33 Τοῖα διὸς θυγάτηρ) Homerus Odyss. δ. & κ. Fuluius alios versus hic substituit, quos vide apud Wouuerum.

v.41 *Vlyssis scrobem nec Æolus follem*) Vide Beroaldi annot. in Apuleium f. 71.

p.295 v.5 *Penitis piscium*) Rom. & Floren. *penitus piscium.*

v.7 *Mercurius carminum vector*) Scoppius *M: manium v.* Scaliger & Fuluius, *m. animarum v.* bene. Laertius in Pythagora libro 8. τὸν δ' ἑρμῆν ταμίαν εἶναι τῶν ψυχῶν, καὶ διὰ τοῦτο πομπία λέγεσθαι.

v.8 *Luna noctium conscia*) scilicet libidinum fœdarum testis. Iuuenal. Satyr. 6 v. 309. Vbi impuratas bestias exagitat:

Inq; vices equitant & luna teste mouentur.

v.14 *Quicunq; piscem quærit*) Dele τὸ *piscem* ex Florentinis.

v.8 *Quin possit*) Rom. *quod non possit.*

v.20 *Vt sithus & cassiam*) Vulgo, *& sithus &c.* m.

v.23 *Menelai socios*) Male hoc loco Coluius Apuleio attribuit μνημονικὸν ἁμάρτημα à quo eum recte liberat Casaubonus, quem vide.

v.25 *Propulsatos esse*) Flor. *propulsasse.* Coluius *propulsatum esse.*

vers.27 *Qui impenso pisces pretio*) Florent & Fulu. liber: *qui impendio pisces pretio,* male. Agellius libr. 3.

cap.

cap.17. *Quod impenso pretio librum Pythagoricæ disciplinæ emisset.* Liuius lib. 2 cap. 9. *Salis vendidi arbitrium quia impenso pretio venibat ademptum priuatis.*

v.40 *Themison seruus noster*) Flor. *Themicon noster.* Ald. & Rom. *Tenus conseruus noster*, male.

p.296 v.15 *Quia & è quodam meo libro*) Flor. *quia & quodam meo libro.*

v.26 *Praacute reperisse*) Rom. *peracute repperisse.*

v.37 *Quisquilias*) Aldi. edit. *Quiscillas.*

p.297 v.1 *Vltro foras*) alii: *vltra oras.*

v.3 *Testam hebetem*) Flor. *testam habentem*, male.

v.5 *Ostrea Pergami vermiculata*) Locus contaminatus fœde, quem Iohannes Brantius feliciter correxit, legens: *Ostreorum terga vermiculata.*

ver.14 *Querquerum*) Flor. & Rom. *Quercerum*, vt & Agellii MSti omnes quos inspexi.

v.15 *Oppido proxima humanitate*) alii, *o prolixa humanitate.* Lipsius, *oppido prima h.* Colu. *o plurima h.* male. Vide Casauboni NOTAS.

v.19 *Nominauerim*) alii: *cognouerim.*

v.21 *Præcipiti æuo & occidua senectute*) Rom. non agnoscit τὸ *æuo.*

v.23 *Posthumam*) Manuscriptus Fuluii liber, & Roman. *post vinum.* Forsan scripsit Apuleius, *post vinam.*

v.27 *Deq; victu*) non est in Aldo.

v.40 *Si quos forte*) τὸ *si* non est in Florentinis.

v.41 *Seduliq; naturalium Quæstionum*) Lipsius, *sed vtique n.q.* bene.

At quintum maxime) Flor. *atq; eum maxime.*

p.298 v.12 *Cothurnum facundiæ*) alii, *cathurni facundiam.*

vers.17 *Aquam sustine*) alii, *causam sustine*, inepte.

Locus ex Graco) Hæc delet Rom. & Flor. codex. Vide Casaubonum p.149.

v.25 *Gemitus*) Rom. *genita*.

v.38 *GRÆCA VOCABULA*) Hæc quidem extant in Flor. Membranis, sed adeo monstruose ab ineruditis & supinis exscriptoribus accepta, vt ne ipsum quidem Apuleium (si naturæ lex eum pateretur ab inferis paulisper redire) ea legere, multo minus intelligere posse, pro certo affirmare ausim. Vt tamen fidem meam liberem, ita ea hic apponam, vti in Mstis exarata fuere, si forte essent medicinæ faciendæ, feliciores manus. Cαλυxecx xαλαxειu xαλα xocτPαxα † oxαPαxαxeα ocτpαxoΔepNα xup † vPoαN τucIN φιβια eNι duτuφoλια ωτα depxoπ τepα πecuNo ποdu xoNhphcyNA reλαeπxα.

p.299 v.8 Ἡδυπαθηκοῖς) Locus corruptus: Florentinus; *Hediphagitica*. Rom. *adesphagetica*. Aldus, *phagetica*. Coluius, *Hediipathia*. Casaubonus, *adestus*, aut *phagicis*. Fuluius, *Edesphagicstica*. Vide VVouueri Notas.

v.11 *Omnibus vt lupea præstat*) Hi versus ab emendatoribus varie interpolati sunt. Flor. pro *lupea* legit, *clupea*. Rom. *clipea*. vide Coluium & Casaubonum.

v.12 *Et ostrea & plurima Abydi*) Florentinus *ostrea plurima Abydi*. Abydus in Hellesponti angustiis, vbi habentur ostrea delicatissima. Vnde in Catalectis Vett. Poetarum:

Nam te præcipue in suis vrbibus colit ora
Hellespontiaca cæteris ostriosior oris.

v.13 *Mytilus est pecten apera; apud Vmbracia amneis*) Floren. *Mutylene est pecten, caradrum apud Vm-*

Umbracia fines. Rom. *mus Mitylena pecten, &c.*

vers. 16 *Surrenti. Chemas glaucum Cumas apud at quid*) Flor. *Surrenti Teloren facemas Glaucum apud Cumas quid.* De Æsope & Scaro vid. Quintilian. li. 5. c. 10. & Plin. p. 1390.

v. 17 *Cerebrum Iouis pane supremi.*) Athenæus Deipnos. li. 12 f. 329. κλέαρχος δὲ περὶ τοῦ Περσῶν βασιλέως διηγούμενος, ὅτι τοῖς αὐτῷ ποιοῦσιν ἡδύ τι βρῶμα ἆθλα ἐτίθει γῆν ἔχον. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ λεγόμενος, οἶμαι, Διὸς ἅμα καὶ βασιλέως ἐγκέφαλος.

v. 21 *Purpura muriculi murex*) Flor. *p. murricali, mures.*

v. 23 *Inueniatur ostenditi*) Non sunt in Florentino hæc verba.

v. 32 *Magi potius esse*) Flor. *m. p. est.*

v. 34 *Vsurus*) Flor. *vsura.*

Carmina remedia) Marcellus de Medicament.

Gramine seu malis ægro præstare medelam
Carmine seu potius; namq; est res certa saluti
Carmen ab occultis tribuens miracula verbis.

Vide Alexandrum Trallianum & Nicolaum Myrepsum de *Medicamentis*, qui totas pagellas nugis istis implent. Et Martinum del-Rio disquisit. magicarum lib. 1 c. 4 qu. 3.

pag. 300 vers. 22 *Obsonio vivit*) Florent. *obsonio discit.*

vers. 34 *Legisse me Theophrasti*) Andreas Schottus obseruationum lib. 5 c. 12.

v. 36 *Me etiam beneficiis postularent*) Facile aduertit Casaubonus legendum, *m. e. veneficii postularent.* Nam sæpiuscule hac in re peccatum ab ineptis scribis. Sic in Inscript. Gruteri fol. 687. Inscript. 5. BENEFICIUM pro VENEFICIO: & in Herbario Celsi Apu-

lei summæ fidei, ac reuerendæ vetustatis libro VIVERE pro BIBERE, & BENENATIS FOLIIS pro VENENATIS F. semper legitur.

p.301 v.3 *Exdorsuari*) Flor.& Roman.*exdorsari*. Plautus Aulular. Scena: *Dromo desquama* &c. *Muranam exdorsa quantum potes*. Sic locus hic exaratus est in editione Parisiensi Simonis Carpentarii anno ∞ Iↄ XIII. Sed quoniam Festus & Nonius vulgatam lectionem retinent, nihil mutare volui.

v.24 *M. Catonem in stipem Apollinis*) Flor. *Catonem in stipe A.* vide Notas Casauboni.

v.27 *Magicis pueris*) Aldus, *de magis & pueris*, male. Tertullianus Apol. cap.23. *Porro si & magi phantasmata edunt & iam defunctorum inclamant animas, si pueros in eloquium oraculi eliciant*. Saresber. policr. lib.11. cap 27.

Dum enim puer vt psalmos addiscerem sacerdoti traditus essem, qui forte specularium magicam exercebat, contigit vt me & paulo grandiusculum puerum præmissis quibusdam maleficiis pro pedibus suis sedentes ad specularia sacrilegium applicaret, vt in vnguibus sacro nescio oleo aut chrismate delibutis vel in exterso & leuigato corpore peluis quod quærebat nostro manifestaretur indicio. Cum itaq; prædictis nominibus quæ ipso horrore licet puerulus essem dæmonum videbantur, & præmissis adiurationibus quas DEO autore socius meus se, nescio quas imagines tenuiter tamen & nubilosas videre indicasset, ego quidem ad illud ita cæcus extiti, vt nihil mihi appareret, nisi vngues aut peluis & cætera quæ antea noueram. Exinde ergo ad huiusmodi inutilis iudicatus sum, & quasi qui saci-

legia

legia hac impedirem, ne ad talia accederem condemnatus, & quoties rem hanc exercere decreuerant, ego quasi totius diuinationis impedimentum arcebar. Vide Notas ad Gennadium p.195.

v.35 *Corporis memoria*) alii, *corporis in eo mora.*

pag.302 v.2 *Diuinam naturam*) Rom. *diuinationem suam.*

v.9 *Confectus*) vulgo *infectus.*

Vt ter aut quater die corruat) Loquitur de morbo Comitiali, quem putabant à luna immitti flagitiosis hominibus, vnde & *sacrum* eum appellarunt. Aretæus Cappadox de *diutur. morbor. causis* pag.40 Theophilactus in Matthæum cap. 4. Theodorus Priscianus lib.11.cap.11. Cælius Arelianus lib. 1.c.4 Celsus lib.3 c.23.

v.16 *Subuersum*) Fuluius, *submersum.*

v.18. *Omnes*) alii, *homines.*

Quid in Tallo despuant) sic lego cum Florenti. Membr. vulgati, *despiciunt*, habent. Vide Indicem.

v.32 *Ex ocu'is*) F'or. *ex oleis.*

v.38 *Cuius caput cingat, quem puro pallio*) Flor. & Rom. legunt *c. c. contingat q. pulchro pallio.*

pag.303 v. 7 *Quod si magnum*) Floren. *quod si magum.*

v.18 *Gagates lapis*) Anshelmus Boetius in historia gemmarum & lapidum libr.11. cap.165. Ætius Tetrab bli primæ serm. 11. cap. 24. *Suffitus gagatis menses ac secundas detrahit, deprahendit item & arguit morbos comitiales. Gagates suffitu serpentes fugat, dæmoniacos prodit, ac dæmonibus aduersarius creditur. Epileptici autem & morbo Comitiali laborantes, si suffitum ipsius olfecerint, extemplo*

morbo corripiuntur. Ob idnum liberati sint, nec ne hac nota facile percipitur. Contra nocturna terriculamenta Ephialten, Dæmonumq; vexationes ac præstigia gestatus plurimum conducit.

v.20 *Exploret*) Rom. *exploraret.*

v.24 *Corripit*) Aldus *corrigit*, alii, *coarguit.*

v.32 *Libidinem*) alii *delationem*. Flor. & Rom. *religionem*, quod retinet & explicat Scipio Gentilis.

v.36 *Aliquis*) Flor. *aliquid.*

p.304 v.3 *Vltro prouoco*) alii *vitro provoco.*

v.9 *Respectas*) vulgo, *expectas.*

v.15 *Delegata*) alii, *deligata*. Fuluius *denegata*. vide Scipionem.

v.28 *Tenebris abstrusa*) alii *t. obstrusa.*

v.35 *Conscientia vnius*) Rom. *conscientia nimis.*

v.37 *Auditorio*) Fulu. Rom. & Flor. *adiutorio.*

p.305 v.3 *Accesserint*) Flor. *accessere.*

v.4 *Negaram*) vulgo, *negarunt.*

v.21 *Expediant*) alii, *expendant.*

v.24 *Anquiritur*) sic recte Membranæ Flor. vulgo *queritur*. Vide indicem.

v.31 *Ne quid dignum auribus tuis*) Ita Fuluii liber, ab aliis *indignum* abest.

v.35 *Molitus*) Flor. *molitus. Igitur postquam.*

v.38 *Demonstrauit*) Flor. *docuit.*

p.306 v.1 *Modum*) Fulu. *Modo.*

v.4 *Et ossis & medulla*) Flor. *& ossi & medulle.*

v.6 *Concrementa*) Flor. & Rom. *concremata*, male.

v.10 *Spirituum*) Flor. *Spiritum.*

v.12 *Pectoris*) lege cum Casaubono, *corporis.*

v.6 *Varii fellis*) Fulu. *amari fellis*, non male.

v.16 *Attentatur*) Rom. *attemperatur*, male.

v.18

v.18 *Muccedo*) Rom. & Flor. *dulcedo*. Coluius *albedo*, quod probat Casaubonus.

ver. 23 *Obruit & obturbat*) Fuluius, *obstruit & obturat*.

v.38 *Cui ego fidens*) vulgo, *cui ego fidem*.

v.31 *Tempora pulsantia, aures sonora*) sic lego cum Flor. vulgo *t. pulsata, auris sonora*.

Temporibus statutis) VVouuerus & Fuluius *t. statis*.

p.307 v.8 *Eripias*) alii, *eripiebatur*.

v.9 *Conuertuntur*) alii, *conuerruntur*.

v.16 *Ad meam ratiocinationem*) Fuluius, *ac mea ratiocinatione*.

v.20 *Imo enim si verum velit Æmiliane*) ita lego cum Memb. Flor. in vulgatis est, *imo enim si audire verum velis Æmiliane*.

p.308 v.24 *Quod ne Pontianus quidem scierit*) Flor. *quod Pontianus nesciierit*.

v.29 *Accesseris*) VVouuerus, *facesseris*.

v.38 *Detentum*) Fuluius legit, *detectum*.

p.309 v.10 *Si cui*) vulgo, *ut cuiq;*.

v.11 *Votum in alicuius statuæ femore assignasti*) Totam votorum historiam tu explicasti docte, Rutgersi virorum optime, in politissimis tuis variis lectionibus lib. 5 c. 5 quibus verbum non amplius addo.

v.38 *Sacrorum pleraq; initia*) Docte Casaubonus ad Athenæum lib. 6 c. 15.

p.310 v.24 *Indutui*) Flor. *inductui*.

ver. 28 *Percensentibus iis*) Flor. *partim Oensium*, inepte.

v.33 *Segetis*) alii, *segetes*, male.

v.34 *Gregis primitias impertit*) vide Notas ad Gennadium p.197.

Pag.311 v.1 *Fors fuat*) in Rom. Ald. & Florent. est, *forsan.*

v.9 *Enunciare*) Vulgo, *annunciare.*

v.18 *Quanquam eo tempore*) Florent. *Q. in eo tempore.*

v.22 *Aucupatum*) vulgo, *aucupantem.*

v.34 *Perueni ssct*) Flor. *peruenirct.*

v.38 *Ex qua iam Quintianus*) Flor. *quai. Q.*

pag.312 v.4 *Facturum fuisse*) τὸ *fuisse* adiecι ex Florentino codice.

v.27 *Hanc fabram technam hesterna die*) Non est locus mendosior in toto Apuleio. Casaubonus legit. *Nam equidem hac fabra tecum fabricantem h. d.* Meursius: *Nam equidem hunc fanaticum h. d.* Memb Florent. *Nam equidem hic sabrate cum externa die.* Fuluii liber: *Nam equidem hic sabra tecum h.d.* Roman. Aldus & Basilien: *Nam equidem hac fabra tecum h.d.* Wouuerus *n.e. hac sapra hesterna die animaduerti satis notabiliter i. m. f. tibi eÆ. obructantem.* Ego retinui Scaligeri coniecturam tantisper dum meliorem inueniam in libris aliis.

pag.313 v 6 *Ructus*) Florent. *ructu spiram.* Fuluii Liber, *ructus spinam.* Wouuerus, *rictum hiantem saliuosa labia r.a.m.t. ructus fatidos.* Probarem, si libros haberet autores.

v.11 *Nummum*) Flor. *nummis.*

v.16 *Damno affici*) Flor. *damna id faciet*, lego, *damni id facere.*

v.29 *Pinnarum formidines*) Vide Coluium hæc docte explicantem.

v.35 *Societis forma*) sic recte Memb. Floren. & Casaubo-

saubonus. Vulgo, *celeri forma*, inepte. Inf. *Hiccine est sceletus, haccine est larua, hoccine quod appellabitis dæmonium.* Vide. Realdus Columbus *de re anatomica* lib. 4 fol. 110

v. 40 *Presto esset*) Flor. *p. adesset*,

p. 314 v. 4 *Ebuxo*) Sic Flor. & Colu Fuluius *ex nexo*, Rom. & Aldus *è gnosso*, male.

v. 11 *Hebeni baculos*) Flor. *h. loculos*, male.

v 14 *Gratum mihi fore*) Flor. *g. m. foret*.

• *Baculi*) Flor. *loculi*.

v. 15 *Item minutatim*) Flor. *Ita minutatim*.

vers. 25 *Esse sigillum*) τὸ *sigillum* non est in Florentinis.

v. 27 *Tabernula*) Flor. *taberna*.

v. 32 *Quem quidem abfuisse eo tempore*) Flor. *quanquam a. in eo tempore*.

v. 36 *Adeo euidens signum*) Flor. *annon cui videns signum*, male.

pagina 315 vers. 14 *Succi palestrici*) Sic recte Mercerus. Florent. *Succipala & vici plena sit*. Vulgo: *succi plena sit*. Lactantius in Thebaid. Statii lib. 4. & 5. *Mercurius palæstritarum numen est*. Horatius: *decora more palæstra*. Seruius ad 4. Æn.

Quam hilaris Dei vultus) Virg. 4. Æn.

Omnia Mercurio similis, vocemq; coloremq;
Et crines flauos, & membra decora iuventa.

v. 16 *Quam lepide*) alii, *quam placide*.

v. 23 *Malam gratiam*) Flor. *magnam gratiam*.

Obuias species) Memb. Fl. *obuias sp.* vt & in lib. de *mundo*.

v. 26 *Omnia bustorum formidamina*) Hæc ex antiquorum dicit opinione philosophorum, qui bio-

thanatorum vel impuratorum hominum animas, credebant oberrare ad sepulchra, vnde & illa tanquam ominosa & infausta studiose vitabant. Porphyrius de abstinent. ab animal. lib. II fol. 53. Plato Phædone folio 81. Ἀλλὰ τὴν ψυχὴν λημμένην γε οἶμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος, διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον. Πάνυ γε. Ἐμβριθὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἴεσθαι χρὴ εἶναι, καὶ βαρὺ, καὶ γεῶδες, καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεταί τε καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ ᾅδου, ὥσπερ λέγεται περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη. περὶ ἃ δὴ καὶ ὤφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἴδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὁρῶνται. Æneas Gazeus in Theophrasto. Ἔοικεν μὲν ἄτοπα ταῦτα εἶναι. καὶ οὐδὲν ἴσως ἀνέλεγκτον, ἀλλ' ἀκούεις οἷα τὰ περὶ τὰ μνήματα σκιοειδῆ φαντάσματα ταῦτά ἐστι τὰ ἀεροειδῆ τῶν ψυχῶν σώματα, ἃ δὴ εἴδωλα καλοῦσιν. ΑΞΙΘ. οὔπω μεμάθηκας ὁ πάντα μαθὼν, ὅτι δαιμόνια κἀκεῖνα ἔργα. καὶ ἔνυλα τὰς ἀνθρωπείας ψυχὰς ὑποκρίνεται καὶ οἱ γοητείαις σοφιζόμενοι. καὶ τὸν πάλαι τεθνηκότα καλεῖν ἐπαγγελλόμενοι οὐκ ἄνθρωπον τῇ ἐπῳδίᾳ ἕλκουσιν, ἀλλά τι δαιμόνιον, ὃ τοῦ ἀνθρώπου τὴν εἰκόνα τὸ εἴδωλον σχηματίζεται. Zeno sermone primo de auaritia: *Sepulchra defodiunt, timent omen, qui non timent mortem.* Liuius lib. 30 & Orosius de *calamitatibus & miseriis antiquorum* contra Paganos lib. 4. *Hannibal in Africam redire iussus, vt fessis Carthaginensibus subueniret, flens reliquit Italiam, omnibus Italici generis militibus, qui sequi nollent interfectis: cui cum ad Africanum littus propinquanti iussus esset quidam de nauticis ascendere in arborem nauis, atque inde speculari quanam regionem tenerent: sepulchrum dirutum se prospexisse respondit. Abominatus dictum Hannibal: deflexo cursu ad Leptim*

Leptim oppidum copias exposuit. Vnde & Marcellus de *Medicamentis* fol. 139. *illum prohibet bustum frequentare, qui pharmaco vsus.*

v.25 *Oggerat*) alii, *obingerat.*

v.27 *Æuo emerito*) Flor. *auo & merito.*

v.31 *Vestigauit*) Flor. *vestiuit.*

Degit) Flor. *retit*, male.

v.35 *Nuncupatus* βασιλεύς) Florent. auget: N. B. ΠεΡΙτωΝ ΠαΝπν ΒΑCΙλεγ ΓαΝτες τιχωχεινο *senekà* παντα, quisnam sit ille Basileus. lege περὶ τῶν πάντων βασιλέα. πάντ' ἐστὶ καὶ ἐκεῖνος ἕνεκα πάντων.

v.40 *Nec vlla voce*) Flor. *nec vlla vice*, male.

p.316 v.6 *Arbitror tam ignoscendi*) Lege cum Florentino *arbitror non tam ignoscendi.*

v.30 *Inimicum*] Floren. *in vnicum*, deleta particula &.

p.317 v.10 *Emissum & subornatum*) Sic Scaliger legit. Lips. *immissum*. Flor. *demissum*. Fulu. *submissum*, Vide Casauboni Notas.

vers.39 *Mendacii huius*) Flor. *indicii huius*, male, Phædrus Fab. 49. *Si mendacium subtiliter limasset à radicibus.*

pag.318 v.19 *Mulier sanctè pudica*) Vulgo *m. sane pudica.* Sic *sanctè pius* apud Plautum in Rudente Scena: *Quam mox licet, &c.*

* *Penuria matrimonii morbum quæsitum*) Id est, quod Venerea voluptate non vteretur. Siquidem vt Hippocrates ait, Mulieres si rem cum viris habeant, magis sanæ sunt, sin Venere abstineant, ægrotant. Hippocratis verba hæc sunt, in libr. de genitura fol.12. ἔχει δὲ τόδε οὕτως τῇσι γυναιξὶν, ἢν μὲν μίσγωνται ἀνδράσι μᾶλλον ὑγιαίνουσιν. ἢν δὲ μὴ ἧσσον ἅμα μὲν αἱ μῆτραι, ἰκμαλέαι γίνονται ἐν τῇ μίξει καὶ οὐ ξηραὶ ἰοῦσαι μᾶλλον τοῦ καιρ:

συστρέφονται ἰσχυρῶς, συστρεφόμεναι δὲ ἰσχυρῶς πόνον τῷ σώματι παρέχουσιν· ἅμα δὲ ἡ μίξις τὸ αἷμα θερμαίνουσα καὶ ὑγραίνουσα ποιεῖ ὁδὸν εὐπετεστέρην τοῖς καταμηνίοισι. τῶν δὲ καταμηνίων μὴ χωρεόντων, τὰ σώματα τῶν γυναικῶν ἐπίνοσα γίνονται. Plato in Timæo folio 91. αἱ δ' ἐν ταῖς γυναιξὶν αὖ μῆτραί τε καὶ ὑστέραι λεγόμεναι διὰ ταὐτὰ ταῦτα ζῶον ἐπιθυμητικὸν ἐνὸν τῆς παιδοποιίας, ὅταν ἄκαρπον παρὰ τὴν ὥραν χρόνον πολὺν γίγνηται, χαλεπῶς ἀγανακτοῦν φέρει καὶ πλανώμενον πάντη κατὰ τὸ σῶμα, τὰς τοῦ πνεύματος διεξόδους ἀποφράττον, ἀναπνεῖν οὐκ ἐῶν, εἰς ἀπορείας τὰς ἄλλας τὰς ἐσχάτας ἐμβάλλει, καὶ νόσους παντοδαπὰς ἄλλας παρέχεται, μέχρι περ ἂν ἑκατέροιν ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ ἔρως ἐξαγαγόντες οἷον ἀπὸ δένδρου καρπὸν, καταδρέψαντες ὡς εἰς ἄρουραν τὴν μήτραν.

v.20 *Absuetudine coniugii torpens*) Sic lego cum Fuluio & Wouuerio. In Flor. & Rom. est *assuetudine coniugis*. Scal. *desuetudine c.*

p.319 v.28 *Anubendo non alienam me*) Flor. *a.n.n. a. quam me.*

v.37 *Roma aduolauit*) Flor. & Rom. *Romam aduolauit*, male.

p.320 v.8 *Ex fatigatione itineris adfectus*) Flor. *e.f. i. aduectus*, male.

v.9 *Appios veteres*) Flor. *Appio sitos*, male.

v.19 *Auersum ab vxoria re*) Flor. *conuersum a.v.r.* minus bene.

v.20 *Syrtis æstus infestos*) Rom. & Flor. *Syrtis a. & bestias.*

v.22 *Me ab amicis*) Florentin. *meis ab Appiis aufert.*

v.24 *Prospectu*) Flor. *prospectum.*

v.28 *Curam crederet, confidere sese fore vt id*) Flor. & Aldus, *rerum omnium confidere sese & credere vt onus recipiam.*

v.40 *Formæ aut diuitiarum*) Floren. *formæ & diuitiarum*.

p.341 v.8 *Matrimonii aliquantisper*) Flor. *matrimoniale quantisper*.

v.11 *Hæc perficere*) Flor. *hoc perficere*.

v.19 *Concepta fide*) Rom. *conspecta fide*. Floren. *conspectis fide*.

v.20 *Prohibitum esse*) Flor. *prohibitum isse*.

v.24 *Eccilli Herennio*, Ald. *Orcilli Herennio*, inepte. Vide Lipsium ep. qu. lib. 2. ep. 22.

vers. 25 *Qui vno neminem*) Florentinus, *qui vnum neminem*.

v.28 *Ne si*) Flor. *Nisi*, lege *nam si*.

v.38. *Ganearumq́, locus*) Sic Msti & editi omnes. Casaubonus *genearumq́, lucus* legit.

p.322 v.4 *Deperdunt*) sic Flor. alii, *deperdunt*, & *dii perdant*. Coluius, *depereunt*.

Multi sunt) Flor. *multus*, male.

Honos auribus præfandus est) vid. Annotamenta ad Minutium Felicem.

vers. 7 *Ianua calcibus propulsata*) De more amantium amicarum ianuam pulsantium, vel frangentium, vide Plautum Persa Scena Satin' Athenæ, &c. Passeratium ad Propertii librum 1. Elegia 16. lib. 2. Eleg. 5.

vers. 8 *Fenestra canticis circumstrepita*) Persius Satyra 5.

-- --dum Chrysidis vdas
Ebrius ante fores exstincta cum face canto.

Aristænetus libr. 2. epist. 19. ἔφυγε γὰρ ἡ φαντασία ἥδιον ὦ παιδίσκη καθ' ὕπνον εἶα φιλεῖ, ἢ πρὸ θυρῶν ἀκήκοα νέων, καὶ μαστῶν, ὑπὲρ ἐμοῦ μόνων ἀεὶ νύκτωρ οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ. ἐλεύθεροι γὰρ οἱ συνωποὶ παίζειν καὶ γελᾶν,

καὶ ἄδειν τῷ θέλοντι ἔξεστιν· νὴ τὰς μούσας ἐυςόμως ἦδον, ἴσα τε στρηνος γλυκεῖαν ἀφιέντες φωνὴν ἀληθῆ φησὶν ἡ παῖς σκήκοας, ὦ κεκτημένη. σὲ γάρ τις νέος κατάβοστρυχος ἔτι ἐν ἁπαλῇ τῇ ὑπήνῃ πάλαι ποθεῖ.

Commessatoribus) Flor. *comesatoribus*. Vide Indicem.

v.12 *Olim solens suo*) Flor. *olim solers suo*.

v.14 *Hinc iam inquam*) sic rescribo ex Florentino, vulgo, *iam illa*.

v.16 *Nemo eos obseruat*) Ianitores enim ad dantes vigilabant, admodum duri illis, qui nihil adferebant. Antipater docte Anthol. lib. 7. epig. 161.

πάντα καλῶς, τὸ γαμεῖν χρυσὸν ἔπι τὴν Ἀφροδίτην.
ἔξοχα καὶ πάντων εἶπεν ὁ Μαιονίδης.
Ἢν μὲν γὰρ τὸ χάρισμα φέρῃς φίλος, οὔτε θυρωρὸς
ἐν ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται.
Ἢν δ' ἑτέρως ἔλθῃς, καὶ ὁ Κέρβερος ὧ πλεονέκται
Οἱ πλοῦτοι, πενίην ὡς ἀδικεῖτε μόνοι.

Ascendunt) Flor. *Discedunt*.

v.19 *Scripserunt*) vide legem vltimam Digest. de dolo excepto.

v.22 *Maluit retinere*) dele τὸ *retinere* ex Florentinis Membranis.

v.24 *Pax inquit*) ita vere Lipsius epist. quæst. libr. 2. epist. 22. In Aldo & Rom. est *lex inquit*. In Fl. *fax. i.* Hesychius. Πάξ, ἐπὶ τῷ τὸ τέλος ἔχειν.

v.26 *Depecisceitur*) Flor. *depacisceitur*.

v.28 *Ignominia sua tectus*) Flor. *e. s. tutus*.

v.33 *Collurcinationibus*) Aldus & Rom. *cohercinationibus*, male.

v.34

v.34 *Homo iustus & verus*) Florent. *h.i.& morum.* Coluius, *homo i.& mox integer.* Stevvech. *homo i. & more.* Acidalius *homo iustus scilicet morum integer*, recte.

v.36 *Relictum est*) VVouuerius *reliquum est*, Platino more.

v.38 *Nunc demum*) Flor: *totam domum*, male.

p.323 v.12. *Medicatum os*) Flor. *meditatum*, alii *immedicatum*. vide Casauboni Notas.

v.30 *Placidissimum & immobile*) Flor. *p.vegens, immobile.*

v.32 *Adiumentum*) alii *alimentum*, Fuluius, *argumentum.*

v,37 *Et pudicissimam*) Hæc delet Flor. vnus.

v.31 *Ex oratione*) alii, *exhortatione.*

p.324 ver.3 *Quas tamen cum saltas*) vulgati inepte. *q.t.c.consultas.*

v.4 *Sine cludine saltas*) Ita Flor. Rom. Aldus & Baptista Pius in annot. poster. c.197. alii, *sine clunaculo saltas* legunt. Vide Lipsii Electa, & Notas Casauboni.

v.7 *Famosissimas litteras*) Flor. *formosissimas litteras*, male.

v.10 *Tabellario publico*) Flor. & Aldus *T. Pontiani*, male.

v.31 *In peioribus habere*) Flor. *in p.non habere.*

v.10 *Dementire*) Rom. *dementare.*

Contra scribente) alii, *conscribente.*

v.36 *Si quidem id foras scripserit*) Aldus *siquidem id fores s.* alii, *s.i.fors s.*

p.325 v.25 *Sisyphus*) Aldus & Rom. *Syphax.* Vide Erasmum in *Sisyphi artes.*

verſ.20 *In memet ipſum vertit cornua*) Hæc male induxit Vulcanius. Plautus Pſeudolo actu IV. ſcena 3.

— — metuo

Ne in re ſecunda nunc mihi obuertat cornua.

v.30 *Macci*) ſic Lipſ.epiſt.quæſt.lib.2 ep.22.Rom. Flor.& Ald. *Machi*, male.

v.41 *Pontianum flentem*) male τὸ *flentem*, omittunt vulgati Codd.

p.326 v.24 καὶ ἐρῶ) Schickeradus καὶ ἔρως ἤλθε τοίνυν πρὸς ἐμέ. Vide Caſaubonum.

v.14 *Defraudentur*) Flor. *defrudentur*.

ver. 35 *Adlibidinem*) Schickeradus *adliuedinem*, male.

v.37 *Apparent*) Flor. *apparerent*.

v.39 *Veritas olim interuerſa*) Xixtus PP. in epiſtola ad Cyrill. Alexan. Tom.1. concil. Rom. fol. 694. *Nouimus frequenter calumniis patere veritatem, nec tamen vnquam poſſe falſitate ſuperari.* Docte Polybius lib.13 fol.673.

v.40 *Calumnia ſe mergit*) ſic reſcribo ex Flor. vulgati, *calumnia emergit*.

p.327 v.16 *Nulla impertita mora ſubneruaſti*) Sic Ald.& Rom.Flor. *nullam impertitam horam ſubneruaſti*. Vide Caſauboni Notas.

verſ.19 *Promulgari eas*) Aldus & Florent. *pronulgari eas*.

v.21 *Inſcitus*) Aldus: *inſcius*.

v.28 *Exacerbeſcat*) Aldus *exardeſcat*.

v.31 *Tune quid in cubiculo agat perquiris, ne mater tua non dico amatrix, ſed omnino fœmina*) Ita hunc locum conſtitui ex Mſto Florentino, quem male peruertit Vulcanius in poſtrema ſua editione.

v.40 *Rependis*) Rom.& Ald.*respondes.*

p.328. ver.4 *Pracoci sapientia*) Flor.*pracoqui s.* Sed vitium scribæ est confundentis litteras *q.* & *c.* Est enim casus eius rectus non *pracoquis,* sed *pracox.* Agellius lib.10. cap.11.

v.21 *Non auderes*) alii, *non abnueres.*

vers.28 *Oblinio capesceret*) Florent. *obturo capescere*t, male.

v.37 (*ur ego blandirer*) Flor.*cur ego blandirem.*

v.40 *Actitari*) Flor.*accusari,* inepte.

p.329 v.1 *Scriberem*) vulgo, *conscriberem.*

v.12 *Sequius agentem*) vulgati, *secius* & *secus a.*

v.13 *Villicorum & opilionum*) Flor. *Villiconum & Vpilionum,* recte.

vers.35 *Quam in loco sterili*) vulgo, *quam in vrbe sterili.*

v.36 *Mater futura in ipso materno sinu, si nubat in segete adulta*) sic ex Florent.& Roman. hunc locum lego.

vers.40 *In Comadiis versus*) In Florent. ita hæc leguntur ΠααωΝCπαρΟΓΟΗΙ ΗΙCΙΟΝe ΗΙCΝΟpeΙ. Insulse.

p.330 v.13 *Porrige Æmiliano tabulas istas*) Vide Vlpianum lege 3. Digest. *de bonorum professione contra tabulas.*

v.8 *Mentiri*) Flor. *mentiris.*

v.27 *Pro computationis gestu errasse*) Florent. τὸ *pro* inducit. De ritu autem computationis docte Coluius *in Notis*, & Iosephus Castalio *in Cruscos* decade 5. cap.7.

v.40 *Ad maleficium perpetrandum*) Flor. *ad malefaciundum.*

p.331 v.4 *Accipiendi*) Flor.*accipiendis,* male.

v.13 *Damigeron*) Baptiſta Pius in annot. poſterior. cap.191. *Damigorgon* ineptiſſime. Vide Notata ad Arnobium lib.1.f.31.

Carinondas) alii *Charondas*, male.

Moſes) Florentin.. *Hiſme ſas*. Aldus: *his moſes*. male. Moſen etiam pro mago traducunt. Plinius libro trigeſimo, capite primo, Pharao Ægyptiorum rex apud Ioſephum antiqu. Iudaicæ libro 2 cap. 13 & 14.

Iannes) Flor. *Ioannes* Baptiſta Pius *Iohannes*, putatque Iohannem Euangeliſtam notari, in quo inſanum errat, notante Parrhaſio, epiſtola ad Petræum Aculeum pagin. 23. qui recte hunc Iannem cum Numenio Pythagorico inter magos primi nominis refert.

verſ.14 *Apollonius*) Flor. *Apollo*, male. Apollonii enim præſtigiæ ſatis notæ ſunt, quem & Hierocles non dubitauit Saluatori noſtro IESV CHRISTO præpoſtere comparare, cuius temeritatem inciuilem Euſebius eleganti libello compeſcuit.

Dardanus) Vnde *dardaniæ artes* pro magicis, Turneb. aduerſ. lib. 9 c. 17.

v.18 *Doceam Rufinum*) Flor: *d. rurſum*.

v.26 *Nauci non putabo*) Floren. & Rom: *nacci non putabo*.

v.39 *Conuentionem*) alii, *coniectionem*. vide Turn: aduerſ. lib. 18 c. 15.

p.332 v. 7 *Tumidi animi*) Schickerad. *timidi animi*, ineptiſſime.

Ambitioſæ mendicitatis) Iuuenal. Satyr. 3. verſ. 182.

Hic

Hic vivimus ambitiosa paupertate omnes.

vers.33 *Utramuis habebat*) Florentini: *utrumuis habet.*

pag.333 vers.4 *Fauitor*) Ita Florent.& Lips. Aldus *fautor.* Vulgati *fautor.* Plautus in Prologo Amphitruo.

Sat habet fauitorum recte qui facit.

Charisius libro I. institut. Grammatic. pagina 66 Grammaticum agit, id est, nugatorem, dum *fauitor*, nec autoritate, nec ratione dici affirmat.

v.9 *Vili aestimatis*] alii, *v. aestimatum.*

v.12 *Vini & olei*) *v. & oliui.*

v.18 *Extorsi*) Flor. *extudi.*

v.19 *Vitricus*) Flor. *vitrici.*

v.22 *Ante pedes nostros aduolutus*) τὸ ante recte delet Florentinus. Sic alicubi Tacitus dixit, *aduolui genua.*

v.24 *Postulat*) Flor. *postularet.*

v.27 *Professionis*) Floren. *orationis.* Rom. & Aldus *professionis.*

p.334 v.34 *Quid posses vel quisquis in isto negotio*) Steuuech. *q.p. vel quot quires i, i. i.*

pagina 335 vers.4. *In omnibus diuersum curriculum*) Aldus, Florent. & Rom. *in o. Mineruae curriculum.* Steuuech. *quam infaustis ominibus Mineruae curriculum.*

v.22 *Male compertam*) Sic Florent. alii, *mali compertam.*

v.25 *Iussit*) Flor. *iusserit.*

Extraneasse) Ita Florent. & Basil. I. alii, *externasse.*

v.29 *Alioqui*) Flor. *aliquam.*

v.32 *Lenoniis*) Flor. *Lenonis*.

p.336 verſ.3 *Sæpe ne occurſu quidem filium fratris*) Flor. *ſ.n.in.o.q.f.f.tui* bene.

v.10 *Hoc aui agitat*) Flor. Rom. & Aldus, *h.a.conuiuium agitat*.

v.12 *Viſitur*) Flor. *viſitor*.

v.19 *Adiuuente*) vulgo, *adiuuanto*.

v.24 *Priuignus*) Flor. *priuigni*.

v.29 *Iam tum*) Flor. *iam totum*.

v.31 *Diuerſurum*) Flor. *diuiſurum*.

v.41 *Priuigno recuſaſſet*) Flor. *p. non recuſaſſet*.

p.337 v.12 *Accidiſſet*) Flor. & Rom. *attigiſſet*.

v.15 *Obſequentiſſimum maritum*) ſic ſæpe in antiquis inſcriptionibus Gruteri fol.359. 778. 790. 821. Aldus *de Orthographia* pag 86. IVLIVS APOLLONIVS SIBI ET ATTIÆ VALERIÆ OBSEQVENTISSIMÆ C.

p.338 v.7 *Nummum*) Flor. *nummis*.

v.12. *Tutor*) Flor. *tututor*.

verſ.17. *Coruini Clementis*) A. Schottus obſeruation. libr. 5. cap. 15. legit, *Coruini Celeris quæſtoris*. Recte.

v.38 *Comminiſcimini*) Flor *eminiſcimini*, alii, *reminiſcimini*.

v.32 *Carminibus*) alii, *cantaminibus*. Theophilus de *publicis iudiciis* μαγικοῖς ψιθυρισμοῖς. Vide Annotamenta ad Arnobii lib.1.f.25.

p.339 v.13. *Obiectiſtis innumera, binis verbis*) Flor. *o.numera, an binis verbis*.

v.17 *Natu eſt ea*) Roman. *natus eſt ea*. Florent. *p. natu eſt*.

v.18 *Dotis*) delet Florentinus.

Dotales

Dotales accipe) Sic recte Flor. & Coluius, vulgo *dotale a*. Vide Indicem.

v. 21 *Si procul à culpa philosophiam tuitus sum*) Fulvius, *si procul à culpa philosophi tutus sum*. Schegkius, *si à culpa magicæ tutus sum*. In præmissis epist. 7.

ver. 24 *Si conseptum penitus eum tenui*) Hic locus vim negotii exhibuit viris eruditis. Casaubonus legit, *si circumseptum pennis eum tenui*. Vel, *si captum suismet pennis eum tenui*. Wouuerus: *imo contra vbique si conseptum penitus eum tenui*. Schegkius. *Si in incapto te vanissimum tenui*. Acidalius: *Si philosophiæ honorem qui mihi salute mea antiquior est, nusquam minui, imo contra vbique secundum sectam Platonis eum tenui*. Scipio Gentilis: *Si eum septum vbiq; tenui*. Vulcanius: *Si vbique sartum tectum eum panus t.* Aldus & Basiliensis. *Si cum septem panis e. t.* Florentin. & Roman. *Si cum septem pennis e. t.* Verissima tua diuinatio Rutgersi decus nostrum. *Imo contra vbique si cum septem pinnis eum tenui*. Genus dicendi tractum è ludo gladiatorio, in quo lanista confecto retiario pinnam rapiebat, cuius ostensione populo se declarabat victorem. Iuuenal. Satyr. 3. versu 158.

Pinnirapi cultos iuuenes, iuuenesq; lanistæ.

Scholiastes vetus: *Pinnis pauonum ornari solens gladiatores si quando ad pompam descendunt. Pinnirapes autem dicit lanistas ex habitu gladiatorum, quia post mortem retiarii pinnam, id est manicam rapit, vt ostendat populo se vicisse*. vt Lucilius:

Cum septem incolumis pinnis ac recipit se.

Quem locum in mente habuit Apuleius cum hæc scribebat. Dicit igitur: *se vicisse & honorem Philosophiæ, quem aduersarii vanis calumniis contaminare ope omni adnisi fuerant, illibatum præstitisse.*

EMENDATIONES AD APULEI

FLORIDA.

Pagina 340.

VIri docti recte obseruant FLORIDA HAEC mera essa fragmenta, ab imperitis & oscitantibus librariis perperam in libros IV. distributa; quorum sententiam in illis distinguendis, lubens merito secutus sum.

v.9 *Donum apponere*) Ab elegantissimo Lipsii ingenio hæc lectio. Fuluius, *veniam postulare, votum apponere.* Flor. 1. & Iohannes Pyrrhus, legunt, *pomum apponere. alter, portum apponere*, male. Apuleius Apologia: *Similiter si posueris donum aliquod, si sacrificaueris, si verbenam sumseris.*

v.11 *Oppido festine*) Gruterus *o. festino*. Lipsius *o. festini*, male.

v.12 *Properatio est*) *τὸ est* delet Florentinus.

v.13 *Spelunca frondibus inumbrata*) Vide Porphyrium de Nympharum antro, p. 10.

v.14. *Quercus cornibus onerata*) Ful. *Q. coronis ornata*, minus recte, vt Wouuerius notat.

v.15 *Vel etiam colliculus*) Flor. *vel enim colliculus.*

v.16 *Cespes libamine humigatus*) Florentin. *Cespes l. fumigatus*: Quod etiam in mentem venit Pyrrho.

v.17 *Lapis vnguine delibutus*) Vide Notata ad Arnobii l.b.1.

v.20 *Maior meus Socrates*) Scilicet *autor sectæ Platonicæ*. Sic apud *Agellium* lib.11 cap.9. Musconius *Athenienses* maiores suos vocat. Vide Lactantium libro 2. cap. 7. Casaubonum ad Strabonem pag. 22.

Adolescentem) Flor. *adulescentem.*

v.22 *Aliquid loquere*) Flor. *a. & loquere. Aldus, a. eloquere.*

v.26 *Pluris est testis oculatus*) vide Polybium hist. lib.13 fol. 668.

v.27 *Immo enimuero*) Flor. *in vno enimuero.*

Examinandos) alii, *examinandum.*

v.28 *Conuerteret*) Flor. *Conuerterat.*

v.31 *Homines vero*) Flor. *homines enim.*

v.33 *Cecutimus*) Vulgo, *caci sumus.*

v.35 *Nebulam nobis ob oculos effusam*) alii, *n. n. o. o. offusam.* Ful. *nebula n. o. o. offusa, non cernere nos nisi intra l. 1. valere.*

v.37 *Aquila enimuero*) Autor incertus de natura animalium:

> Ὁ παμμέγιστος ὀρνίθων ὄντως ἄναξ,
> Ὑψιδρόμων πάντων γε αἰετὸς πέλει.

καὶ ὀξυδερκὴς ὢν μὲν ὁ πηνοκράτωρ,
καὶ μέχρι σητὸς ἐκ νεφῶν πάντα βλέπῃ.
τούτου δὲ καὶ τὸ ῥοῖζον ἀκούσας δράκων,
Ἐπτήξε παραχρῆμα καὶ συνεστάλη,
Χεῖς, χηραμοὺς ὑπῆλθε τοὺς ἀποκρύφους
Μὴ θᾶττον αὐτὸν συλλαβὼν διασπάσῃ.
Θηρᾷ καὶ τὸν χῆνα, καὶ τὴν δορκάδα,
καὶ τὸν λαγωόν, καὶ τὸ τῶν ταύρων γένος,
καὶ ἄλλα πολλά, ὧν τροφὴν οἱ παρέχει.

v.41 *Nutu elementi*) Flor. *n. clementi.*

p.341 v.1 *Tanta mole*) Steuucch. *tota mole.*

v.4 *Contabundo*) Flor. *cunctabundo.*

v.5 *Superne sese ruat*) Flor. *superne se proruat.*

v.9 *Agnum incuriosum*) Beroal. *a. curiosum.*

Leporem meticulosum) Nemesianus Cynegetico.

Nos timidos lepores imbelles figere damas.
Audaces lupos, vulpes, captare dolosas.

Artemidorus p.233. καὶ τὰ δειλὰ καὶ δρομικὰ καὶ ἀνελεύθερα, δειλοὺς ἢ δραπέτας πειστῶσι. ὡς ἔλαφος, λαγὼς, κύων.

v.10 *Vel fors obtulit laniatus*) Flor. *v. forso. laniatum.* Ald. *vel forso. lanatum.* Schickerad. *alatum vel lanatum.*

v.12 *Rudibus adhuc musicæ seculis*) Vide Plinium Natur. Histor. lib.16. c.36.

v.13 *Catus canere*) Floren. & Aldus, *cantus canere.*

Flexanimo sono) sic recte Scaliger & Lipsius Flor. 2. *infixa anima.* Aldus *infessa anima.* Martianus Capella de nuptiis Philologiæ libro 9. pag.307. *Orpheus, Amphion, Arionq; doctissimi, aurata omnes testudine consonantes flexanimum pariter edidere concentum.*

v.14 *Nec tam pluriformi modo*) Flor. *n. tamen p. m.*

Multi

Multi foratili tibia) Statius Thebaid. 8. pagin.283.

Et moderata sonum vario spiramine buxus.

Scholiastes: *Tibiam significat varie foratam.* Noster lib.10 Metam. *Iam tibia multi foratiles cantus Lydios dulciter consonant.* Auienus, siue alius quis autor in Catalect. vett. poetarum:

Quod foraminibus tibia mille sonat.

v.16 *Nec quicquam est quod possit in primordio sui perfici*] Cicero in Bruto: *nihil est inuentum simul & perfectum.* Ausonius ad Symmachum: *Alius alio plura inuenire potest, nemo omnia.*

v.19 *Callebant*) Coluius, *cantabant.*

vers.22 *Paulo largius*) Scopp. *p. longius.*

vers.23 *Mos fuit vna tibia*) Horatius in arte poetica.

Tibia non vt nunc Orichalco iuncta tubaeq;
Aemula, sed tenuis simplexq; foramine pauco.

Vide Tzetzen in Chiliad. Histor. p.8.

v.24 *Primus Hyagnis in canendo*) Tzetzes Chilia. 1. histor. 15.

v.26 *Acuto tinnitu*) vulgo, *a. finitu*, male.

v.27 *In artificio patrissaret tibicinii*) Aldus: *in a. patris foret tibicinus*, male.

v.29 *Hispidus illutibarbus*) *H. multibarbus* legit Aldus. Philostratus iunior Imaginibus de Marsya, pagina 837. ἀναβλέπει δὲ ἐς τὸν μάρσυαν, γλαυκιῶν τοῖν ὀφθαλμοῖν, καὶ κόμην τινὰ διανιστὰς, ἀγρίαν τε, καὶ αὐχμώδη.

v.30 *Thersites cum decoro*) Flor. 2. *teter cum decoro.* Thersites erat acuti capitis, luscio sus, claudus, & gibbosus. Tzetzes lib.7. hist.151.

v.34 *Marsyæ*) Hyginus fabula 165. Ouid. 6 Metamorph. & 2. Fastorum. Eusebius præparat. Euangel. lib. 2 c. 4.

v.38 *Fortuna egenus*) in Msto Florentino adscriptum manu recenti, *fortuna egens*. Cicero pro Flacco c. 15 *fortuna egens, vita turpis*.

p. 342 v. 4 *Facundia æquiparari*) Flor. & Fuluius, *f. æquipari*.

v.6 *Candicat*) Aldus, *candidat*.

v.9 *Circa corporis sui*) Flor. *cætera corporis sui*. Lipsii liber: *intra corporis sui*. Fuluii Mstus *contra corporis sui*.

v.16 *Fuit Antigenidas*) Dio oratione XLIX. fol. 539 Ismenio hoc attribuit. ἔφη δέ τις τῶν ὀλίγῳ πρότερον φιλοσόφων οὐ φαύλων τὸν Ἰσμηνίου τοῦτο μάλιστα ἀγανακτεῖν, τὸ καλεῖσθαι αὐλητάς, τοὺς τυμβαύλας. οὐ παντελῶς οἶον δὲ ὄν ἐμοὶ δοκεῖ. οὐ γὰρ βλάπτουσιν οὐδὲν οἱ τυμβαῦλαι τοὺς νεκρούς, οὐδὲ ἐνοχλοῦσι. τῶν δὲ προσποιουμένων φιλοσοφεῖν ἔνιοι, καὶ πολλὰ χαλεπὰ ἐργάζονται.

Omnis vocula) Glareanus, *o. notula*, male.

v.18 *Asium varium*) Glareanus, *lastium varium*, reponit, & cum Luciano *Ionicum* interpretatur. Vide eum Dodecachord. lib. 2 c. 10. & 11.

v.19 *Phrygium religiosum*) Aristoteles de republ. lib. 8 cap. 7. Ενθουσιαστικῶς δ' ἡ φρυγιστί. Lucianus in Harmonide: καὶ τῆς ἁρμονίας ἑκάστης διαφυλάττειν τὸ ἴδιον, τῆς φρυγίου τὸ ἔνθεον, τῆς λυδίου, τὸ βακχικόν, τῆς δωρίου τὸ σεμνόν, τῆς Ἰωνικῆς, τὸ γλαφυρόν.

v.27 *Togam parari & voto & funeri*) Ex more Romanorum hoc dicit, qui mortuos vestibus obuoluebant. Iuuenal. sat. 3. v. 172.

Pars magna Italiæ est, si verum admittimus in qua

Nemo

Nemo togam sumit nisi mortuus.

Basilius Magnus homil. contra diuites. Chrysostomus de *festis diebus* to. 6 fol. 15. Hieron. in vita *Pauli Eremitæ*.

v. 30 *Orationi*) alii, *oratori*.

Spectandum) Aldus, *spectaculum*, male.

v. 34 *Oceani reflexus*) Lege, *Oceani refluxus*.

v. 37 *Ityraeos*) Aldus, *Ichytiscos*, male.

v. 38 *Odorum diuites Arabas*) *Arabs odoratus*. Constantin. Imp. in Constit. ad Agriculam. Tzetzes Chil. 8 hist. 252:

Ἡρόδοτος, διόδωρος, κτησίας, πάντες ἄλλοι
Λέγουσι τὴν εὐδαίμονα πυγχάνειν ἀραβίαν,
Ὥσπερ καὶ γῆν τὴν Ἰνδικὴν εὐωδεστάτην ἄγαν
Ἀρώμασιν ἐκπνέουσαν, ὡς καὶ τὴν γῆν ἐκείνης
καὶ λίθους κοπτομένους ἐκ ταύτης ἀρωματίζειν.
τοὺς δὲ ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ λυθέντας εὐωδίαις,
Ὁσμῇ τινὰ καὶ κέρατα, καὶ φύσεις τὰς ὀζώδεις
τότε καπνίζεσθαι λοιπὸν, καὶ ἀνακτᾶσθαι πάλιν.

Vide Heliodorum in Æthiopicis p. 494

p. 343 *Indepti*) Coluius *implexi*.

v. 13 *Est apud illos gens*) Florent. *Est a. i. genus hominum quod*.

Bubulcitare) Fulvii liber, *bubulcitatem*.

v. 14 *Ideoq; cognomen illis bubulcis inditum*) sic Scaliger. Coluius, adeo c. i. b. i. Flor. idq; a. c. b. i. Vide Arrianum in Indicis p. 176.

v. 17 *Gens apud illos præstabilis*) Flor. *genus a. i. præstabile*.

Gymnosophistæ) Augustin. de ciu. Dei lib. 14 17 lib. 15 c. 20.

v. 19. *Inoculandæ arboris*) vide Indicem.

v.21 *Subigere*) Expressi lectionem Florent. codicis, in vulgatis est. *subiicere.*

v.23 *Discipuli minores*) Flor. 2. *d. iuniores.*

v.27 *Magistri perrogant*) Marcilius ad Pythagoram p. 47.

v.31 *Inde alius*) Aldus) *itidem, alius.*

v.34 *Qui nihil habeat adferre cur prandeat*) Vide Strabonem Geogr. lib. 3. f. 116.

v.35 *Longe olim*) Flor. *Longe omnium.*

Ne iste vnus eam gloriam) alii, *ne nisi vnicam gloriam.*

p. 344 v. 10 *Assimilaret*) vulgo, *assimularet.*

Quin solus eam Polycletus ære duceret) lege cum Pyrrho & Coluio, *q. s. e. Lysippus a. d.* Plinius libro 7. cap. 37. *Alexander imperator edixit ne quis ipsum alius quam Apelles pingeret, quam Pyrgiteles sculperet, quam Lysippus ex ære duceret : quæ artes pluribus inclaruere exemplis.* Tzetzes Chiliad. 11. historia CCCLXIX.

Ὁ βασιλεὺς ὁ μέγιστος Ἀλέξανδρος Φιλίππου
Γλαυκὸν τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχειν θρυλλεῖται πᾶσι,
Τοιοῦτον δ' ὁ Λύσιππος ἐκεῖνον ἐχαλκούργει.

v.12 *Calamine excuderet*) Aldus, *c. excluderet.* vide Indicem.

v.16 *Summus esset*) Fuluius, *vnus esset.* Flor. 2. *simus e.* male.

v.20. *Quod vtinam pari exemplo Philosophiæ edictum*) Confer Agellium lib. 9 c. 2.

vers. 24 *Disciplinam regalem*) alii, *Disciplina regulam.*

v.28 *Altera ex aliorum contemptu, altera*) Florent. *alterum e. a. c. alterum.*

v.35 *Vt si pallium*) Fuluius, *quin si p.*

Disertius

Disertius maledicat) Fuluius, *disertis m.*

pag. 345 ver. 2 *Quoniam vt in magna ciuitate*) τὸ *vt* male abeſt à vulgatis. Diodorus Siculus in Eclogis Legat. Hæſch. pag. 172. Θαυμάσειε δ' ἄν τις τῆς τοιαύτης ἀβελτερίας τὴν εἰς τὰ φαῦλα φιλοτιμίαν, δι' ἧς τινὲς. περὶ ῥᾳδίως ταῖς κατὰ τῶν ἄλλων βλασφημίαις ἰδίαν εὐδοξίαν ἀποφέρεσθαι.

p: 344 v. 38 *Ex ſenatoribus pauci nobiles*) Fuluius ex ingenio auget: *e. ſ. p. n. ex nobilibus pauci conſules, & ex his.*

pag. 345 v. 6 *Libitinis*) Flor. 2. *libidinis.* Gruterus, *liuedineis.* Fuluii liber, *liuidis.* Steuuechius, *libitinariis.* Vide Wouuerum, qui vulgatam recte tuetur, & explicat.

v. 23 *Iterum comparatis*) Flor. 2. *verum c.*

Tantum habet vilitas) Flor. 2. *t. h. vtilitas, quantum dignitas.*

v. 24 *Quantum*) τὸ *quantum* non agnoſcunt Flor. Membranæ.

v. 28 *Præco cum proconſule*) Velſerus in actis Afræ pag. 52.

ver. 33 *Proconſulis tabella ſententia est*) Innuit morem antiquum, apud quos de tabella ſententiam pronunciabant in noxios. Pontius Diaconus in vita Cypriani: *Legit de tabella eam ſententiam iudex. His dictis decretum ex tabella recitauit, Thaſſium Cyprianum gladio animaduerti placet. Sanctus Cyprianus hac audiens dixit: Gratias ago DEO.* Acta Euplii Diaconi apud Baronium tom. 2. annal. fol. 784. edition. Plantin. *Caluiſianus intra velum interius ingrediens ſententiam dictauit, & foras egreſſus, afferens tabellam legit, Euplium Chriſtianum edicta principum contemnentem gladio animad-*

nerti iubeo. Ducite eum. Euplius latus dicebat: Gratias Christo Deo, &c. Vnde ſæpius in actis Martyrum legitur, *dare*, *dictare*, *& accipere* ſententiam.

v.38 *Excerptum*) Ald.*exceptum.*

Ilico & lectum eſt) Steuuech. *i. vt l. eſt.*

p.146 v.1 *Opera*) Flor.*operibus*, male.

ver.2 *Hippias è numero ſophiſtarum, patria Ælis*) ſic poſtliminio ex Florent. Manuſcripto in quo erat *patrielis* bono ſophiſtæ patriam redonaui in vulgatis inepte legitur *patria vel genus.* Hieronymus in Epitaphio Nepotiani: *Apud Græcos Philoſophus ille laudatur qui omne, quo vteretur, vſq; ad pallium, & annulum manu ſua factum gloriatus eſt.* Dio Chryſoſtomus orat. 54 & 70. Quintilianus lib. 12. cap. 21. Cicero 3. de oratore. Plato in Hippia ſiue *de falſo* fol. 368.

v.10 *Inductus*) Aldus, *inſutus.*

v.12 *Conſpicuus*) Rom. *conſpicatus.*

Tunicam interulam) Flor. 2. *t. interuiam.*

v.14 *Habebat cinctus*) vulgo, *habebat cinctus*, male.

v.18 *Comperitur*) Aldus: *cooperatoris.*

verſ.20 *Faberrimo ſignaculo*) Fului liber *faberrimo figuraculo.*

ver.21 *Et paleam clauſerat*) Flor.1 *Et paleam clauſerat*, alter *paliem c.* Pyrrhus *palam c.* Venetus *pallam clauſerat.* Vnde firmatur Iunii Phylargirii coniectura legentis *paleam.* Pollux libro 7. pag. 368. δακτύλιος, δακτυλίδιον, τοῦ δὲ δακτυλίου τὸ μὲν ὁ κύκλος, τὸ δὲ ἵνα ὁ λίθος ἐναρμόζεται, πύελος ἢ πυελὶς, ὡς ἔφη Λυσίας.

verſ.24 *Magno in cœtu*) Florentin. *magno inceptu*, male.

v.25.

v.25.*Sibimet ampullam*]vulgo *semet sibi a.*

v.27.*Fastigiatione clausula*]Flor.&Fului liber *fastigatione cylaula*. Quod non intelligo.

v.34.*Sellularias quidem artes*] Vide Indicem.

v.35. *Textrina*]Aldus,*texterna* & *suterna.*

v.40.*Ferramentis*]Aldus:*ferramenta.*

v.41.*Poemata omne genus apta virga*]olim in conuiuiis & theatralibus circulis carmina à pueris ramum lauri aut myrti gestantibus,recitabantur. Isocrates Panathenaico fol.236.Strabo Geograph.lib. 1.Suidas in μυῤῥινῶν. Coluius ad hunc locum. Lipsius elect.1.cap.XXVIII.

Pag.347.v.6. *Sigillatim*] alii,*singulatim.*

Cunctim ac Coaceruatim]Fuluius legit,*junctim ac confertim.*

v.8.*Testimonio tuo*]τὸ *tuo* abest à vulgatis.

v.18.*Magisque judicio*] Aldus,*magnoque i.*

v.21.*Adorsus sum*] Flor.*adortus s.*

Rationem tuam] Aldus,*moderationem tuam.*

v.27.*Blandusq; vigor animi*]Flor.legit, *blandumque vigorem*,expuncta voce *animi*. Dusa filius,*blandusque rigor a.*

v.34.*Prouincias circumibas*]Flor.*prouinciam c.*

Nobis Honorino minus] Flor.*nobis Honoro non minus.*

vers.35. *Sensimus absentiam tuam quam ut te magis*]Flor.*s.a.t.q.non te magis.* Lipsius *s.a.t. quanquam te magis.* Fuluius:*magis sensimus absentiam tuam q.te desideraremus.*

v.36.*Prudentie*]Flor.*in juuene autoritas c.1.l.prudentia.*

v.39.*Nisi eum tu talem dedisses quo*] vulgò, *n.eum t.t.d.qua.*

P.348.v.1.*O celeres bonorum hominum dies*] Theodoretus siue alius quis autor in 7. Synodo collat. 5.fol.574. Edit. Ro. *Boni & benigni ante tempus demigrant, mali multo tempore vitam producunt.*

v.5.*Sol qui micantem candido curru*] Flor. & Pyrrhi editio, *f.q.candentem feruido cursu.*

Luna discipula] Fuluius.*l. Decipula.*

Forma inusitata] Flor.& Aldus, *f.inusitata.*

Vt qui herediolum] Flor.*quod qui prædiolum.*

v.21.*Agrum scruposum*] Flor.*a scrupulosum.*

Meras rupinas] Stevvech.*meras spinas.*

v.27.*Indiæ auis est instar illi*] sunt qui τὸ *instar* inducunt, haud bene vt Casaubonus recte obseruat ad Apologiam.pag.164.

v.28.*Sed nec color columbarum*] Flor. *sed colorum c.* Fuluius. *auis est minimo minus, quam columba, sed nec color columbarum.*

v.29.*Vtrinq; subluteus*] vulgo *vtrumq; subluteus.*

vers. 30. *Color Psittaco viridis*] Solinus cap. 55. *India mittit Psittacum auem, colore viridi, torque puniceo.*

v.31. *Extimis parmulis*] Ita Lipsius: alii, *palmulis* legunt.

v.32. *Circulo mineo*] Ctesias apud Photium. fol. 67. αὐτὸ δὲ κυάνεον ὡς τὸν τράχηλον ὥσπερ κινάβαρι.

v.33. *Rostri prima duritia*] Solinus: *Rostri tanta duritia est, vt cum se è sublimi præcipitat in saxum, nisu se oris excipiat, & quodam quasi præsidio vtatur extraordinariæ firmitatis.*

v.35.*Capitis eadem duritia*] vide Plinium libr.11.c. 37. Solinum cap.55.

v.37. *Ferrea clauicula caput*] Solinus: *Caput tam valens, vt si quando ad discendum plagis sit admonendus, fer-*

dus, ferrea clauicula sit verberandus.

v.38. *Discit statim pullus*] Solinus: *Dum pullus est atque adeo intra alterum ætatis suæ annum, quæ monstrata sunt, & citius discit & tenacius retinet: paulo senior, & indocilis est, & obliuiosus.*

Pag.349.v.2. *Quini digituli numerantur*] Solinus: *inter nobiles & plebejos discretionem digitorum facit numerus. Qui præstant qui nos in pede habent digitos, ceteri ternos.*

v.4. *Lingua latior*] Solinus: *lingua lata, multoque latior quam ceteris auibus, vnde perficitur, vt articulata verba penitius eloquatur.*

v.5 *Verba hominum articulantur*] Ctesias in Indicis apud Photium loco prædicto, ait, auem illam indice loqui, imo & græcè si docta fuerit. Olympiodorus fol. 112. λέγει δὲ περὶ ψιττακοῦ· ᾧ εἴκοσιν ἔτεσι συνδιῆγεν, ὡς χαρίζοντι οὐδὲν τῶν ἀνθρώπῳ πραττομένων ἀμίμητον καταλιμπάνειν. ὠρχεῖτο γὰρ καὶ ᾖδε καὶ ἐκάλει ἐξ ὀνόματος, καὶ τἄλλα ἔπραττεν. Et Cælius Rhodiginus antiquarum lectionum lib 3.cap.32. scribit se Romæ apud Ascanium Cardinalẽ vidisse psittacum qui articulatissime cõtinuatis perpetuo verbis Christianæ veritatis Symbolum integrum pronunciaret. Vide annotata ad Arnobii lib. 11. & Plutarchum de Solertia animalium.fol.972.

v.6. *Id vero quod didicit*] vulgo. *id v.q.dicit.* inepte.

v.8. *Si videas idem conari*] Florent. *si audias idem c.*

v.17. *Hirundinibus matutinum*] Artemidorus p. 153. de hirundine ὅταν δὲ τὸ ἔαρ παραβάλῃ, προφάνη προσοικεῖν. ὡς ἂν εἴποι τις ὑποδεικνύουσα τῶν ἔργων ἕκαστα, καὶ ὅταν γε φαίνηται, οὐδέποτε ἑσπέρας ᾄδει. ἀλλ' ἕωθεν ἡλίου ἀνίσχοντος ὡς ἂν ζῶντας καταλαμβάνουσι ὑπομιμνήσκουσα τῶν ἔργων. Nonnus Dionys.lib.3.versu.13.

Ὄρθριον ὕπνον ἄμερσε λάλος τρύζουσα χελιδών.

Cicadis meridianum] Ambrosius Hexaemeri libro 5. cap. 22. *Quam dulcis etiam in exiguo cicadis gutture cantilena, quarum cantibus medio æstu arbustarum pumtur, eo quod magis canora meridianis caloribus, quo puriorem aërem id temporis attrahunt spiritu.*

v. 18. *Noctuis serum*] Ambros. hexaem. lib. 5. cap. 26. *Habet etiam nox carmina sua quibus vigilias hominum mulcere consueuit. Habet & noctua suos cantus.* Autor. de natur. animal.

Αἱμύλον ἡ γλαὺξ ἡ φιλέσπερος φύσει.

Bubonibus nocturnum] vide Notata ad Arnobii lib. II. fol. 59.

v. 19. *Gallis antelucanum*] Heliod. Æthiop. libr. 1. pagin. 36. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἀλεκτρυόνες ᾄδουσιν εἴτε (ὥς λόγος) αἰσθήσει φυσικῇ τῆς τοῦ ἡλίου καθ' ἡμᾶς περιστροφῆς ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρόσρησιν κινούμενοι, εἴτε ὑπὸ θερμότητος ἅμα καὶ τοῦ περὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ σιτεῖσθαι θᾶττον ἐπιθυμίας τοὺς συνοικοῦντας ἰδίῳ κηρύγματι ἐπὶ ἔργον ἐγείροντες. ὄναρ αὐτῷ θεῖον ἔρχεται πέμποντι. Ouidius lib. IV. Metam. fab. 5.

Excubitorq; diem cantu prædixerat ales.

Martial. lib. 14. epigr. 223. *Lucis aues* Isidorus de natur. rerum cap. 3. *Lucis prænuncios gallos vocat.* Antipater Thessalonicensis Anthologiæ lib. 7. epigram. 162.

Ὄρθρος ἔβη χρύσιλλα, πάλαι δ' ἠῷος ἀλέκτωρ
κηρύσσων, φθονερὴν ἠριγένειαν ἄγει.
Ὀρνίθων ἔῤῥοις φθονερώτατε ὅς με διώκεις. Κηρ
Οἴκοθεν εἰς πολλοὺς ἠϊθέων ὀάρους.
γηράσκεις Τιθωνέ. τί γὰρ σὴν εὐνέτιν ἠῶ.
Οὕτως ὀρθρινὴν ἤλασας ἐκ λεχέων.

v. 24. *Crates vt Lar familiaris*] Ita hæc transposui. Vi-

fui. Vide Laertium Lib. 6. p. 420. Suidam in Κράτης.

P. 350. v. 5. *Onus stercoris*] Wower': *onus tergoris.*

v. 6. *Maxime exclamat*] Rom. *maximum exclamat.* recte.

v. 7. *Crates te manu mittes*] Fuluius: *Crates cratetem manu mittit.* recte Suidas in Κράτης: Ἀρθεὶς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, εἶπεν, ἐλευθεροῖ, Κράτητα Θηβαῖον Κράτης. Plutarchus de vsura tom. 3. p 117. Isidorus Pelusiota f. 264. Philo fol. 558. Hieron. contra Iouian. lib. 1 cap. 27.

v. 9. *Atque eius cupiebatur*] Rom. & Florent. *adeoque eius vita c.* Fuluii liber: *adeoque eius cupiebatur imago.*

v. 10. *Vltro eum sibi*] Rom. & Flor. *vltroneum sibi.*

v. 11. *Interscapilium Crates*] Florent. *inter scapulum Crates.* Vide Indicem.

v. 15. *Ne post querelæ causam caperet*] Flor. & Rom. *ne p. querelam c.* Aldus, *ne post querela eam caperet.*

Hipparche] Flor. 2. *Imparse.* Laertius *Hipparchiam* illam vocat. lib. 6. pag. 427.

v. 19. *Ducit Cynicus in porticum*] Aldus, *Dux Cynicus in p.* male.

v. 20. *Ibidem in loco celebri accubuit*] alii, *ibique in l. c. a.* Laertius: lib. 6. pag. 427. εἵλετο ἡ παῖς, καὶ ταυτὸν ἀναλαβοῦσα σχῆμα συμπεριῄει τ' ἀνδρὶ καὶ ἐν τῷ φανερῷ συνεγίνετο καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἀπῄει. Lactantius de falsa sapientia libro 3. ca. 15. *Quid ego de cynicis loquar, quibus in propatulo coire mos fuit.* Tacianus contra Græcos fol. 348. Isidorus originum lib. 8. cap. 6. Lucianus *peregrino* fol 280. Ipse has nuptias κυνογαμίαν appellauit, vt notat Suidas.

v. 21. *Procinctu palleastri à circumstantis corona*] Fuluius: *projectu a. c. c.* quod Scoppius interpretatur, *protensione p.*

v.24.*Pelagi dispescitur*] Florentin, Ald. & Rom. *p. despicitur*. male.

v.27. *Olitori*] Florent. & Rom. *olitori*.

v.32. *Secundum littora*] Florent. *secundo littore*.

v.33. *Viginti haud amplius stadys ab oppido abest*] vulgo, *viginti h. a. stadia oppido a.*

v.34. *Perquam opulentum*] Flor. *praquamo*.

v.37. *Batylli statua*] vide Anacreontem in Batyllum, & Chrysostomum contra Gentiles fol. 42. Athenæum lib. 12. fol. 535.

v.38. *Effectius cognouisse*] Scoppius, *exactius cognouisse*.

v.40. *Parili separatu, per malas reuulsus*] Rom. *p. separata per m. revulsus*.

P.351. v.1. *Succiplena*] Flor. *suciplena*.

v.2. *Gena teretes, ac modico mento facies*] Flor. 2. *genateretes, at medio mento laculatur*. Aldus & Rom. *ac modico mento lacunatur*. Latet quippiam.

v.4. *Tunicam picturis variegatam*] Statius. lib. 6. Thebaidum vers. 365.

— Differt auidas audire sorores:
Dumq; chelin, lauro, textumque illustre corona
Subligat, & picto distinguat pectora limbo.

Chlamida velat] Flor. *chlamide velat*.

Cætera decoris histrici dependens] Sic Lipsius elect. 2. cap. 21. Florent. *c. d histris d.* Roman. & Ald. *catera d. instrumentis d.* Coluius, *catera d. striis d.* & capit de plicis vestimenti.

v.8. *Tenera procerula*] vide Scaligerum ad Manilium.

v.10. *Cum vox in cantico interquieuit*] Manilius lib. 5. Astron. pag 85. de philomusis.

— modulataque vocibus ora

Etgra-

Et graciles calamos & neruis insita verba
Ingenuumque sonum.

v.9. *Pulsabulum cytharæ admouet*] Sic lego cum Flor.& Lipsio, alii, *suo suscitabulum cytharæ a.* vel *suo sabulum c.a.*

v.15. *Natu samius*] Eusebius de præparatione Euangelica lib.10.cap.11. Tzetzes chil 11.histor.366. Ælianus var.hist.lib.9.ca.4. Laertius in *vita Pythagoræ p.569.*

v.18. *Samum potiebatur*] alii, *samo potiebatur.*

v.21. *Faberrime sculpẽdis*] Ald. *faberrime scalpendis.*

v.24. *Doctores habuisse*] Flor. *ductores habuisse.*

v.25. *Zoroastrem omnis diuini arcani*] Flor. *Z.o. d. arcanum.* Vid. Arnoldus Pontacus ad Euf. fol. 238.

v.27. *Reciperatum*] Sic recte Florent. vulgo, *recuperatum.* Infra: *cum primum gressum reciperaui.*

v.28. *Incredendas potentias*] Flor.1. *incredulas p.* Flor.2. *ineredundas p.*

v.29. *Formulas didicisse*] τὸ *didicisse* male abest à Florentino.

v.30. *Chaldæos*] Laertius lib.8.pag.596.

v.31. *Brachmanros*] De illis vide Euseb. præp. Euangelicæ lib.6.cap 8 Porphyrium de *abstinentia ab animal.* fol.194. Clementem recogn. libr.9. Dionem Chrysostomum orat.35 fol.435.

Hi sapientes viri sunt, Indiæ gens est] Dele glossema cum Coluio & Wovverio.

v.33. *Luminum vagantium status ambitus*] Sic Fuluii liber, alii, *numinum vag. status, ambitus.* minus bene.

v 38. *Documenta corporumq; exercitamenta*] Flo. *d. quæ corporum quæ e.* Fuluii liber. *d. quam corporum excitamenta.*

v.41. *Pherecydes versuum nexu repudiato*] Plinius lib.12. Strabo Geographiæ f.12 lib.1. Suidas, καὶ ἦν ἀκουστὴς Πυθαγόρου, ὁ Ἑκαταῖος, πρῶτος δὲ ἱστορίαν πεζῶς ἐξήνεγκε, συγγραφὴν δὲ Φερεκύδης.

P.352.v.1. *Passis versibus*] Sic Fl. primus, secundus *p.verbis*. Rom.&Ald. *passim verbis*, alii *passiuis verbis*. Istiusmodi orationem hodie vulgo *prosam* vocant, Apuleius *prorsam* appellat, vt recte obseruat Stewechius.

v.2. *Eum Pythagoras magistrum coluit*] vide Laertium p.568. in vita Pythagoræ.

v.3. *Infandi morbi putredine*] Helladius apud Photium f.870. Ὅτι τρεῖς ἱστοροῦνται φθειριάσει τεθνάναι (ἔστι δὲ τὸ νόσημα μετὰ τῶν ἀσανίων, γίνεται δὲ ὅταν εἰς φθεῖρας ἀναλυθῇ ἅπαν τὸ σῶμα) διὰ τῶν ἐκ τῆς νόσου ταύτης τεθνεώτων, τῶν μὲν ἡρώων, Ἄκαστος ἦν ὁ Πελίου. δεύτερος, ὁ σύρος Φερεκύδης, ὁ τὴν γενεαλογίαν συγγράψας, ὃν καὶ λέγουσι γενικῶς τὴν συμφορὰν ἐνεγκεῖν. τρίτος, ὁ Ῥωμαίων πολλάκις ὑπατεύσας Σύλας, ἤδη σφόδρα γηραιὸς ὤν, ὡς καὶ Ἐπαφρόδιτος, διὰ τὴν τύχην ἐπωνομάζετο. Aristoteles tom.2. fol.527. Pausanias libro 1. Theod.orat.1. Ælianus libro 4. var. histor. capite 28. dicit propter impietatem in Deos illum in infandum hunc morbum incidisse.

vers.7. *Et poetam disciplina gratia*] Florent. 2. *&* *Platonem d.g.* Casaubonus, *& Solonem d.g.* Lipsius, *piatorem*.

v.10. *Multiiugis fomitibus disciplinarum*] Flor.& Ald. *m.comitibus d.*

v.12. *Primus philosophia nuncupator*] Adi Tzetzen Chil.7.Hist.116.

v.13. *Et conditor*] Rom. *&* *creditor*.

v.15. *Verba qua volantia Poëta appellant*] Tzetzes chil.10.hist.345.

Ὁ ὁμη-

Ὁ ὅμηρος πτερόεντα τὰ ἔπη ὀνομάζει,
ἢ ὅτι ἡ φωνή ἐστι τὶς πλῆξις τοῦ ἀέρος
τὰ πτερωτά τε πέτονται ὁμοίως ἐν ἀέρι.
ἤτε μὴν, ὡς τάχιστα, πτερόεντα εἴρηκε.
οὐ γάρ ἐστι ταχύτερον, οὐδὲ πτερὸν, τοῦ λόγου.
εἰς γάδειρα πορεύσομαι. καὶ γὰρ καὶ πορρωτέρω
ἐν βραχυτάτῃ τῇ ῥοπῇ λέγων εἰμὶ τοῖς λόγοις.
πόσαις δ' ἡμέραις πτερωτὸν ἀφίκηται γαδείροις.

v.22. *Quinquennium velut in exilio vocis*] Flor. *q. v. exilium v.* alii, *q. v. in exilio v.* Tzetzes περὶ τῆς πυθαγορικῆς σιωπῆς Chil. 7. hiſt. 116.

Ὁ πυθαγόρας κορυφὴν πάσης φιλοσοφίας,
τὴν σιωπὴν ὠνόμαζε, καὶ τὸ κρατεῖν τῆς γλώττης
ὅταν μετ' συμπέρασμα πάσης φιλοσοφίας,
καὶ τὸ σιγᾶν πενταετῶς ἐδίδασκε τοῖς μύσταις
βραχέσι κατορθούμενον συριθμήτοις ἄγαν.

v.25. *A magiſtris meis adoptatus*] Flor. *a. m. m. adoptarer.*

pag. 353. verſ. 1. *Principes Africæ viri*] Sic rectè Memb. Flor. & Lipſius lib. 1. elect. cap. 18. Infra. *Is laudator mihi apud principes Africæ viros quodammodo aſtitit.*

v.4. *Auditorii affuerim*] Colu. *a. afuerim.*

v.8. *Nihil tantum*] Aldus & Rom. *nihil tantulum.*

v.10. *Derepentino*] Fulu. *derepente*, malè.

v.12. *Quam improuiſa pericula hominibus*] Hæc abundare videntur, & omnino ſunt inducenda, ſicuti aliis etiam viſum.

v.15. *Poeta hic fuit Philemon*] Vide Agellium lib. 17. c. 4.

Mediæ comœdiæ ſcriptor] Mediam comædiã etiam ſcripſit Heniochus, vt refert Suidas, & Lu-

v.36. *Serus aduenient amicus annuit locum sessui*] Lege cum Fuluio. *famicus amicis annuit, locum sessui impertiunt.*

v.37. *Farto toto theatro*] Seneca: *theatrum illud quam fartum est.* Chrysostomus procemio in Iohānem & ἴδοις ἂν ὁλόκληρον θέατρον μυριάδων πολλῶν.

pag. 354. v. 3. *Accirent*] Rom. Aldus & Flor. *acciperent.*

v. 5. *Incumbens toro*] Rom. & Aldus: *incubans toro.*

v. 9. *Formosæ mortis*] Recte alii *famosæ mortis.*

v. 12. *Veram fabulam consummasse*] Inscriptio vetus apud Gruterum fol. 742. IAM. MEA. PERACTA. MOX. VESTRA. AGETVR. FABVLA. VALETE. ET. PLAVDITE. Seneca epist. 77. *Quomodo fabula sis vita, non quam diu, sed quam bene acta sit, refert. Nihil ad rem pertinet quo loco desinas. Quandocunq; voles desine, tantum bonam clausulam impone.* Cicero in Catone Maiore: *Quodcuiq; temporis ad vivendum datur, eo debet contentus esse, neq; enim histrioni, vt placeat, peragenda est fabula: modo in quocunq; fuerit actu probetur: neq; sapienti vsq; plaudite viuendum.* Sic Augustus iussit, vt se defuncto patres plauderent, quo mandato mortales res irrisit. Suetonius Augusto cap. 99. Cedrenus *in Annalibus* fol. 150.

v. 15. *Prius ad funebrem facem, quā ad nuptialem*] Ouidius 11. Fastor.

Conde tuas Hymenæe faces & ab ignibus atris
Aufer, habent alias mæsta sepulchra faces.

Et in Epist. Cydippes:

Et face pro thalami fax mihi mortis adest.

Martial. lib. 8. epigram. 43. Heliodorus pag. 112.

καὶ δᾷδες, αἱ τὸ γαμήλιον ἐκλάμψασαι φῶς, αὗται δὲ τὴν ἐπικήδειον πυρκαΐαν ἐξῆψαν. Festus in *Facem*.

v 17. *Legenda eius esse nunc ossa*] solebant veteres vbi rogus extinctus erat, colligere reliquias & ossa, quod vnica voce dicebatur *ossilegium*, vnde & *ossa lecta*. Propert. lib II.

Vix venit extremo qui legat ossa die.

v. 19. *Sed audies me meo periculo recordatus*] alii, *sed haud ea sine meo periculo recordatus.*

v. 25. *A crure defringerem*] Flor. *à crure defregerim* Rom & Aldus: *à crure distringerem.*

v. 26. *Etiam dum eum ingenti*] Flor. *& dum eum ingenti.*

v. 27. *Diutile obrigui*] Flor. *diutine obrigui.*

v. 32. *Nec minus vtile quam blando fomento*] Flor. 2. *nec minus vtiquam g. b. f.*

v. 33. *Gressum reciperaui*] Rom. *g. recuperaui.* malè. vide Indicem.

v. 36. *Claudítatem dempsistis*] Rom. & Aldus. *c. depressistis.*

v. 39. *Dixerat*[Stewech, *direxerat.*

pag 355. v. 2. *Neq; enim leui mercede emit qui precatur*] Seneca de beneficiis. lib. II. cap. I. *Non tulit gratis qui cum rogasset, accepit. Quoniam quidem vt maioribus nostris grauissimis viris visum est, nulla res carius constat, quam quæ precibus empta est.*

v. 4. *Emere potius velis*] τὸ *potius* adieci ex Romano codice.

v. 14. *Demutabit liber*] vulgo: *demutauit liber.*

v. 17. *Si itis eum hodie nobiscum*] Flor. & Rom. *sitis c. h. n.* alii, *fultis. c. h.*

v. 18. *Patrito consulatu*] Flor. Rom. & Fulu. liber *patrio consulatu.*

v. 20.

v.20. *Qui unquam Numantiae fuerunt*] τὸ *Numãtia* non eſt in Florentinis.

v. 21. *Inter optimos clariſſime, & inter clariſſimos optime*] Imitatus eſt Hieronymus phraſin loquendi. Epiſt. 129. ad Dardanum fol. 369. *Christianorum nobiliſſime, & nobilium Chriſtianiſſime.*

v. 23. *Qua digna ratione*] Fuluii liber. *qua dignatione*, alii, *qua digna oratione.*

v. 26. *Sed quaeram ſedulo*] Rom. & Ald. *ſed commẽtabor ſedulo.*

v. 34. *Non minus mereor*] Aldus: *n. m. vereor.*

v. 35. *Tanto honore exſulto*] Flor & Rom. *t. teſtimonio e.*

v. 40. *Poſtulabat locum celebrem ſtatuae*] Vide legẽ final. cod. de *ſtatuis & Imaginibus.*

pag. 356. v. 1. *A commilitio ſtudiorum*] Rom. & Ald. *ac commilitia ſ.*

v. 2. *Tunc poſtea vota*] Flor. *nunc p. vota.*

v. 12. *Ad ſumma*] Florent. & Rom. *ad ſummam.*

v. 13. *Cui omnes prouinciae quadriiuges & ſeiuges currus*] Inſcriptio antiqua ad D. Iohannem Maioris apud Aldum in orthographia pag. 177. VERATIO A. F. PAL. SEVERIANO EQVITI. HVIC. CVM. ET. POPVLVS. IN SPECTACVLIS. ASSIDVE. BIGAS. STATVI. POSTVLASSET. ET SPLENDIDISSIM. ORDO. MERITO: DECREVISS. PRO INSITA. MODESTIA. SVA. VNIVS. BIGÆ. HONORE. CONTENT. ALTERIVS SVMPTVS. REIP. REMISIT. L. D. D. D. C. I.

verſ. 17. *Breui votis omnium*] alii, *breui voce omnium.*

v. 23. *Omnes locum ſtatuae vt illo ſcires*] vulgo *ſ. vt illos ſ.* deleta voce *omnes.*

gitationum pelagus benedictum, Commentar. in Epist. Pauli ad Corinth. 1. cap. 4. Homil. 12. fol. 320. edit. Sauilii, Cuius verba adscribam: Τί ἄν τις εἴπῃ τὰ περίαπτα, καὶ τοὺς κώδωνας τοὺς τῆς χειρὸς ἐξηρτημένους, καὶ τὸν κόκκινον στήμονα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πολλῆς ἀνοίας γέμοντα, δέον μηδὲν ἕτερον τῷ παιδὶ περιτιθέναι, ἀλλ᾽ ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ φυλακήν; νῦν δὲ οὗτος μὲν καταφρονεῖται ὁ τὴν οἰκουμένην ἐπιστρέψας ἅπασαν, καὶ χαλεπὴν δοὺς τῷ διαβόλῳ πληγὴν καὶ πᾶσαν αὐτοῦ καταστρέψας τὴν δύναμιν· κρόκη δὲ καὶ στήμων καὶ τὰ ἄλλα περιάμματα τὰ τοιαῦτα τοῦ παιδίου ἐμπιστεύονται τὴν ἀσφάλειαν ὅπω τι τούτου καταγελαστότερον ἕτερον; ἀλλὰ μηδεὶς ἀγροικίαν ἡμῶν καταγινωσκέτω, εἰ καὶ μέχρι τούτων περιεισιν ὁ λόγος. ὁ γὰρ τὴν σηπεδόνα καθᾶραι βουλόμενος, οὐ παραιτήσεται περιτέρας τὰς ἑαυτοῦ μολῦναι χεῖρας. Τί δήποτ᾽ οὖν τοῦτό ἐστι τὸ καταγέλαστον; ὃ μηδὲν μὲν εἶναι δοκεῖ (διὰ γὰρ τοῦτο στένω) ἀρχὴ δέ ἐστι παραφροσύνης καὶ παρανοίας ἐσχάτης. Βόρβορον αἱ γυναῖκες ἐν τῷ βαλανείῳ λαμβάνουσαι τροφοὶ καὶ θεραπαινίδες, καὶ τῷ δακτύλῳ χρίσασαι κατὰ τοῦ μετώπου τυποῦσι τοῦ παιδίου. κἂν ἐρωτᾷ τις τί βούλεται ὁ βόρβορος, τί δὲ ὁ πηλός; ὀφθαλμὸν πονηρὸν ἀποστρέφει, φησὶ, καὶ βασκανίαν καὶ φθόνον.

pag. 357. vers 4. *Plenius gratias canaciusque libro mandabo*] Scoppius *p. g. canam ocyusq; libro m.* in Flor. 2. *p. g. canaciusque l. m.* adscriptum ad marginē manu recenti, *p. g. canem, inq; libro mandabo* quod perplacet.

v. 8. *Impatientia linguæ*] Scoppius, *impotentia linguæ*.

v. 21. *Inconcupiscenda*] Sic Aldus & Rom. alii, *concupiscenda* vide Indicem.

v. 22. *Veniam impertire rarenter adeunti, assiduitatem eius requirentis est*] Ita recte Colulus hunc locū distinguit, vulgo legitur: *veniam impertire rarentur adeunas assiduitatem eius requirentis est.*

v.27. *Magis vſu fuerit*] Flor. *magis vſu inuerit.* Rom. & Pyrrhus: *magis vſu ierit.*

v.35. *Boando purgant rauim*] Plaut. in Prologo Pœnuli.

Exurge preco: fac populo audientiam
Iamdudum expecto, ſi tuum officium ſcias
Exerce vocem, quam per viuis & colis
Nam niſi clamabis, ſtatim te obrepet fames.

pag. 358. v. 14. *Orpheus in ſyluis, inter delphinos Arion*] Flor. *o.i.ſ.i.d. Orion.* ineptè. Dio ad Alexandrinos oratione 32. pag. 380. Εἰ γὰρ Ἰσμηνίας ηὔλει παρ' ὑμῖν, ἢ Τιμόθεος ἢ δεῖνα ὁ παλαιὸς, ἢ Ἀρίον ὑφ' οὗ λέγουσιν ᾄδοντος ἐν τῷ πελάγει, τοὺς δελφῖνας ἀφικέσθαι πρὸς τὴν ναῦν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπεσόντα αὐτὸν κατὰ τύχην τινὰ ἀναλαβεῖν καὶ σῶσαι, πῶς ἂν διέκεισθε; τούτων μὲν γὰρ ἐστὶν οὐδεὶς Ἀμφίων, οὐδὲ Ὀρφεύς. ὁ μὲν γὰρ, υἱὸς ἦν μούσης. οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀμουσίας αὐτοὶ γεγόνασι διατρίψαντες, καὶ κατάξαντες τὸ σεμνὸν τοῦ μέλους, καὶ πάντα τρόπον λωβησάμενοι: τὴν ἀρχαίαν μουσικήν. Agellius lib. 16. cap. vlt. Cicero lib. 2. Tuſcul. quæſt. Oppianus Halieuticon lib. 5. v. 448.

v. 22. *Luſcinia in ſolitudine canticum adoleſcentia garriunt*] Putantur enim amores ſemper cantare.

Garriunt] Colius ex libro Lipſii *gurriunt.*

In ſolitudine] Seneca Octauia act. 4. Scena O funeſtus, &c.

Quis mea digne deflere poteſt
Mala? quæ lacrymis noſtris queſtus
Reddet Aedon? cuius pennas
Vtinam miſeræ mihi fata darent:
Fugerem luctus ablata meos
Penna volucri, procul & cœtus
Hominum triſtes cædemq; feram:
Sola in vacuo nemore & tenui

Ramo

Ramo pendens, querulo possem
Gutture mœstum fundere murmur.

Autor incertus περὶ τῆς τῶν ζώων ἰδιότητος:

Ὅταν ἀηδὼν ἀκροώμενον βλέπῃ,
Μελῶν ἀγαθῶν ἐξερεύγεται κτύπους.
Ἀγχίστροφον γὰρ τὴν βοὴν διαπλέκει,
Καὶ γὰρ χαλισμοὺς ὀργάνοις κεκλασμένους,
Ἐκ τῆς ἐν ἀκμῇ τακερᾶς μουσουργίας.
Καὶ μακρὸν ἂν δήπουθεν εὐφραίνοι χρόνον.
Εἰ μή τις αὐτὴν ἐκταράττοι συγχέων.
Ὅταν δὲ τὴν ἄβατον ἀνθρώποις ἴδοι,
Τὸν φθόγγον ἁπλοῦν, καὶ βραχὺν παραπτύει.
Μελῶν δὲ ῥυθμοὺς ἐκδιδάσκει τὰ βρέφη.

Ambrosius Hexaem. lib. 5. cap. 24.

v.23. *Olores apud anios fluuios*] Cygni amant fontes. Virg. 2. Georg. Dio orat. 12. 194. Ouid. 5. Metam. fab. 6.

Carmina cygnorum labentibus audit in vndis.

v.24. *Carmen senectæ meditantur*] Cygnos morti vicinos præ voluptate, & rerum in vita molestarum obliuione, suauiter canere tradunt viri magni. Plato, Cicero, Aristoteles, Oppianus, Ouidius, Martialis, Dio & alii. Sed hoc omnino fabulosum & falsum esse docent Plinius libro 19. cap. 23. Ælianus var. histor. lib. 1. cap. 14. Athenæus fol 393. Bodinus in Methodo historica & Iohannes Talentonius reconditarum rerum lib. 3. c. 11.

v.35. *Meritissimum*] Flor. *mitissimum.*

Pag. 359. vers. 4. *Lacunarium*] Florentinus 2. *lacunarum.*

v.13. *Qui angusta hæc loca*] Flor. *q. angusta h. l.*

v.17. *Queis sine architectis*] Flor.2. *quos in architectis*.

v.24. *Hic maxime clauderet*] Rom. *h.m. clauderetur*.

v.32. *Reuerentia vestri contatior*] Flor. *r.v. cunctatior*.

vers.35. *Stimulis refranor*] Florent.2 *simultis refranor*.

v.37. *Pueritia inuisitatus*] Flor. *pueritia inuisitata* Rom. *pueritia inusitatus*.

Pag.360. v.6. *Ita apud vos cuique*] Stewech. *ita a. suos cuique*.

v.9. *Vobis rependo*] Flor. *v. impendo*.

v.11. *Prothagoras sophista*] vide Zenobium in proverbio κακῦ κόρακος κακὸν ᾠόν Agellium lib. 5. cap. 10. Saresberiensem de nugis Curialium libro quinto. cap.12.

v.13. *Repertis*] Flor. *repertoribus*.

v.20. *Ingeniatus*] alii, *ingenuatus*, male.

v.22. *Diutine nec asserere velle nec reddere*] Flor. Lipsii & Fuluij liber, *diutineque nec à se renullere*. Strevvech. *d. nec asserere v. nec rennuere*.

v.24. *Ad iudices provocauit*] Rom. *ad i. prouocatum*.

Quam in docendum receperat] Lege cum Romano, *qua docendum receperat*.

v.36. *Si hanc primam causam*] Flor. *si hac prima causa*.

v.37. *Si vinco*] Flor. *si vincor*.

Si vincor] Flor. *si vinco*.

v.38. *Sophismatum*] Flor. *sophistarum*.

vers.39. *Inter se terere*] Sic Lipsii liber, & Florent.

Ald.

Ald.& Ro. *inter se coercere.* vnde alii non male, *inter se cohaerere.*

P.361.v.3. *Thales Milesius*] vid. Laert. in eius vita.

v.6. *Astrorum peritissimus*] Aldus: *Astroon p.*

v.10. *Lunae delinquentis*] Rom. *L. deliquentis.* Coluius, *L. deliquantis.*

v.15. *Mandraytum*] Flor. *mandritum.*

v 32. *Respicit.*] Rom *strepit*, inepte.

v.34. *Sic canam*] alii, *hac occinam*. Flor. *hec canam.*

v.33. *Eius Dei hymnum graeco*] Rabanus in Iudith. Manuscript. *Hymnos etiam idolis suis gentilitas persona bat.*

v. 34. *Non ignotus illius sacricola*] Elegantissimi Guilhelmii in Miscellis Quaest. cap. 4. haec emendatio est. Mss. & editi legũt, *ignotus i agricola.* Insulse.

Pag.362.v.6. *Compositu congruentem*] Ita Lipsius correxit vere lib.1. Elect. cap.18. cum in libris esset, *composite c. & dedicatur religio summo in principio libri ratio.*

v.8. *Condidicere*] πνευμαθη πνευσαν.

A Persio graece] Flor. *A Perseo graece.*

v.11. *Optime latine possit, tamen hodie nobis ac vobis*] Flor. *opime p. t. h. vobis atticissabit.*

v.13. *Asclepiades primus vino opitulari*] Plinius libro 7. Natur. histor. cap. 37. *Magna & Critobulo fama est, extracta Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis. Summa autem Asclepiadi Prusiensi, condita noua secta spretis legatis & pollicitationibus Mithridatis regis, reperta ratione qua vinum aegris mederetur, relato e funere homine & seruato: sed maxime sponsione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, si vnquam inualidus vllo modo fuisset ipse: & victor suprema in senecta lapsu scalarum exanimatus est.*

v.17. *Venarum pulsus inconditos*] Proprie. Ex pulsu enim de hominis salute, vel interitu medici pronunciare solent, quem Galenus de constitutione artis medicæ capite decimooctauo, recte definit, *vitalis facultatis opus.* Ante tempora autem Hippocratis speculatio hæc circa pulsum nondum exquisite exculta erat, ideoq; medici manum ponebant super alias partes corporis, maxime super thoracem, domicilium scilicet cordis, ex quo & iudicabant. Sicuti Stephanus Atheniensis in Galeni *librum 1. ad Glauconem* p. 17. scriptum reliquit.

Prauaros] Sic recte Scaliger, MSS. & editi *praclaros.* male.

versu 22. *Incognosceret*] Retinui lectionem editionis principis, alii, *etiam cognosceret*, legunt.

versu 24. *Deprehenderat*] Roman. *reprehenderat.*

vers. 25. *Fatum attulit*] alii *fatum abstulit*, Fuluius Vrsinus, *vitam attulit.* Benè.

Iam miseri illius membra aromatis perspersa] Antiqui mortuorum corpora vngebant herbis suaueolentibus ad putorem pellendum. Nonnus in Iohannem capite 19.

ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὃς ἤλυθε νυκτὸς ὁδίτης
ἐς μέγαρον χριστοῖο φυλασσομένῳ ποδὶ βαίνων)
σμύρναν ἄγχι φέρων θυόεσσαν· ἐρυθραίοιο δὲ κήπου
Ἰνδῴης ἀλόης δονακοτρεφὲς ἔρνος ἀρούρης,
λίτρας τὰς καλέουσι φατιζομένῳ τινὶ μέτρῳ
Ἀγχιμιγῆς ζαθέης ἑκατοντάδος. ὧν ἅμα καρπῷ

λεπτα-

λεπταλέαις ὀθόνῃσιν ἐμπρώσαντο θανόντος·
σῶμα, πολυπλέκτῳ ἑλίκων ἰνώδει δεσμῷ,

verſ.26. *Os ipſius unguine odoro*] Flor. *o.ï. unguinis odore.*

verſu 27. *Iam cœna paratum*] alii, iam *ſcena penè p.*

v.28. *Quibusdam ſignis animaduertit*] Schickeradus: *Q.s. animam aduertit.*

verſu 35. *Hæreditatem habebant*] Lipſii Elect. libro ſecundo, capite 11. *Quod ne iam ipſi h. hauebant.*

ver.38. *Veſpillonum manibus extortum*] Flor. *v.m. exoratum.*

Pagina 363. verſ.1. *Sapientis viri ſuper menſam*] Anacharſis dictum eſt apud Laërtium. libro 1. pagina 72.

v.2. *Prima cratera ad ſitim pertinet*] Vetus Poëta apud Suidam in voce οἶνος.

τρεῖς γὰρ μόνους κρατῆρας ἐγκεραννύω
τοῖς εὐφρονοῦσι, τὸν μὲν ὑγιείας ἕνεκα:
ὃν πρῶτον ἐκπίνουσι: τὸν δὲ δεύτερον
ἔρωτος ἡδονῆς τε: τὸν τρίτον δ' ὕπνου:
ὃν ἐκπίνοντες οἱ σοφοὶ κεκλημένοι
οἴκαδε βαδίζουσ᾽ ὁ δὲ τέταρτος οὐκ ἔτι
ἡμέτερός ἐστιν, ἀλλὰ ὕβρεως· ὁ δὲ
πέμπτος, βοῆς. ἕκτος δὲ κώμων ἕβδομος δ'
ἐπωπίων· ὁ δὲ ὄγδοος τοῦ κλήτορος·
ὁ δ' ἔνατος, χολῆς; δέκατος δέ, μανίας
ὡς ἐκβαλεῖν ποιεῖ. πολὺς γὰρ εἰς ἓν ἀγγεῖον
χυθεὶς ὑποσκελίζει τοὺς πεπωκότας.

ver.5. *Literatoris ruditu eximit*] Flor. 2 *Literatores ruato eximit*, Aldus, Pyrrhus & Romanus *l. rudato e.* Basilienſ. 2. *l. ruditatem eximit.*

v.6. *Doctrina instruit*] Flor. *doctrinam instrauit.*

v.7. *Rhetoris eloquentia*] Flor. *rhetores e.*

v. 8. *Poetica commentam, gemetrica*] Flor. *p. commatam geometria.*

v.14. *Xenocrates*] Wowerus ex Laërtio legit *Xenophanes.*

verſ.17. *In maleficiis etiam cogitata ſcelera*] Michael Attaleata in Synopſi iuris Græco-Romani. f.64. ἐν τοῖς ἐγκλήμασιν οὐ τὸ γεγονός, ἀλλ' ἡ προαίρεσις σκοπεῖται. Maximus Tyrius diſſertatione 11 pagina 19. ἀποδέχομαι τοῦ λόγου τὴν γνώμην τῶν ἡμαρτημένων περιτιθέντος τὴν ἀδικίαν μᾶλλον ἢ τῇ ἐπιτυχίᾳ τοῦ ἔργου. Καὶ γὰρ μοιχὸν κολάζει ὁ νόμος οὐ τὸν δεδρακότα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν βουληθέντα· καὶ τοιχωρύχον τὸν ἐπιχειρήσαντα, κἂν μὴ λάθῃ δράσας· καὶ προδότην τὸν μελετήσαντα κἂν μὴ πράξῃ. Theologi diſtinguunt inter obiectum, ſeu *primum motum*, *luctum*, *aſſenſum*, & *actum.* Balſamon Manuſcriptus ad IV. Canonem concil. Neocæſarienſis: ἐπὶ τῶν ἁμαρτημάτων τέσσαρας εἶναι βαθμοὺς οἱ ἅγιοι πατέρες φασίν. προσβολήν, πάλην, συγκατάθεσιν, καὶ πρᾶξιν· ὧν τοι τῶν δύω τὰς πρώτας ἀνεπιτιμήτους εἶναι· τὰς δὲ μετ' αὐτὰς δύο ὑπὸ ἐπιτίμιον. οὔτε γὰρ ἡ προσβολὴ κρίνεται, οὔτε ἡ πάλη, ἐὰν τὴν προσβολὴν παραδεξάμενος ὁ λογισμὸς καὶ παλαίσας ἀποπέμψατο τὸ ἐνθύμιον· ἡ δὲ συγκατάθεσις κρίνεται καὶ αἰτιᾶται, καὶ ἡ πρᾶξις κολάζεται.

v.32. *Deuitari*] Flor. *deuitare.*

verſ.33. *Aduectorem*] alii, *ad vecturam.* vide Notas Merceri ad Nonium p.93.

v.40. *Honoris eius gratia cohibent curſum*] Agellius lib.2.c.2. Lipſius Electorum lib.1.c.23.

v.41. *Releuant gradum*] Flor. *reuelant g.* Brantius rele-

releuiant gradum. Neutrum mihi placet, nec quid ſubſtituam, inuenio.

Ego in pedes aeſiliunt] Hunc honorem clericis exhibere laicos voluit Concil. Matiſconenſe 2. Can. 15. *Statuimus vt ſi quis quempiam clericorum honoratorum in itinere obuiam habuerit, vſque ad inferiorem gradum honoris veneranter (ſicut condecet Chriſtianum) illi colla ſubdat, prout is officia & obſequia fideliſſima Chriſtianitatis iure promeruit. Et ſiquidem ille ſecularis equo vehitur, clericuſq; ſimiliter, ſecularis galerum de capite auferat & clerico ſyncera ſalutationis munus adhibeat. Si vero clericus pedes graditur & ſecularis vehitur equo, ilico ad terram defluat & debitum honorem prædicto clerico ſyncera charitatis exhibeat.*

P. 364. v. 3. *Ac ſalutant*] Rom. *ac auſcultant.*

v. 12. *Medici cum intrauerint ad ægrum uti viſant*] Euſ. de *præpar. Euang.* li. 8. c. 5. f. 228. ὅσοι δὲ νόσου παιδείας ἐπεμελήθησαν, οὐδὲ τοὺς ἰατροὺς ἐμιμήσαντο, τὸ δοῦλον ψυχῆς σῶμα θεραπεύοντας, οἳ τὴν δίαιταν ἐπιφάσκοντες ἰᾶσθαι· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, ἐπειδὰν τις εὐτυχὴς νοσήσῃ, κἂν ὁ μέγας ᾖ βασιλεὺς, παρ' ὑπερβάντες τὰ περίστῳα, τοὺς ἀνδρῶνας, τὰς γυναικωνίτιδας, γραφὰς, ἄργυρον, χρυσὸν, ἄσημον, ἐπίσημον, ἐκπωμάτων ἢ ὑφασμάτων πλῆθος, τὸν ἄλλον τῶν βασιλέων ἀοίδιμον κόσμον, ἔτι δὲ τὸν οἰκετικὸν ὄχλον καὶ τὸν φίλων ἢ συγγενῶν ὑπηκόων τ' αὖ τέλη θεραπείαν ἄξαντες, τῶν σωματοφυλάκων ἀγχοῦ τῆς εὐνῆς ἀφικόμενοι, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ τὸ σῶμα ἀλογήσαντες, οὔθ' ὅτι κλίναι λιθοκόλλητοι καὶ ὁλόχρυσοι θαυμάσαντες, οὔθ' ὅτι ἀραχνοϋφεῖς ἢ λίθῳ γεγραφημέναι στρωμναὶ, οὔθ' ὅτι ἐσθημάτων ἰδέαι διάφοροι· προσιόντες δὲ τὰς περὶ αὐτὴν χλαίνας ἀπαμφιέξαντες ἅπτονται χειρῶν, καὶ τὰς φλέβας προσαπεζουῶντες, ἀκριβοῦσι τοὺς παλμοὺς, εἰ συντείνοι. πολλάκις δὲ καὶ τοὺς χιτῶνας ἀναστείλαντες, εἰ περιπληθής ἐσθ' ἡ γαστὴρ ἐξετάζουσιν, εἰ πεπυρωμένος ὁ θώραξ, εἰ ἄτακτα ἡ καρδία πηδᾷ· κἄπειτα τὴν οἰκείαν προσφέρουσι θεραπείαν.

verſ. 31. *Dicturus incogitata*] vulgo, *dicturus incognita.*

v. 34. *In iſto vt ait*] Brem. Fuluii liber & Flor. *etiam in iſto vt ait.*

Schedio] Romanus & Aldus *Schedico.* malè.

v. 35. *Experimini*] Brem. *experiamini.*

Repentinus] αὐτοσχέδιος.

Qui & praeparatus] τὸ & dele ex Florentinis.

v. 36. *Cognoſcitis*] Flor. *cognoſtis.*

v. 39. *Reſtrictior*] Aldus: *reſecatior*, Rom. & Baſilienſis 1. *reſecratior.* ineptè.

verſu 40. *Scripta enim penſiculatis*] Baſilienſis 1. *ſcripta penſiculatius examinatis.* Bremenſ. *ſcripta penſiculatis, praeconſideratis, examinatis.* Non placet.

Pag. 365. v. 2. *Qualia*] Flor. *quali.*

verſ. 3. *Quaſi vobiſcum partienda*] Coluius, *Quaſi vobis impartienda.* Bremenſis & Excerpta Batauica: *Quaſi vobis compartienda.* Rom. & Ald. *Quaſi vobis partienda.* malè.

verſ. 4. *Fauendo*] Florentin. & Leidenſ. *faciendo.* male.

v. 5. *Tanto à vobis in maius tolletur*] Non ſunt hæc in MSS. Flor. & Brem.

verſ. 7. *Vela noſtra ſinuare & mittere*] Excerpt. Batauica, *Vela noſtra ſinuare etiam pendere, mittere ne pendula & flaccida.* Florentin. *vela noſtra ſinuare etiam remittere.* Aldus *vela noſtra ſumere & iam immittere.* Romanus *vela noſtra ſumma & iam immittere.* Vnde rectè Stewech. *Vela noſtra ſummare, & auram immittere.*

verſ. 9.

v. 9. *Cyrenaicæ sectæ*] Rom. *Cyrenaciæ.* male. vide Laertium in vita Aristippi, & Hieronymum in Ecclesiast. c. 8.

v. 15 *Maceria*] Except. Batauica *materia.*

v. 16. *Intersecto*] Except. Bat. *interfecto.*

vers. 17. *Collinito*] Rescrib. ex Manuscriptis omnibus *collineato.* In Rom. & Ald. est *inclinato profunde situ.*

Cohibentibus] Flor. *conibentibus.* Excerp. Bata. *coniuentibus.* Scaliger: *conniuentibus.* rectè.

v. 18. *Structor orationis*] Rom. Ald. & Basil. *structum o.*

vers. 19. *Directim cæsum*] Bremens. *derectum cæsum.*

vers. 20. *Leuiter ex optimis oris*] Sic Flo. & Excerp. Batau. Scaliger *leuiter ex omnibus oris.* vulgo *l. ex optimis horis.*

v. 21. *Accommodabo*] Flor. *accommodem.* Brem. *accommodum.* Benè.

v. 22. *Lauitate*] Flor. *lenitate.* malè.

Rotundo volubilia] Florent. *rotunditate volubilia* Bremens. *coæqualitate v.* Roman. *Rotundo volubilia.*

ver. 24. *Festinata simul*] τὸ *simul* non est in Florentin.

v. 26. *Habeat*] Flor. *habere.*

vers. 27. *Qui oppido voluerunt*] τὸ *voluerunt* non agnoscit Flor. Brem. legit: *Qui oppido à me desiderabantur, vt dicerem expetivere.* male.

ver. 29. *Quod coruo suo euenisse Æsopus*] Tzetzes Chil. 10. Hist. 352. p. 198.

vers. 30. *Paruam illam*] Scoppius ex Manuscri-

pro Fuluii *pariter paruam illam*.

versu 31. *Si de Apologo*] Florentinus *sed de apologo*.

vers.35. *Propassis vtrisque pennis*] Stewech. *passis alis vtiq*. Coluius, *passis alis vtrinque*. Rom. & Ald. s *passis alis vtrumque*.

versu 37. *In sublime euectus*] Roman. *sublimeeuectus*.

vers. 38. *Quia lapidem nequibat*] Ita Leidensis & Basil.2. Bremensis, *quia illic pedem nequibat*. Excerpt. Batauica. *Quæ alipedem nequibat*. Roman. *Quo alipedem nequibat consequi*. Florentin. *Qui alipedem nequibat*.

v.41. *Nae ego inscita*] Excerpt.Bat.& Brem. *Ne ego quidem inscia*.

Pag.366. vers.4. *Oculis persequax*] Sic Flor. Leid. Basil.2. & Except. Batau. alii legunt, *oculis perspicax*.

vers.10. *Ex omni auitio*] Bremens. *ex omni auiculo*. malè.

v.11. *Deliciæ*] Excerpt.Bat. *deliciæ*.

Voce viduata] τὸ *voce* male abest à Rom. & Aldino codd.

vers.12. *Id vero vt coruus*] Florent. *id vero vbi coruus*.

v.15. *Pepererat*] Brem. *acquisiuerat*.

v.19. *Cohibiliter*] Brem. *cohibentes*.

Probaret] Rom. & Ald. *praberet*.

vers.20. *Grocire adortus*] Excerpt.Batau. *Grotare a*. Rom. Ald. & Bremens. *crocitare a*. Basiliens. *grocitare a*.

v.21. *Præda quam ore gestabat inductricem compotiuit*] Ita Scaliger. Flor. *Prædaq. o.g.i.c.* Leid. & Excerpt.

cerpta Batau. *preda quam ore gestabat induſtricem compotuit*. Aldus & Romanus *competiuit*. minus bene.

v.22. *Latina materia proſequamur*] Scoppius ex li. Fuluii. L. *narrare p*.

verſ 26. *Atticiſſauerit*] Fuluii liber: *atticus fauerit*. male.

v:21. *Vobis diuerſa petentibus*] Puteani excerpta, & Brem. *nobis diuerſa tendentibus*: In Rom. & Ald. hic deſunt tres verſus integri.

verſu 27. *Quaſtionis huius forma*] τὸ *forma* non eſt in Florentino. Bremenſis & Aldus *ferme* habent.

v.28. *Pars iſta*] Flor. & Leidenſ. *ars iſta*.

AD
ANEXOMENON.

Pagin. 567. De *vita & ſcriptis Apulei* dixi, hoc poëmatium non eſſe Madaurenſis noſtri, ſed hominis recentioris Itali, in qua ſententia adhuc perſiſto.

verſ. 16. pro *fecit* Scaliger & Coluius legunt *facit*.

verſ. 24. *Cum pectora adhærent*] Binetus: *cum pectora vna adhærent*. Douſa: *cum pectora arte adhærent*. Schickeradus: *compectorata adhærent Veneris glutino*:

Libido cum laſciuo inſtinctu ſuſcitat
Sinuare ad Veneris arnum fœmina, fœmina
——Inter gannitus.

verſ. 31. *Dent crebros ictus*] Scaliger *dent crebros nictus*. Recte.

verſ.31. *Trepidante curſu*] Douſa, *trepida in decurſu.* quod placet.

EXPLICITVM XIIX. KAL. DECEMBRIS. ANNO XPI ∞ Iↄ CXIX.

GRATIAS DEO NOSTRO IESV CHRISTO.

